

BIBLIOTHECA
PATRVM
ASCETICA
SIVE
SELECTA VETERVM PATRVM
DE CHRISTIANA ET RELIGIOSA PERFECTIONE
OPVSCVLA.

TOMVS SECVNDVS.

VERBA SAPIENTIVM SICVT STIMVLI, ET quasi claui in altum defixi, quæ per Magistrorum consilium data sunt à Pastore vno. Eccl. 12. 11.

PARISIIS,
Apud FREDERICVM LEONARD, viâ Iacobæâ
ad insigne scuti Veneti.
M. DC. LXI.

LECTORI.

IBLIOTHECÆ ASCETICÆ TOMVS alter, Operum S. P. Ephræm Ecclesiæ Edessenæ Diaconi Monachique probatissimi partem maximam (reliquâ in tertium Tomum reiectâ) complectitur. Quæ quidem Opera (inquit eius Interpres Latinus, Gerardus Vossius Tungrensis Præpositus) virum demonstrant moribus suauissimis præditum, variis iisque eximiis animi dotibus ornatum, & in rebus diuinis exercitatissimum: qui nihil humile, nihil abiectum, nihil absurdum aut infimum sentiat vnquam vel loquatur; sed cuius omnis oratio de Deo rebúsque cælestibus: qui vitia vbique acriter insectetur, ac virtutes mirum in modum celebret, non voce duntaxat, sed opere potiùs viuo atque exemplo: qui affectiones denique nostras ad Dei amorem vanique huius seculi contemptum, atque ad cælestis regni gaudia consequenda, formidabilia autem inferni tormenta effugienda, vbicunque seriò grauiterque moueat flectatque: de quo iure affirmat Basilius Magnus Cæsareæ Cappadociæ Archiepiscopus, quòd tanto à mundana sapientia distaret quantò verarum rerum scientiæ propinquior erat. Quem sanctus Hieronymus ad tantam venisse claritudinem testatur, vt post lectionem Scripturarum publicè in Ecclesiis eius scripta recitarentur. Qui, (vt cum Sozomeno testis est Nicephorus) vitâ Monasticâ percelebris extitit, & ex æquo cum iis qui Episcopatu, doctrina, & vitæ sanctitate clari sunt, laudatur. De quo demum & illud

Hexam. homil. 2.

Catal. script. Ecclesiast.

Sozom. l. 3. Eccl. hist. c. 15.

Niceph. l. 9. c. 14.

memorabile legitur, quòd ab Angelo viſus ſit librum aureis conſcriptum literis aliquando recepiſſe, quem nemo præter eum aperire meruit; vnde mox poſtero die ac deinceps, loquente in eo Spiritu ſancto, tantam dicendi ac declamandi gratiam habuit, vt nullum ſibi ſimilem ſuo tempore inueniret.

Natus Conſtantino magno Imperatore, vixit ad Valentis vſque tempora.

Quæ porro illius opera hîc contineantur, prodit ſequens Indiculus.

INDEX TRACTATVVM S. EPHRÆM,

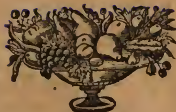
Qui in hoc ſecundo Tomo continentur.

DE Virtute, Adhortationes IV. 1
De Virtute Tractatus. 19
Parænesſes 50. ad Monachos. 35
In illud: Attende tibi ipſi. 169
Ad Ioannem Monach. Epiſtola. 197
Monita ad Fratrem quemdam, al. Hypomniſticon. 203
De Monachis ac Turture. 210
De Perfectione Monachi. 212
De Panoplia ſiue Armatura ſpiritali. 232
De Agone ſpiritali. 240
Sermo I. Aſceticus ad Fratres. 247
Sermo II. Aſceticus de Perfecta vita Monachi. 258
Sermo III. Aſceticus adinſtar Prouerbiorum. 297
Apophthegmata. 348

TRACTATVS MINORES.

I. Beatitudines. *Caput I.* 380
Caput II. 387
Caput III. 394
II. De recta viuendi ratione. 396
III. Conſilium de vita ſpiritali. 403
IV. Exhortatio I. ad pietatem. 428
V. Exhortatio II. Ad pietatem. 431
VI. De vera renuntiatione. 435
VII. De animæ recurſu ad Deum. 437
VIII. De timore animi. 443
IX. Reprehenſio ſuiipſius. 448

X. De non ſcandalizando proximo. 453
X I. Ad euerſionem ſuperbiæ. 456
X I I. In Monachos vitioſos & ambitioſos. 462
XIII. De Linguæ malo. 471
XIV. Non eſſe ridendum ſed lugendum. 481
XV. De Fide, ſeu, fiducia in Deum. 486

S. P.

EPHRÆM SYRI

EDESSENÆ ECCLESIÆ DIACONI,

ET MONACHI

DE VIRTVTE

AD IVNIOREM MONACHVM,

ADHORTATIONES IV.

PROLOGVS.

OMINVS ad ſalutem hominum profectus in mundum, mandatum de inuicem diligendo dedit nobis. Charitatis autem opus eſt, etiam adhortari ac conſolari inuicem, in timore Dei. Quoniam igitur à paruitate mea ſermonem audire cupiuit tua pietas: meipſum propter ob-

dienſium, Chriſti charitate cooperante, obtuli ac tradidi. Et nunc de iiſdem argumentis hæc in hunc retuli commentarium. Si quid ergo vtile inueneris, menti tuæ inſerito; vt te proficiente apud Dominum, ego quoque conſilij mercedem referam. A nobis autem, qui inter fratres verſamur, non requires verborum artificium quod non didicimus, neque ornatum dictionum quas non nouimus. verum in ſimplicitate ſyncere, atque ſimpliciter, quæ in charitate tibi ſunt conſcripta, cum charitate accipito; eaque apud teipſum augeto, quippe qui ſis nobis magis idoneus. Et quaſi ſemina quædam, atque occaſiones a nobis capiens, in tuæ mentis latitudine plurimum fructificare facias. Et quæ modicè ac tenuiter à nobis demonſtrata ſunt, efficaciter exhibe his, qui tecum ſunt, o ſtudioſiſſime diſcendi, illoſque ad obſeruandas noſtræ profundæ ſtultitiæ, inſcitiæque admonitiones hortare: qui neque ſumus adſueti in ſcribendo, ad eloquentiæ oſtentationem, neque in orationis arte exercitati. Cæterùm charitate nos commonente, vt tibi & omnibus, qui tecum ſunt, ſignificemus; & ſicut jam pridem nos ipſos magno ſtudio atque conatu, dum de Virtute addiſcere cupeteres, tradidimus diuinæ gratiæ præſidio, verorum ſermonum exercitiis: ita & tu cæteris ſtudioſè ſecundùm gratiam tibi à Domino conceſſam, inſeruies, vt ne ampliùs fratres in fraudem impellantur, & ſeducantur.

ADHORTATIO I.

SI vitam solitariam in Eremo colueris, sanctorum Anachoretarum spiritales exercitationes, atque progressus inuestiga, & ob oculos tibi constitue. Sin autem in Cœnobio fratrum degeris, Regulas conuentuales ne despexeris. Vtrumque enim, si in singulis seruetur ordinibus in pura conscientia, gratum & acceptum erit Deo.

Si ergo solitariam vitam vixeris: caue optimas formas Anachoretarum, qui rectam tibi semitam strauerunt, deprauaueris, quin potiùs te formam atque exemplum vtile omnibus exhibe, semper dictum illud Apostoli discutiens. *Omnia mihi licent, sed non omnia expediunt. Omnia mihi licent, sed non omnia ædificant.* Ne rectè factis, te deturbet ex loco suo inimicus.

In Cœnobio agens: a legitima, & Apostolica regula ne declinaueris. Quæ enim parua esse videntur delicia, non afferunt exiguum aut qualecunque detrimentum. Præclarum est igitur, ac valdè præclarum, non magnificè de se ipso sentire, neque aliquid agere, quod ex cæco sui amore nascatur, eoque damnationis sententiam subire. Decet igitur in synaxe atque conuentu cum aliis fratribus conuenire, vigiliis, laboribus, & exercitationibus manuum, quod maximum humilitatis est signum, necnon communicare cum aliis mensam, extra tamen corporalem infirmitatem, frequentare; & propria voluntate non detineri a communi victu.

Oportet ergo vnumquemque, perfectum opus quod incepit exstruere, cum omni humilitate & patientia persequi. Ingenio autem instabilem esse & mente vagari de loco in locum, & ex opere in opus, immaturum fructum reddit, si tamen vllum ipse fructum feret omnino. Neque vero in quolibet loco, eodem modo fratrem oppugna[illegible]

hostis? [illegible] hic quidem suadet, vt anteponatur [illegible], & austera vita, quæ sanctis istisque operibus commendatur: ibi loca vt [illegible] fugienda suadet, quod nemini quicquam soleat indulgeri, ne imbecillioribus quidem: ita adhibet [illegible] mentem, fratrique molitur interitum. Et quidem in Cœnobio degentem, eremum [illegible] magnam facit, cùm [illegible] multa in Cœnobio sit solitudo. In Eremo autem versantibus tanquam nimis squallida omnisque consolationis experta illa loca fugienda suadet. Et hæc sæpius mouet, vt instabilem vbique fratrem reddat, [illegible] ponat, nullamque virtutem ad perfectionem perducere possit. Quemadmodum enim si quis turrem ædificare incipiat, & torpore ac tædio ædificij affectus, dicat se porticum exstruere malle; & vbi jam fundamenta iacere cœperit, rursus dicere incipiat, satius esse cellam ædificare, illamque imperfectam etiam relinquens, planè in vanum laborauit. Sic & Monachus, nisi in vno loco, spiritali intellectu perseuerauerit, fructum perfectum reddere non poterit.

In Monasterio igitur residens, Canonem seu Regulam, cum omni reuerentia, & timore Dei sequere. Licetque bis in die ad comedendum [illegible]datur, semper cibum cum gratiarum actione sumito. Et si quid fratres religione ac pietate inter alios magis conspicui faciunt; fac & ipse in conscientia pura, & rectè in Domino proficies. Quòd si in disceptationem mens venerit, quasi multa sint in mensa apposita fercula: est quod cogitemus, non nostrâ cibos ordinatione præparatos esse. Quòd si vicissim, quæ sunt opportunè parata, vilia & perpauca videantur, atque id incipiat animus ferre molestiùs: cogitemus & Dominum ipsum gloriæ, qui pro nobis carnem assumpsit, panes hordeaceos non respuisse. Oportet ergo spiritali intellectu, bello occurrere, in omnibus ejus insidiosis congressionibus, ad tentationes atque imposturas ipsius retundendas per virtutem crucifixi. Vltra autem mensuram, temperantem esse velle, vt puto commendabile non est, sicut neque vtile est debitam temperantiam spernere. Quemadmodum enim per diuturnam quis abstinentiam a cibis [illegible], sibi corporis eneruationem atque languorem remissionemque ad sua obeunda munia parit, ita & nimia

[illegible] atque [illegible], [illegible] Saluator [illegible], [illegible]. Quia & [illegible] quæ infra ventrem sunt, [illegible]. Quare [illegible] atque decenter corpus nostrum [illegible].

[illegible], [illegible] vita- [illegible] de fide sententiam, [illegible], [illegible] & beatitudinem: distractiones autem [illegible] & [illegible] fuge, [illegible] sanctitatem cole, & p[illegible]. Dominum te consolatorem præbe. Ad [illegible], promptus sis & accuratus. In com[illegible] congruenti, mentis evagationem fuge; quod & [illegible] sedat, & dæmonas * fugat. Neque corpo- [illegible] aut mortis præsentiam [illegible] exitum expectabis, qua [illegible] metal- [illegible] in regnum cælorum [illegible], [illegible], qui ait: *Cupio dissolui, & esse cum Christo.*

[illegible] degentem, hæc amplecti oportet: [illegible] in Domino se præbere absque ulla [illegible], compatientem quoque in proximum, & [illegible], avaritiæ, ac dominandi [illegible] cupiditatis, [illegible] atque obseruantiam exhibere erga alios: vi- [illegible], & orationibus intentum, & in piis religio- [illegible] operæ [illegible] tolerantem. Fugere de- [illegible], & tacere, atque abstinere: fugere quidem [illegible] & homines perniciosos: Tacere autem vetita, [illegible] placent: Abstinere vero, atque desistere [illegible]. Non [illegible] in [illegible] offendiculum *, aut scandalum proponere [illegible], [illegible] iudicio ac ratione verba proloqui, neque [illegible] aut iurgiis [illegible]; non delectari ornatu vestium, [illegible] ad pulchritudinem exterere, non oculum [illegible] licentia. Nec callidus, atque astutus videri [illegible] in vanam deducat gloriam, quæ voluptatis, [illegible], & [illegible] procreatrix est. Magis autem [illegible] ex- [illegible] ut plurimum. Corpus ab om- [illegible] custodiat, nec Creatori suo [illegible]. Dominus enim nos ipsos obtulimus. Domino neque

amplius corporis nostri potestatem habemus. Sic enim [illegible], [illegible], ad arbitrium nostrum au- ferre nobis non licet. Quemadmodum enim si quid ar- gentum [illegible] D[illegible], [illegible] Domino obtulerit, quod Sacer- dos acceptum in templo reponit, atque postea poenitentia [illegible] non amplius in sua potestate [illegible] auferre [illegible], postquam Domino illud obtulit, adeo vt si occulte hoc suffurari ausus fuerit, non [illegible] [illegible] auferre velit, a culpa absoluetur, sed velut sacrilegus punietur. Sic quoque, qui Deo suas animas consecrarunt, corporis sui potestatem amplius non ha- bent. Beati qui haec seruant, & [illegible] Gau- debunt enim & collaudabunt Deum, [illegible] [illegible]. Quod vt nos consequamur, gratia & benignitate Domini nostri IESV CHRISTI. Cui gloria in secula seculorum. Amen.

ADHORTATIO II.

ATTENDENDVM [illegible], [illegible] [illegible]. Nam quemadmodum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], alteruterque [illegible], [illegible] [illegible] in lutum incidit, vestemque prae- [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] motus [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] coeunt [illegible], ne ipse solus turpis videatur. Sic enim [illegible], qui virtute exciderunt, [illegible] [illegible] [illegible] ceteros, ne soli in dedecore versentur. Loquuntur [illegible], [illegible] respondent vt [illegible] [illegible] audientes [illegible] obsequentes in peccata detrahent, & [illegible] [illegible] improba [illegible]: [illegible] proximos exhortantur, dicuntque: Cur nos abominaris? Quia pec- catores sumus, condemnas nos? Ille, & ille, de quibus accepimus, [illegible] [illegible]? An ignoras, [illegible] [illegible] esse [illegible] [illegible] atque resurgere? [illegible] [illegible] pudet, cum haec dicunt. Quid ita? quia ipsi [illegible] nequeunt assurgere, quin etiam

[illegible] & ipsum & [illegible] afficiunt, & [illegible] in flamma [illegible] vocat diabolus. Interdum enim [illegible] quoque Propheta [illegible] comminari [illegible], ad [illegible] O cor [illegible], atque ob[illegible] [illegible] O [illegible] ple[illegible] [illegible] sepulchrum [illegible], [illegible] Inspice [illegible] p[illegible] [illegible] Dei [illegible] Domini propter consuetudinem impietatis [illegible] quod non Deus timuerit [illegible] potestis [illegible] Quapropter [illegible] tibi [illegible] Sunt ipso[illegible] consuetudinem [illegible] Salomonis [illegible] Et [illegible] quando [illegible] pessimo [illegible] consuetudine [illegible] Atque [illegible] quidem [illegible] lapsi [illegible] vel despe[illegible] Et [illegible] Chrysosto[illegible] mus, [illegible] ubi nihil Dei timore [illegible] peccatis, non [illegible] sed de [illegible] peccatorum [illegible], & paulo post ab [illegible] separationem [illegible] ingemiscendo [illegible] culpam [illegible] Quid ex [illegible] scandalum [illegible] quantorum [illegible] malorum [illegible] eius? Si vero in bono proficere [illegible] memor dicet: Auxiliare, Domine, [illegible] est mihi, propter nomen tuum, confirma[illegible] meam in timore tuo, [illegible] charitate servavit me. At hi, qui [illegible], animarum deceptores sunt: non enim [illegible] sunt.

Quando vero tempus aliquod ab [illegible], [illegible] ille frigidi est temperamenti, [illegible]

minationi eſt, quin & plebeiis in extrema malitia verſantibus, impudentiores iſti exiſtunt; & hoc verè luctu planctuque dignum, quoniam illuſtrem, celebremque virtutem in tantam vilitatem* deduximus. Ceterum Deus magnus, atque benignus, diues in miſericordia, & bonus in commiſerationibus, ac potens operibus ſubleuet infirmitatem noſtram, conteratque Satanam ſub pedibus noſtris; nobiſque largiatur fortitudinem, atque intellectum ſpiritalem: vt in veritate, reliquum vitæ tempus tranſigentes, gratiam ab eo inueniamus in illa die magna, atque horrenda judicii. Quoniam ipſum decet confeſſio atque potentia, imperiumque in cunctas generationum generationes, & in ſecula ſeculorum.

*al. deduxerunt.

Eſto igitur prudens ſicut ſerpens, ac ſimplex ſicut columba, quia in medio luporum verſaris. Intellige quæ dico, chariſſime: ne mori verearis pro Chriſto, ſiue ſtrangulatio te inuaſerit, ſiue gladius, ſiue in lacum te coniecerint, ſiue in fluminis vndam, ſiue in profundum maris. Caue propter humanum timorem perdas continentiam, qui paulo poſt in puluerem reſolueris. Caue diuina mandata ſpreueris, & quamuis non adſint qui reprehendant, nihil tamen latet Dominum etiam Abelis vindicem. Siue ergo in cœnobio degis, ſiue in eremo, puritatem atque humilitatem non deſpexeris. *Sancti enim eritis, quia ego ſanctus ſum*, ait Dominus. Et *qui ſe humiliauerit, exaltabitur.* Humilis autem ille, qui opere virtutem prædicat. Qui igitur iſta amplexus fuerit, reuera humilis ſecundùm voluntatem Domini erit.

Matth. 10. & Luc. 10.

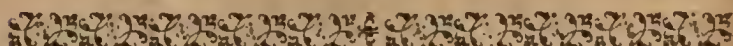
Gen. 4.

Leu. 11. & 1. Petr. 1. Luc. 14. 18.

Paucis ergo tibi hanc virtutem commendare cupio, vt vel inde, ex parte vim eius cognoſcas, Diuinæ gratiæ auxilio. Humilis, inani non ducitur gloria, non elatum ſe gerit circa* Domini miniſterium, ob timorem eius. Humilis, propriam voluntatem non ponderat, veritati contradicens, ſed veritati paret. Humilis ob proximi profectum non inuidet; non gaudet ſuper alterius ruina: gaudet verò potiùs cum gaudentibus, & flet cum flentibus. Humilis, egeſtate ac paupertate preſſus non abjicit animum, & in proſperitate ac gloria non inſoleſcit; ſed in eadem perpetuo virtute perſiſtit. Humilis alium fratrem apud alium non traducit, quod eſt Satanicum: ſed pacificatorem agit, malum pro

*al. circa obſequium proximi ob timorem Domini.

malo non reddens. Humilis, non maiores ſeſe tantùm diligit, atque honorat, ſed & inferiores. Humilis, totis viribus pietatem atque religionem ſectatur. Humilis, non corripitur ira, non agit contumelioſè neque vociferatur: ſed omnia pietatis ergo contemnit. Humilis, non malitioſe ac callide rem gerit; neque pigrum ſe præbet, etiamſi media nocte ad opus vocetur; obedientem enim ſe mandatis Dei exhibet. Humilis, acerbitatem, dolumve non nouit: ſed in ſimplicitate atque innocentia ſeruit Domino, in ſanctitate ac pace, gaudioque ſpiritali. Humilis, non inebriatur vino, neque ventri indulget, præcepta Domini timens. Humilis, ſi verba increpatoria audierit, non obmurmurat, neque acceptâ etiam alapâ, impatienter fert: nam diſcipulus eius eſt, qui crucem pro nobis ſuſtinuit. Humilis, amorem ſui ipſius deteſtatur, vnde neque primas tenere quærit, ſed ſe in hac vita, velut nauis conſcenſorem reputat. Humilis, delectatur audire ſermones ſpiritales, ſuamque mentem à præceptis Altiſſimi non remouet: abnegauit enim ſeipſum, propter ſpem in Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum. Vere felices, atque beati tales, quoniam ad ipſos dicit Dominus: Non ampliùs vos vocabo ſeruos; ſed amicos, & fratres. Ipſi gloria in ſeculorum ſecula. Amen.

ADHORTATIO III.

Cõtra turpes cogitationes.

E quibus autem animi cogitationibus mihi locutus es, non me latet: nam & ego ipſe ab iiſdem paſſionibus moleſtor, neque occulto meam infirmitatem. Quocirca oportet nos aſſiduè orare, vt nos liberet Dominus à dæmonum inſidiis. Neque enim nos in quiete, ac ſolitudine tantùm exagitant: ſed & in domo Domini, conuenientibus nobis vehementer inſultant; maſculorumque corpora turpiter, atque impudice nos conſpicari efficiunt, & ad ipſam impuram vſque actionem nos falſâ imaginatione illudit Draco: & quaſdam

cogitationum ſordes, atque quiſquilias occulte ſubſeminat, ad conturbandum fratrem, ne pura mente immaculatis Saluatoris noſtri Dei attendat myſteriis. Attamen per oculorum cuſtodiam, mentiſque attentionem, iſta ſuperabit continens, Diuinâ cooperante gratiâ. Decet ergo nos omni cuſtodiâ cuſtodire cor noſtrum, ac ſenſus: quoniam magno bello expoſiti ſumus in hac vita, inimicuſque furit: ſed non propterea detrectandum eſt certamen. Verùm corporaliter vincamus eius phantaſmata; & illum diſrumpi* ſinas. *al. ſinamus.
Nouit enim Dominus, quanta vexator noſter cauteria noſtris cordibus per cogitationes admoueat. Non enim vt homo videt Dominus. Nam homo videt in faciem, Deus autem intuetur cor. 1. Reg. 16.
Ceterùm pugnantium eſt, cæſtum pugnamque non admittere: qui autem paſſionibus acquieſcit, quomodo aduerſus illas decertabit? præſertim cùm iam ſe ſeruum vendiderit voluptatibus, omnique cum beneuolentia tyranno vectigalia pendat. Vbi enim inimicitiæ, ibi bella; & vbi bella, ibi certamen; & vbi certamen, ibi coronæ. Porro ſi quis ab acerba liberari velit ſeruitute, bellum cum Diabolo committat oportet. In quo quidem bello victores effecti Sancti; cæleſtibus digni ſunt habiti bonis. Bellum cõtra diabolũ ſuſcipiendum.

Sed nos interpellans, forte quis dixerit: Si igitur vbi aduerſus paſſiones ſunt inimicitiæ, ibi & pugnæ fieri ſint ſolitæ: quomodo libidinoſos vehementer ab inutilibus paſſionibus impugnari cernimus, cùm tamen non permittatur ijs reſipiſcere? Non arbitror ego, chariſſime, bellum hoc ſecundum virtutem fieri, & ad reſiſtendum tyranno, ſed ad paſſionem ſeruitutis voluptatum, atque libidinis: vnde neque voluntate ab inimico ſeparantur: Nam qui bellum gerunt, nulla ſunt inter ſe concordia vel fœdere coniuncti, ſicut ad Saül dicit alienigena: Date mihi virum, & deſcendamus in ſingulare certamen, & ſi quiuerit pugnare mecum, & percuſſerit me, erimus vobis ſerui: ſi autem ego præualuero, & percuſſero eum, vos ſerui eritis, & ſeruietis nobis. 1. Reg. 17
Cùm igitur hi ſe ipſi mancipcarint voluntati, ac voluptati inimici, quomodo belligerare inter ſe dici poterunt? Quòd ſi impugnantur, non tanquam de virtute* ſoliciti, ſed inopiâ & merito eius qui commercium conciliauit iniquitatis: vnde & ſeipſos præcipitant, qui in eiuſmodi ſtudium omne *al. curarent, atque certarent.

collocant, talibusque acquiescentes, etiam dona conferunt, ac stipendia persoluunt, vt voluntatem decipientis ipsos, perficiant. Quamobrem nulla etiam in ijs, vbi malum, & scelus perpetrarunt, est vis discernendi, aut continentia, aut à malo abstinentia. At Sanctorum bella atque certamina non sic se habent: nam dum oppugnantur resistunt, incontinentiæque flammâ dum incenduntur, continentiæ remedium adhibent, ac dum vexantur sustinent, ipsamque materiam præsentem auersantur, propter timorem Domini. Illi verò oppugnantur, non quasi contraria tyranno sapiant, sed vt consueta vectigalia reddant, prauarumque voluptatum ac
2. Reg. 2. concupiscentiarum vilissimas functiones ne recusent. A quo enim quis superatus est, huius & seruus est. At ex certatoribus si quis etiam supplantatus fuerit, citiùs resurgit. Nam qui à Barbaris detinentur, & tyrannicæ subiecti sunt potestati, non omnes eorum gaudent seruitute, à quibus sunt capti: sed ij, qui direptionibus & cædibus delectantur, hi soli læti ac hilares permanent absque vinculis atque carceribus, cùm passione teneantur. Quare & pro Barbaris pugnant, ac exploratores aduersus contribules constituuntur: morum enim improbitate cum Barbaris copulantur. Qui verò super populatione ac desolatione consanguineorum anguntur, perditionemque animæ suæ lugent, hi fugere conantur, ægrè ferentes impium illud viuendi genus, occasionemque obseruant recuperandi libertatem illam, qua olim fruebantur, & nulla cum aduersarijs beneuolentia conspirant. Quare ex illorum manibus erepti, aduersarij impiorum in resistendo erunt, pietatis socij facti. Tempus igitur pœnitentiæ instat; quare qui ab illa iniuria, acerbaque ser-
*al. conatibus. uitute volunt liberari, resistere eos oportet *voluntatibus tyranni, & oppugnare ipsum, propter charitatem Creatoris. Tunc enim periculum præclari capient certaminis, virtutis sudores distillantes, quando non labijs duntaxat; sed & cordis affectu ad eum dicent: Notum sit tibi Diabole, nos voci tuæ aurem non præbituros, nec voluptatibus tuis ampliùs seruituros.

*al. nō erit Oportet autem in certamine, supplices ad Deum voces
Dan. 3. destinare, cum ijs qui dicunt: quoniam non * est confusio confidentibus in te. Et nunc sequimur te in toto corde,

& timemus te, & quærimus faciem tuam. Ne confundas nos: sed fac nobiscum iuxta mansuetudinem tuam, & secundum multitudinem misericordiæ tuæ. Et erue nos secundum * mirabilia tua, & da gloriam nomini tuo Domine: & confundantur omnes qui ostendunt seruis tuis mala; & confundantur ab * omnipotentia: & robur eorum conteratur. Et sciant, quia tu es Dominus Deus solus, & gloriosus super vniuersum orbem terrarum. Et licet vehementer insaniens Tyrannus, septuplo fornacem voluptatum succenderit; tamen confidant, qui spem posuerunt in Domino, quòd pauló post fornax in ventum roris flantem mutabitur: & quem antea timuerunt tyrannum, ipse deinceps eorum vmbram contremiscet, propter auxilium quod iis superuenit ab alto. Beati igitur, qui sanctificationem custodiunt in humilitate, atque misericordia: quoniam profunda perfruentur pace membra ipsorum, dum eorum animus in Spiritu sancto lætabitur.

*al. in mirabilibus tuis, & sic vulg.
*al. in omnipotentia
Dan. 3.

Hostis voluntati non parendum.

Nemo autem se quietem consecuturum confidat, si obsequentem se hostis voluntati præbuerit: quia ipse tyrannus iis tanquam mancipijs abutitur, ad quodcunque opus impium eos pertrahens: aliorum quidem corpora sodomiticis actionibus corrumpens, atque commaculans; vt cùm fœminæ congressu abstineant, persuadeat sibi de virginitate blandiri; cùm tamen toto sint corpore commaculati: atque in his, tamquam peccato liberi, efficit vt glorientur, inimicus; dum amarâ eos vuâ, & racemis acerbissimis explet, atque infercit. Acerbum enim est bellum, atque difficile: & quot modis efficit pessimus vexator, vt nos homines ad iracundiam Dominum prouocemus? Beati qui non inciderint in retia eius, vel certè si inciderunt, disruperunt eius laqueos, & exiluerunt ab illo profugientes, vt piscis è sagena saluatus. Nam piscis in aquis constitutus, si captus perruperit rete, seque in fundum impulerit, saluatur: ac cùm extractus in terram fuerit, sibi ampliùs opem ferre non potest. Sic & nos donec in hoc seculo versamur, potestatem à Deo habemus, disrumpendi à nobis vincula earum rerum, quas cupit inimicus; abiiciendique graue onus peccatorum per pœnitentiam, ac saluandi nos in regnum cælorum. At si tremendum illud præoccupauerit edictum, & anima è corpo-

re egressa fuerit, corpusque in sepulchrum illatum; non amplius nos ipsos iuuare poterimus, quemadmodum neque piscis ab aquis extractus, & * in vasculo conclusus sibi amplius opem ferre potest. Demus ergo operam charissimi, vt laqueos inimici, bonis euitemus operibus, antequam veniat & illucescat dies illa magna, in qua reuelabuntur quæcunque in occulto, ac tenebris egimus. Ne igitur expectemus, donec mors aduenerit: vt non confundamur in resurrectione mortuorum, quando amicti conspicientur Sancti stolis candidis, quas sibi per bona pararunt opera. Si nos ipsos tunc conspexerimus, non solùm resplendente nudatos gloria: verùm etiam denigratos, ac fœtore plenos: qualis putas nos occupabit confusio? Despiciendum nobis prauæ concupiscentiæ opus, & pro re nihili ducendum. Vincamus exiguum istud pietatis amore; ne in minimo cernamur reprobi. Magnum naufragium, peccati opus: & quisquam erit, qui tantam iacturam pro nihilo putet? Enitamur igitur, ne tali tantoque periculo succumbamus: nos enim propriâ negligentiâ à passionibus opprimimur, sine labore, atque molestia vlla viuere volentes, & importunas causas in nobis ipsis effingentes: dum hic quidem ait: Ab infantia, in monasterio commoratus sum, & ideo acriùs mihi passiones inhærent: sed audiat talis, quòd multi Sanctorum à iuuenili ætate bonum certamen decertantes, voluptates proculcarunt. Alius autem rursus: In mundo, inquit, educatus sum, multorumque malorum periculum feci, vnde & consuetudo compellit me ad appetitus. Audiat quoque iste, multos Sanctorum, qui antea improbis improbiorem vitam duxerant; demum viuendi mutantes modum, optimos exstitisse, ac Deo caros, & acceptos. Paruerunt enim ex animo dicenti: Noli æmulari in malignantibus; neque zelaueris facientes iniquitatem: quoniam tanquam fœnum velociter arescent, & quemadmodum olera herbarum citò decident. Malignus ille nos suis præstigiis ad noxia quæque impellens, fascinat, ad diuini nos timoris adducere studens contemptum: Ceterùm nos acrioribus cogitationibus atque consiliis venenum ipsius repellamus; gratiâ Domini nostri Iesu Christi nobis cooperante: Cui gloria in secula seculorum. Amen.

*al. & hamo captus.

Psalm. 38.

ADHORTATIO IV.

Ixit quidam Sanctorum: Meditare bona, vt ne mediteris mala: siquidem mens non patitur otium. Demus igitur mentem nostram meditationi Diuinorum eloquiorum, orationibus, cogitationibusque bonis. Nam meditatio vana, opera vanitatis suscitat; at bona meditatio, fructum bonum reddit. Reuoluamus & hoc mente, quòd multi tyranni regiones, atque munitiones varias occupauerint, quorum fama exstincta iam iacet, & perierunt, quasi non fuissent. Quàm multi Reges, imperium multarum habentes gentium, imagines sibi erexerunt, atque columnas; arbitrantes per similia se nomen post exitum ex hoc seculo comparaturos: & superuenerunt alij, qui illorum euersis simulacris, proprias imagines* substituerunt: verùm & illorum quoque opera ab alijs euertentur. Alij porro præclara sibi exstruxerunt sepulchra, opinantes se his sibi nomen æternum firmaturos, sua in epitaphio insignia, formamque describentes. Successit alia ætas, datus est alteri potestati dominatus, & ager. Hi porro tumulum expiare cùm vellent, ossa eorum instar lapidum transtulerunt. Et quid ijs, adeo præclaræ, ac sumptuosæ sepulturæ, pyramidesque profuerunt? Cuncta igitur vanitatis opera, in nihilum desinunt. Qui verò in Deo ditari, & in ipso celebrari malunt; non sic: Nam vitam sibi æternam, gloriamque indissolubilem parant. Quemadmodum enim lumen Solis ac Lunæ chorique astrorum ad hoc vsque tempus non est obscuratum, neque inueteratum à creatione eorum hucusque; & omnis quidem carnis generatio ac sanguinis, instar frumenti maturi, quod suo tempore metitur, contrahitur: lumen autem Solis, ac Lunæ, atque stellarum eodem modo nouum ac recens permanet, viget, & enitescit iuxta determinationem Creatoris, qua ijs definiuit præesse diei ac noctis. Sic & diligentibus ipsum, constituit Regnum cælorum, gaudiumque sine fine duraturum. Et sicut in hoc verus, ita & in

Mens bonis cogitationibus occupanda

Eccl. 44.

*al. impresserunt.

illo veraciſſimus; atque iſta quidem præteribunt, quando voluerit Creator: gloriæ autem ipſius non erit finis. Studeamus ergo fructus facere pœnitentiæ; ne à gaudio illo excluſi, emittamur in terram tenebroſam ac caliginoſam, in terram tenebrarum æternarum. Ingredere, ſi videtur, in cubiculum tuum, & occlude oſtium cum feneſtris; oppila autem & quæcunque pellucentia, & ſede intus, aſpicieſque quantum habeant dolorem tenebræ; vbi ſine labore, & tormento verſaris, atqui arbitratu tuo potes, cùm volueris, aperire atque exire. Qualem igitur habere tibi dolorem videntur tenebræ illæ exteriores; vbi clamor ac fletus, & ſtridor dentium? Conſidera intus caminos tui ipſius foci; & attolle oculos verſus ortum Solis, ac cerne differentiam; tenebrarumque opera fuge. Vitium tenebræ ſunt, virtus vero lumen. Vitium dum inueſtigatur, ſuos denigrat operarios: at virtus dum exercetur, ſuos cultores illuſtrat.

Ne autem exiſtimes, chariſſime, te ſolum præ cunctis hominibus affligi. Nam omne caput in labore, & omne cor in mœrore. Et quemadmodum fieri nequit, vt aliquis ſuper terram effugiat hunc aërem: ita impoſſibile eſt homini, quandiu in hoc ſeculo eſt, tribulationibus, atque moleſtiis non tentari. Et qui terrenis rebus diſtrahuntur, per huiuſmodi quoque affligentur: qui verò ſpiritalia conſectantes, in ſpiritalibus laborant; hi beati erunt: fructus enim ipſorum multus in Domino.

Patientia perfecta tibi ſit, chariſſime: in quo vocatus es opere, firma anchoras, ac funes, ne in pelagus paulatim nauis tua impellatur: & tunc docebit te experientia, quali pace in portu conſtitutus fruereris. Mundus aſſimilatur pelago: portus verò eſt vita religioſa. Noli eſſe amator euagationis, ſed potiùs patientiæ. Ex aliorum ſcandalis, dum peregrinantur, lucrum cape. Atque vt hoc quoque dicam; quando vniuerſum obierimus mundum, nonne tandem nos cella manebit, ſi ſalutem aſſequi voluerimus? Si porro in cœnobio conſtituti, non toleramus; &, dum ſoli ſumus, non quieſcimus: vbi igitur noſtrum diuerſorium erit? Simileque hoc eſt illi, qui dicit ſe neque ſolis ſufferre poſſe calorem, neque etiam vmbram; & vbi tandem conſiſtemus? Vereor equidem, ne caminus ille nos excipiat. Quare caueamus eſſe negligentes,

negligentes, laboris tædium consectantes. Si vincti Saluatoris nostri Dei simus; ne vincula tribulationum erubescamus: sed cum gaudio illa sustineamus, aduentum eius è cælo expectantes, vt nos choro adscribat Sanctorum: qui enim passionum ipsius socii exciterint, etiam consolationis erunt. *2. Cor. 1.* Si quis porro opus laboris molestiùs ferat: quot sunt secundùm mundum, manibus ac pedibus laborantes, homines diuites, multisque stipati, qui nec noctu, neque interdiu quiescunt, necessitate laborum oppressi, & velut catena quadam ac vinculo constricti. Possideamus igitur laborem voluntarium, & patientiam veram atque spontaneam propter timorem Dei: & non negligamus tolerantiam, humilitatem, continentiam, obsequium, atque indulgentiam; indulgentiam autem dico, non vt in malitia proximo consentias, verùm in rebus spiritualibus fratri coopereris ad compunctionem excitandam ac lacrymas. Et si non appareat lacryma, contritus tamen corde perseueres: nam & in lacrymis differentia reperitur. Beatus autem qui Dominum proprio cordis speculo contemplatur, explicans linguam suam cum clamore ac gemitu coram bonitate ipsius: quoniam exaudietur deprecatio eius.

In medium tibi affero aliud depositum in Domino, tanquam homini Dei, & saluari cupienti. A refectione surgens, noli vagari per cellas, sed in tua cella quiesce: multos enim diabolus per vinum decepit. Quare post refectionem in alia cella versari, signum est audaciæ & peruersitatis. Nam ex confessionibus eiusmodi, animarum ruinæ proueniunt, & potissimùm cessante Præfecti baculo: nam qui Diuino nolunt timore suam refrænare mentem, humano terrore indigent; vt saltem per hunc ab inutilibus abstineant, quemadmodum seruus temperatè modestéque se gerit ob seueritatem Domini. Attende igitur tibi ipsi, & negligere noli: nam si in vino * temperantiam ac sapientiam quæris; nec tibi, nec aliis proderis. **al. sapiēs & prudens tibi videaris.* Si enim vniuersam sacram edidicisti Scripturam: vide ne fortè animo efferaris. Omnis quippe scriptura, cùm diuinitus sit inspirata, animi humilitatem modestiamque edocet: qui autem contraria ijs quæ dicit, sentit aut agit, præuaricatorem sese eo ipso constituit.

Si spiritus superbiæ, aut ambitionis diuitiarumve te con-

turbet, ne abripiaris; quin potiùs strenuè maligni ac fraudulenti spiritus impugnationi ex aduerso resiste. Considera vetera ædificia, inueteratasque imagines, ac ærugine consumptas columnas: tecumque cogita atque aspice, vbi iam sint prædictorum possessores, atque artifices; & stude placere Domino, vt Regno cælorum reddaris dignus: *Quia omnis caro vt fœnum: & omnis gloria hominis tanquam flos fœni.* Quid maius, honorificentiusve regno? cujus appetitores, & propter varios in eo gloriæ casus atque infortunia illud spreuerunt, & sibiipsis insidias pararunt, mortem vitæ præferentes: quoniam Deum non exquisierunt, neque sperauerunt in salutare ipsius. Qui autem cælesti regno reperiuntur digni, nullo istorum tentabuntur; in pace atque exultatione in cælis cum Angelis choros agentes, & citra dolorem luctumque ac gemitum ibi degentes, cum gaudio atque lætitia collaudantes, ac superexaltantes, magnificantesque Regem cælorum, & Dominum vniuersæ terræ. Cui conuenit laus, gloria, & magnificentia, in secula seculorum. Amen.

Esai 40. & 1. Petr. 1.

S. P.
EPHRÆM
DE VIRTVTE
TRACTATVS.

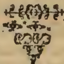
PROLOGVS.

NEceſſarium duxi, Chariſſime, & alia quædam cum his congruentia in hoc commentario addere, vt legens, depreceris pro me peccatore, atque operibus confuſo, Dominum: Vt mihi peccata remittat, faciamque fructum ei gratum, antequam edictum veniat tremendum de anima mea è corpore tollenda, quando omnis humanus apparatus & ornatus euaneſcet. Væ tunc ei, qui Deum offenderit, neque reſipuerit: Requiret enim tempus in negligentia deperditum, & non inueniet. Ploremus igitur coram Domino Deo noſtro, vt miſerationes ab ipſo obtineamus. Donec tempus habemus, temperemus nobis, & placare ſtudeamus Deum. Non eſt nobis certamen de pecuniis, quarum iacturam licet quis fecerit, alias pro illis rurſus comparare ſibi poterit. De anima nobis periculum, quam ſi perdiderimus, non ampliùs recuperare poterimus, iuxta quod ſcriptum

Matth. 16 est: Quid proderit homini si mundum vniuersum lucretur, animæ verò suæ detrimentum patiatur? aut quam dabit homo commutationem pro anima sua? Filius enim hominis venturus est in gloria & maiestate sua: & tunc reddet vnicuique secundùm opera eius. Si ergo detur retributio, nullaque opera nostra latere possunt Deum: quare non operamur bonum, vt bonum nobis retribuatur, abstinemusque à malo, ne mala nos * inuadant? sicut scriptum est: Recede ab iniquo, & non timebis, & tremor non appropinquabit tibi. Erubesco dicere, & tacere nequeo, ob meam, meique similium ignauorum negligentiam, quòd milites huius sæculi misera à Rege dona accipientes, promptè alacriterque ad mortem vsque pro ipso periculis se subjiciunt: quanto magis nos, quibus tales factæ sunt promissiones, debemus non cessare ab operibus iustitiæ, vt à ventura saluemur ira, ne tanquam inimicâ nostrâ vtamur animâ, quam sibi vindicat Deus. Cogitemus quomodo ardorem solis, vehementiam ve febris tolerare nequeamus, & quo pacto inextinguibilem illum ignem pro nihilo ducimus? Dominus autem suo nos consilio dirigat, manuque sua forti nos protegat, in secula. Amen.

* al. obruāt.
Esaia 54. secundum LXX.

CAP. I.

BEata Ciuitas, quæ à pijs regitur; & nauis, quæ à peritis gubernatur: Monasteriumque, quod à temperantibus administratur. Væ autem ciuitati, quæ ab impijs dirigitur; & naui, quæ ab imperitis gubernatur; ac Monasterio, quod ab intemperantibus administratur: nam & ciuitas replebitur Barbaris ob impietatem eorum qui eam tenent, & nauis confringetur propter imperitiam gubernatorum: Monasterium autem desolabitur, ob ignauiam administrantium.

CAP. II.

SI sub obedientia spiritalium Patrum consederis; non cùm demulceris, & audis verba assentationis, apparet fidei tuæ stabilitas atque firmitas: sed quando contemptus atque percussus sustinueris; nam etiam fera meritò cùm demulcetur, mansuescit atque mitescit. Ne itaque erga corripientem & instruentem te amarulentior fias: si nimirum cupis vas electionis euadere: sciensque obedientiæ in Domino ac humilitatis profectum, eò progressus es; nempe si eius gloriam cognoscens, eam tibi elegisti. In ea, frater, Sanctorum vita illustris & magnifica. Moyses enim seruus Domini etsi doctrinâ Iethro non erat imbutus: veruntamen illi se subjecit atque seruiuit: quamuis in Ægypto satis esset eruditus. Iesus quoque Naue filius, perfectâ suâ obedientiâ tantum donum promeruit, vt Moysis successor fieret. Et Samuel per obedientiam quam Heli sacerdoti præstitit, dignus habitus est, qui vocem Dei audiret. Elisæus verò ejus adminiculo pallium & gratiam sui accepit Magistri. Quid porro homines similes vobis, passionibus subjectos commemoro? Ipse quoque Deus Verbum incarnatum, vitam in humilitate & obedientia traduxit; sicut nos docet Euangelista, dicens: Et erat subditus parentibus suis. Rursus autem & Apostolus ait: Humiliauit semetipsum, factus obediens vsque ad mortem, mortem autem crucis. Quin etiam

Obedientiæ & humilitatis commendatio.

Exod. 3. 18. Deut. 34.

Iosue, 1.

1. Reg. 3.

4. Reg. 2.

Luca 2.

Philip. 2.

quotquot viuendo nolunt bonam parentum tolerare disciplinam, non leui se periculo exponunt: plerique enim qui in ciuitatibus à magistratu puniuntur, ferè propter inobedientiam, atque contumaciam, duramque ceruicem plectuntur. Quin & puellæ, nolentes bonis morem gerere admonitionibus, verecundiâ ac pudicitiâ abjectâ, in plateis vicisque turpem vitam cum dedecore traducunt: quæ autem intentæ sunt operi, & mentis tranquillitati atque pudicitiæ vacant; ab hominibus quidem honorabuntur, à Deo autem glorificabuntur. Bonum incepisti opus; in eo persiste: vt magnificeris à Domino cum mansuetis & humilibus, in regno cælorum. Amen.

CAP. III.

SI ad dimidium perduxerit opus aliquod frater tuus; contigeritque ipsum in morbum incidere, tuaque opera indigere in opere: curam ejus suscipe omni cum humilitate, patienti compatiens. Postquàm verò sanitatem is recuperarit, ne fratris tui appetieris opus: ne fortè tibi ipse à Domino & hominibus damnationem adsciscas. At fortasse suggerit cogitatio, non sine diuina id permissione accidisse, vt ille malè habeat, & ego interim hoc consequar: at cur non bonum illud cogitasti; quòd scilicet Domini id factum sit permissu: vt cuiusmodi voluntate sis demonstres, tuine ipsius, an fratris amator? Quòd si à morbo liberatus, ipse recusauerit, rem bonâ conscientiâ cum permissu tamen Præfecti accipe: vt bonum habeas testimonium ab his, qui foris sunt. Necessaria enim est iustitia, pietas, atque obseruantia. De sanctissimo quippe Simeone, qui Saluatorem accepit in vlnas suas, scriptum habemus, quòd esset iustus, & timoratus. *Luca 2.*

CAP. IV.

Firmo ac stabili corde simus, Charissime: nam virtuti aduersatur segnities. Ne igitur exigua nobis ingruente acedia, euadamus pusillanimes: verùm vim nobis ipsi inferamus, magnanimi Viatoris instar; quippe cui dum defectio atque debilitas per viam accidit, non cadit animo, neque à scopo desistit propter longitudinem viæ, sed seipsum cónsolatur, dicens: Adhuc modicum restat viæ, & ad diuersorium peruenies, atque quiesces. Et Dominus vim eius cernens, robur illi viresque præbet, viæque mollit ac mitigat asperitatem: segnities enim atque pigritia paupertatis conciliatrices existunt non modò donorum spiritalium, sed etiam necessitatum corporalium.

Virtuti inimica segnities.

CAP. V.

Si ante cunctos in Synaxim, ac congregationem prodeas, & persistas donec absoluatur, ne in hoc te efferat cogitatio: quoniam & artifices multum studij ac vigilantiæ in suo opere adhibent. Neque corpore duntaxat te præsentes Domino: sed & cogitationes in corde humili à ceteris rebus vt illi des operam, abducito. Superbia enim latibulo similis est, in quo draco libenter moratur, & eum, qui ad illud accesserit, interficit. Porro de non inebriando se vino, aut de mulierum consuetudine vitanda, superfluum mihi videtur tuæ significare pietati: tum quia manifestum est omnibus, hoc à virtute esse alienum. Necessarium est ergo non solùm in hac parte impetum dæmonum obseruare atque cauere: sed neque cum maribus, & adolescentibus conferre licet sermones lasciuos atque effœminatos, qui in perniciem animam trahunt. Non tamen quòd malum sit fœmina, eius conuersationem auersamur: sed quia facile est inimico, per colloquia & conuersationes mulierum nos subuertere, & ad transgressionem Diuini præcepti inducere. Quocirca nos oportet vndequaque obseruare malignorum spirituum iacula confidentes armaturæ, ac virtuti Spiritus sancti: nam qui vnam portam inimico præcludit, duas

autem ei aperit, existimans se securum esse, fallitur hic quisquis est. Necessarium est ergo, vt nos ipsi vndique communiamus: nullamque occasionem præbeamus ijs, qui occasionem quærunt. Deus enim non irridetur, & horrendum est incidere in manus Dei viuentis. Cui gloria in secula seculorum. Amen.

Galat. 6. 7.
Hebr. 10. 31.

CAP. VI.

FRater quidam sub obedientia spiritalium Patrum residens, alium fratrem adijt, dixitque: Cupio relinquere Patres meos spiritales, & per me tranquillè degere. Ad quem ille: Homo, inquit, quidam habebat filium, quem accipiens, in manus tradidit artifici, qui eum artem suam doceret, eratque puer distractior circa opus. Cúmque post dies aliquot adolescens ad patrem suum accederet, dixit: Pater, tolle me ab hoc magistro meo: per me enim magis artem apprehendere potero. At pater ad ipsum: Si cum ab aliis, inquit, docearis, & manuducaris, nihil didicisti: quid per te solus præstare poteris, ô fili, non addiscens, neque obediens, quemadmodum oportet? Video te malè erga artem, quam addiscis, affectum: metuoque ne fortè frustra in te laborauerim: arripe igitur opificium tuum sicut oportet, fili, vt in arte exercitatus ipse tibi requiem inuenias: nam inertes assequitur mors. Quapropter & nos, charissime, caueamus à nobis abjicere jugum obedientiæ in Domino: ne fortè non placeat Deo: cúmque in tentationem inciderimus, non sit qui auxilietur nobis. Quando enim Agar ancilla Saræ aufugit à conspectu Dominæ suæ, inueniens eam Angelus Dei, dixit ad ipsam: Reuertere ad Dominam tuam, & humiliare sub manu illius: fecitque illa sicut dictum erat ad eam. Cùm verò adesset tempus ejus, assumpto commeatu, dimissa est cum fiducia, vnà cum filio suo: oberranteque ipsa per solitudinem, adeo vt siti peritura videretur simul cum filio suo Ismaël, non despexit eam Deus. Oportet ergo & nos patienter perferre tribulationes, tanquam Domino seruientes, & non hominibus. Ideóque dum sub obedientia versamur, ne opera inobedientiæ agamus, ne & nos patiamur, quemadmodum passus est Giezi, minister

Genes. 16. & 21.

Prophetæ

Prophetæ Elisæi: quin potiùs per piam religiosamque obedientiam, fructum reddamus perfectum Domino nostro Iesu Christo: Cui gloria in seculorum secula. Amen. 4. Reg. 5.

CAP. VII.

SI quis ad te accesserit secretò dicens: Conueniamus inter nos, ac simul fœdus & amicitiam ineamus; vt si quid dixero tibi, me sine contradictione audias. Deinde etiam post iusiurandum, si te in peccatum inclinare atque subuertere voluerit; ne morem geras illi, quamuis magnifica protulerit, seque ipsum humi prostrauerit, vt violes Dei præceptum supplicans. Noli acceptor esse personæ aduersus animam tuam: nouit quippe diabolus, non tantùm ista subornare, sed etiam è Scriptura afferre, carnisque infirmitatem allegare, ac multa alia comminisci, vt hominem præuaricatorem mandatorum Dei efficiat: habeatque quod contra eum glorietur. At nos tali illius studio inanique labore edocti, ad pietatem fortes in proposito, susceptoque consilio erimus. Nam si illi dum propriam cupiunt voluntatem perficere, aut potiùs cooperantis in eis diaboli, tantum studium artemque exercent, ne suo frustrentur instituto ac fine; quantò magis eos qui spiritalem exercent vitam, decet peritiores ac vigilantiores esse, vt ne aduersus eos exultet diabolus. Atqui oportebat non iurare omnino, ob præceptum Saluatoris nostri Dei. At nunc abreptus es verbis ne paruifacias: in manus enim malorum venisti, propter amicum tuum. Ne dederis somnum oculis tuis, nec dormitent palpebræ tuæ, vt salueris: tanquam damula è laqueis, & quasi auis è * reti. Veruntamen ne cadas animo, neque confundere: est enim emendatio mandato, si de cetero præ oculis habeas Dominum. Attende igitur tibi ipsi, non enim obnoxius es iureiurando, si teipsum à malo elongaueris. Nam ipse, qui Euangelium in mundo prædicauit propter nimium suum in humanum genus amorem, ipse inquam Dominus mandauit hominibus, vt pœnitentiam agant: abstineantque ab omni peccato. Videndum igitur, ne dum voluptates nostras explere desideramus, iurisiurandi prætextum adducamus, quasi ampliùs nos ex inimici retibus subducere

Eccl. 4. — Matth. 5. — Prouerb. 6 — * vulg. de manu aucupis. — Matth. 3. & Luc. 3. 5. 24

Galat. 6. neqneamus. Deus non irridetur, cupientibusque saluari
Psalm. 33. manum porrigit. Declina ergo à malo, & fac bonum: sic-
Psalm. 118. que sermonem seruaueris, secundùm eum qui dixit: Ab omni via mala prohibui pedes meos, vt custodiam verba tua. Vis autem, vt plenam perfectamque tibi fidem faciam, quòd verbis non sis obnoxius, si mala vitaueris, bona autem egeris, subtraxerisque te ab omni homine ambulante inordinatè. Audi Parabolam, aut potius exemplum: Homo quidam habebat filium, qui patrem suum in cunctis vehementer honorabat: alius autem quidam inuidiâ ductus super profectu iunioris, occultè accedens, dixit ei: Iura mihi aduersus patrem tuum, quòd quæ tibi sum dicturus, facies, seruabisque absque omni contradictione; atque ille non rectè agens, iurauit ipsi. Deinde post hoc, dixit ad eum: Vade, ac dedecore patrem tuum affice, ipsumque plagis cæde; & noli ampliùs reuereri conspectum eius, & quæcunque tibi mandauerit non facienda, facito: quoniam iurasti mihi, & non poteris non obedire ijs quæ tibi à me dicta sunt. Sed numquid tantam sustinebit dementiam, aut potius impietatem filius, & non despiciet iniquissimum consilium illius, propter cultum ac reuerentiam erga patrem? ad eumque respondebit: Video te hominem non verum, nec iustum esse, sed inimicum patris mei, animæque meæ insidiatorem: at me non de-
Genes. 3. cipies, sicut serpens sua calliditate Euam: neque me ad im-
2. Cor. 11. pietatem versutâ tuâ improbitate compelles. Nolo vt me accusare, vel reprehendere pater possit, quòd impietati paruerim: despicio itaque consilium tuum nefarium ob patris mei reuerentiam animæque meæ salutem: auresque meas pretiosæ Crucis signaculo obsigno, ne ampliùs intret in aures meas verborum tuorum virus: ipsamque tuam consuetudinem vitabo, propter dolum in te latentem. Admonet
1. Thess. 3. quoque nos Apostolus, vt subtrahamus nos ab omni fratre ambulante inordinatè. Nam Deus malis actionibus non colitur. Ne igitur abduci te à scelestis hominibus patiaris, charissime: vt non exacerbes patrem tuum, qui in cælis est, contraria præceptis eius agendo, & non habeas excusationem in die iudicij. Propter transgressionem enim mandatorum sancti Euangelij, Deum prouocas. Quocirca attende tibi ipsi, summam sermonis per Prophetam edoctus. Ait

enim Propheta Dauid: Iuraui & statui, non, transgredi *Psalm. 118* præcepta tua & cuncta iudicia tua: sed iuraui & statui, inquit, custodire mandata tua, & omnia iudicia iustitiæ tuæ. Rursusque ait: Iniquitatem odio habui, & abominatus sum: legem autem tuam dilexi. Et* hac Diuina misericordia, magnas euitabis tentationes, atque pericula. In illo autem eueniet, quod scriptum est: Conuertetur* dolor eius in caput eius, & in verticem ipsius iniquitas eius descendet. Charitatem igitur ac vnionem posside, non quidem per iuramenta & blanditias, aliaue prohibita, coactam: sed quæ secundùm Deum sit, & ex animi affectu directa, ac consummata: quippe in qua nihil iniquum, aut coactum obrepit. Eritque gratia Domini nostri Iesu Christi tecum. Cui gloria, in secula seculorum. Amen.

*al. & in hoc

Psalm. 7.

*al. labor eius.

CAP. VIII.

DEuita, Frater charissime, consuetudinem hominum hæreticorum ac libidinosorum, nihil fidele loquentium: nam instar sagittarum, sermones ipsorum corda vulnerant. Noui quosdam, sermonibus animas peruertentes; cuiusmodi quidem homines, fortasse per symbola quædam, feminis fluxu laborantes Scripturæ sermo, & leprosos appellat. Quemadmodum enim menstruatus immundum reddit secundùm legem, vbicunque consederit, vel quodcunque consputauerit: sic & horum impurorum fluxus animæ malè affectæ, sermonumque consputatio, execrabiles reddit suscipientes; & fortasse illorum deprauata animi affectio cum eo, qui leprâ laborat, comparanda est, sicut iam dictum est. Et omnis quidem Sanctorum cœtus zonam habebat lumbos constringentem, asperitatem, inquam, vitæ demonstrantem: nam armaturam Spiritus sancti possidebant, & vndequaque virtute Spiritus sancti confirmati erant. Istos autem ex propria negligentia, hoc dono Spiritus sancti cernimus nudatos, nec lumbi ipsorum cogitationibus castis coërcentur: verùm cuncti eorum mores dissoluti, atque corrupti sermones, actionesque. Atque is quidem qui circa fidem laborat, quid noceat, inquit, cum quouis homine versari, siue rectè credat, siue malè sentiat; modò

Leu. 13. 15.
Matth. 8. 10

sanam nos fidem teneamus? Atqui voluptatibus ventris indulgent, his, quæ infra ventrem sunt, dicent: & quid obesse poterit edere ac bibere, & genio indulgere, * corporalisque concupiscentia? Malum est concupiscere rem alienam, seu furari: & si quando de his quoque coarguantur, iterum dicent: necessitate coactus hoc feci: furatus sum, vt esurientem explerem animam. Quid isto fluxu impurius, aut eiusmodi lepra turpius ac indecentius? Ideo non permittit sermo, execrandas hasce cogitationes in sanctarum animarum versari castris: sicut neque lepræ contactu notatos, sinit lex tentoria figere in medio castrorum filiorum Israël. Etenim turpissimum reuera, in medio illustrium, atque sanctarum cogitationum morari: & immundis interim cogitationibus aditum præbere. Dissolutionem autem, ac turpitudinem, corruptionemque operum ipsorum, necnon impudentiam voluntatis eorum, procacitatemque linguæ, atque inexcusabilia eorum opera innuens dicit: Quicunque tactus fuerit leprâ, vestimenta eius dissuta sint, & caput ipsius reuelatum, & circa os eius contegatur: & immundus vocabitur omnibus diebus, quibus fuerit super eum tactus: & immundus cum sit, immundus erit, separatus sedebit; extra castra erit conuersatio eius. Ex his sunt, qui dicunt: Comedamus, & bibamus, cras enim moriemur. Sunt autem isti hominum, qui à veritate aberrant, sermones, atque etiam hæreticorum sensus: Nam hæretici suum volentes confirmare errorem, ex diuinis scripturis loca atque testimonia depromere conantur, ad corda obedientium ipsis peruertenda: ad quos pulchrè, & magnificè quidam Sanctorum enunciauit, dum sic docens ait: Cum sit igitur tale illorum argumentum, quod neque Prophetæ prædicauerunt, neque Dominus docuit, neque Apostoli tradiderunt, quod abundantiùs gloriantur plus quàm ceteri cognouisse, de ijs quæ non sunt scripta, legentes: & quod solet dici, de arena resticulas nectere adfectantes, fide digna aptare conantur ijs, quæ dicta sunt, vel parabolas dominicas, vel dictiones propheticas, aut sermones apostolicos, vt figmentum illorum testimonio non carere videatur: ordinem quidem & textum Scripturarum supergredientes, atque transilientes; & quantum in ipsis est, soluentes membra veritatis.

*al. & carnalis concupiscētia?

Leuit. 13. & Nu. 12.

Esa. 22. & 1. Cor. 15.

Irenæum intelligit

Transferunt autem, & transfingunt, & alterum ex altero facientes, seducunt multos ex ijs quæ aptant ex dominicis eloquijs, malè composito commento. Quomodo si quis Regis imaginem bonam, fabricatam diligenter ex gemmis pretiosis à sapiente artifice: soluens subiacentem hominis figuram, transferat gemmas illas, & reformans faciat ex ijs formam canis, vel vulpeculæ: & hanc malè dispositam, dehinc confirmet, & dicat hanc esse Regis illam imaginem bonam, quam sapiens artifex fabricauit, ostendens gemmas quæ bene quidem à primo artifice in Regis imagine compositæ erant: malè vero à posteriore in canis figuram translatæ sunt: & per gemmarum phantasiam decipiat idiotas qui comprehensionem regalis formæ non habeant: & suadeat hanc turpem vulpeculæ figuram, illam esse præclaram Regis imaginem. Eodem modo, & hi anicularum fabulas assumentes, post deinde sermones & dictiones & parabolas hinc inde auellentes; vt aptare volunt fabulis suis eloquia Dei. Vnde sufficienter exemplis edocti, fugiamus peruersos hæreticorum sermones, imitationemque eorum, qui in luxu ac lasciuia viuunt, & ex scripturis testimonia proferre videntur; vt fide, & operibus sani, fructum referamus perfectum Domino nostro Iesu Christo: Cui gloria in secula seculorum. Amen.

Hæretici Scripturas ad impia figmenta detorquēt.

Hactenus ex Irenæo contra hæreses.

CAP. IX.

Considera habitum, quo indutus es, ô Monache, & cerne, quantum sit inter hunc, sæcularemque, discrimen: diligenterque animaduerte, quidnam ille designet. Constat quippe, quòd secularium institutorum, siue etiam rerum significet abiectionem; spiritaliumque operationum recordationem afferat. Noli igitur virtutem negligere, sed totis viribus sanctificationem procura: quoniam ideo egressus es mundo. Acquire ergo tibi castitatem, vt inhabitet in te Spiritus Sanctus. Audi bonam in Domino admonitionem, charissime; & hanc nequaquam spernes, vt quietem tibi inuenias. Noli animum conuertere ad detestabiles concupiscentias, assentationesque vanas, ne quis te fallat verbis inanibus: & ne zelaueris in malis, neque erratis attendas alienis.

Sanctificatio vt comparanda.

Te castum custodi: & si iam cœpit in te peccati flamma incendium excitare, eam lacrymis restingue: saluat enim cunctos Dominus, qui ad illum conuertuntur. Hæc igitur tibi à Domino deposce: nam eos Dominus diligit, qui in sanctitate ipsi seruiunt. Possessio pretiosa est puritas in cogitatione recta: hanc si amaueris, à Domino glorificaberis, & in omnibus prosperaberis. Ista audiens, vide ne diabolus oculos mentis tuæ vanis cogitationibus claudat, non enim ille te adiuuabit, quando ab angelis traheris improbis, vbi
Matth. 25. certè ne sibi quidem ipse opem ferre potest. Illi enim parata est gehenna, & angelis eius: at tibi gaudium paradisi præparatum, si ab operibus ipsius recesseris. Tunc lætatur diabolus quando vitam turpiter degis: dolet autem, quando in bonis te viderit proficientem actionibus. Ne ergo iam dictam vir-
* *al. in cuius.* tutem despexeris, quippe * ex cuius exercitio parum laboris atque molestiæ capies. Verùm confide; quoniam citò fructus eius comedes. Si autem vtiles commonitiones malè acceperis, in nouissimis te pœnitebit, quando consumpseris
Prouerb. 5. carnes tuas, & corpus tuum, & dicas: Cur detestatus sum disciplinam, & increpationibus non acquieuit cor meum: nec audiui vocem docentium me, & magistris non inclinaui aurem meam? penè fui in omni malo, in medio Ecclesiæ & Synagogæ. Ne ergo salutem nostram negligamus, charissime, neque imitatores simus eorum, qui in lasciuia & superbia, ac sine timore viuunt: nam confusio, & improperium operient eos, qui odio habuerunt Dominum. Dies nostri currũt, & finis appropinquat. Ploremus coram Domino Deo nostro, antequam tenebris concludamur exterioribus. Quomodo dies istos poterimus quærere, si in malis eos transegerimus, nihilque omnino profuerimus? Ecce, nunc
2. Cor. 6. tempus acceptabile: Ecce, nunc dies salutis. Beati sobrij atque vigilantes: quoniam ipsi in exultatione coronabuntur.
Matt. 5. & Luc. 6. Beati, qui lugent nunc: quoniam ipsi cum electis Dei consolabuntur. Beati, qui laboribus se fatigant in Domino: quoniam deliciæ eos paradisi manent: quibus concedatur nobis perfrui, intercessione omnium, qui complacuerunt Domino nostro Iesu Christo, Cui gloria in secula seculorum, Amen.

CAP. X.

VItam ſpiritalem conſectemur, Chariſſime, vt opere fidei cooperante, ex vtriſque homo reperiatur perfectus. Ad Theologiam verò tum demum vix erimus idonei, quando ſuperando paſſiones, à nobis ipſi omnem affectionem carnalem exterminauerimus, nullamque occupationem mente retinuerimus. Tunc enim Spiritus ſancti gratia requiem in nobis inueniens, intelligendique vim præbens, illuminabit corda noſtra; ſicut lychnium inſtructum, oleo & ſtupa implent; in quo quidem ignis ſubiectam materiam apprehendens, lampadem accendet abundè exhilarantem, ac eos, qui adſunt, illuminantem. Si verò paſſionibus adhuc angimur, in iiſque volutantes, dignitates petimus; non vulgariter periclitamur, lychnio aſſimilati oleo & combuſtibili materia deſtituto, qui ne ad breue quidem tempus, ignis calorem ferre poterit & efficacitatem. Oportet ergo primùm curare præparationem, ad intelligibilis luminis ſuſceptionem; vt ſpiritalibus gratiarum donis reddamur digni. Vitam ſpiritalem ſectemur; vt mente in poteſtatem Spiritus ſancti redacta, ſanctificetur corpus participatione ſpiritus. Singulis diebus à Domino compunctionis lacrymas efflagitemus, vt de peccatis noſtris flentes, anima noſtra à peccatorum corruptione reuireſcat. Non negligamus propriam animam: ſed conſideremus, & viſitemus ipſam, ſtercora circa eam projicientes; vt emollita atque exuſta, fructum vtilem referat Domino. Pro ligone, vetus ac nouum Teſtamentum habeamus: & ſtercorationis loco, ardorem ſancti Spiritus. Iſtis curam geramus animæ, rigantes eam lacrymis: vt ſic exculta, lacrymiſque irrigata, referat fructum in iuſtitia, ne ex negligentia dicamus & nos in ſeparationis hora cum timore, atque tremore, ſicut Rex Amalecitarum: ſiccine amara mors eſt? Ezechias, quia cùm valeret, non neglexerat iuſtitiæ munus; tempore anguſtię ac mortis conſolationem à Domino* inuenit: nam cùm mortis ſententiam per Prophetam accepiſſet, conuertit faciem ſuam ad parietem, & orauit Dominum, dicens: Obſecro Domine, memento quæſo, quomodo ambulauerim coram te in veritate,

4. Reg. 15

* al. accepit.

4. Reg. 20.

& in corde perfecto, & quod placitum est coram te fecerim. Fleuit itaque Ezechias fletu magno. Et quid ad eum misericors Dominus? Mox & è vestigio per eumdem Prophetam, ad ipsum misit, dicens: Audiui orationem tuam, & vidi lacrymas tuas: & ecce, addam diebus tuis quindecim annos; sed & de manu Regis Assyriorum liberabo te, & reliqua. Vides quale bonum sit, non negligenter viuere: sed semper ante oculos timorem Domini habere? magnus nobis timor, & tremor imminet. Demus & nos operam bonis operibus: vt tempore necessitatis, ac tribulationis, * protectorem inueniamus Dominum. Prędictorum ergo non immemor, Charissime, attende tibi ipsi, & vehementer custodi animam tuam, ne quęsitâ frustreris margaritâ. Pietatem & temperantiam ama, vt valdè proficias. Si verò negligenter viuere inceperis, crapulę & ebrietati te dando, exterminaberis simul cum ijs, qui delicatis & conquisitis vescuntur cibis: & primò quidem diuinam in istis gratiam auertes, perdesque. Deinde verò ab ijs, qui te in illis * impudentem, atque profusum cernent, damnaberis. Tertiò, neque ipsa manuum cuiusque nostrûm industria, ad tantos sumptus sufficerit. Inde porro enascuntur distractiones, curiositates, mendacia, iniurię, diuagationes; & erga eminentes ac sublimes personas assentationes, ac quæcunque his similia. Vnde maximum bonum est pietas, & temperantia; siquidem * victus excessus, atque immoderatio dissoluit, temperantia verò ædificat: atque ista sibi mutuò aduersantur, nec se vnà admittunt. Si ergo pietatem & temperantiam rectâ cogitatione dilexeris; omnibus ex partibus * exaltaberis. Pietas enim seorsim habitare docet, & non diu extra cellam versari, neque inanibus * commisceri suadet.

* al. protectionem apud Dominum.

* al. dissolutum.

* al. negligétia atque dissolutio.

* al. perficieris.

* al. neque vana suadentibus cõmisceri.

Verùm neque sis de splendido vestitu solicitus; eoque distraharis, neque multa vestimenta conteras, quieti vacans: temperanter autem viuens, de multis expensis non eris solicitus, pręsentibus contentus. Tribus enim, aut quatuor, siue quinque paxamacijs, paucisque lentibus, ceterisve leguminibus, siue oleribus exigentem necessitatem exples: Dominumque in cunctis istis adiutorem habes, atque cooperatorem, vires animæ tuæ bona spe impinguantem. Qui verò lasciuis effusi sunt concupiscentijs; curis, atque solicitudinibus

dinibus plena est omnis vita eorum: quin & recordationis ipsius Dei obliuionem capiunt, quo pejus grauiusque est nihil: Nam continua Dei recordatione turpes animæ passiones recedunt, instar maleficiorum, prætore accedente; vnde & mundum sancti Spiritus habitaculum efficitur. Vbi verò memoria Dei abest, ibi tenebræ cum fœtore dominantur, omnisque res improba exercetur. Existimo autem quasi gradus quosdam esse in ijs, quæ tum ad carnem, tum ad spiritum referuntur. Et diabolus quidem malitiæ inuentor, qui nostrûm omnium interitu gaudet, efficit, vt anima deorsum ad carnalia se inclinet: atque ita paulatim pertrahit atque deuoluit, agitque præcipites eos qui non multùm attendunt, quo ad ipsum inferorum profundum miseros deducat, peregrinos & alienos à regno cælorum eos reddens. Vnde Apostolus, tanquam gradus quosdam ad infernum ducentes enumerans, ait: Manifesta sunt autem opera carnis, quæ sunt: fornicatio, immunditia, impudicitia, luxuria, idolorum seruitus, veneficia, inimicitiæ, contentiones, æmulationes, iræ, rixæ, dissensiones, sectæ, inuidiæ, homicidia, ebrietates, comessationes, & his similia. Quis autem istorum finis, magna cum vehementia declarat, dicens: Quæ prædico vobis, sicut prædixi: quoniam qui talia agunt, regnum Dei non consequentur. Propterea necessarium fuerit, totam nostram mentem ac cogitationem ad superna extendere, neque illam sinere deorsum ad vetita spectare. Si verò nos in aliquo supplantauerit inimicus, citò resurgamus, ne etiam ad reliqua nos mala pertrahat, paulatim conuoluens rapiensque nos ex vno lapsu in alium; & denique ad fundum ipsum perditionis atque desperationis subuertat. Si porro etiam nos in quæcunque prohibita inimicus seduxerit, ne in illis permaneamus, neque de nobis ipsi desperemus: cùm liceat ista omnia per pœnitentiam transilire, & in ipsis pietatis septis consistere. Cæterùm tunc vitæ mutationem, synceramque nostram pœnitentiam cernens Dominus, quódque ipsum solum toto corde desideremus, & quæ grata atque accepta ei sunt, faciamus: non ampliùs, vt seruis loquetur nobis: sed tanquam amicos veros, ad perfectiores sublimioresque virtutes nos inuitabit, dicens: Amice, ascende superiùs, id est, ad bo-

Dei recordatio quid profit.

Gradus ad infernum.

Galat. 5.

Mens ad superna atque cælestia erigenda.

Luca 14.

Gradus in cælum. num pulchrumque aſcenſum, in cælos ſuſtollentem: cuius gradus ſunt, fides, ſpes, charitas, ceterique fructus ſpiritus; factique ciues ſupernæ Hieruſalem, gaudeat cor noſtrum, gaudiumque noſtrum nemo tollat à nobis. Dominus autem Deus omnipotens ſuo nos deducat conſilio, fortique manu ſua nos protegat. Væ enim & interitus homini non habenti Deum adjutorem ſibi: quoniam non eſt alius præter Deum viuum: quia ipſe eſt dominus cæli & terræ, & Pſalm. 134. omnia quæcunque voluit, fecit in cælo ſurſum, ac in terra deorſum, & in mari, & in abyſſo. Neque eſt vllus qui reſiſtere poſſit conſilio ac voluntati ipſius. Ipſi gloria atque majeſtas, & magnificentia in ſecula ſeculorum. Amen.

S. P.

EPHRÆM PARAENESES

AD MONACHOS.

PROLOGVS.

GLORIA tibi Deus. Gloria tibi. Iterumque dicam. Gloria tibi Deus, qui superlaudatus & superexaltatus es in secula. Omni tempore, charissimi, gratias debemus Deo; qui dignatus est nos suauissimo jugo suo, & liberare à caducis & corruptibilibus mundi rebus. Statutum igitur est mihi, vobis subministrare sermones, quales lumine gratiæ occurrunt menti meæ. Loqui autem volo, non in doctis sapientiæ verbis. *1. Cor. 2.* Nam & ego * homo sum idiota ac vilissimus. Veruntamē quia argutè dicta non omnibus sunt perspicua, & ijs potissimùm, qui non degustarunt sapientiam mundanam: icciro claram oportebit proferre orationem, quam assequi possint qui legunt; secundùm B. Apostolum: Si enim, ait, nesciero virtutem vocis, ero ei, cui loquor, barbarus, & qui loquitur mecum, mihi barbarus. Potens est autem sermo spiritalis persuadere obtemperantibus fidei, etiam absque Grammatica & Rhetorica. Benedi-

* al. nam & ego homo sum idiota & peccaror, terra & cinere vilior

1. Cor. 14.

ctus autem Deus, qui cunctis cuncta præbet; & vnumquemque, quantum expedit, illuminat. Id verò captum meum excedere non ſum neſcius; ſed ſcriptum eſt: Tempus tacendi, & tempus loquendi. Quam ergo excuſationem in die judicij habituri ſumus: non ſuccurrentes pro viribus, imperitiâ atque ignorantiâ *laborantibus, & maximè tempore iſto: ſimiliterque fluctibus peruerſæ doctrinæ conſilijque illiciti agitatis? Leo enim cruentus, & veritatis inimicus, non ceſſat eos, qui non valde attendunt, decipere: non quidem humanas carnes deuorare volens, verùm animas ſecum in gehennam trahere geſtiens. Quot putatis, chariſſimi, poſt abdicationem rerum terrenarum, iterum perturbationibus ac paſſionibus ignominioſis per eum ſubigi? Quot poſt prima religionis elementa tradita, effecit apoſtatas, & habitu ipſo ſpoliauit? Quare à via non eſt *aberrandum, chariſſimi. Ceterùm frater adjutus à fratre, laqueis diaboli capi nequit. Nos autem cum Apoſtolo dicimus: Non quòd ſufficientes ſimus cogitare aliquid à nobis, quaſi ex nobis; ſed ſufficientia omnis noſtra ex Deo eſt, qui & idoneos nos fecit ſibi miniſtros, licet indignos. Vobis autem concedat Dominus, ſuſcipere verbum inſtar terræ bonæ atque perfectæ: vt ſitis multiplicem fructum referentes, in juſtitia & veritate, Chriſto Saluatori noſtro: Cui ſit gloria in ſecula ſeculorum. Amen.

Eccleſ. 3.

* *al.* ignoranter peccantibus.

* *al.* digrediendum.

2. Cor. 3.

PARÆNESIS I.

Ad eos, qui in Religionis ſe rudimentis exercent.

INitium renunciationis Monachi, eſt timere Dominum. Qui verò diuini timoris expers eſt, extra portas Regni Dei demorabitur. Initium bonæ vitæ Monachi, eſt cognitio Dei: ignorantia autem de Deo, Monachi mentem occæcat. Optima Monachi hæreditas, eſt temperantia & ſanctimonia vitæ: exhæreditabitur autem à parentibus, qui his ſine Monachus fuerit. Exercitatio Monachi, ſit meditatio Scripturarum, & Diuinorum mandatorum obſeruatio: Iners autem eſt Monachus, qui in his verſatus non fuerit. Cibus Monachi eſt, vt faciat voluntatem Dei, & non ſenſus: Nam qui ſecundum appetitum ſenſitiuum eſt cibus, Monachum Deo non ſiſtit; ſed in ventrem vadit, & in ſeceſſum exit. Graui inceſſu Monachus atterat gradus Eccleſiæ: Indecoro autem inceſſu è domo in domum non diuagetur.

Vita Monachi pura ſit, & non ludibrio mulierculis peccatorum cumulo grauatis: ſiquidem tentationis ſagitta eſt in corde Monachi, mulier in domo diſſolutè viuens. Conſilium Monachi, cum cordato habeatur: Stulti verò conſilium in corde Monachi non demoretur.

Monachus, Pſalmis, & Hymnis, ac Canticis ſpiritalibus inuigilans, nocturnas phantaſias depellit: at de bene geſtis ſe venditans, & interim dormitans, telam araneæ texit. Monachus ſtrenuus, Cruce Chriſti, laqueos fugat diabolicos. Monachus terrena ſapiens ac ſpectans, omnibus eſt ſatanicus.

Mens Monachi ſemper in bonis operibus ſit occupata. Exercitium Monachi cogitationes bonæ continuatæ, ac ſibi mutuò ſuccedentes. Vigilantia fidelis Monachi, turpes cogitationes reprimit. Agricultura Monachi, anima bona euangelicè fructificans, quam dum excolit Monachus illius fructu veſcitur. Dulcis fructus oris, propriorum merces.

Immortalis virtus Monachi, eſt paupertas crucem Domini ſufferens: mala ſiquidem res eſt Monachis auaritia, eos

Regno Dei priuans. Impone cor tuum Monache in humeros tuos, vt cogitatione & opere aduersarium à te propellas.

Donum optimum Monachi, est virginitas; curru ipsum ad cælos cum Elia euehens. Quamobrem Monache, hanc excolens, igneo ascende curru, duobus canalibus irrigatus. Lacrymæ ex oculis distillantes, arbor sunt vitæ in altitudinem humilitatis excitata: cuius dum possessionem capere potuerit Monachus, optimos sibi fructus vindemiabit. Vis virginitatis, in ciborum consistit abstinentia: Monachus autem crapulæ deditus, contaminabit carnem suam.

Monachus publicam faciens domum suam, abominationi erit, audietque à Christo: Recepisti mercedem tuam. Qui autem erubescit rectè facta sua publicare, mercedem ab occultorum scrutatore Christo accipiet. Monachus dans Deo quæ sunt Dei, non extollatur. Deum autem orans, dicat: Ex tuis ego Domine, tua tibi offero. A te solo animæ redemptionem requiro. Monachum puro corde preces de nocte fundentem exaudiet Dominus: de die autem hunc illustrabit Deus, & vt diem, quotidie demonstrabit ipsum.

Monachus misericors, fratrum amator erit, & terræ bonæ hæreditatem capiet. In Monacho superbo, non requiescet Dominus: at in humili requiescit Spiritus sanctus.

Cogitatio Monachi, semper circa Regnum cœleste versetur; & celeriter illud hæreditate possidebit. Omni tempore Monachus vestem immaculatam teneat; non quidem textam illam, sed spiritalem: Media enim nocte talis cum sponso ingredietur. Oleum secum ferat Monachus in occursum sponsi: siquidem extrà manebit cum quinque virginibus fatuis, qui lampadem suam oleo resplendentem non habuerit.

Vita Monachi, ad imitationem Angelorum fiat, comburens peccata: nam vita est pœnitentiam agentium, perfecta sui oblatio. Vita Monachi notam inurat membris suis mortificatis quoad concupiscentiam, quæ priùs ad eam incitabant: Siquidem vita & mores S. Ioannis, forma atque descriptio quædam sunt Monachorum.

Tempestas dæmonum, procul sit à Monachis: tranquil-

litas verò Angelorum, apud Monachos, choros agat. Turbatione diabolica ingruent. Monachus iram coerceat: nam vita Monachi, in lenitate & patientia dignoſcitur. Monachus feruens ſpiritu, fugat diabolum: iniquo autem odio perſequens proximum, iniquè adſciſcit diabolum. Fermentum malitiæ, non nominetur inter Monachos: ſyncera verò charitas inter monachos dominetur. Sol non occidat ſuper iracundiam monachi. Monachus quietus, non conturbat fratres: at vociferabundus peruertit Conuentum.

Sonum Pſalmodiæ, monache non renuito: nam Angelorum in hoc cantica ſita ſunt, ac laudes. Diabolicorum ſpectaculorum ſtrepitum, monache fugito: quoniam in eo, dæmonum eſt deceptio. In fronte tua, perpetuò impreſſam habeto Crucem Chriſti, monache: & in corde tuo, timor Dei ſemper ſit, Chriſti pugil. Silentium Monachi cum puritate cordis coniunctum, Spiritum ſanctum flectit.

Placidi mores monachi, fraternum amorem conciliant & rixas depellunt. Monachus ſe Domino accommodans, non ſe tradat diabolo; ne confundatur coram ſponſo. Scutum monachi inexpugnabile, eſt hymnus Angelicus in ore eius. Somnus verò ſi pluſquam hymnus diligatur, monachi mors eſt.

Theſaurus monachi, paupertas voluntaria. Diuiniſſimus eſt monachus in hac exercitatus. Theſauriza tibi in cælis monache: ſempiterna enim ſunt fruitionis ſecula. Monachi contemplatio, in diuinis ſit Scripturis.

Oſtium monachi non vectibus occludatur ferreis: verùm angulari lapide firmetur. Monachi in Deum pietas, in hoſpitalitate cognoſcatur, & in exultatione dirigatur. Admirabilis facies Monachi per orationem redditur, & per eleemoſynam agnoſcitur. Monachus aſpectu amœno, exercitatoribus oblectamento erit, & improbas cogitationes diſſipabit.

Ioannes ipſe Baptiſta, tibi exemplo ſit Monache, capillis cameli amictus: vt Elias te ſua pelle caprina cooperiens, in cælos introducat. Iacobus etiam lætandum admonet in calamitatibus obuenientibus, patientiam nobis commendens. Ioannes te ad Verbum, quod fuit à principio, deducit. Sudor in hilari & exporrecta ſpiritali fronte monachi excita-

tus, Monachorum multitudinem recreat. Monachus temerarius, fratrum Conuentum dissipat. Æqualitas inter Monachos, extirpat superbiam, & humilitatem ipsis familiarem reddit.

Angelis ille similis est monachus, qui quæ ventris sunt spernit, & crapulam atque ebrietatem fugit. Pulchritudo immensa in anima monachi,' est relucens virginitas. Turpissima autem illius est facies Monachi, cuius violata est virginitas. Pessima res est Monacho, malitia in animum introducta, instar ignis suppositi stipulis. Monachus conculcans mundum, cum Christo familiariter agit: at rebus mundanis implicitus, placere non poterit militiæ Præfecto Christo. Fidelissimus Regni cælorum præco, est Monachus ab omni auaritia alienus: Malè autem peribit, qui auaritiæ morbo laborat.

Mundities iunioris Monachi, est temperantia haudquaquam obscuram virginitatem possidens. Thesaurus Monachi est obedientia, quam qui possederit, exaudietur à Domino. Malitia non habitet in corde Monachi: Bonitas verò in operibus eius redundet. Sermonem bonum scrutetur Monachus, & in ore suo verba loquatur Dei altissimi. Famem spontaneam sibi Monachus adsumat, ad subiugandum hoc corpus terrenum, & exaltandam cælestem animam. Sermonem verum Monachus loquatur, & mendacium non audiatur in ore illius. Si duriora verba audierit Monachus, non insolescat; sed submittat sese: quoniam fidelissimam pacis mercedem accipiet, & Altissimi filius vocabitur, pacis mediator factus. Suauiter verba sua cum humilitate depromens monachus, etiam ex lapideo corde lacrymas excitabit.

Sicut Leo formidabilis est onagris: ita Monachus contrarius esse debet desideriis malis. Monachus importuno tempore ieiunium soluens, velut qui turrim è fundamentis euertit. Sicut turbo puluerem in campis excitat: ita Monachus superbus rixas, & contentiones in monasterio. Vt portus sine tempestate, nauigiis: ita in monasterio suo sit Monachus.

Imitator Angelorum est Monachus in terra bona, qui voluptatis sagitta non exstitit vulneratus. Caue cum superbia

bia quid enitaris Monache, ne præceps ex alto corruas. Imitator esto Monache humilitatis Diui Pauli: vt Sanctorum quoque consors euadas. Imitare Publicanum, ne cum Pharisæo condemneris. Elige tibi mansuetudinem Moysis, vt cor tuum lapideum, in stagnum aquarum transmutet Deus; postea verò tamquam captâ experientiâ dices: Quàm bona est mansuetudo; super aquam refectionis educauit me. Caue durum te præstes Monache, memor quòd nemo durus sit patiens. Caue Monache, relicto Abel, te superbo adsocies Caïno: ne & ipsius te supplicij consortem facias. Disce ergo, quàm pulchra res sit humilitas, & hanc tibi delige: nam in cælum sustollit; optimam ecce tibi mercedem humilitatis propositam, Monache, ipsum cæleste Regnum, quod caue negligas.

Monachus iuuenis in abstinentia firmetur, vanamque gloriam spernat. Nouella planta à Deo sanctificata, est Monachus abstinentiæ rore irrigatus. Ieiunium frænum est Monachi, quod qui rejicit, equus insanus comperietur. Iuuenis Monachus effrænatus, impunè peccat. Monachus lauans pedes sanctorum, cor suum illustrat, & thesaurum in cælis habebit: lauans autem indifferenter pedes peccatorum, benedictionem eorum qui pereunt, super seipsum colligit.

Nocte, diuque operatur Monachus, vigil orationibus incumbens. Monachus tundens sibi pectus suum, effundit lacrymas, cælitusque misericordiam implorat. Fluentum diuinum in ore Monachi, est psalmus confessionis, cuius possessor perfectus est. Lignum vitæ super terram, monachus passionum expers. Lignum vitæ æternæ in cælis, Monachus stabilis & non errans. Admirandum spectaculum in cælis est, Monachus super terram, angelicam vitam agens. Ensis acutissimus aduersus diabolum, est psalmus in ore Monachi.

Lignum aridum ex mandato Elisæi, ferrum securis de profundo aquæ traxit: corpus aptem Monachi, quod ieiunio exaruit, animam de profundo sursum attollit. Exsiccat voluptatum cloacas ieiunium Monachi: gladius aduersus cupiditates, vigilantia Monachi in orationibus attenditur. Conuiuium monachi, ex solis oleribus cum charitate constans, melius est victimarum adipe. Xenia ac munera excæcant oculos sapientum: qui recipit ea cum iniustitia aliorum,

cultor pietatis non erit. Terminus ieiunij monachi, mors est: ante obitum ergo, ab illo non abstineat. Terminus orationis Monachi indefinitus: cùm omni tempore benedicere Domino, bonum sit.

Pietatis athleta conuitiis agens cum Monachis reprobus, & apud homines abominabilis habebitur. Monachus non refrænans linguam suam in die iræ, non facilè etiã passionibus temperare poterit huiusmodi. Monachus iracundus occidit animam suam, acutissimisque sagittis vulnerat proximum suum. Væ Monacho, qui seipsum iustificat coram hominibus: abominabilis enim talis est coram Deo. Piger Monachus excogitabit verba vana, & colloquium eius erit fucatum. Monachus præceps, in tentationem incidet: clemens autem sedabit iram. Monachus confidens in virtute sua, concidet: at qui in pietate confidit, stabit. Qui proximum suum tanquam peccatorem spernit, miser est: at cui in primis cura est de proximo suo, exaltabitur. Monachus cum aliis colluctans, abominationi erit, & coram honoratis viris dedecorabitur.

Ante tentationem, arma te ipsum monache: vt in tentatione probatus inueniaris. Diuitias ac corpulentiam ne consecteris monache: angusta enim & stricta via, quæ non conferunt, reijcit. Tanquam Pauli factus discipulus, dic
Phil. 3. cum eo: Omnia arbitratus sum sicut stercora, vt Christum lucrifaciam. Ignis intra monachum ardens, est voluptas, ex ebrietate incensa. Fons perennis Christus est: ex hoc hauriens monache, grauem incendij odorem restingues. Diuitias manibus contrectans, & corpulentiam ex crapula & ebrietate comparans, non intromittetur in portas regni cælorum. Confide igitur monache, non in diuitiis, neque corpulentia: verum in paupertate potiùs, ac continentia; ne extra portas constituaris. Monachus confidens in præstantia generis, ac nobilitate corporis, humiliabitur: qui autem humiliauerit se propter Christum, exaltabitur. Sermonem improbum non proferat monachus: ne vitis absque floribus fiat. Verbis dulcissimis monachus compellabit proximum suum: cùm mel nullam in se amaritudinem habeat. Ne sis segnis operum iustitiæ defensor: cùm apes semper versentur in opere. Iordani fluentum, purificatorium po-

culum est peccatorum, à Christo sanctificatum. Fluentum lacrymarum monachi, remissio delictorum, Christo dicente: Beati qui nunc flent, quoniam ridebunt. Squalescet leuis monachus à cogitationum procella: dictis autem Euangelicis se ipsum confirmat temperans. *Matth. 5.*

Proximum à peccatis, sine improperio, monache, libera, quantùm potes: nam Deus reuertentes ad se, non repellit. Verbum malitiæ atque nequitiæ, ne foueas in corde tuo, aduersus fratrem tuum, monache, vt dicere queas: Dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. *Matth. 6.*

A cogitationibus suis suffocabitur monachus ignauiæ deditus, sicut à vepribus ac spinis frumentum. Corona gloriæ & exultationis monachi est pax & sanctitas: quæ qui possederit, Deum videbit. Temperantia monachi, eriget caput eius & in medio multorum glorificabit illud. Sapiens monachus, non qui solùm recta docet, sed & constantem, benignumque se exhibet. Verè enim sapiens is est, qui quod verbo docet, etiam opere præstat.

Monachus prudens aduersus dæmonum decertans phalangas, non vulnerabitur eorum sagittis. Monachus cruce Christi munitus, conteret caput draconis. Os monachi aperiatur sermoni Diuino: at cor eius meditetur eloquia Domini, absque distractione. Pretiosa possessio monachi, est virginitas lumine eleemosynæ collustrata: quam custodiens monachus, securè ad sponsum ingredietur.

Serua mandata Altissimi, ô monache, & Patrum constitutiones excole, pietatis pugil: hæc enim faciens, regni cælestis hæres designaberis. Monachus *audax in tentationem incidet, & in laqueum diaboli: mansuetus autem pace fruetur, & coronâ sanctitatis donabitur. Monachus deliciis indulgens, in erroribus erit, & phantasiis nocturnis: Ieiuniis autem dediti cubile immaculatum erit, & somnus eius sine phantasmate. Monachus Deum timens, in rem improbam non incurret: talem namque custodit Deus, & in die obitus sui, talis propitiationem inueniet. **al. confidens.*

Renuntiatio monachi, non in maiori dignoscitur: sed in tentationibus probatur. Patientia monachi, per tribulationes à fideli perfecta, spem sibi vindicat minimè confunden-

tem. Patientia monachi, ad vltimum vſque eius ſpiritum du-
Matt. 10. ret. Qui enim perſeuerauerit vſque ad finem, hic ſaluabitur.

Diuinas laudes aſſiduè perſonet monachus: Seraphim enim inceſſabili voce Deum glorificant. Canticum ſpiritale in ore tuo verſetur, monache; quo ſuperuenientium tentationum onere ſubleueris.

Patiens eſto, monache; nam tempus patientiæ breue eſt: ſecula autem fruitionis ſempiterna. Monachus morigerus audacter cruci ſe ſiſtet: quandoquidem in cruce Dominus, mortem autem crucis. Vox monachi non extollatur aduerſus fratrem ſuum, in amaritudine animæ ſuæ. Vox monachi, in manſuetudine orationis ſyncerè dirigatur in Deum, immotis labiis. Verum in terris luminare eſt monachus, qui linguâ ſuâ non eſt lapſus: Amicus talis eſt Chriſti, & qui corpus ſuum non contaminauit peccatis.

Philip. 2.

Timor Dei continet monachum velut turris inexpugnabilis. Monachus diuini timoris expers, ab aduerſariis facilè capietur. Lumen in terris purum, eſt monachus, in quo non eſt reperta cupiditas: cùm ea radix ſit omnium malorum, & non producat fructus bonos.

1. Tim. 6.

Carnem edere, & vinum bibere, melius eſt Monacho, quàm in detractione carnes proximi ſui deuorare. Panem tuum, Monache, cum melle comede, ab amaritudine abſtinens; & vinum tuum cum lacte bibe, ſicut infans ſpiritu: mel enim abſque amaritudine eſt, lac autem malitiæ expers. In camino ignis probatur aurum, & monachus in Conuentu monachorum agnoſcetur.

Monachi manus reuerenter ad Deum extenſæ ſint: manibus enim ſuis præfigurans crucem Moyſes, deuicit Amalech. Magnum præmium crucifixus conſequetur monachus, qui & quotidie moriatur. De eo enim gaudebunt Angeli, in regnum cælorum intromittentes ipſum. Frænum cupiditatibus monachi, eſt ieiunium; deſtructio verò earumdem, oratio cum eleemoſyna. Perniciosa grando eſt vineæ, quæ modò clauiculos protulerit: ſic manus monachi quæ perperam moueantur, in monaſterio nuper conſtituto. Monachus niue candidior, qui carnis deſideria ſuperat: nam Chriſtum præ auro concupiſcens, adſpiciet ipſum in die benignitatis coronantem ſe.

Monachus ſuſurro. Conuentum monachorum diſpergit, & amicos diſſipat. Monachus autem cum intellectu canens, amicitiam paternam comparabit. Suſurrans ſerpens, Euam è paradiſo eiecit: cui & monachus ſuſurro exiſtit ſimilis, quippe qui animam proximi perdit, & ſuam non ſaluat: Spiritaliter autem in corde ſuo pſallens, à Deo exaudietur.

Anima monachi ſemper Deum reſpiciat: Nam anima monachi quæ ſemel renuntiauit mundo, & deſponſata eſt Chriſto, res terrenas deſpiciet. Monachus bonis operibus circumamictus, caput draconis armillâ perforabit. Anima enim monachi ſpiritaliter bene redolens, piè odoratum draconis obſtruit, ne in eo voluptatis inquinamentum odoretur. Quàm bonum eſt fratres, voluptatem domare, & deſideria carnis ſuperare: Cui enim in corde præſto eſt timor Dei, à voluptatis inquinamento non inficitur.

Speciosa laus ex ore monachi, in cordis puritate ad Deum directa, ſicut ſuffitum ſpiritalem ſuauiſſimi odoris, orationem huius ſuſcipiet Dominus. O quantus in Angelis dolor, monacho per negligentiam è regno cælorum eiecto. O quanta triſtitia Sanctis erit, exercitatore non comparente coram Sponſo, ad ſanctum thalamum nuptialem. O quantum contra gaudium inter Sanctos erit, peccatore præuiâ pœnitentiâ, regnum cælorum ingrediente. O quanta lætitia Sanctis, peccatore conuerſo ab errore viæ ſuæ. Quorum imitantes fidem, cum gaudio implete lætitiam, ô beati Dei filij, monachi, qui à carnis concupiſcentia non eſtis deuicti; vos terra non teget: ſed cum Angelis, cælum ſuſcipiet. Ipſi Deo gloria, in ſecula. Amen.

PARÆNESIS II.

AVdite iſta, & cuſtodite, vos qui filij lucis eſtis: Regnum enim cælorum vobis hæc ipſa adhortatio conciliabit; inuigilate verbis iſtis, & inuenietis requiem animabus veſtris. Conualeſcite ab infirmitate veſtra timore diuino confirmati. Oratio veſtra ad Deum pura ſit, ſed pro me etiam obſecro. Vitæ æternæ hæredes euadetis, ſi admonitiones haſce non neglexeritis. Sit verbum veſtrum, eſt, eſt: & non, non, ex præſcriptione Euangelica. *Matth. 5.*

Mors vobis non dominetur, translati enim estis de morte ad vitam. Iesus sit vita vestra, cui adhærentes non moriemini. Nam Dominus est vitæ, & mortis: & cunctos accedentes ad ipsum saluos facit: peccata soluit, delet scelera eorum qui inuocant ipsum, pœnitentiam agentes curat, conuertentes sanctificat. Intelligite ergo virtutem pœnitentiæ, & ad eam qui peccastis, adducimini: peregrinatur enim à vobis omnis peccati species, ô Dei amici. Non ergo regnet peccatum in vestro spiritali corpore qui incorruptionem suscepistis. A tentatione liberi estis fratres, siquidem amaritudinem abiecistis, diuinis verbis fidem habentes. Res terrenas despicite. Crucem fronti * impressam tenentes, spectaculum diabolo tremendum habebitis. Honorantes iustitiam, castimoniamque seruantes, iam incolæ paradisi euasistis.

* al. Cruce in fronte adsumentes.

PARÆNESIS III.

De humilitate.

QVæ discendi cupidi interrogastis, breuiter ac compendiosè dicturus sum: quoniam absque timore Dei, perfectâque patientiâ præclarè aliquid geri, & ad optatum finem deduci impossibile est, Apostolo dicente: Patientia vobis necessaria est, vt voluntatem Dei facientes, reportetis promissionem. Ipseque Dominus discipulos suos instruens, sic ait: In patientia vestra possidebitis animas vestras. Et rursus: Qui autem perseuerauerit vsque in finem, hic saluus erit. Non enim definiuit, ad hoc vel ad illud vsque tempus: sed qui in finem perseuerauerit, hic saluabitur. Neque enim in principio cognoscitur finis, sed in ipso fine fructus inuenitur. Quamobrem fini principium coniungite: vt in fine inuenientes victoriam reportetis promissiones.

Hebr. 10. *Luc. 21.* *Matt. 10.*

Sanctificatio etiam nobis sit curæ: siquidem hoc potissimùm requiretur à vitæ monasticæ sectatoribus. Non efficiamur inanis gloriæ cupidi: ne & nobis dicatur à Domino: Omnia sua opera faciunt, vt videantur ab hominibus: dilatant enim phylacteria sua, & magnificant suas fimbrias. Amant autem primos recubitus in cœnis, & primas cathe-

Matth. 23.

dras in synagogis, & salutationes in foro, & vocari ab hominibus Rabbi. Simus itaque humiles, in verbo, in opere, in conuersatione: vt gratiam inueniamus apud Dominum: quandoquidem humilitas grata est Deo. Noui fratrem in Domino, qui quodam in loco quietam ducebat vitam, sub magna obedientia; accidit que illo in loco fratrem diuexari ab impurissimo dæmone: atque * hic quietum illum atque optimum Monachum appellans, exclamare cœpit ac dicere (Erat autem in conuentu sub custodia iuniorum(Ille verò aduersus quem vociferabatur dæmonium, in sua cella desidebat. Vt autem Præfectus multam cacodæmonis agitationem conspexit, accersendum curat fratrem illum, vt patienti deseruiat: qui aduentans, offendit ægrotum nonnihil relaxatum. Et dum cum eo colloquitur, repente ab impuro obsessus dæmone, incepit exclamare ac dicere: Tu iterum huc malè per malam venis viam: mali sunt tui occursus: mala si dixeris, mala etiam audies. Primúmque tu me eiecisti, atque ligasti per humilitatem tuam. Rursusque ad eum dæmon: Ne extollaris bone vir, ne quæso extollaris; visitandus enim mihi & tu eris, nisi humilitate tua protegaris: nam eâ & nunc ego crucior impugnorque. Quòd si igitur ipsi quoque dęmones quantumuis inuiti, confitentur se nihil cum humilitate posse, sed eam timere atque horrere: quare nos tantam illius dignitatem adeò parui facimus? Etenim signum ex ea resplendet spiritale, quod superbi dæmones tolerare nequeunt, Domino dicente: Discite à me, quoniam mitis sum & humilis corde: & inuenietis requiem animabus vestris. Nos verò ad ipsum dicamus: Tibi gratiarum actio Domine, vniuersorum Regi & Deo, quia factus es nobis via salutis. Tu Domine, etiam dæmones refrænas, & eruis ex omni malo in te sperantes. Pro me porro non desistatis precari, vt apud Dominum inuenire merear misericordiam, quando angustiæ illæ me obsederint, & mortis suffocatio: & non confundar; quando reuelauerit Dominus abscondita tenebrarum, manifestaueritque consilia cordium. Væ confusis in hora illa. Dominus autem Deus omnipotens, qui scrutatur omne verbum, vestri pariter ac nostri misereatur, secundùm multitudinem miserationum suarum: singulorumque nostrorum nomina inscribenda curet in regno suo

* al. atque sic.

Matth. 11.

1. Cor. 4.

cælesti. Quoniam ipsi gloria, in secula seculorum. Amen.

PARÆNESIS IV.

Ad Monachos nouitios.

CHarissime, si seculo renuntians, ad fratres ingressus sis, incideris que in cœnobium complurium fratrum, cum ijs viuere, & Domino nostro Iesu Christo seruire cupiens; conspexerisque ibi fratres quosdam immodestè atque incompositè incedentes, aut quæ non placent Deo loquentes: tu * caue, ipsis, aut eorum sermonibus attendas, sine eos loqui sibi ipsis. Qui enim loquuntur displicentia Deo, ipsi in negligentia vitam transigunt, eorumque os loquitur superba: nam cor peruersum suscitat mala omni tempore. Tu autem Deum præ oculis habe. Scriptum quippe est in Psal. Prouidebam Dominum in conspectu meo semper: quoniam à dextris est mihi, ne commouear. Et ne te diabolus callidus dicere doceat: Quòd si senes isti improbæ sint conuersationis, ego qui sum iunior, quid agam? Sed Dominum audi dicentem; Multi vocati, pauci electi. Saluari igitur exopta, vt sis vnus inter electos. Qui enim malum committunt, siue in cœnobio, siue in qualicunque loco, ipsi filij sunt hostis nequam, adsimilati zizaniis in medio tritici. Esto igitur tu triticum, vt congregeris in horrea Domini; & non instar zizaniorum cōbureris igne inexstinguibili. Verùm neque iudicemus quemquam: non enim eius nouimus pœnitentiam; neque si ridentem, aut quid loquentem adspexerimus: cùm nobis exploratum non sit, quomodo in sua cella vitam degat, aut cuiusmodi erga Deum laborem subeat. Ideò vnumquemque nostrúm oportet sibi ipsi attendere: quia singuli nostrûm Deo rationem reddituri sunt. Toto ergo corde tuo, attende psalmodiis, & lectioni diuinarum Scripturarum, & vtilitatem ex iis manantem in anima tua combibe, sicut infans matris sugit vbera. Ex iis quippe virtutum disces præmia: eritque gaudium & exultatio cordi tuo. Mansuetum te præbe, & morigerum, atque prudentem: mansuetum quidem, vt si te vel puer compulerit, sequaris ipsum, & opere tuo confecto, tacens reuertere in cellam

*al. attune ipsorum attendas sermonibus.

Psalm. 15.

Matth. 13.

lam tuam; ac labris silens, corde ora: obedientem verò, vt castitatem tui corporis, tanquam pretiosam margaritam conserues in Domino. Vestium ornatu non delecteris, & parentum diuitiis non efferaris: Qui enim gloriatur, in Domino glorietur. Omnis quippe gloria hominis, tanquam flos fœni. Exaruit fœnum, & flos eius decidit: verbum autem Domini manet in æternum. Oculos in terram defixos habe, animam verò in cælos. Cum adolescentulo nimiam consuetudinem atque amicitiam caueto: cum fœmina verò etiam loqui superfluum ducito. Cum puero verba ne multiplicaueris. Cum ebriis porro, & pugnacibus atque pertinacibus, & inobedientibus, risuique deditis non commiscearis: at in timore Dei omni tempore persiste. Ait enim Apostolus: Cautè & sapienter ambulate, redimentes tempus, quoniam dies mali sunt. Propterea nolite fieri imprudentes, sed intelligentes quę sit voluntas Dei. Et nolite inebriari vino, in quo est luxuria. Et rursus: vt is qui ex aduerso est vereatur, nihil habens malum dicere de * nobis. Quoniam Deo conuenit gloria in secula seculorum. Amen.

Ephes. 5.

Tit. 2.

* *al.* de vobis.

PARÆNESIS V.

CHarissime, Ecce aliud tibi seruandum commendo * depositum in Domino: quod si custodieris, in fine lætitiam atque iucunditatem tibi retribuet. Si vanâ huius sęculi vitâ abdicatâ, ingressus fueris cœnobium plurium fratrum, cupiens fieri Monachus: vide ne te decipiat inimicus, ad exeundum Cœnobium tentans, antequam sanctum * Monachi indumentum assumas: vt ne ad extremum, te vehementer pœniteat: sed perfer, bona faciens fundamenta, cum omni humilitate. Superuenientes verò atque immissas ab inimico tentationes ne pertimueris: verùm suffer ac tolera vt beatitudinem consequaris. Scriptum quippe habetur: Beatus vir qui suffert tentationem: quoniam cùm probatus fuerit, accipiet coronam vitæ, quam repromisit Dominus diligentibus se. Cupis autem non succumbere tentationibus? omnem tuam voluntatem abscinde, & requiem obtinebis. Sin verò & bona tibi res videatur, quę à tuo Pręfecto in Domino non bona iudicetur; crede illi, in Domino. Nam contentiosum

* *al.* testamentum nouum in Domino.

* *al.* sanctũ solitariæ vitæ habitum.

Iacob. 1.

esse ac pertinacem proprioque consilio duci, subuersionis signum existit. Nouitius enim cùm quis sit & inobediens, contumeliosum, probrisque obnoxium sibi nomen conciliat.
Psalm. 2. Dicit enim in Psalmo: Seruite Domino in timore, & exultate ei cum tremore. Apprehendite disciplinam ne quando irascatur Dominus, & pereatis de via iusta. Qui igitur * iustitiam diligit, non peribit: at qui disciplinam auersatur, sibiipsi damnum infert. Quemadmodum autem in dolium immitti vinum, simul & acetum nequeunt: sic neque in solitaria vita, virtus simul degere cum dissolutione poterit. Fidemque huius tibi faciat Apostolus: Quę enim conuentio Christi ad Belial? aut quæ societas luci ad tenebras? Ama igitur modestiam & temperantiam summopere: vt diuini Spiritus tabernaculum efficiaris. Et quandoquidem vitę monasticę habitum ferre meruisti, ne sic quęso cogitationibus consentias; siquidem te à fraternitate separare voluerint: ne fortè à iuuentute tua discas esse vagabundus & instabilis. Vide autem, ne reuerentiam ac pietatem, quam dum ingredereris habebas, deperdas: sed eam ad finem vsque retinere contende. Maledicentia autem, vel iusiurandum, nec nominetur in * labris tuis, sicut decet sanctos. Ceterùm humilis esto: & in omni tua responsione hoc verbum (ignosce) adhibeto: vt inutiles seculi mores abs te euellas ac destruas, vitamque Deo gratam ducens, ab eo laudem obtineas. Veniens * porro ad monasterium, ne aurum, argentum, vestesque desideres: verùm cuncta in cęlum pręmittens, secundùm Saluatoris nostri Iesu Christi pręceptum, hęc tibi acquire, & vindica: fidem, temperantiam, patientiam atque humilitatem, & reliqua. Et Deus ex sua benignitate prębebit tibi. Cui gloria, in seculorum secula. Amen.

* al. disciplinam.

2. Cor. 6.

* al. in nobis.

* al. Cùm verò iam monachismum inchoaueris, &c.

Ad Monachos nouitios.

PARÆNESIS VI.

SI quis à magna vani seculi existimatione, ad monachatum accesserit; seipsum à fastus & arrogantiæ dæmone custodiat oportet: ne in spiritum superbiæ, & inobedientię incidat sibique ipse detrimentum adferat. Non tibi hîc Cha-

rissime, sit pudor, quòd sub obedientia viuas in Domino, neque quòd propriis opereris manibus bonum. Nam exigua ista angustia & tribulatio, quam Domini causâ toleras, vitam tibi æternam conciliabit. Et quid amplius dicam? Sicut enim, qui drachmam vnam cum decem millibus talentorum auri commutat: Ita & quæ nunc est tribulatio, parua est ad futuram vitam æternam comparata; ac contrà etiam, ad futuram tribulationem, quæ improbè ac perditè viuentibus contingit. Exigua igitur præbes, & magna * tibi bona redduntur. Aduigila ergo dilectissime, tanquam bonus miles; & gratiam, quæ in te est, non neglexeris, ne fortè vtrumque in te eueniat; vt & homines contristes, hoc est, tuos secundùm carnem parentes; & Deo non placeas. Verùm decerta, vt & videntes te, glorificent Deum super bona conuersatione tua. Scriptum quippe est: Qui timent te, videbunt me, & lætabuntur: quia in verba tua supersperaui. Et rursus: Pax multa diligentibus legem tuam, & non est illis scandalum. Propterea cústodi te à superbia, & Dominus pars tibi erit atque munitio. Cui * gloria & fortitudo, in secula seculorum. Amen.

* *al.* & magna recipies.

Psalm. 118.

Ibidem.

* *al.* ipsi gloria.

PARÆNESIS VII.

CHarissime, si bona ac pulchra ieceris principia, sic & senectutem tuam Deo gratam & acceptam traducas; erisque instar luminaris, quod multos in via illuminat Domini. Sin autem ab vtero malus & non rectus exieris; * cum ignominia erit & senium tuum. Forte igitur ac validum fundamentum colloca, vt opus in altum ascendat. Ante omnia autem frater Deum time, ipsumque toto corde tuo glorifica: vt & ipse cum omnibus Sanctis suis, te gloria coronet. A iuuentute tua, mansuetissimam * sapientiam acquirito, eamque ad extremum vsque spiritum non relinquito: hæc enim in semitam iustitiæ rectam deducet te, erisque vas electionis à iuuentute tua, & honorabilis senectus tua; obtinebisque laudem apud Deum: & homines in te magnificabunt Dominum. Si igitur à Præfecto, in manus fratris sis traditus, non tibi tacita mentis cogitatione dicere videaris: Ego quidem magnorum & illustrium parentum sum filius: hic autem nul-

* *al.* ipsam quoque vitam miserè transiges.

* *al.* mansuetudinē & sapientiam.

lius existimationis, & mendicorum filius, aut sæpe etiam ex seruorum turba originem ducit; & quomodo ego huic subesse atque obedire potero? ignominia enim mihi erit, si istud fecero. Ne talia tecum cogitaueris, dilecte Frater: non enim prudens hanc cogitationem suscepisti. Nam qui eiusmodi cogitat, nondum veterem hominem exuit, qui corrumpitur secundùm desideria erroris. Nos autem, dilectissime, tanquam à Deo commendati in obsequium concordibus fratribus, sufferamus, vt digni efficiamur libertate iustorum, mente recolentes omnium Dominum, qui propter nos cùm esset diues, pauper est factus, vt nos illius inopiâ diuites essemus. Charissime, collum iugo ipsius submitte, vt requiem animæ tuæ inuenias. Quia scriptum est: Immundus coram Domino omnis qui elato est corde. Quoniam ipsi est gloria, in secula seculorum. Amen.

2. Cor. 8.

PARÆNESIS VIII.

Ad Monachos nouitios, de opere manuum.

OPus quoque manuum non negligas: Nam sæpe tibi cogitatio suggerit, dicens: nunquam manuale istud opus addiscere poteris; debilis enim es ac negligens, & operis huius labores sufferre in finem vsque nequibis. Nam ecce tua membra præ * labore defatigari ac frangi cœperunt: non enim laboribus es assuetus. Ceterùm transiens, abi vnde venisti: nam & ibi, inquit, si timere Dominum Deum volueris, saluari poteris. At tu tanquam fidelis, non frangaris eiusmodi cogitationibus: sed Dominum expecta, qui te ad suum inuitat regnum, & gaudium. Ipse quippe dixit: Amen, amen dico vobis, si habueritis fidem sicut granum sinapis, dicetis monti huic: transi hinc illuc: & transibit, & nihil impossibile erit vobis. Et nos ergo, charissimi, sustineamus: non enim in hominem, qui saluare nequeat, speramus; sed in Deum, qui saluat sperantes in ipsum. Sicut scriptum habetur: Qui confidunt in Domino, sicut mons Sion, non commouebitur in æternum, qui habitat in Hierusalem. Et rursus, beatos eos prædicat Spiritus sanctus, qui sperant in Domino, dicens: Domine Deus virtutum: beatus homo qui

* al. dolore.

Matth. 17.

Psal. 124.

ſperat in te. Suſtine ergo ô dilecte à Domino. Nonne ſi literas diſceres, vexationem ſuſtineres? Quòd ſi opificium aliquod ſeculi: nonne laborem ſubires? Sed nonne multo magis, cuncta propter Dominum ſufferre debemus? Scriptum quippe eſt: Labores * palmarum tuarum manducabis; beatus es, & benè tibi erit. Et Apoſtolus admonet dicens: Operantes propriis manibus, quod bonum eſt: vt ſcilicet non ſolùm vobis quod edatis laborando curetis, ſed etiam ex propriis laboribus habeatis, vnde neceſſitatem patienti tribuatis. Studium ergo omne noſtrum in eo ſit, vt à peccatis noſtris liberemur. Nam ſi ipſi voluerimus, liberabimur. Ipſe quippe Dominus dixit: Petite & dabitur vobis: Omnis enim qui petit, accipit: & qui quærit, inuenit: & pulſanti aperietur. Ipſe enim eſt, qui theſaurum pœnitentiæ non deficientem mundo dilargitur. Ipſi gloria in ſecula. Amen.

Pſal. 83. Pſalm. 127. * vulg. manuum. * al. fructuum tuorum. Epheſ. 4. Matt. 7. & Luca 11.

PARÆNESIS IX.

DE ſcandalis porro occurrentibus, nouimus eum qui ait: Nolite iudicare, & non iudicabimini. In quo enim iudicio iudicaueritis, iudicabimini: & in qua menſura menſi fueritis, remetietur vobis, & quæ ſequuntur. Vt verò cogitationum adminiculum habeas: animo reuolue, quomodo iuſtus Loth in Sodomis commoratus ſit; ſed nequaquam illorum abductus eſt laſciuiâ atque ſuperbiâ, quare & ſaluatus eſt, ſicut ſcriptum reperitur: Viſu enim atque auditu dum iuſtus inter eos habitaret, quotidie animam iuſtam operibus illicitis torquebant. Sed quid infert, dicens: Nouit Dominus pios de tentatione eripere, impios autem in diem iudicij cruciandos ſeruare, & reliqua. Ne ergo hodie continentia, atque clementia: & cras incontinentia atque ſuperbia. Ne hodie vigiliæ, quies atque ſilentium, & humilitas: cras autem ſomnus inſatiabilis, diſtractiones, inobedientia, & his ſimilia. Ne hodie renuntiatio ſeculi, & abdicatio rerum terrenarum, ac valedictio patriæ & amicorum parentumque carnalium, propter ſpem in Dominum Chriſtum: cras autem noſtram regionem, & patriam, atque hæreditatem inquiramus, demergentes nos ipſos in plurima mala. Vxor ſiquidem Loth retrorſum conuerſa, in * columnam ſalis mu-

Matth. 7. Marc 4. & Luca 6. Gen. 19. & 2. Pet. 2. Geneſ. 19. Luca 17. * al. ſtatuā.

Luc. 9. tata est. Quare & Dominus instruit nos dicens: Nemo mittens manum suam ad aratrum, & respiciens retro, aptus est regno cælorum. Quare semper in mente diem illum habeto, quando exutus omnibus, propter Dominum reliquisti seculum; & quando diuino incensus eras timore, feruensque Spiritu in Dominum: ac idem institutum retine vsque ad finem. Qui enim perseuerauerit vsque ad finem, hic saluabitur: vt mercedem laboris referas atque operationis, vnà cum vita æterna. Quoniam ad Deum verum accessisti, omniaque contempsisti, vt Christum Deum lucrifacias. Cui gloria in seculorum secula. Amen.

PARÆNESIS X.

Quòd propter tempus non sit indulgendum torpori atque desidiæ.

* al. lubricitatem.

*al. Domino.

1. Cor. 7. 21.

NE etiam ad tempus negligentiæ causam reieceris: nam quibusdam inimicus * concupiscentiam suggerit, sub prætextu temporis; vt frater vim cupiditatis atque libidinis non ferens, stadium fugiat. At tu charissime, quippe qui * Deo placere studeas, patientem te præbe, atque longanimum; Cùm dicat Apostolus: Sed & si potes fieri liber, magis vtere. Generationes porro antiquas respice, & vide quo pacto Sancti cuncti per longanimitatem, & patientiam adepti sint repromissionem, & patiens esto. Consolemur ergo, & cohortemur nos ipsos quotidie: vt eorum cohæredes inueniamur in Regno cælorum. Primùm quidem Patriarcha Iacob, nonne quatuordecim inseruiuit annos propter Rachel, Laban Syro in Mesopotamia, in calore diei, & gelu noctis? Similiter autem & Ioseph dilectus, nunquid multis annis deseruiuit in terra aliena? Sicut scriptum est: Et erat Ioseph * septemdecim annorum, dum oues pasceret cum fratribus suis. Rursusque ait: Triginta annorum erat Ioseph, quando stetit in conspectu Regis Pharaonis. Similiter verò & Moyses, seruus Domini, quadraginta annis incola fuit, ac peregrinus in terra Madian. Et filij Israël per annos quadraginta in terram ingressi sunt promis-

Gen. 29.

Gen. 37.

* vulg. sedecim annorum.

Gen. 41. 46.

Exod. 2.

Exo. 14. 15.

Num. 14.

sionis. Item & Daniel vir præclarus, cum tribus quoque pueris, qui fornacis ignem, rorem per fidem effecerunt; seruitutem, & tribulationes, atque opprobria, in terrâ aliena pertulerunt, quare & * saluati sunt. Nos autem ne minimam quidem molestiam sufferre volumus: nam quia non credimus, patientia longè recedit à nobis. Sic enim dolori teipsum tradidisti, ac si ob alienum deperditum depositum, in captiuitatem abiisses. Alacritatem tibi ipsi adhibe in Domino, & viriliter age tanquam fidelis, ne quando præ multa tristitia firmitatem ac robur animi deperdas, & in fine te pœniteat. Perpende igitur animo, charissime, eos qui in exilio, & in metallis, atque acerbissima seruitute torquentur: & subditus esto Præfecto tuo in Domino. Quòd si humano more, potiùs seruitutem reputas, quam propter Deum sustines: quis obsecro vnquam pro Rege, ignominia affectus; non potius iniuriam arbitratur in gloria? Verùm* sæpe fortè dicturus es, quòd res laborem in se atque molestiam contineat. Hei mihi peccatori, & seruo inutili: si laborem propter Dominum sufferre nolumus, quorsum è seculo exiuimus? Quis, dilectissime, dignus est, ac sic felix, vt pati mereatur pro eo, qui pro ipso est passus? Exigua, charissime, præstas, & magna reportas. Patientia porro nobis est necessaria, vt Dei voluntatem facientes, promissiones eius consequamur. Qui enim in finem vsque perseuerauerit, hic saluabitur. Quoniam ipsi conuenit gloria, atque potentia, Patri, & Filio, & Spiritui sancto: nunc & semper, & in secula seculorum. Amen.

Dan. 3.

* al. instificati sunt.

* al. sed frequenter vis dicere.

Matth. 10. 24.

PARÆNESIS XI.

Quòd frangi atque deficere non oporteat.

NOn frangaris, ac dissoluaris, Frater, à * cogitationibus inuadentibus: principiũ enim est certaminis. Perdisce autem ex pluuiali lacu: quando enim pluerit, & benedictio aquæ in lacu collecta fuerit, in initio quidem turbata est aqua; quanto autem diutiùs perstiterit, purior redditur ac clarior. Ne abijcias animum, ô dilecte. Scriptum quippe est. Torrentes iniquitatis conturbauerunt me. Rursusque

* al. Ne frãgaris à cõspectu ingruentium cogitationum.

Psalm. 17.

Psalm. 87 in alio dicit Psalmo: Repleta est malis anima mea, & vita
Psal. 117. mea inferno appropinquauit. Ideóque dicit: Dominus mihi adiutor: & non timebo, quid faciat mihi homo. Quando ergo obrepserit menti tuæ praua cogitatio, cum lacrymis ad Dominum exclama, dicens: Domine propitius esto mihi peccatori, & da mihi veniam benignissime: malumque à nobis Domine funditus * depelle. Cordium enim scrutator est Deus, & nouit cogitationes quæ ex maleuolo animo procedunt, nouitque suggestiones quæ nobis à dæmonum amaritudine inferuntur. Hoc autem scito, quòd quantò certaueris, & sustinueris in seruiendo Domino: tantò purior tibi mens redditur, & cogitationes. Ait enim Dominus noster
Ioan. 15. Iesus Christus: Omnem palmitem in me non ferentem fructum, purgabo eum, vt fructum plus afferat. Velis modò saluari: quoniam Dominus amat, & adiuuat eos, qui vt saluentur, sunt soliciti. Audi porro & Parabolam aduersus turpes & sordidas cogitationes: Vua dum ex vite fuerit vindemiata, & in torcular proiecta atque calcata, vinumque suum dederit, & in vasa immissa; tantum in initio vinum ebullit, quantum ab ardentissimo labro succensum est, ita vt & vasa quantumuis præclara non ferentia violentiam, præ contentione atque vigore rumpantur & diffluant: Sic quoque hominum cogitationes, quando ex vanissimo hoc seculo, eiusque solicitudinibus transferuntur ad* cælestia. Siquidem dæmones zelum non ferentes, multifariam hominis mentem perturbant, turbidam ei euersionem admiscere volentes; vt si vas obnoxium ac fragile inuenerint, mox perfodiant illud, hoc est, animam infidelem, & vacillantem, ac duplicem. Sunt enim dæmones lupis rapacibus similes, qui obeunt monachorum cellas, ianuam sibi apertam inquirentes; vt intro insilientes, animam ipsis obedientem corrumpant atque occidant: Sin autem ostium repererint occlusum, in faciem suam mœsti concidentes, recedunt: dico autem de anima, in fide fundata. Ne ergo timeas, neque verearis à versutia & calliditate eorum: non
2. Tim. 1. enim tibi nocere poterunt, Christum adiutorem habenti. Ait quippe Apostolus: Non enim dedit nobis Deus spiritum timoris: sed virtutis, & dilectionis, & sobrietatis. Quin & ipse Dominus ad suos dixit discipulos: Videbam Satanam

* al. euelle ac dele.

* al. ad cognitionem voluntatéque cęlestē.

Satanam ſicut fulgur de cælo cadentem, & ecce dedi vobis poteſtatem calcandi ſupra ſerpentes, & ſcorpiones, & ſuper omnem virtutem inimici, & nihil vobis nocebit. Iccirco chariſſime, viriliter age, & confortare in Domino: quia in æternum miſericordia eius. Si porro etiam nobis parentum ſecundum carnem, memoriam adducunt: dicamus ad eos, melius eſſe parentes contriſtare, quàm Dominum. Quòd ſi diuitias quoque nobis in medium attulerint; ad eos dicamus: Scriptum eſt: Theſaurizas, & neſcis cui congregabis ea. Ac rurſus: Simul inſipiens & ſtultus peribunt, & relinquent alienis diuitias ſuas: vt mihi quidem peccata ac culpas, aliis verò * pecunias; non expedit mihi hoc: eſt enim malitia multa. Ideo, neque theſaurizare in terra edocti ſumus, vbi ærugo & tinea demolitur, & fures perfodiunt atque furantur: vbi enim eſt theſaurus tuus, ibi & cor tuum erit. Benedictus autem Deus, qui fortitudinem nobis aduerſus hoſtes inuiſibiles elargitur. Cui gloria, in ſecula ſeculorum. Amen.

Luc. 10. Mat. 6. & Luc. 12. Pſalm. 48. * dona ac munera. Matth. 6.

PARÆNESIS XII.

De animi promptitudine ad omne opus bonum.

DEcerta Frater, tanquam bonus miles Chriſti, donec adhuc tempus ſuppetit, quia non ſuper corruptibili corona tibi certamen propoſitum eſt. verùm de peccatorum expiatione, & vita æterna. Vindica ergo tibi in cunctis operibus tuis humilitatem, matrem obedientiæ: proijce autem abs te animi duplicitatem, & in omnibus fidem induere, vt Dominus cernens animi tui promptitudinem, confirmet te in * omni opere bono. Vehementer porro ignauiam, & contentionem deteſtare, cum omni * aſtuto conſilio, & inuidentia: quippè qui propter Dominum reliquiſti parentes tuos ſecundùm carnem, amicos, & facultates. Nam ſi ab initio, in cogitationibus improbis relaxatus fueris; moleſtiam conſequeris & damnum. Si ergo aliquando acciderit nobis, vel modicum amore Chriſti, laborare, vel etiam ſupra vires: ne obmurmurauerimus. Nam qui murmurat, ſeipſum declarat, non ex proprio laborare inſtitu-

* al. in cunctis. * al. peruerſa voluntate.

to ac voluntate. Tu igitur tanquam prudens, ne contenderis cum * negligentioribus fratribus, neque zelaueris eos qui absque timore Dei vitam traducunt: illud certò sciens, quòd qui cadit, sibi ipsi decidit: & qui vincit, coronatur. Noli ergo litigare cum fratre: non enim nosti, an morbus aliquis eum diuexet, quem tu ignores, & huius causâ imbecillior sit: cùm eidem nos potiùs oporteat compati, solatiumque præbere, atque adhortari, & nequaquam exagitare, quasi perturbationum expertes. Tu ergò bonum certa certamen, conscius ad quænam exieris: nunc enim tempus tibi commodum, aptumque est propositum congregandi diuitias indeficientes, per ministerium & fructum quem facis erga fratres. Quapropter charissime, si à stercoribus intimas * ædes vindicas ac reprimis: intrinsecus etiam mundanas concupiscentias comprime. Et si cineres coquinæ purgas atque aufers; multa cum humilitate opus perficito, memor Prophetæ dicentis: quia cinerem tamquam panem comedebam, & potum meum cum fletu miscebam. Considera etiam simul dilectissime, corruptibilem ignem, & perpende animo flammam illam æternam, quæ peccatores deuoratura est: ac deplange peccata quæ commisisti; pariter autem & pro me peccatore: vt remissionem nobis peccatorum largiatur Dominus. Quem decet omnis gloria, & fortitudo, in secula seculorum. Amen.

* al. infir-mioribus.

Psal. 101.

PARÆNESIS XIII.

Commonitoria est ad Humilitatem.

FRater, si post abdicationem vanæ vitæ, ingressus sis cœnobium plurium fratrũ; & à Præfecto traditus fueris alteri* fratri, qui te virtutum præmia doceat: ne tibi contraria videatur dicere dignitati tuæ, aut agere; dum tu tecum quę non conueniunt cogitas, dicisque: Ergo quidem diuitias, domos, agros, seruos, & ancillas reliqui, omniaque vt stercora arbitratus sum, vt Christum lucrifacerem: hic verò cum nullius rei dominus esset, sæpéque etiam ex necessitate ad hoc venerit, huicne ego subijciar; vt & in eiusmodi vi-

* al. monacho.

Philip. 3.

litatem redigar? nunquid huc me compulit fames? Noli chariſſime, talia tecum mente voluere; cùm iſti ſuperbia pleni ſermones ſint: ſed perpende, quo pacto omnium noſtrûm Dominus Chriſtus, propter nos humiliauerit ſeipſum, factus obediens vſque ad mortem, mortem autem crucis. Intellige quæ dico: dabit enim tibi Dominus in omnibus intellectum. Duo athletæ ſimul ad certamen venerunt, quorum alter ſplendida indutus erat veſte; alter autem vili ac ſordida. Sed nunquid ſplendidum ſibi veſtimentum adhibet certaminis tempore, athleta in ſubſidium contra aduerſarium? aut non potiùs fortitudinem, artemque cum animi vigore, contrà ſecum adfert Antagoniſta aduerſus colluctatorem? Aut quomodo auſi ſimus remiſſionem nobis priorum peccatorum à Deo efflagitare: ſi ipſi non obliuiſcamur conuerſationis priſtinæ? Aut quo pacto nouum hominem, qui ſecundum Deum nobis creatus eſt, induemus: ſi veterem hominem, qui corrumpitur ſecundum deſideria, non prius exuerimus? Non enim vetus nouo coaleſcit, cùm dicat Saluator noſter: Nemo immittit commiſſuram panni rudis in veſtimentum vetus: tollit enim plenitudinem eius à veſtimento, & peior ſciſſura fit. Ac rurſus: Neque mittunt vinum nouum in vtres veteres: ſed vinum nouum in vtres nouos mittendum, & ambo conſeruantur. Neque ſapias ſecundùm veterem hominem, quia ſcriptum eſt: Qui vult inter vos ſapiens eſſe in hoc ſeculo, ſtultus fiat, vt ſit ſapiens. Sapientia enim huius mundi, ſtultitia eſt apud Deum. Quocirca humilitatem amplectere, quoniam ſcriptum habetur: Quæ apud homines alta ſunt, abominabilia ſunt coram Deo. Vt omnia rectè probéque ex virtute agens, laudem apud Deum obtineas; coronamque vitæ accipias, quam repromiſit diligentibus ſe, in Chriſto Ieſu Domino noſtro: Cui gloria, in ſecula ſeculorum. Amen.

Philip. 2. 2. Tim. 2. Epheſ. 4 & Coloſ. 3. Matth. 9. Luc. 5. 1. Cor. 3.

PARÆNESIS XIV.

Quòd non oporteat altè ſapere.

OPortet porro & eos qui ex miſera atque ærumnoſa vita ad ſolitariam vitam accedunt, non ſublime ſapere,

neque gloriâ aliquâ extolli: quin potiùs omnem mansuetudinem modestiámque animi exhibere, memoriâ recolentes, ac simul perpendentes beneficia Domini; quippe ex cuiusmodi ipsos exemerit turbatione seculi istius, Dominus: ne fortè mente elati, tamque ingrati audiant à bene-
Psalm. 48. factore, quod in Psalmo dictum: Et homo cùm in honore esset, non intellexit: comparatus est inmentis insipientibus, & similis factus est illis. Seruiamus ergo Domino, cha-
Psalm. 112. rissimi, magna cum humilitate, omnibus diebus vitæ nostræ. Qui suscitat à terra inopem, & de stercore erigit pauperem
Psalm. 30. vt & post finem vitæ huius, nos gloriâ dignetur mansuetorum atque humilium. Quia scriptum est: Dominus retribuet abundanter facientibus superbiam. Et rursus: Domi-
Iacob. 4. 1. Pet. 5. nus superbis resistit, humilibus autem dat gratiam. Cui gloria, in secula seculorum. Amen.

PARÆNESIS XV.

De statu Præpositorum, ac de cura Pastorali.

FRater, creditæ tibi sunt animæ; cingere contende, sicut vir lumbos suos: certamen quippe imminet non exiguum; siquidem perfectorum est virorum, animas suscipere. Quare sobrium te præbe vehementer ac vigilantem: quoniam multam res exigit attentionem; & non despexeris, verùm in omni sanctitate, ac puritate sit vestra conuersatio ad inuicem; ne fortè ex segnitie aliquid de proprio occultè subseminet inimicus, per ipsius qui morem gerit, obedientiã. Nã qui terminos castitatis, ac pudicitię transgreditur, & obedientiã ad voluptatem atque libidinem requirit, non impunitus euadet: nam vinea eius ex Sodomis, & palmes ipsius ex
Deut. 32. Gomorrha. Cùm dicat Apostolus: qui hæc spernit, non
1. Thess. 4. hominem spernit, sed Deum, qui etiam dedit Spiritum sanctum in nobis. Sed neque qui eiusmodi *morem gerit man-
** al. eiusmodi rem audit.* dato, laudem apud Deum obtinet: quoniam neque Ioseph, neque B. Susannæ imitatorem se præbet. Siquidem Ioseph, etiam in seruitutem venundatus Ægyptiæ, non est abductus blanditiis eius, nec mortis minæ Dei amicum deterruerunt. Nam cùm aliquando blanditiis iuuenem demulceret, pro-

mittebat se daturam ei dona plurima: cùm autem eum in *Gen. 39.*
sententiam pertrahere nequiret, etiam mortem ac tormenta sæpe est comminata. At iste nihil prius habebat pudicitiâ, morigerus alioquin in omnibus: sed istud solum recusabat. symbolum ac notam nostræ vitæ proponens. Similiter autem & beata Susanna mortem potiùs elegit, quàm peccare coram Deo. Magnum porro supplicium sibi conciliat, qui iustum calumniatur. Vnde & Apostolus dicit: Cum metu & tremore vestram salutem operamini.

Valde enim inimicus aduersatur iis, qui virtutum studio sunt dediti, verumtamen conculcatur à fidelibus.

Oportet verò maiores minoribus formam præbere at- *Philip. 2.*
que exemplum ad omnem virtutem: vt non demus occasionem, quærentibus occasionem. Nam si nos inobedientes simus: quomodo ceteris obedientiam demonstrabimus? Si gulosi, aut ebriosi aut auari: quomodo inferiores nobis, temperantiam, ac patientiam docere poterimus? Si nos temerarij, aut multiloqui instabilesve fuerimus: quo pacto iuniores nobis, grauitatem morum, ac tolerantiam, constantiamque docebimus? Cum dicat Dominus, & Saluator noster Iesus Christus: Qui fecerit & docuerit, hic magnus vo- *Matth. 5.*
cabitur in regno cælorum. Rursusque per Apostolum ait: *1. Tim. 4.*
Exemplum esto fidelium. Sed dices mihi: tametsi ego non faciam, dico tamen quod expedit fratri meo. Et quid prodest nobis charissime, alios admonere, si ipsi contraria agamus? Domino per Prophetam Ezechielem dicente: Vnum- *Ezech. 18. 33.*
quemque vestrum secundùm viam * suam iudicabo, dicit ** al. viam vestram.*
Dominus Adonai. Non fecimus? at nunc faciamus. Victi fuimus? at nunc ne vincamur. Negligentes fuimus? at verò iam ne negligamus. Deinceps ad Dominum conuertamur. De docendo porro & admonendo nos inter nos mutuò, præceptum à Spiritu sancto habemus: Nam qui conuerte- *Iacob. 5.*
rit, inquit, peccatorem ab errore viæ suæ, saluabit animam eius à morte, & * operiet multitudinem peccato- ** al. operit.*
rum. Itaque Charissimi, neque nobis conuenit superiores nostros iudicare. Nam scriptum est: Nolite iudicare, vt non iudicemini. Exemplum autem humilitatis, fra- *1. Reg. 2. 3.*
tres mei, in Samuele Propheta habetis: Non enim exaltatum est cor eius aduersus Heli Sacerdotem, quamuis etiam

à Deo audiſſet de viro iſto. Admonet quoque Apoſtolus Pe-
1. Pet. 2. trus dicens; Non ſolùm bonis & modeſtis obedite; verùm etiam dyſcolis. Hæc eſt enim gratia apud Deum, ſi propter Dei conſcientiam ſuſtinet quis triſtitias, patiens iniuſtè.
Ibidem. Quæ eſt enim gloria, ſi peccantes, & colaphis excepti ſuf-
* al. patiẽter. fertis? Sed ſi bene facientes, & * patientes ſuſtinetis: hæc
Ibidem. eſt gratia apud Deum. In hoc enim vocati eſtis: quia &
* al. vobis. Chriſtus paſſus eſt pro * nobis, nobis relinquens exem-
* al. ſequamini. plum, vt * ſequamur veſtigia eius, qui peccatum non fecit, nec inuentus eſt dolus in ore eius, qui cùm malediceretur, non maledicebat: cùm pateretur, non comminabatur: tradebat autem iudicanti ſe iniuſtè. Salutem ergo noſtram curemus chariſſimi, prompti atque parati ad pœnitentiam; in omni verbo quodcunque audierimus: potiſſimùm verò, à præfecto in Domino; ſemper ei reſpondentes: Ignoſce. Nam quemadmodum aqua exſtinguit ignem: ita pœnitentia pura reſtinguit iram, & auertit furorem. Fidem-
* al. Centurio. que tibi faciat * Quinquagenarius Eliæ temporibus, qui
4. Reg. 1. cùm Prophetam humilitate ac ſummiſſione placaſſet, ab ira liberatus eſt. In cunctis igitur obedientiam cole dilectiſſime in Domino: vt cor tuum ab omni ſuperbia alienum, ac humile cernens Dominus, te exaltet. Sermones porro eius ad finem vſque cuſtodi; & ne deſpexeris locutionẽ oris ipſius.
Matth. 18. Eritque nobiſcum, qui ait: Vbicunque duo vel tres congregati in nomine meo, ibi ſum ego in medio ipſorum. Ipſi gloria, in ſecula ſeculorum. Amen.

PARÆNESIS XVI.

* al. De nõ grauando ſubditos atque obedientes.

Qualem oporteat eſſe Præfectum: & de Obedientia, admonitio.

PAulatim ac per partes ædificatur ciuitas, & cum gubernatione oritur bellum. Nequit inexpertus, ſicut exercitatus, arcum ac telum tenere, nequitque puerulus ſicut vir currere. Si puero onus ſupra vires impoſueris, nocebis ipſi: Et ſi inſtruere eum omiſeris, nequam & inutilis euadet. Sic quoque nouitium Monachum cum iudicio & diſcretione

gubernare oportet: & non per inanem gloriam imponere ei onus, neque rursus despicere animam ipsius. Ceterùm instar prudentis perpende tecum quomodo Superiori tuo ipse subiectus fueris: atque ita paulatim ac per partes præbe ei exercitium. Sed neque affectione * alicuius auaritiæ, fratrem ad opus impelle: quoniam cordium scrutator est Dominus. Verum tanquam apud Deum, retributionem te accepturum sperans, doce ipsum virtutum præmia, ac castæ religiosæque vitæ virtutem, & conuersationem. Si igitur post adimpletas vigilias, & consuetam regulam, vigilare ipse priuatim volueris; subditus autem, paululum dormire cupierit, requiem ipsi concede: non enim (vt antè dictum est) potest puer currere, instar perfecti atque adulti viri. Et si infirmo sit corpore, ne spernas æque reijcias eum; sed compatere & auxiliare ipsi patienter atque longanimiter: super ipsum vt prudens agricola, plantam inserens bonam, in agro ipsius. Omne porro studium adhibeas, vt corpus * eius hostiam exhibeas viuentem, ac bene placentem Deo, vt non cum ijs iudicemur, quos Apostolus accusat, dicens: Speciem quidem habentes pietatis, virtutem autem eius abnegantes. Omnem igitur bonam edoce actionem, eum qui sub obedientia viuit. Quia scriptum est; Si pretiosum ex * indigno eduxeris, quasi os meum eris. Si enim præceptores huius seculi, non respuunt molestias infantium animarum; neque recusant cum pueris conuersari, propter mercedem quam ab hominibus expectant: quanto magis oportet perfectos, propter Dominum tolerare imbecilles? Scriptum quippe est: Hæc verò dicit Dominus: Beatus qui habet semen in Sion, & domesticos ac familiares in Hierusalem.

* al. aliquo contentionis vitio ac animo.

* fort. tuū.

2. Tim. 3.

Hier. 15.

* al. ex vili.

Esa. 31.

Ipse autem, charissime, vide ne reijcias Patrum, qui te genuerunt in Domino, adhortationes. Ait enim Apostolus: Obedite præpositis vestris, & subiacete eis. Ipsi enim peruigilant pro animabus nostris, quasi rationem reddituri: vt cum gaudio hoc faciant, & non gementes: hoc enim non expedit vobis. Ideo in Psalmo ait Propheta: Corripiet me iustus in misericordia, & increpabit me: oleum autem peccatoris non impinguet caput meum. Si enim qui secundùm carnem ægrotant, suæ vim inferunt naturæ, vt seruent quæcunque ipsis præscripserint medici; nonne multò nos magis

Heb. 13.

Psalm. 140.

decet morem ijs gerere, quibus cura animarum nostrarum est credita? Cupiamus porro etiam Spiritus sancti ediscere mandata. Nam qui mundi istius præceptores atque interpretes agunt; studiosè in lectionem sapientiæ, quæ non est, incumbunt: cùm sapientia mundi huius stultitia sit coram Deo. Quantò magis meditari nos decet, atque perdiscere ad salutem animarum nostrarum, eloquia Dei. Quin & Spiritus sanctus beatificat eos, qui exquirunt testimonia ipsius dicens: Beati qui exquirunt testimonia eius: quia in toto corde exquirent ipsum. Et rursus in alio ait Psalmo: Beatus populus, qui scit iubilationem. De quo & Apostolum audi dicentem: Omnis autem disciplina in præsenti quidem videtur non esse gaudij, sed mœroris; postea autem fructum pacatissimum exercitatis per eam reddit iustitiæ. Quoniam ipsi conuenit gloria in secula seculorum. Amen.

Psalm. 88. Heb. 12.

PARÆNESIS XVII.

FRater, dignus es habitus sancto indumento monastico: ne extollaris aduersus exspectantes, in futurum annum. Non enim videri aliquem primum esse, virtus est: sed ad finem vsque tolerare. Neque videaris tibi dicere apud te ipsum, assumpto habitu, iam à laboribus sum liberatus: imò nunc multò ampliùs in virtutum labore occupari debes, ne tibi ipse damnum inferas. Adhuc enim sæpe etiam Superiore ac moderatore cogente, tuam salutem non neglexisti. Nam adhuc in exteriore versatus es tholo, seu camera: nunc verò in interiorem tholum ac domum introisti. Ne igitur teipsum neglexeris, vt non perdas labores tuos, sed vt mercedem potiùs tuam recipias. Ex hoc enim tempore, apparet tuum quietis ac silentij studium. Ex hoc tempore, tua apparet patientia. Ex hoc, tua apparet humilitas, & mansuetudo, ac morum grauitas. Ex hoc, tua apparet monastica exercitatio, & tranquillus ac pacificus vitæ status. Ex nunc, tua apparet probatio; & num saluari expetas. Ex nunc, desiderium tuum apparet, & occultarum cogitationum consilia. Ex nunc, tuus apparet labor ac studium, & castitas, atque tranquillitas. Ex nunc apparet, qualem inire viam desideres: an latam, & amplam quæ ducit ad perditionem; an angustam

& ar-

& arctam, quæ ducit ad vitam æternam. Et quidem in lata via, hæc sunt: temeritas, distractiones, ingluuies ebrietas, luxuria, lasciuia, contentio, excandescentia, inflatio atque superbia, & instabilitas, ac his similia; quæ consequuntur, infidelitas, diffidentia, inobedientia, omniumque malorum vltimum, quod est desperatio: & qui in istis versatur, à via veritatis aberrat, sibique ipse propriam perditionem conciliat. In angusta porro & arcta via, sunt ista, quies atque silentium, continentia, temperantia, mansuetudo, charitas, gaudium, patientia, pax, humilitas, & hisce similia; quæ consequitur vita immortalis. Cùm ergo iam cognoueris, charissime, quæ in lata & spatiosa lateant via, recede ab ea, vt vitam æternam accipias. Si enim à iuuentute tua per semitas iustitiæ incesseris, etiam exitus tuus in pace erit. Sin verò ex nũc per *obliquum ambulare inceperis, postremùm lugebis amarè. Quòd si conspexeris eos, qui absque timore Dei vitam agunt, crassos & pingues, ac corpore sanos: ne opera eorum timoris Dei expertia imitatus fueris. Quid enim melius fuerit, paucos dies in delicijs versari, & carnis desideria perficere, vitaque æterna priuari: an verò modicùm angustijs premi, & effugere iudicium atque supplicium sempiternum, stridoremque dentium: ac cum Christo, vitâ in perpetuum perfrui sempiternâ? Valde teipsum custodi à licentia & vitæ libertate: ne fortè multiloquio, & impudentiæ inseruias, teque dæmonibus ridiculum præbeas, ac denique à fraternitate te etiam detorqueas, atque abrumpas. Non tantum *asini syluestres deuastant frumentum; quantum nimia libertas corrumpit labores Monachorum. Præcinge igitur teipsum pietate ac reuerentia, & humilitate, ac patientia, in patientia * veritatis. Admone teipsum & cohortare, dicens: Et si monasticum assumpsi habitum, monachi tamen mores nondum didici. In his igitur permanebit humilitas tua. Confidente porro te in silentio ac tranquillitate cellæ tuæ, recollige cogitationes tuas, & dic tecum, corde: Nonne ô homo, mundum reliquisti, & parentes carnales, atque amicos, & ciuitatem, & patriam, ac diuitias Domino tibi cooperante? Quæ porro erit vtilitas, siquidem etiam huc profectus, agas ea, quę aliena sunt à salute; peccesque coram Domino, nudum & otiosum no-

* al. per viã latam.

* al. onagri.

* al. in vera patientia.

men circumferens, dum à familiaribus & amicis prædicaris beatus? Aiunt enim: Beatus ille eſt, quoniam mundum iſtum auerſatur, & gloriam ipſius, ac fallaciam eius & non ampliùs quidquam rerum curat terrenarum: ſeceſſit enim, inquiunt, & factus eſt Monachus. Et ecce tu hîc non monaſtico ritu ac more vitam degis. Cuiuſmodi ergo confuſio nos occupabit, ſi qui beatos nos iam prædicant, ijdem nos præceſſerint in regno cœlorum? Aut qualis quantuſque timor ac tremor nobis obueniet, dum fletu comprimemur amaro: ſi qui felices iam nos cenſent, genuque nobis flectunt, ac dicunt: orate pro nobis peccatoribus, ſerui Chriſti: ſi, inquam, ipſi reperti fuerint in quiete ac refrigerio; nos autem propter delicta noſtra in ærumnis & anguſtijs? Quapropter chariſſimi, ſobrij ſimus & vigilemus ad Dominum, obſecro, donec tempus ſuppetit: & non efferamur, neque diſtrahamur fraudibus ſeculi huius. Nam mundus hic tranſit, & concupiſcentia eius, ac gloria. Qui autem facit voluntatem Domini, manet in æternum. Cunctas igitur res ſeculares ac temporales, mentem à Deo auellentes deſpiciamus: nam vires & pulchritudinem ſenectus excipit, atque infirmitas. Gloriam & diuitias mors diſſoluit, atque corruptio: iuſtitia autem manet in ſecula. Bene ergo decerta chariſſime: ecce enim ſtadium omnibus apertum eſt. Dicitque certaminis Præfectus, per Apoſtolum: Sic currite, vt comprehendatis; Et: Omnis, qui certat in agone, ab omnibus ſe abſtinet. Rurſuſque ait: Nemo militans Deo, implicat ſe negotijs ſecularibus, vt ei placeat cui ſe probauit. Nam & qui certat in agone, non coronatur, niſi legitimè certauerit. Deus autem & Pater Domini noſtri Ieſu Chriſti, donet nobis ſpiritum fortitudinis, & ſapientiæ, atque patientiæ, ad ſeruiendum ipſi omnibus diebus vitæ noſtræ: Cui gloria, in ſecula ſeculorum. Amen.

1. Ioan. 2. 17
1. Cor. 9.
2. Tim. 2.

PARÆNESIS XVIII.

De iis, qui de ſeipſis magnificè ſentiunt.

FRater cur deciperis, correptus à diabolo; vt gradus tranſilias in quibus nullam capies vtilitatem, tibi ipſe honorem acquirens? Apoſtolum dicentem audi: Non enim qui ſeipſum commendat, ille probatus eſt: ſed quem Dominus commendat. Ipſumque Dominum auſculta: Quomodo poteſtis credere, qui gloriã ab hominibus accipitis: & gloriam quæ à ſolo Deo eſt, non quæritis? In teipſum ergo deſcende chariſſime, & mente cauſam reuolue, quare vaniſſimæ huic vitæ, & diabolo, ac ſuperbiæ ipſius renuntiaueris: & deſine res mundanas ſapere. An ignoras, quòd ſi proximum tuum depreſſeris, peccatum committas amoris proprij & inaniſſimi erroris? Finge porro te promotum eſſe, & primum ante fratrem conſtitutum, ac ad maiora per contentionem & ambitionem progreſſum: quodque fratri tuo ſubmitti ac humiliari nolueris. Nunquid vana iſta gloria præſentabit te Deo? Vide frater, ne fortè dum vis primus ſupra fratrem tuum eſſe: ibi minimus inueniaris in futuro ſeculo. Tuncque audias quod audiuit prædiues ille ambitioſus, qui vritur igne illo inexſtinguibili: Fili recordare, quòd recepeſis bona tua, in vita tua. Scriptum eſt: Quæ alta ſunt hominibus, abominabilia ſunt coram Deo. Nunquid oblitus es dicentis: Qui cupit inter vos magnus fieri, ſit veſter miniſter: Et ſi quis voluerit inter vos primus eſſe, ſit omnium ſeruus. Cogita ergo quòd mortuus ſis mundo, & vita tua eſt abſcondita cum Chriſto in Deo. Quando igitur apparuerit Chriſtus vita noſtra: tunc & vos apparebitis cum ipſo in gloria. Ne ergo gloriam humanam dilexeris: nòn enim permanebit tecum in ſeculum. Secundùm eum qui ait: Omnis caro fœnum, & omnis gloria hominis vt flos fœni. Beatior porro, qui inter homines perfectos connumeratur. Quæ enim videntur, momentanea ſunt: quæ verò non videntur, æterna. Nam ſi adhuc humano ſenſui & elationi, ſeruis: vanitati res tua obnoxia redditur. Nemo enim poteſt duobus Dominis ſeruire. Proijce igitur abs te iugum inimici, cha-

2. Cor. 10 *Ioan. 5.* *Luca 16.* *Matth. 20.* *Coloſſ. 3.* *1. Pet. 1.* *2. Cor. 4.* *Matt. 6.*

rissime, omnemque fastum ipsius: & subde ceruices tuas iugo suauissimi Domini, & Saluatoris nostri Iesu Christi. Ipse
Luc. 14. enim dixit: Qui seipsum humiliauerit, exaltabitur: qui verò seipsum exaltauerit, humiliabitur. Et rursus: Deus superbis
Iacob. 4. resistit, humilibus autem dat gratiam. Timeamus ergo charissimi, ne fortè dicat de nobis: Dilexerunt gloriam hominum magis, quàm gloriam Dei. Gloria & magnificentia, omnis principij experti, Patri, & Filio, & Spiritui sancto. Amen.

PARÆNESIS XIX.

De excitatione animæ, & de bono seruando ordine.

FRater, quando fores tuas noctu frater pulsauerit, vt ad collaudandum & glorificandum Deum consurgas: promptè atque alacriter te erige: vt & negligentiores promptitudinem tuam cernentes, animam suam ad sobrie-
Psalm. 118. tatem vigilantiamque excitent. Secundùm eum qui dicit: Præuenerunt oculi mei ad te diluculo, vt meditarer elo-
Ibidem. quia tua. Et rursus: Media nocte surgebam ad confitendum tibi, super iudicia iustificationis tuæ. Quòd si contigerit te profundiore obdormiscere somno, & dæmoniacis districtum teneri visionibus; postea autem euigilaueris: ne per negligentiam pigeat expergisci, & surgere, atque abire ad Synaxim fratrum. Hoc sciens, quòd sicut qui ad mala pergunt, de gradu atque incessu, ac sermone otioso rationem redditurì sunt, in die iudicij: Sic & de vnico bono verbo, & incessu præmium referet, quisquis ad id quod bonum est, concurrit. Noli igitur pigrescere, sed euigila atque expergiscere; & ne intra te dixeris: nunc Synaxis absoluta est atque dimissa, & ego quò me conferam? Ignauorum enim ista sunt verba: sed potiùs è strato mox te erige, proijciens abs te stragulum; moxque tuas ad Deum extendens manus, thronumque gratiæ ipsius adorans, cellam tuam aperi, & ad Synaxim orationis propera, quasi vi eò adactus; & sicut caprea ex laqueis effugiens. Et licet ad posteriores aduentares orationes, saltem ne pigriteris, & adire detrectes: verùm euigila ac surge; poteris enim

post absolutas in communi preces, psalmos tuos fundere in cella tua, quos phantasia subtraxit dæmonum. Neque pigritiæ occasione, suggeras tibi posteriorem esse precationem, charissime: sed postero die, promptior atque alacrior ad opus Domini inueniaris. Nam si absque necessitate, aut infirmitate prætermiseris, audies quod dictum est in Psalmo: Dormierunt somnum suum, & nihil inuenerunt. Illud verò scitote charissimi, quòd quantum quis perperam suam fouet carnem: tantò ampliùs in seipso perturbationes ac passiones auget; ipsaque deinde anima à praua consuetudine corporis grauata, inutilis & infructuosa redditur. Idcirco ait Saluator: Videte ne fortè grauentur corda vestra, in crapula & ebrietate, & curis huius vitæ. Hinc & Apostolus dicit: Castigo corpus meum, & in seruitutem redigo, ne fortè cùm aliis prædicauero, ipse reprobus efficiar. Si quis autem seipsum ad opus Domini compulerit: tantò etiam magis corpus eius sanum validumque reddetur, & anima illustrabitur. Nam quemadmodum athleta corpus suum studiosè exercet, vt illud ad certaminis artificium, aptum compositumque reddat: Ita & pietatis pugil, seipsum ad omne opus bonum exercere debet. Cùm dicat Apostolus: Te ipsum verò ad pietatem exerce: Nam corporalis exercitatio ad modicum vtilis est: pietas autem ad omnia vtilis est, promissionem habens vitæ quæ nunc est, & futuræ. Dominus porro nostras excitet animas ad timorem ipsius: Cui gloria, in seculorum secula. Amen.

Psal. 75.
Luc. 21.
1. Cor. 9.
1. Tim. 4.

PARÆNESIS XX.

COmplectamur mente ac consideremus Charissimi, eos qui coram Rege constituti sunt terreno, thronoque mortali ac corruptibili ministrant: quomodo omni cũ scientia, & timore, Regi suo adsistant: nonne & nos multò magis vt fideles oportet corã Rege cælesti consistere cum timore, ac tremore & cum omni grauitate atque decoro? Propterea non existimo dilectissimi, bonum esse impudenti oculo contemplari proposita mysteria corporis & sanguinis Domini nostri, & Saluatoris Iesu Christi. Fidemque huius nobis faciat Diuina scriptura dicens: Tremefactus autem Moyses,

Actor. 7.

1. Reg. 2. non audebat adſpicere. Scriptum eſt enim: Quicunque honorificauerint me, glorificabo eos; qui autem contemnunt me, erunt ignobiles. Tu enim vt homo contemplaris: at ipſe vt Deus, nouit profunda cordis tui, & cogitationes tuas intuetur. Non enim eſt creatura abſcondita coram ipſo. Quomodo porro etiam audent quidam relinquere Synaxim, & exire ante finem, abſque magna neceſſitate? Nunquid ſi vocatus eſſes ad prandium diuitis viri, auderes ex medio accumbentium ſurgere, & abire domum? nonne ibi remaneres, donec omnes pariter ſurgerent? Timeamus

Ierem. 48. igitur fratres, quia ſcriptum eſt: Maledictus omnis, qui facit opus Domini negligenter. Demus ergo operam, vt in modico hoc ſeculo atque peruerſo, grati & accepti ſimus Domino; regnique cæleſtis euadamus hæredes. Ipſe enim eſt ſanctus, & in ſanctis requieſcit, puſillanimiſque patientiam ac longanimitatem præbet: Cui gloria, in ſecula ſeculorum. Amen.

PARENÆSIS XXI.

De dormitationum diuerſitate.

VT arbitror Fratres tres ſunt dormitationes quæ conturbant hominem noctu: & prima quidem accidit fratri, ex maligni hoſtis operatione, quando pſallere inceperit; ſed ſine fratris ignauia, nihil poteſt. Vehementiùs porro diuexabit, ſi ſtomachus fratris, cibo potúque grauatus fuerit. Secunda ferè ſuboritur fratri ad medium diuini officij, ex propria negligentia; quando non adlaborat, vt cum fratribus perſiſtat vſque ad expletum canonem: ſed in medio Synaxis, alios canentes relinquit, & ad lectum ſuum pergit. Tertia verò contingere ſolet fratri, ſecundùm naturam, hoc eſt, poſt expletum canonem ſoliti officij. Propterea patientem & longanimum erga imbecilliores fratres eſſe oportet, vt non perficiatur conſilium inimici. Tu igitur frater, vide ne negligas te ſobrium ac vigilantem præbere in omnibus. Nonne audiſti, quòd ſæpius vocatus

1. Reg. 3. Propheta Samuel, neque ſemel cunctatus ſit ſurgere, quantumuis adhuc puer eſſet? Cùm ergo inter alios fratres, in

officio constiteris: siue etiam per te solus ad laudem & glorificationem Saluatoris nostri Iesu Christi, & prima te dormitatio infestarit, re animaduersa, resiste: ne fortè pigritantem te, vacuum & inanem, ad lectum strati tui auertat. Verùm patienter sustine, & si te inuaserit, oculisque te conniuere cogat, & semel & iterum, ne te tuo dimoueris loco, & inuenies requiem. Similis quippe est perturbatio ac passio insatiabilis somni, ingluuiei ventris. Nam si quis multa comedere sit solitus, multa quoque natura requiret: at si temperantiæ se assuefecerit, non multùm vorare appetet. Perpende tecum animo charissime, piscatores, qui totam noctem transigunt in vigiliis, propter opus incumbentes. Si quis verò ipsorum, somno grauatus, ex negligentia dormierit, quando à somno experrectus est, videt se nihil prehendisse; eos verò qui vigilarunt & attenti fuerunt, domui suæ ipsorum quemque consuluisse. Tunc pœnitere atque dolere secum incipit, ac dicere: Hei mihi peccatori, & negligenti ac pigro, quoniam per negligentiam obdormiui: cùm & ego laborare ac satagere, vt sodales mei debuissem, frugique esse ac domui prospicere; verùm nunc negligens, ecce vacuus & inanis in domum meam reuertor, nihil manibus retinens. Dormierunt enim, inquit, somnum suum, & nihil inuenerunt. Reuolue etiam mente, charissime, figulos, & fabrilem artem pertractantes, inueniesque illic laborem immensum, & vigiliam valde magnam, atque patientiam. At nos quorum corpora, neque fumo, vel cinere, ac puluere vexantur, neque aliud quidpiam simile sustinemus, sed consistentes in loco mundo & sanctificato coram Domino Deo nostro, in grauitate & pace multa, in psalmis & hymnis, canticisque spiritalibus, in spiritali exultatione & spe bona, cur torpescimus dilectissimi? quod enim est tempus nostrum super terram? Ecce Propheta clamat: Homo vanitati similis, dies eius sicut vmbra prætereunt. Noli ergo contendere mecum, qui ignauus sum & patientiam deperdidi; istud exactè sciens, quòd qui sobrium ac vigilantem se præbet, ipse lucrum ac quæstum sibi faciet: qui autem segnis fuerit, is damnum patietur. Nam vnusquisque nostrum, pro seipso rationem daturus est Domino

Psal. 75 · Psal. 143. · Iob 8. · Rom. 14.

Deo. Ego quippe noui inexcuſabilem me eſſe ex operibus: nam alios admonens, in eadem cum ipſis inertia perſeuero. Ideo vos precor ſerui fideles Saluatoris, deprecemni pro me peccatore Saluatorem noſtrum Chriſtum, Regem virtutum ac poteſtatum, vt deleat multitudinem peccatorum meorum, ſecundùm multitudinem miſerationum eius, ſaluetque in Regnum ipſius cæleſte, vt benigniſſimus Deus. Ne ergo pro lucro duxeris ſomnum, corporiſque quietem: At lucrum eſt ac requies, ſeipſum ad opus Domini ſemper compellere. Quocirca cogamus nos ipſos dilectiſſimi: vt adueniens Dominus, comperiat nos vigilantes, ſuaque nos
Luc. 12. beatitudine dignetur. Ipſe enim dixit: Beati ſerui illi, quos cùm venerit Dominus ipſorum, inuenerit vigilantes. Inuicem ergo nos cohortemur, inuicem admoneamus, ad timorem Domini. Mutuam alacritatem ad laudandum & glorificandum Dominum Deum noſtrum, & Saluatorem Ieſum Chriſtum, excitemus, vt & ipſe nos reſuſcitet cum omnibus qui dilexerunt aduentum ipſius: noſque ex dextris
2. Tim. 4. ſuis conſtituat in Regno ſuo. Cui gloria in ſecula ſeculorum, Amen.

PARÆNESIS XXII.

De iis qui ab initio negligentes, ac ſine cura ſunt.

SI acciderit Fratrem aliquem ad Monaſticam ac ſolitariam vitam quacunque occaſione venire, & non ſe ſobrium vigilantemque præbuerit, protinus & è veſtigio deuorabit eum diabolus. Incipit enim improbus ſuggerere ipſi, & dicere: Quid iam vis in virtutibus labores ſubire, & tibi negotium faceſſere, ac miſeriis affligi, abſque remuneratione aliqua? Nunquid enim tua voluntate atque iuſtituto ad monachatum acceſſiſti? Niſi enim illa tibi res eueniſſet, & neceſſitate conſtrictus fuiſſes; nunquam ſanè monachus factus eſſes. Ne igitur modò fruſtrà affligaris atque te excrucies; cùm neque in hoc Deus gratias tibi habeat. Iſta fratri ſuggerit inimicus, cupiens, ipſum in deſperationis profundum præcipitare. Tunc igitur frater, non diſcernens in ſeipſo beneficia Domini, ſeipſum deſperationi tradit,

tradit, mente occœcatus; incipitque deinceps in negligentia atque ignauia vitam traducere, & absque timore Dei, paruis ac magnis æquè resistendo, & insatiabili somno perfruendo. Et si quid vnquam fecisset boni, dolendo; damnique loco illud reputans, assiduè obmurmurat, & seipsum deplorat prorsusque perditioni se se tradit: & pro eo, quòd se virtutum laboribus tradere vehementiùs ac diligentiùs debebat, contraria admittit & agit; non secum dijudicans reputansque beneficia Domini. Et pro eo, quòd secum dicere debebat: O anima, quàm multi per multa ieiunia & eleemosynas, promeruerunt ad eiusmodi vitæ religiosæ institutum venire: ego verò in negligentia omne vitæ meæ tempus dum transigo, etiam Dominus me eiusmodi dignatus est felicitate, vt ad sanctam honorandamque hanc vitæ rationem, ac omni distractione carentem peruenire possem, multorum peccatorum meorum immemor. Cur ergo & nos, ô anima, non damus operam, vt digna pœnitentiæ opera agamus, ne duplicatum in his supplicium inueniamus, tanquam diuinam gratiam aspernantes, & beneficiorum ipsius non recordantes. Audi porro & Parabolam ad ista: Erat quidam diues in regione quadam, emitque possessionem sibi vltra fluuium, & proprios aduocans seruos, confestim peregrè profectus est, diuidens eis possessionem, singulis pro sua libera voluntate attribuens. Dixitque ad eos: Abite singuli vestrûm in partes proprias, & operamini in iis, donec veniens conspexero opus vestrum. Et quidam eorum inuenti grati, & amantes herum suum, non immorigeri imperatis sui domini extiterunt; sed mox fluuium traijcientes, operati sunt in possessione domini sui: alij verò ex ipsis inobedientes & duræ ceruicis, contradixerunt domino suo, dicentes: Nos vocem tuam non auscultabimus, & fluuium non traijciemus, neque in tua possessione laborabimus, & in omnibus hisce non succensuit ipsis dominus eorum. Tunc præparat diues ille seruis potulenta; & inebrians immorigeros seruos, imperauit aliis seruis vt illos traijcerent: qui cùm eos traiecissent, collocarunt singulos in agri parte, quam illis eorum dominus attribuit. Et postea vnus ex iis ad se rediens, seipsum vltra flumen comperit translatum, in possessionem quam ei suus exercendam dederat dominus. Obstupuitque

seruus ille propterea, & dixit intra seipsum: Si ita me diligit dominus meus; cùm enim inobediens ei fuerim, non est iratus, sed patienter tulit, ac per ingentem fluuium istum atque vehementem, velut per somnium me traduxit, & in parte mea me constituit. Quare & ego rectè laborare incipiam in possessione eius, memor beneficiorum ipsius in me collatorum. Incepitque seruus ille cum diligentia operari, ita vt reliquos anteuerteret qui ante ipsum inceperant. Postea & alius experrectus seruus inuenit seipsum vltra fluuium in possessione domini sui. Malus autem ac durus cùm esset, dixit intra se: Ecce, inquit, per fluuium hunc magnum ac rabidum, traiecit me, tanquam per somnium: ego autem agrum eius incultum relinquam, & videbo quidnam facturus sit mihi. Rursusque reclinans seipsum piger seruus obdormiuit: ipsoque dormiente excreuerunt spinæ, herbęque syluestres, & obtexerunt eum. Post multũ verò temporis, venit dominus seruorum illorum ad videndum cuiusque opus: cernensque eorum, qui antea inceperant, opus, benedixit ipsis. Deinde iterum ad seruum, quem ipse per fluuium transtulerat veluti per somnium, reuersus, aspiciensque pulchrum ipsius opus, lætatus est in eo, & benedixit ipsi. Postea venit visurus pigrum seruum, opusque illius: & adueniens offendit eum dormientem, & spinis herbisque syluestribus obtectum. Aduocansque eum dominus suus, dixit comminatoriè ad ipsum: Serue nequam, ac piger, cur incultum meum reliquisti agrum? an ignoras quomodo te quasi in somno traduxerim per flumen: & in eadem parte quam compartitus sum tibi, reposui te; neque sum memor prioris iniuriæ tuæ atque contumaciæ in me demonstratæ? Nonne oportebat & te imitatorem tui esse conserui, quemadmodum & eum per flumen traduxeram? Tunc nullam seruus ille excusationem inuenit, in die tremenda. Tuncque ipsorum dominus cum iis fecit, secundùm vniuscuiusque actionem. Dico autem, diuitem illum esse Dominum Christum: possessionem verò, fidem. At ebrietatem, casuum incommodum, & calamitatem. Violentum porro fluuium, fraudem atque deceptionem, ac diuitias huius seculi. Promptos autem seruos, viros iustos. Eum verò qui ex ebrietate se collegerat, & operari cœperat, hominem peccatorem, qui ex

infortuniis, & calamitatibus ad se rediit, & ad Deum recurrit, ac voluntatem Domini fecit. Piger verò seruus est homo qui aspernatus est gratiam Dei, suamque neglexit salutem. In cunctis autem istis, Saulum considera. Hic enim acceptis epistolis à principibus sacerdotum, abiit in Damascum, persecuturus ac vinculis constricturus credentes in Dominum. Quique exierat, euersurus fidem, ipse fidei prædicator inuentus est. Multæ enim miserationes Domini, in omnes qui in veritate inuocant eum. Ipsi sit gloria in secula seculorum. Amen.

PARÆNESIS XXIII.

De Nouitiis laborem fugientibus.

NOuitios in cœnobiis Monachos variè oppugnare solet inimicus: nam aliquibus odium & alienationem suggerit in labore atque exercitio manuum. Et quo pacto? Dicam diuinâ adiuuante gratiâ. Manè surgit frater, orationem sibi facturus in cella sua. Deinde arrepto opere, infert ei tunc honestatis inimicus dæmon cogitationem acediæ: & si obueniente acedia resisteret frater, operando & se exercendo; tunc acediæ spiritum Diuinæ gratiæ auxilio repelleret. Nam ingruente ipsi acedia, non resistit ei per patientiam: statim enim cogitationem laxans, incipit secum dicere: Hodie quasi dissolutum ac læsum esse me sentio, & minùs valeo. Quid igitur, quid, inquam, est agendum mihi? Potiùs hodie otiabor, vt paululùm me ipsum reficiam; & cras opus meum persequar, faciamque duorum dierum opus. Interea in otio versatur frater per primum diem, subtrahitque deinde opus vnius diei. Similiterque postero die honestatis hostis dæmon vehementiorem fratri circumfundit acediam quàm die præcedente; in memoriam ipsi præteritum reuocans diem, atque præsentem. Tunc ergo cogitationibus compressus frater, euigilat, & opus suum dimittit, incipitque sæpè opera, quæ ad ipsum non spectant, quasi sua essent, facere: aut etiam ex cella sua eliciens Monachum, efficit vt euagetur. Et in hoc improbus monachum tentat, ex ipsiusmet ignauia atque socordia. Alium porro

Fratrem aliter impugnat inimicus: cuius causam ausculta ac sapiens esto & da gloriam soli sapienti Deo: & vbi didiceris, obserua, tamquam rectè callens insidias eius; vt non in la-
1. Pet. 5. queos illius incidas. Sicut enim leo rugiens, circuit quærens quem deuoret, cui resiste fortis in fide. Alteri porro Fratri præbet malignus promptitudinem ad opus, vltrà quàm oportet; vnde auaritiæ morbus generatur, indeque anima vulnerata, radice malorum omnium auaritiâ, efficit vt monachus mane summo surgat & ad vesperam producat opus plùs quàm par est: ita vt si fieri queat, & precationem is, & synaxim negligat, solique operi insistat causâ auaritiæ. Signo verò ad Synaxim & officium dato, omnium vltimus tunc frater occurrit, & ante omnes è congregatione exire conatur. Hæc igitur sciens, serua teipsum, charissime: ne illicitorum errore adductus, propria infirmitate excidas. Et ne protrahamus sermonem; neruis eius per auaritiam dissolutis, & vigore succiso, incipit rursus improbus suggerere fratri. Tuncque frater non considerans diuexantem eum perturbationem, incipit dicere, incusando opus: Tot iam annos operor in benedicto hoc manuum opere, & neque mercedem refert sicut oportet, nisi quòd laborem habeat immensum; & ait: melius esse cessare, quàm mala agere: quare vado, inquit, aliam vt addiscam artem, vnde sufficientem consequi possim mercedem, & facilè quæ necessitatis meæ sunt, acquirere; similiter autem & iste, per propriam ignorantiam à Satana tentatur. Ceterùm vir sciens atque intelligens, omnia cum modo atque prudentia operatur, & sicut oportet: vt precibus & Synaxi suæ vacet, oratioque fidei fortitudinem ipsi præbet, & gratiam in omni opere bono. Nam si occasione operis, animum non subierit aliena cogitatio, & cogitatione quis non abreptus fuerit, siue auaritiæ, & inanis glorię, siue amoris sui ipsius, & luxuriæ, atque inuidiæ, siue perfidię, & negligentię: siue otij ac segnitiei, ebrietatis, & libidinis, inobedientię, & his similium: Nisi aliquid, inquam, horum vitiorum quæ dicta sunt, in anima proseminatum fuerit, ac seruituti subiectus exstiterit homo talium affectionum: non est censendum graue opus manuum monachi vrgentis quæ oportet, & quę sufficiunt. Sin verò aliquas ex passionibus ac perturbationibus

iſtis anima concupierit,tunc accidit in homine illo, quod ſcriptum eſt: A quo enim quis ſuperatur, huic & ſeruus efficitur. Nam ſi propter teipſum operaris, vltrà quàm conueniat, ſuperaris. Cùm verò abundaueris, præbe indigenti in hilaritate: Hilarem enim datorem diligit Deus. Et rurſus: Vt & illorum abundantia veſtrę inopiæ ſit ſupplementum,vt fiat æqualitas, ſicut ſcriptum eſt: Qui multum, non abundauit: & qui modicum, non minorauit. Dominus autem dirigat corda noſtra in timore ipſius: Cui gloria in ſecula ſeculorum. Amen.

2. Petr. 2. Ioan. 8.
2. Cor. 9. 2. Cor. 8. Exod. 15.

PARÆNESIS XXIV.

Quod diuerſimodè impugnantur, qui ſub obedientia viuunt.

DIuerſimodè impugnantur qui ſub obedientia ſpiritalis patris conſtituti ſunt: Nam ſi eos viderit inimicus carnalia ſapientes, ſuggerit ipſis cogitationes carnales, dicens: Recede à monaſterio, & negotiare aliqua in re ad lucrum. Spiritali porro viro opponit ſe aduerſarius improbus per rectè facta ſuggerens eiuſmodi, dicendo: In ſeculo,hæc ſeruilia opera exercebas, & comedebas ſicut animalia rationis expertia. Et qualis hæc iuſtitia, operari & comedere? Ecce enim & per cibum excitatur tibi fornicationis bellum: Et viciſſim niſi comedas, laborem ferre non potes. Quin potiùs huc veni, ingredere in eremum interiorem & ſaluaberis: Domini enim eſt terra, & plenitudo eius. Ceterùm ferramentum tecum paruum tolle, quo herbas euellere poſſis, & comedere quemadmodum & antiqui ac primi Monachi faciebant, qui etiam grati acceptique fuerunt Deo. Et quid neceſſe tibi eſt hîc deſidere, vbi ſcandala regnant, & obtrectationes, aliæque res quas non oportet dicere? Quando autem exieris, & nihil iſtorum habueris: aliam addiſces artem vnde & ſufficientem emereri poſſis mercedem,vt etiam inopi atque mendico ex tuis laboribus elargiaris. Tales ſuggerit malignus cogitationes fratri. Tunc ſuggeſtori reſpondet frater, dicens: Ecce diſcedam ab his qui hîc verſantur,

ad quas tamen partes diuertam nescio: vereor ne fortè egressus, si locum non inuenero, iterum huc reuerti cogar. Cui aduersarius: solùm ab his discede, & locus tibi non deerit. Quem enim, inquit, deseruit Dominus, vt te derelinquat? quin & iureiurando affirma, te huc non reuersurum. Quibus respondet frater, dicens: Exspectemus ad certum tempus: non enim iam tempus idoneum est, quo nos hinc secedamus. Ad quæ aduersarius: Et quomodo sustinebis ingruentes tentationes in loco isto? Existimansque frater ad maiorem se profectum trahi, assensum cogitationibus præbet, quod omnibus deterius est. Quemadmodum enim in pelago nauis, si vel exiguum ipsi foramen acciderit, nisi citò curata fuerit: ex modico illo, talis tantaque magnitudo vndis maris facilè inuoluetur: Ad eundem modum etiam anima excipiens insultus hostium, nisi ad creatorem suum redierit. Sobrietate igitur & vigilantia, multaque humilitate opus est, charissimi. Omne enim malum funditus deletur, perfectæ in Deum charitatis possessione. Frater ergo qui cogitationibus consentit, & vehementiùs ab ijs deinceps diuexatur, accedit ad Præfectum suum, ac dicit: Pater Abba, fac charitatem, & dimitte me: non enim queo ampliùs in cœnobio desidere. Quæ audiens senex, incipit contristari, ac lugere vices fratris, quòd illusus sit: cœpitque Senex consolari & hortari fratrem dicens: Ego, frater, non dimittam te. Cur verò, fili, dæmones audis, volentes te à fraternitate segregare, & dulci eorum charitate? An ignoras frater, quòd si ex caula ouis non exierit; ea à feris, non capiatur? Sed dic mihi, frater: num quis te fratrum contristarit, aut ego ipse? Dic quæso, & ego te curabo in Domino. Et si quis te fratrum molestiâ iniuriâue affecerit; tolera propter eum
Galat. 6. qui dicit: Alter alterius onera portate, & sic adimplebitis legem Christi. Quorsum autem attendis erratis alienis? Teipsum potiùs purum intemeratumque serua. Et si fortè molestus ego tibi fuerim, testis mihi scrutator cordium est Dominus, quòd non ex aliquo tui odio, id sim conatus: sed potiùs salutis animæ tuæ satagens. Atque ista auribus quidem frater excipiens, interiùs suis interim cogitationibus abstrahitur. Similiter quoque & fratres eum interpellant, dicentes: Ne deseras nos, frater, vnanimiterque condolent ei. Quòd

ſi perſuaſum fratri fuerit, & acquieſcat: liberatur multis tentationibus atque tribulationibus. Quòd ſi adduci non poſſit, vt maneat; dicit Præfecto: Non propterea, ſed ſolitariè viuere deſidero. Et ne in longum protrahamus ſermonem: niſi morem gerat frater, recedit à confraternitate. Egredienſque monaſterio, in quo degebat, circumſpicit ad dexteram, & ad ſiniſtram. Quòd ſi mundum ſpectarit, & in ſeculum reuerterit, occœcatus mente, dicit intra ſeipſum: Liberatus ſum à ſolitudine vitæ monaſticæ; ſuumque exitium arbitratur eſſe ſapientiam. Similis autem talis eſt homini, qui ſumptâ hydriâ ſuâ abiit hauſturus aquam, & tamen hydriam aquâ non impleuit; ſed reuerſus etiam vas confregit. Talis quoque eſt qui ſpretâ gratiâ Chriſti Domini, denuo in mundum ad vitam ſecularem ſe conuertit.

Quod ſi piam frater, ac religioſam mentem obtinnerit, in interiorem ingreditur eremum. Contingit autem vt in ſenes quoſdam incidat qui hoſpitalitatis virtutem exercentes, fratrem cum gaudio excipiunt. Deinde interrogant, vnde, ô frater? At ille, Huius ſum, inquit, cœnobij, fratres. Et acediâ circumfundente me in cœnobio, ab eo exiui, nuncque inquiro vbi conſideam, & plangam peccata mea. Tunc quoque Senes illi cohortari fratrem incipiunt, dicentes: Potiùs ad tuum te confer cœnobium, ô fili; & ibi conquieſce. Ecce enim, vides quantis nos premamur anguſtijs in locis iſtis. Audiuimus autem & à Patribus, bona eſſe cœnobia, maximéque iuuenibus. Et ſi morem gerens frater, reuertatur ad locum ſuum, ibique quietam amplectatur vitam: iam multas ac malas tribulationes effugit. Quod ſi ſenibus non paruerit: interiorem petit eremum, & paulatim fames eum affligit ac premit; tuncque fratrem tædere ac pœnitere incipit. Quin & dæmones ipſum timore atque ignauia exagitant, & dicunt: Bene cum fratribus tuis conſidebas, quis te diſturbauit, atque adduxit in eremum iſtam? Et cuiuſmodi cenſebitur iuſtitia, ſi mala moriaris morte in iſta eremo? Tunc magnum fratri incutiunt timorem atque terrorem, tormentaque multa in mente ipſius. Tuncque frater intra ſeipſum dicere incipit, pœnitentia ductus: Bene mihi inter fratres meos verſanti erat. At quis me ſeduxit? aut cuiuſmodi me dæmon decepit, vt ad eremum hanc horribilem exi-

rem, vbi feræ inhabitant multæ, malæ atque terribiles; Quid porro agam miser, si in manus Barbarorum incidero? ne fortè & in latrones incurram; aut etiam fera aliqua praua occurrat mihi: quin & dæmonia multa in locis istis reperiuntur, nam locus, inquit, desertus est. Et quomodo ego solitariè potero habitare in eremo ista, vbi assiduè spiritus sunt immundi: præsertim verò cùm ego inter plures fratres degere consueuerim? Reuera autem nisi sobrium se ac vigilantem præbuerit, qui vitam solitariam in eremo agit, citò etiam mentem deperdet, quemadmodum & multi id perpessi sunt. Deinde post eiusmodi cogitationes, incipit secum frater dicere: Eamus habitatum apud fratres, solitariam vitam quietè ducentes. Postea ad solitarios, frater accedit. Excipiuntque eum fratres in pace, tribuunt ei cellam inter ipsos, & assumunt ipsum in Domino; offerentes ei quantum poterat manus ipsorum. Deinde considens frater in cella sua, ait intra sese: Paululum nos operari oportet, vt inueniamus quo alamur. Et rursus quid agam: quoniam opificium huius loci nondum didici? Et post aliquot dies, vbi opificij rationem didicit, incipit deinceps distrahi, & conflictari, quippe qui solitariam vitam degat. Quemadmodum enim solitariam vitam ducere solito difficilis atque molesta videtur vita cœnobitica: Ita ei, qui in cœnobio viuere consueuit, molesta apparet vita solitaria. Omne porro lignum à proprio agnoscitur fructu: Et laboribus deditus, ex iuuentute sua. Incipit deinde frater, sæpe distractionibus tentus, pœnitentiâ duci, ac dicere: Ecce distrahor vndique, & neque horarias preces meas persoluere possum, cum cogitationibus quotidie dimicans. Cùm verò in cœnobio versabar, ab omnibus istis liber eram: at cura omnis mea erat in Synaxi ac precibus, & exiguo manuum penso persoluendo. At nunc quid agam miser? nam propter mea peccata, ista mihi euenerunt, quia enim immorigerum me Patris admonitioni præbui, ecce multæ tribulationes constringunt me. Praua enim admodum inobedientia Adamum ex paradiso eiecit: & me ex monasterio meo. Et post hosce sermones, accidit fratrem duplici ferri cogitatione, tum bona, tum mala: quarum mala, ei suggerit eiusmodi, dicens: Ecce & cœnobium probasti, & eremum expertus es: & si ad cœnobium redieris, pudor

Genes. 3.

dor tibi erit, & dedecus: neque verò iſtud ſolum: quin & in cœnobijs oppreſſiones regnant, ac ſcandala plurima. Rurſuſque in eremo iſta terrores ſunt varij, & labor immenſus: imò potiùs hinc digreſſus in mundum abi: nam & ibi, inquit, ſi Deum timere volueris, ſaluaberis. An putas ſolos eos, qui in eremo verſantur, ſaluari? Ceterùm ſi ſapuerit frater, reſpondebit cogitationi eiuſmodi, dicens: Si in eremo, vbi magna eſt quies atque tranquillitas, non permiſeris me conquieſcere: quæ non mala aduerſum me excitabis, ſi in mundum abiero? Hæc quippe ſuggerit inimicus, volens ipſum reflectere velut canem ad proprium vomitum. Nam ſi frater cogitationi conſenſerit, illico in mundum inimicus abigit eum. Sin verò fratris anima concupierit ſalutare Domini; dabit ei Deus cogitationem bonam, in ſemitam iuſtitiæ. Talia igitur ſunt cogitationis bonæ propugnacula. Ecce, inquit, & cœnobia probaſti, & eremum expertus es. Proba igitur cogitationem tuam: & vbi vides in bonum ædificari animam tuam, ibi perſiſte. Quòd ſi etiam hiſce in locis quietam degere vitam volueris, ſicut & ceteri fratres, qui ibi reſident propter Dominum; nequaquam te Dominus noſter Ieſus Chriſtus deſpiciet: ſed ipſe tui curam geret, ſolùm in timore Dei verſare. Sin autem & ad cœnobium redeundi fuerit animus, hoc etiam melius eſt. Caueaſque tacita mentis cogitatione tecum dicere: Ad fratres meos reuerti erubeſco: reputabunt enim me, ſi ad eos rediero, tanquam impatientem, & labores eremi ferre nolentem: imò inſtar ſegnis alicuius ac pigri militis à belli acie profugientem. Verùm non ſic, mi frater, non ſic: ſed tu potiùs, velut probatus pugil, quod dictum eſt ab Apoſtolo, expleſti & effeciſti. Ait enim: Omnia probantes quod bonum eſt tenete. En tu vtrumque exploraſti atque tentaſti, hoc eſt, ſolitarium, & cœnobiticum vitæ genus. Inueniſti bonum & iucundum eſſe, fratres habitare in vnum, quemadmodum ſcriptum eſt: Frater qui adiuuatur à fratre, quaſi munita atque excelſa ciuitas: nam fundati regni inſtar, fortis eſt ac potens. Quibus compunctus frater, ad cœnobium reuertitur. Suſcipit eum Præfectus cœnobij, cum fratribus, promptè atque libenter, propter illum qui dixit: Suſcipite ac ſuſtinete infirmos, attribuitque ipſi cellam. Et aliquot poſt

1. Theſſ. 5. *Prouer. 18.* *1. Theſſ. 5.*

dies, fratre in sua conquiescente cella, incipit malignus talibus exagitare fratrem, atque suggerere ipsi, dicens: Iterum ad antiqua venisti. Nonne tibi solitudo sufficiebat, libertasve eremi? vbi neque quid noxium cernebas, neque scandalo afficiebaris, neque etiam aliquid cum aliquo loquebaris. Et tantopere rursus dæmones exagitare ac diuexare atque perturbare fratrem incipiunt; vt si fieri posset, etiam parietibus monasterij effractis effugeret. Vsque adeò turbatur cogitationibus à malo dæmone immissis, qui eum volens adhuc è cella retrahere, tædium illi in exiguo opificio injicit. Ceterùm prudens si est frater (quemadmodum
Matth. 10. scriptum est: Prudentes estote sicut serpentes, & simplices sicut columbæ.) resistet illis, dicens: Ne me illuseritis operarij iniquitatis: quoniam consilium vestrum ego non tolerabo, cùm illud veneno sit plenum? Auscultans quippe vos, prima vice egressus sum monasterio, existimans me ad maiorem profectum abire. Et cellâ quidem exiui, sed vtilitatem mihi non retuli: imò cognoui quòd omnes viæ vestræ sint tenebræ, & qui in eis ambulat, in tenebris iter faciat. Ego autem ab hoc tempore, me ipse putabo seruum cuiuspiam, qui huc profectus, me huius monasterij Præfecto commendarit, in quo habito: ideò non sum mei iuris. Et super modico manuum opere, quid me diuexatis atque affligitis? Nunquid ego sum melior hominibus secularibus, qui quidem non solum de die, sed etiam de nocte operantur, sataguntque eorum quæ sunt vxoris, & liberorum, & cellæ, & pretij conductæ domus? me vero ab omnibus istis
Matth. 11. liberauit Christus: quia iugum ipsius suaue est, & onus
Psal. 118. eius leue. Propterea declinate à me maligni, & scrutabor mandata Dei mei: Quoniam ipsi gloria, in secula Amen.

PARÆNESIS XXV.

Inuasio atque impugnatio hostis in transgressores.

SVggerit fratri cogitatio: Tot iam annos in hoc sancto loco degis, inseruiens Christo Domino: at nunc consenuisti, nec sufferre poteris ampliùs regulas loci istius: nam

caro tua debilitata est, neque vires tibi vltrà suppètunt faciendi quidquam, sperneri sque deinceps à paruis & magnis: quin & propter senium tuum requie indiges. Age igitur, inde egredere, & in vno aliquo reside loco, atque quiesce: & siue ex charitate, siue ex qualicunque alia occasione, Deus tibi victum mittet. Quæ enim tibi impendet necessitas, vt etiam miserè causâ victus tui, improperia sufferas? Quid porro & cibus tuus est: quòd ita quotidie etiam praui instar serui defatigeris atque affligaris, sustineasque minoribus te subjici? Hæc atque alia eiusmodi, improbus hostis Seni suggerit, volens à fraternitate ipsum post tot tantosque annos abstrahere, & loco, in quo consenuit, dimouere, eumque impatientem tempore senectutis suæ demonstrare. Et si cogitatione senex facilior leuiorque fuerit, mox & è vestigio obedientem se improbo consultori præbet, & exagitatur ab ipso, sicut sarmentum ac stipula à vento agitata: Sin autem senex cogitatione perfectus sit, eum de loco tranquillitatis non dimouent, neque ipsum vincunt, tanquam aliquem catena vinctum. Non enim præualent cogitationibus pijs: nam & ijs resistit senex, dicens: Ne senectutem meam irriseritis improbi dæmones: non enim prauas vestras cogitationes atque consilia ignoramus. Nam si in iuuentute mea patienter labores pertuli: multò magis nunc sustinebo, quando tempus resolutionis meæ instat, vt sim cum Christo, quemadmodum & vos mihi contestabamini; consenui enim, & caro mea infirmata est, quò igitur abibo? Senex quippe aliud exspectat nihil, nisi vt hac liberetur vita, ac dissoluatur; & adhuc vt ignauiæ forma reddar atque exemplum, & non patientiæ, suadetis? Si enim senex Eleazarus, dum incendij supplicijs torqueretur, 2. Mach. 6. non est mutatus mente, vnde & iuuenes ætate, huius patientiam respicientes, contempserunt tormenta quæ videbantur, viceruntque tyrannum Septem sancti pueri: quid 2. Mach. 7. igitur ego? Atque ita diabolicas cogitationes dissipat, si in eadem voluntate sententiaque permaneat, diuina adiuuante gratia, moriturque in loco, vbi consenuit, referens coronam gloriæ, & à Domino audiens: Euge serue bone, & Matth. 25. fidelis: in paucis fuisti fidelis, supra multa te constituam; intra in gaudium Domini tui. Cui gloria & imperium, Patri, &

Filio, & Spiritui ſancto: nunc & ſemper, & in ſecula ſeculorum. Amen.

PARÆNESIS XXVI.

De tranſmutatione loci in locum, &c.

FIdes, mater eſt boni omnis operis, & per ipſam quis acquirit repromiſſiones Domini, & Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti, quemadmodum ſcriptum eſt: ſine fide autem
Heb. 11. impoſſibile eſt placere Deo. Fertilis porro poſſeſſio eſt diabolo infidelitas quæ operis omnis mali eſt mater: quippe ex qua duplicitas animi naſcitur, quæ eſt inordinatio atque
Iacob. 1. confuſio. Vir autem duplicis animi, inquit, inſtabilis eſt in omnibus vijs ſuis. Si ad eremum exierimus, in eremo non quieſcunt pedes noſtri: Et ſi ad loca quæ habitantur; eos qui eremum ſequuntur, felices prædicamus. Fratres, niſi ſeminauerimus, quomodo metemus? Et fructus largitori fructuum non offerentes, quomodo fructum ferre poterimus? Tribulationem non ſuſtinentes, quomodo refrigerium adinueniemus? In eremo patienter non perſeuerantes, quo pacto mercedem peregrinationis noſtræ recipiemus? Inopiam & anguſtias non ſufferentes, quo pacto veras diuitias reperiemus? In contumelijs, & plagis, atque contemptionibus non acquieſcentes; quo pacto veſtigijs Domini Chriſti inſiſtemus? Sub obedientia ſeniorum eſſe in Domino non ſuſtinemus: ſed ex loco in locum alium tranſimus. Primùm verò debet quis ex proprijs perdiſcere cogitationibus, cur, & quam ob cauſam velit proprium deſerere locum in quo habitat; ne fortè laborem effugere cupiens, interiorem petat eremum, arbitrans leuiorem ſe in eremo inuenturum locum, ne rurſus ab honeſtatis inimico dæmone, liuore atque inuidia vulneratus angatur; quippe quòd alius frater in ijs rebus quæ cernuntur proficiat, ipſe verò non ſit honoris gradum ac dignitatis adeptus, & huius rei gratiâ relinquere vult locum. Ne laborem fugiens virtutum, aut ſub obedientia in Chriſto viuere detrectans, ſolitudinem petat. Neue terrenam hæreditatem perſequens, ſuum deſerere velit locum: nam cogitationes iſta pa-

tefaciunt. Si ergo ante exquisiuerimus ac perscrutati simus; cognouerimusque diuexantem nos perturbationẽ ac passionem animi: eam minimè sequamur; ne in manus improborum incidamus dæmonum, in locis desertis & inaquosis. Examina igitur teipsum strenuè, an planè secundùm Deum in veritate accidat res, & non consilio atque proposito deprauato: Nam qui non cum consilio ac deliberatione rem agit, similis est talis viro volucres suis pedibus persequenti, & imprudenter quæ ad ipsum pertinent agens. Consilium autem bonum, mandata Domini obseruat. Et quid ad ista dicere oportet? Sobrietate ergo & vigilantia opus est, charissimi. Accidit porro, vt & rectè iustéque factorum prætextu, fratres oppugnet inimicus. Et si consenserit condescenderitque frater, vt à loco separetur; machinatur inimicus ipsum aliquo in loco suis laqueis capere. Sin verò homines nos acerba quadam æmulatione persequantur, aut communicare operibus cogant alienis, in quibus non sibi complacet Deus, & ad alium confugimus locum, fiduciam habeamus ad Deum; cùm Dominus & Saluator noster Iesus Christus dixerit discipulis suis: Quòd si vos persecuti fuerint; ex hac ciuitate, fugite in aliam. At de non oberrendo, ait rursus Saluator: Nolite transire à domo in domum. Et iterum: In quamcunque ciuitatem ingressi fueritis, ibi manete. Si porro nostram explere voluntatem voluerimus: quæ ista erit virtus? Sin autem Præfecti nos separarint, locum præbeamus: resistamus autem diabolo magis. Sic enim agebat Dauid alienigenas oppugnans, dum à facie Saül declinabat.

Matth. 10.

Luc. 9. 10.

Si ergo rectè in eremo quiescas, & diuexarit te cogitatio, vt ad loca quæ habitantur te transferas: responde ei bellum mundi, & quæ aliquibus ibi degentibus eueniunt. Sin verò bene in cœnobio quiescis, teque conturbarit cogitatio, vt eremum ingrediaris: responde ipsi bellum atque molestiam eius. Quòd si solitariam vitam probè degas, ac te molestarit cogitatio, vt in plurium fratrum conuentum ac cœtum introeas: responde ipsi certamen cœnobiorum, ac præterea retributionem. Et ne imprudenter nostris abripiamur cogitationibus: non enim nouimus, quid expediat nobis, quemadmodum ait Sapientia: Non te extollas in cogita- *Eccl. 6.*

tione animæ tuæ: ne abripiatur velut taurus anima tua; Frondes tuæ comedentur & fructus tuos perdes, & relinques teipsum vt lignum aridum in deserto. Salus autem est in multo consilio.

At sæpe vis dicere, te propter scandala & obtrectationes inde fugere velle; feras æquo animo, ac tibi consilium dabo: Cupis fugere scandala, & obtrectationes? obstrue os tuum in Domino; & auerte oculos tuos ne videant vanitatem: atque ita vtrumque vinces, & detractionem per silentium, & scandala per custodiam oculorum. Nam si ista non vicerimus: quocunque abierimus, in nobis portabimus à quibus oppugnemur. Hos vince charissime, & habebis requiem vbicunque resederis. Ceterùm frequens vis dicere: cognita cunctis est fratribus mea ad conuersionem difficultas, atque negligentia, & ideo non ampliùs habitare queo in loco isto; Nam quamuis ego virtutem desiderem, homines tamen quibuscum habito, ijdem sunt. Audi ergo charissime: tu bonum fac, & videbis quòd Dominus conscientiam tuam curabit, fratrumque tuorum, in iis quæ ad te pertinent.] Nam si discedere vis, quia nota est fratribus tua ignauia: illud est fugere velle dedecus, & eos quærere, quibus non sint noti praui mores tui, vt apud eos bene audias, nec sit memoria defectus, & imbecillitatis

Psalm. 68. tuæ prioris. Cum dicat Propheta: Improperium exspectauit cor meum, & miseriam. Valde enim conducit, opprobrium & despectionem ab hominibus ferre propter Dominum, ad purgationem peccatorum. Fidemque illius tibi

Psalm. 35. faciat Propheta, dicens: Quoniam in humilitate nostra memor fuit nostri Dominus: & redemit nos ab inimicis nostris. Sed vbi te petit, qui ex aduerso insurgit, reluctare ac resiste inimico; vt quibus tui defectus & imperfectiones notæ sunt, iis quoque tua rectè facta manifestentur: atque in eo magnam à Domino referes gloriam: ipso Saluatore

Mat. 19. 30. nostro Iesu Christo dicente: Et erunt nouissimi primi, & primi nouissimi. Ex quo enim die, sordida vestis lota est, non ampliùs cum immundis seponetur. At si quis inuidia atque æmulatione praua ductus, vestem mundam appellarit sordidam, non credetur ei; nam forma atque aspectus vesti-

Psal. 50. menti coarguet eum: Lauabis enim me, (inquit Scriptura)

& super niuem dealbabor. In aduersarios porro tuos, & qui mentem ac cogitationem tuam rursus ad antiqua student conuertere mala, etiam ait Scriptura: Væ qui potum dat amico suo, mittens fel suum & inebrians; vt aspiciat nuditatem eius. Velut qui relinquunt iter rectum, vt ambulent per vias tenebrosas: qui lætantur cum malè fecerint, & exultant in rebus pessimis; quorum viæ peruersæ sunt, & infames gressus eorum: vt longè te faciant à via recta, & alienum à iusto consilio. Ideo dicit: Non comprehenditur sub annis vitæ. Nam si per semitas ambulassent bonas: inuenissent vtique semitas iustitiæ planas ac faciles. Boni erunt habitatores terrę, simplices autem relinquentur in ea. Semitę impiorum, ex terra peribunt: & iniqui expellentur ab ea. Fili, ne mearum obliuiscaris concionum: verba autem mea retineat cor tuum. Quoniam Deo nostro gloria, nunc & semper, & in secula seculorum. Amen. *Habac. 2.* *Prouerb. 2. iuxt. LXX.* *Prouerb. 3.*

PARÆNESIS XXVII.

Oportere reuertentem fratrem, sine præteritorum malorum recordatione, & cum gaudio suscipere.

SI contigerit fratrem à cœnobio, quocunque prætextu recedere, eumque acciderit in morbum labi; aut etiam sponte resipiscentem reuertere: non oportet fratrem despicere; sed potiùs ipsum in Domino velut proprium membrum conuenerit amplecti, etiam si peccarit. Attamen tu non id homini præstas, sed Domino dicenti: Quod vni horũ ex minimis fecistis, mihi fecistis. Nam sui ipsius duntaxat curam gerere, prohibitum est, Saluatore nostro dicente: Ne soliciti sitis animæ vestræ quid mãducetis, & quę sequuntur; deinde adiungit: Hæc enim omnia, inquiens, gentes inquirunt. Quare & per Apostolum admonet dicens: Non quę sua sunt singuli considerantes, sed ea quę aliorum. Rursusque idem ait Apostolus: Et adhuc excellentiorem viam vobis demonstro. Si linguis hominum loquar, & Angelorum, charitatem autem non habeam: factus sum velut æs sonans, aut cymbalum tinniens. Et si habuero prophe- *Mat. 25.* *Mat. 6.* *Philip. 2. 4.* *1. Cor. 13.*

tiam, & nouerim myſteria omnia, & omnem ſcientiam. Et ſi habuero omnem fidem, ita vt montes transferam, charitatem autem non habuero, nihil ſum. Et ſi diſtribuero in cibos pauperum, omnes facultates meas; & ſi tradidero corpus meum, ita vt ardeam; charitatem autem non habuero, nihil mihi prodeſt. Charitas patiens eſt, benigna eſt. Charitas non ęmulatur, non agit perperam, non inflatur, non eſt ambitioſa, non quærit quæ ſua ſunt, non irritatur, non cogitat malum, non gaudet ſuper iniquitate, ſed congaudet veritati: Omnia ſuffert, omnia credit, omnia ſperat, omnia ſuſtinet. Charitas nunquam excidit. Bona igitur oratio cum ieiunio: ſed hæc roborat atque confirmat eleemoſyna. Miſericordiam enim (inquit per
Oſea 6. Prophetam Dominus) volo, & non ſacrificium. Cerne porro Prophetam, quo pacto immiſericordes redarguat:
Pſ. 108. Pro eo (inquit) quod non eſt recordatus facere miſericordiam, & perſecutus eſt hominem inopem & mendicum, & cōpunctum corde mortificare; diſpereat de terra memoria eius: quoniā quem tu percuſſiſti, ipſi perſecuti ſunt, & ſu-
Pſ. 68. per dolorem vulnerum meorū addiderunt. Propterea bea-
Matth. 5. tos prædicat Saluator miſericordes, dicens: Beati miſericordes, quoniā ipſi miſericordiā conſequentur. Quid enim An-
Actor. 10. gelus ait ad Cornelium? Non orationes duntaxat tuæ, ſed etiam eleemoſynæ, inquit, tuæ aſcenderunt in memoriam, in conſpectu Dei. Ab errore igitur reuertentem, ac pœnitentem ſuſcipe; à mortuis reſurgentem de profundo priuationis timoris Dei, & negligentia, amplectere. Apoſtolum
2. Cor. 2. audi dicentem: Confirmate in illum charitatem; ne fortè abundantiori triſtitia abſorbeatur, qui eiuſmodi eſt. Rur-
1. Theſſ. 5. ſuſque ait: Rogamus vos fratres, corripite inquietos, conſolamini puſillanimes, ſuſcipite infirmos, patientes eſtote ad omnes. Videte ne quis malum pro malo alicui reddat: ſed ſemper quod bonū eſt ſectamini, in inuicem & in omnes.
Luc. 15. Etenim Dominus gloriæ non reiecit filium prodigum: ſed amplexus eſt eum tanquam à mortuis reſurgentem, & induit ipſum ſtolâ primâ, ac calceauit, annulumque dedit in manum eius, & vitulum ſaginatum occidit, vt lętaretur ſuper inuentione filij perditi; de quo cùm alter filius doleret, ętiam ipſum pater conſolando curauit, dicens: Fili, tu ſemper

per mecum es, & omnia mea tua sunt; epulari autem & gaudere oportebat; quia frater tuus hic mortuus erat, & reuixit; perierat, & inuentus est. Sic ergo conuenit misericordes esse fraternitatis Præfectos.

Tu porro frater, misericordiam assecutus, ne parui pendas: sed filium illum resipiscentem ac reuertentem imitare: quippe qui dum reperit patrem suum, non obliuioni peccatum tradidit; sed etiam in genua se prouoluit, confessusque est in veritate, & non in simulatione, dicens: Pater peccaui in cælum & coram te: & non sum ampliùs dignus vocari filius tuus; fac me sicut vnum de mercenariis tuis. Vides qualem compunctionem habuerit, qualem dolorem, qualem humilitatem. Quocirca & nos charissime de cetero sobrij simus, & vigilemus; vt & turrim negligentiâ euersam restauremus. Nam qui suam ipsius parui facit negligentiam, planè non ignoscet, etiam in alterius euersione. Ad quem Propheta dicit: Væ qui propinat proximo suo subuersionem turbidam. Seruiamus igitur Domino in timore, & in humilitate. Prudenter verò ac cautè quę dicuntur tibi, intellige. Ne ad modicum tibi tempus sermat humilitas ac silentium: & post modicum obmurmuratio, & ad ministerium ac vigiliam pigritia atque negligentia, neque occasione minùs necessarij operis & accessorij, tuam despexeris Synaxim. Quemadmodum enim pluuia auget semen: ita & Synaxis ad virtutem incrementum præbet animę. Ne hodie gratiarum actio pro iis quę apposita sunt in mensa: & cras aduersus eum qui cibos coquit, & panes parat, obmurmuremus. Marcidi sunt panes? Sed Prophetę meminerimus dicentis: Quia cinerem tanquam panem manducabam. Acerbum & marcidum est vinum? At recordemur, quomodo omnium nostrûm Dominus & Saluator, acetum cum felle propter nos gustauit. Ne ergo hodie tēperantia & abstinentia, & postero die Pręfectos ob voluptatem ventris tentemus ac lacessamus, vt non audiamus: quorū Deus venter est, & gloria. Ne hodie quietem sectemur ac meditationem, & cras è cella in cellam oberremus: vt non dicam, è vico in vicum; & in ciuitate detineamur: neque prætextu ministrandi senibus acediam tædiumque prę nobis feramus. Quantùm enim quis quie-

Habac. 2. Iuxta LXX.

Psalm. 101.

Philip. 3.

tem ſectatur, tantùm cogitationes eius in puritate verſantur: & quantò quis longiùs à tranquillitate recedit, tantò craſſior hebetiorque mens eius redditur. Et ſi opificium tibi committitur, quod quoque vtile ſit cœnobio, ne ob illud extollaris. Nam ſi propter hominem id exerceres, rectè quidem diceres: at ſi Deo, ne efferaris aduerſus fratrem tuum, verùm Deo relinque: Nam ipſe vnicuique largitur ſecundùm opera ſua, quippe qui cernat omnia. Ideóque humiliemus animas noſtras coram Domino: vt nos exaltet, & velut quotidie initia iacientes, componamus cogitationes noſtras: ſic enim & robuſtiores atque paratiores erimus. Ne ergo carnalibus abducamur voluptatibus, neque vitam timoris Domini expertem degamus: ſed omnem iuuenilem vitemus concupiſcentiam, ne fortè eiuſmodi concupiſcentia in priorem nos ducat conuerſationem, & in eadem incidamus mala, peius nobis ipſi iudicium iræ præparantes: abſcindamúrque putrido membro ſimiles, & in reliquorum corporis membrorum beneficium, amputato. Cùm Dominus & Saluator noſter Ieſus Chriſtus dicat: *Ecce ſanus factus es: iam noli ampliùs peccare, ne deterius tibi aliquid contingat.* Ioan. 5. Ipſe porro Dominus concedat nobis gratiam exhibendi conuerſionem, ac digna pœnitentiæ opera faciendi: vt induti veſte nuptiali, occuramus ei in gloria. Quoniam ipſi gloria, nunc & ſemper, & in ſecula ſeculorum. Amen.

PARÆNESIS XXVIII.

De priuatione timoris Dei, & de negligentia.

FRater quidam expoſuit mihi, dicens: Patruum habui aurificem, abdicataque vita ſeculari, factus eſt Monachus. Et circa ſenium eius venit ad ipſum ſecularis quidam Alexandrinus natione, artis cabidiæ, cupiens fieri Monachus. Admiſitque eum ſenex in monaſterium ſuum: ac poſt aliquod tempus, curauit fratrem Senex ſumere ſanctum habitũ, & non ampliùs ſub obedientia ſenis fuerat. Ipſi autem Senex duas in ſuo monaſterio cellas adſignarat. Inſaniebat porro frater in opere ſuo, cabidiis relictis. Pro-

greſſus enim erat in loco, vt de alia re nulla iam laboraret, neque de ſynaxe, niſi de opere, quippe qui argenti cupiditate teneretur. Quare fratrem pius exhortabatur Senex, dicens: frater Palladi, huc age, rigemus hortum. Cui ille: vade, & venio. Et non ibat, ſed negligebat. Rurſus ad eum Senex: Palladi frater, huc age, faciamus Synaxim. At ille iterum reſpondit: vade, & venio; & non abibat, ſed contemnebat. Habebat verò ſecum Senex tres fratres, & ex iis duos cæcos: alius autem ſanus erat, & integer. Quando ergo Senex exiguum aliquod pulmentum faciebat, Palladius ſibi panem ferens, edebat cum ipſis: ſicque rurſum ad opus ſuum abibat. Sanctus autem ſenex adhortabatur fratrem, monens ne ſuam ſalutem ſperneret. At ille non acquieuit bonis ſancti Senis monitis: ſed relinquens eum, exiuit monaſterio, habitaturus in ſolitudine, expers timoris Dei. Sic verò dum ſuam ipſe vitam negligeret, cùm neque obedientiam ferre poſſet, neque vitam agendo ſolitariam, ſalutem curaret ſuam: tandem mente ſua longiùs à Dei auxilio ac ſpe Sanctorum remota, ad extremum à malo ſuperatus dæmone, mentem perdidit. Cúmque non poſſet amplius ori manum admouere, ab aliis inſtar infantium, cibus illi in os inſerebatur: neque enim hominem ampliùs agnoſcebat; & nares ipſius, ac ſaliuæ in barbam ei defluebant. Vbi verò eius ſorores, quod illi acciderat, acceperunt; ſumpſerunt eum ſecum: erant autem virgines. Eumque acceptum recluſerunt in oratorio monaſterij: ipſe verò ſe in ſua ſedicula trahebat, per totum officium atque ſynaxim. Cumque iam Preſbyter veniret adducturus ipſas, rogabant eum vt precaretur pro illo: vt miſericordiam cum ipſo faceret Dominus. Manenſque in ea diſciplina aliquandiu, interea moritur. Ecce quid efficiat nimia audacia? Ecce quid inobedientia, & negligentia concilient? En quorſum euadat finis inobedientiæ? Quare non contemnamus timorem Dei, chariſſimi: ſed humiliemur ſub potenti manu ipſius, ſeruientes inuicem in timore Dei: & ipſe nobis erit murus, & protector à facie inimici. Sicut ſcriptum eſt: Immittet Angelus Domini in circuitu timentium eum, & eripiet eos. Ipſi ſit gloria, & imperium in ſecula ſeculorum. Amen. 1. Pet. 5.

M ij

PARÆNESIS XXIX.

In illud Dictum: Habenti dabitur, & abundabit.

Mat. 13. & 25. SCriptum eſt: Habenti dabitur, & abundabit: ei autem qui non habet, & quod videtur habere, auferetur ab eo. Quid ergo dicemus? Nunquid iniuſtitia eſt apud Deum? Abſit. Audi porro & de hoc parabolam: Erat pater-familias in regione quadam, qui duos habebat ſeruos, & tria iuga boum: deditque vni duo iuga boum, alteri vnum, & dixit ad ipſos: Euntes operamini, donec ad vos venero. Abiéſque qui duo iuga boum acceperat, operatus eſt in iis, & ditatus eſt homo vehementer, bouéſque bene atque egregiè nutriuit: qui autem vnum acceperat, abiens, ligauit boues ad præſepe, nulli prorſus rei admouens illos, inclinanſque ſeipſum obdormiuit. Deinde venit Dominus ſeruorum illorum, vt videret eorum opera; & cernens opus ac lucrum eius qui duo acceperat iuga, benedixit ipſi. Poſtea venit & ad alterum ſeruum; inuenitque ipſum dormientem, & boues præſepio alligatos, fame ac ſiti pereuntes. Dixitque intra ſeſe: Si reliquero boues meos apud pigrum hunc ſeruum, perdet eos: auferam igitur meos ab ipſo boues, & dabo illi qui bene operatus eſt, & diligentem operis ſui curam habuit. Mat. 13. Omni enim habenti dabitur, & abundabit: ei autem qui non habet, & quod videtur habere, auferetur ab eo. Et rurſus Dominus: Ego quidem cùm ſim bonus, vocaui ipſum, & poteſtatem ei dedi, vt bonum operando, vitam æternam poſſideat: ipſe autem me ſpreuit, & propterea deſpicietur, Pſal. 48. ignominiaque afficietur. Quia homo cùm in honore eſſet, nō intellexit: comparatus eſt iumentis inſipientibus, & ſimilis Pſal. 108. factus eſt illis. Noluit benedictionem, & elongabitur ab eo. Pſalm. 35. Et quid ita? Noluit intelligere vt bene ageret: iniquitatem enim meditatus eſt in cubili ſuo. Aſtitit omni viæ non bonæ: malitiam autem non odiuit. Numquid iniuſtitia eſt apud Deum? abſit. Ideo fratres, demus operam, vt placeamus Deo: accipiamuſque repromiſſiones ipſius, cum omnibus Sanctis eius. Quoniam ipſum decet gloria, in ſeculorum ſecula. Amen.

PARÆNESIS XXX.

De temerario iudicio non ferendo.

FRatres, si quis ex simplicioribus fratribus in Synaxe constitutus, aut inter deambulandum vertigine ipsi obueniente, repente humi concidat; non in eo admirandum est, neque obstupescendum: sed potiùs toto corde ac mente orare oportet Deum; vt in omnibus nos protegat atque defendat. Nam si veraci corde seruierimus ei, non finet nos tentari vltra vires: quin & tentatos liberabit. Sic enim in Psalmo scriptum est: Altissimum posuisti refugium tuum. Non accedent ad te mala, & flagellum non appropinquabit tabernaculo tuo. Quoniam Angelis suis mandabit de te, vt custodiant te in omnibus vijs tuis. In manibus tollent te, ne fortè offendas ad lapidem pedem tuum. Super aspidem & basiliscum ambulabis, & conculcabis leonem & draconem. Quoniam in me sperauit, liberabo eum: protegam eum, quoniam cognouit nomen meum. Clamabit ad me, & ego exaudiam eum: cum ipso sum in tribulatione, eripiam eum & glorificabo eum. Longitudine dierum replebo eum, & ostendam illi salutare meum. Et rursus: Qui confidunt in Domino, sicut mons Sion: non commouebitur in æternum, qui habitat in Hierusalem. Et iterum: Iunior fui, etenim senui: & non vidi iustum derelictum, nec semen eius quærens panes. Atqui vertigo ex efferuescentia acutæ coleræ accidit: aut etiam ex abundantiore humore: aliquibus autem & ex corporis debilitate atque languore: interdum verò aliquid huiusmodi comparat atque molitur diabolus, cùm nequeat vel opere, vel sermone fratrem vincere; vt saltem hac machinatione confundens eum, repellat à stadio. Ceterùm Dominus non finet vltra vires ipsum tentari; sed citò confirmabit cor eius. At certè non simpliciter, neque casu impetum facit in fratrem: sed cùm illius cogitationes distractionibus iracundiæ perturbantur.

Psalm. 90. *Psalm. 124.* *Psal. 36.*

Alius autem in manus traditur inimici, ex Dei permissione; idque ex elatione quadam, quando seipsum fallaci-

bus inimici consilijs commiserit, & dicit: Ecce præ omnibus hominibus magis probatus es, & non est ex ijs, qui similis sit tibi super terram, aliaque his sublimiora, aut potiùs grauiora. Præterea etiam rectè facta sibi ipsi adscribens, & non Deo honorem deferens, tanquam à quo auxilium acceperit. Hic ergo in tentatoris manus traditur; vt correptus, infirmitatem cognoscat suam, & non obliuiscatur auxilij eius, qui dicit: Quando cuncta feceritis quæ præcepta sunt, dicite: serui inutiles sumus. Nam qui seipsum exaltat, humiliabitur. Fieri enim non potest, vt qui in veritate Dominum diligunt, diaboli dominio potestatique subijciantur. Siquidem diabolus agitare conatur atque conuellere, sed euellere radicitus non valet. Quemadmodum & in Iob accidit, qui in manus quidem tentatoris erat traditus: sed non ausus fuit tentator attingere ipsum, propter tutelam Dei: quamuis etiam potestatem à Deo accepisset, vtendi eo sicut voluisset, saluâ tamen animâ iusti. Nam vicit iustus aduersarium solo amore ac desiderio, quo verè in Deum ferebatur. Datus porro & Apostolo est stimulus, Angelus Satanæ, sed illum deuicit, per eum qui dilexit ipsum, Dominum nostrum Iesum Christum, quem mente continebat, in charitate perfecta. Neque enim ægrotare secundùm carnem, est delictum; neque in damna & tribulationes incidere, est lapsus atque ruina, sed in tentationibus non probatum inueniri. Videmus quippe, ne in porcos quidem inimicum potestatem habere, citra permissionem diuinam. Ego quidem alium, virtutis amore, in columna constitutum aspexi: putasne si potestatem tollendi quos vellet, haberet; talem ipse è vestigio vnà cum columna non detraxisset? vnde nouimus contusam esse potentiam eius, per virtutem pretiosæ passionis, & crucis Saluatoris nostri Iesu Christi.

Luca 17. *Matth. 23.* *Iob. 1. 2. &c.* *Iob. 2.* *2. Cor. 12.* *Matth. 8. & Luc. 8.*

Ne ergo pertimescas, serue Christi, nec conturbentur cogitationes tuæ, neque recesseris à loco, vbi proficis in Domino. Credimus enim ei qui dixit: Vestri autem etiam capilli capitis omnes numerati sunt. Et ecce dedi vobis potestatem calcandi super serpentes, & scorpiones, & super omnem virtutem inimici, & nihil vobis nocebit. Sagittæ enim paruulorum, factæ sunt plagæ eorum, & infirmatæ

Matt. 10. *Luc. 10.* *Psal. 63.*

ſunt contra eos linguæ eorum. Quando ergo in varias inci-
deris tribulationes, non te ignauum ac puſillanimum præ-
bueris, cùm dicat Propheta: Domine in tribulationibus *Pſal. 33.*
memores tui fuimus. Et: Multæ tribulationes iuſtorum, &
ex omnibus hiſce liberabit eos Dominus. Vnde & in alio
loco dicit: Reſpicite in veteres generationes, & videte quis *Eccl. 3. 4.*
ſperauerit in Domino, qui ſit confuſus? Quis enim perman-
ſit in mandatis eius, & derelictus eſt? aut quis inuocauit
eum, & deſpexit illum? Quoniam pius & miſericors eſt Do-
minus, & remittit peccata, ſaluatque in tempore tribula-
tionis. Timor ergo Domini turris fortitudinis eſt à facie
inimici. Ne ergo turrim diruas; atque ita non capieris. Ve-
rùm ad ſolum benigniſſimum accede Deum, cum Pro-
pheta ad ipſius clamans bonitatem: In te Domine ſperaui, *Pſal. 30.*
ne confundar in æternum, in iuſtitia tua libera me, & eri-
pe me. Inclina ad me aurem tuam, accelera vt eruas me.
Eſto mihi in Deum protectorem, & in domum refugij, vt
ſaluum me facias. Quoniam fortitudo mea & refugium
meum es tu: & propter nomen tuum deduces me, & enu-
tries me. Educes me de laqueo hoc, quem abſconderunt
mihi: quoniam tu es protector meus Domine. In manus
tuas commendo ſpiritum meum: redemiſti me Domine
Deus veritatis. Vt & ipſe, quod ſcriptum eſt, ad nos di-
cat, hoc modo: Ego ero tecum, & non deſeram te, ne- *Ioſue 1.*
que deſpiciam te: Viriliter age & confortare. Rurſuſ-
que ait: Ne timueris à facie eorum, neque paueas co- *Ierem. 1.*
ram ipſis. Quoniam ego tecum ſum, inquit Dominus, vt
eripiam te. Gratias ergo benignitati eius agens, procide
coram eo, dicens: Impulſus euerſus ſum vt caderem, & *Pſalm. 117.*
Dominus ſuſcepit me. Fortitudo mea, & laus mea Domi-
nus: & factus eſt mihi in ſalutem. Ipſi gloria, in ſeculorum
ſecula. Amen.

PARÆNESIS XXXI.

De Humilitate.

CHariſſime frater, ſi promotus fueris, vt in ſupremo conſiſtas gradu, caue obliuiſcaris humilitatis, ac modeſtiæ animi: vt ſi quando tibi è gradu deſcendere contigerit, viam inuenias; & non inopinato grauique caſu corruas. Hoc quippe aliquibus ex propria accidit ingratitudine atque inſcitia, dum eum non agnoſcunt, qui ipſis donauit gratiam. Nam ſi benefactorem agnouiſſent, non eius mandatis inobedientes ſe præbuiſſent: & ſi non inobedientes fuiſſent, non ſanè dilapſi eſſent. Quemadmodum
Matth. 23. & ſcriptum habetur: Qui ſeipſum exaltauerit, humiliabitur: & qui ſeipſum humiliauerit, exaltabitur. Ideo & in
Pſal. 36. Pſalmo ait: Vidi impium ſuperexaltatum, & eleuatum ſicut cedros libani, & tranſiui, & ecce non erat; & quæſiui eum, & non eſt inuentus locus eius. Cuſtodi innocentiam, & vide æquitatem; quoniam ſunt reliquiæ homini
1. Pet. 5. pacifico. Rurſuſque dicit: Dominus ſuperbis reſiſtit, humilibus autem dat gratiam. Et per Apoſtolum admonet, di-
Rom. 12. cens: Non alta ſapientes, ſed humilibus conſentientes.
Eccli. 1. Alibique dicit: Non teipſum exaltes, ne fortè cadas, & adducas animæ tuæ inhonorationem: & reuelet Dominus abſconſa tua, & in medio ſynagogæ elidat te, quoniam acceſſiſti malignè, & abſque timore ad Dominum, & cor tuum plenum eſt dolo & fallacia. Propterea, fratres, ſtudeamus humiliare animas noſtras coram Domino, vt nos exaltet in tempore viſitationis. Ipſe enim eſt, qui ſuſcitat à terra inopem, & de ſtercore erigit pauperem. Quicunque enim ſeipſum ob pietatem humiliare noluerit ſponte, humiliabitur inuitus. Quoniam & in iuſto Iob ſcriptum reperitur: Apud ipſum eſt potentia, & fortitudo: ipſi ſcientia,
Iob. 12. Iuxta 70. & intellectus: Qui ducit conſiliarios captiuos; iudices autem terræ rapit in ſtuporem. Qui collocat reges ſuper ſedes, & præcingit baltheo lumbos eorum. Qui ſacerdotes captiuos emittit, dynaſtas autem terræ euertit. Qui commutat labia fidelium: intelligentiam verò ſenum cognouit.

Qui

Qui ignominiā effundit super Principes, humiles autem sanitati restituit. Diligamus igitur humilitatem charissimi, quoniam ipse Dominus dixit: Tollite iugum meum super vos, & discite à me: quoniam mitis sum, & humilis corde, & inuenietis requiem animabus vestris. Iugum enim meum suaue est, & onus meum leue. Etiam benedicte, etiam glorificate, etiam misericors, etiam amator hominum optime, valde iugum tuum suaue est, & onus tuum leue, in omnibus accedentibus ad seruiendum tibi in vero corde. Quoniam te decet gloria, & potentia, ac fortitudo, in secula seculorum. Amen. *Matth.11.*

PARENÆSIS XXXII.

Quòd Christianum oporteat esse longanimem, & immemorem iniuriarum.

SI quæ acerbitas acciderit, non quidem est pessimum id contigisse, sed graue admodum & horrendum persistere in acerbitate. Frater, si in tua absentia, contigerit tibi ab aliquo maledici & obtrectari: veneritque alius qui renunciet tibi, fratrem quendam in te maledicta atque conuicia contulisse: tu vt prudens, agnosce cuius ista sit suggestio, & ne aduersus fratrem exacerberis. Quin & ei, qui te certiorem illius fecit, sic responde: quamuis contumeliis me consectatus sit, frater tamen meus est, ego verò conuicijs sum dignus: veruntamen non ex se ipso, contumeliâ & ignominiâ me affecit; sed hoc inimicus machinatus est, vt inimicitias inter nos spargat: at Dominus malignum destruet, fratris autem misereatur, & nos non derelinquat. Sin autem & in faciem rursus dictæ tibi fuerint contumeliæ: ne succenseas atque indigneris, neque citò mente commouearis. Sin porro de malo aliquo contigerit in nos conuicia spargi: ne simus duri corde: sed potius lapsum atque erratum corrigamus. At si improbi hostis suggestione hoc acciderit: tu velut conscius operis, ne indigneris aduersus fratrem tuum. Nam si affectus contumelijs, contumeliam rependas: duplici teipsum contumelia afficis: primùm qui-

dem, quòd contumeliosè tractatus, non patienter ac longanimiter tuleris: deinde verò, quòd impudenter vsus, viciſſim maledixiſti & conuitiatus es. Quando ergo contigerit te conuitijs ab aliquo onerari, ne excandeſcas irâ in proximum: ſed mox labijs placidè grauiterque ſubridens, in teipſo iracundiam in pacem conuerte.

Ceterùm eſt etiam riſus, qui excitat animum ad iram contra proximum, ſi ad alterum irritandum rideas. Nam
Prouer. 10. ſtultus, inquit Sapiens, in riſu operatur mala. Verùm non de illo hæc dico, fratres: ſed vt tanquam bonus & probatus medicus, charitatis admiſceas pharmacum, in vinculo pacis. Ignis enim ignem non extinguit. Alioqui ridendum non eſt: ſed vt charitate, grauitate, ac longanimitate, iracun-
Iacob. 1. di dæmonis impetum reprimas. Nam ſcriptum eſt: Ira viri, iuſtitiam Dei non operatur. Alibique dicit: Momentum enim furoris eius, ruina ipſi. Si porro & frater tuus, dum leniter arrides, non ædificatur: ne vincatur ab ira, adnitamur modis omnibus curare ac conciliare fratrem. Cùm dicat Domi-
Matth. 5. nus, & Saluator noſter Ieſus Chriſtus: Si offeras munus tuum ad altare, & ibi recordatus fueris, quòd frater tuus habet aliquid aduerſum te: relinque ibi munus tuum ante altare, & vade primùm reconciliare fratri tuo; & tunc veniens offer
Hebr. 12. munus tuum. Et per Apoſtolum admonet, dicens: Pacem ſectamini cum omnibus, & ſanctimoniam: ſine qua, nemo videbit Deum.

Et ne te doceat inimicus improbus dicere: Non triſtor de contumelia qua affectus ſum: ſed quòd in præſentia fratrum me conuitijs exceperit. Hoc te conturbat, ſerue Domini Ieſu Chriſti? Sed vbi arma tua reliquiſti, ô miles Chriſti? dico
Philip. 2. autem de Cruce, quæ crux eſt humilitas; ſicut ſcriptum habetur: Humiliauit ſemetipſum, factus obediens vſque ad mortem, mortem autem crucis. Vis oſtendam tibi, frater, quòd cum gratiarum actione debemus omnia ſuſtinere, quæcunque pro Chriſto nobis illata ſunt: ſiquidem Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti veſtigijs inſiſtere velimus? Chriſtus eſt vita noſtra, & ſalus animarum noſtrarum. Qui ergo pro Chriſto patitur, pro ſui ipſius ſalute & vita patitur. Oſtendam verò, & perſimiles nobis paſſibiles homines, quòd per humilitatem grati acceptique Deo fuerint, primùmque tibi ab ijs, qui ſe-

cundùm carnem ambulant, producam exemplum: deinde ad eos qui ſpiritaliter vitam duxerunt, tranſibimus. Contumeliâ affectus es? mente pugilum certamen perpende, eoſque qui publicis ſpectaculis interueniunt: quomodo propter momentaneam gloriam, anxietates & opprobria, ſæpe etiam mortes perferant. Verùm omiſſis illis qui ſecundùm carnem ambulant, veniamus ad eos qui ſecundùm ſpiritum. Quando fugit Dauid à facie Abſalon filij ſui; nonne egreſſus Semei, contumelijs excepit Regem David in conſpectu omnium qui comitabantur ipſum? Num ſeorſim maledicebat Regi, vt dicere quis poſſet, quòd ea de causâ patienter ac longanimiter contumeliam Rex tulerit? Et non ſolùm maledicebat, ſed etiam execrabatur, ac lapides in Regem projiciebat: ita vt quidam ex veris amicis, Regi diceret: Quare maledicit canis hic moriturus, Domino meo Regi? vadam & amputabo caput eius. Rex autem ad eum: Quid mihi & vobis eſt filij Saruiæ? ſinite eum ſic maledicere: Dominus enim præcepit ei, vt malediceret Dauid. Et quis eſt qui audeat ei dicere, quare ſic feciſti? Rurſuſque ait: ſinite eum vt maledicat: ſi fortè reſpiciat Dominus humilitatem & afflictionem meam, reddatque mihi bonum pro maledictione eius, in die iſta. Vides chariſſime, quòd in humilitate ſeruierint Sancti & iuſti Domino? Si porro Rex & Propheta cùm eſſet, tantum ſtudium & humilitatem exhibuerit: quales obſecro eſſe oportebit mendicos, & peccatores? Reuolue ſimul etiam mente, ipſius ſancti Dauid obliuionem iniuriarum, erga Saül. Quare & nos, fratres, longanimitatem colamus, alter alterius onera portantes. Quis enim eſt miles, qui dum ſuum aſpicit commilitonem ab aduerſarijs comprehenſum, non decertet ac pugnet cum aduerſarijs, vt commilitonem ſuum è manu eorum, qui captiuum eum ducunt, eximat atque recuperet? Quando autem recuperare eum nequierit, tunc plorat & lamentatur, memor ſodalis ſui atque amici. Nonne multò magis debemus nos pro inuicem ponere animas noſtras? Cùm Dominus & Saluator noſter Ieſus Chriſtus dicat: Maiorem hac charitatem nemo habet, quàm vt quis animam ſuam ponat pro amicis ſuis. Ipſi gloria & potentia in ſeculorum ſecula. Amen.

2. Reg. 16.

Ioan. 15.

PARÆNESIS XXXIII.

De Patientia & Compunctione.

CHarissimi, præbeamus nos tanquam strenuos milites, pro Rege nostro Christo alacriter mortem oppetentes. Quando enim adhuc in seculo eramus, quando in humanis negotijs versabamur, talia non patiebamur, neque tot ærumnas sustinebamus: Nunc autem cùm accesserimus ad Dominum, vt ei maximè placeamus; incursiones eiusmodi, tentationes, vexationesque in nos improbi hostis excitantur. Vides autem nos hæc Domini causâ perpeti: cùm enim nobis inimicus inuideat, nosque à vitæ viâ conetur abducere, in mollitiem desidiamque nos inducit, ne Deo complacentes, saluemur. Quantùm igitur aduersum nos malignus exsurgit: tantùm nos in patientia inueniamur viriles, magnanimi, strenui & alacres, paratos nos præbentes ad sustinendum vsque ad mortem, propter spem in Christum, & cunctæ eius insidiæ dissoluentur. Habemus siquidem defensorem & propugnatorem nostrum Christum, quique nobis oppressis & sperantibus in ipsum patientiam præbet, illosque confundit; nobis interim præmia victoriæ atque laborum, id est, Regnum cælorum, propter Dominum, reportantibus. Præbeamus ergo nos velut incudes percussi, & nequaquam terga vertentes, neque aliquam notam mollitiei, vel despicientiæ, desidiæue per flagella atque tentationes in nos ipsos admittentes. Cæsi vincamus aduersarium, per patientiam: Etenim Dominus noster sic hanc vitam traduxit, flagellatus, contumelijs affectus, consputatus, lapidatus, ac denique ignominiosa quoque morte crucis, ab impijs affectus: omniaque sustinuit propter nostram salutem, nobis exemplum vitæ relinquens, vt quâ viâ tribulationum, tentationum, ac mortis ipse ambulauit, eâdem quoque qui in ipsum verè credunt, & cohæredes regni eius fieri desiderant, iter suum instituant. Vt quemadmodum ipse per multas passiones, postremò autē in Cruce moriens, vicit crucifixus, & moriens superauit, interemit,

condemnauitque peccatum in carne, abigens aduerſarias poteſtates, ſicut ſcriptum eſt: Exſpolians principatus & poteſtates in cruce, oſtentauit palam triumphans illos in ſemetipſo: Ita & nos omnem ipſius inſultationem, anguſtiamque ab hoſte improbo illatam, viriliter alacriterque etiam ad mortem vſque ſi ſuſtinuerimus, tunc aduerſarium ſuperabimus, per fidem & patientiam, ac ſpem firmam in Dominum. Sicque probati inuenti, & hinc redemptionem merebimur, ſanctique Spiritus ſanctificatione implebimur, & hæreditatem deinde vitæ æternæ conſequemur. Nam in ſpiritali certamine, victoria contra aduerſarium, per paſſiones & mortem comparatur. Patiendo igitur & moriendo propter Dominum, promptiſſimè ſuperabimus omnem inimicorum poteſtatem. Neque ergo nobis laborioſum ſit, quamcunque tribulationem ac tentationem perferre: ſed deſiderium omne figentes in Dominum, & ob oculos mortem eius ſtatuentes, cum patientia, quæcunque ſuſtinebimus. Et ſicut dictum eſt à Domino: Quotidie tollentes crucem eius, quæ eſt mors, ſequamur ipſum. Atque ita facilè quamcunque afflictionem tolerabimus, ſiue occultam, ſiue manifeſtam. Si enim mortem à Domino ſuſtinere exſpectamus, & coram oculis ponentes, ſemper deſideramus: quantò magis qualeſcunque afflictiones graues, opportunè importunéque cum omni prorſus gaudio ſuſtinebimus? Propterea graues nobis, moleſtæ, & intolerabiles res aduerſæ videntur, cùm mortem Domini continuò ob oculos conſtitutam non retinemus, ipſumque non ſemper mens concupiſcit. Nam qui Chriſtum poſſidere deſiderat, etiam pro ipſo pati optabile omnino illi eſt, & expetendum. Itaque Chriſti amatores in hoc apparent, quando omnem tribulationem ipſis ſuperuenientem, generosè alacriterque propter ſpem in Deum ſuſtinent. Quocirca obſecremus Dominum, vt intellectum nobis concedat, ad cognoſcendam diuinam eius voluntatem, promptéque præſtandam eam, in omni patientia & longanimitate, cũ gaudio & exultatione, quam ipſe largiatur nobis, confirmans nos in omni beneplacito ſuo: vt probati, dignique reperti, æterna perfruamur ſalute; In Chriſto Ieſu Domino noſtro: Cui gloria & potentia in ſecula ſeculorum. Amen.

Coloſſ. 2.

PARÆNESIS XXXIV.

De passionibus ac perturbationibus animi.

VIr in corpore ac negligentia dies suos transigens, seipsum decipit, prorsusque non cogitat de bonis, quæ Dominus Deus iustis præparauit. Nec supplicia peccatoribus parata considerat, sed seipsum absque timore vllo pascit: in tali autem omnem concupiscentiam operatur carnalem hostis improbus; nequitque talis intelligere, qua ratione ne porta quidem Vrbis potest animaduertere, quinam per eam ingrediantur, & exeant. Nam concupiscentia in mentem eius ingressa, oculos ipsius obuelat. Athletas porro variis modis inimicus oppugnat: & ante quidem consummationem iniquitatis, vehementer eam in oculis ipsorum imminuit; potissimùm verò concupiscentiam voluptatis carnalis: tantúmque eam in ipsorum oculis, priusquã peragatur scelus, extenuat improbus; quomodo si quis poculum aquæ frigidæ humi effunderet. Consummato autem iam scelere, vsque adeo illud extollit atque exaggerat malignus in manibus fratris qui in illud incidit, vt nihil suprà. Quin etiam desperationis aduersus eum vndas excitans, sæpe quoque & per parabolas se illi opponit, talia ipsi suggerens dicensque: Quid fecisti, inanis & inutilis operarie? Nũc patefaciam ibi cui labor tuus sit similis: Quemadmodum si quis sibi plantasset vineam, quam studiosè coluisset atque custodisset, donec fructum ferret: deinde illâ vindemiatâ, vini cados impleßet; tum verò repente surgeret, arreptâque securi dolia frangeret, effusumque vinum periret; huic simile est opificium tuum. Hæc improbus dæmon fratri suggerit, volens ipsum in profundum desperationis deprimere. Quare hasce inimici machinationes prænoscens, frater charissime, fuge peccatum. Et si fortè in delicto aliquo præoccupatus fueris, ne in eodem permaneas errato: verùm resurge, & conuertere ad Dominum Deum tuum, in toto corde tuo: vt saluetur anima tua. Ad improbam porro cogitationem dicito: Etsi dolia confregi, vinumque deperdidi: vinea tamen adhuc superest, & Dominus lon-

ganimis est, & misericors, ac iustus; & spero bonitate eius mihi cooperante, fore vt iterum ipsius vineam studiosè excolam, atque custodiam: ac dolia ex ipsa vt antea compleam. Ait quippe per Prophetam Esaiam ipse: Si fuerint peccata vestra, vt phœniceum, quasi niuem dealbabo: & si fuerint vt coccinum velut lanam dealbabo. Et, si volueritis, & audieritis me, bona terræ comedetis. Si autem nolueritis, neque exaudieritis me, gladius deuorabit vos: os enim Domini locutum est ista. Ipsi gloria, in secula seculorum. Amen. *Isai. 1. iuxta 70.*

PARÆNESIS XXXV.

Quomodo oporteat consolari pusillanimes.

FRater suum quærebat fratrem, illóque inuento, dixit ad eum: Quo te recipis frater? ille autem ad eum: Quidam in angustiis versabatur ex fratribus, & abibam consolaturus eum. Et frater eius ad ipsum: Si propter Dominum abijsti, mercedem habebis. Sunt enim nonnulli, qui videntur consolari, ac compati, & nesciunt quòd potiùs affligant, & ad nocendum abeant: Frater autem: Et qualis, inquit, ille qui sic suum consolatur fratrem, ad nocumentum & damnum? Respondit illi frater eius: Si vir spiritalis fuerit, qui alterum consolatur, non ad nocendum, sed vt multùm prosit, vadit. At qui, quæ carnis sunt, sapit: hic nihil proderit. Frater autem ait: Vellem scire vtriusque verba: ne fortè dum prodesse cupio fratri, obsim. Et frater ad eum: A Domino miserationes quæramus ambo, vt gratiam suam cordibus nostris immittat: nam sine gratia ipsius, homo rectè & cum virtute agere nihil potest. Audi ergo gratiam cooperantem. Qui carnalia sapit, ad fratrum consolationem vadens, talia depromit: Quid habes, inquit, mi frater? Ille verò ad ipsum: Rem quandam necessariam ab Oeconomo postulaui, nec dedit mihi, vel alium adhibet fratrem, à quo sit violatus iniuriâ. His auditis, qui scilicet ad consolandum venerat, exclamat dicens: Et quamobrem iste nos vsque adeò dedecore afficit? Nam & mihi aliàs idem fecit, ignominiæque notam intulit, *Differentia inter Consolatorem spiritalem & sensualẽ*

& honore à nobis afficitur, & non intelligit, neque vult ſeipſum ferre, putantque Pręfecti eorum qui hîc ſunt, in hoc ſolùm loco licere ſaluari: vel hîc tantummodò ſolem oriri, & alibi ſaluari hominem non poſſe. Recedo & ego à loco iſto, & ab iſtis hominibus liberor: magiſque in verbis hiſce, fratri nocet. Si porro & alij reperiantur, eidem obnoxij cogitationi, peius fratris cogitationem diſſoluunt atque euertunt. Sæpe verò contingit & vinum in medium proferri, & donec inebriati fuerint, non ceſſant potitare, & verbis contendere ad inuicem. Accidit autem quòd & manibus ſe inuicem adoriantur: alij verò etiam in ipſo loco, ex nimia compotatione obdormiſcunt.

Frater autem ait: Cuperem ſpiritalium quoque noſſe verba, vt optima ex iis mihi ipſe deligam. Ille verò reſpondit: Spiritalis, quando ad fratris conceſſurus eſt adhortationem, in primis etiam priuſquam ſuâ egrediatur cellâ, in oratione conſiſtit, vt Dominus viam ſuam proſperet, veniensque ad ianuam fratris & pulſans, pœnitentiam agit, admiſſuſque ingreditur, ac ſe ad orationem componit. Poſtea verò, ſimul in ſilentio ſedent. Deinde ad fratrem, dominus cellæ: Bene, inquit, veniſti, frater: aduenisti enim benedicturus nobis. Frater reſpondit: A pietate & reuerentia tua ego benedicar. Obſecro igitur te, benedicte à Domino, quid eſt quod habes? At frater, cogitationes ſuas profert, ac fratrem quendam eſſe qui ipſi moleſtiam exhibuerat. Quibus auditis, frater ait: Domine adiuua me; non enim ſinit inimicus quemquam quieſcere. Rurſus autem ſermonem ſubiungens, dicit: Veruntamen chariſſime, & vbi non eſt tribulatio? vbi non eſt labor? Mundani, nonne laborant? Nautæ, per maria diſcurrentes, nonne periclitantur? Milites in bello, nonne pericula ſubeunt? & quo pacto nos ſic puſillanimes ſumus tanquam ſoli anguſtiis ac tribulationibus preſſi? Mundani in mundanis laborãt, & fatigantur; ſpiritales in operibus ſpiritalibus afflictantur; at mũdi triſtitia mortem operatur; qui autem ſecundum Deũ eſt dolor pœnitentiam in vitam æternam. Et nos ergo tribulati, ne puſillanimes ſimus. Scriptum eſt enim: Triſtitia veſtra
Ioan. 16. conuertetur in gaudium. Et tu quidem iſta ſuſtinuiſti, nunc autem carne conſummaris? Recordare, quòd mundo renuntiaſti,

nuntiasti, ac propriæ voluntati, & verbum non sustines? Nam nostro ventri seruimus, propriæque voluntati? & verbum non toleras? propter quod etiam à mansione vis abscedere. Istane nostra laus est? Itane inimicus cogitationem humilitatis deprædatus est, & ea de causa perturbationes vehementer in nos insurgunt? Ne mihi res veras ad te referenti irascaris: hæc enim pro te tolerans, loquor. Nam vnde causa prouenit? planè vel ob cibum, aut ob potum: aut quòd verbum tolerare nolueris, tantis affectus es damnis. Et reputasti omnia velut stercora, vt Christum lucrifaceres: & iterum antiquis mentem pateris demergi passionibus? Nam nisi continentiam diligamus, nisi tribulationem feramus, nisi nostram voluntatem abscindamus, non est nobis libertas dicendi: Ecce nos reliquimus omnia, & secuti sumus te. Perpende mente qualis eras, dum primùm ad ianuam monasterij aduenisti, spiritu feruens in timore Domini. *Mat. 19.*

At fortè cupis dicere: homines isti cogitationem meam peruerterunt. Ergo nostri ventris mancipia facti sumus, & propriæ voluntatis? Vis ostendam tibi, charissime, ex nostra ignauia id ortum esse? Lot in Sodomis habitabat, & non cum iis periit. Giezi Prophetæ Elisæo seruiebat, & peccauit. Similiterque Samüel apud Heli permanebat, & simul cum filiis ipsius versatus est: & illi ceciderunt, hic autem saluatus est; quia in veritate dilexit Dominum. Iudas porro Iscariotes cum discipulis sequebatur Dominum: & tradidit magistrum ac Dominum gloriæ in manus impiorum. Ne igitur cedamus inimici consilio suggerentis, videlicet, honestas prima fronte causas ad animas nostras euertendas. Ex diuinis enim Scripturis exempla habemus, quomodo vnusquisque sibi ipsi attendere debeat; siue cum iustis conuersetur, siue cum peccatoribus. Inter iustos ergo ac bonos dum commoramur, iustè ac sanctè viuamus: at si peccatoribus cohabitemus, demus operam, vt à nobis illi ad viam pertrahantur salutis, diuina adiuuante gratia.

Quòd si vis dicere, debilem te esse & pusillanimem. Audiamus sacras Scripturas, & Sanctorum Patrum viuendi normam imitemur, vt sanetur anima nostra: & non solùm dum audimus, compungamur, & paulò pòst deteriora aga-

mus. Nam qui ita sermonem accipit, nunquam fructum referet: cùm radicem tales in seipsis non habeant; omnis au-
Mat. 3. tem arbor, quæ non facit fructum bonum, excidetur, & in ignem mittetur. Tanquam infirmi, auscultemus admonitiones virorum timentium Dominum, qui ad sanitatem deducant animam: & ne similes efficiamur illis, qui, quæ voluntatis sunt propriæ, audire solùm volunt: vt ne miserè, insanis ac temerariis cogitationibus adhæreamus. Dixit enim quidam sanctorum Senum: Si conspexeris adolescentem propria voluntate in cælum ascendentem, tene ipsum: expedit enim ipsi. Id verò de illo quoque intellige, qui cùm ætate sit senex, mente tamen est iunior. Dicit enim in Pro-
Prou. 12. uerbiis Sapiens: Viæ insipientium rectæ coram ipsis: qui autem sapiens est, amplectetur consilia. Audiamus porro
1. Pet. 5. & eum qui dicit: Adolescentes, subditi estote senioribus. Omnes autem inuicem humilitatem insinuate: quia Deus
Iacob. 4. superbis resistit, humilibus autem dat gratiam. Sunt enim nonnulli, qui sibi videntur sapientes esse, & non dignantur obedire iis qui verè sapientes sunt, ac cognitionem Dei habent. Quos etiam iure Apostolus vaniloquos & seducto-
Tit. 1. res denominat, dicens: Sunt multi vaniloqui, inobedientes, & seductores.

Alteri porro sæpe cogitatio suggerit, & ait: Iunior adhuc es, circa senectutem tuam pœnitentiam ages. Et si ad senium peruenerit, iterum cogitatio ipsi obijcit: Nunc consenuisti, & requie indiges. Vnde necessarium est, charissime, cum timore & tremore Domino quotidie inseruire. Quis enim nobis dixerit, certioresque fecerit, fore vt consenescamus? & si consenuerimus, quòd bonam cogitationem inueniemus? siquidem vel iam hinc salutem nostram negle-
Mat. 24. xerimus. Audiamus dicentem Dominum: Vigilate & orate, quia nescitis diem, neque horam. At nos ob nostrum torporem, atque segnitiem, graue reputamus suaue iugum Domini. Quot putas, charissime, in mundo diuersimodè conflictari atque vexari, eorumque filios pro pignore poni? aliorum verò etiam optimatum filios in captiuitatem delabi, & in seruitutem diuendi, seruientes vilioribus ac miserabilioribus hominibus, quàm sint ipsi, in terra aliena? Alij verò inopes atque mendici, in plateas & vicos ciuitatis

proiecti iacent nudi, frigore æstuque afflicti: nobis verò non satis est habere tectum hoc, quod nobis largitus est Dominus, & mundanarum rerũ curâ vacuos esse atque solutos. Hæc recolamus memoriâ, & non aspernemur gratiam Dei, beneficia eius: quia dignatus nos est suaui iugo suo. Imò & quæsiuimus, inquit, & non dedit nobis. Et quis scit, non ad commodum & vtilitatem nostram, id accidisse? dicamus autem & istud: Nonne nouit quispiam nostrûm, sese inobedientem fuisse Domino: & tamen id videns Dominus, patienter ac longanimiter tulit?

De præfectis porro nostris, relinquamus Domino. Omnes enim astabimus coram tribunali Christi. Nam Deus personam hominis non accipit. Exurge igitur, & præcinge teipsum. Et ne succumbas cogitationibus. Audi dicentem: Noli vinci à malo, sed vince in bono malum. Hei mihi peccatori, charissime. Tot ac tanta Dominus gloriæ pro nobis pertulit: quid poterimus ei, æquiualens passionibus proferre, quas propter nos sustinuit? Procidamus ergo coram ipso, tota mente ac viribus, patientiam à bonitate ipsius deposcentes. Per multas enim tribulationes oportet nos intrare in regnum cælorum. Dixit quippe Saluator suis discipulis: Vos tribulationem habebitis in mundo, mundus autem gaudebit, vos verò contristabimini; sed tristitia vestra vertetur in gaudium. Mulier cùm parit, tristitiam habet, quia venit hora eius: cùm autem peperit puerum, iam non meminit horæ illius propter gaudium, quia natus est homo in mundum. Et vos igitur tribulationes hîc habebitis: iterum autem videbo vos, & gaudebit cor vestrum, & gaudium vestrum nemo tollet à vobis. Et sic confirmans fratrem verbo veritatis, secundùm donum gratiæ, vterque gratias agit Domino. Si porro etiam gustare inter se cibum contigerit, omni cum honestate ac verecundia comedunt & bibunt, ob sustentationem corporis: & ne inebrientur vino, in quo est luxuria. Faciens ergo opus Domini, reuertitur ad cellam suam, glorificans Deum super mutatione atque conuersione fratris. Quoniam ipsius est potentia & gloria, in secula seculorum. Amen.

Rom. 12.

Act. 14.

Ioan. 16.

PARÆNESIS XXXVI.

Oportere fratrem cùm legit, aduertere: & studiosè legere velut in præsentia Dei.

FRater chariſſime, ſi onus legendi mandatum tibi fuerit coram fratribus; aduerte diligenter, vbi qui auſpicatus eſt, finiuit: & reſumptis verbis, lectionem incipe: vt ſit lectio tua inſtar catenæ ex auro contextæ. Nam qui verbum vnum contemnit, & verſus tranſilit; hic neque diſcere vult ſicut oportet, neque eos edocere, qui attendunt: ſolum enim finem Sermonis expetit; & quando abſoluatur liber. Tu autem chariſſime, ſobrius eſto ac vigilans, vt & tibi ipſi proſis per lectionem tuam, ac iis qui te auſcultant. Quòd ſi repente imperetur tibi vt legas: ex ſiniſtra parte, lectionem aggredere. Si autem initium Sermonis ſit; dic titulum atque inſcriptionem: ſic enim quod legitur, intelligetur. Sin verò librum bene compunctum, rectéque deſcriptum habes: poſſide ac tene eum, ne in ipſo offendiculum legenti reperiatur, aut exſcribenti.

PARÆNESIS XXXVII.

Non debere nos huc illucque retorquere oculos, ſed potiùs deorſum aſpectum habere, ſurſum verò animam ad Dominum.

INTERROGATIO.

IN quonam, fornicationis dæmon funditus profligatur?

RESPONSIO.

NOn ſolùm per abſtinentiam à cibis: verùm etiam vt oculos auertamus, ne videant vanitatem. Nam in oculo vago atque diſtracto adulterium conſiſtit, quod &

Dominus testificabatur, dicens: Amen dico vobis, quia omnis qui viderit mulierem ad concupiscendum eam, iam mœchatus est eam in corde suo. Hanc fornicationem eradicat, atque euellit, qui oculos deorsum deprimit, sursum autem mentem ad Dominum attollit. Et qui ventrem domat, aspectum quoque cohibet. Grauis enim ac vehemens est proditor, oculus vagus atque distractus. Nam ceteræ affectiones atque perturbationes animi, recentem habent tentationis ardorem. Bellum autem oculorum, & præsens, & absens, dolore affligit animam, prauâ concupiscentiâ inflammans mentem. Exempli gratiâ, charissimi: Audiuit quis suauem musicorum concentum, & præteriit: postea luctus vocem audiuit; & planctus dulcem musicorum concentum depulit. Similiter gustauit quis mel, postea verò aliquid etiam acerbissimarum degustauit specierum: & acerbitas mellis dulcedinem ex gutture reiecit. Item, odoratus est quis suauissimum aliquid, deinde etiam malum aliquem olfecit odorem; & grauis odor suauitatem odoratus exstinxit. Et rursus, tetigit quis aquam frigidam, ac postea ebullientem attigit; & feruor calidæ, frigiditatem aquæ repressit. Ceterùm vagi atque distracti oculi bellum, & præsente & absente materia comburit mentem per concupiscentiam. Quin etiam in somnis corda simplicium, imaginationibus illudit: Nam dæmones tentationem in animo describunt, mentemque exercent, efformantes tentationem in oculis hominis. Pro quo & Propheta obsecrat, dicens: Auerte oculos meos; ne videant vanitatem. Effrænata quippe concupiscentiæ cogitatio, mentem etiam puram ac simplicem transfert atque immutat: Nam in oculorum conflictu, dæmonum insidiæ latent, nisi præciderit qui aspectu superatus est. Quando ergo efformare tentationem dæmon inceperit, & in mente tua ac cogitatione depingere pulchritudinem mulieris, quam aliquando conspexisti, vel quid similium: in medium tibi adducito timorem Dei, & memineris illorum qui in sepulchris dormiunt. Cogita diem tui hinc exitus, quando anima tua separanda erit à corpore: considera formidandam atque tremendam vocem, quam audituri sunt, qui iustitiam neglexerint, & Christi præcepta non seruauerint: Discedite à me maledicti in ignem æternum, qui paratus est diabolo

Matth. 5.
Psalm. 118
Matth. 25.

& angelis eius: vbi erit fletus, & ſtridor dentium. In tenebris exterioribus conſidera vermem non quieſcentem, & tormentum non ceſſaturum. Horum reminiſcaris. Iſta animo tecum perpende: & exterminabitur è mente tua concupiſcentia voluptatis carnalis: ſicut diſſoluitur cera à facie ignis: non enim reſiſtere peterunt timori Dei.

Quicunque enim prauæ concupiſcentiæ non reſiſtit, ſed euacillat, laſciuè oculos ſuos dimittens: prorſus & mentem ad paſſiones eiuſmodi inclinauit: & niſi ob verecundiam omiſiſſet humanam, ſæpe etiam corpus corrupiſſet. Si ergo non ſe ſobrium ac vigilantem talis præbuerit, timoremque Domini præ oculis ſuis conſtituerit: non tardabit etiam corpus corrumpere. Nam iſtum dæmonem, qui oculorum euagationem atque diſtractionem ſuggerit, alius dæmon ſubſequitur, qui naturaliter in carne operatur peccatum. Si enim ſecundus priorem viderit potuiſſe animam ad diſtractiones eleuare: continuò conſilium ſuggerere incipit, peccatum carnaliter perficiendi. Incipit enim aliquid eiuſmodi ſuggerere, & ad eum, qui oculorum aſpectu victus eſt, dicere: Ecce, ſtudio & inſtituto proprio peccaſti, inquiens, & corde iam mœchatus es. Deinde etiam præcepto excidiſti: & peccatum tranſgreſſionis mandati modò reputatum eſt tibi: nunc ergo tuam perfice concupiſcentiam: cùm idem ſit agere, & in animo habere: fruere igitur ipſe tua concupiſcentia. At tu chariſſime, ne acquieſcas conſilijs ipſius: non enim (vt ait Apoſtolus) eius cogitationes ignoramus. (2. Cor. 2.) Nam in iſtis animam tuam ipſe venari cupit. Audi porro & de eo Parabolam: Adoleſcens quidam erat in regione quadam, & ſibi ipſe tres virgines deſponſauit: peregréque in regionem longinquam eſt profectus, vbi cum diutiùs moraretur, vna virgo ſibi virum accepit: ſecunda autem elapſa, ſimiliter ſcortationi ſe dedit, & vterum tulit. At tertia virgo, ſecum dixit: Niſi humanus me cohiberet pudor, ego quoque mihi virum caperem. Et incepit virgo in eiuſmodi verſari cogitationibus: ac poſtea recordata eſt adoleſcentis peregrè profecti, à quo & arrabonem acceperat poſt reliquas virgines: pœnitentiâque ducta, defleuit quòd etiam omninò permiſiſſet cogitationem improbam in ſuo

corde ſuccreſcere. Quando ergo iam reuerſus eſt adoleſcens, qualem putas ex tribus iſtis virginibus ipſi fuiſſe magis acceptam? nonne poſtremam, quæ cogitauit ſolùm, & non opere perfecit? imò verò & de praua cogitatione pœnituit, ac fleuit. Quapropter neceſſarium fuerit dicere ſolicitanti dæmoni ad actionem iniqui peccati: Tametſi oculis impegerim, & corde mœchatus ſim: ipſum tamen cor meum adulterio obnoxium, gemitibus inenarrabilibus conteram; & oculum collapſum, lacrymis abluam. Quoniam cor contritum, & humiliatum Deus non deſpiciet. Ipſi gloria, in ſecula ſeculorum. Amen. *Pſal. 50.*

PARÆNESIS XXXVIII.

De Manſuetudine.

ITtane ô Monache, profeſſus es te Chriſto placere velle, vt tentationes ac tribulationes, quæ ingeruntur ab aduerſariis, non fortiter ſufferres, neque correctiones & admonitiones à tuo Præfecto ſuſciperes: cùm Apoſtolus dicat: Quòd ſi extra diſciplinam eſtis, cuius participes facti ſunt omnes: ergo adulterini & non filij eſtis? *Heb. 12.* Cæſus es? gaude te cæſum eſſe verberibus: verùm, erratum corrige. Iniuſtè verberatus es? gaude, quoniam merces tua magna. Nam & Apoſtoli, qui ſalutem mundo nuntiabant, oppidatim velut facinoroſi atque malefici cædebantur, & non iraſcebantur, neque ægrè ferebant: ſed gaudebant, quòd digni haberentur pro nomine Ieſu contumeliam pati. *Actor. 5.* Quare tu quoque gaude, quòd dignus ſis habitus, qui pro nomine ipſius, ignominiâ afficiaris.

At fortè quis ex negligentioribus dicet: Doleo hoc mihi accidiſſe, & quidem poſt tantos labores. Iſtud te angit, ſerue Chriſti? hinc ergo teipſum cognoſce; num reuera poſt tot annos, paſſiones & affectiones tuas viceris? num ſuperueniente aliqua ignominia gauiſus ſis? & non potiùs ſuperbieris de gloria quæ obtigit? Nam ſi quis exiſtimat ſe aliquid eſſe, cùm nihil ſit, ipſe ſe ſeducit. *Galat. 6.* Experimentum enim gubernatoris, in tempore fluctuationis ac tempeſtatis

apparet. Nam qui se iactitat, & dicit: Tot iam annos in vita solitaria ago: promissi autem sui effectum non ostendit, neque rationes castæ ac religiosæ vitæ suscipit; instrumenta hic circumfert, quorum artificium nondum didicit. Consenuisti in habitu? tanquam experientiam prædictæ vitæ habens, forma esto iuuenibus & inexpertis. Si verò adhuc es nouitius: senioribus morem gerito. Etenim terreni regis milites, ducibus atque principibus suis subiiciuntur, parentque. Nonne multò nos magis decet obedire, non solùm ob timorem, sed etiam propter conscientiam? Nam si illi, qui secundùm carnem militant, omni studio contendunt curare subditos suos: quomodo tu, qui & vitam ipsam abnegasti, pateris te ab eiusmodi distrahi passionibus, effrænis, atque inobediens, & Christi disciplinam propulsans? Laudem quidem & gloriam perfectorum Anachoretarum expetimus; verùm labores, quibus acquiruntur honores, subterfugimus. Cur tantam tibi quietem & laborem, ob diem horamve vnicam perire pateris? Si teipsum peremeris, quis miserebitur tui? Hæcne tua laus? istane probatio tua? vt vel modica tibi obueniente tribulatione, & habitum & vitam abneges, ac contra te, inimicum propriâ negligentiâ armes? Ne frater, ne quæso aduersariis des terga: verùm resiste, atque oppugna eos, & à te profugient. Existimo enim eum, qui tui curam suscepit ac præfecturam, non in tuo gaudere vituperio, quippe cui incumbat rationem pro te reddere Domino: sed gaudio afficitur, si te perfectum Christo Domino sistat. Ingredere igitur in teipsum charissime,
Ephes. 6. & reuertere in requiem tuam. Induere thoracem fidei, & tibi galeam salutis impone. Assume gladium Spiritus sancti, quod est verbum Dei. Esto forma & exemplum mansuetudinis fratribus concordibus. Admirentur etiam Superiores patientiam tuam. Gaudeat & Spiritus sanctus in te inhabitans de fortitudine tua. Si autem exiguam non feras tentationem, quomodo magnam sufferes? Et si puerum vincere nequeas, virum perfectum in lucta quo pacto superabis? Et si verbum non toleres, verbera quomodo perferes? Et si alapas ac verbera non sufferas, crucem tuam quomodo portabis? Et si crucem portare nequieris, quo pacto gloriæ
Psalm. 43. consors in cælis eris, cum iis qui dicunt: Hæc omnia venerunt

runt super nos, nec obliti sumus te, & iniquè non egimus in testamento tuo. Et rursus: Quoniam propter te mortificamur tota die, æstimati sumus sicut oues occisionis. Volebam mihi silentium imponere, frater dilecte, ob confusionem faciei meæ, sed dolor cordis mei, vt loquar perurget. Ita, frater charissime, obliti sumus eorum, quæ propter nos omnium nostrûm sustinuit Dominus? quippe qui nostrâ causâ contumelijs affectus est, & contemptui habitus. Audiuit, dæmonium habes, & non est ira commotus; audiuit, seductor es, & non est vltus; alapis percussus est, pugnis cæsus, & cruci affixus, acetum cum felle gustauit, lanceam in latere accepit: hæc cuncta propter nostram salutem sustinuit. Hei, hei, misero mihi; hei, hei infelici mihi, & peccatori; quia inexcusabilis sum. Quid dicam, aut quid eloquar coram te, Domine, qui occulta nosti cordis mei? Propitius esto mihi indigno peccatori Deus, qui planè nullam iniuriam, aut verbum contumeliosum, propter te, qui tanta propter nos pertulisti, audire volo. Quis super me non plangat, qui religionem ac pietatem mihi pro operimento malitiæ vindico? Nam verbis monachatum profiteor: operibus autem ad iracundiam Dominum prouoco. Verè quia abundauit iniquitas, refrixit multarum animarum charitas. Resipiscamus, & ad Dominum reuertamur, obsecro charissimi: non enim quemquam saluari cupientem reiicit Dominus, sed etiam saluti cooperatur. Dicamus & nos cum Propheta: Conuertere anima mea in requiem tuam: quia Dominus benefecit tibi Quia eripuit animam meam de morte, oculos meos à lacrymis, & pedes meos à lapsu. Placebo in conspectu Domini, in regione viuorum. Vt nos quoque illud audire mereamur dictum: Hic filius meus mortuus erat, & reuixit; perierat, & inuentus est. Quia Deo nostra gloria, nunc & semper, & in secula seculorum. Amen.

Matth. 26 27.

Psalm. 114.

Luc. 10

PARÆNESIS XXXIX.

De inobedientibus, & de statu ac timore Dei; & de futuro iudicio.

CHarissime, si frater aliquis aduentans, cohortetur te, dicens: Veni nobiscum, velut sanguine iuncti communicemus consilia nostra; in fratria ac factione coniuncti simus; Contradicentes verò reprimamus; Senioribus resistamus, & non reuereamur caniciem; percutiamus œconomos; subsannemus quietis ac silentij cultores; religiosos ac pios ludibrio excipiamus; Cunctos nobis ipsi subiiciamus: erimusque nominati ac celebres; Reprehensi, ne præbeamus silentium; vnà pariter vociferemur, ne nostrum appareat mendacium; Admoniti fastum retineamus ac tumorem; adhortationibus interpellati, efferamur. Sit nostra vis lex iustitiæ: nam quod infirmum est, velut inutile reprehenditur. Tu ergo charissime, ne cum iis in via ambulaueris: verùm ab ipsis declina, & te expedi. Non enim conquiescent, nisi malè egerint. Responde autem ei, qui ista dicit: Nihil mihi tecum est negotij. Ista omnia effugi: & rursus iisdem seruire volo? Quæ vtilitas detonsi capilli? aut cuiusmodi vtilitatem ac fructum ex iis rebus quis capiat? Mente retineamus, quòd mundum deseruerimus, vt Monachi essemus: & quo pacto tu animas vis fratrum turbare? Audiens autem ista veridica verba, ne succenseas: nam communis est adhortationis vtilitas. Et cur non agnoscimus,
Psal. 1. quæ psallimus? Nonne ista canimus: Beatus vir, qui non abiit in consilio impiorum, & in via peccatorum non stetit: & in cathedra pestilentiæ non sedit. Sed in lege Domini voluntas eius: & in lege eius meditabitur die ac nocte? Et rur-
Ibidem. sum ait: Quoniam nouit Dominus viam iustorum; & iter
Psalm. 72. impiorum peribit. Et in alio iterum Psalmo dicit: Quia ecce, qui elongant se à te, peribunt: perdidisti omnes qui fornicantur abs te. Mihi autem adhærere Deo bonum est, ponere in Domino spem meam. Rursusque ait: Inimici verò Domini, mox vt honorificati fuerint & exaltati; de-

ficientes quemadmodum fumus deficient: Manſueti autem hæreditabunt terram; & delectabuntur in multitudine pacis. Dicit porro & in alio Pſalmo: Quid gloriaris in malitia, qui potens es iniquitate, tota die. Et in alio ait: Non habitabit in medio domus meæ, qui facit ſuperbiam: qui loquitur iniqua, non direxit in conſpectu oculorum meorum. Multos quippe cogitatio decepit ſuperbiæ, inania ſpirans. Nam ſcriptum habetur: Non alta ſapientes, ſed humilibus conſentientes. Quieſce igitur obſecro: ne fortè dum ad tempus voluntati tuæ indulges, nouiſſima tua in dolore peragas. An potiùs inſidias ſtruere conaris aduerſus locum hunc ſanctum? ſecundùm eum qui dicit: Qui edebat panes meos, magnificauit ſuper me ſupplantationem. Concedamus ergo ad cellas noſtras. Defleamus peccata noſtra, vt Deum placatum reddamus: propter quem etiam ex vano hoc ſeculo egreſſi ſumus: ne quando rapiat, & non ſit qui eripiat. Conſideremus hæc clarè atque perſpicuè: quoniam & ſi mille nunc ſimus, in die tamen mortis ſinguli hinc ſoli abibimus: ſolùm opera quemque ſequentur ſua, quæcunque hîc egerit, ſiue mala ſiue bona. Hæc meditare, de iſtis cogita, vt à ventura fugere poſſis ira. Non enim nobis eſt poſſibile, manus effugere Creatoris noſtri, ſecundùm Pſalmiſtam dicentem: Quo ibo à ſpiritu tuo? & quo à facie tua fugiam? Nemo ergo ſeipſum decipiat Nam coram tribunali Chriſti oportet nos omnes præſentari: vbi cuncta erunt nuda & aperta oculis ipſius, vbi millia millium, & decies centena millia ſanctorum Angelorum & Archangelorum aſſiſtent coram eo, & omnes cælorum Virtutes mouebuntur. Et vbi tunc erit ſuperbia atque inflatio? vbi tunc temulentia & excandeſcentia? vbi tunc luxus atque laſciuia, minæ, & iactantia vana? Quis horribiles Angelorum Dei minas ſuſtinebit? Cogitemus fore, vt qui Chriſtum Dominum exſpectarunt, & ei accepti fuerunt, ipſi tunc nos iudicent. Sicut ſcriptum eſt: An neſcitis, quòd Sancti hunc mundum iudicabunt? Ipſi enim cùm ſimiles noſtri paſſibiles fuerint homines, in mundo gratos atque acceptos ſe Deo præbuerunt: Nos verò malis operibus Deum exacerbamus.

Pſal. 51. Pſalm. 100. Rom. 12. Pſalm. 40. Pſalm. 138 1. Cor. 6.

Sed fortè dixerit quis duplicis animi homo: Nouit, in-

quiens, Dominus quæ meæ sunt imbecillitatis, & compatitur infirmitati meæ. Hei mihi, hei mihi. Quis hos non deploret? quoniã in opere Domini infirmitatẽ prætexímus: ad pugnas autem & fratrias seu factiones, ac contradictiones faciendaque mala potentes sumus. Cur teipsum decipis, Deum
Eccl. 7. 2. irridere putans? Ne semines mala, & mala non metes. Audi
Iob. 9. eum qui dicit: Quis durus factus, & ante eum permansit? Qui
Iuxta 70. in vetustatem perducit montes, & nesciunt: qui subuertit eos in ira. Aut potiùs cor nostrum in crapula & ebrietate, curisque secularibus incrassatum est ac impinguatum: vt ordinem nostrum atque institutum intelligere nequeamus. Nam pro eo, quòd vnumquemque nostrûm cogitare secum oporteret, & dicere ad animam suam: Non reperio quò me bene vertam; quin potiùs omni vento circunferor. Et, quorsum ego aliorum animas, in meam damnationem conturbo? Et nonne magis mihi conueniebat, etiam tale quid conantes, aliqua commonitione & adhortatione ad modestiam reuocare & in officio continere, ne adoptione excidant? Scri-
Matth. 5. ptum est enim: Beati pacifici: quoniã ipsi filij Dei vocabuntur. At nunc quid agã negligens? Quid in die iudicij, corã horribili tribunali non solũ pro anima mea: sed etiã pro illis, quibus scandalo fui, & à via veritatis auerti, respõdebo? Nã cùm alius patrem reliquisset & matrẽ: alius vxorem & filios, fratres & amicos, vniuersamque substantiam, propter spem in Christum; quietamque vitam elegissent: Ego miser non cessaui eos diuexare, atque affligere. Et dum per quietem atque tranquillitatem contendũt placere hominum amatori Deo: tu hisce contraria agis, & tua non conquiescis in cella; verùm monachorum cellas obis, peruertens fratrum animas, & fratres inter sese traducens, ac calumniis premẽs, suspicionesque imprõbas ipsis proferens, & cogitationum pulueres iis excitans, ac pugnas fraternitati conflans. Nam quia te malæ concupiscentiæ emancipasti: stulta atque inepta ista didicisti. Quid ita crudeliter tuâ ipsius vitâ abuteris? Cur damnũ animæ tuæ, velut lucrum reputas? Cur in te ali ena attrahis mala? Nisi deinceps temperatè ac modestè te gesseris, vitæque tranquillæ te dederis: etiam ab eis coarguêris atque damnaberis. Cùmque penitus in profundum collapsus fueris malorum; tunc etiam tu veritatis inimicos accusabis. Non

enim ſubſiſtet impiorum conſilium, ſecundùm eum qui dicit: Dominus diſſipat conſilia gentium, & quæ ſequuntur: Conſilium autem Domini in æternum manet. Aut adhuc magis ex duritie cordis noſtri, & ob corporis noſtri vires efferimur? neſcientes dictum illud: Quoniam gigas non ſaluabitur in multitudine virtutis ſuæ. Et paulò poſt: Ecce oculi Domini ſuper metuentes eum, & in eis qui ſperant ſuper miſericordia eius. Vt eruat à morte animas eorum, & alat eos in fame. Ne recuſes, admonitus. Video enim inclinationes tuas, ambitionem, dominandique libidinem ſpirantes. Noli ſuſpicere humanam gloriam: ſed in conſequens periculum reſpice. Siquidem potentes potenter tormenta patientur. Nam ſi animam vnicam, quam nobis credidit Dominus, neglexerimus; permiſerimuſque eam deſolari ac deuaſtari, & ſpinis impleri, tanquam vineam in ſepimento neglectam: quomodo totius paradiſi nobis curam Dominus committet? Qui enim in paucis, inquit, fidelis eſt, etiam in multis fidelis erit. Et qui in modico iniquus eſt, & in maiori iniquus eſt. Oremus igitur pro anima nobis à Deo concredita: vt de ea rationem reddere poſſimus, quando Dominus vniuerſum mundum diſcutiet. Non enim exiguum ſequetur eos periculum, quibus gregis ouium fuerit cura commiſſa: ſi præter voluntatem Principis paſtorum, ouibus abuſi fuerint. Nam potentes, ſicut iam dictum eſt, potenter tormenta patientur. Quare reſipiſcamus ante finem vitæ; priuſquàm hinc nobis emigrandum ſit, ac moriendum: vbi non erit, qui pro nobis aduocati ac patroni partes ſuſcipiat. Ibi conſpiciemus mites & humiles corde, in magna gloria: nos verò, qui inobedientes ac contumaces ſumus, in anguſtiis & ſuſpiriis. Nihil enim propter Deum facimus, nihil ob charitatem ipſius, nihil cum humilitate: ſed omnia in faſtu ac ſuperbia, omnia ſtudio complacendi hominibus, & ob perditam inanem gloriam. Omnes ſuperbi ſumus, omnes iracundi, & excandeſcentes: inuicem enim nobis inuidemus, inuicem æmuli ſumus, inuicem nos mordemus, & deuoramus. Citò anticipent nos miſericordiæ tuæ, Domine: quia pauperes facti ſumus nimis. Adiuua nos Deus ſalutaris noſter. Dicentem audi: Qui non eſt mecum, contra me eſt; & qui non colligit mecum, diſ-

Pſal. 32. Luc. 16. Pſalm. 78. Matth. 12.

Luc. 17. pergit. An oblitus es frater lapidis molaris, in supplicium definiti aduersus eos qui scandala committunt? Ne decipiaris ô homo: Impossibile enim est, sine timore Dei, magnaque humilitate proficere. Nam quæ absque iis commoda accidunt, damna conciliant. Scriptum quippe est: Nec quisquam sumit sibi honorem, sed qui vocatur à Deo. Diuerte ergo à malo, & fac bonum: inquire pacem, & persequere eam, vt assequaris, quoniam oculi Domini super iustos, & aures eius in preces eorum: vultus autem Domini super facientes mala, vt perdat de terra memoriam eorum.

Heb. 5.

Psalm. 33.

Ne simulachris, & opinionibus huius seculi abstrahamur: nihil enim ab vmbra differt. Nam multi cùm obdormissent opulenti, surrexerunt pauperes. Et qui hodie princeps, cras magistratu priuatur. Et qui hodie Rex, cras morietur. Beati autem qui sustinent Dominum, & fallaciam seculi huius abominantur: nam reuera gloriam futuram hæreditate possidebunt. Ille enim diues induebatur bysso, & purpura, & quotidie epulabatur splendidè; ipsumque felicem prædicabant filij istius seculi: at non Angeli Dei. Lazarus verò mendicus, vlceribus plenus iacebat ad ianuam diuitis, cupiens saturari de micis quæ cadebant de mensa diuitis: sed & canes aduentantes lingebant vlcera eius. Lazarus ergo non cupiebat aliud ab ipso diuite, neque ex ferculis mensæ ipsius; sed neque ex quibus comedebat diues: verùm tenuia saltem atque abiecta petebat, ex quibus vescebantur canes. Et quantùm quidem diues suspiciebatur ac magnificabatur ab hoc seculo, propter gloriam de ipso conceptam; tantùm ab iis mendicus spernebatur ac respuebatur: Angeli verò Dei, patientiam ipsius admirabantur. Quando ergo vtriusque iam aduenit finis, factum est vt deportaretur mendicus ab Angelis in sinum Abrahæ; diues autem in supplicium iniectus est: & in inferno suos eleuans oculos, cùm esset in tormentis, videt Abrahã à longè, & Lazarum in sinu eius. Et ipse clamans dixit: Pater Abraham miserere mei, & mitte Lazarum vt intingat extremum digiti sui in aquam, & refrigeret linguam meam, quia crucior in hac flamma. Dixit autem Abraham: Fili, recordare quia tu bona tua recepisti in tua vita, & Lazarus similiter mala: nunc autem hîc consolatur, tu verò cruciaris. Et in omnibus his, inter

Luc. 16.

nos & vos chaos magnum firmatum eſt: vt qui volunt hinc tranſire ad vos, non poſſint: neque inde ad nos tranſmeare. Dixit autem: Rogo ergo te, pater, vt mittas ipſum in domum patris mei: habeo enim quinque fratres, vt teſtetur illis, ne & ipſi veniant in hunc locum tormenti. Et ait illi Abraham: Habent Moyſen & Prophetas, audiant illos. At ille dixit: Non pater Abraham: ſed ſi quis ex mortuis reſurgens, ad eos ierit, fidem ei adhibebunt. Ait autem illi: Si Moyſen & Prophetas non audiunt, neque ſi quis ex mortuis reſurrexerit, credent. Quid profuerunt diuiti illi, in hora illa, diuitiæ quas habuit; & oblectatio qua exhilarabatur quotidie ſplendidè?

Conemur igitur, fratres chariſſimi, effugere ſupplicia, contemptoribus & peccatoribus parata: antequàm nos in illum tormenti locum tradamur. Et tunc plangemus amarè, cùm non ſit qui pro nobis ibi interpellet, aut nos conſoletur: audientes ſimul & ab iis qui tormenta inferunt, quòd peiora his ſupplicia promeriti ſitis; nam ipſi vobis hæc feciſtis. Cùm enim per mòdicum tempus præteriti ſeculi, iudicium hoc per pœnitentiam effugere poſſetis, neglexiſtis: deliciiſque indulſiſtis, ac corda veſtra nutriuiſtis, velut in die occiſionis. Vbi ſunt oblectamenta temporis præteriti? Vbi fallacia eius, & riſus? Nonne ecce illa, vmbræ inſtar præterierunt? & tanquam nebula gracilis, quæ à procella impellitur, & tanquam fumus qui à vento diffuſus eſt? Nunc ergo quantùm tulit deſiderium, præmiis iſtis ac ſuppliciis voluptatum præteritarum perfruimini. Non enim iſtis contenti eratis: quoniam non ſolùm in tantorum malorum foueam vos ipſos conieciſtis, verùm & alios vobiſcum pertraxiſtis. Nec eo contenti fuiſtis quòd propriam neglexeritis animam: ſed aliorum quoque animas peruertiſtis. Quæ igitur virtus, ac quale præceptum, reddet Deum vobis placatum? Animæ enim veſtræ, amarulenta æmulatione, & contentione, inuidia, atque omni malitia repletæ erant. Excandeſcentiam ſæuarum beſtiarum dilexiſtis: nunc verò vniuerſa mala quæ præterito tempore operati eſtis, circundederunt vos. Deum loquentem vobis quotidie per Prophetas, & ſacras Scripturas, ſpreuiſtis, irriſiſtis, & in ſublime vagati eſtis. Et quantùm in vos, benigniſſimi Dei

longanimitas intendebatur: tantùm & vestra peccata redundabant. Domino autem dicente: Nolite diligere mundum, neque quæ in mundo sunt: vos de gloria, & auaritia atque ambitione contendistis. Domino dicente: Beati qui lugent nunc; quoniam ipsi consolabuntur. Et, Beati pauperes spiritu; quoniam ipsorum est regnum cælorum: vos superbi & arrogantes euasistis, & risui atque fallaciis deditι. Cùm Dominus diceret: Beati mites, quoniam ipsi possidebunt terram: vos immanes & immites facti estis. Cùm Dominus diceret: Beati qui esuriunt, & sitiunt iustitiam; quoniam ipsi saturabuntur: vos iustitiam odistis; & qui eam colebant, eos persecuti estis. Cùm diceret Dominus: Beati misericordes, quoniam ipsi misericordiam consequentur: vos absque misericordia & compassione, cum eiusdem conditionis atque naturæ hominibus versati estis. Cùm Dominus diceret: Beati mundi corde; quoniam ipsi Deum videbunt: vestra corda auaritiam, & concupiscentiam prauam meditata sunt. Domino dicente: Beati qui persecutionem patiuntur propter iustitiam; quoniam ipsorum est regnum cælorum: vos & iustos afflixistis, & veritatem non custodistis. Nunc ergo quid clamatis? Tempus pœnitentiæ vestræ præteriit. Illîc virtutum opus exerceri poterat: at hîc compensationum retributio est. Nunc coronam acceperunt iusti: vos autem peccatores in confusione constituti estis. Nunc iusti lætantur: at vos peccatores gehennæ ignis traditi estis. Nunc iusti, instar lucis resplendent in regno cælorum: vos verò peccatores, in tenebras missi estis exteriores. Nunc iusti cum Angelis collaudant Deum: vos autem peccatores cum dæmonibus ploratis è tormentis, dentibusque strideτis, pœnitentes, & nihil proficientes: quoniam pœnitentiæ vestræ tempus, in negligentia perdidistis. Nonne vos estis, qui à iustis vos ipsos segregastis: & peccatorum atque impiorum opera imitati estis? Nunc autem & vos cum ipsis traditi estis in supplicium. Deplorate igitur tormenta & supplicia vtrisque illata. Tunc quoque nos valde ingemiscentes, fletu exclamabimus amaro, dicentes: Iustus es Domine, & iudicia tua recta. Quando enim in præterito adhuc eramus seculo, ista nobis per sanctas aperuisti Scripturas, & non credebamus, sed dubitabat

Ioan. 2. Matth. 5. Tob. 3.

bat cor nostrum: at nunc manifestè cuncta oculis nostris cernimus. Væ nobis: quoniam dies nostros in multa perdidimus negligentia. Hæc ergo præcognoscentes, charissimi fratres, studeamus effugere confusionem illam, & supplicium æternum: vt digni gaudio reddamur iustorum.

Quousque tandem veteris hominis concupiscentias circumferimus? Quousque mentem nostram in vanis seculi huius voluptatibus sinimus? Resipiscamus igitur, & euigilemus tanquam ex somno, ex memoria inanis vitæ istius. Sursum mentem & cor habeamus: vbi permanentia, vbi pulcherrima sunt bona, vbi vera vita, & lux vera. Detestemur mundum & quæ in ipso sunt. Corruptibilia propter incorruptibilia, & terrena propter cælestia contemnamus. Dominum, qui fecit & creauit nos, totis viribus diligamus, solum bonum & benignissimum Dominum. Diligamus & nos inuicem propter Dominum. Cerne enim Domini benignitatem & amorem erga homines: quippe qui ita suos allocutus est discipulos: In hoc inquiens, cognoscent omnes quòd mei discipuli estis, si dilectionem habueritis ad inuicem. *Ioan. 13.* Non dixit: Si vitulos, & hircos mihi obtuleritis. Sed dixit: si dilectionem ad inuicem habueritis. Seruemus ergo charitatem, fratres, castitatem, pietatem atque religionem, quietem ac tranquillitatem, humilitatem, & quæcunque decent sanctos. Detestemur autem impudentiam, & multiloquium. Nam scriptum habetur: Vir linguosus non dirigetur super terram: *Psalm. 193.* virum iniustum mala venabuntur in interitum. Cognoui quòd faciet Dominus iudicium inopum, & causam pauperum. Veruntamen iusti confitebuntur nomini tuo, & habitabunt recti cum vultu tuo. Rursusque ait: Super quem respiciam: nisi super mansuetum, & humilem, *Esaia 66.* & tranquillum, ac trementem sermones meos? Ipse porro Deus, & pater Domini nostri Iesu Christi, qui habet potestatem vitæ & mortis, illuminet oculos mentis vestræ, ad rectè piéque seruiendum ipsi omnibus diebus nostris: & ad misericordiam inueniendam coram ipso in die illa. Recordamini & mei peccatoris Ephræm, qui ista conscripsi, in precibus vestris, obsecro: vt & misericordiâ in me indignum moueatur omnium Dominus. Quoniam ipsi gloria, in secula seculorum. Amen.

PARÆNESIS XL.

De Pietate, & abstinentia ab illicitis; ac de timore Dei.

CHarissime frater, attende vehementer, ne deperdas viam rectam, vt ambules in viis tenebrosis: ne quando in nouissimis tuis, apud Deum & homines inueniaris per-
Prouer. 2. Iuxt. LXX. uersus & obliquus. Væ enim, inquit Sapiens, iis qui derelinquunt vias rectas, vt ambulent in viis tenebrarum. Væ his, qui lætantur in malis, & gaudent in consuetudine mala: quorum semitæ obliquæ ac prauæ, & flexuosi cursus eorum: vt longè abstraharis à via recta, & alieneris à sententia iusta. Ideo addit, & dicit: Non enim apprehenduntur sub anno vitæ. Nam si per semitas bonas ambulassent, etiam semitas iustitiæ planas ac faciles inuenissent. Qui recti sunt & boni, inhabitatores erunt terræ; & simplices atque innocentes remanebunt in ea. Viæ autem impiorum è terra perdentur, & iniqui expellentur ab ea. Necessarium ergo est incedere per viam rectam, secundum eum qui dicit: Ne
Prouerb. 4. declines ad dexteram neque ad sinistram: auerte pedem tuum à via mala: vias enim quæ à dextris sunt, nouit Dominus: peruersæ autem sunt, quæ à sinistris sunt. Deum time, & timor eius custodiet te. Serua mandata ipsius, & mandata eius in veritate deducent te. Contumacia verò, aut pestilentia, aut inuidia, aut superbia, & his similia, non commorentur in sinu tuo; neque ingluuies, vel turpitudo, vel stultiloquium, vel scurrilitas, quæ ad rem non
Ephes. 5. pertinent. Omnis enim, qui in hisce ambulat, à via veritatis aberrat, seipsum per loca inuia terendo. Qui autem in via ambulat recta, ipse se in mansionem vitæ prouehet atque deducet. Ne ergo religionem ac pietatem veram, & ab omni simulatione alienam deperdas, frater charissime. Pietas porro est, abstinere ab omni specie mala. Si verò acciderit, nos de opere bono contumeliam pati: ne erubescamus opprobrium nobis iniustè ab hominibus illatum, & faciamus quæ non oportet. Scriptum est enim:
Isaia 51. Populus meus, cuius nomen meum in cordibus vestris, nolite timere opprobrium hominum, & blasphemias eorum ne

metuatis. Sicut enim veſtimentum inueteraſcet tempore, & ſicut lana comedetur à tinea: ita deſtruentur obuentura mihi mala. Iuſtitia autem tua in ſeculum manebit, & ſalus tua in generationum generationes. Rurſuſque ait: Dominus Deus aperuit mihi aurem; ego autem inobedientem me non præbeo, nec contradico. Dorſum meum dedi in flagella, & maxillas meas in colaphos: faciem autem meam non auerti à confuſione ſputorum. Et Dominus factus eſt mihi adiutor, ideo non ſum confuſus, ſed poſui faciem meam vt petram duriſſimam, & ſcio quòd non confundar. Propterea, licet videatur ex ſeipſa comprehendiſſe ac ſuperaſſe, non reformidemus, neque viam rectam deſeramus, ſecundùm eum qui dicit: Si conſiſtant aduerſum me caſtra, non timebit cor meum. Et denuo ait: Viriliter agite, & confortetur cor veſtrum, omnes qui ſperatis in Domino. Et: Noli æmulari gloriæ peccatoris: non enim noſti, quid de exitu ipſius erit. Melius eſt enim cuncta ſecundùm Deum agere, & laudari ac probari in Domino, quàm conuerſari malè, & turpem famam habere. Cùm Dominus & Saluator noſter Ieſus Chriſtus dicat: Sic luceat lux veſtra coram hominibus, vt videant opera veſtra bona, & glorificent Patrem veſtrum qui in cælis eſt. Ne ergo à via recta diuertas in loca inuia: ne fortè in præcipitia & deſerta loca incidas, & ferarum agreſtium multitudo circundet te, congregatioque aquarum multarum, & tunc pœnitentiâ ducaris, dolore afflictus. Quis enim dolet, niſi quem mala detinent? Deus quippe benignus ac bonus cùm ſit, malum non vult plaſmati atque figmento ſuo, ſecundùm eũ qui dicit: Non enim delectatur in perditione viuorum. Iuſtitia enim perpetua eſt & immortalis; Alioque in loco refertur: Nemo cùm tentatur, dicat, quoniam à Deo tentatur. Deus enim intentator malorum eſt: Ipſe autem neminem tentat. Vnuſquiſque verò tentatur à concupiſcentia propria abſtractus & illectus. Deinde concupiſcentia cùm conceperit, parit peccatum: peccatum verò cùm conſummatum fuerit, generat mortem.

Eſa. 50. iux. LXX. *Pſalm. 26.* *Pſal. 30.* *Matth. 5.* *Sap. 1.* *Iacob. 1.*

Concupiſcentia mater eſt peccati. Hæc Euam ex paradiſo eiecit. Hæc Caim fratricidam effecit. Hæc Ægyptiam aduerſus caſtum Ioſeph, in rabiem adegit. Iuuenis

Concupiſcẽtia mala, a damna.

autem Deum timens, hanc deiecit. Hæc populum in eremo prostrauit. Hæc gentes septem in terra Chanaan destruxit; per quam Creatorem suum exacerbauerant, quare & exterminati sunt. Hæc corda filiorum Israël, à Deo altissimo declinare fecit, quemadmodum scriptum habetur:
Ierem. 5. Equi furentes in fœminas, & emissarij facti sunt: vnusquisque ad vxorem proximi sui hinniebat. Hæc iudices populi in Babylone decepit. Concupiscentia enim praua, mater verè est peccati. Hæc bella & tumultus in terra excitat. Hæc Herodiadem ad petendum caput præcursoris Baptistæ subornauit. Hanc Iudas amans Dominum gloriæ in
Matth. 26. manus impiorum tradidit: nam aurum appetens, vitam perdidit Propterea omnem concupiscentiam malam fugiamus, fratres charissimi, eamque à corde nostro depellamus Non ignoscamus ei: non enim est fructifera, sed diaboli germen existit. Non est morbus carnis, non vulnus, nec cicatrix, neque percussio tumens atque inflammans. Non est cui malagma imponatur, nec oleum infundatur, neque vincula adhibeantur, sed vulnus est animæ, & percussio cordis. Hæc nos à Sanctorum comitatu atque conuersatione separat. Hæc nos à cælestibus diuellit, & terrenis coniungit. Arbor est folia habens, fructum verò planè nullum: folia habet & quidem densa, & in densitate eius genimina viperarum demorantur. Arborem malitiæ excinde, & pro ea arborem vitæ in anima tua planta; pretiosam, inquam, crucem, spem & exspectationem Saluatoris, passionesque mortis ipsius. Dilectio eius sit in corde tuo: quemadmodum scopulus in mari propositus, & nauigia in pelago tempestatibus exposita ad vitæ portum inuitans. Certa tanquam bonus miles,
Leu. 15. vt coronas assequaris. Dicentem audi: Cautos atque abstinentes facite filios Israël. Quando legitimè certaueris, tunc perspicuè & Regis dona cognosces. Tunc intelliges bonum & vtile esse, agnoscere & sustinere Dominum, eiusque mandata seruare. Tunc senties labores, velut per somnium præteriisse, cum remuneratione hîc facta. Quemadmodum diadema in capite Regis sedentis in suo regno, gaudium tibi erit & exultatio: & gaudium tuum nemo à te tollet. Concedat porro nobis Dominus, vt misericordiam inueniamus coram bonitate ipsius, & in præsenti

feculo, & in futuro. Ipſi gloria & imperium, cum Patre initij experte, & ſancto ac adorando Spiritu nunc & ſemper, & in infinita ſecula ſeculorum. Amen.

PARÆNESIS XLI.

De his qui propriâ cadunt negligentiâ, excuſationeſque in peccatis prætexunt.

FRater, ſolitariam deſideraſti vitam, bonum appetiiſti opus, ſi ad finem vſque ſeruaueris. Aduigila igitur, & tibi ipſi attende, vt ſapiens & non tanquam inſipiens: vt Monachus, & non quaſi à monaſtico ritu ac more vitam alienam degeres. Non eſt enim colluctatio nobis aduersùs carnem & ſanguinem: ſed aduersùs principes & poteſtates, aduersùs mundi rectores tenebrarum huius ſeculi, contra ſpiritalia nequitiæ in cæleſtibus. Sobrium ergo & vigilantem te præbe vſque in finem; ne fortè propriâ ſuperatus negligentiâ atque ſegnitie, ſtultè dicas & inſipienter: Ad monachatum acceſſi, & nec ibi viam ſalutis inueni. Cur igitur, frater, gratiam aſpernamur Domini? & cur vitam ſolitariam calumniaris: cùm nolis ipſe iuuari, neque pro tua anima adlaborare? quin potiùs tuis te abripi ſinis concupiſcentiis, ac cogitationum voluptatibus: & vitam adhuc ſolitariam accuſas? Si enim præcepta Domini cuſtodiſſes, non ſanè excidiſſes: & ſi timorem Domini dilexiſſes, etiam tuam animam conſeruaſſes. Primùm quidem, ſolitariæ vitæ canonem non ſeruaſti, ſynaxim tuam neglexiſti, obliquè atque dolosè incedere amaſti, & ſuperbiam potiùs delegiſti. Superiores tuos non honoraſti, inferiores autem contempſiſti, temperantiam non dilexiſti, inexplebilem magis edendi voracitatem amaſti, vigilias non es complexus, inſatiabilem autem ſomnum potiùs amplexus es. Caſtitatem non probaſti, ſed pollutionem potiùs amaſti. Manſuetudinem & humilitatem non coluiſti, inſolentiam autem ac faſtum potiùs dilexiſti. Subiectionem atque obedientiam non es ſectatus, inobedientiam verò potiùs es amplexus. Furorem & iracundiam

Ephef. 6.

non odisti, contentionem autem & iniuriarum memoriam magis probasti. Quietem & orationem respuisti: clamores verò & iuramenta, atque maledictiones potiùs coluisti. Grauitatem & verecundiam non seruasti, scurrilitatē autem cum cachinnis magis comprobasti. Taciturnitatem & rectitudinem spreuisti, multiloquium verò & detractionem maluisti. Cum cordis compunctione in precibus consistere non probasti: at euagari potiùs ac mente distrahi amasti. Paupertatem non coluisti, auaritiam verò magis amplexatus es. Exercitatione monastica & labore voluntario non es delectatus: at deliciis & oblectamentis potiùs gauisus es. Propriis operari manibus tibi displicuit: quies autem & otium magis placuit. Fraternitatem non amasti: peruersitate verò improba gaudere potiùs probasti. Compati tribulatis noluisti: durus autem & commiserationis expers esse maluisti. Tribulationes & improperia propter Dominum perferre detrectasti: primam verò cathedram laudesque vanas potiùs affectasti. Timorem Dei, & dilectionem ipsius non seruasti: contemptum autem in eum, & odium in proximum magis amasti. Quid multa? Cælestia odisti, & terrena dilexisti; & adhuc vitam solitariam calumniaris? Non nosti
Psalm. 5. quia scriptum est: Perdet Dominus omnes qui loquuntur
Psal. 74. mendacium? Et rursus: Nolite aduersùs Deum loqui ini-
Psal. 49. quitatem: quoniam Deus iudex est.

Vides frater, causam ex nobis esse, & non ex aliis? In teipsum ergo descende, & ad Dominum in toto corde tuo
Eze. 18. 33. conuertere: non enim vult mortem peccatoris, sed magis vt conuertatur ipse, & viuat. Cupit enim Dominus omnes homines saluos fieri: nam bonus est. Vulneratus es? sed curari poteris. Cecidisti? at resurge duntaxat. Ne teipsum in
Matth. 9. fine perditioni tradas. Ipse enim Saluator dixit: Non indigent qui sani sunt medico, sed qui malè habent; Et: Non veni saluare iustos, verùm peccatores. Ideo, frater charissime, patere, & consilium tibi dabo: In quiete ac silentio reside, & præ oculis tuis timorem Domini gerito, colligensque cogitationes tuas, præside illis vt Iudex; & institutum vitæ temporis præteriti perdisce, ex quo solitariam aggressus es vitam: vt quænam status huiusmodi causa tibi fuerit, intelligas; notesque in corde tuo damnum ac causam, & vnde ca-

lis damni prouenerit causa. Nam si mercator in piratas atque latrones inciderit, siue etiam submersa fuerit nauis, & onera perdiderit, non obliuiscitur loci vbi eorum iacturam fecit: si autem post multum temporis acciderit ipsi locum eundem adire, magna cum suspicione per illum transit. Quare & nos illorum imitatores simus, aut potiùs iis prudentiores. Illi corruptibilibus deperditis diuitiis, non obliuiscuntur loci: at nos etiam incorruptibilia negligimus bona. In quiete igitur & silentio reside, sicut iam dictum est; tuasque cogitationes recollige, ac spiritum die noctuque scalpe atque scarifica: vt eiusmodi damni & subuersionis causam agnoscas; ne fortè ab initio vanam libertatem habueris quæ piam ac religiosam cogitationem tuam inuerterit, moresque corruperit, ac te inuerecundum impudentemque reddiderit; ne fortè damnum ex multiloquio prouenerit; ne fortè causa ex gula & crapula exstiterit; ne fortè ex inobedientia damnum emanarit; ne fortè ex desiderio & appetitione diuersorum locorum; ne fortè ex ministerij atque distractionum occasione, maximum sibi malum pararit: & vbi agnoueris, abscinde libertatem, atque impudentiam pietate.

Ne verearis ab hominibus præcepta Domini aspernantibus appellari hypocrita. Perspicuum est enim, illos non ad fratris correctionem hypocrisis mentionem facere: sed vt pudore suffundatur fratris causa, impudensque efficiatur, & abhorreat à recta sententia; nam pios ac religiosos, hypocritas nuncupant. Ad quos ait Dominus: Hypocrita, eiice primùm trabem de oculo tuo, & tunc videbis eiicere festucam de oculo fratris tui. Ne igitur verearis improperia, frater charissime, & verbo indisciplinato ne capiaris: nam indisciplinatos mors comitatur, secundùm Scripturam; quemadmodum & alio in loco dicit: Si enim cor nostrum non reprehenderit nos, fiduciam habemus ad Deum. Alibique ait: Si exprobramini in nomine Christi, beati eritis: quoniam quod est honoris ac gloriæ, & Dei Spiritus super vos requiescet. Nemo autem vestrûm patiatur vt homicida, aut fur, aut alienorum appetitor. Si autem vt Christianus, non erubescat, sed glorificet Deum in isto nomine. Et si iustus vix saluabitur, impius & peccator vbi parebunt? Fuge ergo

Matth. 7. *1. Ioan. 3.* *1. Pet. 4.*

impunitatem, & risum; non enim conducunt animæ tuæ.
2. Cor. 6. Nam quæ pars fideli cum infideli? Similiter autem & gulam, per temperantiam vince; auaritiam, per exercitationem & inopiam voluntariam: multiloquium, per taciturnitatem: acediam, per cellæ patientiam; negligentiam, per futurorum bonorum memoriam; & inobedientiam, per humilitatem. Sin verò, & sub prætextu detestationis malorum, tibi quid mali pararit inimicus: mundum ac castum deinceps teipsum serua, & non communices peccatis alienis. Mea autem sententia, arbitror initium tibi exstitisse malorum, impunitatem atque licentiam, quæ & te impudentem effecit.
Prouer. 28. Iccirco ait Scriptura: Beatus vir, qui semper est pauidus propter pietatem. Quid porro lucri habet mundus, frater? aut quod bonum diligentibus ipsum præbebit? Accepit quis vxorem, initium curarum; genuit filium: solicitudo altera; nascitur alius: cura abundantior; moritur filius vnus: luctum parentibus suis relinquit. Si porro etiam viuens, improbus euaserit atque peruersus: magis de eo quàm de mortuo dolent. At quando iam viro mortis obuenerit hora; grauiorem propria ducit morte afflictionem suæ coniugis, eo quòd vxorem relinquat viduam, & filios suos orphanos. Ab iis autem omnibus, liberum te reddidit suaue iugum Domini, ô monache, & quomodo rursus ad antiqua vis reuerti? Ne ergo tuam ipse salutem desperes, neque dixeris ampliùs te saluari non posse: imò saluari te posse confide: sed Dei timorem totâ animâ tuâ cole, & ipse tua sanabit vulnera, teque absque vulneribus deinceps conseruabit. Quandiu enim diuinum colit timorem anima tua, in laqueum diaboli non incides, sed eris velut aquila in sublimia volitans. Sin autem postea, anima torpore correpta, contempserit mandata ac timorem Dei; tunc ab excelsis deturbata, irridetur ab infimis: qui etiam obuelatis eius oculis, agunt ipsam in passiones ignominiæ, tanquam bouem iugo constrictum. Ideo fratres dilectissimi, demus operam veritati, curemus salutem nostram, meditemur horam mortis. Odio prosequamur res mundanas: istæ enim omnes hîc manent; istæ nos non eximent ac liberabunt in hora necessitatis nostræ, quando pœnitentes nihil proficiemus, quando pro remissione deprecabimur, & nullus erit qui absoluat. Hei mihi, heu mihi,

hi, quàm tremenda erit mortis hora, quando anima separabitur à corpore. Tunc non comitabitur filium pater, non filiam mater, non vxor maritum, non fratrem frater: sed solùm opera quæ quisque egit, siue bona, siue mala. Præmittamus igitur nobis ipsi opera bona, vt cum hinc abierimus, admittant nos in ciuitatem Sanctorum.

Quòd si progressum facere velis, Regem ipsum abhinc amicum tibi para; qualem verò putas inuenies gloriam, frater charissime, si amicum Regem gloriæ posthac tibi vindicaueris? Nam sicut hîc ipsum honoras, talem ipse transitum præbebit tibi, & quantùm ei hîc inseruis, tantùm & ipse honorabit te ibi. Scriptum est enim: Sed tantùm glorificantes me, glorificabo: & qui contemnunt me ignominia afficientur. Honora igitur ipsum tota mente & anima tua, vt te honore dignetur Sanctorum. At in quo ipsum vendicare ac possidere oportet? Dicam, offer illi aurum & argentum. Et si nudum videris, cooperi eum. Quòd si nihil horum suppetat tibi: alia ipsi genera auro & argento pretiosiora offer: Fidem scilicet, & charitatem, continentiam, patientiam, humilitatem, ac longanimitatem. Abstine à detractionibus. Serua oculos, ne aspiciant vanitatem, & manus ne faciant iniustitiam. Auerte pedes tuos ab omni via mala, consolare pusillanimes, compatere infirmis. Da calicem aquæ frigidæ sitienti, da fragmentum panis esurienti. Ex quibus habes, ex quibus, inquam, ipse tibi largitus est Dominus, offer ei. Etenim duo æra minuta viduæ non repudiauit Christus Saluator noster. Quid porro etiam Elias postulauit à vidua? nonne modicum aquæ in vase, & buccellam panis? Surgens enim, inquit Scriptura, Elias abiit in Sarepta Sidoniæ, cúmque appropinquasset portæ ciuitatis, ecce apparuit ei mulier vidua, colligens ligna. Et clamauit post eam Elias, & dixit ei: Cape nunc mihi paululum aquæ in vase, vt bibam. Illaque pergente vt acciperet, clamauit post eam Elias, & dixit: Cape nunc mihi obsecro, & buccellam panis in manu tua. Vides charissime, quibus alebantur Prophetæ? modica nimirum aqua, & buccella panis; & quidem cum angustia: omne quippe studium ponebant in bonis, quæ ipsis in cælo reposita erant. Diligamus igitur & nos viam Sancto-

1. Reg. 2. iuxta 70.

Psal. 118

3. Reg. 17.

rum, fratres chariſſimi. Dum tempus adhuc nobis ſuppetit, præſtemus in eo fructum pœnitentiæ bonum. Ne tempus pœnitentiæ idoneum deperdamus, nec imaginibus atque ſimulachris huius ſeculi diſtrahamur, neque cum viris opera ſua abſque timore Dei peragentibus nos ipſos coniungamus, neque eorum imitemur opera, qui propriam ſalutem deſpi-
1. Cor. 15. ciunt, ſecundùm illud oraculum Apoſtoli: Corrumpunt mores bonos colloquia mala. Alioque in loco dicit Scriptu-
Prouer. 4. ra: Fili, apprehende diſciplinam meam: ne dimittas eam,
iuxt. 70. ſed cuſtodi eam tibi ad vitam tuam. Vias impiorum non ingrediaris, neque zelaueris vias iniquorum. In quocunque loco caſtrametati fuerint, ne tranſeas illac: verùm declina ab eis, & abſcede: non enim ſomnum capient, niſi malefecerint: ablatus eſt enim ſomnus eorum, & non dormiunt. Comedunt enim eſcas impietatis, & vino iniquo inebriantur. Iuſtorum autem viæ inſtar lucis fulgent, procedunt, &
Prouer. 22. illuminant, donec illuceſcat iam dies. Et rurſus ait: Noli eſſe ſodalis viro furioſo, neque cum amico iracundo cohabites: ne fortè diſcas vias eius, ſumaſque laqueos animæ tuæ.
2. Pet. 2. Alioque in loco iterum: Hi ſunt fontes ſine aqua, & nebulæ turbinibus exagitatæ, quibus caligo tenebrarum in æternum reſeruata eſt. Superba enim vanitatis loquentes, ineſcant in deſideriis carnis luxuriæ eos qui paululum effugiunt, qui in errore conuerſantur, libertatem illis promittentes: cùm ipſi ſint ſerui corruptionis. A quo enim quis ſuperatus eſt, huius & ſeruus eſt. Si enim refugientes coinquinationes mundi iſtius, in cognitione Domini noſtri Ieſu Chriſti, his rurſus implicati ſuperamur, facta ſunt eis poſteriora deteriora primis. Rurſuſque alibi: Rogamus autem vos fratres,
Rom. 16. vt obſeruetis eos qui diſſenſiones & offendicula præter doctrinam, quam vos didiciſtis, faciunt; & declinate ab illis. Huiuſmodi enim Domino noſtro Ieſu Chriſtò non ſeruiunt, ſed ſuo ventri: & per dulces ſermones & benedictiones, ſeducunt corda innocentium. Fugiamus ergo latam viam quæ abducit in perditionem: appetamus autem arctam & anguſtam, quæ in æternum diducit regnum. Laboremus hîc bono & alacri animo, antequàm coactè nobis laborandum ſit, ac laſſeſcendum. Mundum perturbationibus ac paſſionibus obnoxium, vitamque malè affectam oderimus. Rectos no-

bis ipsi cursus faciamus. Studium ac diligentiam amemus, feruentes spiritu erga Dominum. Ploremus hîc sponte atque libenter, vt Deum placatum reddentes, eripiat nos ab æterno ploratu, & stridore dentium. Diligamus luctum, quoniam Christi præceptum est. Ipse enim dixit: Beati qui lugent nunc, quia ipsi consolabuntur. Consideremus fratres charissimi, eos qui per mare nauigant, qualia subeant pericula cum fluctibus decertantes, & amplitudinem pelagorum transmeantes. Quando autem quis tempus conductionis suæ impleuerit, non reputat pericula quæ in mari decertans sustinuit, propter gaudium: quia plenam mercedem suam accepit, quin & alacrior ad nauigandum in mari, hinc redditur. Illi quidem quando finiunt, tunc incipiunt: At nos, fratres charissimi, si assequamur, vt bene finiamus propositum nobis certamen; non amplius nobis necessitas incumbet iterum eundem cursum instituendi; cùm id sit impossibile. Exiguum certamen est, fratres, & mercedis retributio ineffabilis. Vigilemus igitur, & diligentes simus in opere Domini, charissimi, toto corde ac viribus, donec tempus habemus. Quemadmodum enim dona Dei, & promissa bonis non reuocantur præmia: ita nec malis intentata supplicia. Iccirco beatus vir qui timet Dominum: quoniam ab ipso coronam gloriæ accipiet, quam præparauit diligentibus ipsum. Ipsi gloria, in secula seculorum. Amen.

Matth. 5.

Iacob. 1. 2.

PARÆNESIS XLII.

Ad Fratrem qui excidit, & de Pœnitentia.

SVb obedientia Patris spiritalis constitutis suggerit inimicus, dicens: Discede hinc, & priuatim habita, vt quiescas magis. Et si cogitationibus eiusmodi frater consenserit, à fraternitate recedit. Sin autem viderit inimicus cogitationem fratris paululum attendere sibi; tunc suggerit ipsi, dicens: Ingredere in interiorem eremum. Deinde confidente fratre per aliquod tempus in eremo: tunc affert ei honestatis inimicus dæmon cogitationem tædij, temporisque produ-

ctionem, ac rerum necessariarum penuriam, senectutis imbecillitatem & solitudinis lassitudinem atque molestiam. Et si inimicus fratrem commouere potuerit; etiam inde ipsum extrahit, transportatque prope castellum, aut ciuitatem. Et tunc fornicationem molitur atque intentat ei dæmon. Quare frater se continet ac cohibet ab accessu ad ciuitatem, neque castellis ac vicis appropinquat. Tunc cernens inimicus propositum fratris, incitamenta ac machinamenta excogitat, quibus fratrem deiiciat, ex quibus vnum est istud. Vna dierum, dum frater in cella quiescit; mulierem subbornat, quæ ianuam eius pulset, prætextu quòd à via aberrarit, & metu perculsa sit, vel quòd pro eleemosyna venerit: aut etiam prætexit se Monachum aliquem notum atque insignem inquirere. Frater itaque ostium aperiens suum, videt mulierem in sua consistentem cella. Quæ ait ad illum: Domine Abba, vbi certus quidam moratur Monachus? & quia inclinata iam est dies fac charitatem ac gratiam suscipiendi nos intrà fores tuas ista nocte: ne fortè oberrantibus nobis, comedant nos feræ syluestres. Sæpe enim etiam aliam secum adducit deceptricem mulier: fortè etiam expensas deferunt, & res necessarias, quibus fratrem inescare volunt. Tunc frater cum vtrisque pugnat cogitationibus, metuitque ne velut immitis atque immisericors, præcepto excidat, & ne fortè etiam boni occasione capiatur eius anima. Sed ne in longum protrahamus sermonem, si concupiscentiâ victus fuerit Monachus, & post consummatum scelus si emittere eam voluerit, respondet illi, dicens: quando me humiliasti ac compressisti: à te dimittis; vt quò velim abeam? At quo pacto ante conspectum parentum meorum comparebo? An poterit amodo res cælari? Certò igitur scias Monache, non ampliùs me à te abscessuram: quin etiam tecum in tua cella conquiescam; & vnde voles me sustentes. Tunc seipsum Monachus deflere incipit, quòd prorsus ianuam suæ cellæ aperuisset. Ista igitur sciens Monache, teipsum custodi. Nam si in eius laqueos incideris, difficulter te explicare poteris. Laqueis enim, inquit, quæ à labiis sunt, pertraxit eum. Quare prænoscens quæ peccati futura sint nouissima, qualemque committentibus illud infamiam postea conciliet: fuge voluptatem car-

nalem: quippe cuius fructus pudoris atque infamiæ fructus existunt. Et ante voluptat quidem concupiscentia, post voluptatem autem dolor. Perpende ergo animo, quòd voluptatem dolor consequatur, & fuge peccatum: mente complectens humanum dedecus, atque adeò timorem Dei. Repelle igitur abs te dæmonem volentem te decipere, & labores tuos abripere: vt absque tristitia permaneas. Nouit quippe cordium scrutator Dominus, quòd non malitiæ causâ, aut humano aliquo odio, mulierem respuas: verùm vt non per bonum, tibi opereris malum Si autem quis dicat, rem bonam esse hospitalitatem, consentio & ego: At hospitalis vir imitari debet eum, qui aurum in fornace probat, purumque sibi accipit, improbatum verò despicit; hoc est, mandatum obserua, à peccato autem velut ab ore serpentis fuge. Nam qui dixit, hospes eram, & collegistis me: *Matth. 25.* dixit etiam, non fornicaberis. Sobrium igitur ac castum te *Matt. 5. 19. Exod. 20.* præbe in iuuentute tua. Vigilanter attende, ne fortè otio atque torpori indulgens, inueniaris prauis affectionibus seruiens à iuuentute vsque ad senectutem. Nam qui in mari naufragium facit, forsitan & vigilauit & decertauit: verùm magna inundationum insultatio ipsum obruit. Qui autem in portu naufragatur, similis est illi, qui merâ suâ negligentiâ nauem Domini sui in profundum deducit ac perdit. Tu ergo in portu versaris Monache, siquidem tibi ipsi attendas. Propterea neque nobis in vicis, ac castellis conuersari expedit: sin autẽ te illuc vsque properandi vrserit necessitas, ne colloquiis distraharis mulierum. Quemadmodum enim qui hamũ deglutit, ita tua abripietur anima. Sobrium igitur, ac vigilantẽ te præbe, quia non procul abest prolapsio. Cum modestia igitur ac timore Dei aduersùs tentationem decerta: nam fornicationis mater est impudentia. Quòd si te liberiùs loquentem, & accedentem ad ipsas viderint, ad peius incitantes, deijcient te. Verùm etiamsi verecundus sis ac modestus, non confidas tibi: sed aduigila, ne fortè compunctionis & pietatis prætextu mentem tuam verbis blandiloquis corrumpant ac destruant. Dixit enim quidam Sanctorum: Sermones proferunt, affectum animi emollire conantes. At certè, quemadmodum dixit Saluator:

Matth. 10. Ecce ego mitto vos ficut oues in medio luporum; Eſtote ergo prudentes ſicut ſerpentes, & ſimplices vt columbæ.
Epheſ. 5. Admonet autem & per Apoſtolum dicens: Nolite fieri imprudentes, ſed intelligentes quæ ſit voluntas Domini. Et nolite inebriari vino, in quo eſt luxuria.

Certò igitur ſcias, chariſſime, quòd ſi fueris vt aurum purum in mundo, & ad inſtitutum profectus monaſticum, neglexeris te ipſum: non tardabis fieri ſicut plumbum. Et ſi iterum ad monaſticum vitæ genus veniens, Dominum in veritate dilexeris: non tardabis fieri vt margarita, non habens maculam, aut rugam, vel quid eiuſmodi: ſed eris immaculatus omni ex parte. Et iſtud te rurſus noſſe volo, quòd qui committit peccatum, grauius bellum habet eo qui ſe continet. Nam ſicut qui lutum in aliquem locum infundit, fœtorem reddit abundantiorem: ita & qui non ſe continet, paſſionem auget. Intellige, quòd ſi te ipſum neglexeris, in
1. Cor. 7. fine te pœnitebit. Cum dicat Apoſtolus: Qui ſine vxore eſt, ſolicitus eſt quæ Domini ſunt, quomodo placeat Domino. Qui autem cum vxore eſt, ſolicitus eſt quæ ſunt mundi, quomodo placeat vxori, & diuiſus eſt. Tu verò Monache, non mundanam elegiſti ſolicitudinem: ſed quo pacto placeas Deo, vnde teipſum caſtraſti propter regnum cælorum. Rurſuſque dico, ſi non continueris, nouiſſimè multis modis dolebis, ſecundùm Apoſtolum dicentem:
1. Cor. 7. Tribulationem verò carnis habebunt huiuſmodi. Nam qui vxorem duxit, inopiâ virtutis laborat, curis domûs, & vxoris, educationiſque liberorum diſtractus. Qui autem abſque vxore eſt, ſolicitus eſt quæ ſunt Domini, quomodo placeat Domino. Teipſum propter regnum cælorum caſtraſti; non ferro ſeminaria vaſa amputans, quippe quod à virtute eſt alienum; ſed pia cogitatione voluptates comprimens. Quare iiſdem terminis, viuendique inſtitutis in-
Eccl. 5. ſiſte. Quia ſcriptum eſt: Melius erat te non vouere, quam poſt votum promiſſa non reddere. Teipſum igitur ad continentiam compelle; & mundas cogitationes tuas, mentemque inuenies, tanquam portum ſerenum tranquillitate plenum. Et futurorum bonorum ſpes, vires animæ tuæ pinguefaciet, quaſi adipe & pinguedine repletas: quibus nos Dominus dignetur iuſtus iudex. Amen.

Neque alio modo templum corrumpas Dei, obsecro, & non contristes inhabitantem in nobis Dei spiritum; nec sanctos Angelos nostræ deputatos custodiæ, die noctuque, qui & dæmones à nobis repellunt inuisibiles, dentibus aduersùm nos stridentes, ne forte ipsi accusatores nostri, in die euadant iudicij, subijciamurque euersioni Sodomorũ. Nam etsi nos, parietes, ac muri circundederint; & licet nos tectum contexerit, & fores occlusæ sint, ac tenebræ existant: attamen cogitemus nihil eorum quæ ad nos pertinent, latere eum qui tenebras à luce separauit. Fidemque tibi Propheta faciat, dicens: Intelligite insipientes in populo, & stulti aliquando sapite. Qui plantauit aurem non audit? aut qui finxit oculum non considerat? Qui corripit gentes non arguet, qui docet hominem scientiam? Dominus scit cogitationes hominum, quoniam vanæ sunt. Vides frater charissime, quòd non solùm hominum actiones intueatur Deus, verum etiam cogitationes. Quòd si tibi suggerat inimicus, dicens: Restat pœnitentia, ideo iam voluntate tua perfruere. Dic ad eum: Quæ vtilitas est diabole, domum bene exstructam diruere, ac de integro rursus ædificare? Cùm dicat Apostolus: Cum metu ac tremore vestram salutem operamini. Vbi verò metus est & tremor, perspicuum est nullam adesse voluptatem. Da ergo operam saluti tuæ, dilectissime frater, ac mentem ad tranquillitatem traducens, recollige cogitationes tuas, & dic intra teipsum: Tanto iam tempore tuas voluntates & carnis cupiditates exples, & cogitationibus satisfacis tuis? Quod lucrum his perficiendis retulisti? Nunquid ad staturam tuam adiecisti cubitum vnum? At crassus ac pinguis factus? aliud igitur tibi ipse nihil præter escam vermium collegisti. Quid ergo in die tibi vtilitatis accessit? Cælestemne thesaurum bonis complesti, dum ita sine metu vitam degis? Quid igitur tibi profuerit, reliquisse mundum? Heu mihi, ô anima, quòd ad talem vitæ conditionem, aut potiùs euersionem deueneris? Ecce fratres mei virtutibus exornati sunt, Deumque in veritate timent: ego autem in tenebris ambulo. Mane resipisco propter ea quæ ago, ac die consequenti deteriora perficio. Et cùm mihi Dominus vitam & sanitatem donauerit, his ego confisus Creatorem

Psalm. 93.

Philip. 2.

Quomodo quis ad seipsum redire debeat.

meum exacerbo. Quare negligens es, ô anima mea? Cur pro nihilo ducis? Non enim te pellet atque abijcet Creator, qui te ex non esse ad esse produxit. Ipse mittit Angelum suum: tu hinc discedes? Agnosce infirmitatem tuam ô anima mea. Quandiu factori tuo ac mandatis ipsius reluctaberis? Opprobrium me fecisti ô diabole, & Angelis & hominibus, morigerumque impiis tuis reddidisti consilus. Suggeris enim mihi, dicens: Semel exple concupiscentiam tuam, & non ampliùs indulgebis ei, neque cognoscetur peccatum tuum. Et ecce paruum illud. Magnus mihi factus est hiatus: nec possum improbis, variisque concupiscentiis tuis resistere. Nam exiguum foramen aqua inuenit, hiatumque magnum ac omnibus manifestum effecit. Verè enim peccatorum consuetudo in deterius agit eum qui lapsus est. Mentem quippe meum immundis obscurasti cogitationibus, & in peccati foueam impulisti me. Cui dicam, vt super me plangat misero peccatore? Nudum enim me inimicus reddit ob meam pigritiam: verùm spe in Deum respiciens, non despero salutem meam in finem; quoniam clementissimus est, & optimus Dominus.

Quid porro & ad fraudulentum deceptorem inimicum? quia continentiam meam ob stomachi infirmitatem euertit, & me à vigilia in orationibus alienum fecit. Auaritiam in me, pretextu longioris senectutis plantauit, lacrymas meas exsiccauit, cor meum crassum ac stupidum reddidit. Ab obedientia in Christo me segregauit; & in distractionibus me suffixit, inobedientem, ac otiosum me reddidit, ne quid agerem: & vt curiosè ac frustra laborarem effecit. Inuidiam & detractationem me docuit. Trabem, quæ in oculo meo est, non permittit mihi vt considerem: festucam autem, quæ in oculo fratris mei est, oculis meis obijcit. Quæ in corde meo sunt, occultare suadet; sin autem in aliquod impegerit frater meus delictum, de eo vt garriam efficit. Superbiam, & iracundiam atque excandescentiam me edocuit. Ventri & ebrietati, ac voluptatibus me deditum esse fecit. Damna animæ meæ, tanquam lucra comparauit mihi. Pigrum, & murmuratorem, atque multiloquum me esse docuit. Versutum, & susurronem, ac immorigerum me effecit. In lectione & psalmodia, distractum esse aliis, me docuit,

cuit. Oro, & non attendo, captiuum me ducit, & non considero. Admonitus frequenter à viris Deum timentibus, bonæ ipsorum adhortationi non parebam: nam sicut iacula illorum verba excipiebam, & commonitus irascebar. Satis sit tibi tantus interitus, diabole.

Agedum in teipsam ô anima mea reuertere. Qua potissimùm re freta, tuum Creatorem exacerbas? Quandiu in iisdem versaris malis? Noli aspernari gratiam eius qui te protegit atque conseruat: ne fortè abs te recedat, & in manus tuorum tradaris inimicorum. Fuge diabolum ô anima mea, & opera eius: nam odium erga homines gerit, & homicida est ab initio. Si ad eum accesseris, non parcet perditioni tuæ. Relinque hostem malignum, & Deo benignissimo adhære. Erubesce igitur ô anima, & in viam salutis reuertere. Vulnerata autem, ne te ipsam desperes. Nam sæpe licet pugil ceciderit, tandem adhuc coronam refert. Cecidisti? resurge. Viriliter age, & dic: nunc incepi. Et ne perseueres in lapsu tuo: ne fortè vt cadauer in auium & bestiarum cibum tradaris. Cùm Propheta clamet: Ne tradideris animam *Psal. 73.* confitentem tibi. Animas pauperum tuorum ne obliuiscaris in finem. Procide & tu Regi gloriæ, confitens peccata tua: nam multitudinem miserationum continet. Qui terrenum adire Regem volunt, à ianitoribus prohibentur, à militibus & ministris expelluntur; dona Principibus afferunt, vt voti compotes fiant. Tu autem ad Regem accedens vniuersorum, nihil horum suspiceris. Non dona requirit: nullus enim est qui accipiat, neque qui impediat: quoniam statim Rex inuenitur & admittit te. Malitiæ est immemor, & benignus, & de hominum vitiis dolet. Accede igitur ad ipsum, non in simulatione, neque corde duplici: verùm in conscientia pura. Nam priusquam tu exiguum aut magnum quid loquaris, præuidet de quibus locuturus sis: & antequam tuum aperturus sis os, quæ in tuo sunt corde præcognoscit. Ne ergo vacilles, neque morbum tuum occultes: non enim durus est medicus, sed indulgens solo verbo curat. Dixit, & facta sunt. Hocque ex ipsis crede rebus. Dixit paralytico: Tibi dico, surge, tolle grabatum tuum, & vade in domum tuam: & è vestigio sanus factus est homo, & baiulans *Marc. 2.* suum quo portabatur lectum, ambulabat sanus. Dixit & le- *Matth. 8.*

proſo: Volo, mundare; & illico mundata eſt eius lepra. Quin
Ioan. 11. & Lazarum quoque quatriduanum ſolo verbo à mortuis excitauit Dominus. Et ne ſigillatim recenſentes, videamur in longum protrahere ſermonem; nam opera ipſius innumerabilia ſunt: Illius etiam (quæ pedes eius lacrymis irrigauit, & capillis ſuis abſterſit) peccata verbo diluit, atque
Matth. 9. dimiſit, dicens: Confide filia, fides tua te ſaluam fecit. Nam fons eſt indeficiens, medicamenta ſalutis hominibus producens. Ne ergo hæſites. Non enim te ſaluari volentem reijciet,
Matth. 7. qui ait: Si vos cùm ſitis mali, noſtis bona data dare filiis veſtris, quantò magis Pater veſter qui in cælis eſt, dabit bona petentibus ſe? Accede igitur ad Patrem miſericordiarum, & confitere peccata tua cum lacrymis, dicens:

Peccaui in cælum, & coram te Domine Deus omnipotens, & non ſum ampliùs dignus vocari filius tuus, neque ſurſum aſpectum tollere, & cernere altitudinem cælorum præ multitudine iniquitatum mearum, neque nomen tuum glorioſum nuncupare labiis mei peccatoris. Nam cælo & terra indignum me reddidi: quia te optimum Dominum exacerbaui. Precor obteſtorque Domine, ne me à facie tua abijcias, neque recedas à me ne miſer peream. Niſi enim me tua gratia protexiſſet, iam ego periiſſem, & eſſem inſtar pulueris ante faciem venti, & quaſi nunquam in hac vita apparuiſſem. Nam ex quo viam tuam dereliqui, nullus hîc mihi bonus occurrit dies. Qui enim in peccatis melior viſus eſt dies, acerbiſſimorum extitit acerbiſſimus. Verùm deinceps ſpero fore, vt gratia tua, quæ me confortat, conſulat ſaluti meæ. Nuncque ad te ſupplex recurro, obſecrans, vt me à iuſtitiæ aberrantem via, ſuſcipias. Effunde in me miſerationum tuarum multitudinem, ſicut in filium olim effudiſti prodigum, quia vitam meam dedecoraui, diſſipatis diuitiis gratiæ tuæ. Miſerere mei Deus, & ne vitæ memineris meæ, quæ ad extremam redacta eſt vilitatem. Miſerere mei, ſicut olim peccatricis, & publicani es miſertus. Miſerere mei, ſicut commiſeratione ductus es latronis. Nam is in terra cùm eſſet, ab omnibus reprobatus eſt: at tu eum ſuſcepiſti, & deliciarum paradiſi incolam feciſti. Quare & meam inutilis tui ſerui pœnitentiam ſuſcipe: nam & ego à cunctis ſpretus ſum, atque reiectus. Aduenisti enim Domine, non vt iuſtos,

sed peccatores vocares ad pœnitentiam. Deprecare chariſſime, & confitere: verùm actio orationi cooperetur, atque confeſſioni, vt oratio tua ſicut incenſum dirigatur in conſpectu Dei; audiaſque: ô homo, magna eſt fides tua, fiat tibi ſicut vis. Ipſe autem Deus, qui aberrantium dux eſt, & collapſorum atque debilium erector, donet nobis vt vitam peragamus irreprehenſibilem: ſtatuatque nos à dextris ſuis in illa die iuſtus iudex. Quoniam ipſi conuenit omnis gloria, honor, & adoratio, Patri, & Filio, & Spiritui ſancto: nunc & ſemper, & in omnes ſeculorum generationes. Amen. *Matt. 15.*

PARÆNESIS XLIII.

Quòd non oporteat iurare, neque blaſphemare.

CVm dicat Dominus & Saluator noſter Ieſus Chriſtus: Iterum audiſtis, quia dictum eſt antiquis: non periurabis: reddes autem Domino iuramenta tua. Ego autem dico vobis, non iurare omnino, neque per cælum, quia thronus Dei eſt: neque per terram, quia ſcabellum eſt pedum eius: neque per Hieroſolymam, quia ciuitas eſt magni Regis: neque per caput tuum iuraueris, quia non potes vnum capillum album facere nigrum. Sit autem ſermo veſter, eſt, eſt: non, non: quod autem his abundantius eſt, à malo eſt. Et quomodo nos præcepta Creatoris noſtri tranſgredi audemus? ſecundùm eum qui dicit: Et poſuerunt in cælum os ſuum, & lingua eorum pertranſiuit in terra. Et audes aperire audacter os tuum, & in cælum verba emittere, iuramenta, atque blaſphemias? & non times, ne fortè falx ignea, quam Propheta vidit, demoretur in domo tua, donec ex ea quæ ſub cælo eſt, te excidat ac deleat: dum ſic audes os aperire aduersùs Deum omnipotentem, in quem Angeli, Archangeli, Cherubim, & Seraphim, non audent oculos conijcere: ſed cum timore ac tremore aſſiſtunt collaudantes formidabile, & glorioſum, atque honorabile nomen eius? Et ſicut ſcriptum eſt: Audaces, ſibi *Matth. 5.* *Pſalm. 72.*

2. Petr. 2. placentes, ſectas non metuunt introducere, blaſphemantes. Vbi Angeli, fortitudine & virtute cùm ſint maiores, non portant aduersùm ſe execrabile iudicium. Hi verò velut irrationabilia pecora, naturaliter in captionem & in perniciem in his quæ ignorant blaſphemãtes, in corruptione ſua peribũt, percipientes mercedem iniuſtitiæ. At tu homo cùm ſis, non agnoſcis teipſum? An putas quòd probitatem præbeat res iſta? non inquam: verùm in perniciem atque exitium ea tibi res accidet: quia & aliorum animas coinquinas, Satanæ adminiſter effectus; Cùm dicat Apoſtolus: Docentes & commonentes voſmetipſos in pſalmis, Coloſſ. 3. & hymnis, ac canticis ſpiritualibus, cantantes in cordibus veſtris Domino. Tu verò, pro hiſce contraria doces, blaſphemias & iuramenta, teque ipſum vnà cum imitatoribus inſipientiæ tuæ, filium gehennæ efficis: quoniam os quod ad glorificationem ſuam procreauit Deus, illud tu amaritudine imples. Deſine igitur ô homo: ne fortè idem ſermo, quem contemnis, flamma fiat in ore tuo; & tuam linguam comburat. Nam ſi homo homini pugnam ſuſcitans, etiam pace iam facta, in conſpectum eius prodire erubeſcit: quomodo tu hodie in mundo conſtitutus, & cras tribunali ipſius præſentandus, audes talia eloqui? & non metuis, ne fortè ignis è cælo deſcendat, & deuoret te: dum tu ſic os aduersùs omnipotentem aperis? neque vereris, ne fortè terra ſub te repente diſrumpatur, & te abſorbeat? Ne decipiaris ô homo: impoſſibile eſt enim manus effugere Creatoris noſtri. Audi eum 1. Pet. 4. qui dicit; Blaſphemantes: qui rationem reddent Deo, qui paratus eſt iudicare viuos & mortuos.

Quouſque tandem exacerbamus eum, qui tanta nobis bona donauit? qui puluerem è terra capiens, formauit hominem; & inſpirauit in eum ſpiritum vitæ. Qui cuncta ſubiecit ſub pedibus ſuis, & nos dormientes cuſtodit, & excitatos protegit, & eſurientes nutrit, ac nudos veſtit: puſillanimes conſolatur: corripit, & miſeretur. Qui etiam Filium ſuum vnigenitum, pro omnium vita tradidit: Nos autem pro beneficiis eius, ſpinas & tribulos proferimus, quorum conſummatio in combuſtionem. Accede ergo ad benigniſſimum, & malorum atque iniuriarum planè immemo-

rem Deum: petens ab eo custodiam ori tuo, & ostium circunstantiæ labiis tuis. Cernis enim Prophetam, quomodo tremore ac metu perculsus, & per puram cum Deo precationem sermocinans, exclamabat dicens: Domine audiui auditionem tuam, & timui. Domine consideraui opera tua, & expaui. Ac rursus: Obseruaui, & conturbatum est cor meum, à voce precationis labiorum meorum. Et ingressus est tremor in ossibus meis, & in me conturbata est virtus mea. Quòd si adhuc pergimus iustum contemnere Iudicem, audiamus Apostolum dicentem: An diuitias bonitatis eius, & patientiæ, & longanimitatis contemnis: ignorans quoniam benignitas Dei ad pœnitentiam te adducit? Secundùm autem duritiam tuam, & impœnitens cor, thesaurizas tibi iram in die iræ, & reuelationis, & iusti iudicij Dei: qui reddet vnicuique secundùm opera eius. Propterea & alibi dicit Scriptura: Si peccans peccauerit homo in hominem, etiam orabunt pro eo ad Dominum: Si autem in Dominum peccauerit; quis orabit pro eo? Iccirco pœnitentiam agamus Fratres: quousque Creatorem nostrum exacerbamus? Si portum perdiderimus: vbi tempestatis ac perturbationis tempore saluabimur? Quòd si Dominum exacerbauerimus: ad quem tribulationis tempore, & in hora necessitatis confugiemus? Ego quidem, dilectissimi, non tanquam opere veritatem demonstrans, ista vobis conscripsi: verùm vti frater consilium præbens. Nisi quia Dominus adiuuit me, paulo minùs in inferno habitasset anima mea. Quocirca & vos ego miserrimus hominum, obsecro: precemini pro me apud Dominum, vt multitudo peccatorum meorum ante finem meum deleatur, ne confundar ab exspectatione mea; Et in hora mortis, me respiciat secundùm multitudinem miserationum suarum; Et tunc per fideles, illuminatosque Angelos, animam meam peccatricem cum vestris animabus ad requiem iustorum deducat. Qualem enim putatis, terrorem atque tremorem habet anima, in hora illa? Nam si is, qui in regionem proficiscitur longinquam, subsistit & admiratur, populum cernens peregrinum, & terram alterius linguæ, quam nunquam vidit: quo putatis timore percelli animam, quando ex hoc seculo ad futurum emigrarit; dum cernit tunc quæ nunquam aspexit? Satagamns igitur

Habac. 3. *Ibidem. iuxta 70.* *Rom. 2.* *1. Reg. 2.* *Psal. 93.* *Psalm. 50.*

eorum, quæ ibi contingent, chariſſimi, tota mente & corde. Seruiamus Deo totis viribus noſtris. Cuſtodiamus mandata eius omni contentione. Diligamus formidabile, & omni honore digniſſimum nomen ſanctum eius, & proximum, ſicut noſipſos: vt audire promereamur benedictam illam vocem: Venite benedicti Patris mei, poſſidete paratum vobis regnum, à conſtitutione mundi, Benedictus Deus, qui nos ſua implet benedictione: quoniam in omnia ſecula, miſericordia eius. Amen.

Matth. 25.

PARÆNESIS XLIV.

De Timore Dei.

ATtende tibi ipſi, Chariſſime, ne fortè in negligentia atque distractione perdas tempus tuum. Attende iis quæ dicta ſunt à Domino: Vineam plantaſti tibi: circunda illi maceriam. Amœnum hortum comparaſti tibi; fructus eius ſerua: vt læteris in nouiſſimis tuis. Et non dimittas porcos tuos, in labores tuos; ne deuaſtent eos. Quid enim prodeſt, fratres, ſi hodie vitam quietam in cella degamus: cras autem in ciuitate ac vicis remoremur, ea agentes, quæ non placent Deo? Quid prodeſt, fratres, ſi vno die ædificemus, duobus autem deſtruamus? Quomodo enim ſic operantibus nobis, perfici poterit opus? Quid nobis, & ſeculo? Quid nobis, & negotiationibus huius vitæ: qui mortui ſumus mundo? At de alimentis fit ſermo? manus ad carnis miniſterium ſufficiunt, maximè adiuuante nos Domino. Nemo enim militans Deo, vt ait Apoſtolus, implicat ſe negotiis ſecularibus, vt ei placeat qui ipſum ad militiam elegit. Ac rurſus: Nocte & die operantes propriis manibus, ne quem veſtrûm grauaremus. Quid nobis cum vicorum viis, ô monache? Si enim dum in noſtra reſidemus atque quieſcimus cella, vitiorum cogitationibus, rerumque adumbrationibus obſiſtere nequimus: quomodo non magis faciliúſque capiemur: ſi in alienigenarum manubias noſipſos coniecerimus? At frequenter vis dicere, ex Præfectorum commiſſione, te neceſſariò vicos adire. Quòd ſi eorum per-

2. Tim. 2.

1. Theſſ. 2.

missu, & propter obedientiam id agas; extra culpam es, dummodò quod tibi mandatum est, cum timore Dei egeris: at sunt nonnulli, qui prætextu obedientiæ, propriam quoque perficere concupiscentiam quærunt, secundùm hominem veterem. Vide igitur vt prudens, ne pro auro & argento, testam ac lutum inferas: & pro obedientia, inobedientiam opereris. Quid enim profecerunt, qui cum Iesu Filio Naue, & Chaleb profecti sunt ad explorandam terram? quippe qui prætextu obedientiæ, inobedientiam exercuerunt, veritatem deserentes, & à Domino recedentes, atque ab ipso corda filiorum Israël peruertentes. Quocirca siquando in ministerium mittaris: cum timore Dei cuncta gerito, tanquam Deo præsente, & iugiter opera tua spectante. Si enim missus, vadis ministraturus Sanctis, ipsoque ministerio spreto contraria agas, ac Deo contempto delicias quæras, concupiscentiasve expleas: nequaquam obedientiæ opus impleuisti, sed inobedientiæ crimen commisisti. Scire autem te volo, quòd quemadmodum hi, qui te in monasterio quietè ac tranquillè viuentem, & Domino Christo seruientem vident, in te Deum glorificant: ita qui te in ciuitate aut castello facientem quæ displicent Deo adspexerint in te scandalizabuntur. Atqui obsecro quæ tibi merces debetur, si conscientiam proximi vulneres? Quòd si consilio acquiescas meo, vt Deum timeas, & quietam vitam ducas: in te glorificabitur Dominus, eritque tibi ad omnem virtutem capessendam, robur.

Ceterùm suggerit tibi crebrò inimicus, dicens: Interea dum iuuenis es, tuis fruere concupiscentiis. Quot enim putas in seculo deliciis deditos, & tamen cælesti regno non priuatos? Tu ergo dum iunior adhuc es, comede, bibe, seculique voluptatibus perfruere: quando autem ad senium perueneris, tum demum pœnitentiam agas. Quid enim ab eiusmodi ætatis flore, corpus tuum affligere quæris? vide ne fortè in ægritudinem incidas. Dic ergo tu illi, talia tibi suggerent.: Quòd si in iuuentute deprehensus fuero, & ad senectutem non peruenero: quidnam ante Tribunal Christi respondebo? Videmus enim iuuenes quamplurimos in ætate iuuenili morientes, senes verò longæuos: sunt enim imperuestigabilia opera Domini. Et quomodo tu me

decipere tentas, admonens vt senectutis tempore pœnitentiam agam? Dicerene tunc mihi licebit ad iudicem: Iunior deprehensus, ex hac vita excessi: quare dimitte me modò vt pœnitentiam agam? Nonne planè tunc quoque ipse mihi respondebit: Per tot iam annos dimisi te, sæpiusque peccantem in me, patienter tuli, neque confestim te occidi; concedens tempora, loca, & momenta, quibus pœnitentiæ semina iactare posses. At tu tempus quod tibi ad pœnitentiam permisi, in peccatis consumpsisti, ac voluptatibus. Certò igitur noueris, frater, quòd si timorem Dei spreueris, & peccatis teipsum dederis, æterno supplicio condemnaberis. Nam qui deliciis ac voluptatibus sua membra tradidit, non in futuro duntaxat seculo, dolore afficietur: verùm etiam in præsenti, nisi citò pœnitentiam Christo egerit. Similis enim vili atque abiecto erit panno, quo vbi omnes abusi fuerint, ad extremum abijciunt, atque proculcant. Ceterùm tu si ab hisce te omnibus exemeris, & Christo Domino placere volueris, tuam seruans castitatem corporis in charitate Dei, quæ virtutum omnium columna est: similis eris purpuræ regiæ, & fulgebis instar luminaris magni, in medio fratrum, insurgentesque in te auertet atque prosternet Dominus; nam timor Dei, quem amasti, loco muri erit tibi, inueniesque gratiam coram Deo & hominibus. Aduigila igitur, & attende tibi ipsi, hoc sciens, quòd non ignorat inimicus etiam intra claustra atque repagula captare animas torpori & negligentiæ deditas. Sed dicet fortasse insipientium aliquis: non sum idoneus ad resistendum obrepentibus vitiis, verùm statim perturbatione abducor, & in assensum trahor. Ne in eo glorieris: non enim est ista religio, sed ignauia atque dementia. Cùm dicat
Sap. 4. Sapientia: Ne acceptor sis personæ contra animam tuam, neque confundaris in casu tuo. Nunquid, obsecro, si furem senseris effringentem domus tuæ parietem seu murum, iacere te sustinebis, & domum ab eo spoliari? nonne surgens, latronem persequeris? Et quomodo non est tibi curæ, castitas corporis tui: sed Dei prodis templum, illudque corruptelæ exponis? Cernimus quippe, quanto eos dignetur honore Deus, qui à diebus iuuentutis suæ vsque ad senectutem
Ierem. 2. tem seruiunt ei. Ait enim ad Ieremiam Prophetam; Memo-

ratus sum misericordiæ iuuentutis tuæ, & charitatis perfectionis tuæ, vt sequereris post sanctum Israël. Illos porro qui à iuuentute vsque ad senectutem, sensum sequuntur erroris, ita reprehendit Propheta, dicens: Inueterate dierum malorum, nunc venerunt peccata tua, quæ fecisti priùs. Ideoque beatificat eos Spiritus sanctus, qui iugum Christi super se tulerunt à iuuentute sua, dum dicit: Bonum est viro, cùm portauerit iugum ab adolescentia sua. *Dan. 13.* *Thren. 3.*

Euigilemus & resipiscamus igitur charissimi, ne fortè summa Dei longanimitas nobis in iudicium sit, dum agere pœnitentiam nolumus: sed singulis diebus peccata peccatis accumulamus. Quis putas diem iudicij mente reuoluit, & non perhorrescit? Perpendamus quæ dicuntur, dilectissimi. Cùm venerit æstas, & calores incaluerint, dicere solemus: Duo alij supersunt menses, & æstas præterierit. Quid agemus charissimi, si æterno ignis supplicio post mortem damnemur? Et dum rursus hyems obuenerit, dicimus: Alij duo, aut tres restant menses, & magna comminatio ac vis frigoris se remiserit. Quid agemus, fratres dilectissimi, si in inferioribus partibus terræ, post mortem damnati fuerimus? Quòd si quis etiam in aduersam inciderit valetudinem, & nocturno somno priuatus fuerit; crebrò oculos in fores atque fenestras domûs defigit, lucem diei videre desiderans: Nos autem quid faciemus, fratres, si in exterioribus condemnemur tenebris, vbi fletus est, & stridor dentium: vbi nulla spes est aspiciendæ vnquam lucis, in sempiterna secula? Similiter autem & qui in exilium eiectus est, dies, & menses, & annos enumerat, quotidie præfiniti temporis finem exspectans: at qui in futuro seculo condemnatus fuerit; neque dies numerare poterit, neque noctes, neque menses, neque temporum momenta. Sunt enim infinita & sempiterna secula; in quibus, qui nunc lugent ac plorant, tunc consolabuntur: qui verò nunc negligentes, vanisque seculi rebus distracti sunt, tunc condemnabuntur. Nam quæ in deliciis est vidua, inquit Apostolus, viuens mortua est. Et rursus Saluator; Væ qui ridetis nunc; quoniam lugebitis & flebitis. Euigilemus ergo ab hac vita dilectissimi. Lugeamus modò, vt tunc consolemur. Vitam *1. Tim. 5.* *Luc. 6.*

quietam atque tranquillam, cum humilitate in cellis nostris degamus: vt respiciat humilitatem nostram, & laborem Dominus: remittatque nobis cuncta peccata nostra. Scriptum
Psal.135. est enim: Quia in humilitate nostra memor fuit nostri Do-
Psalm.102. minus. Et iterum: Quemadmodum miseretur pater filiorum, misertus est Dominus timentium se. Det porro nobis Dominus, irreprehensibilem peragere vitam, & cum Sanctis suis glorificari. Quoniam ipsum decet gloria, in secula seculorum. Amen.

PARÆNESIS XLV.

De charitate siue dilectione.

SI tibi, Charissime, donum scientiæ & discretionis, siue gratiarum, & curationum, concessum sit: vide ne fortè his confisus muneribus, permaneas infructuosus. Vt non dicas tunc: Domine, miserere. Et responsum audias
Matth. 25. cum his qui à sinistris erunt, quando magnus ille Rex iustos
Matt.7.25. separabit à peccatoribus: non noui vos. Scriptum quippe est. Non omnis qui dicit mihi: Domine, Domine, intrabit in regnum cælorum: sed qui facit voluntatem Patris mei, qui in cælis est. Multi enim dicent mihi in illa die:
Matth. 7. Domine, Domine, nonne in nomine tuo prophetauimus; & in nomine tuo dæmonia eiecimus; & in nomine tuo virtutes multas fecimus? Et tunc confitebor illis, quia nunquam noui vos, discedite à me, qui operamini iniquitatem.
1.Ioan. 4. Cur ita: quia charitatem non seruarunt. Nam quemadmodum scriptum repetitur: Qui fratrem suum quem videt, non diligit, Deum quem non vidit, quomodo potest di-
Luc. 12. ligere? Scriptumque est: Seruus ille qui nouit voluntatem Domini sui, & non fecit, vapulabit multis: qui autem non cognouit, & fecit digna plagis, vapulabit paucis. Atque Apostolus: Et adhuc excellentiorem vobis viam de-
1. Cor. 12. & 13. monstro: Si linguis hominum loquar & Angelorum, charitatem autem non habeam; factus sum velut æs sonans, & cymbalum tinniens. Et si habuero prophetiam, & nouerim mysteria omnia, & omnem scientiam: & si habuero

omnem fidem, ita vt montes transferam: charitatem autem non habuero, nihil ſum. Et ſi diſtribuero in cibos pauperum omnes facultates meas, & ſi tradidero corpus meum ita vt ardeam, charitatem autem non habuero, nihil mihi prodeſt. Charitas patiens eſt, benigna eſt, Charitas non æmulatur, non agit perperam, non inflatur, non eſt ambitioſa, non quærit quæ ſua ſunt, non irritatur, non cogitat malum, non gaudet ſuper iniquitate, congaudet autem veritati: omnia ſuffert, omnia credit, omnia ſperat, omnia ſuſtinet. Charitas nunquam excidit. Ecce, audiſti chariſſime, vim charitatis. Hanc tibi in cunctis tuis operibus vindica: vt quantùm duce gratia fieri poteſt, laudem à Deo referas.

Obteſtor autem vos, fratres chariſſimi, vt mei ſerui inutilis, in precibus veſtris apud Deum gratiſſimis, memineritis: ne ſermones mei ſint otioſi atque inutiles; neque contra me faciant coram Iudice, in die atque aduentu Domini & Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti. Nihil mihi conſcius ſum: at iudicij ſucceſſus terribilis, & ignis zelus, qui aduerſarios conſumpturus eſt, horrorem mihi incutiunt. Ceterùm Deus, per ſuam miſericordiam, mihi quoque quamuis indigno introitum vobiſcum, & cum aliis electis ſuis, in ſuum regnum concedat. Diffundatque Dominus Ieſus charitatem ſuam in cordibus noſtris. Quia ipſi gloria, & potentia, in ſeculorum ſecula. Amen. *Heb. 10.*

PARÆNESIS XLVI.

Ad Eulogium.

AD fructum obedientiæ reſpiciens, Frater chariſſime, tibi de quibus mihi imperaueras, perſcribere ſtudui. Principium optimum eſt timere Dominum. Senectus verò honorabilis, in anima Chriſto deuota. Qui ſibi ipſi attendit, in omni loco ſalutem aſſequi poterit. Qui conuerſationibus gaudet mundanis, ſeculum nondum ſe odiſſe oſtendit. Nam ſicut qui ignem excitat, flammam ſuſcitat: ita & mundana colloquia, paſſiones atque affectiones prauas in corde monachi commouent. Vtinam, frater, aduentantes colloquen-

di causâ, nihil tibi nocerent. Qui mulierum familiaritatem amat: aduersùs seipsum, fornicationis dæmonem excitat. Cùm bonam de te famam acceperint parentes tui, plusquàm vino & epulis lætabuntur. Qui delectatur ebrietate, multis damnis afficietur. Dicit enim & agit, quæ non decent, deprædaturque proprias diuitias, & velut alienas distribuit etiam inimicis: nam ebrietas mentem atque intellectum ipsius excæcauit. Modestum ac grauem te gere, frater: modestia enim & grauitas pacificum ac tranquillum vitæ statum parit; porro tranquillus vitæ status, vitam perturbationibus liberam efficit. Sit tua modestia cum humilitate coniuncta: vt verus monachus reddaris, & charitatem atque temperantiam possideas. Multiloquium, frater, mentem sensumque obtenebrat: mens autem tenebris obducta, ad impudentiam trahit: impudentia verò fornicationis est mater. Qui silentio gaudet, absque perturbationibus viuit: quin etiam ne proximum quidem irritat. Risus porro & impunitas, instar veneni nouitio obest, ac monacho quoque inutilis. Nam illos, qui nunc lugent ac plorant, beatificat Dominus. Iactura est monacho, multiloquium. In mensa maximè tacendum. Ama silentium frater, vt tecum grauitas atque modestia maneat. Conserua modestiam & maturitatem, vt te à fornicatione custodiat. Qui contradicit, & immorigerus suo est Præfecto, non tardabit prolabi in mala: at qui morem Superiori gerit, cum iustis gaudebit. Qui in propriis gloriatur viribus, ipse à se diuinum auxilium repellit: qui verò gloriatur, in Domino glorietur. Qui distractiones amat, & quietem odit, sæpe multúmque tribulabitur: atqui in humilitate quietem sectatur, in Domino lætabitur. Qui patienter in Synaxe consistere recusat, haud leue damnum subibit: at qui cum reuerentia & patiẽtia perstiterit, exaudietur. Qui tempore Synaxis, verbis intentus est otiosis: in duplicem reprehensionem incurret: propterea quòd à precatione atque psalmodia eum retrahit quo cum loquitur: tum etiam quòd sibi ipse dãnum conciliet, ac simul iis qui proximè adstant. Qui exercitationem diligit, robustior euadet. Qui verò ebrietatem amat, in nullo sibi temperabit. Cui operari molestum est, in curiositatem incidet: multa quippe mala otium docuit; at cui operari iucundum est, sine molestia erit. Qui in splendido paren-

tum gloriatur amictu, probatus non erit: non enim in acie belli proderunt ipsi. Honora, frater, paruos & magnos: *vt te exaltet Dominus: qui enim seipsum humiliat, exaltabitur. Humilia caput Superiori tuo, & Præfectis fratrum in Domino subiectus esto. Nam in eo, fructus timoris Dei existit. Humilitas porro non solùm in submissione erga maiores exhibetur, sed etiam in attributione honoris erga minores atque inferiores. Scriptum quippe est: Quicunque honorificauerint me, glorificabo eos: qui autem contemnunt me, ignominia afficientur. Nos ergo glorificemus Deum, vt & ipse nos glorificet, cum omnibus Sanctis suis. At in quo glorificabimus ipsum? in obseruatione legum, ac mandatorum eius. Nam scriptum habetur: Non in sermone est regnum Dei, sed in virtute. Et rursus: Non omnis qui dicit mihi, Domine, Domine, intrabit in regnum cælorum: sed qui facit voluntatem Patris mei qui in cælis est.

Luc. 4. 19.
1. Reg. 2. iuxta 70.
1. Cor. 4.
Matth. 7.

Ante omnia frater, Deum in veritate time: & timor eius illuminabit oculos mentis tuæ. Dilige autem humilitatem: nam quæ secundùm Deum est humilitas, murus firmus & inexpugnabilis est à facie inimici, ac petra ex opposito percutiens atque confringens machinas Satanæ, & tela nequissimi ignea. Si tecum mente constitueris, quasuis contumelias, damna, atque contemptiones propter Dominum sufferre: eris tanquam generosus ac strenuus bellator, contra aduersarios semper armatus: tuncque inimici viso tanto tuo studio, concident à facie tua. Si velis inconsideratè currere, & nihil fatigari: quæ, obsecro, vtilitas?

Castitatem corporis tui, vnà cum charitate custodi: nam charitas mater virtutum est: castitas autem lucerna ac firmamentum: lumen porro istorum, quies est atque tranquillitas: murus verò eorum, timor Domini. Seruemus, Fratres, castitatem corporis nostri, in charitate Dei: vt cum sanctis suis Angelis nos Dominus connumeret. Nam his qui castitatem diligunt, delectatur Spiritus sanctus, & patientiam ipsis donat. Quare perfectè exercetur castitas per temperantiam, mansuetudinem, & tranquillitatem, quæ est cum charitate coniuncta. Quocirca subtrahere nos

debemus ab omni fratre ambulante inordinatè: ne fortè
Rom. 12. ſuſpicionem demus his qui nos vident. Ait enim Apoſtolus:
Prouidentes bona non tantùm coram Deo, ſed etiam coram
1. Cor. 11. hominibus. Si quis autem contentioſus eſt, nos talem conſuetudinem non habemus, neque Eccleſiæ Dei. Rurſuſque
1. Cor. 10. eum dicentem audi: Tu quidem rectè gratias agis, ſed
alius non ædificatur. Vt quid enim libertas mea iudicatur
ab alia conſcientia? Quamobrem neceſſarium eſt adhortationes hominum timentium Dominum ſuſcipere, & non
Rom. 15. ſibi ipſis placere, ſecundùm eum qui dicit: Vnuſquiſque
veſtrûm proximo ſuo placeat in bonum, ad ædificationem.
Tit. 2. Et iterum: Vt is qui ex aduerſo eſt vereatur, nihil habens
Matth. 5. malum dicere de vobis. Ait enim Dominus gloriæ: Sic luceat lux veſtra coram hominibus, vt videant opera veſtra
bona, & glorificent Patrem veſtrum qui in cælis eſt. Cauendum eſt, ne occaſione communicationis, ſanctificationem perdamus: vſitatum quippe inimico eſt per bonum
operari malum. Nam qui peccat, & ſibi occultare videtur,
Matth. 10. decipitur: nihil enim occultum, quod non reuelabitur.
Si tibi inimicus concupiſcentiam carnalem ſuggeſſerit: reſ-
Epheſ. 4. ponde ipſi: Abſit à me, vt ampliùs contriſtem Spiritum
ſanctum Dei, in quo ſignatus ſum, in diem redemptionis:
ſufficit enim mihi tempus præteritum. Nam ſcriptum eſt:
1. Cor. 10. Omne peccatum quodcunque fecerit homo, extra corpus
eſt: qui autem fornicatur, in corpus ſuum peccat.

De pugna autem mentis ac cogitationis, ex parte didici: Nam frater ab alio interrogatus fratre, dicente: Cogitationes ſordidæ conturbant me. Ille reſpondit: Sancti ſenes quibuſdam permittebant, vt intus ſinerent cogitationes ingredi, & tunc bellum cum iis gererent: imbecillioribus autem ne vllo quidem modo cum iis agerent, interdicebant; ne fortè dum mens atque memoria iis immoratur, morbus incurabilior reddatur. Tunc frater: Et quid eſt, inquit, permittere cogitationes intus ingredi, & tunc bellum cum iis gerere? Cui ille, audi, inquit: Quando inimicus cogitationem alicui turpem, conſiderationeſque impuras adduxerit, mox formoſi aſpectûs mulierem menti eius obiicit, aut quid ſimilium, ad corruptionem occurrentium. Quæ dum cernit coram ſe conſtituta, qui mente pugnat,

non terretur cogitationibus eiusmodi : sed fortiter se opponit, impugnatque vehementer ac sapienter eas. Deinde aperit ipsis, & occludit eas. Et vbi iam ipsæ intus fuerint, simul cum materia per quam pugnabant, dicit ad eas: hæc est quæ vobiscum consistit, cuius causâ me turbatis ac molestatis quotidie, mentemque meam informatis ? Cupio igitur perfectè nosse, quis ipsius sit vsus ? Imperatque ensem sibi deferri, cogitatione ac mente; quo accepto aperit eam in ventre, imaginatione mentis, & dicit: Volo cognoscere, quid tandem in ipsa reperiam; pulchritudinemne an putredinem? apertoque ventre eius, inuenit intus quæ omnes nouimus; manifestatur enim ex parte turpitudo concupiscentiæ. Quare aduersariæ cogitationes cernentes cladem sibi illatam, tumultuari incipiunt: volentes fratris cogitationem diripere, atque reprobare; vt mente ab aliis cogitationibus turbata, destruant præsens certamen; metuentes ne fortè prorsus ipsarum appareat turpitudo atque confusio. Qui autem ex aduerso cum iis pugnabat, ait: Cur alia pro aliis adducere vultis? non enim vos egredi sinam, donec accuratè quidquid est in hac re, penitus indagauero, & vtrùm reuera sit amore dignum quod vos laudatis. Tunc frater, ad tres vel quatuor vsque dies, in interiore cubiculo cadauer recludit: ac postea aperit, cupiens cadauer videre. Et priusquam ipse intus ingrediatur, occurrit ei intolerabilis ille fœtor, manuque os sibi cum naribus obstruens, nutu demonstrat aduersariis cogitationibus, ac sociis cooperatricibus peccati, finem rei. Deinde ait ad ipsas: Quid respondetis ad ista? Illæ autem rubore suffusæ, instar fumi abibant in aërem. Sicque frater morbidas perturbationes diuina auxiliante gratia superauit: vnde etiam confitens Domino, dicebat: Gratias ago tibi Domine Deus meus, quòd non tradidisti me in manus inimicorum meorum: sed saluasti me de laqueo venantium: & gratia tua, Domine, illuminauit mentem meam ad intelligendum ista: non enim per meam sapientiam, ab earum liberatus sum laqueo.

Semper ergo fratres, timorem Dei ante oculos habeamus: vt ipse nos protegat: nam absque eius protectione, homo nihil est. Magna quippe inimicorum nostrorum est fraudulentia atque malignitas, sed diuinum auxilium cir-

cundans hominem longè præstat ac superat: verùm oculis nostris illud cernere non permittitur. Diligamus ergo Deum auxiliantem nobis, & saluantem totis viribus: & proximum, sicut nos ipsos. Perpende mente diem obitûs tui, frater charissime, quando obrigescens in tua iacebis tegeticula seu storea. Heu mihi, heu mihi, qualis animam meam detinebit timor ac tremor in hora illa, frater charissime? Si quid igitur boni fecerit in vita ista, dum in ea instar aduenæ & peregrini habitarit, si tribulationes & opprobria propter Dominum sustinuerit, ac optima coram ipso fecerit: magno cum gaudio in cælos sustolletur, à sanctis Angelis deducta. Quemadmodum enim operator laborum, ac per totum laborans diem, exspectat duodecimam horam: vt post laborem, accepta sua mercede respiret: Sic & iustorum animæ, illam præstolantur diem: peccatorum autem, timore atque tremore in illa die ac hora corripientur. Et sicut reus quispiam à ministris comprehensus, & ab ipsis ad iudicij locum deductus; ita quoque in illa contremiscent hora iniustorum animæ, in sempiterna tormenta æternæ caliginis respicientes. Quòd si quis dixerit: permitte me in illum proficisci mundum, vt deinceps pœnitentiam agam; non erit qui dimittat. Audiet enim talis: quando suppetebat tempus, non egisti pœnitentiam; & nunc vis ire ad agendam pœnitentiam, quando omnibus iam stadium est apertum? Non decertasti; & modò decertare cupis, quando cunctæ fores clausæ sunt, tempusque certaminis præteriit?
Matth. 24. 25. Nonne dicentem audisti: Vigilate, quia nescitis diem neque horam? Ista autem præscientes, fratres charissimi, dum tempus habemus, pœnitentiam agamus: vt eruat nos Deus ab ira super filios diffidentiæ ventura: nosque in partem Sanctorum ascribere dignetur. Ora etiam pro me peccatore,
Iacob. 5. dicente & non faciente. Nam scriptum est: Confitemini alterutrum peccata vestra, & orate pro inuicem; vt sanemini in nomine Domini & Saluatoris nostri Iesu Christi. Cui gloria & potentia, cum Patre initij experte, & sanctissimo atque optimo & viuifico Spiritu: nunc & semper, & in secula seculorum. Amen.

PARÆNESIS

PARÆNESIS XLVII.

Ad Monachum acediæ deditum, qui tentabatur vt rediret ad ſeculum.

DIxit Dominus gloriæ: Intrate per anguſtam portam: quoniam lata & ſpatioſa eſt via quæ ducit ad perditionem, & multi ſunt qui inueniunt eam. Quid ſibi vult anguſta, & arcta via, quæ ducit in vitam æternam; & pauci ſunt qui inueniunt eam? Et quis eſt qui inuenit ipſam, pronuntiatque nobis vitam ipſius? Sancti omnes; per quam, vas electionis Paulus cucurrit: & conſummans curſum, coronam reportauit. Ideóque viam eius annuntiat nobis, dicens: In omnibus exhibentes noſmetipſos ſicut Dei miniſtros, in multa patientia, in tribulationibus, in neceſſitatibus, in anguſtiis, in plagis, in carceribus, in ſeditionibus, in laboribus, in vigiliis, in ieiuniis, in caſtitate, in ſcientia, in longanimitate, in ſuauitate, in Spiritu Sancto, in charitate non ficta, in verbo veritatis, in virtute Dei, per arma iuſtitiæ à dextris, & à ſiniſtris, per gloriam & ignobilitatem, per infamiam & bonam famam; vt ſeductores & veraces, ſicut qui ignoti & cogniti: quaſi morientes, & ecce viuimus: vt caſtigati, & non mortificati: quaſi triſtes, ſemper autem gaudentes: ſicut egentes, multos autem locupletantes: tanquam nihil habentes, & omnia poſſidentes. Et ſpes noſtra firma eſt pro vobis: ſcientes quòd ſicut ſocij paſſionum eſtis, ſic eritis & conſolationis. Quare & nos, fratres, debitores ſumus vt eamdem teneamus viam vſque ad finem; in qua etiam ſtipendia fecimus. Vitam quietam in ſolitudine agis? recordare eorum qui in carceribus concluſi detinentur; qui non ſolùm ibi incluſi ſunt, ſed etiam ferro circundatum eſt ipſis collum: alij verò etiam in compedes coniecti ſunt. Eremiticam vitam degis? cogita paſtores ouium, qualia in ſolitudinibus & montibus pericula ſubeant: & quidem hyeme frigore obrigeſcunt, æſtate verò ſolis radiis exardeſcunt.

Matth. 7.

2. Cor. 6.

2. Cor. 1.

In cœnobio viuis? cogita id quod ſcriptum eſt; Multitudinis autem credentium erat cor vnum, & anima vna; nec *Actor. 4.*

quisquam eorum, qui possidebat aliquid, suum esse dicebat: sed erant illis omnia communia. Funiculos efficis? in mente habeto illos qui per mare nauigant: nam hi cum mari pugnantes, eandem artem tractant. Sportulas exiguas operaris, quæ dicuntur malacia? cogita brencarios. Pulchrè & eleganter scribis? ædium fabricatores, & operis tessellati atque exquisiti effectores cogita: veruntamen diuinos sermones in fide & veritate conscriptos ne deprauaueris. Quid enim eo maius peccatum est: reddere id quod est dulce, amarum: & quod amarum, dulce: lucem, tenebras; & tenebras, lucem, in subuersionem audientium? Væ facienti ista: nam animarum scandala ponit. Punctis distinctum opus efficis? caligarios & coriarios cogita. Storeas operaris? cogita eos, qui marmora secant. Chartam coccineam operaris? coriarios cogita. Thecas ac peras operaris? canabarios cogita. Canistra operaris? cogita mundanos eandem artem tractantes. Vermiculata opera, antennasve facis? scrinifices & vascularios cogita. Linum operaris? linifices cogita. Lintea facis? sericarios cogita. In pistrino te constituerunt? lictores atque tortores cogita. In hortum te redegerunt? fullones cogita: qui hyemem æquè atque æstatem peragunt, in aquis suum opus facientes. In culina te posuerunt? tinctores, fabrosue ærarios cogita: qui quidem die noctuque laborant, cum igne pugnantes: & alienæ potestati subiecti, turbatique sustinent: & à principibus frequentes coacti atque angustiati, suum opus non negligunt. Ianitorem te statuerunt? seruos terrenorum principum cogita. Ministrum, siue œconomum, vel præfectum aliorum te constituerunt? dicentem cogita: Seniores ergo qui in vobis sunt, obsecro, consenior & testis Christi passionum qui & eius, quæ in futuro reuelanda est, gloriæ communicator: pascite qui in vobis est, gregem Dei: prouidentes non coactè, sed spontaneè secundùm Deum: neque turpis lucri gratiâ, sed voluntariè: neque vt dominantes in clero: sed formæ facti gregis. Et cùm apparuerit Princeps pastorum Christus, percipietis immarcessibilem gloriæ coronam. Et ne cuncta sigillatim recensentes, in longum protrahere videamur sermonem: omne quod operatus fueris, & tædij atque pigritiæ tibi spiritum inimicus in opere intulerit, ad si-

1. Pet. 5.

mile aliquod opificium referas animum, vt contradicas aduersario. Quodcunque verò feceris, siue in opere, siue in sermone: testem tibi propriam adhibe conscientiam, illud nimirum secundùm Deum esse, quod efficitur, & saluaberis.

Dic autem & ipse mihi, obsecro: Quòd si abnegaueris gratiam eius, qui te in æternum suum vocauit regnum ac gloriam, & ad seculum redieris, quid facturus eris, vt putat cogitatio tua? aut potiùs quid tibi suggerit hostis animarum nostrarum, nempe, si datam tibi gratiam reieceris, te esse regnaturum? Et si verò regnaueris, nonne & mors te excipiet? Si porro etiam facultates multas possederis, diuitiasque in copia congregaueris: nonne aliis eas relinquens, nudus hinc abibis? Secundùm dictum illud Apostoli: Nihil enim, inquit, intulimus in mundum, nec quid etiam auferre poterimus. Qui autem seminat in spiritu, de spiritu metet vitam æternam. Secundùm hominem loquor: Frater; quòd si abnegaueris gratiam Domini, non erit apud alios ea de te, quæ fuit opinio priùs, quàm vitam monasticam institueres: sed apud amicos, familiares, ac propinquos, tanquam transgressor habeberis, & negator. Sed quis te auspicari coëgit opus, quod implere nequires? annon & lex istud dicit? Scriptum quippe habetur in lege: Si quis est vir, & formidolosus, ac meticulosus corde, non egrediatur ad bellum, sed reuertatur in domum suam: ne pauerefaciat cor fratris sui. Nunc igitur quod exorsus es, etiam perficito.

1. Timoth. 6.

Deut. 20. iuxta LXX.

Quòd si etiam in peccato aliquo præuentus fueris, ne in eo permaneas: sed ad Dominum in veritate conuertaris; est enim in cælo, qui peccata eorum, qui conuertuntur ad ipsum, delet. Solùm cogitationibus temerariis ne consenseris: neque enim leones, neque dracones, nec barbari tantùm nocere poterunt, quantùm temeritas, morem ipsi gerentibus. Nam multi initio hanc propulsantes, sententiisque eius communicare nolentes, etiam à barbaris in pretio sunt habiti, leonesque cum draconibus hos veriti sunt; Flamma ignis non valuit capillos capitis eorum exurere: neque enim inuenta in ipsis est materia malitiæ, sed bonitatis. Temeritas verò suos crudeliter cædit amatores: non enim est malitia, cuius non sit mater temeritas. Nam palam est

auaritiam omnium malorum esse radicem, secundùm illud
1. Tim. 6. Apostoli dictum: Radix omnium malorum est cupiditas; ab ipsa verò radix germinauit: nam ipsa malitiæ caudicibus ac ramis nutrimentum incrementumque præbet. Quid eâ in mundo sæuius atque atrocius? quippe quæ suos amatores hostibus tradit, & profugos reddit. Fugit enim impius, nemine
Prouerb. 28 persequente: Iustus autem tanquam leo confidit, in magna sua libertate atque fiducia. A temeritate porro qui detentus est, non barbarorum cruciabitur manibus, non in regione externa: verùm intus angitur, intus affligitur, & à propriis contribulibus verberatur; nullusque pro eo qui roget inuenitur; quamuis non occultè, sed apertè tormenta ipsi inferantur, non ob actiones bonas, verùm propter temeritatem. Cuncti eos, qui labuntur per illam, condemnant: cuncti istos accusant. Nullus est qui succurrat, nullus qui liberet atque defendat. Si temeritatem secutus fueris, in mortis penuaria deducet te. Hæc etiam potentatus subuertit, & familias desolauit, Reges concussit, & in ruinam tradidit. Recede igitur ab ea, frater charissime, ne constringaris vinculis eius; nam vincula ipsius sunt ferrea, & pedicæ eius æneæ. Hæc suos amatores funditus euertit, & in hac vita ruinam iis infaustam parit, & post mortem exitium. Et quod ipsius est nomen, nisi temeritas? odit veritatem, mendacium diligit, disciplinam non admittit, admonitiones auersatur ac reijcit, insolentiâ & contumaciâ gaudet, reprehensiones nõ suscipit, voluptates nutrit: Deum contemnit, non reueretur, non erubescit homines. Initium eius priuatio diuini timoris: finis verò ipsius pernicies & exitij hæreditas. Domine, Domine, qui oculos cæci à natiuitate aperuisti, oculos quoque mentis nostræ resera: ne in laqueos eius incidamus.

Ne ergo diuinam repellamus gratiam, charissime, an ignoras, quòd gaudiũ in cælo erit maius super vno homine peccatore pœnitentiam agente, quàm super nonaginta nouem, qui non errauerunt, & pœnitentiâ non indigent? Quid porro est tribulatio huius seculi, pariter & gaudium in hoc mundo, charissime? Melius igitur est, tribulationes occurrentes ferre, quàm deceptiones. Nam similis est gloria mundi huius, atque fallacia eius, flammæ ignis, quæ appositа ligna deuorauit, & mox exstincta est, talisque flam-

ma in cinerem ac puluerem abiit. Qui verò tribulationes propter Dominum sustinet, similis est ei, qui domum suam super petram Christum ædificat. Propterea, frater, resipiscamus, & ad Christum Dominum redeamus, obsecro. Meminerimus ineuitabilis tribunalis Dei, & iudicij æterni, infirmitatisque naturæ nostræ, oro. Quid culice minus ac vilius? & huius minas sufferre nequimus. Quid ergo aduersùs venenatum & non quiescentem vermem faciemus? Vesperâ porro factâ, dicet quispiam; Lucernam accende, quia tenebræ sunt: at quid agemus in tenebris istis caliginosis atque obscuris? Quòd si quis à solaribus vritur radiis, ad vmbram confugit: & quid contra inextinguibilem flammam ignis, præstabimus? Sumamus exemplum charissimi, à rebus quæ videntur, de iudicio futuro. In hoc seculo, si malum quis egerit, & sciatur, & in custodiam à mundi huius principibus missus fuerit: in qua putas anxietate atque pudore, erit in eo anima ipsius? Et licet sæpe à domesticis atque familiaribus ei obsequia præstentur, & à consanguineis curetur, & ab amicis consoletur, atque à sibi notis ac charis assiduè visitetur: hisceque omnibus sic perfruatur, non tamen ab ipso dolor recedit. Denique verò post multa verba, siue per amicorum consolationem, circuncursationem, atque obsecrationem: siue etiam per pecuniarum donationem, fortè spem concipit, se suo aliquando tempore è custodia liberatum iri. At ibi, qui à propriis condemnatus est operibus, non habet consolatores atque intercessores; non circuncursat pater, non assidens consolatur mater; non ibi vxoris, & amicorum condolentia; non ibi annuntiatio bona, non fama atque auditio pacis, nec lux, nec sonorus auium concentus, non solstitiorum vicissitudo, temporumque permutationes, non musicorum sonus atque lætitia: nam cuncta ista ab impiis sublata sunt: pars autem eorum contraria. Sicut scriptum est: Pluet super peccatores laqueos, ignis & sulphur, & spiritus procellarum, pars calicis eorum. Quoniam iustus Dominus, & iustitias dilexit: æquitatem vidit vultus eius. Deprecemur igitur Dominum ex tota anima, vt nos in tremenda illa hora protegat atque defendat. Nam in iis qui saluantur, gaudet: quippe quibus præparauit, quæ oculus non vidit, nec auris audiuit, & in cor homi-

Psal. 10.

Isa. 64.

nis non aſcenderunt. Hæc mente reuolue, & ad Dominum conuertere. Noli eſſe inſtar ſecuris in manu diaboli, quæ plantas excindit fructiferas: neque ſicut ventus exæſtuans, ac fructus bonos corrumpens. Non noſti, chariſſime, quòd ſi vir quiſpiam in acie belli vulneratus ex caſtris ceciderit, eum timiditatis materiam ſuis commilitonibus præbiturum? At tu quid dicatur intellige: Si quis autem ſeipſum viriliter contra aduerſarios armauerit, etiam ſegniores atque ignauiores corde, ſua excitabit alacritate. Non recordaris chariſſime, quali priùs fueris compunctione præditus, quando ſolitariam vitam exorſus es? Vbi igitur illa compunctio, lacrymarum plena? Vbi cæleſte deſiderium, & non ſimulata modeſtia, morumque maturitas? Vbi, quæ ad cælum ſuſtollit humilitas? Vbi ſilentium, plenum intus orationibus? Vbi oculorum cuſtodia, cogitationes purgans? Vbi charitas, Deum flectens? His porro ſpretis atque remotis, quidnam tibi comparaſti? Iracundiam, excandeſcentiam, clamorem & blaſphemiam, intemperantiam, & impudentiam, & os
Pſalm. 106. effrænatum? Hei mihi, quomodo fructifera terra conuerſa eſt in ſalſuginem, à malitia habitantium in ea? Hæccine ſunt verba, quibus pactus es ſeruire Deo, & expectare ſalutare eius? Iſtæ ſunt orationes, quibus precatus es Deum in tribulationibus tuis? Caueto, chariſſime, ne fortè qui moleſtiâ te afficit, ſtudetque à fraternitate te abrumpere, ipſe mortem tibi acerbam turpemque conciliet. Vera narro: Noui ego vnum atque alterum, ac tertium fratrem, à vita ſolitaria receſſiſſe, & ad vitam ſecularem rediſſe, qui non durarunt in vita, ſed amara atque indecenti morte ſuam vitam finierunt. Quare iis vt reſiſtas, te, rogo, frater, concupiſcentiamque reprimas; & non conſentias illis, qui te captiuare volunt. At ſurſum mentem, frater chariſſime, habeamus: Surſum manus cum Moyſe tendamus, & Dominus cæcitate ipſos pro nobis oppugnabit. Ne ergo timeas à facie eorum: nam ſæpe tibi ſuggerunt infirmitatem carnis, inappetentiam ſtomachi, ſuſpicionem Superioris, timorem Præfecti, prolixitatem temporis, ac priorem viuendi rationem, & carnalium parentum memoriam: cunctaque iſta excitant, vt animam tuam obſideant, & circunueniant. Non animo verſas, quòd ſi quis filium facinoroſum ha-

beat, eum leges in conſpectu parentum punire iubeant: & non eſt qui ipſum ex tortorum manibus eripere poſſit? Quantò ergo magis, putas, timore omnia plena erunt in iudicio illo futuro: vbi Reges atque tyranni, diuites & pauperes graui t remore detenti aſſiſtent? Deſcende ergo in teipſum frater chariſſime, & ne contemnas iuſtum atque infallibilem iudicem, neque inexſtinguibilem vnquam flammam. Quòd ſi parui pendas, vel hinc experire, an ignis aſperitatem, & tormentum ſuſtinere poſſis: Lucernam accende, & extremitatem ſaltem digiti impone; & ſi ferre queas dolores, fortaſſe poteris teipſum etiam ibi iuuare. Sin autem totum corpus tuum extra ignem ſit, & exigui huius membri dolores perferre nequeas: quid, obſecro, faciemus, quando totum corpus cum anima in gehennam ignis proiicietur?

Sed dicet fortaſſe inſipientium aliquis? Ego quoque ſuſtinere vellem: verùm quid agam? infirmus enim ſum, & negligens. Nam ſi me ſaluari vellet Deus, etiam patientiam mihi præberet. Venite, videte, fratres, animam captam, non à barbaris, & gladio, verùm à temeritate atque malitia. Deum cupientem omnem hominem ſaluari, & ad veritatis agnitionem venire, accuſas & culpas: qui propter nos peccatores etiam Crucem ſuſtinuit? Ipſe inuitat, & dicit: Venite ad me omnes qui laboratis, & onerati eſtis, & ego reficiam vos. Tollite iugum meum ſuper vos, & diſcite à me, quoniam mitis ſum, & humilis corde, & inuenietis requiem animabus veſtris. Iugum enim meum ſuaue eſt, & onus meum leue. Rurſuſque ait: Petite, & dabitur vobis: quærite & inuenietis: pulſate, & aperietur vobis. Omnis enim qui petit, accipit: & qui quærit, inuenit: & pulſanti aperietur. Quo igitur pacto dicis, ſi me Deus ſaluari vellet, patientiam mihi tribueret? cur ſic te fallit inimicus, vt eius acquieſcas conſiliis? cur tantum tibi conſciſcis damnum, vt exutâ ſtolâ gloriæ, teipſum ab Angelorum conuerſatione ſegreges: voluteriſque in paſſionibus ignominiæ? Quorſum tibi, quorſum tibi hoc probrum, vt audias dici te apoſtatam? Dicaturque de te: Ecce qui Domini ſui ac Dei gratiam aſpernatur? Cur hac te enecas morte, vt videas te proiici in tenebras exteriores, poſſidens fructum igno-

1. Tim. 6.
Matth. 11.
Matth. 7. 21.

miniæ: alios verò fratres, qui exspectant salutare Domini, videas coronari, & in gaudium Domini sui introduci? At quò fugere poteris? aut quis te locus excipiet fugientem à conspectu Domini quem repellere cupis? Propterea sustineamus, obsecro, ne fortè in te veniat, quod scriptum est:
2. Pet. 2. Melius enim erat illis non cognoscere viam iustitiæ, quàm post agnitionem retrorsum conuerti ab eo, quod traditum est illis sancto mandato. Contigit enim eis illud veri pro-
Prouer. 26. uerbij: Canis reuersus ad suum vomitum, & sus lota in volutabro luti. Alioque in loco ait Scriptura: Sed æstimaue-
Sapien. 15. runt lusum esse vitam nostram, & conuersationem vitæ compositam ad lucrum. Cogitemus, frater charissime, nos peregrinos & aduenas esse in hoc seculo: nam multi qui manè surrexerunt, non peruenerunt ad vesperam: alij autem, qui cubitum vesperi concesserunt, non peruenerunt ad tempus matutinum. Dicentem audi: Homo vanitati similis factus est, dies eius sicut vmbra prætereunt. Adhuc modicum præstolare, ac sustine, oro, frater dilectissime: nam qui
Psal. 143. Matth. 10. & 24. perseuerauerit vsque in finem, hic saluus erit. Nemo enim nouit, an fortasse tempus resolutionis nostræ immineat: & hanc ob causam nostræ insolescunt & abundant tentationes. Ne ergo pusillanimes simus, neque conuertamur retrorsum: at potiùs retroactorum obliti, ad ea, quæ antè sunt, extendamur: vt simul cum sponso ingrediamur, priusquàm
Matth. 25. fores occludantur. Ait enim Saluator: Vigilate & orate, quia nescitis diem neque horam. Et rursus: Sicut factum est
Luca 17. in diebus Noë, ita erit in aduentu filij hominis. Sicut enim erat in diebus ante diluuium, comedentes & bibentes, nubentes, & nuptui tradentes, vsque ad eum diem quo intrauit Noë in arcam, & venit diluuium & perdidit omnes. Similiter sicut factum est in diebus Loth: Edebant & bibebant, emebant & vendebant, plantabant & ædificabant; qua die autem exiit Loth à Sodomis, pluit ignem & sulphur de cælo, & omnes perdidit: secundùm hæc erit, qua die filius hominis veniet. Quare nostram salutem non negligamus, charissimi. Ecce enim diuinæ nobis Scripturæ diem illum indicant: vt per pœnitentiam, à ventura saluemur ira, vitamque possideamus æternam, grata & accepta operantes Domino. Si autem in priori tua perseueres inobedien-
tia,

tia, & in cogitatione turpis securitatis atque ignauiæ verseris: scias non ita multò post fore, vt excindaris. Verax quippe est, qui ait: Iam securis ad radicem arborum posita est. Omnis ergo arbor quæ non facit fructum bonum, exciditur,& in ignem mittitur. Audi porro & fici parabolam: Arborem fici habebat quidam plantatam in vinea sua, & venit quærens fructum in ea, & non inuenit. Dixit autem ad cultorem vineæ: Ecce anni tres sunt, ex quo venio quærens fructum in ficulnea hac,& non inuenio. Succide ergo illam, vt quid etiam terram occupat? At ille respondens, dicit illi; Domine, dimitte illam & hoc anno, vsque dum fodiam circa illam,& mittam stercora, & siquidem fecerit fructum, sin autem, in futurum succides eam. Vide igitur charissime, ne fortè præscriptum tempus impleatur, aliudque tempus non inueniamus. Venite ergo adoremus, ac procidamus ipsi,& ploremus coram Domino qui fecit nos. Manus ad eum tuas attol le toto corde, lacrymansque ad ipsum accede clamans ad eum cum Propheta; Salua me de luto fecis, vt non infigar; libera me ab iis qui oderunt me, & de profundis aquarum. Non me demergat tempestas aquę, neque absorbeat me profundum; neque vrgeat super me puteus os suum. Exaudi me Domine, quoniam benigna est misericordia tua: secundùm multitudinem miserationum tuarum respice in me. Et ne auertas faciem tuam à puero tuo, quoniam tribulor, velociter exaudi me. Intende animæ meæ,& libera eam, propter inimicos meos eripe me. Vt & ipse vicissim ad te dicat, quod scriptum est: Viriliter age, & confortetur cor tuum, & sustine Dominum. Tuque gratias bonitati eius agens, dicas: Exspectans exspectaui Dominum,& intendit mihi,& exaudiuit deprecationem meam. Et eduxit me de lacu miseriæ, & de luto fæcis: & statuit super petram pedes meos, & direxit gressus meos. Et immisit in os meum canticum nouum, carmen Deo nostro. Videbunt multi,& timebunt,& sperabunt in Domino. Beatus vir cuius est nomen Domini spes eius, & non respexit in vanitates & insanias falsas. Benedictus Dominus, qui virtutem, ac potentiam dat populo suo: & benedictus Deus noster in secula seculorum. Amen. Deus propitius esto peccatis nostris: quia tua est gloria, in seculorum secula. Amen.

Matth. 3. Luc. 13. Psalm. 94. Psal. 68. Psal. 26. 30. Psal. 39.

PARÆNESIS XLVIII.

De morum peruersitate ac dissolutione, & negligentia.

QVemadmodum gladius neruos incidit equo, & equitem deijcit: ita versuta ac peruersa mens vigorem animæ succidit, & tristitiam affert, tristitia verò sibi obuios destruit ac perimit. Quis enim cupidus adeundi ciuitatem triginta stadijs distantem: & vbi viginti nouem confecerit, vno adhuc restante & non confecto, dicet se eò peruenisse? hic quippe ex propriis exiit, & ad ciuitatem, quò pergebat, non peruenit. Nam sicut qui ad vndecimam horam venit, plenam mercedem accepit, velut etiam ceteri qui pondus diei portarunt: ita & qui ad vndecimam vsque horam operatus est. Circa porro vndecimam horam, si inceperit euertere, & quæ plantata sunt euellere: mercedem nullam percipiet. Cùm Dominus & Saluator noster Iesus Christus dicat: Qui autem perseuerauerit vsque in finem, hic saluus erit. Et iterum: Nemo mittens manum suam ad aratrum, & respiciens retro, aptus est regno Dei. Nam vxor Loth, quòd retro respexerit, in statuam salis versa est. Quare etiam Apostolus, eorum quidem quæ retro sunt obliuiscens, ad ea verò quæ sunt priora seipsum extendens, ad destinatum persequebatur. Et tu ergo charissime, sustine, ac perseuera. Nam mundus iste transit, & concupiscentia eius: qui autem facit voluntatem Dei, manet in æternum. Peregrini enim sumus, & aduenæ in hoc seculo. Si autem dum tempus habuerimus, in illo grata & accepta Domino operati fuerimus, mercedem referemus. Patientiam igitur posside frater dilecte; nam scriptum est: In patientia vestra possidebitis animas vestras. Enoch ducentis annis placuit Deo, postquam ipse genuit Mathusalem: & nos in breui hoc vitæ tempore negligentes sumus? Resiste, charissime, cogitationibus noxiis, & dic cum eo, qui ait ac clamat: Christo confixus sum cruci; viuo autem, iam non ego, viuit verò in me Christus. Quid enim proderit homini, si mundum lucretur

Matth. 20.
Matth. 10. & 24.
Luca 9.
Philip. 3.
1. Joan. 2.
Heb. 11. & 1. Pet. 4.
Luca 21.
Galat. 2.
Matth. 16.

vniuersum, animæ verò suæ detrimentum patiatur? aut quam dabit homo commutationem pro anima sua? Declinate à me maligni, & scrutabor mandata Dei mei. Ecclesiaste quoque proclamante: Vanitas vanitatum, & omnia vanitas. Post tantam opulentiam ac gloriam, non ampliùs vanitati labores meos offeram, ne eas alij post meum hinc exitum possideant, & ego interim pœnas pendam: verùm optimo & misericordissimo Deo labores meos offeram præbenti post mortem vitam æternam, & paranti diligentibus ipsum, quæ oculus non vidit, nec auris audiuit, neque in cor hominis ascenderunt. Etiam charissime, viriliter age, & confortetur cor tuum, & sustine Dominum, eritque in pace exitus tuus. Ibi iustos gaudentes videbis ob salutem tuam. Ibi, in sinu Abrahæ, cum Lazaro demoraberis: paupertatem enim & inopiam elegisti, tribulationem & angustiam sustinuisti, contumelias passus es, contemptiones non es auersatus. Propterea cum lætitia in æterna tabernacula suscipient te, vbi exulat luctus atque tristitia, ac gemitus: Ibi vitam cernes & lucem veram, ac spem omnis creaturæ, redemptorem animarum nostrarum Iesum Christum regem gloriæ: & gaudebit cor tuum, & gaudium tuum nemo tollet à te. Ipse porro Dominus & Deus noster, irreprehensibiles nos tueatur atque custodiat. Quoniam ipsum decet gloria, in secula seculorum. Amen.

Marc. 8. Eccl. 12. Eccl. 12.

PARÆNESIS XLIX.

De differentia, atque præstantia vitæ Monasticæ, supra vitam secularem.

FRater charissime, si abdicatâ vitâ seculari factus sis Monachus, sobrium ac vigilantem te præbe, quia multæ sunt insidiæ inimici: ne forte locum ac spatium inueniens, tibi suggerat res huiusmodi: Ecce, inquiens, renuntiasti seculo, ac propriis; quid inde tibi lucri accessit? Nunquid ecce etiam feræ in suis conquiescunt antris? Tu ergo increpa eum, dicens: Dominus delebit te, profligabitque, diabole, quia hominem quem ad propriam imaginem ac similitudinem fecit, tu feris ratione carentibus comparas; non desinis subuer-

tere vias Domini rectas ac planas?

De differentia verò huius, & illius audi: Primùm quidem, qui cupit fieri Monachus, renuntiat seculo, renuntiat propriæ voluntati, accipitque crucem suam, & Saluatorem nostrum Christum sequitur, non contentiosè agit, non maledicit, non peierat, non diffamat, non meditatur verba mendacia, per loquacem & nugacem philosophiam; temperans est, non deliciatur; cunctos Dei Angelos sibi amicos habet, inimicum autem diabolum; non affligit agricolam, non violat viduam, non rapit quæ inopis sunt, non sæuit in orphanos, non furit in diuitiis: contentus viuit præsentibus, non est solicitus de familia, aut quomodo vxori placeat; non cogitat stipendia facere suismet filiis, aut quo pacto filias nuptui tradat; non est constrictus distractionum vinculis, verùm dat suæ operam saluti, non est elatus: verùm humiliter sentit & agit, verùm benignus est & mansuetus, psallit, & non tragœdias excitat; precatur, & non mente vagatur; non fluctibus & vndis negotiorum huius vitæ agitatur; non curat quomodo gloriam atque existimationem sibi terrenam comparet. Pro tibiis ac tympanis, aliisque instrumentis musicis, Domino psallit & orat. Plangit & lacrymatur in intimis penetralibus, & domûs, & animæ, remissionem peccatorum deposcens: Dum orat, etiam pro vniuerso precatur mundo. Non ad vana accedit spectacula, sed ad viros sanctos; pro aula, solitudinem consectatur. Declinat periuria, & animas eorum qui illis delectantur. Manus extendit ad res vtiles, ad opificia, ad lectionem diuinarum Scripturarum. Non est solicitus de parentibus, neque de rebus terrenis. Promissiones Saluatoris mente perpendit, & in eo recreatur spiritus eius, doloremque curat ac fugat. Corporalis occurrit infirmitas, gaudet quia propè est corona. Tædiũ atque pigritia ingruit; exspectat à Domino patientiam. Damnum aliquod terrenum emergit, diem sui obitus mente recolit, quia omnia hîc remanent. A voluptate vexatur carnali, acerbitatem tormentorum animo versat. Accidit in eum calumnia; patienter fert, quia propè est qui iustificet ipsum. Infertur ei iniuria & cruciatus, passiones Saluatoris nostri cogitat. Cõtingit superbia: recordatur quòd per ignẽ trãsiturus sit. Ista gratiarũ sunt dona, rectè Domino seruientibus concessa, & quæcunque decent sanctos. Te porro diabolum,

re infectâ auertet Dominus ab institutis tuis pessimis. Etiam charissime, dicentem audi: Resistite diabolo, & fugiet à vobis: appropinquate Deo, & appropinquabit vobis; simul & pro me misero deprecans, quia iniquitates meæ caput meum supergressæ sunt: vt bonus Dominus misericordia ductus, custodiat & saluet nos in suo regno ac gloria, qui desperatorum spes est. Quoniam ipsi gloria, & fortitudo atque potentia, & regnum, Patris, & Filij, & Spiritus sancti, nunc & semper, & in secula seculorum. Amen. *Iacob 4.* *Psal. 37.*

PARÆNESIS L.

Commonitoria, & catechetica ad Monachos.

VEnite dilecti mei, venite Patres, Fratresque mei, grex Saluatoris electe: operemur bonum donec hæc duret celebritas. Oculos vestros adimplete lacrymis, & confestim oculi cordis vestri aperientur. Verba vitæ loquimini ad inuicem: & è vestigio, cordis compunctionem sentietis. Bene sentite de regno ac paradiso: & mox res terrenas contemnetis. Nullus per socordiam atque negligentiam animo percellatur: neque in pusillanimitatem veniat, neque pauore quis perfundatur, aut sapore obruatur. Sed audacter Deũ imploremus, & Saluatori nostro deseruiamus. Cordaquoque nostra studiosè Spiritus sancti ope emundemus. Simul conspiremus in bono, nos inter nos cohortemur & cõfirmemus. Ignoscamus nobis mutuo, ex toto corde: siquidem serui sumus Dei, omnis mendacij expertis; qui dixit: Amen amen *Matth. 6.* dico vobis, nisi ex toto corde remiseritis peccata vestra alterutrum: nec Pater vester cælestis remittet vobis peccata vestra. Quin & per sanctos suos Apostolos designauit nobis, quoties fratri ignoscendum sit. Dicente enim Petro: Domine quoties peccabit in me frater meus, & dimittam ei *Luca 17.* vsque septies? Ait illi Dominus: Non dico tibi vsque septies, sed vsque septuagies septies. At nos subinde ne tertio quidem, in die nobis mutuò ignoscimus. Quamobrem vos obsecro, charissimi mei, supplexque oro ô amici mei: sobrij estote ac vigilate hoc tempore exiguo, & ad vndecimam hanc horam contendite. Appropinquauit iam vespera, &

retributor mercedis cum gloria adueniet, redditurus vnicuique secundùm opera sua.

Attendite vobis ipsis: ne quis vestrûm, honestè atque in virtute viuens, nimiùm de se præsumat: negligensque immensam eius remunerationem deperdat. Similis enim est Monachus agro seminato, qui pluuia ac rore rigatus incrementum capit, lætitiæque fructum fructificat: sed cùm iam ad ipsum fructum peruenerit, maiorem solicitudinem bono agricolæ ingerit: solicitus nanque peruigilat, timens ne vel repentina grandine, vel à pecoribus campi, sua sata destruantur. Sic & Monachus donec in hoc corpore vitam duxerit, quotidie de immortali vita curet solicitusque sit, necesse est: ne per segnitiem, in vanum cucurrisse reperiatur. Gloriatur exultatque agricola, quando suam messem iam congregarit, & compensationem laborum receperit: eundem in modum gaudebunt exultabuntque Angeli Dei in cælis, quando quis timens Deum, consummauerit cursum suum. Agricola, horreis suis repletis, & in securitate iam positus, genio indulget, & gloriatur: Monachus quoque in suo constitutus horreo, hoc est in monumento; confestimque diuitiis eius in cælum perlatis, exultat.

Sobrij igitur simus & vigilemus charissimi: vigilemus, inquam, quandiu in prælio aduersus hostem constituti erimus. Illius quidem pugna semper est præsto: sed ipse debilis est atque infirmus. Noster verò Dominus fortis præliator, his qui alacriter certauerint, virtutem largitur, & coronam immarcessibilem. Sicut enim à vehementi vento puluis impellitur, & submouetur, ita etiam aduersarius noster diabolus impugnatur fugaturque, quando nostris vocibus diuinas laudes personamus, ac preces lacrymasque Deo exhibemus. Quocirca nemo hîc sit segnis, metuve frangatur: sed qui fortem se sentit, infirmiorem suscipiat; qui alacritate valet, pusillanimem consoletur. Qui vigil est, somno grauatum excitet. Qui per se modestus est, immodestum admoneat. Qui continens est, inordinatum increpet. Hoc nanque modo simul conspirantes, pariterque victoriam de aduersario nostro reportantes, eum confundimus, & Deum nostrum gloriosa celebratione colimus. Sancti

quoque super nos gaudebunt Angeli, & qui nos vident, audiuntque de nobis, ædificabuntur. Paradisus refertus fructibus lætitiæ, & floribus diuersi generis, est multitudo Monachorum, in idipsum in charitate Dei exornata atque ordinata. Fons pulcher, & aquis scatens, quibus multitudo irrigatur plantarum, est multitudo Monachorum, suam psalmodiam in lacrymis irrigantium. Ciuitas muris circundata atque munita, est multitudo Monachorum, in idipsum inuicem conspirantes in charitate Christi. Diadema pretiosum ex pretiosis lapillis, speciosisque margaritis contextum, est Monachorum multitudo, in idipsum ad omne opus bonum pulchrumque adornata. Nauis plena regalibus diuitiis, est Monachorum multitudo, in idipsum Christi dilectione referta. Oliua splendida atque frugifera, est multitudo Monachorum in idipsum circumornata, & confirmata in dilectione Christi. Imago regalis, admirabilem aspectum quorumcunque selectissimorum colorum ac florum continens, est multitudo Monachorum, in idipsum varietate virtutum decorata. Castra sanctorum Angelorum, multitudo est Monachorum in idipsum bene ordinata, mentem suam ad Deum semper eleuatam habentium.

Sicut mel & fauus in ore, ita responsio fratris ad proximum suum, cum dilectione & humilitate. Quemadmodum aqua frigida, æstu nimio est sitienti: ita consolationis verbum est fratri in tribulatione ipsius. Quemadmodum qui cadenti manum dat, erigit illum: ita & animam segnem atque pusillanimem excitat verbum vitæ & consolationis. Quemadmodum semen bonum atque electum in terra bona & optima: ita bonæ cogitationes, in mente monachi. Quemadmodum lucida lampas in obscuro loco relucens: ita Monachus sobrietati mentis & cordis vacans, tempore suæ psalmodiæ. Quemadmodum connexio bona ac fortis in ædificio: ita longanimitas in corde Monachi. Quemadmodum onus intolerabile, viro debili atque infirmo: ita & monachi somnus, tempore suæ psalmodiæ. Quemadmodum vincula & catenæ, aquilæ: ita & Monacho, solicitudines mundi. Quemadmodum spinæ, & tribuli inter sata optima: ita malæ & sordidæ cogitationes, in anima monachi. Quemadmodum cancer, dum curatur, & putrescit, &

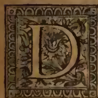
nunquam curationem abſolutam admittens: ita iniuriarum memoria, in anima monachi. Quemadmodum à verme corrumpitur lignum: ita & ab inimicitia labefactatur animus monachi. Quemadmodum à tinea corrumpitur veſtimentum: ita à detractione mens monachi. Quemadmodum lignum altum ac ſpecioſum, ſed infructuoſum: ita ſuperbus & inſolens Monachus. Quemadmodum fructus pulcher quidem & delectabilis exterius, putridus autem interiùs: ita Monachus inuidus ac æmulus. Quemadmodum quis lapidem iactans in limpidiſſimum fontem, conturbat eum: ita iracundi monachi reſponſio commouet mentem proximi ſui. Quemadmodum quis coram Rege aſtans, & cum eo colloquens, à conſeruo autem ſuo vocatus, Rege relicto, cum illo ſermones miſcet: ita Monachus, qui in ſua pſalmodia cum Deo colloquitur, intentione interim mentis ſæ aliò reflexa. Intelligamus igitur ac conſideremus dilectiſſimi, coram quo conſtituti ſimus. Quemadmodum enim Angeli Dei, cum timore & tremore collaudantes Dominum, coram eo aſſiſtunt; ita & nos puro corde, & cum reuerentia atque timore coram Deo conſiſtere oportet, vt in die iudicij miſericordiam conſequamur. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum; Cui gloria in ſecula ſeculorum. Amen.

Prouer. 25.

S. P.
EPHRÆM
IN ILLVD:
ATTENDE TIBI IPSI.
PROLOGVS.

EBITORES ſumus, Chariſſimi, vt nos inter nos admoneamus, & conſolemur, ſecundùm vocem Apoſtoli. Dicit autem & alius alibi: Scienti bonum facere, & non facienti, peccatum eſt illi. Sed & Prophetam audi dicentem: Ecce labia mea non prohibebo. Suſcipite ergo conſilium etiam vilitatis meæ, obſecro, & ſiquidem offendimus verbo, ignoſcite mihi tanquam homini rudi, ac peccatori. Si autem rectè ſermones dicti ſint, hoc gratiæ opus eſt. Gratiâ igitur ſermonem nobis ſuppeditante, non oportet cohibere labia: Malitiæ quippe pigritiam coniunxit Dominus, dicens: Serue male & piger, oportuit te committere pecuniam meam numulariis, & veniens ego recepiſſem vtique quod meum eſt, cum vſura. Donet porro nobis Dominus, qui ſermonem accipimus, fructus acceptos referre Domino: Cui gloria in ſeculorum ſecula. Amen.

Iacob. 4. *Pſalm. 39.* *Matth. 25.*

S. P. EPHRÆM IN ILLVD: ATTENDE TIBI IPSI

CAPVT I.

VSCVLTA Chariſſime, qui ad Monachatum veniſti, & ſeculo renunciare elegiſti. Si legitimè quod inſtituiſti perfeceris: non modò ſuper te gaudebunt homines, ſed etiam Angeli Dei, ſicut ſcriptum eſt: Quoniam ita gaudium erit in cælo ſuper vno peccatore pœnitentiam agente, quàm ſuper nonaginta nouem iuſtis, qui non indigent pœnitentia. Quare legitimè cœpiſti, legitimè perfice, & antequàm te ſpolies, intellige te in certamen venire. Quibuſcum autē colluctandum ſit, audi eum qui dicit: Non eſt nobis colluctatio aduersùs carnem, & ſanguinem: ſed aduersùs principes & poteſtates, aduersùs mundi rectores tenebrarum harum, contra ſpiritalia nequitiæ, in cæleſtibus. Propterea accipite armaturam Dei, vt poſſitis reſiſtere in die malo. Ne ergo curſu defatigeris, donec brauium aſſequaris. Mundum odiſti, ſuperbiam quoque oderis. Parentibus tuis carnalibus valefeciſti, diuitiaſque momentaneas abiecisti: abjice etiam diuitiarum faſtum, ac in renuntiationis propoſito perſeuera, generosè virtutum labores perferens. Non enim ad vnum duntaxat diem Renuntiatio nunçupatur: ſed extendit ſe vſque ad mortem. Si verè victor euadere velis, diſce fortiter tolerare virtutum moleſtias, in manſuetudine ſapientiæ. Exempli gratiâ: ſi à vilioribus iniuriam atque contumeliam paſſus, non iraſcaris; deſpectus, ſuſtineas:

Luca 15.

Ephes. 6.

Colaphis exceptus, patienter feras; calumniis circunuentus, longanimem te geras; depressus ac longè relictus, gratias Deo agas. Vide enim ciuem tuũ, Lazarum, inquam, mendicum, in quanta inopia atque labore expectarit Dominum. Respiciebat quippe in retributionem mercedis, sicut scriptum est: Non enim sunt condignæ passiones huius temporis, ad futuram gloriam, quæ reuelabitur in nobis. Quocirca & tu charissime, qui Domini beatitudinem consequi desideras, per humilitatis viam incede: & donabit tibi Dominus coronam vitæ, quam cunctis repromisit diligentibus ipsum; Quoniam ipsius est gloria in secula. Amen. *Luc. 16.* *Rom. 8.*

CAP. II.

DVo viri proficiscebantur ad quamdam Ciuitatem, quæ stadiis aberat triginta: cùm autem duo aut tria iam confecissent stadia, obtulit se in via locus, in quo syluæ & arbores erant vmbrosæ, fluentaque aquarum, multaque ibidem delectatio. Qui dum contemplarentur ista: alter quidem ad Vrbem spectandam contendens instar cursoris locũ præteribat: alter verò cùm constitisset vt cõtemplaretur, remansit retrò. Deinde cùm prodire iam vellet extra arborum vmbram, calores timuit, atque ita diutiùs ibidẽ dum remaneret, locique simul amœnitate sese oblectaret, atque occuparet; bestia ex iis, quæ in sylua cõmorantur, prodiit, apprehensumque ipsum pertraxit in suum antrum. Alter verò, qui neque neglexisset, neque formâ arborum se detineri passus esset, rectà ad vrbem perrexit. Ad quæ Frater, interpretationem, inquit, istius addiscere cupio, quoniam quid sibi velint ista, non assequor. Cui ille: Audi, inquit, gratiam nobis cooperantem: Duo homines sunt, qui ad pietatis iter, scopumque ambulare, atque contendere cœperunt: Inimicus autem eos à cursu impedire cupiens, desideria ipsis ingerit dæmoniaca, videlicet, inanem gloriam, ambitionem, superbiam, ac quæcunque alia his similia, quorum ille, qui ad supernæ vocationis brauium comprehendendum, in Domino solicitè properabat, ab istis non est detentus: qui verò arborum, locique amœnitate capi se, atque oc-

cupari passus est, hic est, qui suam auertit mentem ab inuisibilibus ad visibilia: porro æstus est labor atque molestia virtutum. Quòd autem ipse in loco tardaret, & à bestiis caperetur, hoc mentem ac cogitationem desiderio terrenarum rerum inhærentem denotat; vnde instar sæuientis feræ, peccatum egrediens apprehendit eum, sicut
Iacob. 1. scriptum est: Nam concupiscentia cùm conceperit, parit peccatum: peccatum verò, cùm consummatum fuerit, generat mortem. Quare, charissimi, fugiamus desideria secularia; ne fortè rursus in seruitutem redigamur peccati; ait enim Saluator: Omnis qui facit peccatum, seruus est
Ioan. 8. peccati. Seruiamus ergo libenter, atque hilariter Deo, qui nos libertate donauit: & ne corruptionis passionibus deliniamur, neque attendamus venustati vestitus, aut cucullæ, cincturæue; aut donec ab obedientia commenderis: quin potiùs humilia consectemur, & ab inani gloria remota; sicut decet Sanctos; nam turpe est eos, qui maxima sibi subiecerunt, à vilioribus vinci. Sed in eo semper nostrum sit studium: vt qui intra nos est homo, placeat cordium, ac renum scrutatori Deo, & inutilia despiciamus. Nemo e-
Matt. 6. nim duobus seruire potest Dominis, secundùm vocem Domini. Quis enim faber addiscens, vnquam pro secure hastam sibi comparat? aut quis humilitatem excolere volens, de vana gloria dimicat? aut quis cælestia expetens, non spernit terrena? Concedat autem nobis Dominus: vt quæ grata & accepta ipsi sunt, faciamus ac cogitemus. Quoniam ipsum decet gloria, atque potentia, in secula seculorum. Amen.

De pugna Carnis.

CAP. III.

SI porro carnis pugna in te insurrexerit: ne verearis, neque succumbas turpibus cogitationibus, ne tuum aduersùs te inimicum insolentiorem reddas, inspiretque tibi aliquid de suis versutis consiliis, ac dicat: Impossibile est inflammationem in te cessare, nisi concupiscentiam ex-

pleueris: vt vulnere tibi inflicto, ex aduerso consistens, tuam irrideat mollitiem atque ignauiam. Verùm tu expecta Dominum, precesque tuas cum lacrymis coram bonitate ipsius effunde: & ipse te exaudiet, eleuabitque ex lacu miseriæ sordidarum cogitationum, & à volutabro luti turpissimorum phantasmatum: & constituet supra petram sanctitatis pedes tuos, & videbis auxilium ab ipso tibi emissum. Expecta modò, & ne relaxeris cogitationibus, neque defatigeris, sentinam exhauriendo: in propinquo quippe est portus vitæ: nam te adhuc loquente, dicet: Ecce adsum. Ceterùm aspicere tuum certamen expectat, an reuera ad mortem vsque, aduersùs peccatum sis decertaturus. Ne ergo deieceris animum; non enim te reliquit. Etenim tuum certamen cernit: & sanctorum Angelorum chorus, & dæmonum turba assistentes videbuntur. Angeli coronas vincenti præbent: dæmones victo dedecus afferunt, infamiam præferunt. Magnum certamen Angelorum de te, charissime: magna cura ac solicitudo dæmonum de te Christo, dilecte. Attende igitur tibi ipsi, ne familiares, atque amicos contristes, alienosque lætitia afficias: familiares dico sanctos Angelos: alienos autem, impuros dæmones. Non est locus absconditus ab oculis Dei, Charissime? non est caligo in oculis Domini, frater. Ne igitur te decipiat aduersarius: iuxta enim pedes Dei consistis, ne paruifacias. Scriptum enim est: Cælum mihi sedes, *Esa. 66.*
terra autem scabellum pedum meorum. Caue igitur relaxeris cogitationibus: verùm viriliter age; propè enim est auxiliator. Audi Prophetam dicentem: Omnes gentes cir- *Psalm. 117.*
cundederunt me; & in nomine Domini propulsaui eos. Circundantes circundederunt me, & in nomine Domini propulsaui eos. Circundederunt me, sicut apes fauum: exarserunt sicut ignis in spinis, & in nomine Domini propulsaui eos. Impulsus euersus sum vt caderem: & Dominus suscepit me. Fortitudo mea, & laus mea Dominus: & factus est mihi in salutem. Sustine igitur in certamine, vt cùm probatus fueris, coronam vitæ accipias, quam repromisit Dominus diligentibus ipsum. Nam impugnari à passionibus, & repugnare iisdem, probatos nos reddit ad belli casum. Nisi enim impugnaremur, eos qui oppugnantur fortasse con-

demnaremus, certaminis experientia destituti, ac in superbiam incideremus. Non enim graue est oppugnari, & repugnare passionibus: sed graue est per ignauiam cadere coram aduersariis, ipsisque succumbere. Resiste ergo vrenti concupiscentiæ: vt flammam, quæ nunquam exstinguetur, effugere queas. Nam si nos perturbationes superarint; non recedent à nobis: quin & magis aduersùm nos
Prouer. 5. insolescent. Audi eum qui ait: Mel distillat à labiis mulie-
iuxta LXX. ris fornicariæ, quæ ad tempus impinguat fauces tuas:
Heb. 12. postea verò felle amariorem inuenies, & acutam magis gladio ancipiti. Attende igitur tibi ipsi, ne gloriâ diuinâ aspectus priueris. Nam scriptum est: Pacem sequimini cum omnibus & sanctificationem; sine qua nemo videbit Deum, Cui conuenit gloria, in secula seculorum. Amen.

CAP. IV.

NE admiseris consilium prauè sentientium, qui dicunt A quo die mortuus fuero, quid expecto? eaque ad exacerbandum Dominum Deum, qui venturus est iudicare viuos, & mortuos. Væ animæ obsequenti suspicioni huic. Væ homini sic sentienti. Consilium istud in mortis promptuaria obedientes sibi deducet. Hoc consilium à Deo separat, & ad diabolum declinare facit. Tu autem tanquam fidelis, pessimum consilium fuge; & noli esse incredulus, sed fidelis: nam credimus post mortem esse iudicium, & retributionem. Fidelis quippe est, qui repromisit, non enim iniustus Deus, qui obliuiscatur mercedem reddere his, qui in veritate seruierint ipsi, sicut scriptum est: Oculus non
Esa. 64. & 1. Cor. 2. vidit, nec auris audiuit, nec in cor hominis ascenderunt, quæ præparauit Deus iis qui diligunt illum. Cupis autem Charissime, vim nosse sermonis? Considera qualem gloriam etiam super terram acquisierint Sancti, sicut scriptum ha-
Prouerr. 10. betur: Memoria iusti cum laudibus, nomen autem impiorum exstinguitur. Tu verò charissime, fidem habe cunctis, quæ in diuinis reperiuntur Scripturis. Fuge autem sermones incredulorum: Deprauata enim est illorum mens, &
Tit. 1. conscientia. Confitentur se nosse Deum; factis autem negant. Cerne enim Herodem regali veste amictum, ac ad po-

pulum concionantem: sed quia non dedit gloriam Deo: Angelus Domini percussit eum, & consumptus à vermibus expirauit, atque interiit. Si vbi virtutem fueris adeptus, aliquos aduersùm te suscitauerit honestatis inimicus, vt te exterant; ne pertimescas, neque ob timorem humanum, pietatem deseras: nam horrendum est incidere in manus Dei viuentis. Audi Saluatorem dicentem: Si me persecuti fuerint, & vos persequentur. Quare fugere oportet corruptos deprauatè sentientium hominum sermones, & non solùm ad habitum attendere, vel canitiem, sed ad sensum viri. Hi enim sunt, de quibus ait Apostolus: Habentes speciem quidem pietatis, virtutem autem eius abnegantes, ne fortè fallacibus eorum verbis assentiens & ab angusta atque arcta via recedens, vocem illam acerbam omnisque consolationis expertem, planctu, amarisque lacrymis plenam audias; flammæ atque incendio inexstinguibilis ignis traditus: Fili recordare, quia recepisti bona in vita tua, & Lazarus similiter mala: nunc autem hîc consolatur, tu verò cruciaris. Sed ad Deum intentionem tantummodò dirige: vt de bona religiosaque tua vita antè acta gaudeat in futuro iudicio anima tua cum iustis: & gaudium tuum nemo abs te auferat. Quoniam Deo gloria conuenit, in secula. Amen.

Heb. 10. *Ioan. 15.* *1. Tim. 3.* *Luc. 16.*

CAP. V.

NVnc duæ sunt tribulationes, quibus omnis sub Sole homo implicatur: vna secundùm Deum, altera secundùm mundum; & absque alterutra præsentem vitam transigere impossibile est, ac illa quidem, quæ mundi est, difficilis, & sine mercede existit: quæ autem ex parte Dei, spem vitæ æternæ repositam habet. Tu autem vt sapiens, quam delegisti, in eam incumbe; neque tua consilia sequaris: sed primùm quidem Dominum inuoca, quando ab eis turbaris; deinde consilium à quocunque homine timente Dominum accipe: nisi enim admonitiones timentium Dominum sustinueris: anima tua erit instar ciuitatis muro non cinctæ, quam cùm voluerit Barbarus ingredietur, ac capiet. Cùm & scriptum sit: Interroga patrem tuum, & annuntiabit tibi: seniores tuos, & dicent tibi. Qui autem sapiens est, audiet consilia.

Deut. 32.

Fugiamus porro ebrietatem, fugiamus commercia mulierum, quantùm in nobis erit: nam sermo mulieris, tanquam laqueus in corde: protrahitque amplectentem, ad turpem commistionem. Si corporalis te inuaserit infirmitas, noli deiicere animum, sed cum gratiarum actione tolera; ait enim Apostolus: Quando infirmor, tunc potens sum. Et alibi Propheta: Beatus homo quem tu erudieris Domine, & de lege tua docueris eum. Proiiciamus ergo omnem solicitudinem nostram, charissime, in Dominum: quoniam ipsi cura est de nobis. Pro victu autem nostro, operemur dum valemus. Si verò superueniente aliqua infirmitate, Præfecti (quod absit) curam nostri abiecerint: Deus præter expectationem, subsidium nobis immittet; nam scriptum habemus: Pater meus & mater mea dereliquerunt me: Dominus autem assumpsit me. Si purâ ipsi conscientiâ seruiamus, etiam corda præpositorum nostrorum ipse in nos diriget, ac sua nos beatitudine dignos reddet. Ne ergo molestus tibi sit labor: nam multi etiam nihil operantes, à negligentia, atque torpore turbati sunt. Disce igitur operans, vt ne discas mendicans. Noli ergo in opere tuo negligentem te præbere, quoniam scriptum est: Dominus prope est, & laborantibus secundùm Deum, multiplicem mercedem retribuet. Ceterùm perfer, vt iustorum promerearis requiem; quippe in qua non regnat labor, non negligentia atque pigritia, non cura & solicitudo, non tristitia, non infirmitas, non concupiscentia praua, neque aliud huiuscemodi: sed gaudium, pax, & exultatio in Spiritu sancto. Nam aduersario nostro diabolo in gehennam ignis proiecto, cum omnibus Angelis eius, cunctæ actiones, atque machinamenta ipsius cessabunt. Dominus autem dignos nos reddat gaudio illo ineffabili: Cui gloria in secula. Amen.

Prouerb. 7.
2. Cor. 12.
Psalm. 93.
Psalm. 26.

CAP. VI.

Audi Charissime: incurabiles morbi, nisi cauteriatis, & acerbis medicamentis adhibitis, non eradicantur. Et tu Charissime, veritatem audiens, caue irascaris. Si verò aduersùs eum, qui medicinam tibi affert, indignaris iam

iam te declaras sanari nolle, neque à morbo liberari; sed adhuc in sordibus hærere malle. Nam si veritatem abscondamus, & voluptatis illecebras aliis consulamus, nihil à falsis prophetis differimus, qui populum seducebant, ad gratiam vnicuique loquentes. At Dei Prophetæ, quòd veritatem prædicarent, odio habebantur, & occidebantur. Non quòd inter Prophetas ego me referam, cùm similis sim cani oues sequenti, qui simul atque aspexerit lupum venientem, non quiescit, sed mox surgens irruit in ipsum, pastores autem audito latratu canis surgunt, & insequuntur corruptorem, ac saluant suas oues. Quid ergo nostram negligimus salutem, ô dilecti? Cur circunferimur concupiscentiis veteris hominis: & externum quidem hominem habitu ornamus, internum autem operibus corrumpimus? Non duro simus corde, instar Pharaonis: ne & partem cum ipso sortiamur, neque duræ ceruicis, sicut quidam filiorum Israël: ne promissionis terrâ priuemur. Conuersationem imperitorum atque imprudentum hominum oderimus: quoniam via ipsorum non est absque periculo, sicut scriptum est: Gens absque consilio est & non est in eis scientia. Vnde & Propheta dicebat: Domine omnipotens, non sedi cum consilio vanitatis ludentium, sed metuebam à facie manus tuæ: solus sedebam, quoniam amaritudine repletus sum. Audi porro, quomodo alibi quoque genus nostrum lugeat Propheta alius: Væ mihi, inquit, quia periit pius de terra, & rectus in hominibus non est. Omnes in sanguinem iudicantur, vnusquisque proximum suum tribulatione tribulat: ad malum manus suas præparantes. Diligamus igitur & nos pietatem; etsi contumeliis afficiamur, sique contemnamur, aut flagris excipiamur, propterea non relinquamus eam: nam thesaurus est bonis abundans, & virtutibus plenus. Deum flectit ad respicienda bona eorum, qui possident eam. Quemadmodum scriptum habemus: Super quem respiciam, nisi super mansuetum, & tranquillum & trementem sermones meos? At beatus, qui cuncta amore pietatis respuit.

Deut. 32. *Ierem. 15.* *Mich. 7.* *Isa. 66.*

Attende igitur tibi ipsi, charissime: & ne propriam salutem negligas. Noli attendere ignauis ac pigritantibus, sed vigilantibus: neque naufragantibus, sed iis, qui saluantur.

Quousque tandem iis, qui ad turpia, atque indecentia te compellunt, subseruies? Noli effici libidinum seruus, sed ab iis potiùs te liberum redde. Multa tibi vigilantia opus est. In scammate consistis, ne te inertem præbeas: nam ex aduerso hostis subsistit; quemadmodum scriptum habetur: Aduersarius noster diabolus, tanquam leo rugiens circuit, quærens quem deuoret. Cernis quàm insatiabilis sit aduersarius: quantaque eius violentia? Non enim ferire tantùm vult aliquem, & semiuiuum relinquere: sed mox totum deuorat non vigilantem. Donec ergo tempus suppetit, decerta: nam si tempus nostrum per ignauiam deperdiderimus, aliud tempus non reperiemus. Quot, quantique homines ab Adam, ad nostra vsque tempora fuerunt; & vbi iam sunt? Quis nouit numerum? Qui creauit nos, Dominus Deus. Qui educit in numero orbem suum, quique numerat multitudinem stellarum, & omnibus eis nomina vocat: ipse singulos, & vniuscuiusque nouit opus: qui solus sapiens est, & bonus, potens, qui tremendus est, & iniuriarum immemor, misericors & miserator in eos qui conuertuntur, & pœnitentiam agunt. Te, Domine, Creatorem nostrum ac Deum adoramus. Tibi gloriam, & honorem offerimus: quoniam & à meo pateris te collaudari abominando fœtore. In hoc enim, Domine, magna tua misericordia, atque benignitas: quòd etiam indignos vocas, nec peccatores pœnitentes auerseris, tribulatos non despicias & pusillanimes non derelinquas. Beata, ac ter beata anima, quæ te solum concupiscit: nam quæ te desiderat, etiam mandata tua custodit.

1. Pet. 5.

Psalm. 146.

Cur igitur nos propriam despicimus salutem, Charissimi? Ex momentaneis æterna reuoluamus animo. Quantâ enim quis curâ accedit recitaturus, quod didicit, præceptori? aut etiam operis manuum redditurus pensum Præfecto? & nos de hora illa quare non sumus soliciti, quando totius nobis vitæ reddenda erit ratio? Rursus dum quis tardat hyeme ad horam vespertinam in cella aliena, compulsus adire propriam: quanta putas anxietate corripietur propter tenebras, & confusionem aëris? Et quo pacto nos ineuitabilem illam ita paruipendimus viam? Quid nobis occurret, post animæ separationem à corpore? Attendamus ergo nobis ipsis, Charissimi: vt in iustorum lætitia collætemur. Qui enim deceptio-

nibus atque imposturis seipsum tradiderit; multis confringetur, & affligetur dum in hac versatur vita. Hodie comedit, bibit, & voluntatem suam quantùm potest, sed non quantùm vult, explet, exultans in damno animæ suæ: postero autem die, si non habeat quibus saturetur; plurimùm tristabitur. Qui verò sibi ipsi attendit, optimum habitum assumit: eumque lætitia non deficiet, neque marcescet, quæ est spes futurorum bonorum. Sicut scriptum est: Memor fui Dei, & delectatus sum. Precemini etiam pro me miserabili, apud Dominum, obsecro. Quoniam ipsi conuenit gloria, in secula. Amen. *Psalm. 76.*

CAP. VII.

NOli prauæ esse conuersationis, & famæ non bonæ: neque morem geras peccato, ne te abominabilem reddat. Magis autem obtemperes æquitati atque iustitiæ: vt te ex probatorum numero vnum efficiat. Noli animarum scandalum esse: sed attende tibi ipsi, vt & aliis prosis. Ita sanè, Dei electe, tibi ipse attende: vt ceteros quoque ædifices. Noli malus esse, ne in nouissimis tuis mœrore afficiaris An non audis, quod dicit Scriptura: Quia plagæ, atque liuores, & contritiones occurrent improbis. Et neque mercedem referunt dolorum. At tu fortiter virtutum labores perfer propter Dominum, vt coronam reportes. Ad nuptias inuitauit te Dominus: ne ingratum te præbeas, sed veste nuptiali induere: vt in ipsius collæteris thalamo, & non tanquam contemptor, audias: Amice, quomodo huc intrasti, non habens vestem nuptialem? Et tunc ligatis manibus & pedibus, immittat te in tenebras exteriores, vbi clamor erit, & dentium stridor. Dum vestem audis nuptialem, dilecte; ne de vestimentis, quibus induimur, id existimes: sed de bonis operibus. Et tu ergo, charissime, qui in Monachorum meruisti referri ordinem, enitere, vt virtutem promissi demonstres, ne repellaris. Noli ergo durus esse, non libidinosus, non iracundus, non rixosus, atque contentiosus, non intemperans, neque impudens: sed potiùs mansuetus, pius & religiosus, humilis, temperans, modestus, quietus, pacificus, prudens, corporisque tui pudicitiam seruans, quemadmodum Christo pactus es, vt si in *Prouer. 20. in fine.* *Matth. 22.*

Iacob. 1. illa nobis hora dixerit: cur non visitastis viduas, & pupillos in tribulationibus eorum? Respondere queamus ei, dicentes: Domine, vt in quiete ac silentio citra vllam distractionem seruiremus tibi. Sin verò dixerit nobis: Cur immaculatos non seruastis vos à seculo? quid respondebimus ei, siquidem in eo contaminati fuerimus? Neque enim ea virtus est, quando quis ab impuro abstinet opere; & figuras interim effingit, ac simulachra, quæ alios ad passiones desideriorum commouent. Quia scriptum est: Diliges Dominum Deum tuum, & proximum tuum sicut teipsum. Fuge autem sermones inutiles: ne in turpes cogitationes incidas. Nã quemadmodum sermones boni conducunt animæ: ita non boni eam peruertunt, secundùm Apostolum: Corrumpunt mores bonos colloquia praua. Omnis sermo turpis ex ore vestro non procedat: sed si quis bonus est ad ædificationem vtilitatis, atque opportunitatis, vt det gratiam audientibus. Et: Nolite contristare Spiritum sanctum Dei, in quo signati estis in die redemptionis. Caue dicaris inobediens, durus, temerarius, susurro, bilinguis, murmurator, obtrectator, immitis, proximi inimicus, osor virtutis: Sed potiùs voceris obediens, verax, modestus, taciturnus, impiger, atque alacris, misericors, sobrius & vigilans, proximi amator, hospitalis, cultor virtutis, intercessor & cõsolator, pius atque religiosus. Hæc bona, & vtilia sunt hominibus. Ne igitur efferamur, sed magis humiliemus nosipsos. Quæ enim est potentia nostra, vt efferamur? Nonne ecce exiguus labor nos vel humi inflectit, atque prosternit? Diligamus ergo humilitatẽ vt nos exaltet Dominus. Quocirca attende tibi; ne in te dominetur iracũdia, atque excandescentia, & iniuriarum memoria: vt non in perturbationibus, & instabilitate vitam degas. Ceterùm longanimitatem tibi ipse compara ac mansuetudinem, innocentiam, & quæcunque decent Christianos: vt quietam atque tranquillam vitam transigas. Excelsi sunt montes Ararat, lati campi solitudinis, validum ac vehemens est Aquilonis frigus in terra: at Solis æstus in Austrum effunditur. Inter volucres cæli, maxima est Aquila: at inter bestias terræ, leo: Inter filios verò hominum, qui timet Dominum. Magnus Deus noster, & laudabilis valde: qui creauit omnia, & exaltat timentes eum. Ipsi gloria, in secula. Amen.

Matth. 22.

1. Cor. 15.
Ephes. 4.

CAP. VIII.

SI dum tu opus Domini in humilitate ac pietate operaris; aduersarius aliquos ex negligentioribus in te armet, cupiens à vita ¦terecta remouere: ne verearis ac metuas, neque à via recta declinaueris, cum dicat Apostolus: In omnibus tribulationem patimur, sed non angustiamur: aporiamur, sed non destituimur, persecutionem patimur, sed non derelinquimur; deijcimur, & non perimus: semper mortificationem Domini Iesu in corpore circunferentes, vt & vita Iesu in corpore nostro manifestetur. Semper enim nos qui viuimus, in mortem tradimur propter Iesum, vt & vita Iesu manifestetur in carne nostra mortali. Sustine igitur Dominum, electe Dei: vt qui modò te affligunt, obstupescant in admirabili salutis tuæ refrigerio. Sicut scriptum est: Iustus si morte præoccupatus fuerit, in refrigerio erit. Senectus enim venerabilis est, non diuturna, neque annorum numero computata. Cani autem sunt sensus hominis, & ætas senectutis, vita immaculata. Placens Deo, factus dilectus, & viuens inter peccatores, translatus est. Raptus est, ne malitia mutaret intellectum eius, aut ne fictio deciperet animam illius. Fascinatio enim nugacitatis obscurat bona, & inconstantia concupiscentiæ transuertit sensum sine malitia. Consummatus in breui, expleuit tempora multa. Placita enim erat Deo anima illius: propter hoc properauit educere illum ex medio malitiæ. Populi autem videntes, & non intelligentes, nec ponentes in præcordiis talia. Quoniam gratia Dei, & misericordia in electos eius, & respectus in sanctos illius. Condemnat autem iustus mortuus viuos impios; & iuuentus celeriùs consummata, longam vitam iniusti. Videbunt enim finem sapientis, & non intelligent quid cogitauerit de illo Deus, & quare munierit illum Dominus. Videbunt & contemnent eum: illos autem Dominus irridebit. Et erunt post hæc decidentes sine honore, & in contumelia inter mortuos in perpetuum: quoniam disrumpet illos præcipites sine voce, & commouebit eos à fundamentis: & vsque ad nouissimum desolabuntur, & erunt in dolore ac gemitu, & memoria illorum peribit.

2. Cor. 4.

Sap. 4.

Venient in computationem peccatorum suorum timidi & traducent illos ex aduerso iniquitates ipsorum. Tunc stabit iustus in magna constantia aduersùs eos, qui se angustiauerunt, & qui spreuerunt labores eius. Videntesque ipsum, turbabuntur timore horribili, & mirabuntur in subitatione insperatæ requietis: dicentque intra se pœnitentiam agentes & præ angustia spiritus gementes: Hic est quem habuimus aliquando in derisum, & in similitudinem improperij. Nos insensati, vitam illius æstimabamus insaniam, & finem ipsius absque honore. Quomodo computatus est inter filios Dei, & inter sanctos sors illius est? Ergo errauimus à via veritatis, & iustitiæ lumen non illuxit nobis, & sol intelligentiæ non est ortus nobis. Lassati sumus in via iniquitatis, & perditionis, & pertransiuimus vias desertas: viam autẽ Domini ignorauimus. Quid profuit nobis superbia? aut diuitiarũ iactantia quid contulit nobis? Transierunt omnia illa tanquam vmbra, & tanquam nuntius præcurrens: & tanquam nauis, quæ pertransit fluctuantem aquam; cuius, cùm præteriit, non est vestigium inuenire, neque semitam carinæ illius in fluctibus: aut tanquam auis, quæ transuolat in aëre, & cuius nullum inuenitur argumentum itineris illius: sed percussione alarum verberans leuem ventum, & scindens per vim stridoris aërem, commotis alis transuolauit; & post hoc, nullum signum inuenitur itineris illius: aut tanquam sagitta emissa in locum destinatum, diuisus aër continuo in se reclusus est, vt ignoretur transitus illius. Sic & nos nati, continuò desinimus esse: & virtutis quidem signum nullum valemus ostendere, sed in malitia nostra consumpti sumus: quoniam spes impij tanquam puluis est, qui à vento tollitur, & tanquam pruina tenuis, quæ à procella dispergitur: & tanquam fumus, qui à vento diffusus est: tanquam memoria hospitis vnius diei prætereuntis. Iusti autem in perpetuum viuent, & apud Dominum est merces eorum, & cogitatio illorum apud Altissimum. Ideo accipient Regnum decoris, & diadema speciei de manu Domini, quoniam dextera sua teget eos, & in brachio sancto suo defendet illos. Ne ergo quemquam oderis in corde tuo, neque malum reddideris pro malo: sed charitatem tibi ipsi compara, quam supra omnem aliam virtutem Diuina extollit Scriptu-

ra Ipsi enim rerum omnium procreatori comparauit eam, cum ait: Deus charitas est, & qui manet in charitate, in Deo manet, & Deus in ipso.

Frater quidam è cœnobio senem accessit, atque consuluit. At ille ad eum: Similia, inquit, sunt cœnobia ludis literariis: Nam alij in prætorio incedunt, alij sub caminis. Quo quidem sermone adiutus frater, sibi pœnitentiam imposuit. Vnde ipsa vtamur re, tanquam lucro: ne reprobi facti, ex cælesti eijciamur regno, & in caminum ignis proijciamur. Quando prouectos in habitu conspexeris negligentes: tunc magno præsidio indiges, ne istos fortè imitans, eandem inambules viam: neve per continentiam tuam, contra eos extollaris: quod quidem est superbiæ peccatum. Sed audi eum qui dicit: Attende tibi ipsi, & custodi animam tuam valde. Neque enim ex operibus alienis, nos iustificabimur: nec alij ex nostris operibus condemnabuntur. Nā quando nudi & aperti, atque retecti adducemur coram Deo, reddituri de cunctis factis rationem, non alius condemnabitur pro alio: nam vnusquisque proprium onus portabit. Si quis tibi suas reuelet cogitationes, ne curiosiùs rem inuestiges; præsertim si oculus mentis tuæ debilis sit, ne fortè dum ille enarrat, ijsdem perturberis passionibus, similisque reddaris gubernatori inter fluctus & vndas. Oportet igitur, vt nos audientes quæ dicuntur, ea quæ consequuntur intelligamus, atque ita consolemur afflictum, aut iis rebus quas à sanctis viris accepimus, aut quibus ipsi tentati sumus. Non enim est voluntas Dei, vt alius per alium corruat; cùm cunctos cupiat saluos fieri. Tu verò charissime; ne cuiuis homini cogitationes tuas aperias: sed iis duntaxat, quos spiritales esse probaueris; nam multæ sunt insidiæ atque fallaciæ diaboli.

Dixit quippe Saluator: Attendite à falsis prophetis, qui veniunt ad vos in vestimentis ouium, intrinsecus autem sunt lupi rapaces: ab operibus ipsorum cognoscetis eos. A viris porro spiritalibus ne te occultaueris, ne fortè inimicus angulum comperiens, in te latitet. Cum carnalibus verò noli conferre consilia. Nam voluptatibus ac libidinibus dediti, indies peccata sibi accumulant, illudque dictitant: istud & solum mihi, computetur peccatum; Propheta interim deplorante, atque dicente: Væ iis qui trahunt pec-

Math. 7.

Esa. 5. secundum LXX.

cata sua quasi funiculo longo, & quasi iugi corrigia vitulæ, inquitates.

Vnde vitare oportet sermones inutiles, & eorum conuersationem, qui timorem Domini despiciunt: quoniam nihil quod sit vtile loquuntur, nihil propter Dominum faciunt, nihil de virtute ac religione, nihil de honestate ac grauitate morum tractant. Sermones quippe eorum laquei sunt mortis; Consilium ipsorum, fouea inferni, impunitas, & risus, temulentia, & perditio animæ. Consuetudo eorum terribilis, ac dirus anguis qui loquitur per ipsos. At tu, ô homo Dei, ista fuge: sectare autem iustitiam, pietatem, charitatem, patientiam, mansuetudinem. Bonum fidei certamen decerta, vitam æternam apprehende, ad quam vocatus es, præclaram confessionem professus es. Vide dilecte serue Domini, & Saluatoris nostri Iesu Christi, ne momentanea inescari te patiaris delectatione, aut, vt potiùs dicam, deceptione: vt non vitâ priueris æternâ. Rectè vigila, ad negotiandum vocatus es, ne deperdas margaritam, ne thesaurum tuum deprædetur inimicus, ne nauis demergatur vnà cum onere, & vacuus reuertaris ad propria. Inimicus sciens quantam apud Deum referat gloriam, qui immaculatum sese ab inquinamentis seruat carnis, vehementer per cogitationes impugnat, cupiens hominem innectere iis, vt non consequatur gloriam futuram. Et si animam inuenerit abiecisse cogitationes inutiles, non frequentat eam, sed neque prorsus recedit, accedit autem magis, vbi ipso pulsante mox aperient, & corpus simul cum anima per sordidissimas cogitationes, non resistentis ei coinquinat. Demumque tanquam bonus consiliarius, ipsi suggerit: Præstat tibi, inquiens, in mundum redire, & vxorem vitæque consortem ac sociam capere, quàm sic carunculam corrumpere: à sobrio porro & vigilante cuncta ista recedent. Attende igitur tibi, & nihil eorum te offendet. Quapropter necessarium fuerit, nimiam fugere licentiam. Iterumque dico: Fuge licentiam, ne impudentia te inuadat, ligatumque velut malum aliquem captiuum seruum tradat peccato, ac tum dicere incipias: Veni in altitudinem maris, & tempestas demersit me. Et rursus; Infixus sum in limo profundi, & non est substantia. Vnde

1. Tim. 6.

Psalm. 68.

de fugere oportet peruerſorum hominum conſuetudinem: non tanquam homines odio perſequens, ſed damnum ac vitium reſpuens. Quòd ſi cum ſegnioribus verſari cogeris: attende tibi ipſi, vt & illos lucrifacias recta vitæ ratione, & te ipſum non perdas. Ne credas illis, qui inutilia loquuntur animæ tuæ, ac temperantiam profitentur. Ait enim Saluator: Ex abundantia cordis os loquitur. Subtrahe ergo te à iuueniliter agentibus, & qui ridiculis circumferuntur, vt ne ſis inobediens ei, qui dicit: Iuuenilia deſideria fuge. Et ne accipias perſonam aduerſus animam tuam; non paruam, non magnam, non in imperio ac poteſtate conſtitutam: nemo enim te ex igne inexſtinguibili liberare poterit. Audi dicentem: Quid proderit homini, ſi mundum vniuerſum lucretur, animæ verò ſuæ detrimentum patiatur? Caue igitur, libertatem erga Deum deperdas propter honorem aut gloriam aliquam humanam, vel propter cibum, ſeu potum, ſiue indumentum, cùm iſta cuncta corruptioni ſint obnoxia: actiones autem vniuſcuiuſque, ſiue bonæ, ſiue malæ, deſcriptæ contineantur. Quæ ſurſum ſunt, ſapito, non quæ ſuper terram: vt promiſſionibus perfruaris Patris, qui in cælis eſt, & connumereris inter electos Filij: & cum omnibus Sanctis benedicas Spiritui ſancto; Quoniam ipſi gloria, in ſecula. Amen.

Matth. 12. *2. Tim. 2.* *Matth. 17.* *Coloſſ. 3.*

CAP. IX.

Attende tibi ipſi, Chariſſime: ne fortè Serpens te eos imitari doceat, qui ſuam contemnunt ſalutem, ac dicere: Non es melior iis, qui paſſionibus ſuccumbunt. Tu verò conſidera, quod ſcriptum eſt: In magna domo, non ſolùm ſunt vaſa aurea, & argentea, ſed & lignea, & fictilia: & quædam quidem in honorem, quædam autem in contumeliam. Si ergo Dominum non audieris, peccatorum opera peragendo, eris vas contumeliæ: ſin verò Domini opera feceris, eris vas electum, pretioſum, ſanctificatum, vtile Domino, ad omne opus bonum præparatum. Attende tibi ipſi, obſecro, vt & in præſenti ſeculo, & in futuro miſericordiam à Domino inuenias. Quòd ſi tibi ipſe non attenderis: & hîc contereris, & ibi non requieſces. Nam quæ extra

2. Tim. 2.

rectum fiunt tramitem, nihil præter dãnationem continent & pœnitentiam. Ne ergo contemptores suæ salutis imiteris, & qui solum sibi habitum arrogant: vt non similis reddaris militi ab aduersariis capto, qui Regis quidem gerit insignia: ipse verò inimicis sui Regis inseruit. Verax quippe est, qui

Ioan. 8. ait: Amen dico vobis, quia omnis qui facit peccatum, seruus est peccati. Foliis enim similis est habitus: fructus verò est ipsum opus. Qui terreni Regis milites sunt, sanguinem effundunt, vt Regi suo placeant: at ibi non opus est, vt sanguinem fundas, sed solùm ne à peccato vincaris, vt non fructifices morti.

Sobrius esto, & vigila, charissime: vigila, inquam, & labores sustine. Non enim iniustus est Deus, qui tui obliuiscatur laboris: sed & pro obscuritate, quam in cella residens toleras, illucescet tibi lumen veritatis, sicut scriptum habetur:

Psal. 111. Exortum est in tenebris lumen rectis corde. Decerta bonum certamen fidei, vt victoriã aduersus hostem referens, absque rubore & verecundia adores Regem gloriæ. Non enim eos duntaxat, qui gladio perempti sunt, & martyrio à Tyrannis affecti, coronat Dominus: sed eos etiam, qui religiosa exercitatione & charitate probati sunt. Nam quemadmodum illi propter Dominum flagra ac verbera pertulerunt: sic & isti vexationes & exercitationes amore Domini subierunt.

Attende tibi, ne fiat verbum malum in corde tuo. Ne fœdus ineas cum improba cogitatione. Sic enim quidam passus est antiquorum, aliquid ex anathemate in tabernaculo suo abscondens: Similiter & Giezi minister Helisæi: & non latuerunt Deum, sed ne homines quidem; cùm enim clam scelus commisissent, palam retributionem acceperunt: cùm hic quidem cum tota familia ab omni populo lapidatus sit: ille verò cum vniuerso semine suo leprâ infectus vsque in secula.

Galat. 6. Verax est enim, qui dixit: Deus non irridetur. Quod enim seminauerit quis, hoc & metet. Disce cum patientia, vt damna effugias, quæ obueniunt non quiescentibus. Ausculta eũ,

Prouerb. 9. qui dicit: Fili, si sapiens tibi fueris, sapiens eris & proximo: sin autẽ malus euaseris, solus mala exantlabis. Vnde nos vincit aduersarius, nostræque redundant passiones: nonne per nostram inobedientiam? Edocti enim non attendimus, reprehensi super delictorum correctione, recusamus. Homi-

nes cælamus, & Deum deſpicimus; non morigerantes ei, qui dicit: Amen dico vobis, quia & ſi hi tacuerint, etiam lapides clamabunt. *Luca 19.*

Aſtutiam nobis ſuggerit callidus ſerpens, verbis vincendi eos, qui nos corrigere volunt: ſicque peccatum in nobis multiplicatur, cùm non habeat reſiſtentem ſibi. Deprædatur te inimicus, & non iam intelligis ô anima mea. Suas in te operatur concupiſcentias, & toleras. Fuge conſilia eius improba, ô homo. Recordare tuorum cum Deo pactorum, & ſanctificationem cuſtodi: vt gratiam inuenias coram Domino. Audi dicentem: Fugite fornicationem. Et noſſe cupis, quàm grauis atque periculoſa ſit fornicatio? Quos enim occidere nequiuerunt in eremo morſus ſerpentum, hos Madianitarum fornicatio proſtrauit: & per fornicationem etiam idolorum victimam comedere non recuſarunt. Vnde ex populo ceciderunt vno die viginti tria millia. *1. Cor. 6.*

Quòd ſi præuentus es; ne lapſui inhæreas, neque longanimitatem ac patientiã Dei contempſeris. Memor eſto, quòd mors non tardabit. Recordare fieri non poſſe, vt manus Dei effugias. Quare noli negligere: ſed pœnitentiam age, lacrymas effunde, ingemiſce, illuſus es. Et ſi nos obliuioni peccatum tradiderimus: qui tamen nos creauit Deus, vniuſcuiuſque nouit opus. Ne igitur ignauum te præbeas, ſed viriliter aduerſario tuo reſiſtas. Et aditum, per quem ingredi conſueuit inimicus ad prædandum atque lædendum te, præclude: vt non ampliùs inueniens ingreſſum, re infecta recedat. Hoc autem occludere ipſi aditũ eſt, munire ſenſus, (per quos in animam ingreditur, ſiue malum ſiue bonum) viſum, auditum, odoratum, tactum, guſtum & cogitationes, ne extra id quod decet, euagentur. In mentem tibi reuoca Gigãtes, chariſſime, qui ſuâ potentiâ terram corruperant: vt eos vnico momento Dominus per aquas diluuij à facie terræ deleuerit, & potentia eorum non iis profuerit. Reuolue animo terram Sodomorum, & Gomorrhæorum: quo pacto propter peccatum habitantium in ea fuerit euerſa: & non profuerint ipſis deliciæ atque ſuperbia. Curemus ergo ſalutem noſtrã, chariſſimi: ne fortè repentinus nos anticipet finis, & in multa damnatione hinc abeamus. *Geneſ. 6.* *Gen. 18. 19.*

Quid porro vobis videtur de eo, qui ex hac vita exceſſit?

an quòd post diem vnum ad domum suam reuersurus sit? an post annum? an post centum & mille annos? Cur igitur transeuntia affectamus? & quæ nunquam præteribunt, pro nihilo ducimus? Dic suggerenti tibi concupiscentias sordidas & immundas: O veritatis inimice, vt tu desiderio tuo satisfacias, ego dedecore & ignominia afficiar? vt tu voluntatem tuã expleas, egone confundar? Vade ad tui similes, impudicos at-
Matth. 9. que lasciuos. Porcorum gregem depoposcisti tibi? demergere in mare cum ipsis, non me ampliùs tibi seruum habebis, aut voluntati obedientem tuæ. Sufficit præteritum tempus; deinceps nunc veritatis satagam, & Deum meum obtestabor, vt me perfectè à tuis liberet operibus. Spiritum enim sanctũ dedit mihi, & ego eum exacerbaui: Animam & corpus mihi mundum donauit, ego autem ista contaminaui. Sic charissime, suggerenti tibi perniciosas affectiones, responde. Dixit sanctorum quidam, Cani similem esse fornicationem: Si blãdiaris, manet apud te; si pellas, fugit.

Psalm. 140. Audi eum, qui dicit: Singulariter sum ego donec transeam; hoc est, sibi ipsi vnumquemque attendere, donec ex præsenti excedamus vita. Attende ergo tibi, obsecro, & ne rectam vitæ tuæ rationem despexeris. Ne amore voluptatis modicæ, fructus deperdas laborum tuorum; neque ob immunditiam, operis tui mercedem prodas: & mercedẽ silentij atque quietis, vigiliarum, continentiæ, atque temperantiæ, & reliquarum virtutum, propter impudicitiam amittas, similisque reddaris proijcienti mercedem suam in marsupium pertusum:
Galat. 5. Modicum enim fermentum totam massam corrumpit. Quare te ipsum confirma, in timore Domini.

Audi quod dico, charissime: In vita seculari disertus ac loquax, magnus dici solet; at in solitaria vita, qui quietem ac silentium sectatur, magnus est apud Dominum. Rursus, in vita seculari, qui suum ornat corpus, & subinde vestimenta mutat, humanam obtinet gloriam: at in professione hac, qui ista contemnit, & solùm necessario corporis vsui attendit, gloriam sibi in cælis acquirit, secundùm eum qui
1. Tim. 6. dicit: Habentes alimenta, & quibus tegamur, his contenti simus. Rursus, in seculari vita, qui in corporis robore & diuitiis gloriatur, magnus apud homines dici solet: in ista verò professione, qui humilitatem colit, verè à Domino

exaltatur, sicut scriptum est: Quæ stulta sunt mundi elegit Deus, vt confundat sapientes: & infirma mũdi elegit Deus, vt cõfundat fortia:& ignobilia mundi & contẽptibilia elegit Deus,& ea quæ non sunt, vt ea quæ sunt, destrueret:vt non glorietur omnis caro in conspectu Dei. *1. Cor. 1.*

Diligamus ergo quæ placita ac grata sunt Domino, tanquam serui frugi, & grati; etiamsi scelestorum ac facinorosorum insidias sustineamus, licetque à Barbaris capti, qui nos in seruitutem tradant. Scriptum est enim: In tribulatione inuocaui Dominum, & exaudiuit me in latitudine; reputantes nobiscum Prophetas quoque in captiuitatem abductos, & in aliena regione seruitutem, ærumnasque subiisse, quorum tamen mens nunquam est à Deo abalienata. Siquidem externum nostrum venundari, aut non venundari hominem, non ex iis est, quæ in nostra sunt potestate: cæterùm communicare, aut non communicare internum nostrum hominem impietati, in nobis situm est. Vnde sancti Dei homines tyrannos redarguerunt, mortisque minas spreuerunt, virtutem sibi vindicantes. Quocirca & nos, filij, cùm simus Prophetarum filij, eorumque vestigiis insistamus; perfectam ipsorum fidem adipiscamur. Quia scriptum est: Quorum intuentes exitum conuersationis, imitamini fidem: vt cum iis simul in cælestibus coniungamur, vbi exulat luctus ac dolor, & gemitus in splendore Sanctorum. Vigilate ergo, & orate, vt non intretis in tentationem. *Psalm. 117.* *Hebr. 11.* *Hebr. 13.* *Marc. 14.*

Meditemur eloquia Spiritus sancti, vt in scripturas incumbamus; & quando etiam librum manibus non tenemus, in mente eloquia Dei habeamus. Si quis suas tibi enarrauerit cogitationes, suaque detexerit errata, ne mente eum contempseris tanquam qui talia peregerit: sed potiùs de fratris mutatione admirare. Nam quòd quis sponte sua peccata spiritalibus viris prodit, correctionis vitæ signum est: occultare verò, animi malè affecti indicium existit. Nullus enim cum furibus currens, & partem suam cum adulteris ponens hos prodit vnquam: quia nimis passioni & affectioni indulget. Quare oportet cum omni humilitate eum, qui familiariter sua exponit arcana, consolari, sicut scriptum est: Considerans teipsum, ne & tu tenteris. Dicit enim Dominus per Prophetam Ezechielem: Et tu fili hominis, dic ad *Galat. 5.* *Ezech. 33.*

filios populi tui: Iuſtitia iuſti non liberabit eum, in quacunque die errauerit: & iniquitas impij non nocebit ei, in quacunque die conuerſus fuerit ab iniquitate ſua. Largiatur autem nobis Dominus, vt viam erroris expertem poſſideamus in finem vſque, anguſtam ſcilicet & arctam, vt aduerſarij noſtri diaboli os obſtruatur, ne habeat, quod de nobis malum dicere queat: Quia Deum decet gloria in ſecula. Amen.

CAP. X.

ATtendamus nobis ipſis, Chariſſimi, quoniam acerbi nobis ſunt inimici & immites, ſuper hominum ruina gaudentes, eamque ſolam lætitiam habentes. Hinc ſancti Patres, ſcientes eorum aduersùm nos conatum peruerſum, non ſegnes fuerunt, non vaga & diſtracta mente: ſed ſibi ipſi attenderunt, ſibique attendentes, & Deo complacuerunt, & homines in bonum ædificarunt. Cuiuſmodi S. Antonius extitit, quemadmodum & S. Athanaſius Archiepiſcopus meminit in vita quam de eo conſcripſit. Nam & multa exercitatione, eaque incitatiore ac vehementiore eſt vſus: Ieiunabat enim ſemper, indumentumque gerebat, interius quidem cilicinum, exterius autem pelliceum, idque ad mortem vſque ſeruauit, ita vt neque corpus ſordium cauſâ aquis ablueret, neque penitus ſuos pedes lauaret, neque illos vnquam omnino vel aquâ tingeret, niſi neceſſitate cogente. Sed neque quis eum denudatum vnquam conſpexit, nec prorſus Antonij corpuſculum nudum, præterquàm cùm poſt mortem ſepeliretur, cuiquam patuit. Rurſuſque ait: Et ſi iſta ad illius virtute m parua; ex iis tamen, qualis Dei ſeruus fuerit Antonius, conſiderare & æſtimare licet; quippe qui à iuuentute ad tantam vſque ætatem, æqualem ſemper ſeruabat in exercitatione alacritatem: & neque ſenectute fractus, delicatioribus vtebatur cibis; neque propter debilitatem corporis, immutabat ſui indumenti habitum. Aut ſi fortè pedes aqua tingeret, & tamen in omnibus illæſus permanebat; nam etiam oculos illæſos integroſque ſeruabat, rectéque cernentes. Et ne ſingula conſectemur; cunctis, qui cibis variis, & lauacris, diuerſiſque veſtimentis v-

tuntur, ipſe multò illuſtrior apparebat, ac clarior, & ad fortitudinem alacrior. At nos, quæ corpus molliter foueant nobiſcum excogitantes, diſtrahimur atque efferimur; non conſiderantes, quàm acres aduerſarios habeamus: vnde & ipſi hoſtes tantam noſtram cernentes ſegnitiem, promptiùs animoſiúſque aduersùm nos inſurgunt, impudicitiæ nos iaculis transfigentes. Attendamus igitur nobis ipſis: vt Dominus illorum in nos deſtruat inſidias. Hæc autem dico, fratres, non quaſi vitæ puritate ego conſpicuus ſim; nam ſi Dominus mea reuelet peccata, antequàm in ſupplicium mittat, pudor atque confuſio operum meorum, non minima mihi pars tormenti erit. Sed iſta à me ſint dicta per gratiam Domini, vt dum vos boni conſilij commoda capitis: ego quoque vilis & abiectus ſaluberrimi conſilij mei mercedem referam. Quemadmodum enim qui ad animarum euerſionem cohortationibus vtitur, perditionis earum atque exitij particeps erit: ſic & qui ad vitæ morumque emendationem, ſuis conſiliis eſt auctor, optimam mercedem à Domino conſequetur, ſi & ipſe præſertim ab inutilibus deinceps receſſerit. Quòd ſi cum fratre amicitiam habeas: teque conſcientia tua arguat, quaſi ex eiuſmodi coniunctione detrimentum animæ ſuſtineas; te ipſum ab eo ſepara. Dixit enim quidam Sanctorum: Cum omnibus charitatem habe: ab omnibus abſtine. Hæc autem dico, chariſſime, non vt homines oderis; ſed peccatum auerſeris. Scriptum eſt enim: Si cor noſtrum non reprehenderit nos, *1.Ioan.3.* fiduciam habemus ad Deum; & quidquid petierimus, accipiemus ab eo: quoniam mandata eius cuſtodimus, & ea quæ ſunt placita coram eo, facimus. Si verò reprehenderit nos cor noſtrum: maior eſt Deus corde noſtro, & nouit omnia.

Frater fratri hortator erat in iis, quæ ad Deum pertinent: Prætereunte autem altero, dixit qui hortabatur, ad eum: Ecce fratrem hunc admoneo, & me audire renuit. Cui ille reſpondit: Auditurus eſt; Te enim audire, honeſtum illi eſt, & agere audita iucundum. At ille: Nequaquam: niſi enim compererit vera eſſe, & ad Deum referri, quæ dico; ne me audiat; neque me ſolum, ſed ne Prophetam quidem, ſi præter Dei voluntatem conſilium dede-

Gal. 1. rit. Ait enim Apoſtolus: Et ſi nos, aut Angelus de cælo euangelizauerit vobis, præter id quod accepiſtis, anathema ſit. Quinam enim in Babylone contra Suſannam inſurrexerunt? nonne ſeniores? Et non ſolùm Sacerdotes, ſed
Dan. 13. & Iudices, ac Præſides populi, qui quòd ſibi ipſis non attenderunt, quàm miſerabili fine vitam clauſerunt? neque illis ſane ipſorum profuit dignitas. Veritatis ergo curam habeamus, fratres, vt veritas nos circundet ac protegat. Et in hoc quidem ſeculo, ſi quis de re male geſta apud Principem inſimuletur; ſi ad alia loca confugiat, fortaſſe ſalua-
Pſalm.135. tur: at nos à conſpectu Dei quonam profugere poterimus? ſecundùm eum qui dicit: Quò ibo à Spiritu tuo: & quò à facie tua fugiam? Si aſcendero in cælum, tu illic es: ſi deſcendero in infernum, ades. Si ſumpſero pennas meas diluculo, & habitauero in extremis maris. Etenim illuc manus tua deducet me; & tenebit me dextera tua.

Diligamus quietem ac ſilentium, fratres: vt à tentationibus liberemur. Diligamus continentiam, in charitate Dei. Diligamus caſtitatem, & humilitatem. Simus humiles, & affabiles paruis ac magnis: vt vanam effugiamus gloriam, cunctoſque diaboli laqueos. Ebrietatem, & riſum, inutiliaque malignantium hominum verba execremur ac deteſtemur; omnia enim agunt, omnia excogitant, vt ſuis oblectationibus potiri poſſint. Tu autem, dilectiſſime, iſta fuge, & vt qui Deo placere profeſſus es, omnia ſecun-
Galat. 6. dùm Deum operare. Deus enim non irridetur, ſecundùm dictum Apoſtoli: Nam quod ſeminauerit homo, hoc & metet. Quoniam qui ſeminat in carne ſua, de carne & metet corruptionem. Qui autem ſeminat in ſpiritu, de ſpiritu metet vitam æternam. Noli ſordidis immorari cogitationibus: ne quando te in actum deducant turpitudinis: ſed eas deteſtare, & abs te repelle; vt mens tua ſerena ſit, atque tranquilla. Precare Dominum, vt cordis tui oculos illuminet. Quæ enim impoſſibilia ſunt apud homines, poſſibilia
Luc. 18. ſunt apud Deum. Cùm ad orandum, te compoſueris, noli vaga ac diſtracta mente eſſe; ne quaſi contemnens inueniaris.

Attende tibi ipſi, chariſſime: ne fortè dum cernis huius ſeculi diuites deliciis affluentes, carnemque ſuam nutrientes,

trientes, tanquam in die occisionis, eos propter eiusmodi fluxam ac momentaneam rerum abundantiam beatifices. Neque enim opulentos, neque deliciis deditos, neque potentes, beatos prædicauit Spiritus sanctus: sed eos qui timent Dominum, sicut scriptum est: Beatus vir qui timet Dominum. Et: Beati omnes qui timent Dominum. Ducem te constituerunt? Esto dux pacificus: vt portæ Regni cælestis pandantur tibi, simulque cum facientibus pacem ingrediaris. Dicit enim Spiritus sanctus: Aperite portas, ingrediatur populus. Et quis, ac qualis populus? seruans iustitiam, & custodiens veritatem, suscipiens veritatem, & custodiens pacem. Vnde quidam Sanctorum dicebat: Fiat pax, & iustitia in diebus meis. Audi & sanctum Iacobum dicentem: Si quis sapiens, & eruditus est inter vos: ostendat ex bona conuersatione, operationes suas in mansuetudine sapientiæ. Quòd si zelum amarum habetis & contentiones in cordibus vestris, nolite gloriari, & mendaces esse aduersùs veritatem: non est enim ista sapientia desursum descendens, sed terrena, animalis, diabolica. Vbi enim zelus, & contentio: ibi inconstantia, & omne opus prauum. Quæ autem desursum est sapientia, primùm quidem pudica est: deinde pacifica, modesta, suadibilis, atque obediens, plena misericordiæ, & fructibus bonis, discreta, absque simulatione. Fructus autem iustitiæ in pace seminatur facientibus pacem. Largiatur porro nobis Dominus charitatem, atque vnionem secundùm voluntatem suam. Precemini autem & pro me misero, obsecro: vt obscuratum in me oculum Dominus illuminet; Quoniam ipsius est virtus, & potentia: Ipsumque decet omnis gloria, honor, & adoratio: nunc, & in secula seculorum. Amen.

Psal. 112. 127.

Esai. 26.

4. Reg. 20.

Iacob. 3.

CAP. XI.

NOn torpeamus, fratres, seruientes inuicem propter Dominum: multi enim ancillæ cuiuspiam amore capti, seruire propter amatam non recusarunt. Quid ergo nos magnum præstamus, si nobis mutuò propter Dominum seruimus? Ne negligentes simus, confidentes in cella, dilectissimi: memores, quòd sancti Dei Martyres ferreis vinculis

conclusi fuerint, etiam cum multis tormentis. Ne ergo cellæ angustiam effugiamus. Non deficiamus operantes: memores quoniam multi ex Sanctis in metalla missi sunt propter Dominum. Nunquid igitur si nos temporibus illis fuissemus, nostram vitam ob torturas prodidissemus? Nunquid nostram fidem in iis necessitatibus abnegassemus? Meminerimus, fratres à Domino dilecti, beneficiorum Domini Dei nostri, qui nos creauit, & crescere fecit, nutrit, & protegit in omnibus. Qui educit ventos de thesauris suis ad obsequium nostrum. Qui eleuat nebulas ab extremitatibus terræ in ministerium nostrum. Qui multiplicat volucres cæli, & bestias in aqua, ad obsequium generis nostri. Qui fecit Solem in lumen diei, & Lunam ac stellas in lumen noctis propter nostrum genus. Qui saluauit nos per mysterium pretiosæ Crucis suæ. Seruiamus ei in timore ac tremore multo, & spe bona: quia aduenæ & peregrini sumus in hac vita, secundùm eum, qui dicit: Aduena & peregrinus sum in terra sicut omnes patres mei. Obsecro vos, ego minimus, ego vilis & abiectus: ego qui decem millium talentorum sum debitor, qui quemuis peccatorem peccatis excedo: sustinete optimum hoc consilium. Seruate in omnibus vos ipsos irreprehensibiles, vt sitis absque confusione. Si quis autem seipsum in re aliqua condemnet, deinceps sese irreprehensibilem seruet: ne quid habeat aduersarius, quod de nobis malum dicat, hominum inquam inimicus, corruptor, & alienus; hostis iustitiæ, qui in malis nostris gaudet, qui debilis in eos est, qui Domino in veritate seruiunt. Qui conculcatur ab iis, qui pessundant, & auersantur ipsius consilia atque conatus. Qui spernitur ab iis, qui Dominum in veritate diligunt, & faciunt sanctam voluntatem eius, puro corde. Etiam fratres mei dilectissimi, studeamus in vana & breui hac vita, quandiu in ea versamur, perficere mandata optimi, & benignissimi Dei, & Saluatoris nostri Iesu Christi: vt stationem mereamur à dextris ipsius, in secundo eius & horribili aduentu: quando reddet vnicuique secundùm opera eius; Quoniam ipsi gloria in secula seculorum. Amen.

Psalm. 38.

CAP. XII.

PErsiste igitur, Charissime, in vocatione, qua vocatus es. *1. Cor. 7.* Da gloriam Deo, quòd dignatus sit te in gregem o- *& Eph. 4.* uium suarum referre, vt in pascuis ouium eius enutriaris. Ergo ad finem vsque tolera: vt saluetur anima tua. Nam scriptum est: In patientia vestra possidete animas vestras. *Luc 21.* Esto instructus in omni conuersatione tua. Dicentem auscul- *Prouer. 27.* ta: Fili, si sapiens fueris, lætificabis & cor meum. Noli esse asper in lingua tua, neque duriùs respondeas fratri tuo. sed cum omni humilitate & timore Dei, sit loquela tua. Nunquid enim argento bonum sermonem comparamus? Nullo sanè eum pretio emimus, nisi sola nostra voluntate: quoniam vtramque nobis viam dedit Dominus, vt vniuscuiusque cognoscatur affectio & animus. Sic ergo nostræ sint responsiones ad inuicem, ô electi Dei, quemadmodum fidelis quispiam seruus cum suo colloquitur Domino. Verax quippe est, qui ait: Qui seipsum humiliat, exaltabitur. Sint *Luc. 14.* porro sermones nostri mutui, non de rebus peregrinis atque externis: verùm de vtilitate animæ, de mutua inter nos ædificatione, de rectè factis, de omni opere bono. Sicut scriptum est: Vt det gratiam audientibus; Et: Nolite *Ephes. 4.* contristare Spiritum sanctum Dei, in quo signati estis, in die redemptionis; Quoniam ipsum decet gloria in secula. Amen.

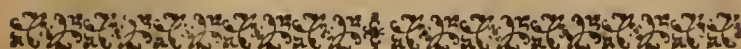
CAP. XIII.

ATtende tibi ipsi, ô iuuentus exercitationis ac pietatis studiosa, ne fortè dies tui in distractionibus prætereant. Nè vnquam prauas cogitationes admiseris: ne in bello inimici tui virtus tua languescat, atque deficiat. Habeas assiduè dulcem Dominum tuum in mente tua, vt exercitationis tuæ cursus coronam victoriæ referat. In pietatis certamine propera, ô iuuentus: aduentat enim dies, & appropinquat tempus quando laborantes coronabuntur, & negligentes dolebunt. Para virtutes, donec tempus tibi suppetit. Pietatem atque religionem posside in oculis tuis, veritatem in auribus, verba vitæ in lingua tua, visitationem infirmo-

rum in greſſibus tuis, imaginem Domini tui in corde tuo, In membris tuis officia temperantiæ ac continentiæ: vt coram Angelis & hominibus præ aliis honoreris. Lignum inanime, quod mortalis Regis imaginem continet, honoratur: quantò magis anima honorem meretur, quæ Deum in ſe continet, & in præſenti hoc ſeculo, & in futuro?

Attende tibi ipſi, chariſſime. Concupiſcentia mortua eſt, at corpus tuum viuit: proinde diligenter attende, ne corpus tuum rei mortuæ vitam præbeat. Quòd ſi ipſi vitam dederis, te occidet. O planctum acerbũ: quoniam mortuus ad vitã reuocatus, vitæ ſuæ datorẽ occidit. Diſce accuratè, quid ſit Cõcupiſcentia: ea per ſe ſine corpore mortua eſt: quando autem concupiſcentiæ impetus ad corpus acceſſerit, ſubitò concupiſcentia vitam accipit, & in concupiſcentiæ dulcedine mens occupatur, reperiturque corpus quod erat viuum, concupiſcentię mortificatione emortuum. Quapropter ſedulò tibi ipſi attende ab hac morte corporis, dum flãmâ concupiſcentię illius vreris. Reuoca tibi in mentem, ignem inextinguibilem, ac vermem nunquam ceſſaturum; & è veſtigio membrorum extinguetur incendiũ. Vide, ne propter relaxationem atque ignauiam vincaris & doleas; præoccupetque te ignis, pœnitentiæ tædio; & aſſueſcas peccare, etiam dum es pœnitens. Auſteritatem amplectere ab initio. Aduersùs omnem concupiſcentiam ne vincaris, & ne ex bello inferior diſcedere conſueſcas. Conſuetudo enim altera eſt natura. Et relaxationis conſuetudo nunquam auſteritatem admittit: ſemper enim ædificat, & deſtruit; ſemper peccat, & reſipiſcit. Chariſſime, ſi relaxari ſis ſolitus, dum oppugnaris: inſcriptio libelli tui erit, Ignauia in ſeculum ſeculi. Qui in aliquibus concupiſcentiæ rebus vinci conſueuit, ſemper eum propria coarguit cõſcientia, nulloque non tempore angitur, & licet coram ſpectantibus hominibus religioſum ac hilarem exhibeat vultũ; intrinſecus tamen ob remorſum conſcientiæ ſuæ contriſtatur; nam id ſecum afferre ſolet concupiſcentia, dolorem amarũ ſuis infligens operatoribus. Tota ergo mẽte attẽde & anima, Chriſtũ apud te ſemper retinens, qui immortalis animæ ſpõſus eſt. Caue igitur verũ ſponſum tuũ deſerueris; ne & tu relinquaris ab ipſo, derelictuſque adhæreas alieno, id eſt, fraudulento iuſtitiæ inimico; doloſè quippe ad breue tẽpus diligit, & mox

deserit; meretricique immundæ similis, quæ cùm substantiam & vires alicuius absumpserit, auersari atque odisse incipit. Quis igitur non deploret? Nam & inimicus noster, vbi vires nostras ac tempus in suis immunditiis fœdisque concupiscentiis prodegerit atque consumpserit, tunc à nobis recedit, propter odium quod in nos habet. Nunquam enim impurissimus ille, ac fraudulentissimus nos dilexit. Deo autem, & Patri gloria in secula seculorum. Amen.

S. P.
EPHRÆM
AD IOANNEM MONACHVM EPISTOLA.

Absque consilio nihil esse agendum.

BENEDIC PATER.

ARIIS licet adhortationibus cùm religiosissimo Theodoro egerimus, ne è suo recedat loco; persuadere tamen non valuimus. Dixit autem ad nos ille: Si voluntas iuuandi me, animamque meam saluandi adfuerit, in monasterium tuum ablega me. Cui respondi: Ex quo Monasterij curam Fratri Ioanni commisi, illo inconsulto, coniungi alicui nequeo. Et nunc quidem bene egisti, prædictum fratrem suscipiendo; nam vt rediit, nobis qua eum sympathia siue compassione exceperis, renuntiauit. Cùm & tales oporteat in veneratione habere, qui supra patrem & matrem, fratres & sorores, vxores, & proles, cognatos atque amicos, diligunt Dominum. Rectè verò agis, exemplum bonorum operum te ipsum præbens, & potissimum fratribus, qui tecum habitant, secundùm eum qui dicit: A me videbitis, &

Iudic. 7. sic facietis. Et B. Paulus Apostolus adhortatur, dicens:
1. Cor. 4. 16. Imitatores mei estote, sicut & ego Christi; vt quibus sermo plenam fidem non facit, opus ipsum persuadeat. Spiritalia verò ministeria non contempseritis, neque corporalium necessitatum prætextu synaxim vestram neglexeritis. Eloquia enim Dei meditata, & suauiter decantata animam nutriunt, atque tuentur: corpus autem custodiunt instituuntque, dæmones repellunt, & summam animæ tranquillitatem generant.

Porro de tentantibus ea, quæ mensuram ac modum excedunt, incurrentibusque in pericula grauissima, commone-
Rom. 12. 3. facere vos volo: non plùs sapiendum esse, quàm oportet sapere, sed sapiendum ad sobrietatem. Rursusque alibi di-
Eccl. 7. 17. cit Scriptura: Noli esse iustùs multùm, neque plùs sapias, quàm necesse est, ne obstupescas. Accidit enim diebus hisce nostris, quosdam fratres relictis suis cellis, in terram desertam, infructuosam, atque inaquosam se contulisse: sæpe autem licet à patribus ac fratribus admoniti, non paruerunt, dicentes: Nos vt pastores discedimus. Et vt sese in aridissimam solitudinem impulissent, videntes iam se intra desertam terram conclusos, cœperunt vehementer discruciari: incipientesque ad loca quæ incoluntur, redire, nequiuerunt se ex difficillima eremo subducere & expedire: neque enim illud facile erat, intra interiora deserti versantibus. Valde igitur per inediam, sitim, æstumque afflicti iacebant, animum deijcientes. Diuina verò prouidentia disponente, frigore pereuntes, ab aliquibus ibi reperti sunt, qui eos propriis iumentis impositos ad loca habitationum reportarunt: alij etiam ibi mortui sunt, & à volucribus ac feris corpora eorum deuorata sunt. Qui autem euaserunt salui, longo tempore infirmi remanserunt, deincepsque ipsâ experientiâ cognouerunt, nihil absque consilio faciendum. Nam multi, vt dictum est, contumacia atque temeritate cogitationum ducti, in terram infructuosam & inaquosam progressi, sibi ipsis violentam mortem intulerunt. Alij verò sub obedientia viuere nolentes, vnanimitatemque in subseruiendo detrectantes, eidem sese periculo tradiderunt. Alij manibus propriis laborare recusantes, in idem se periculum coniecerunt. Alij sui consilij complacentiâ decepti laudem

ab auscultantibus captantes, pastores, vt aiunt, effecti sunt, intentos autem labores non cogitantes, iisdem se periculis implicuerunt. Non igitur oportet, charissime, sine prudentia propriis abduci consiliis: quin potiùs decet vnumquemque proprio se metiri modulo, & in charitate Dei proximo humiliari.

Si quis autem existimet se perfectam adeptum esse virtutem, passionibus superiorem esse, & in cupiditates dominari, nec sic quidem sibi ipsi fidat, ne fortè in ipsum dicatur, quod scriptum est: Rex temerarius incidet in mala: Angelus autem lucis liberabit eum. Sed fortè præteriens quis dixerit: Et quomodo inuenimus aliquos sanctorum Patrum hanc excoluisse virtutem? Conuenerit itaque nos etiam ex sanctorum Patrum vitis afferre testimonia: vt apertè ostendamus, nihil temerè, vel casu, inconsideratéue sanctos Patres egisse. De Abbate Macario narratur, quòd sic diceret: Considente me, inquit, in cella mea, exercebar vt monachus, dum interim mihi molestiam cogitationes exhibebant, dicentes: Abi in interiorem eremum, & vide quid ibidem cernes: perstitique in pugna cum cogitatione annos quinque, cùm dicerem, ne fortè id à dæmonibus mihi suggeratur. Perspicis prudentiam sancti viri? nunquid abduci se passus est, aut præceps accurrit? nunquid cogitationem admisit? minimè verò: sed perseuerauit examinans, ieiunans, vigiliis precibusque vacans, vtque ne fortè ex dæmonibus esset, cognosceret. Ceterùm nobis dum cogitatio aliqua se ingerit, contineri non possumus, & efferamur. Et non modò non discutimus sedulò orantes, sed neque ab aliis admoniti obedimus, vnde & facilè ab aduersario capimur. Deinde cùm persuaderet, inquit, cogitatio: egressus in eremum, inuenit ibi lacum, insulamque exiguam in medio eius, & accedebant iumenta vt biberent ex illo, aspexitque duos homines nudos in medio ipsius. Sub hæc, vt locuti sunt inter se, dixit Abbas Macarius ad eos: Quomodo fieri potero Monachus? Et illi ad eundem: Nisi quis renuntiauerit omnibus quæ in mundo sunt, non poterit fieri Monachus. Ad quos ipse: Ego, inquit, infirmus sum, & non ita valeo vt vos. Cui illi: Si nequeas, vt nos, sede in cella tua, & peccata tua defleas. O humilitas diuini viri. O

Prouerb. 13. 17.

prudentia virtute insignis animæ; qui tot ac tantis præclarè factis excellebat, non iudicat seipsum eiusmodi re dignum. Sed ait ad eos: Ego infirmus sum, & non ita valeo vt vos. Nos autem, neque persecutione vlla inuadente, neque à quoquam impulsi: temeritate & propria quadam complacentia ducimur, aggredientes ea quæ mensuram ac modum superant, tanquam Dominum Deum tentantes, quod est horribile. Væ autem homini, qui propriis confidit ac nititur viribus, vel exercitatione, siue industria, neque in Deo spem omnem reponit suam: ab illo enim solo potestas, & robur. Et cur non oculos demittimus in vitam Abbatis Antonij? & ipsum cuncta ex diuina egisse reuelatione comperiemus. Veruntamen ipse quoque nonne in monasterio viuebat? nonne indumentis vtebatur? nonne pane vescebatur? nonne propriis manibus laborabat? nonne discipulos habebat, qui quidem etiam mortuum ipsum mœrebant ac sepeliebant? Neque verò solùm ipse beatus Antonius hoc vitæ instituto vsus est, sed & reliqui Patres, qui religiosam vitam duxerunt, qui hortabantur & consolabantur ad se venientes, per quos signa & curationes exhibebat Deus. Tanquam enim lucernæ quædam claræ, virtutibus coruscabant. Horum vitam ac mores, etiam nos regiâ viâ incedentes, æmulemur, non declinantes neque in dexteram, neque sinistram.

Demus ergo operam quieti, ieiunio, vigiliis, orationibus, lacrymis, conuentibus ad res diuinas celebrandas, labori manuum, conuersationi cum sanctis Patribus, obedientiæ veritatis, & auscultationi diuinarum scripturarum; ne mens nostra syluescat, & inculta squalidaque reddatur. Potissimùm autem participatione nos sanctorum & immaculatorum mysteriorum dignos exhibeamus; vt mente nostra enascentibus infidelitatibus, sordidisque cogitationibus purgata, inhabitans in nobis Dominus liberet nos à maligno. In cunctis autem veram atque synceram charitatem ad inuicem, & in omnes, sectantes: nam ex proximo comparat sibi quis malum, vel bonum. Non enim mendax est, qui dixit: Quod vni ex his fratribus meis minimis fecistis, mihi fecistis. Ad eos autem qui pietatis viscera clauserant, dicit: Quandiu non fecistis vni de minoribus his, nec mihi fecistis;

Matth. 25.

Ibidem.

stis; & ibunt hi in supplicium æternum, iusti autem in vitam æternam. Antiqui vitulos, agnos, & arietes, cuncta immaculata, in sacrificium Domino offerebant: at nos proprium corpus Domino offeramus in Spiritu sancto, non polluentes hoc rebus vetitis, aut aliqua cogitatione contaminantes; ne reprobetur sacrificium nostrum.

Quo pacto autem comparare oporteat sanctitatem, sufficerit mentem sobriam ac vigilantem habentibus recordatio Dei, cuius radij cor omne illuminant. Qui verò mente adhuc infirmi sunt, aliquibus indigent exemplis, quibus ad imitandam excolendamque eandem virtutem excitentur. Sit ergo nobis exempli loco tale: Qui secundùm mundum strenuos se præbent in bellis, imagines sumunt, in parietibus & tabulis belli historiam describentes: vt quomodo hi quidem sagittis feriant, alij vulnera infligant, quidam fugiant, alij incursiones faciant; alij adhibitis gladiis spicarum instar aduersarios decutiunt. Atque hæc agunt ad æmulationem posterorum, & commemorationem eorum, qui rem fortiter in bello gesserunt aduersùs hostes repugnantes: alij verò sanctorum quoque certamina in domesticis oratoriis, ad imitationem videlicet ignauorum cordium, & oblectationem spectatorum depingunt. Sic ergo satagite, quasi & nostra vita describenda sit, & in sublimi collocanda, vt omnibus sit conspicua: quin etiam excolendæ virtuti operã demus, ne quid vituperio dignum atque absurdum inseratur imagini. Turpissimum enim reuera est spectare virum in imagine cum fœmina inhonestè versantem, & præsertim ex iis, qui videntur habitum pietatis assumpsisse. Si verò & cum masculo, secundùm eum qui dixit: Masculi in masculos turpitudinem operantes: quis tandem oculos in imaginem defigere auderet? fugiendum vel ipsum quoque spectaculum. Si autem cum tali ignominia, præ pudore stupidi, spectari ab aliis nolumus: prorsus Diuina cooperante gratia turpes passiones effugiamus, veræque virtutis studium curemus: vt compositio & structura historiæ, quæ de nobis est futura, præclara & honesta fiat, quæ ad bonam æmulationem excitet sua pulchritudine obuios quosque: nihilque in ea deforme, minúsue virtuti conueniens imprimamus. Etenim Sodomitarum historia indelebilis est, in me-

Rom. 1.

Genes. 18. & 19.

dium producens, quomodo iusti domum circundederint homines intemperantes ac flagitiosi, donec cæcitate percussi, ignisque imbre combusti, & in cinerem redacti essent ipsi cum terra sua in qua nefandas commistiones exercuerant. Horum historiam tanquam imaginem quandam horrore plenam, proposuit vniuscuiusque nostrûm conscientiæ, Creator noster Deus: vt ad exemplum huiusmodi respicientes improborum commercia declinemus. Qui autem cæcutientes, propositam nobis historiam prætereunt, facilè in voluptatum barathrum præcipites ruunt. Tu autem defixam tene in huiusmodi cogitatione mentis aciem; vt metu turpissimas passiones elidas, vrentesque voluptates expectatio iræ emarcescere faciat. Quis enim Diuinam iram cernens non trepidet, consterneturque animo, nisi fortè oscitabundus, atque aliud agens ista consideret? Ego verò ignauus, particulas huius historiæ singulas attentiùs contemplatus, ingemui, vultuque in genua deposito fleui. Quo enim pacto verè formidabile non erit mundo cordis oculo intuentibus vehementissimum ignis illius fluxum, terramque dum torreretur, & incolas instar ceræ, fumique liquescentes? An non poterunt monimenta atque exempla eorum, qui antea supplicio sunt affecti, vel lapideam animam emollire? Frequentiùs itaque, imò potiùs assiduè, ad eiusmodi historias intentè respiciamus; vt potiorum studio experientiam prædictorum fugiamus. Nam auget audaciam negligentia: Ex vtraque verò consuetudo conflatur. Qui autem habitum sibi mali acquisiuerunt, exitum ægrè inuenire possunt, cùm habitus is ad abolendum spiritalem fructum semper irrepat. Ex aduerso, velut in imagine recor-
Genes. 39. demur illius Ægyptiacæ, quomodo ad se attrahere conata sit pium Ioseph: ipseque quo pacto etiam vestem suam reliquerit, vt scelus effugeret. Rursusque mente contemple-
Dan. 13. mur tanquam in imagine Senes illos Babylonicos, quomodo ad infamiam beatam Susannam compellere studebant: ipsa autem pia & virili cogitatione adhibita, istos deturbauerit. Sic ergo & nos syncerè certemus, maximéque persua-
Luca 8. si, quia nihil occultum, quod non reuelabitur; vt si quæ virtus, ac si qua laus, hæc de nobis circunferantur: vt simus inter eos qui laudantur, & non inter illos qui vituperantur.

De iis porro, quæ quæruntur, & quo pacto conuersari oporteat cum fratribus, & complacere Deo viuenti ac vero, vobis pro nobis orantibus significabimus, Diuina nos adiuuante gratia. Sit autem inter vos & nos Dominus fons vitæ: qui gaudium, pacem, sanctificationem, & spem bonam pluit super quærentes eum in veritate. Saluta fratres, qui tecum sunt. Salutant te, qui hîc sunt fratres.

S. P.

EPHRÆM

MONITA AD FRATREM QVEMDAM.

OMNI hora mente reuoluo visionem, quam mihi recensuisti, Frater: ideò dignam vocatione tua vitam agere contende; vt ei, cuius ascriptus es militiæ, placeas. Tuam enim noui promptitudinem & in Deum zelum atque amorem: iccirco tibi suadeo iam propositum habenti, ac saluari studenti, nondum tamen experientiam vitæ religiosę possidenti: vt sanctorum perfectorumque Fratrum, ac Patrum vestigia persequaris: & ab iis discas quemadmodum Dei seruum versari oporteat. Quod tibi etiam semper dicebam, vt singulorum perspecta conuersatione, bonum vitæ imiteris institutum, attendensque quomodo quilibet pietate instructus ad supernæ vocationis brauium contendat; considerans quoque diligenter aliorum perfectam exactamque fidem, alterius spem in Deum, huius verò duplicem charitatem in Deum & in proximum; ac quo pacto alius in timore Dei suam custodiat animam, ab omni re mala cauens sibi, vitamque inculpatam atque irreprehensibilem degens, atque adeo qui ab omnibus ob puram & inculpatam vitam laudatur: multi enim reperiuntur eiusmo-

di, de quibus tibi afferebam attendendum iis esse, & non mihi pigro atque inerti. Eos ergo imitare, qui quidem in medio vestrûm sunt velut luminaria quædam, & quomodo nonnulli dum variis passionibus impugnantur ab hoste, per orationes ad Deum confugiunt, adhærentes ei præsidio cõpunctionis ac desiderij, gratiæque auxilio suffragante, absurdas immundasque cogitationes vincunt, factorum pœnitentia ducti, multoque fletu ac lacrymis suspiriisque, mœsti sua lugent peccata: confitentes Deo per orationes atque vigilias, afflictiones & labores, in ieiunio, temperantia, vigilia, humicubatione, tribulatione, atque anxietate; iisque armorum generibus saluari enitentes.

Strenuè igitur & tu decerta vsque ad mortem, tanquam verus miles: non enim res est ludicra religiosæ vitæ exercitatio, mi fili: verùm multâ cautelâ ac diligentiâ rectè salus curatur animæ; iccirco ne vnam quidem præteriui virtutum, scripto tibi per Epistolam hæc ipsa mittens; vt ne dicas, non noueram quid esset agendum. Sic igitur enitere, omni grauitate atque prudentia tempus vitæ tuæ transigere, vt Deo placeas & hominibus. Si enim ita te gesseris, perfectam singulorum considerans renuntiationem religiosumque vitæ institutum, facilè teipsum ad virtutum celsitudinem euehere poteris, conspiciensque quorundam voluntariam paupertatem, quomodo relictis omnibus conantur vbique mentem suam tranquillam reddere, vt sine vlla distractione in orationes incumbere queant; & non sit illis cogitatio aut cura, quæ ipsos retrahat ab oratione, vel lacrymis, aut feruore, perfectaque in Deum dilectione. Nosti enim tu quoque, si quis cum desiderio & lacrymis, puro corde precatur, eum mente sua tanquam in speculo contemplari Deum. Iccirco per inopiam ac paupertatem, magnamque angustiam quilibet ad promissa iustis bona properat: Angusta enim est porta, & arcta
Matth.7.14 est via, quæ ducit ad vitam. Quapropter hanc tibi viam demonstro, quam ego nondum sum ingressus: vt illi insistens, Sanctorum imiteris conuersationem, aliorum quidem pietatem, aliorum rectum in precibus rebusque omnibus ordinem, aliorum scientiam, aliorum tranquillitatem,

aliorum humilitatem, aliorum honorem: aliosque accusatores sui ipsius, alios seipsos pro nihilo habentes atque abiicientes: aliorum grauitatem & seueritatem morum, aliorum studium atque diligentiam, aliorum quietem ac silentium, aliorum mansuetudinem: aliorum patientiam & longanimitatem: aliorum clementiam, aliorum mores pacificos, aliorum vitam amabilem, aliorum charitatem & concordiam: aliorum intellectum atque iudicium: aliorum prudentiam, aliorum sobrietatem ac vigilantiam: aliorum sapientiam, aliorum discretam differendi vim ac rationem: aliorum in consilio dando benignitatem, aliorum discretionis virtutem, aliorum secreta tegendi modum, aliorum hilaritatem, aliorum mores gratiosos, aliorum affabilitatem, aliorum in reconciliando facilitatem, aliorum in condonando ac venia danda clementiam: aliorum fortitudinem, aliorum audaciam atque fiduciam: aliorum certamina, aliorum obedientiam, aliorum in opificio industriam ac diligentiam: aliorum in aliis laudandis benignitatem, aliorum promptitudinem atque alacritatem: aliorum in fratres obsequium, aliorum zelum & amorem: aliorum feruorem, aliorum submissionem, aliorum perfectam vitæ abdicationem, & crucifixi instar quotidie morientium: aliorum patientiam & tolerantiam: aliorum veritatem, aliorum loquendi & arguendi libertatem: aliorum lucidam & conspicuam cunctis vitam: aliorum sedulitatem & in agendo solertiam: aliorum disciplinam, aliorum temperantiam, aliorum sanctimoniam, aliorum castitatem, aliorum virginitatem, aliorum puritatem, aliorum spiritalem viuendi rationem. Et huius quidem considera eleemosynam, illius in ope ferenda suscipiendaque virtutem, huius benignitatem ac bonitatem, illius insignem clementiam & commiserandi studium; huius fraternum amorem, istius pro beneficiis acceptis benignitatem atque gratitudinem: aliorum restituendi compensadique virtutem: aliorum æquabilitatem & amicitiam: aliorum rectum iudicium, aliorum ad ignoscendum facilitatem, aliorum æquitatem ac probitatem: aliorum compatiendi virtutem, aliorum beneficentiam, aliorum hospitalitatem, aliorum integritatem, aliorum innocentiam, aliorum imperturbabilem ani-

mum, aliorum ſynceritatem, aliorum virtutem qua ſunt paucis contenti: aliorum moderationem, aliorum gratitudinem, aliorum ſimplicitatem: huius in adhortando vim, alterius in conſolando gratiam, illius in ægrotis inuiſendis charitatem, huius rectitudinem; illius in admonendo donum: aliorumque continuas orationes, & pſalmorum decantationes, ac lacrymarum riuos: &, vt vno verbo dicam, cunctorum diuinam vitæ rationem atque inſtitutum.

Cum igitur in medio tanti theſauri habites, ditari ſtude, cum virginibus prudentibus vitam agens, ne inter fatuas referaris. Et cùm tanta habeas luminaria, quæ tuos ſingulis diebus ac noctibus illuſtrant oculos, in illorum lumine ambula, veſtigiiſque eorum inſiſte, vt cum ipſis in æterna ingrediaris tabernacula; propera greſſibus iſtis, vt aliquos eorum aſſequi poſſis: poſſe autem te ſcio, modò velis. Succinge igitur lumbos tuos, lampademque iuſtitiæ accende, ac Dominum tuum expecta: vt ad eius occurſum inueniaris paratus. De quibus ad te non ceſſabo perſcribere: Scio enim te quæ iuſta ſunt ac rationi conſentanea libenter audire. Quare attende tibi ipſi, & certa vſque ad mortem, vt cuſtodiaris & conſerueris, vtque cum fiducia ac gaudio obuiam immortali eas ſponſo. In honore ac pretio virginitatem habe, & te in cæleſtem thalamum introducet. Iccirco dixit Apoſtolus: Deſpondi vos vni viro, virginem caſtam exhibere Chriſto. Nunc ergo, charifſime, Sanctorum virorum virtutes deſcripſi tibi: ſcribo etiam inſidias aduerſarij, vt ex ipſius liberatus laqueis animam tuam ſaluare queas. Nolim autem mihi iam reſpondeas: Monaſterium ingreſſus ſum, & habitum angelicum geſto: non modò enim homines, verùm etiam Deus ipſe non externo delectatur habitu ſed bonorum operum fructus exquirunt.

2. Cor. 11.

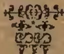
Conſiſte igitur inſtar arboris floridæ, fructuſque tuarum cuſtodi virtutum: ne ſuperbiæ vermis ſubrepens, fructum tibi labefactet humilitatis, ne mendacio tibi adimatur veritas, ne inanis gloria tibi pietatem atque religionem obſcuret, ne manſuetudinem tuam iracundia abripiat, ne longanimitatem tuam excandeſcentia euacuet, ne pacem

tuam pugna deuaſtet, ne amicitiam tuam ſimultas impediat, ne iniuriarum memoria penitus charitatis reconciliationem extirpet, ne contumelia honorem deperdat, ne contentio concordiam dirimat, ne quietem atque ſilentium perturbatio commoueat, ne ieiunio gula obſit, ne temperantiam inexplebilis edendi auiditas prorſus abroget, ne diligentiam ignauia ſubuertat, ne ſomnus vigiliam comprimat, ne acedia promptitudini atque alacritati moleſta ſit, ne pigritia miniſterium prohibeat, ne ſubiectionem murmuratio depellat, ne obedientiam inobedientia excludat, ne pſalmodiam verba otioſa ſuperent, ne ſcurrilitas Dei laudes vincat, ne luctum riſus opprimat, ne indulgentiam nimia ſeueritas inutilem reddat, ne pudicitiam fornicatio corrumpat, ne fidem incredulitas euacuet, ne auaritia voluntariæ præferatur paupertati, ne parentes pluſquàm Chriſtum diligas, ne ex mundo maiorem quàm regno Dei, voluptatem captes: ne tibi diuitiæ paupertatem improperent, ne linguam tuam obtrectatio irritet, ne te calumnia fratricidam efficiat, ne ſuſurratio tuam animam inquinet, ne te in aliquem inuidentia configat, ne dolus tuus puritatem cordis polluat, ne bonis te priuet ſimulatio, ne proditorem te reddat calumnia, ne punitionem tibi falſum concilièt teſtimonium, ne te à cæleſti moueat regno furtum, ne paradiſum tibi occludat iniuſtitia, ne tuum hominibus complacendi ſtudium oſſa diſſipet, ne acceptio perſonarum tibi libertatem præcidat, ne te voluptatis amor à Diuino amore abſtrahat, ne compunctionem tua obſcuret concupiſcentia, ne tua voluptas amorem ac deſiderium in Deum hebetet, ne te edendi delectatio deliciis paradiſi ſpoliet. Ne hominem aſperneris, ne eius exacerbes creatorem, ne importunè conqueraris, neue accuſes ne in condemnationem ipſe incidas, ne vlli exprobres; quid enim tibi accidet, ignoras. Caue extollaris corde, ne cadens tibi ipſi ignominiam inferas: caue ne confidentia manſuetudinem ac moderationem abſcindat, neque timiditas audaciam opprimat, nec contemptio tuum timorem diſperdat, ne te mentis occupatio à ceterorum conuentu comitatuque ſeiungat, neque animum mentis elatio atque diſtractio vulneret. Non ex auditu animam

commacules. Non coniungaris improbis, neque cum iis consilium inieris: ne fortè malitia tuæ innocentiæ atque simplicitati tenebras offundat: neve nequitia tuā vincat bonitatem, ne inuidia animum tuum perturbationibus vacuum superet, ne sis procax atque petulans, ne odiosus reddaris omnibus, ne tibi flagella conciliet pertinacia, ne des relaxationem aliquando carni tuæ: vt tuam non aggrauet animam: ne te calumniandi studium à laudandis proximis abripiat. Caue ne desperatio te secludat à pœnitentia, neque à cælis te diuellat vita flagitiosa, non tibi thesaurum propria effringat gloriatio, neque tua secreta diuulget iactantia. Ne obtrectatio tuâ causâ quempiam obnubilet, nec tenebras tuo offundat intellectui insipientia, nec tuam stultitia prudentiam tenebris inuoluat, non tuæ dominetur menti dementia: non tuam discretionem alteret indiscretio; aut quid aliud vetitorum te non sentiente in corde subeat, ac te cælorum regno sequestret. Ceterùm sobrietatem ac vigilantiam cole. Et sicut scriptum est: In lege Domini meditans die ac nocte, (quoniam non cessat impugnare nos die noctuque inimicus) ne fortè mentem tuam à meditatione præceptorum Dei inueniat otiosam, suaque superseminet zizania, reddatque nouissima peiora primis; ne hîc terrenis priueris, & ibi cælestium iacturam facias. Nemo enim manum suam ad aratrum mittens,
Luc. 9. & retro respiciens, aptus est regno Dei: nullusque mili-
2. Tim. 2. 4. tans Deo, implicat se rebus secularibus, vt militiæ præfecto placeat. Mundum ergo deserens, ac Christum sequens, sic curre, vt apprehendas: neque declines in dexteram atque sinistram, id est, in vnam aliquam ex antea descriptis perturbationibus: ne in peccati præcipitium corruens moriaris animâ: sed per regiam Diuinorum præceptorum viam currens accelera, simulque pro me peccatore ora: vt & ego, licet indignus, Sanctorum particeps factus, vobiscum merear æternis bonis perfrui, in Christo Domino nostro.

Hæc tibi, charissime, perscripsi, non quòd ego ista vitauerim: sed vt ipse vitans, Deo sis acceptus & charus. Ait
Ioan. 14 enim Dominus: Qui credit in me, opera quæ ego facio, & ille faciet. Ac de te mihi persuasum, charissime, habeo, quòd antecesso-

antecessoribus tuis maiora ages, si, vt accepisti, seruaueris. Ne ergo alienarum te actionum censorem præbeas; sed tuam ipsius vitam quotidie instituere contende. Singuli enim de propriis actionibus rationem reddituri sumus Deo. Ipse igitur quotidie tuas cogitationes discerne, & tecum sic loquere: Pietatemne ac religionem colo? temperantiam, ac continentiam seruo? compunctionem habeo? humilitatem possideo? aliaque iam antè à me descripta. Rursumque decerne, & intra te dicito: Nonne parum laboro, bene an malè viuam? Nunquid otiosa loquor? Nunquid irascor? nunquid terrenarum rerum aliquid concupisco? sicque sigillatim suprascripta discernens, malumque detestans, bono adhæreo: nemo enim bonus, nisi solus Deus, qui cunctos saluat charitate sua, in Christo Iesu Domino nostro. Adhortor ergo te in Christo Iesu, fili, vt hanc obserues Epistolam, eamque assiduè perlegas, rursumque reponas, neque contentus sis donec perdidiceris ipsam. Nam magnâ tibi diligentiâ de omnibus virtutibus, ac vitiis conscripsi, vt ea assiduè mediteris, sedulóque conserues. In quo enim vitam suam adolescens instituet; nisi in obseruatione sermonum Domini? Interea, perspicua ista perscripsi tibi, vt facilè seruare possis: Qui cùm perfeceris, tunc mentem tuam pleniori diligentia firmabo: vt sic quoque merearis ad perfectionem peruenire. In Christo Iesu Domino nostro: cum quo, Patri, vnà cum sancto Spiritu, gloria & honor in secula seculorum, Amen.

S. P.

EPHRÆM

DE MONACHIS, AC TVRTVRE.

VRTVRI viduato comparauit te seculo abdicatum Propheta, ô Monache: quoniam turtur auis est casta, nunquam secundis nuptiis gaudens, neque in ramis humidis confidens: potiùs autem inhabitabiles consectatur solitudines, ibique dies suos perficit. Quam ob causam te Propheta turturi viduato comparauit: ne & tu ad mundum conuersus, ea quæ retro sunt respicias: neque in ciuitatibus, & castellis, vicisque conuerseris, neque cum mundanis demoreris: neque vias eorum addiscas; recedatque anima tua à Domino Deo suo, vero animarum nostrarum sponso, laqueosque in anima tua accipias, neque ad diuitias & voluptates seculi reuertaris: non enim & Angelus, & homo esse potes, nec Deo seruire potes, & mammonæ. Neque prætexueritis ô Monachi, errore ducti mandata & beneficia; curam senum, & hospitalitatem: non enim ab Angelis talia requirit Deus: sed tantummodò vt semper laudetur, glorificetur, & honorificetur ab ipsis, sicut constitutum est vobis.

Hanc porro parabolam suppeditabo vobis: Monachus auarus, & diues, mundanus est professor; at pauper Monachus, cælestis est ciuis. Quicunque Monachi in diuitiis & deliciis degunt, nihil differunt ab iis, qui in vita monastica secularibus rebus vacant, & deliciis atque voluptatibus indulgent; adhuc enim ab Angelico viuendi instituto peregrini sunt ac alieni; quin & mendaces deprehenduntur, & nunc quidem mundo se abdicant, nunc rursus in seculo ac diuitiis,

ſuoſque inter affines ac cognatos verſantur. Neque monaſticum ampliùs habitum ferre poſſunt, qui ſecularibus diuitiis ſunt dediti. Non enim poſſibile eſt Deo ſeruire, & mammonæ, inquit Dominus. *Luc. 16.* Et ipſi quidem Apoſtoli, cùm interrogaſſent Magiſtrum ſuum, dicentes: Ecce nos reliquimus omnia, & ſecuti ſumus te: *Matth. 19.* non ampliùs ipſo relicto abierunt in mundum, neque conuerſi ſunt retrorſum, videlicet ad ſeculi diuitias.

Si igitur videris Monachum diuitem, & voluptatibus deditum, auarum & compaſſionis atque miſericordiæ expertem, opes caducas ſectantem, deliciaſque ac lucra mundana amantem; poſtpoſitis tuis, deplange illum, quoniam in nocte ac tenebris talis ambulat. Neque enim vult Deus Monachum, exempli gratiâ, relictis ſpiritalibus curare ſecularia, quamuis etiam iuſtam aliquam cauſam habere videatur, illuſio enim hæc eſt diaboli, qui tentat eum perdere. Nam qui propter res corporales ac ſenſuales, negligunt omittuntque bona ſpiritalia, magnum aſſiduè damnum patiuntur, non conſiderantes, neque mente complecti valentes diuinam illam vocem: Nemo mittens manum ſuam ad aratrum, & reſpiciens retrò, aptus eſt regno cælorum. *Luc. 9.* Cur igitur letiferas tibi diuitias conſciſcis, ô Monache, ſuperbas atque arrogantes, miſericordiæ & compaſſionis omnis expertes, atque inſatiabiles? Quantò enim quis ampliùs ditatur, tantò magis immiſericors & inhumanus redditur, ampliúſque ſuas manus contrahit, ne eleemoſynam indigenti tribuat. Tu verò, ô Monache, haſce diuitias ne appetas, nec poſſideas, neque congreges: nam Monachi primum, & magnum mandatum, quæ ſecundùm Deum eſt paupertas. Potiùs igitur Chriſto citra vllam diſtractionem adhæreas, reſidens in loco, in quo & mundo renuntiaſti, & te Deo coniunxiſti, viuenti in ſecula. Amen.

S. P.

EPHRÆM

DE PERFECTIONE MONACHI.

NNO præterito ad me acceſſere quidam, poſtulantes vtilia nonnulla ſuis Monaſteriis: ſed tunc mihi cum iis loqui non vacabat, quòd infirmitate corporis detinerer. Vnde me tacentem, dolor excuſauit: conſpicientes enim vehementiam dolorum, ſilentij cauſam agnouerunt. Admonitus ſum ergo paulo antè, quòd & ab aliis monaſteriis miſſi ob id ipſi aduenisſent. Quid igitur agendum? priuatim cum his, & ex alia parte cum illis ſermonem inſtituam? aut vno eodemque colloquio, vtriſque ſatisfaciam. Ceterùm vereor pertranſire quæ egregiè apud eos paulò antè geſta ſunt, ne meipſum condemnem. Abſurdum quippe eſt hominem rudem inſtituere ſapientes, ſicut etiam pauperem, opulentos ad conuiuium inuitare. Senſu enim ego puer ſum: at illi profectu admirabiles euaſerunt. Neque verò verba veritatem conſtituunt: ſed ipſa veritas verbis fidem addere ſolet. Noui componere verba, non inficior; at variæ virtutis exhibere modos, non eſt datum mihi. Opus, eſt imago virtutis: Sermo autem imaginis adumbratio eſt: in adumbratione verò nullus character, ſed ſolum eſt characteris & figuræ commentum. Quid ergo? rogati recuſabimus? poſtulati non præbeamus? Quis porro nobis obedientiæ foret fructus? cùm & multi obedientiam, ad virtutem parandam aſſumpſerint. Si porro res ipſas intueamur, inueniemus ſeruos propriis dominis mutuum dantes, & iuuenes ſenibus conſilia impertientes, indignoſque maximis viris in aliquibus rebus adiutores & ſocios. Ex variis populus con-

ſtat, vnaque gloria reſultat: at maior eſt cui gloria defertur: quàm qui glorificat, ac gloriam defert: & quæ eſt mediatrix & conciliatrix, inter ambos quos conciliauit, cohoneſtatur. Exerceamus nos in verbis atque colloquiis, ſicut miles ſub duce ſuo. Intelligant fratres, nos verba facere poſſe, cùm opera non habeamus: vnum hoc agnoſcite in nobis vtile, quòd veritatem adamantes, nos ipſos accuſamus. Doleo me non agere opus, de quo vt loquar obſecratus ſum: & vereor, ne qui reipſa agit quod ego doceo, me vt indignum repudiet. At iccircone imperium detrectabo? non poteſt ſubditus diiudicantibus aduerſari. Plura vos noſtis, fratres, qui factis ipſis docetis: breuibuſque addiſcere deſideratis, qui ex oratione voluptatem capitis. Dicam etiam vobis, fructum eſſe verum cibum: at frondibus, fructum adumbrari. Verba ſe in modum habent foliorum: opus autem inſtar fructus. Vultis noſſe virtutem arboris? ex fructu ac eſu cognoſcetis illam: nam folia per ſimilitudinem fallunt. Satisfaciam vobis, conſcius humilitatis veſtræ. Noui paruitatem meam, & modeſtiam veſtram ſuſpicio. Dicam veſtrum eſſe fluentum, quod apud vos eniteſcit. Pauperes ij ſunt, qui purpuram Regis geſtant; tametſi ipſi habitu vili vtantur ac humili. Qui Regale diadema faciunt, indigniores ſunt qui illo vtuntur: ſed tamen faciunt quod iubentur. Noui quo pacto agricolæ terram aratris ac bobus proſcindunt: ſed ad opus ego ineptiſſimus ſum. Multi ſunt qui ex conſuetudine, quæ ad artem aliquam pertinent penitus norunt: ſed de illis rationem reddere nequeunt. Alij, vſu ac conſuetudine proficientes, excogitarunt artes, aut ab aliis inuentas concinniores reddiderunt atque ornarunt. Sic & ego vobis, de noſtri temporis moribus verba faciam: alia quidem ex more dicendi ſciens: alia etiam ex iis præbens quæ vſu & laborum experientiâ didici.

Vita Monachorum Angelis ſimilis, eorumque inſtitutum diuino miniſterio plenum eſt. Continet enim vitam, quæ in præſenti Deo inſeruit: & antè, hanc fœnori dat, vt pro vſura vitam æternam accipiat. Præbet ipſi beneuolentiam, & particeps gloriæ cæleſtis efficitur. Loco præſentium laborum, ſperat fruitionem æternorum bonorum. Mutuò

dat terrena, & recipit cæleſtia. Soli monachi, ſuper terram diuini certaminis conditionem atque conſtitutionem norunt. Nautæ in mari nauigantes, moleſtias perferunt: at ipſi in quiete vitam agentes, pericula experiuntur. Sicut illis mare: ita his aërea efficacitas & poteſtas. Sicut illos venti prohibent vlteriùs procedere: ita hi in aëre contra aduerſarios ſpiritus pugnant. Dixit Apoſtolus de hac concertatione: & ſpiritalia nequitiæ nominauit. Circummuniuit locum optimis vnguentis; & aggredientes accuratè inſtituit, vt inſidias latentes non ignorarent. Monachis cum hoſtibus certamen eſt, quos non vident: quales ergo eos eſſe oporteat, non recuſabo dicere quod ſentio. Nam & Prophetæ ſunt, qui artem ſpiritalem tractant, cuius expers eſt caro: opus faciunt incognitum, quod neque ipſi qui faciunt, cernunt; negotiantur non in iis ex quibus fructum capiunt: ſed in ea quæ ſperant laborem intendunt. Via ipſis eſt intelligentia: terminus autem aſſenſio, & comprobatio. Animo proficiſcuntur in cælum: & mentem ſexcentis meditationibus ac lectionibus paſcunt oblectantque.

Multi occultati inſidias effugerunt: alij reſiſtentes, vicerunt: aliqui etiam ob metum receſſerunt: nonnulli quoque captiui, illuſi ſunt; multi etiam occiſi: pauci omnino traiecerunt, & rari mercatores ſuas merces ſalutis aduexerunt. Quemadmodum qui ad barbaros iter ſuſcipiunt: ſic etiam eſt vita Monachorum. In duabus rebus negotium tractant: aut cum expectatione magni lucri, ſi rem bene geſſerint; aut etiam metu ſubſtantiam quam habebant amittendi. Vidi per ciuitates in ſpectaculis & ludis quæ dicuntur, quoſdam cum feris atque leonibus decertantes: nihil planè minus opus aggrediuntur Monachi; aut enim ditantur repentè, 1. Cor. 4. aut etiam vita ſpoliantur, Quin & Apoſtolus Paulus, ſuam vitam, ſpectaculum appellauit: vt confirmetur oratio no- 1. Cor. 9. ſtra, quòd in agone certatis. Idem etiam ſtadium illam nuncupauit, & pugnare ſeipſum affirmat: vnde ex pugna ſtadium, & ex lucta certamen intellige: quæque ibi agantur, à ſpectantibus animaduerte. Angeli & homines ſpeculantur: vt non immeritò dixerimus, Monachorum vitam Angelis eſſe perſimilem. Sed cuiuſmodi ſunt quæ vident Angeli? niſi operationes occultas, laqueos in cauea conſtitutos,

mores fraudulentos, inuasiones ex insidiis, machinationes dæmonum miro modo contextas & implicatas, quo pacto eas transiliant atque euadant. Spectant, quomodo ferarum instar vincant; quomodo aduersarios in fugam vertant; quo pacto alios redarguant; quo pacto fucatos amicos de medio tollant: hæc sunt quæ aspiciunt Angeli. Quæ porro cernunt homines, prorsus res humanæ sunt: excitantur enim aduersùs eos, persecutiones, cogitationes, inopiæ, anxietates & inquietudines, morbi, seditiones & instabilitates, accusationes, calumniæ, reiectamenta, & his similia.

Multis difficultatibus est exposita monachorum vita: nam si remissior sit, decipitur; si minùs syncera sit, citò instar vini aqua mixti peruertitur: & acescens non ampliùs in pretio est, sed vilescit; non ampliùs vsui, sed damno: nec oblectamento, sed nauseæ. Instar vini, debet vita nostra conseruari. Non quæcunque sors tulerit, admittenda. Non ridiculis vacandum; non verborum quamuis sanorum multiplicitate gaudendum; non tropis figurisque verborum frequentibus, quamuis synceræ sint; non diuersis aspectibus, licet etiam voluptatem minimè suggerentibus, non etiam multiloquio indulgendum, etiamsi astantes rogent: nam licet non noceant qui in his versantur, lucro tamen frui non possunt. Pigros noui multos in ægritudines incidisse: alios autem ægrotantes, sibi requiem comparasse. Alij aduersis pressi, etsi infirmantur propter labores: valetudine tamen recuperata, & lucrum & laudem referunt. Non recusauit carnis infirmitatem Paulus: & tamen ipse repositam sibi coronam confessus est. Qui ad labores se segnem præbet, stupidus est, & in omne vitium præceps, ac inter fortes gregarius atque plebeius. Hic est, qui non est professus solitariam vitam, ideo neque aliquid possidet, neque exprobratur ei non possidenti: at qui professus est, si labores detrectet, castigatur, & seruitutis ab eo opus exigitur. An ignoratis, quid miles piger sustineat? Repetitur ab eo diligenter armorum, telorumque gestatio, equi vsus ac totius operis militaris, exigitur ab eo meditatio, exercitatio, obedientia & strenuitas in rebus agendis. Non erit iusta monacho negligenti excusatio: sicut neque agricolæ terram

2. Cor. 11. 12.
2. Tim. 3. & 4.

præclarè non colenti. Carnem tuam, monache, edomans, ac reprimens, euangelici fructus delicias in teipso semina. Ne sinas corpus otiosum, sicuti egit qui vnum talentum accepit: remissionem quippe cum gratia nactus, & otio indulgens, condemnatusque vt reus, Christi miles euasit: & cùm iam frueretur regiæ militiæ prærogatiua, in opere negligens extitit. Quòd si negligenti illi atque torpenti pepercit: sanè & monacho parcet. Si inutili seruo dominus, etiam illi parcet. Agricola ob negligentiam seminis flagellatur, miles ob insordescentia arma, curator atque œconomus propter malam administrationem: & quomodo non multo magis etiam monachi, si negligentiores extiterint? Vinum deterius euasit: in causa vas fuit, vel locus, aut vnguentum: Inquirit causam illius dominus, eâque cognitâ, non sinit vlteriùs corrumpi. Potest & culex minimus saporem corrumpere: & in hoc, solùm culex accusatur, quominùs vino possimus vti. Res nullius momenti sæpe magnorum malorum causa efficitur; & ex parua negligentia, ingentia atque incurabilia fiunt vulnera.

Sciant & intelligant monachi, se velut seruos & agricolas, atque milites esse Christi, quódque in cunctis dictis locis parati esse debeant. Omnesque homines serui sunt: sed alij quidem fugitiui, & aliis seruiunt, id est, dæmonibus: alij verò exiguis officiis se emanciparunt; nonnulli etiam tanquam serui seruorum facti, hominum sese obsequiis tradiderunt. Ceterùm monachi, domestici sunt ac familiares. Attendite ad promissiones vestras, & intelligetis quòd non mentior. Audite Apostolum, & apertè iam dicta cognoscetis; ait enim: Castigo corpus meum, & in seruitutem redigo; Et: Carnis curam ne feceritis; Et: Induite vos armaturam Dei; Et: Sic curro, non quasi in incertum, &c. Primùm fecit, & ita docuit. Hæc est armatura Dei, vt quis & sibi, & multis prosit. Si paratus sit Monachus etiam, imparatum in impulsu draconis, eximat ac liberet.

1. Cor. 9. Rom. 13. Ephes. 6. 1. Cor. 9.

Agriculturam hîc exercere oportet monachos, & belligerare. Ad multò plura potest animus applicari, quàm corpus. Noui plerosque operi intentos, & interim bellica meditantes. Esdræ quoque tempore, se tales præbuerunt; ædificabant templum, & dexteras præparabant aduersus hostes,

hostes. Et tribus Beniamin, iaculandi peritiâ, vtraque manu hastam contorquebat: multò sanè ampliùs mens scitè & expeditè in variis spiritalibus operibus sufficerit. Quòd si hæc paululum sunt persequenda: ego vobis quæ ad sementis comparationem pertinent, explicabo. Dicamus ergo nouale esse cognitionem animæ, quam à Deo, mediante gratia accepit: semen autem Euangelicum, mandatorum obedientiam. Tu modò obedientiam tibi para, & de pluuia, qua semen crescit, noli esse solicitus. Si pro præsenti incrementum concedere voluerit Deus: etiam alios diuinâ gratiâ pascas. Sin in futurum distulerit: tunc metes, & perennes diuitias consequeris. Excole quæ in te est gratiam; & in excolenda ea, caue quod irrepit in detrimentum agriculturæ. Nam & formicæ nobis non sentientibus semen capiunt; & corui, te dormiente diripiunt. Adhibe ergo simul cum rusticis instrumentis, etiam bellica: & ligone spinas euelle: fundâ autem rapaces repelle. Acciditque draconem agriculturæ tuæ imminere: verùm tu intrepidè accedens fuga, & persequere eum; vt ne apud te permaneat. Si draconem reliqueris: etiam reliquæ feræ per eum introibunt: & pigritante te circa multitudinem, siluestrem quoque reddent agriculturam tuam, vt nequeas fructum laborum tuorum percipere: quoniam syluam sibi ac domicilium constituit draco. Multæ enim regiones sic desolatæ factæ sunt, varijque agri eo modo à feris penitus vastati sunt. Legislator quoque ait, quòd paulatim delendus sit Chananæus: ne in te irruant cunctæ bestiæ terræ. Si inertes ac pigri fueritis, fratres: iam causam vastationis vos præbetis. Si in vobis assueuerit serpens: multiplicabit prolem, multasque latebras faciet, ac terram tuam occupabit; quæ cùm perforata, & peruia longè latéque fuerit anguibus aliisque reptibilibus, seminari nequit, sataque damno obnoxia erit, quia à serpentibus fructuum prouentus vastatur atque deijcitur. Nisi citiùs passiones, quæ in te cernuntur, sustuleris, vlcus efficiunt, nisique paruam putredinem curaueris, in infinitum excrescet: omnemque substantiam tuam corrumpet. Hinc illincque obturas vnum antrum: & serpens (quem diximus esse passionem) aliunde aperturam facit. Vnum aditum tu recludis: ille autem exitus varios patefacit. Ideo non pote-

Deut. 7.
Exo. 23. 33.

ſtis præualere paſſionibus, vbi diuturnum callum obduxerint. Propterea ne credatis agriculturam noſtram eſſe fertilem: quia vaſtationi eam præſidenter expoſuiſtis. Diffluxit agricolatio veſtra, & talem humanam exiſtimatis naturam. De puritate ac caſtitate loquitur Scriptura, & aliò illius putatis ſpectare verba. Teſtatur rectè factis, & non creditis: admiramini verba, ſed opere non declaratis; eaque vt Deus vobis in admiratione ſit, duntaxat ſcripta arbitramini, & non propter ſuſcepta certamina. Ita ſunt ſegnes huiuſmodi homines: hoſtium enim adiutores euadunt, & peiores iis ſunt, qui nihil agunt & ceſſant.

Aduertite quid inimicus fecerit ipſi Iob, ô Monachi: & intelligetis, quãtis certaminibus inſtruebatur. Poſtquàm enim exploratam ſibi habet beſtiarum atque ſerpentum obſeruationem, ſimile aduerſus ſimile concitat, vt religioſæ colluctationi tenebras offundat. Quoſdam è monachis corrumpit, alioſque nondum corruptos violat. Si ſimile ceciderit ingenuus atque ſyncerus multitudinis reprehenſionem non ſubibit. Niſi de medio ſuſtulerit; perpetuum bellum habebit. Si lepram contraxerit, etiam fœtorem participabit. Si repulerit, ſcandalum multorum peius ipſi erit. Iſtæ præcipuæ ac maximæ hoſtis ſunt inſidiæ, quando ſuſceptam ſecum concertationem confundere nititur: hacque calliditate, duo ſibi machinatur ac parat: nimirum, vt & ſecurum hominem atque imparatum reddat; & vt, cùm verè ſit hoſtis, non tamen eſſe appareat: tertiumque graue ac intolerandum efficere in omnibus conatur, vt bona malis quamſimillima exiſtimentur: huiuſmodi autem rationibus, aduerſatur veritati. Sic Adamum ſupplantauit: eodemque modo Caïm euertit; illum per mulierem; hunc, per fratrem. Non habeo, quomodo lupi fraudem & calliditatem inuadendi exponam. Perterrefacio vos, ô Monachi, quo pacto ſuſtinetis? & dum conſidero quæ vos patimini in acie diſpoſiti, obſtu-
Matth. 7. peſco. Rectè dixit Dominus, arctam eſſe viam, quæ ducit ad vitam. Nam ecce, anguſtia tanquam in ſpeculo per orationem apparet. Acerba ſunt præſentia Monachis, poſſeſſio inimica, voluntaria paupertas luctuoſa, & bonorum abrenuntiatio grauis: continentia laborioſa, periculoſa nimis accurata diligentia, & ſilentium mœrore plenum. Si repre-

henderit, debitor euadit. Si tacuerit, flaccescit in eo zelus Dei. Si loquatur, contrà: & cùm non loquitur, noxium. Nequit loqui veritatem: & cùm non loquitur, non sustinet. Simile opponit in omnibus draco: in inopia, mercaturæ vtilitatem, in vigilia calumniam; in exercitiis, interemptionem; in oratione accusationem otij; in veritate, obtrectationem; in charitate, maledicentiam: in hospitalitate, obseruantiæ regularis negligentiam & contemptionem; in artificio ac versutia, illius est virtus posita, & in habitu pietatem ac religionem simulat. Periclitatur Monachorum vita, ne dissoluatur: capita cum pedibus subsidunt, oculi cum manibus imbecilles sunt, possessio fidem exstinguit, vsusque à monastica exercitatione alienat. Humilitatem propria auctoritas violat: diuertitque spem solicitudo temporalium.

Quid in tanta similitudine, vos veri ac germani monachi, agetis? vbi effigiem eiusmodi effugietis? nunquid in solitudinibus? Et quo pacto? nam & ibi confusio dominatur. Præfecti, consanguineorum instar, sequuntur affectionem, nec quicquam fugiunt, aut in vllo mutantur; non enim syluam habent sibi sociam: addite quæ intus sunt, & cognoscetis similitudinem in omnibus. Reijci non potest, quod est secundùm virtutem: quamuis vulgus aliam inire viam iubeat. Corporis actio, animæ opus obscurat: & carnis cura, mentis examen obtundit. Non vacat conscientiæ mentem compungere, non properant cogitationes ad pœnitentiam, ad multa deploranda: ideo & ego ipse, qui vos legitimos verosque Monachos rego, aberro. Forma & imago captiuitatis, est præsens vitæ status. Si cuncta typum & veritatem continent: etiam bella, & quæ ex iis profiscuntur, ad vmbram & veritatem referenda sunt. Si Elias dicebat se solum relictum esse: verùm Deus multitudinem ipsi adesse indicabat. Et Ieremiæ tempore, ita intelligere debemus, quòd non erat solus: nam & alij multi cum eo erant. Sic etiam de vobis credere oportet, serui Dei: esse nimirum vos, licet id non appareat. Nam erant, quamuis non apparerent, in Israël, Eliæ similes, qui apparebat. Perspicuum autem est illos & re ipsa fuisse, ac vos quoque, tametsi non apparetis: at pro viribus certè conamini. Noui aliquos eiusmodi, sed

3. Reg. 18.

planè paucos. Credo multos esse, sed non omnino adlaborantes. Lugebat Ieremias Israël, propter obsidionem: & vos similiter agentes, pro nobis intercedite. Confundimini passionibus vestris, sed nostram infirmitatem curatis.

Noui me à principio dixisse, animam facilè in actiones distrahi diuersas. Bonum quidē ac malum simul agere nequit: sed malum, boni specie exercet. Per ieiuniū inaniter gloriatur, & per continentiā superbit: velle autem ac sectari pariter humilitatē & superbiam nequit. Dixitque ista Dominus: Non potestis duobus dominis seruire. De iis autem qui sub
Matt. 6. pretextu boni, malum agunt: Lupi, inquit, sunt in pelle
Matth. 7. ouium prodeuntes. Atque in illud respiciens, vt arbitror, ac
3. Reg. 19. vitæ suæ consulens, fugit Elias in terram alienigenarum, ibique mente quiescens, in virtute solus perseuerauit, neque confusus, neque vile quid pertractans, neque contemptibilem vitam degens, hospitis ac aduenæ instar: neque tanquā ignotus esset, continentiæ duritiem emolliuit. Beati enim perfecti: quoniam velut margaritæ, incontaminati quocunque in loco permanent. Beati mundi corde: quoniam instar Solis etiam in tenebris resplendent. Non conspurcauit Ieremiam cœnum lacus. Non nocuerunt Danieli leones. Non
Ierem. 37. Dan. 3. 6. detrimentum Tribus pueris intulit ignis Babylonicus. Ex sensibilibus declaratur, lædere non posse aduersarios spiritus. Si in Babylone sitis, etiam detentores ac dominos erudite. Si in Israël occultati, & profugi: impietati deditos coarguite. Intelligite cur in Hierusalem abscondi debeatis, & in Babylone liberiùs loqui. Docebit vos regius Prophe-
1. Reg. 17. ta Dauid, quippe qui cum Goliath hostiliter, cum Saüle verò humiliter egit. Dic causam, cur ille vnctus Domini factus sit: Goliath autem tanquam veræ religionis expertem occidit palam? alios quoque annuntiantes mortem Christi Domini peremit: aliquibus verò etiam, quibus mors debebatur, perpecit? An oportet vobis dissoluere ænigmata aut potiùs vobis ipsis ea relinquere? Sed quid simpliciores facient, quibus illorum ignota vis est? Vos, vt dixi, etiam experientiâ & vsu ipso nostis plura: at qui vobis succedent, explicatione indigebunt. In Ecclesia: sicut Prophetæ in Hierusalem, tacere oportet: Inter nos autem, quibus id onus imponitur, veritatem eloqui profuerit.

Inter Sacerdotes, vel ſapientes, pioſue atque religioſos, humiliter ſentire oportet, vti fecerunt Prophetæ: apud eos verò, qui reprehenſione indigent, diſſimulandum non eſt. Si delecti & comprobati magiſtratus à Domino, nos perſequuntur, fugiamus: Sin autem tyranni huius ſeculi: cum Daniele, liberiùs alloquamur eos. Si quis pietatis cultoribus detrectauerit, pro mortuis tales ducamus, propter eum qui ſuos miniſtros elegit. Sique in rudium hominum peccata, quoſdam ſe inimicos præbere contigerit, parcamus illis, propter ingenuitatem. Nos ipſos penitus non vlciſcamur: ſed inſtar Dauidis Regis, ſpernamus damnum.

De pauperum miniſterio diligenter exploremus, cum Apoſtolis. De ſplendida menſa minùs ſimus ſoliciti. De ſancta oblatione, cum Moyſe ſolicitè cogitemus. Eos qui ventrem ſolum curant, aſpernemur. De hoſpitum ac peregrinorum ſaturitate, cum Abrahamo diligens ſtudium adhibeamus. De ratione indulgendi & compatiendi fratribus, ſedulò indagemus: Indulgere autem infirmis, non recuſemus, ſicut Apoſtolus cum Corinthiis egit. Si ex neceſſitate, viuendi rationem mutare oporteat: par erit ac rationi conſentaneum, id agere. De nobis autem ipſis, nimis anxiè cogitare, non expedit. Imò quando oportet, ne nobis quidem parcamus: ſi fortè nos ipſi ac valetudinem noſtram curamus vt indigentes. Si quando autem infirmitate vincamur, ne deſpondeamus animum. Si verò rectè egerimus, ne efferamur: in vtraque enim mutatione ſperandum eſt. Fratres inſtituamus, tanquam condiſcipulos: delinquentes verò dirigamus, quaſi illorum doctores. Mundo deditis ne obſimus, contemnendo eos: opinionem verò ſententiamque pietatis, re ipſa doceamus. Cum hilaritate alios adhortemur; & decentibus moribus vnà cum iis vitam agamus. Non abſcondamus gloriam Dei: neque vitæ noſtræ rationem oſtentemus. Non agamus tanquam ſimplices, ſed loquamur velut ſimpliciores. Non ſtudeamus apparere callidi atque arguti: ſed quaſi prudentes, diſcendi cupidi ſimus. Non præbeamus nos curioſos in conuerſationibus: ſed neque ſtultos in reſponſionibus. Non ſimus induſtrij nimis in propriis: quin magis nos diuinis confor-

1. Cor. 9.

memus, neque tamen, si per otium liceat, omittamus Dei ministerium. Si vtrumque honestè ac rectè præstare possimus: ne vnum pro duobus statuamus. Si bono aliquo impediatur melius: non colamus id quod minus est. Loquamur quando oportet, vt cognoscamus loquentes dum non oportet. Silentium seruemus cùm oportet: vt quietis intelligamus vtilitatem. Opus laboribus metiamur, & quis eius sit fructus, discernemus. Lucrum quod satis sit, honestè amplectamur: & quod sit exercitationis commodum, cognoscemus.

Si nimiùm laboremus, causas insatiabilitati præbebimus. Si abundantiâ delectamur, in egestate facilè capiemur. Si desideramus accipere, non recusemus etiam dare. Si ad munera libenter respicimus, ad iustitiam non libenter respiciemus. Quando quispiam aliquid tibi propter Deum dederit, accipe quasi acceptum Deo referens. Quando quis pietatis obsequium tibi præstiterit, paria præstans, ad reddendam rationem non teneberis. Si quid ab alio acceperis, palam accipito: auaritiamque effugeris. Si quid dederis, occultè dato: & inanem gloriam euitabis. Si non passus fueris te induci ac capi adulationibus: nec conuiciis quidem turbaberis. Si affectu inordinato, non præbeas; ne inordinata quidem affectione recipies. Si ad famam captandam, in alios beneficia non contuleris: neque laudatus extolleris. Quos honore afficis, non compensationem ab iis expectes, neque honorem repetas. Quos obseruas, non propter diuitias reuerearis; & assentatorem non ages. Quos amas, non vtilitatis alicuius causâ amorem ostentaueris, & nihil fucatum erit. Quos tibi vindicaueris, non tui gratiâ eos tibi quæsieris; & proprij amoris venenum euitabis. Si propter Deum benefeceris: noueris singulos quibus digni sint. Si legitimè ambulaueris: noueris impostores, ac viæ occupatores. Si ex affectu, par pari reddideris: etiam pietatem sicut oportet, coles. Si peccando laboraueris, cognosces quietem, bene operando. Quòd si reprehensionem lubens acceperis: amanter etiam alios reprehendes. Si conuicia sustinueris, viam longanimitatis atque patientiæ nosti. Si malitiam aliorum pertuleris, benignitatis libertatem agnosces. Si imprudentem supportaueris, prudentem quo-

que eum reddere poteris. Nisi verbis inanibus commouearis: ne opera quidem inania facies. Nisi stultorum insipientiam oderis, non corriges animam. Si proximum non amaueris, nec quomodo te ipsum diligas, nosti. Si iustum non honoraueris, nec diuinum cultum intelliges. Si non dederis indigenti, nec hominem te esse agnosces. Quando mortuum luxeris, tuæ naturæ recordare. Quando de peccatoribus gaudes, perfectionem meditare.

Quando virtutem aliquam addiscere eniteris: tunc intellectus tui atque ingenij tenuitatem considera. A Sanctis discito: & diuinam gratiam ad executionem efflagita. Considera naturam vitij: & Deum in adiutorium require. Intellige naturam tuam, & noli à diuina gratia separari. Per ignorantiam in aliquo errasti? noli conflictari mœrore, quippe homo. Rectè aliquid egisti? supra quàm hominem decet, ne te iactes. In prosperis successibus ne glorieris, neque de erratis desperes. Propter diuinam gratiam ne efferaris: & ad impietatem non deturbaberis. In gloria non extollaris: & in desperationem non incides. Mendacium, vt draconem fugito: & in paradisum introibis. Noli citò iis quæ dicuntur fidem habere, neque cuiuis dicenti assentiri. Tardiùs promitte, & citò promissa perage. Tardè crede, & celeriter vera loquere. Contende, vt apertè rem percipias, non vt iudices, sed vt ne damnes: potiùs autem tardior ad iudicium esto. Si enim assensum & iudicium cohibes, te ipse miseraberis. Noli contendere iudiciis, & eum qui in iduicio laborat, ne repudies. Si iudicis personam gesseris: velut consiliarium te præbe. Si ad consilia hortator extiteris: tanquam pater beneuolentiam præsta. In consilio tuo, sententiam ne tuleris ignorans arcana Dei. Dum quidpiam enarras, noli multùm asseuerare: sed potiùs dubitationem significa, nec facilè in verbis reprehendi poteris. Doce vt didicisti: & auditoribus eris vtilis. Quæ ignoras, eadem pro dubiis enarra. Et si cecideris, saluus atque incolumis resurgas. Mori potiùs elige, quàm inuidiæ te seruum reddere. Damnumque iurijurando præponendum puta: non enim inulta relinquetur impietas. Strenuè atque efficaciter bonum amplectere, & similiter malum deteſtare. Si necessitate coactus iuraueris, firma ac certa tibi erit excusatio. Si ex necessita-

te iudex euaseris; iudicij condemnationem effugies. Si corripiaris, defende te vt homo. Si mente concideris, naturæ afferes excusationem. Præstat vt insipientem iudicari, quam vt sapientem condemnari; satiusque vt inexpertum repudiari, quàm vt expertum sæpe causas agere. Si mentitus fueris, confitere. Si passione commotus fueris, ne celaueris eos qui te audiunt. Si tibi alicuius rei conscius es, ne degas absque solicitudine. Si non adsit laborum socius, tanquam solus plura elaborato. Quod duo vel tres debebant facere, tu grauatim & ægrè ne feceris.

Noli hominibus occultare delicta, quibus es obnoxius. Te ipse verò, hoc est, quæ ad laudem tuam pertinent, occulta vt oportet. Ne Deum celaueris errata tua: ne & ipse abscondatur à te, tempore necessitatis. Noli gloriari de iustitia: ne de perfectione eius condemneris. Non glorieris de prudentia: ne super præsumptione examineris. Opta potius inuadi gladio, quam iracundiâ corripi. Magisque elige, animi iracundiam comprimere, quàm illam ostendere. Præstat supplantari, quàm supplantare. Si verò diuinâ munitus fueris gratiâ, nihil patieris. Prospice futura, quippe qui rationem sequaris: & præsentia obserua, vt mortalis. Amicos proba, & inimicos concilia. Modestè reprehende: & piè simul cum aliis res contrahe, atque versare. Nec malos prorsus reiicias: neque bonos semper collaudes. Noli esse conspicuus & insignis in vtramque partem, laudandi scilicet bonos, & reiiciendi improbos; sed neque sententiæ ipsorum nescius. Inordinato atque immoderato affectu ne diligas, atque ita fiet, vt non sis exosus. Non sis curiosus indagator: & nemo te suspicabitur inimicum. Non studeas cunctorum res nosse: atque ita teipsum nemini venditabis. Noli omnium negotia intelligere: ne detrimentum accipias. Non incumbas plus æquo in cognitionem mysteriorum: & proditor non existimaberis. Si tui causâ sit pugna, noli solicitè inquirere rationes. Si quis inter repugnandum tibi quid affinxerit; noli illum irritare. Si quis te amicus roget de vindicta: ne illi præsto sis. Si inimicus comminetur tibi, ne concidas animo. Si dolum consideraueris: non protinus reprehendas. Si multorum intellexeris insidias: ne per asperam occurras eis viam. Si turba in te insurrexerit: ne confidas

fidas verbis tuis. Si in malignos incideris: ne viribus tuis fretus, resistas. In turbæ diuisione, ab initio te mediatorem non constituas. In pugna potentiorum, ne sis inter eos.

Iuniorum immodestiam ne lustres remissè, sed seuerè. Ad verba otiosa, noli relaxari: & ad narrationem inordinatas affectiones continentem ne consederis. Ex risu, delectationem non capias: nec in te segnitiem seminaueris. Scurrilibus non oblecteris: ne in mentis distractionem digrediaris. In plateis ciuitatis, non inueniaris frequens: ne animo deprauatè affecto abscedas. Multorum congressus oderis: quia confusionem animæ pariunt. Silentium ama: vt in te, magistri instar, sit conscientia. Fuge multiloquium: ne reddaris obliuiosus. Fuge conuiuia: ne fornicator etiam sine fœminis euadas. Superfluas conuersationes reiice: ne Iudex efficiaris iniquus, citra auctoritatem eius. Deuita mulierum colloquia: ne etiam polluantur somnia. Ventrem continenter non cures: ne hinc mentem tuam obtenebres. Non multa edendo sumas: ne carnem tuam citò in limum conuertas. A recordatione ciborum, & epularum exquisitarum cum hospitibus, abstine: ne impuris affectibus perturberis. A mensarum oblectatione abstine: ne & lasciuiæ efficiaris parasitus. Secretum pete plerumque: vt dum fuerit cum aliis congrediendum, atque versandum: vtriusque rei, hoc est, solitudinis & humanæ consuetudinis vtilitatem intelligas. Non quibusuis fidas: sed cum omnibus, qui velint, congredere, & conuersare. Conuersationem non protrahas: ne quietis obliuiscaris. Collocutiones & congressus non extendas: ne interea diuini colloquij detrimentum patiaris. Dum non oras Deum, in quietis silentio aliquid lege. Dum autem diuinam Scripturam aggrederis: tanquam qui relaturus sis quæ audieris, meditare. Quando Deo te sistis: cogita eos qui Principibus terrenis ministrant: atque ex seruis & dominis, tuam illam præsentationem considera. Ex discipulis & magistris, ea quæ Deo conueniunt, addisce; & ab amicis terrenis edocearis, quo pacto te debeas exhibere ipsi. Ex necessitate carnali, etiam animæ indigentiam æstima. Quale cernis in necessitate corpus: idem de mente intellige ac anima suo nutrimento destituta. Sicut ad infirmitatem, fie-

ri mutationem consideras: etiam menti suam mensam appone. Sicut es diligens cultor agri: ita esto & animæ. Vt naturalium es debitor: ita sis & pietatis. Velut œconomus es sanitatis: sis quoque animæ. Tanquam filiorum curator: etiam bonorum satage operum. Vt seruorum præfectus: ita esto & nothorum atque degenerum. Vt spectator ciuitatis: virtutis quoque curam gere. Sicut volucrum gubernator: etiam perturbationes contuere. Tanquam moderator efferatarum belluarum, esto quoque ferocientibus passionibus. Instar Pastoris, carnem tuam, rerum necessarium vsu curato. Vt thesauri custos, ita esto & in fide. Vt prudens dux exercitus, sic etiam aduersus hostilia decerta. Sicut pugil celebris, ita & certa, ne inglorius discedas ex pugna. Instar sapientis magistri, à superueniente non improberis. Instar boni militis in certamen cum aduersario prodi. Vt prudens architectus: vires tuas experire. Sicut sagax œconomus: intellige fructuum tuorum copiam atque præstantiam. Instar veri mercatoris, considera negotiationem tuam. Tanquam beneuolus famulus: cura quæ debentur. Carnis refrænationi attende: ne sessorem suum, mentem in periculum præcipitet. Ad membra tua, vt reprehensor respice: ne virtutis pulchritudo marcescat atque deperear. Fac vt præsis tuis sensibus: ne instar armorum belli, rubiginem in corruptionem admittant. Animam diligenter considera: ne ex insidiis proditionem sustineas.

Enitere, vt diuinam gratiam iugiter in mente tua habeas, ne illudaris. Cole illam, vt custodem tuam, ne iniuriâ affecta relinquat te. Venerare illam vt magistram tuam inuisibilem, vt ne illa absente verseris in tenebris. Sine illa noli certamen inire, ne turpiter intereas. Sine comitatu illius, virtutis semitam ne ingrediaris; nam draco rugiens insidias tibi struet. Absque consilio ipsius, non tractes quæ ad animam pertinent; multi enim sunt, qui specie recti mentem deprauant. Illa tibi nauiganti nisi adfuerit, vani labores tui erunt. Hac nisi aduersus inimicos tuos inunctus fueris, multis frustra susceptis laboribus, turpiter victus lugebis. Illam nisi sociam tibi habueris, dolos serpentis ignorabis. Cum promptitudine igitur animi, morem ipsi gerito, & cuncta tibi perspicua reddet. Studiosè præ-

cepta illius imbibe, & citò absque vlla solicitudine eris. Illam tibi familiarem atque domesticam facito, & consuetudinem eius honorificam experieris, nec te illudet. Sororem tibi adsume illam (vt monet scriptura) & semitam patris ostendet tibi. Filium altissimi efficiet te, si illam tibi sororem adiunxeris. Instar matris, vbera præbebit tibi, & velut infantem ab insidiatoribus custodiet te. Tanquam paruulum incautum gubernabit te, & in virum perfectum te formabit. Amori eius atque indulgentiæ fidem adhibe: ea enim omnis creaturæ principium est. Nondum eius erga te amoris vim cernis, quoniam & lactantes pueruli, matris erga se ignorant solicitudinem. Patiens esto, & illius te submitte consilio: atque ita eius fructus, vtilitatemque percipies. Nesciunt quomodo nutriantur, & infantes; at vbi paulatim crescendo adoleuerint, virique euaserint, naturæ vim in se admirantur. Sic & tu, si in diuina gratia perstiteris, ad perfectionem peruenies.

Quod & ex Ioseph intelligere potes, dum oues pasceret; non enim subitò ipsum ad summa perduxit, sed multis quasi præparationibus exercuit. Non agnoscebat adolescens quid fieret, sed se ab illa regi sinebat, vt vellet; quando autem diadema illi vt regi imposuit, tum demum vtilitatem eius intellexit: quando in regio eum solio collocauit, tunc ideo se captiuum fuisse rescιuit, vt ab ea exploraretur. Sicut mater filium docet; ita illum per patientiam gratia Dei pietatem edocuit. Vt magister proprium filium instruit: sic illum gratia, in seruitute exercuit. Quemadmodum pater filium percutit, vt fiat sapiens; sic ea ipsum laboribus obiecit. Bonis eius consiliis ille morem gessit, & vt filius primogenitus ab ipsa honoratus est. Ostendit illi gratia cuius naturæ esset, & filium iam effectum, regem constituit. Simul cum illo regnauit, & iccirco ad finem vsque eum direxit. Non illum reliquit in principatu; quia nec ipse ab ea deflexit, cùm tentaretur. Honoris & æstimationis eius studiosa fuit; quia & ipse illam in necessitate coluerat; eius correptionem vt matris tulit, & decoris illius hæres est factus. Ipsius tanquam magistræ reprehensionem pertulit, & doctrinam atque sapientiam rerum inuisibilium acquisiuit. Quæ ad singulos pertinent, antea nesciebat; & obediens ei, cognouit

quæ ad homines ſpectant vniuerſos. Quid ageret ignorabat, & ad extremum, ipſis etiam Regibus, quæ facerent, ſuaſit. Vbi verſaretur, vix intelligebat, & quid quouis tempore cunctis euenturum eſſet hominibus, prænuntiauit. Quouſque alieno ſubderetur imperio, ignorabat: & quàm longa adhuc atque acerba reſtarent tempora, apertè reſpondit. Quódque abſque gratia, nemo vnquam ea viderit, quæ oculis cerni non poſſunt, ex iis quæ ab eo geſta ſunt, facilè conſtare poteſt. Sapientes erant Ægyptij, ſed abſque ea,
Gen. 41. ſtulti & inſipientes. Videbantur & rerum ſub aſpectum non cadentium, velut incantatores, tenere ſcientiam; verùm illorum ſcientia, inſcitiæ & tenebrarum erat plena. Affirmat
Ephes. 6. & Paulus, ſpiritalia nequitiæ eſſe, vt diſcamus & eos, rerum quæ oculis cerni nequeunt, ſcientiam habere, at incertam & impropriam, quoniam nihil planè norunt. Diſcere quoque licet ex geſtis Ioſeph, quòd gratia Dei quaſcunque res ſuperet inuiſibiles. Hanc nihil latet, & idcirco qui illam ſibi vendicat, non ſuccumbet tentationibus. Ipſa autem latere
Ioan. 1. nequit: eſt enim lux, quæ à tenebris non comprehenditur. Et Paulus, de iis, qui Ioſeph ſunt ſimiles, loquens: Spirita-
1. Cor. 2. lis, inquit, homo omnia iudicat, ipſe autem à nemine iudicatur. Si quodnam ſit Dei iudicium ſciremus, mundi iudicium damnaremus. Magiſtri ſtultorum erant Ægyptij, quos
Gen. 41. & Ioſeph ne bonos quidem diſcipulos eſſe poſſe oſtendit. Si enim magiſtri fuerint inſipientes ac ſtolidi, multò magis diſcipuli ipſi tales erunt. Quibus nulla vis eſt, verbis illi vtuntur bene ſonantibus. Et meretrices, licet deformes, fucum ad fallendos homines adhibent. Ioſeph iuuenis erat
Ibidem, abſque literis, tamen diuina adiuuante gratia, ſenes Ægyptios ſuperauit. Apoſtoli etiam idiotæ erant & illiterati, ſed & loquaces Phariſæos vicerunt, cùm dicerent: Si iuſtum
Act. 4. eſt non loqui quæ nouimus, aut non facere quæ ad curam atque medelam hominum didicimus, vos iudicate? ad quæ
Ioan. 16. illi ſubticuerunt. Eadem gratia & in Sanctis fuit. Spiritus enim ſanctus, inquit Chriſtus, docebit vos omnia, quæ ven-
1. Cor. 2. tura ſunt. Quin & Apoſtolus affirmat nos Dei ſpiritũ habere, per quẽ omnia nouimus. Non habemus ſpiritum mundi, quo quidẽ ſpiritu edocti ſapientes Ægypti, nihil ſciuerũt. Neque mirandum, quòd ſpiritum, etiam mundi ſpiritum appellarit:

nam & homines, & bestiæ animam habere dicuntur. Non infert præiudicium gratiæ Dei, nomen: non enim ex nominibus censetur res, sed ex rebus nomina.

Intelligite ex iusto Ioseph, per tentationes nos oportere ad agnitionem pulchritudinis gratiæ Dei peruenire. Noui permultos optare se gratiæ filios esse; sed quid illis prodest velle, nisi accedant & facta? Multi etiam per fidem, gratiæ filij sunt appellati; sed non multi propter negligentiam illâ potientur. Non omnes postquàm viri euaserint, suas matres reuerentur. Itidemque gratia licet multos enutrierit, à paucis tamen honoratur. Pariendi dolores, laboresque educationis non omnes intelligunt. Ita & pauci sunt inter nos, qui bene ad gratiæ sint munus affecti. Si noscere cupitis quid operetur gratia, nobis id optimè declarabit Ioseph. Cunctorum & bonorum & malorum curam gerit, vt benigna mater. Quapropter & Ægyptios sustentauit. Paucos hæredes habet, quorum delectetur consuetudine. Eosque, si à recta vitæ semita deflexerint, adhuc sustinet. Sin se impios ostenderint, auersatur: nec tamen sua ipsis recludit viscera, ne moriantur. Quòd si talem se gerit erga ingratos, cur consuetudinem eius subterfugimus? Si erga contumeliosos benignam se exhibet: quare non intelligimus ex eo, quòd vniuersas bonitatis suæ diuitias in amantes effundat? Quare si aliquando sese occultet, desidiæ atque torpori ne succumbamus: & si nos tentari permittat, animum ne abijciamus. Quid expediat nobis, optimè nouit. Naturam atque mensuram cuiusque exploratissimam habet: & quantum cuique satis est, largitur. Beneficium quandoque differre videtur atque supprimere, quod nobis ita expediat. Querimonias nostras tolerat, vt solent medici, cùm ægrotantibus vsum vini ac cibi auferunt. Intelligite quæ dico, ne in rebus claris tempus conteram.

Quæ sit gratia, quæ natura, quæ cognitio, quæ electio, quæ firmitas atque constantia, quæque communicatio, spero, nostis. Ipseque Paulus adstruit gratiarum esse diuisiones, easque ad vtilitatem singulis distribui. Ne igitur desistamus, non accipientes: neque cùm accipimus, similia requiramus. Ne propter varietatem donorum, vtrùm eadem sit gratia, dubitemus: Verùm tempora & conditiones ho- 1. Cor. 12.

minum, moresque attendamus oportet. Neque nunc Ægyptius dominatur, neque fame premitur Chananæus. Non est in terris iam iustus Iacob: neque Israëlis populus, qui sit egressurus Ægypto, vt Chananæi adeat hęreditatem. Non fratres pastores, non mercatores Madianitæ, non Ioseph coniector somniorum. Ex reliquis tamen sacrorum voluminum locis, & eamdem esse fidem, & eamdem esse gratiam credimus. Si enim cuncta eiusdem essent generis atque similia, tunc res non prouidentiâ, sed naturâ sic disponi censeremus. Abel acquisiuit gratiam, quippe qui per proprium sanguinem moriens, Deo coniungi meruit. Enoch translatus est, ne videret mortem. Et Noë in gratia saluatus est à diluuio.

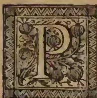
Magna in præsenti vitæ statu cernitur varietas, quoniam & diuersa est electio. Ex gratia, probationis etiam differentiam intelligemus. Non iisdem omnes subiecti sunt tentationibus, quia nec eodem omnes præditi sunt ingenio. Vna quidem cunctis corona est proposita, sed ad quam variis certaminibus contendimus. Idque ex nauigantibus in mari, intelligere licet. Vnum est mare, sed nauigantium cursus est diuersus. Naues cunctæ sunt similes, sed quædam etiam secundo vento vtentes, naufragium faciunt: alię verò summis periculis iactatæ, saluantur. Et multæ ab vno eodemque vento diuersimodè commouentur. Loca enim & promontoria, ventos mouent & fluctus, ipsamque gubernatorum artem nunc impediunt, nunc dirigunt. Non parum etiam refert, cuius formæ sint naues, quæque earum vela, & quę gubernacula; vt vel hinc vobis innotescat, quis præsentis vitæ nostræ sit status. Si quid adhuc iam dictis addendum videbitur, vos supplete. Ego enim vt artis imperitus, parendi desiderio adductus, quæ sciebam scripsi, licet fortasse paulò arrogantiùs; quod tamen citra omnem indignationem, boni consuletis, spero. Cùm enim recusare non possem, quæstionis partem aggressus sum, quam dum accuratiùs explicare vellem, par est me lapsum esse. Non nego infirmitatem naturæ, non de operibus meis glorior, non repeto similitudinem. Sermo meus, vester est minister. Si vita non comprobat orationem, admonentem excipite. Esto sermo meus vestræ speculum naturalis actionis. In illo tan-

quam in pellucida materia virtutem veſtram cernite ſpiritalem. Miramini vos ipſi recognoſcentes, & ſcribentis errata reprehendite; quæ orationi deſunt, factis corrigite. Imperitiam arguite illius, qui virtutis formam deſcribere non vereatur. Reſpuite hominem, qui verbo imperfecto, virtutis perfectum exprimat ſimulachrum; ſtudium ac bonam voluntatem agnoſcite, & ignorantiæ parcite; imperitiam cognoſcite, & ſtudium ne reijcite. Et quia ex paupertate mea vobis quod potui libenter dedi; vos ex diuitiis veſtris, precationis & paternæ charitatis munera nobis abundanter rependite. Ego quamuis inops, diuitibus mutuum dedi; non ſortem volo, ſed fœnus repeto; non laudes, ſed preces depoſco; non mercedem, ſed mutuam beneuolentiam exigo. Neſcio an opus meum iuſſu veſtro dignum ſit: Noui autem, onus hoc mihi à vobis impoſitum; non quòd admonitione indigeretis, ſed vt in me potiùs liberales eſſetis. Qui fontem habent, guttâ non indigent. Non egent lacte, qui gregem paſcunt. Qui panem frangunt, micis non habent opus. Qui mel conficiunt, iis non eſt neceſſe, vt mellis ſaporem explorent. Qui margaritam poſſident, illis vt vilem acquirant obolum, non eſt laborandum. Vos ex agro veſtro quem colitis, fructum nobis aliquem afferte; quoniam paradiſum obtinuiſtis. Præbete animæ cibum, quos lignum vitæ ſuſtentat. Quemadmodum enim ea quæ videntur, caduca ſunt: ita & noſtra ad vos oratio. Sed vos iſta operibus perficientes, ſempiterna reddite. 2. Cor. 4.

S. P.
EPHRÆM
DE PANOPLIA, SIVE ARMATVRA SPIRITALI.
AD MONACHOS.

Armatura spiritalis, quæ,

ANOPLIAM siue armaturam eiuſmodi poſſidere debet, qui viriliter pro Chriſto decertare conſtituit : vt eâ munitus, poſſit & aduerſario noſtro diabolo reſiſtere, & in conſpectu Dei Saluatoris noſtri placere.

Fides. Quæ autem talis ſit armatura, auſculta Monache, & dicam. Pro thorace, fidem aſſume, vt granum ſinapis, credens in conſubſtantialem atque indiuiduam Trinitatem: nam ſinapis granum leue prorſus, ac rotundum eſt, nullam habens ſciſſuram, nullum angulum : ſed (vt iam diximus) omnino rotundum eſt, contritumque feruorem habet inſignem. Eâ fretus Princeps Apoſtolici ordinis Petrus, *Matth. 16.* cùm Filium Dei viui eſſe Chriſtum Ieſum confeſſus eſſet, claues regni cæleſtis accepit, poteſtatemque cæleſtium, ac terrenorum omnium obtinuit. Hanc igitur perfectam Panopliam atque armaturam tibi vindica, frater: vt & tu gratiam à Deo accipias. Qui enim eiuſmodi fidem perfectam, conſummatamque charitatem habet, planè aliquam gratiam promerebitur. Quod etiam Dominus inſinuans, dicebat : *Marc. 11. 22.* Si habueritis fidem, ſicut granum ſinapis, dicetis monti huic : Tollere, & mittere in mare : & fiet vobis. Vides, quòd gratiam promereatur fides? Datur ei ſpiritus intelligentiæ, munus profectò ſingulare : cùm enim quis credit, tunc etiam intelligit. Datur ei, vt non iudicet proximum, *1. Cor. 12.* deinde ſermo Sapientiæ, poſtea gratia curationum ; curat enim infirmos fide, & erigit lapſos corde; hæc enim omnia operatur

operatur vnus, atque idem spiritus. Ceterùm sunt plerique fidem habentes, operibus destituti: sed ista non est fides, mortua est enim: fides enim sine operibus mortua est. Qui ergo fidem habet, & operatur opera ipsius: ipse fidem habet, & vt granum sinapis, feruentem. Hanc tu posside, mi frater: & esto sanus ac integer fide, feruensque proposito ad mandata Saluatoris nostri exequenda; vt & tu ab illo vocem illam audire merearis: Euge serue bone & fidelis: intra in gaudium Domini tui. Bonum quippe propter opera: fidelem autem propter fidem Dominus appellat. *Iacob. 2.* *Matth. 25.*

Assume quoque pro galea, spem futurorum bonorum, quæ oculus non vidit, nec auris audiuit, nec in cor hominis ascenderunt: in quæ desiderant Angeli prospicere. Hæc enim spes, potentissima consolatio est animæ, inter afflictionum ac molestiarum suarum aculeos: eiusque memoria te lætitiâ implebit. Huic intenti beatissimi Martyres Christi inter aculeos & horrenda variaque tormenta, inter ignium globos, promptè omnia ac libentissimè tolerabant, summa spei virtute corroborati. Hanc sibi Moyses remunerationem ante oculos constituens, renuit se Reginę filium dici, cunctis illam Ægyptiorum thesauris præferens, & præstantiorem esse decernens: quare etiam affligi maluit cum populo Dei, quàm temporalem peccati perfruitionem habere. Hanc tibi spem, mi frater, assiduè ante oculos pone: vt illius affectus, nihil te labentium rerum quidquam existimare permittat: neque id solùm, sed & promptiorem ad omne opus bonum assurgere faciat. *Spes.* *Exod. 2.*

Balthei porro vice, accingere perfectâ in Deũ charitate, atque in proximũ: hæc enim te absque vllo impedimento currere faciet. Nã qui baltheo accinctus est, omnia facilè, & absque vllo impedimento transiliet: quantò autem magis quis se Diuina charitate præcinxit, cuncta ingenti felicitate superabit. Charitas enim omnia tolerat, omnia sustinet. Ideo plenitudo legis, est charitas. Hanc quippe beatissimus possidens Paulus, dicebat: Quis infirmatur, & ego infirmor? Quis scandalizatur, & ego non vror? Vidisti indulgentiam atque compassionem charitatis? Vidisti miserationis affectum? O beate Paule, cur, obsecro, ita propter me angeris? nunquid tu pro me supplicia passurus es? Tu semel cursum con- *Charitas.* *1. Cor. 13.* *Rom. 13.* *2. Cor. 11.*

summasti, fidem seruasti: tibique reposita est iustitiæ corona: quid ampliùs quæris? cur teipsum affligis? & propter me cur infirmaris? Ita sanè, inquit, vrget me charitas. Vidisti ergo charitatis eminentiam? Is, qui per eam impleuerat legem, mortali adhuc & corruptibili indutus corpore, vsque ad tertium cælum ascendere meruit, & audire verba, quæ non licet homini loqui.

2. Tim. 4.
2. Cor. 5.
2. Cor. 12.

Humilitas.

Iam pro calceamento, sume tibi humilitatem; nam quemadmodum calceamentũ calcatur continuè: ita & quem sancta repleuerit humilitas, studet ab omnibus conculcari. Et tu igitur, frater, humilitatem possíde: hæc siquidem calceamentum est, non carnale, sed spiritale: custodietque te, ne vnquam offendas ad lapidem pedem tuum: lapis enim Christus est: humilitas tua custodiet te, ne offendas Christum. Nempe enim & beatus hanc Dauid possidebat, cùm diceret: Ego sum vermis, & non homo. Vides Regis ac Prophetæ regiam sanè humilitatem, aspiciebat coram se Dominum semper: quoniam à dextris eius erat, custodiens eum, ne commoueretur, hoc est, ne in peccatum laberetur. Vides hinc, dilectissime, quantùm Deus humilitatem diligat, qui sic appropinquat possidenti illam, semperque in illam contuetur. Sicut scriptum est: Qui in altis habitat, & humilia respicit. Et rursus: Oculi eius in pauperem respiciunt. Pauperem verò dum audis, charissime, noli pecuniis pauperem intelligere: nam & Reges plurimi placuerunt Deo, ac multi pauperes perierunt: Sed inopem hîc dicit spiritu pauperem; secundùm quod scriptum est: Beati pauperes spiritu: quoniam ipsorum est regnum cælorum. Ita, dilectissime, humiliare sub potenti manu Dei; vt te exaltet in regno cælorum, quod Saluator noster repromisit humilibus.

Psalm. 21.
Psalm. 15.
Psal. 112.
Psalm. 10.
Matth. 5.
1. Pet. 5.

Crux.

Ceterùm vice scuti, crucis signo teipsum muni: signans eo membra tua omnia, & cor tuum. Neque verò sola manu te signes; sed etiam animo: & studia tua, & ingressum tuum, & exitum tuum, in omni tempore: sessionem quoque tuam, & resurrectionem tuam, & lectulum tuum, & quæcunque pertransis, signa primùm in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. Validissima quippe eiusmodi armatura est: nullusque tibi vnquam nocere poterit, si eâ munitus fueris. Nam si quis terreni Regis signaculum defert, eum lædere

nullus audeat: quantò magis nos, qui tale cælestis Imperatoris signum ferimus, neminem metuere possumus? Hisce ergo armis, mi frater, affatim vtere: sunt enim vehementer contraria telis inimici; imo & ipsius gladio amarissimæ scilicet, grauissimæque iracundiæ. Huiusmodi quippe, velut anceps gladius, vno momento perimit eum, quem percutit. Sicut scriptum est: Momentum enim furoris, ruina illius. Ideo, mi frater, nunquam signari negligas: & laqueos destrues, quos tibi tendit diabolus. Scriptum quippe est: In via hac, qua ambulabam, absconderunt laqueum mihi. Hoc igitur te signo assiduè munias; & malum non appropinquabit spiritui tuo. *Eccl. 1.* *Psalm. 33.*

Pro arcu, ad orationem manus tuas extende, sicut scriptum est: Et posuisti vt arcum æreum brachia mea. Verè enim arcus æreus est contra inimicos, expansæ in oratione manus in scientia orantis, sicut etiam sagitta directè emissa ab eo qui arcum vibrat. Nam si inter orandum animum vagari permittas: eris velut qui tenet quidem arcum: verùm sagittam contra aduersarium dirigere nequit, illam in vanum nullâ certâ intentione emittens. Atque interdum quidem hosti terrorem incutit huiusmodi vulneris metus, dum te arcum vibrare considerat: ceterùm sagitta non aduersùs eum, sed in infinitum emittitur. Eiusmodi quoque est quod dico, fratres, cùm quis in scientia orat, nec sinit euagari cogitationes suas; sed intelligit, quem interpellet, quem alloquatur; & tunc oratio illius Deo appropinquat. Et tunc vehementer contristatur inimicus, veluti acerrimo spiculo in corde percussus. Nam quantò per gratiam anima ampliùs proficit: tantò ipse, tanquam puluis ante faciem venti effectus, magis profugit: persequitur enim illum Angelus Dei. Ecce, qua in re illum acriter vulnerat, quia scilicet orat in scientia, roboraturque; quia cogitationem captiuat, nec euagari permittit. Et tu ergo, mi frater, etiam in scientia orationes funde. Quòd si dum oras, mens tua distrahatur, siue per oculos, siue per aures, siue per cogitationes, aut per quamcunque aliam causam: scito hoc ipsius inimici esse opus. *Oratio.* *Psalm. 17.* *1. Cor. 14.*

Neque nimiùm etiam festines tuam implere orationem: ceterùm teipsum paululùm coargue, rursusque animum

tuum collige; atque ita demum in scientia ora, vt scias pro quibus Deum postules, & cur ipsum ores: ne perperam superflua, ac multa verba effundas. Etenim illud Satanæ opus est, vt cogitationem in infinita iaculetur, nec sinat hominem in ea persistere postulatione, quam impetrare contendit. Nouit quippe, quòd si perseueret homo deprecans; exaudiet eum qui fecit illum, etiam si innumerabilia peccata commiserit. Propterea ergo multiloquium, verbaque otiosa ac superflua suggerit: vt mens ab intentione repulsa, per infinita distrahatur ac euagetur. Sic enim iam alia respicimus atque cogitamus, & loquimur in mente nostra, expansis manibus carnis. Quapropter, mi frater, quod vrget magis, quæque in omni tempore tibi magis necessaria sunt, ea à Deo postula. Considera enim duos illos cæcos ad eum
Matth. 9. accedentes, atque clamantes: Miserere nostri, fili Dauid. Et quid ad illos Dominus? Quid vultis (inquit) vt vobis faciam? At illi, secundùm dolorem & affectum cordis sui, petierunt vt aperirentur ipsis oculi. Nunquid petierunt sibi donari aliquid etiam earum rerum, quibus reuera indigebant? Nunquid dixerunt: Da nobis vestimentum: quoniam pauperes sumus? Minime verò: sed illud postularunt potiùs, quod magis vrgebat. Respice & Chananæam post
Matth. 15. illum clamantem, atque dicentem: Miserere mei Domine: filia mea malè à dæmonio vexatur, nihilque aliud protulit, quàm dolorem, & affectum cordis sui. Similiter & omnes quicunque ad eum accesserunt; quid aliud, quàm sui cor-
Matth. 9. dis angores ei exponebant? Illa quoque hæmorroissa, siue quæ sanguinis fluxum patiebatur, nonne sistendi maximè fluxus ipsius causâ, illum adiit? Quis obsecro infirmus accedit ad medicum, & non vulnus suum mox illi aperit? Et tu igitur, mi frater, offer illi dolorem animæ tuæ, ac intuere illum intellectualibus fidei oculis, secundùm quod scri-
Isa. 6. ptum est: Sedentem super thronum excelsum, & eleuatum; exercitusque Angelorum & Archangelorum illi in circuitu assistentes: & proiiciens teipsum ante conspectum bonitatis ipsius, effunde coram illo preces tuas, primùm peccata tua confitens, & sic iam in conspectu eius verba tua enuntians, siue etiam tribulationem tuam: vt in

bonitate sua misereatur tui, effundatque super te miserationes suas dicens: O anima, magna est fides tua: fiat tibi, sicut vis. Audi, mi frater: etiam si tardauerit largiri tibi petitionem tuam, noli desistere clamare ad ipsum: neque etiam quasi non exauditus, languore atque torpore deficias. Memento Chananææ, & imitare perseuerantiam illius: nam ipsa dilationem passa est, ne citò suâ potiretur petitione: ita vt & Discipuli ad Dominum accederent, & pro illa interpellantes, dicerent: Dimitte illam quia clamat post nos. Nunquid abiecit illam, in finem? Nonne paululùm distulit eam, & dedit illi postea petitiones suas? Illius ergo & nos exemplo discamus, nisi citò accipiamus, in precatione persistere. Et si enim peccatores sumus, planè tamen accipiemus: etenim hæc mulier alienigena, Chananæa erat. Sicque Dominus mandauit, dicens: Quis ex vobis habebit amicum; & ibit ad eum media nocte, & dicet illi: Amice, commoda mihi tres panes: quoniam amicus meus venit ex via ad me, & non habeo quod ponam ante illum? Et ille interiùs respondens, dicat: Noli mihi molestus esse: iam enim ostium clausum est, & pueri mei mecum sunt in cubili; non possum surgere & dare tibi. Et si ille perseuerauerit pulsans: dico vobis, & si non dabit illi surgẽs, eo quòd amicus eius sit: propter improbitatem tamen eius surget, & dabit illi quotquot habet necessarios. Et ego dico vobis: Petite, & dabitur vobis. Ita quoque in Psalmo dicitur: Expectans expectaui Dominum, & attendit mihi: & exaudiuit preces meas. Quocirca mi frater, noli flaccescere atque obtorpescere: sed expecta, postula, pulsa: & accipies quantum opus habes.

Matth. 15.

Luc. 11.

Psalm. 39.

Ausculta, mi frater, & amplectere consilium meum. Si à Domino aliquid postulaueris, noli abruptè ac diffinitè, vt accipias petere: sed totum ipsi relinque, atque ipsius voluntati. Exempli gratiâ: Sæpe diuexant te turpes cogitationes, contristarisque propterea: pergis deprecari Deum, vt eiusmodi eximaris pugnâ. At sæpe, mi frater, id expedit tibi. Sæpe tibi hoc accidit ne extollaris, sed humiliter sentias. Intuere autem columnam Apostolorum, adeò insignem: quomodo pro vtilitate sua datus est ei stimulus carnis, angelus satanæ, qui eum colaphis cæderet, vt non extolleretur. Si ergo, qui talibus conspicuus erat meritis,

2. Cor. 12.

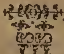
eam accepit disciplinam, ne extolleretur: quantò magis nos imbecilles, qui esse nosmetipsos aliquid existimamus, opus habemus colaphizari, ne mente extollamur? Quòd si rursus etiam tribulatio aliqua tibi superuenerit atque angustia: ne ab his quidem præcisè ac diffinitè liberari postules. Sæpe enim & illud, mi frater, sic expedit tibi: nam fit sæpe dum oras, vt tuam paruipendas salutem, sicut & Israël passus est. Comedit enim (inquit) Israël, & satiatus est, &
Deut. 32 recalcitrauit dilectus, incrassatus est, impinguatus est, dilatatus est, & dereliquit Deum factorem suum. Si verò rursus, vt rem aliquam obtineas, oraueris: ne hanc quidem præcisè accipere petieris. Fit enim plerunque, vt tu homo cùm sis, aliquid tibi expedire existimes, quod frequenter non expedit. Si porro relicta voluntate tua, voluntati ipsius morem gerere malueris, & secundùm eam pergere, securus eris. Ipse enim, qui omnia præsciuit antequam fierent, pro benignitate sua ac mansuetudine nos disponit & dirigit. Latet enim nos, an expediat nobis quod postulamus: nam sæpe plurimi, cùm iam consecuti essent quæ petierant, postea doluerunt, crebróque in clades plurimas & maxima mala inciderunt; cùm non quæsissent sedulò, an secundùm voluntatem Dei esset quod postulabant; sed id bonum esse arbitrantes, sæpe à diabolo illusi sunt sub iustitiæ cuiusdam specie atque prætextu seducti, & in pericula ingentia præcipitati. Atque eiusmodi plerunque rebus etiam pœnitentia adiuncta est ac dolor: dum quisque ita cordis sui concupiscentiam atque desiderium sequitur. Au-
Rom. 8. di denique & Apostolum dicentem. Nam quid oremus si-
1. Cor. 6. 10. cut oportet, nescimus. Et rursus: Omnia mihi licent, sed non omnia expediunt. Omnia mihi licent, sed non omnia ædificant. Quid igitur nobis expediat, & vnumquemque nostrûm ædificet, ipse nouit. Hoc autem ideo voluntati eius relinquendum committendumque statuo, non vt te postulare ab eo prohibeam, quæ cupias; imò precor, commoneoque, vt à minimis vsque ad maxima à Deo tuo postules: verùm vt cùm oraueris, & coram eo quæ sunt in cor-
Matth. 26. de tuo exposueris, dicas ei: Veruntamen non mea voluntas, sed tua fiat. Si quod peto expedit, fac sicut ipse nosti.
Psalm. 36. Sic enim nos Scriptura admonet: Reuela, inquit, Domino

viam tuam, & ſpera in eo, & ipſe faciet. Aſpicite autem & Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum, ſub diſpenſatione aſſumptæ carnis orantem, & dicentem: Pater, ſi poſſibile eſt, transeat à me calix iſte: veruntamen non ſicut ego volo, ſed ſicut tu. Iccirco, mi frater, ſi ab eo aliquid depoſcas; perſiſte in petitione tua, reuelans ipſi, ac dicens: Domine, ſi voluntas tua eſt, vt fiat hoc quod peto; tu illud fieri, ac proſperari permitte: ſin autem tua non eſt voluntas, ne fieri permittas, Deus meus. Ne, quæſo, propriæ me tradas concupiſcentiæ meæ. Tu enim ſcis inſipientiam meam: verùm ſicut tu optimè noſti, ſub tua me protectione cuſtodi: & pro manſuetudine tua, me rege ac dirige Deus meus. Si autem pro tribulatione, & pro cogitationibus oraueris, dicito cum Propheta: Domine ne in furore tuo arguas me, neque in ira tua corripias me. Miſerere mei Domine, quoniam infirmus ſum. Ceterùm reſpice Domine, & vide: quia terra ſum ac puluis, & cinis, nihilque ſuſtinere valeo. Ne tradas me Domine peccatis meis, & ne ſileas à me, & aſſimilabor deſcendentibus in lacum. Sed da gloriam nomini tuo, immemor malorum, & ne, obſecro, memineris peccatorum meorum: at tuarum recordare miſerationum, & exaudi me. Et ſi poſſibile eſt, tranſeat à me tribulatio iſta: veruntamen non ſicut ego volo Domine, ſed ſicut tu vis. Tantummodò confirma animam meam, atque tuere, vt ſuſtinere queam, gratiamque coram te inueniam, & in præſenti, & in futuro ſeculo. Et iacta ſuper ipſum curam tuam, & ipſe faciet quod expedit tibi. Hoc enim ſcito, quia bonus benignuſque cùm ſit, omnia vult quæ ſunt ſalutis noſtræ. Ideo quippe animam ſuam poſuit Paſtor bonus pro nobis ouibus ſuis. Ipſi gloria in ſecula ſeculorum. Amen.

Matth. 26.

Pſalm. 68.

Pſalm. 6.

S. P.

EPHRÆM

DE AGONE SPIRITALI.

N luctaminibus huius ſeculi, nullus ſine agone atque certamine coronatur: & in ſpiritali conuerſatione ac propoſito ſancto, nemo ſine luctamine poteſt immarceſſibilem coronam accipere; vitæque æternæ hæres euadere. Nam ſcammati atque palæſtræ ſimilis eſt mundus iſte. Semper ergo perfecti quique ac robuſti athletæ cum ſumma alacritate, & ſine aliquo metu inueniuntur in ſcammate: timidi verò ac puſillanimes antequam decertare incipiunt, diffugiunt; & propter ſuam ſegnitiem atque ignauiam immenſam, nullatenus in ſcammate colluctari ac deſudare contendunt. Scamma autem, fratres dilectiſſimi, medius eſt locus in quo Athletæ luctantur. Sic igitur perfecti luctatores & continentiſſimi Monachi decertant, habentes ſemper præ oculis amœnitatem paradiſi, & expectantes bonis atque deliciis ipſius omnibus perfrui, in immortali ſeculo, ac lumine ſempiterno.

Cupis in agone ac luctamine decertare & victor euadere? Indue te armaturâ Dei, ſicut veſtimento. Indue te virtutibus animæ: quibus indutus, eas caue exuas, ſed iis munitus aſſiduè in certamen prodi. Fuge vinum quaſi venenum, ne ebrietate vincaris, & virtutibus nuderis: ſicut antiquus ille vir iuſtus ſuis nudatus eſt veſtibus. Noſtine potentiam vini? ſi minùs noſti, auſculta, & ego tibi indicabo: Noë vir
Geneſ. 6. iuſtus, ſanctus, atque perfectus in generatione illa, quæ ſibi ipſi pernicies extitit, qui & à Deo meruit de pietate ſua
Geneſ. 7. commendari atque laudari, dum ad eum dixit: Te ſolum vidi

vidi iuſtum in hac generatione corrupta. Iuſtus igitur hic, qui inundationes aquarum vicerat tempore diluuij, à modico poſtea vino deuictus eſt dormiens. Aquæ infinitæ non potuerant vincere ipſum: vinum autem vile inter dormiendum iuſti viri corpus nudauit, qui poſtea pater ac princeps generationum fuit. Vis rurſum vini etiam Loth iuſtum in ſomno virtute continentiæ ſpoliauit, vt contra naturam cum ſuis filiabus ſe turpiter fœtidéque miſceret: atque adeo eneruatione atque inebriatione vini in profundiſſimum demerſus eſt ſomnum, ac penè in eo ſepultus: vt quid feciſſet, poſtea euigilans ignoraret. Si ergo ſanctis & magnis iuſtiſque viris vini potentia non pepercit: quantò magis te vilem atque imbecillum, ſi ebrietati te dederis, ſuperabit. Semper adoleſcentia & iuuentus ſibi timeat à vino: quoniam ex vino ſpiritalis oculus excæcatur, iniquitas multiplicatur, ignisque prauæ concupiſcentiæ continuò in ipſo accenditur: molleſcit virtus animæ, cogitatio vitæ æternæ aboletur, vincitur anima inuiſibiliter, delinquitque facillimè: fugatur ab ea cæleſtis gratia, ſanctimoniam dico, atque virginitatem animæ. Quanto enim tempore fuerit templum corporis noſtri ſanctum ac mundum, Deus excelſus in eo habitat: ſi autem corruptum fuerit atque pollutum, illico ſanctus & immaculatus Dominus templum illud deſerit: & pro ineffabili lumine cæleſti, habitare in eo incipit obſcuritas impuriſſimi dæmonis, ſubintrantque concupiſcentiæ prauæ ac ſordidæ, quæ miſeram animam crebrò inſanire faciunt, & peccare in ſermone. Quis igitur hæc audiens, non ſubitò in lacrymas reſoluatur, ac præſertim ſi in corde ſecum meditatus fuerit, quòd Deus ſanctus ſuum templum repulerit, & concupiſcentiæ malæ, ac paſſiones ignominioſæ iam habitent in eo? intellexeritque quiſnam illud deſeruerit, & quis ſucceſſerit; vnde ceciderit, & quò deuenerit, à quo ſeparatus ſit, & cui coniunctus? quomodo non illico talis replebitur lacrymis, & plorans ac lugens intra ſemetipſum dicet: Cur ſic vnico temporis momento ab improba cogitatione victus atque proſtratus ſum, & agonem ac certamen glorioſum effugi, nec victoriæ triumphum merui? Sic & in die retributionis erit: cùm enim illic molles & diſſoluti, peccatores & impij conſpexerint ſanctos ac iuſtos in gaudio ma-

Geneſ. 9.
Geneſ. 19.

gno & lætitia sempiterna constitutos; & alios quidem in paradiso deliciarum, alios in regno degentes: se verò viderint igni inextinguibili ac tenebris exterioribus adiudicatos: tunc fortiter ingemiscent, & superfluis lacrymis plorabunt amarè, quia detinet ipsos pœnitentia ac dolor inutilis, & necessitas pœnarum immensa.

Quapropter hortor & obsecro vos, fratres mei dilectissimi, vt semper imitari satagatis sanctos illos atque perfectos, & inculpatæ vitæ Patres nostros, qui optimè viuendo sancta puraque semper templa immaculatissimi Domini fuerunt. Horum conuersationem diligite: horum exempla sectamini. Desiderate ieiunium, animæ dico puritatem ac castitatem; desiderate orationes, quæ sunt familiaria cum Deo colloquia. Omnis quippe sancta & pura Oratio, confabulatio cum Deo est. Orationes porro perfectè desiderantium ac diligentium Deum, cum magna exultatione atque fiducia in cælum ascendunt. Angeli etiam & Archangeli cum gaudio occurrunt eis, & suscipientes eas, vsque ad thronum gloriæ sancti Dei perducunt. Tunc enim maximè gloriantur atque lætantur Angeli, cùm purissimas Sanctorum orationes coram Deo obtulerunt. Studeamus igitur, fratres, imitatores institutionis vitæ sanctorum Patrum fieri. Ambula, frater, in viis illorum, & viue sicut illi vixerunt. Continentiæ virtutem excole, sicut & illi, mente, spiritu, & corpore. Continens ac temperans esto in habitu, in cibo, in potu. Continentia tibi sit in lingua, in aspectu, in cogitatione, ac risu: vt athleta pietatis perfectus in omnibus demonstreris. Attende tibi ipsi, frater charissime, ne in tuis orationibus extollaris, & huc illucque mente euageris: sed cùm precaturus ad Deũ accesseris, magno cum timore ac desiderio coram ipso consistas. Disrumpe atque euelle ex corde tuo cuncta vincula cogitationum terrenæ solicitudinis. Esto per omnia velut cælestis Angelus in Oratione; & viriliter in agone decerta, vt oratio tua sit sancta ac munda, impolluta & immaculata: vt cùm illam sursum ascendere, sibique appropinquare viderint portæ cælestes, vltrò confestim aperiantur ei, & Angeli cum lætitia occurrant, & ad thronum vsque benedicti Patris eam perducant. Sic ergo semper, charissime, esto orationis tempore Deo coniunctus, vt Cherubim ac Seraphim,

qui permanent in ministerio Dei.

Meditare, mi frater, hæc verba, eaque iugiter cum timore ac gaudio ex affectu cordis dulciter decanta: quia cibum spiritualem animæ subministrant, & ab amaritudine eam sua semper dulcedine liberant, ponderibusque solicitudinum rerum terrenarum exonerant. Omnia quæ audisti, mente solicita seruare contende, vt in sensibus ac cogitationibus tuis requiescat Deus, inueniasque fiduciam in hora illa terribili atque tremenda, quando venerit Dominus reddere vnicuique secundùm opera sua.

Indulgete modicùm infirmitati meæ, fratres charissimi: nam velut infirmissimum me æstimo, quòd in die ac hora illa omnis spiritus contremiscat. Ceterùm gratia Saluatoris confortat ac lætificat corda Sanctorum, cùm rapiuntur in nubibus obuiam Christo Domino in aëra. Ego verò & qui mei sunt similes, desidiosi ac pigri remanebimus super terram, & nõ facilè ad cælestia conscendemus. Quid poterit nobis prodesse mundus, fratres mei dilectissimi, quòd eius curis atque solicitudinibus adeo ligamur? aut quid lucri consequemur ex nimio cultu vestimentorum, & pomposo elationis amictu, nisi ignem inextinguibilem? aut quid acquiremus ex nimio studio escarum ac cura ventris, nisi supplicia æterna? Agnoscite igitur, agnoscite fratres, quia nisi hîc totis viribus agonizantes atque certantes, victoriæ triumphum promeruerimus; pœnitentiam ibi in secula seculorum agemus. Cur ergo, fratres mei, hîc iam negligimus? cur desidiâ occupamur? Cur nos ipsos in occursum Domini non præparamus? Ecce enim dies appropinquat: ecce mundus vniuersus ad occasum iam properat. Cur non cunctas concupiscentiarum illecebras, & graues peccatorum sarcinas à nobis reiicimus. Nescitis quia arcta est via, & porta angusta, *Matth. 7.* quæ ducit ad vitam, & peccatorum ac diuitiarum sarcinis prægrauatos non sinit intrare per eam? Illos enim porta illa diligit atque amplectitur, qui diuitiis extenuati sunt, & voluntaria paupertate afflicti, semper in vigiliis & ieiuniis, atque humilitate per omne tempus vitæ suæ conuersati sunt, ac seipsos præpararunt, vt immortalem videant sponsum, & possideant regna cælorum. Ecce charissimi, iam ostium paradisi nos vocat: iam crebro nos sono hortatur, ac dicit: Prius-

quam claudar, vnusquisque vestrûm velociter properet, atque ingrediens, in æternum cum Christo Domino regnet. Ecce mater nostra Hierusalem cum magno affectu ad nos clamat, & dicit: Venite filij mei dilectissimi, venite ad me. Dilatetur numerus vester in me, & in thalamo immortalis sponsi magnificentur chori vestri cum angelis sanctis. Videam vos in gloria & pulchritudine,ac decore: videam vos in lætitia & exultatione,& gaudio. Diligite me,filij mei,sicut & ego vos diligo. Nihil possideatis in terra,nihil soliciti sitis. Ecce iam sponsus vester paratus est, vt procedat, & veniat in nubibus cæli, & in gloria Patris sui benedicti. Tunc vnumquemque vestrũ sigillatim suo vocabit nomine, & ordinabit eũ in officio suo,quo pro suis meritis atque laboribus dignus extiterit.Nam in studio vestro atque vigilantia,Angeli & Archangeli,omnesque virtutes cęlorum exultant:sicut & in negligentia vestra atque torpore inimicus cum satellitibus suis tripudiat. Festinate ergo, filij mei, festinate,vt ego de vobis vosque de me gaudeatis in secula seculorũ. Procidens adoro, & obsecro te,Christe fili Dei viui,præsta mihi & omnibus diligentibus te,vt videre mereamur regnum tuum cæleste;possideamusque illud cum omnibus Sanctis tuis. Nam si in hoc breui vitæ tempore neglexerimus, nullã omnino excusationem habebimus, quam pro nostris erratis atque offensionibus obtendere poterimus.Dominus noster de cælo in terram descendens, omnia condonauit nobis; debita nostra dimittens,& vitam æternam nobis contribuens. Nam cùm inimici essemus,reconciliauit nos Deo per mortem suam. Terreni eramus,& cælestes effecti sumus:mortales, & immortalitatem accepimus:filij tenebrarum, & filij lucis facti sumus: captiui, & redempti sumus: perditi, & inuenit nos: serui peccati, & liberauit nos: pauperes, & diuites effecti: infirmi, & sanati sumus: odibiles, & dilecti sumus: iniusti, & iustificati sumus: non misericordiam consecuti, & misericordiam consecuti sumus: peccatores, & saluauit nos: dispersi, & congregauit nos: nudi, & cooperuit nos: filij hominum, & facti sumus filij Dei: hæredes,& cohæredes vnigeniti Filij eius. Ecce omnia ista nobis Deus donauit, priusquam quæreremus aut inueniremus eum. Irrisionem ergo malam,aut exprobrationẽ, frater, ne cor tuum aliquando suscipiat: neque eum, qui

pro peccatis pœnitentiam agit, despicias. Ne irrideas fratrem tuum ieiunantem: & eum, qui ieiunare non potest, ne confundas. Aliis importunum ne te præbeas: & sic omnibus opportunus & vtilis esse poteris. Increpa, sed in mansuetudine perseuera; propter penuriam verò, ne despicabilem nimiùm te reddas. Timenti Deum, reuela mysteria eius: ab eo autem qui timorem Dei non habet, sed superbiæ atque elationi seipsum subiecerit, prorsus caueto. Aduersùs abstinentem ne dixeris aliquid mali, nec audieris: neque aduersùs eum, qui tuus esse putatur inimicus. Hoc porro præ omnibus stude, vt nullum habeas inimicum nisi diabolum, eiusque ministros. Cum homine iniquo & doloso ne habitaueris, & cum maledico ne colloquaris, ne det inhonorationem animæ tuæ. A detractione & supplantatione fratris abstine: & ab eo qui supplantare alterum conatur, attende.

Hæc Monachi attendant, qui pia cælesti iugo colla submiserunt. Hæc discipuli Christi custodiant: his monitis sine intermissione intendant. Decet enim eos Magistri sui Christi imitatores existere. Exemplar institutionis nostræ, charissimi, sumamus à Christo: qui cùm diues esset, pro nobis pauper factus est: excelsus & æqualis Patri, semetipsum humiliauit: & super cælos habitans, in terris non habebat vbi vel caput suum reclinaret. Factus es mihi, Christe Saluator, dux viæ & vitæ, quæ ducit ad Patrem. Mansiones eius gratiæ sunt; fines autem eius, regna cælorum sunt. Factus es mihi ô dominator Domine, Fili Dei viui, fons vitæ, ex quo dona tua hauriam, & te sine intermissione diligens collaudem. Facta est gratia tua in corde famuli tui lumen & gaudium, & dulcis ori meo super mel & fauum. Facta est gratia tua in anima serui tui, quasi thesaurus, ineffabiles mihi diuitias tribuens, & paupertatem atque miseriam à me longè expellens. Facta est gratia tua seruo tuo refugium & virtus, gloriatio & protectio, & esca spiritalis suauitate & lumine plena. Quomodo possum silere, ô Domine, de illa multitudine dulcedinis charitatis tuæ, & gratiæ; quæ os meum licet indignissimi hominis & peccatoris aperuit? Aut quo pacto sustinebit lingua mea, vt non te singulis horis atque momentis datorem vitæ glorificet? Aut quomodo rursus potero inundationes gratiæ tuæ ex-

S. P.

EPHRÆM

SERMO I. ASCETICVS, AD FRATRES.

RATRES assuescamus benedictionibus, vt benedictiones possideamus. Iudæi à gente peruersa procedentes, Deicidæ euaserunt: Et nos si fuerimus maledici, erimus quoque diffamatores. Non subitò morbi redduntur incurabiles: sed malum capientes principium, ex negligentia etiam ad infinitam miseriam proserpunt. Et passiones in anima, ex minima causa generantur, & non exterminatæ, infinitam quandam pariunt rerum diuinarum propriæque salutis despicientiam. Cernis in ære næuum viridem, rubiginemque quemadmodum in profundum deprimatur, atque altiùs penetret? Intelligis quid efficiat in anima passio neglecta? Nisi eraseris rubiginem, non auferes maculam: Et nisi carnis naturam attriueris, fugare passiones non poteris. Quemadmodum æri cognata est rubigo: ita etiam passiones roborantur aduersùs naturam. Si quis ferrum tergat ac poliat, antequàm rubiginem contrahat, nihil est deinde cur metuat. Et si quis virtutibus animam vestiat ac ornet: non se inani labore franget, neque occultam iniuriam sustinebit. Poterit quispiam etiam post rubiginem vas æneum curare: sed tamen non absque labore ac detrimento. Nam quo tempore se ad copias & opes parandas exercere potuisset, in curando peccato cogitur occupari. Et anima retardatur ac ducitur, vt ægritudinem auferat, quæ res maximas lucrari potuisset. Si æs negligatur, etiam seriùs expurgabitur, & iam rubiginem contrahet. Et posteaquàm rubigne amissa resplenduerit, periculo furum exponetur: anima quoque si se ipsa in virtutis exercitio negligat, facilè capietur. Fer-

rum operimenti instar obscurat splendorem & si viuo candentique adijciatur æri, plurimùm ad vsum valebit: si autem bene iunctum non fuerit, quia debile efficitur instrumentum, citiùs à iam corrupto dissoluitur. Sic quoque anima, si corruptæ nunc virtuti inhæreat, confusionem sustinebit, & corruptionem à confusione. Aëris instar est natura humana, multâ curâ indigens. Eam si illustrare nolueris; hoc age, ne saltem despicias temperamentum. Quòd si ferrum humidum ac molle reliqueris, detrimentum patietur. Naturamque si humidam reddideris, iam locum corruptioni parasti. Quin & Saluator affirmat, spiritus immundos humiditatem requirere. Et Apostolus: Carnis, inquit, curam ne feceritis in desideriis. Vnde scilicet palam fit, humiditatem animæ causam existere desideriorum carnis. Ipsumque Euangelium interpretatur dictum Apostoli: Veniens, inquit, spiritus immundus inuenit hominem mundatum, scopis purgatum. Nonne mundities corporis desideria ipsi animæ conciliat? Perambulauit per loca inaquosa immundus spiritus; & quia cognouit semen suum deficere, nisi funderetur in humidum locum, veniens in eo seminauit, & postremò veniens in ipso permansit: cùm scilicet post sedem mutatam rediens, inuenit semen protulisse fructum. Si enim fructum non fecisset mollis homo, vt qui non haberet quid comederet, in ipso non commoraretur. Quomodo autem comedat, & nutriatur immundus spiritus, discere debemus. Dicit Dominus suum cibum esse, facere voluntatem Patris sui: Ita & inimicus, à faciente voluntatem ipsius, nutritur; Voluntas Dei, est fides quæ ad bona opera perducit: Igitur inimici voluntas est infidelitas; Dei voluntas, virtutes sunt bonarum actionum; at diaboli, contraria omnia. Si quis ergo voluntatem eius fecerit, cibat ipsum. Sed ampliùs adhuc vobis quod dico clarum reddam, de vtriusque voluntate. Qoomodo Christus cibus fiat ob salutem Samaritanæ, ipse dixit discipulis, quòd comederit, & voluntatem Patris sui perfecerit. Si quis igitur saluet animam, cibat Deum. Sic si quis animam perdat, pascit diabolum.

Luca 11. *Rom. 13.* *Luca 11.* *Ioan. 4.*

Quæ ergo sit satio inimici, & quæ eius peregrinatio, & accessus, perspiciamus; & cur primùm repulsus nouissimè remanserit,

remanserit. Rursus ex sacris Scripturis hoc vobis prouerbium demonstrabitur, ad confirmandam fidem. Si quis perfectus fuerit in sanctitate, templum Dei est, sicut ait Apostolus? Ita quoque in impietate, si perfectus quispiam existat, domus diaboli efficitur, qui in eo requiescit. Igitur seminat primùm in imperfectis, & recedit; ac post tempus videt, nunquid perfecti euaserint: & sic in iis remanet. Porro differentia perfectionis, rursus ex pia comparabitur doctrina. Nam quemadmodum qui animas saluant, perfecti sunt apud Deum: sic & qui deperdunt eas, apud diabolum. Dicit Euangelium, secundùm quam similitudinem perfecti sint; siquidem ad Discipulos: Estote perfecti, inquit, sicut & Pater vester cælestis perfectus est: quoniam animas saluat & corpora. Supra corpora quidem oriri facit solem, & dat pluuiam: Animabus autem legem tribuit & scientiam, tolerans vt corrigantur. Nunquid de inimico reperimus dictum in Scripturis Prouerbium? Imò ipsum de eo affirmat Euangelium, quòd ab initio diabolus homicida erat. Si quis ergo occidit animas; iam perfectus euasit secundùm diabolum. *Matth. 5.* *Ioan. 8.*

Sed consentaneum fuerit iam dicere, quinam in eo perfecti euaserint? Pharisæi videlicet. Ipse enim de iis asserit Christus, quòd patrem habeant diabolum. Multas quippe illi occiderunt animas, perfidiam in Deum & Christum docentes. Ego verò ostendam, etiam ab eis ipsum fuisse diabolum superatum: nam non solùm docuerunt, sed etiam coëgerunt facere malum. Si quis enim credidisset in Christum, extra Synagogam pellebatur, vt inimici perfectionem tollerent superarentque. Ille enim per timorem cogit recedere à Deo: nam mortem comminatur, multosque à pietate diuellit. Seminat & Deus, verùm in aridis desertisque corporibus: quoniam cælestia, per incorruptionem augent. Non primùm corrumpit & corrumpitur semen Dei, sed in ariditate imminutum crescit. Igitur quis sit locus aridus, nouimus: quid enim est, nisi incorruptio, seu pudicitia. In castis ac continentibus corporibus augetur semen eius: eò quòd in carne nunquam coniunctionem agat, sed in anima. At quomodo istud? rursus expendamus Euangelium: Animam enim, inquit, nemo occidere potest. Quare huius se- *Ibidem.* *Matth. 10.*

culi bonis non indiget: verùm poteſt cùm non egeat, incorrupta permanere; cibum enim ad corporis duntaxat ſubſiſtentiam atque ſuſtentationem capit. Quando igitur non ſe ipſa ſubmiſerit corpori, ſed ipſum ſibi ſubiecerit, incorruptum Dei ſemen ſuſcipiens, etiam corpus efficit, & quaſi lumine redatur incorruptionis particeps, efficiaturque aridum in augmentum gracilitatis. Nam ſicut acceſſiones rerum corporearum craſſitudinem augent: ita craſſitudinis imminutio, augmentum fit extenuationis, eademque attenuatio ſi creſcat etiam atque etiam, carnem tandem efficit quodammodo atque transformat in ſpiritum; atque ita caro cum ſpiritu copulatur & vnitur, incorruptionis fructum proferens, perfectaque redditur ad ſuſcipiendum Deum. Dicit
Ioan.14. 23 quoque Euangelium, de manſione Chriſti in perfectis loquens: Ego, inquit, & Pater meus veniemus, & manſionem apud eum faciemus.

Sed fortaſſe adhuc idem probari vobis, & confirmari cupitis; an corruptibilis caro incorruptioni commiſceri queat: oportebitque nos iſta rurſum breuiter percurrere, nec grauatè id fecero. Si enim oſtenſum eſt, animam eſſe immortalem: perſpicuum eſt, eamdem quoque incorruptibilem eſſe. At quemadmodum humidorum corporum permixtione, redditur carnalis: ſic etiam corpus per incorruptibilitatem animæ, diuino vnitum ſemini efficitur ſpiritale. Idcirco
1.Cor.2.15. & Paulus internoſcebat ſpiritales & carnales homines. Nouerat etiam quòd carnales animam haberent, & corpora ſpiritales. Verùm per temperamentum atque imperium plurium, nomina præſtantiorum vniuerſo attribuit homini: adeo vt ſi caro ſuperauerit, carnalis ſit homo ille: ſin vicerit
Galat.5. anima, ſpiritalis: Et alibi hæc ipſa demonſtrans; Caro, inquit, reſiſtit ſpiritui, & ſpiritus carni: vt non quæ velint, faciant. Ceterùm Euangelium quæſtionem dirimit, affirmans violentorum eſſe regnum cæleſte. Cogit enim ſpiritus natu-
Matth. 11. ram in diuiniora: quando à carne natura trahitur ad terrena. Violentia, eius eſt bellum. Nam duobus accidit modis: in incipientibus quidem, vt non commiſceantur carni: in perfectis verò, vt & carnem ipſam efficiant ſpiritualem Propte-
1.Cor.3. rea in principio dat ſemen, & in fine, poſt augmentum, vinum & eſcam perfectos efficit, quemadmodum de contrariis diximus.

Quo pacto autem cibus & potus Dei efficiamur, ipse dicit: Ego, inquiens, sum vitis, & vos palmites. Apostolus quoque ad Corinthios ait: Dei agricultura estis, Dei ædificatio estis. Et hoc dixit ad incipiẽtes: ad perfectos verò quid? Cuius, inquit, domus sumus nos. Si initium igitur subsistentiæ stabile ad extremum vsque seruauerimus: in aridis sanè corporibus, etiam semen incorruptibilitatis coalescet. Non enim iccirco caro spiritui resistit, quòd natura subijci & parere non possit, sed ex concupiscentia & impetu voluntatis. Nam si caput in homine, est anima immortalis: non facit iniuriam homini Deus, cùm ad incorruptionem adhortatur illum, nullamque vim affert mixtæ naturæ: sed ad incorruptionem ac pudicitiam colendam hortatur, qua caro tanquam ancilla, quæ per peccatum corrumpitur, præseruatur. Quemadmodum enim in fornace ignis, æs figuram ignis capit & formam: ita etiam corpus spiritui efficitur simile, & cum illo quodammodo conformatur, si cum pudicitia atque incorruptione iungatur. Idemque æs cùm funditur, fimo simile redditur; & terræ, cùm cinere aspergitur; rubiginique cùm situ carieque corrumpitur: Ita quoque caro si perturbationibus demergatur. *Ioan. 15.* *1. Cor. 3.* *Ibidem.*

Volo autem vobis de violentia Sanctorum commemorare: quomodo per eam, Regnum cælorum percipiant. Carnis natura quietem postulat. Ipsi verò contritionem potiùs sibi assumunt vendicantque; afflicti, lætantur: & cùm minùs valent corpore, seipsi non curant. Natura delectatur gloriâ: at ipsi gaudent, maledictis lacessiti. Cúmque ipsi aliis benignè fecerint, id celant; pietatemque exercentes, latere student. Natura carnis comedere optat: ipsi autem ieiuniis eam consumunt, exercitiisque piis tabefaciunt. Natura placidè ad nuptias fertur: at ipsi continentiæ fræno eam cohibent, ac causas occasionesque peccatorum remouent. Facultates ac opes consectatur natura: at Sancti etiam iniuriâ affecti, patientes sunt atque longanimes. Omnem igitur, propè dicã, carnis vitam respuunt. Hoc enim est: Tolle crucem tuam, & sequere me. Ob id etiam scribit Apostolus: Mortificate membra vestra, quæ sunt super terram, quoniam per piam ac religiosam ista fieri queunt violentiam. Nemo occidit quenquam cum misericordia: sed qui vult mortificare car- *Luc. 9. 14.* *Coloss. 3.*

nalia, vim sibi affert, inquit. Verùm quænam sunt membra super terram? Non enim diuinum arguit opificium. Neque dixit mortificate membra corporis; sed quæ sunt super terram; cuiusmodi sunt, fornicatio, inuidia, fraus, malitia, auaritia, & eiusmodi. Omnia enim iam dicta, per ea quæ sunt super terram, fiunt; quòd in iis quandam caro affinitatem habeat: propter diuitias enim, iniuriæ: propter gloriam, inuidiæ: propter amorem sui ipsius, dolus: propter delicias, fornicatio. Quare in huiusmodi rebus deprehenditur & agnoscitur homo carnalis, qui in rebus naturalibus, ad ea quæ sunt præter naturam, progreditur. Cúmque ad peccatum natura sit procliuis, rapitur ipsa à rerum sufficientia ad insatiabilitatem, à potatione ad ebrietatem, à nuptiis ad fornicationem, à iusto ad iniquum, & à charitate ad confusam quandam vilemque familiaritatem, & ad hospitalitatem repellendam ac violandam. Huic igitur naturæ vis afferenda: vt rectè instituta, plusquàm par est, sibi vsurpare non possit. Oportet mortificare naturam, ne terrenis institutis ac legibus obsequi valeat. Quoniam & Saluator ait: Melius esse vno pede aut vna manu certantem, peruenire ad cæleste regnũ, quàm duas manus aut duos pedes habentem, mitti in ignem æternum. Non quidem omnino membra quæ fecit ipse, abscindenda mandauit; verùm vt discamus naturam non habere causam peccati. Mortificetur manus & excæcetur oculus tuus: vt cùm ad cædem nequeat cooperari manus, non faciat aliud malum. Facilè persuadere licet amicis non insidiantibus, nisi congrediamur cum insidiatoribus. Non prohibuit Scriptura liberos legitimè gignere atque suscipere, sed eos occidere. Assidua enim copula omnem mentis tranquillitatem impedit, bella suscitat, cædes docet, dolos & indignationes suggerit. Intelligite quæ dico, ne multis digressionibus vtamur, ipse quod satis sit, præcepit. At dixit: quòd vidua quæ in deliciis est, viuens mortua sit. Ipse docuit cum externis honestè versandum, sed carnis prudentiam facere vetuit, ad mundi complacentiam. Non aduersatur necessario rerũ vsui voluntaria paupertas; sufficit enim diei malitia sua. Nec contrariatur crux cibo, quòd qui in agone contendit ab omnibus se abstineat. Non aduersatur nuptiis violentia & mortificatio naturæ, quoniã mortẽ ex fornicatione

Marginal notes: *Matth. 18.* (beside "bus obsequi valeat"); *1. Tim. 5. 6.* (beside "quòd vidua"); *Ibidem.* (beside "cum externis"); *Matth. 6.* (beside "cessario rerũ"); *1. Cor. 9.* (beside "litia sua").

manantem tollit. Nuptiæ officina ſunt vitæ, at fornicatio mortis, quòd filiorum propagationem corrumpat. Mortuum igitur peccatum efficere, quod occidit, non eſt cuiuſcunque violentiæ, ſed ſufficientis & exquiſitæ. Intelligite virtutem Euangelij: quo pacto in homine mortuo velit vincere ac mortificare peccatum, & in morte carnis perimere mortem animæ. Studet in corpore infirmo paſſionum impetum euertere. Hortatur vim inferre naturæ, ne mortalitatis violentiam ſuſtineat. Docet mortis partem contemnere, ne immortalitatis caput deperdat. Ex ſententia virorum ſapientum nos agere admonet: vt quod corrumpit, nos deſtruamus. Dumque ab aliis non ſuſtinemus: voluntariis nos pœnis carnem edomare cupit, eamque per ieiunia corrumpere: ne peccando, ipſam perdamus in corruptione.

Carnem noſtram atteramus: vt in ſe voluntatem Dei admittat. Nam & medici, aſperioribus locis atque tumoribus laborantes vel exſiccant, vel ſuppurant aut adurunt, & ſic curant. Corruptio peccati in perditionem vergit, cùm occultè in profundum prorepens, incurabilem reddit ſuppurationem naturæ. Parua eſſe videtur, & fit infinita: quoniam inſtar fermenti, à calce ad caput vſque ſe diffundit. Vnius generis ac formæ corruptio putatur: ſed vim continet multiplicem. In eſcis corrumpit, dum corpus impinguat. Nam ſicut infirmitas immutat corpus: ita quoque non ſinunt deliciæ eum qui ipſis indulget, agnoſcere naturæ legem violari deliciis. Corruptio eſt quoque gracilitas, quæ ex deliciis naſcitur: quoniam carnes corruptibiles addit. Corrumpit quoque per cupiditatem peccatum: quia in mortem ſolicitum eſſe docet: corpus conficit domatque laboribus, & animam malitia contaminat. Corrumpit quoque ambitione: quoniam inuidiam & odium in proximos ſuadet. Corrumpit etiam in virtute: quoniam per eam vanè gloriari docet. Corrumpit & in occultantibus virtutem: quoniam ad contemptum incitat: & ex præclaris virtutibus introducit, quæ in morbis animi videntur minima, quibus totam poſtea eorum naturam labefactat. Laqueos in ijs, quæ à nobis geruntur, conſtituit: quoniam ex conſuetudine habitum nobis generat peſtiferum, quo alas configimus, virtutes

dico, in passione licet exigua, per assuefactionem: neque solùm alas ac pennas, sed & corpus ac animam damno ignominiaque afficimus.

Acriter attendamus ad astutiam eius: ne tanquam insipientibus nobis illudat. Caueamus eius insidias, quoniam per eas aduersùm nos decertat: ne dum nos velut ex omni parte securos ducimus, ipse sibi ingrediendi locum inueniat. Si enim tanquam leonem firma murorum communitione ipsum arceamus: tanquam canis efficitur; vt propter vilitatem eum minimè deuitemus. Si canem excludamus, volucris instar per fenestram ingreditur Metuimus eum, dum aquilam se exhibet: & mox passerculus apparet. Eiicimus vt coruum: & velut apis insilit. Cúmque in omnibus cognouerimus eum: tunc in culicem sese transformans, non exigua nos iniuria afficit. Culices recentia vina mustumque corrumpunt: quoniam illorum multitudo sterquilinio commiscetur, sicut cum farina fermentum; & sæpe mortiferum, vel certè morbidum vinum reddunt, si vel morticiniis insederint, aut venenata gustauerint. Talis quoque est quæ in paruis præualet consuetudo: nam animæ detrimentum affert, ad omnem draconis dispositionem. Talis est subtilitas inimici, inducens etiam ijs qui sibi videbantur securi, perniciem. Dicitque Ecclesiastes, muscas morientes per-
Eccles. 10. dere suauitatem vnguenti, vt Sancti quidem ipsius intelligant vilitatem & impuritatem: negligentes autem, insi-
4. Reg 1. dias ipsius atque subtilitates: In Regum quoque libris, E-
iuxta LXX. lias Deum Accaron, muscam Baal appellauit: Insidet enim in mentibus impiorum, tanquam in rufis & candentibus pascuis, hoc est, marcescentibus: exprimitque immundam actionem ipsorum, & vt ebullitionibus temulentiæ eorum delectetur. Patitur se draco in muscam transformari: vt impietatis sanie miseros oblectet. Inter improbos versatur vt draco: at inter luxu diffluentes, vt musca. Perspicuum est igitur, eum inter securos culicem fieri, vt noceat. Vasa quidem communire, ne à muscis illudantur: animam verò non munitam relinquere, absurdum est; sicut & præter rationem existit, de rebus quæ sub sensus cadunt, tuendis solicitos nos esse: ac de mente munienda atque seruanda,
Prouer. 6. non laborare. Iubet in Prouerbiis Sapientia, pigrum ad for-

micas ire: & ab iis sapientiam addiscere. Monet & Euangelium, nos prudentes fieri sicut serpentes: neque enim illi captu sunt faciles, licet miserrimi. Pro columba Euangelica, apem nobis Prouerbium proponit, & pro serpente, formicam. Videamus ergo vtilitatis gratiâ, ipsam similitudinem: Serpens serpit, & insidiatur multis: sed prouerbia, quia etiam subtilis draco efficitur in perditionem, formicam eum appellant. Quando vt formica visus fuerit ac vicerit: tunc draconis audaciam assumit, quando verò vt serpens, & victus: formicæ humilitatem induit ne ipsi noceatur. Sic quoque nos decet transfigurari: ne damnum ab insidiis eius patiamur. Serpit formica sicut serpens, sed pedes ipsius non ferunt corpus: verùm terram progressus directione apprehendunt. Escas terræ recondit, ne ab hyeme detrimentum accipiant. Semina recludit, quibus persistat, ne tempore necessitatis suâ escâ destituatur: atque hæc omnia etiam serpens agit. *Matth. 10.*

Orandum quoque præcipit Euangelium, vt non fiat fuga nostra in hyeme vel Sabbatho. Per hyemem, tempus necessitatis significans: per Sabbathum autem ætatem senilem, quando vita nostra propter otium atque segnitiem, Sabbathum efficitur. Operemur ergo æstate, quandiu non vrget necessitas, vt habeamus quo viuere liceat in Sabbathum. Idemque ad labores in diebus iuuentutis perferendos hortatur Salomon: antequam veniat tempus, de quo dicas: non mihi placet. Quæ est igitur necessitas, aut tentatio illa mutabilis, quæ ignorantiam prætexit? Est autem tentatio, de qua ait Dominus: Orate ne intretis in tentationem. Affirmatque Paulus, Dominum non passurum vos tentari supra id quod potestis, ostendens non ad malum, sed ad bonum, Deum permittere tentationes, sciens nos eas superaturos. Permittit autem ad coronam: in succumbentibus verò non ipse tanquam auctor concedit, sed vniuscuiusque voluntas & actio, causa constituitur. Neque nouit inimicus, Sanctos victuros: nam cùm sit peruersæ voluntatis, non moliretur certamen victoriam reportaturis. Bonum enim spectaret, si sciret; & si bonum spectat, cur cadentes euertit? ne- *Matth. 26.* *1. Cor. 10.*

que erigit, ab actione peruersa desistens? Per illud ergo quo dicitur, orandum esse ne fiat fuga nostra hyeme: intelligimus duplicem contineri tentationem : vnam quæ fit inquirendo & examinando : alteram verò, ex proposito ac voluntate persecutionis. Simileque est istud de Sabbatho : quoniam acerbum continet finem fugæ laborum, quos aut vltra vires subeundo, vehementer torquemur : aut non sufferendo, errantes atque offendentes, magnum animæ detrimentum inferimus. Alterum ergo finem dicit infructuosum : quoniam in fuga citra fructum moriendo, mercedem æternam deperdimus.

Videamus deinceps de ape & columba, an in iis quoque inuenire liceat similitudinem, sicut in serpente & formica. Magna quippe illis propter hyemem est diligentia. Apis labores fertilitatis tempore fiunt. Columba communitatem amat, similiter & apes. Labor apis cunctis est vtilis : & species columbæ omnibus valde amabilis. Sicut apes, ita & columba absque dolo. Captu facilis est species columbæ serpentibus : similiterque apis reptilibus. Illis sunt similes, qui cum simulatione viuunt : & istis qui in simplicitate. Ideoque
Eccl. 7. Ecclesiastes dicit : In die bono, aspice bonum : & custodi innocentiam vt videas æquitatem, Sed primùm di-
Psalm. 36. Matth. 10. cit Dominus : Estote prudentes sicut serpentes, & simplices sicut columbæ ; nam sequitur post tentationem
Psalm. 65. requies. Hinc quoque Dauid : Transiuimus, inquit, per ignem & aquam : & eduxisti nos in refrigerium. Quin
Coloss. 3. & post formicam, apis. Dicit etiam Paulus, primùm quidem carnalia, sicque deinde iungit spiritalia. Post labores enim procreatur gloria. Dicitque de ape, quòd cunctis sit expetibilis & in æstimatione. Videtis ergo, quòd in laboribus primùm exercitari oporteat, & per certamen coronari : vt sic diuinâ detur gratiâ perfrui. Acerbitatem laboris dulcedo quietis excipit ; & asperitatem vitæ gaudium. Nisi odio habiti fuerimus sicut serpentes : quasi columbæ non reddemur amabiles. Nisi viles atque abiecti, formicarum instar extiterimus :
Ioan. 3. vt apes non erimus industrij. Primùm passus est Christus,

ſtus, ac velut ſerpens Moyſis in ligno ſuſpenſus: & ſic poſtea tanquam columba, è mortuis reſurgens, euolauit ad cæleſtia. Primùm comedit lactucas agreſtes Paſchæ: ſicque reſurgens, fauis ſe mellis refecit. Intelligite quæ dico, fratres: quoniam ſi quis ſecurus reddi velit, laborare debet: & poſtea fructum laborum percipiet. Si ex paruis aberrare nolueritis, per labores diſcite à Patribus noſtris. Eſtote filij obedientiæ, laborando, vt patres euadatis in requie. Laboribus intenti, ab improborum conſuetudine non decipiemini: quoniam labor ægram peruerſamque conſuetudinem fugat. Dixi ergo vobis: Nolite malis aſſuefieri moribus, ne in profundum malitiæ decidatis. Dixi etiam, quo pacto iſtud obtinere queatis, ne me vt medicum de morbis differentem, & de eorum cura experientiam non habentem, reprehendatis. Facite ergo quæ decent promiſſiones veſtras: vt Dei quoque promiſſionibus potiamini; In Chriſto Ieſu Domino noſtro in ſecula ſeculorum. Amen.

Num. 21. Exod. 12. Luc. 24.

S. P. EPHRÆM

SERMO II. ASCETICVS.

DE PERFECTA VITA MONACHI.

1. LABOR & dolor me ad loquendum atque dicendum compellunt: verùm indignitas mea silentium mihi imperat. Cordis mei dolores loqui vehementer vrgent: sed peccata mea potiùs vt taceam suadent. Cùm igitur vtrinque coarcter, loqui magis mihi expedit, quàm silere: vt vel sic à dolore cordis mei respirem atque quiescam. Anima quippe mea dolore plena est, & oculi mei lacrymas concupiscunt. Quis ergo dabit capiti meo aquam, & oculis meis fontem lacrymarum: vt deplorem indesinenter diu noctuque vulnera animæ meæ, magnamque relaxationem instituti nostri monastici, hac nostra ætate (proh dolor) nimis inualescentem? Est enim anima mea mille confossa vulneribus, & ignorat: siquidem elatio eius atque arrogãtia ipsam sua considerare vulnera non finit, vt curentur. Sola autem institutio, quæ Patrum nostrorum temporibus vigebat, rectè seruabatur: quippe qui fulserunt vt luminaria per totum mundum, piam atque religiosam in eo vitam ducentes inter tribulos & spinas, hæreticos, inquam, ac homines impios; & veluti lapides quidam pretiosi, ac margaritæ illustres enituerunt: quorũ & ipsi inimici atque aduersarij ob summam castissimamque illorum conuersationem imitatores facti sunt. Quis enim admirandam illorum cernens humilitatem, animo non est compunctus? aut quis eorum mansuetudinem & quietem aspiciens, stupore non est correptus? Quis ita pecuniæ atque

auaritiæ deditus, vt voluntariâ illorum paupertate, ac rerum omnium inopiâ perſpectâ, non illico mundi odium conceperit? Quis ita rapinis inhians & ſuperbus: vt cùm vitæ illorum honeſtatem integritatemque exploratam habuerit, in æquitatem non ſit mutatus? Quis fornicator, aut prophanus, illos precibus intentos conſpexit, & non continuò pudicus & caſtus eſt effectus? Quis adeò ira aut furore feruidus, vt ex illorum conuerſatione atque colloquio, in manſuetudinem non tranſierit. Hîc igitur illi olim decertantes, nunc illic gloriantur atque exultant: quoniam & Deus glorificatus eſt in eis, & homines exemplo illorum ſunt ædificati.

2. Noſtra porro inſtitutio, relictis viis rectis, per præcipitia fertur, aſperaſque per vias incedit. Non enim reperitur hoc tempore qui propter Deum pecunias ac facultates deſerat: neque eſt, qui ob vitam æternam ſeculo renuntiet. Non eſt mitis, non humilis, non quietus, non diſciplinatus. Non eſt, inquam, qui contumeliis iniuriiſque affectus, patienter ferat: non eſt qui maledictis atque conuiciis vices referre non velit. At cuncti contradictores ſunt: cuncti iracundi ac furibundi: cuncti indignabundi: cuncti ſegnes ac deſides: cuncti veſtium ornamenta ſectantur: cuncti vani ſunt, & inanis gloriæ cupidi: cunctique ſui ipſius amantes. Nam is quidem, qui vt inſtituatur accedit, antequàm ſe inſtrui patiatur, alios inſtruere cupit: & priuſquam doceatur, docere vult alios: & antequam didicerit, aliis leges dictare ambit; antequàm ſyllabas connectere nouerit, philoſophatur: & antequam ſubdatur, ſubiicere alios ſibi appetit; antequam ſuperiorum imperatis morem gerat, ipſe iubet & imperat: & priuſquam corripi atque admoneri velit, ipſe aliis leges præſcribere nititur. Et ſiquidem ſenior ſit atque prouectior; cum audacia & ſuperbia imperat: at ſi iunior, contradicit atque repugnat ſenioribus. Quòd ſi fortè diues eſt, honorem ſibi confeſtim deferri poſtulat: ſi verò pauper, de requie protinus eſt ſolicitus; ſin autem operarius, digitos mox delicatos atque elegantes habere ſtudet.

3. Quis igitur non deplangat, chariſſimi, maximam noſtram religioſi inſtituti cladem? Nos enim, qui ſeculo abrenuntiauimus, terrena adhuc ſapimus. Agricolæ ac ruſtici deſpiciunt terram: & nos qui videbamur eſſe ſpiritales, ter-

renis curis distringimur. Ignoramus ad quid vocati sumus, fratres; nescimus ad quid venerimus, dilectissimi. Ad temperantiam & abstinentiam vocati sumus: & ciborum varias exquisitasque delicias expetimus. Ad nuditatem persequendam venimus, & de vestium cultu contendimus. Ad obedientiam & mansuetudinem sumus vocati: & cum asperitate resistimus. Humilitati, & quieti atque silentio dare operam professi sumus: & contrariam omnes viam incedimus. Legentes, non cognoscimus: & audientes ea, quæ dicuntur, non percipimus, charissimi. Si quis fortè per iter, repente iugulatum hominem offendat; mutatur atque expallescit facie, & corde perhorrescit: nos verò occisos dum legimus Apostolos, & Prophetas lapidibus obrutos, adhuc ridemus. Et quid de Prophetis dico, & Apostolis? Ipsum Deum Verbum carnem factum in ligno suspensum, occisumque propter peccata ac scelera nostra, audientes atque legentes, mente vaga distrahimur, & ad risum conuer-
Matth. 27. timur. Sol non ferens iniuriam ac contumeliam Domini, subductis radiis splendorē suum in tenebras conuertit: & nos ex malitiæ nostræ tenebris, ad iustitiæ lumen conuerti nolumus. Velum templi cùm nihil peccasset, à seipso discissum est: & nos propter peccata nostra corde compungi recusamus. Terra contremiscens à facie Domini, ad nostrum terrorem sub pedibus nostris commouetur: & nos ne sic quidem ob nostram duritiem timore concutimur. Vrbes terræ motibus absorptæ sunt, & loca à facie iræ Domini desolata sunt plurima: & nec sic terrore corripimur. Sol iam semel & iterum super nos meridianis horis obscuratus est: & nec sic corde expauescimus. Persarum bella ac diuersarum gentium barbararum commota sunt, nostramque prouinciam deuastarunt: vt nos Deum vel per flagella timere discamus, ac pœnitentiam agamus: cùm & magnâ profectò nobis opus sit pœnitentiâ, non paucorum duntaxat dierum, aut mensium, sed annorum, ac temporum plurimorum: & ne sic quidem conuerti adhuc volumus. Resipiscamus igitur ad pœnitentiam, fratres: vt Deum peccatis nostris propitium habere valeamus. Deprecemur ipsum; quia iram eius prouocauimus. Humiliemus nos coram ipso, vt nos exaltet. Ploremus modò, vt postea in futura nos vita lætificet. Lugeamus

hîc, vt illic consolemur. Proijciamus à nobis omnem curam, solicitudinemque carnalem, & virtute quasi vestimento induamur, maximè nos, qui ad hoc angelicum vitæ institutum peruenire promeruimus.

4. Ita, charissimi mei, ita (quæso) modum ac normam, quã illustres perfectique illi nostri olim Patres tradiderunt, omni conatu ac studio amplectamur: ne scilicet hodie, per abstinentiam maceremur, cras autem epulis distendamur. Ne hodie aquam bibamus, & cras vini potationi nos demus. Ne hodie nudis pedibus incedamus: & cras calceos, caligasque assumamus: Ne hodie cilicio vtamur: & crastinâ mollibus delicatisque vestimentis operiamur. Ne hodie simplicem amictum geramus: & cras ornatum requiramus. Ne modò mites ac humiles appareamus: paulò autem postea arrogantes atque superbi simus. Ne hodie modestos & obedientes nos præbeamus: & cras dissolutos, atque inobedientes. Ne hodie in nobis ploratus ac eiulatus audiatur: & cras risus, atque contemptio. Ne hodie humi cubemus: & crastinâ in lecto molli dormiamus. Ne hodie pœnitentiam agamus: & cras otio atque negligentiâ diffluamus.

5. Ceterùm vnam nobis regulam, charissimi, deligamus: per quam Deo grati acceptique esse possimus, nobisque ipsi ac proximis nostris prodesse valeamus. Quòd si in vita solitaria per abstinentiam teipsum maceras atque mortificas, dum tibi à pluribus ministratur, offensam caueto. At si in multitudine vitam degas, Dominum tuum dicentem ausculta: Quæcunque vultis vt vobis faciant homines, & vos illis facite similiter. *Matth. 7.* Quòd si tibi ob perpetuam corporis infirmitatem, assiduè ab aliis ministrari oportuerit, vide, & solicitè attende, ne proximo damnum iniuriamve inferas. Propterea verò & sancti probatissimique olim Patres, iactis firmiter vnius viuendi regulæ fundamentis, perfecti euaserunt: siquidem illum canonem ac regulam, quam semel arripuerant, ad finem vsque vitæ, sine impedimento aliquo retinuerunt. Nam alij quinquaginta annis, alij pluribus, vno continentiæ atque abstinentiæ suæ gradu indefessi cucurrerunt, nunquam vitæ ordinem immutantes; continenterque summam, præclâram, atque irreprehensibilem ciborum & linguæ temperantiam, lecti duritiem, hu-

militatem, mansuetudinem, fidem, & charitatem (quæ perfecti atque spiritalis ædificij culmen est) voluntariamque paupertatem strictè seruantes, & ab omnibus caducis ac fragilibus terrenisque rebus se abstrahentes, ac vitam virtutibus decoratam agentes: & in vigilias, orationesque assiduas lacrymis ac compunctione irrigatas, salubriter incumbentes, cælestia contemplantes, & Deo iugiter seruientes. Risum illi vltra vultus serenitatem erumpere nunquam sinebant: superbiam autem prorsus conculcabant. Iræ atque indignationi locum planè non tribuebant. Aurum & argentum pro nihilo reputabant: seque ipsos ab omni penitus sorde peccati mundos nitidosque reddebant. Et ideo Deus quoque in illis habitauit, atque in eis est glorificatus; & quicunque illos videre vel audire meruerunt, Deo gloriam dederunt. Nisi enim quis seipsum ab omni re iniqua, sordidisque cogitationibus, ac prauis affectionibus, ira quoque & indignatione, inuidia atque superbia, & vana gloria, odio & detractione, contentione, & auaritia, aliisque inordinatis actibus; & cunctis denique (ne per singula recenseam) quæ odit Deus, expurgauerit, atque emundauerit: nequaquam in illo habitabit Dominus. At si quis ab his omnibus se purum immaculatumque custodierit: in illo, tanquam in domo ac sede gratissima, libentissimè inhabitabit. Dicito enim mihi, obsecro: si quis te in lutum proijceret, & in eo semper te manere vellet; libenterne hoc faceres, talemque iniuriam patienter ferres? Quòd si tu, qui cinis es & vermis, istud sustinere nequeas: quomodo vis ipsum Deum (qui immaculatus & incontaminatus est, solusque sanctus, & in sanctis requiescit) in te, qui totus fœtidus es, & cœnoso horrore plenus, inhabitare?

6. Emundemus igitur nosmetipsos ab omni fæce peccati, dilectissimi: vt Deus in nobis inhabitet, & promissa eius cælestia consequi mereamur. Ne, quæso, nomini eius sancto, quod inuocatum est super nos, iniuriam inferamus: vt non propter nos, nomen Dei nostri à perfidis & impiis blasphemetur. Parcamus nobis ipsis, & intelligamus nomen nostrum, ipsius nomini consonare: Christus enim ipse, & nos Christiani vocamur. Deus noster, spiritus est: quare & nos efficiamur spiritales. Vbi enim spiritus Domini, ibi li-

bertas. Deus igitur operam, vt hac libertate perfruamur. Consideremus, qua nos conuersatione dignatus est, & quanta nobilitate donarit. Agnoscamus, quòd ad magnas suas nos nuptias inuitauerit: nosque ipsos sic diligamus, quemadmodum ipse nos dilexit. Desideremus eum omni horâ, vt nos ipse glorificet. Attendamus nobis ipsis: ne duplici pœnâ in die iudicij mulctemur: maximè si post seculi abdicationem, adhuc ea quæ mundi sunt sapiamus: si post pecuniarum opumque contemptionem, de iis adhuc soliciti simus: si post carnalium abrenuntiationem, iterum quæ carnis sunt, persequamur. Quamobrem metuo, ne repente nobis dies illa superueniat: nudique tunc inuenti, ac miseri, & imparati, nos ipsos accusemus. Idem enim & in diebus Noë passi sunt, quando edebant & bibebant, *Luc. 17.* vxores ducebant & dabantur ad nuptias, vendebant & emebãt, donec repente superueniens diluuium perdidit omnes. Res quippe admiratione dignissima tunc erat, fratres, intueri fera animantia in vnum cogi: ac elephantes quidem ex India & Perside aduentare: leones autem & pardos ouibus caprisque misceri, & nihil eis nocere: serpentes & volucres, nemine impellente accedere, & circumcirca arcam degere atque excubare, idque per dies plurimos: ipsumque Noë studiosè arcam fabricari, ac magnis illos vocibus ad pœnitentiam hortari: & nec sic tamen illi resipiscere voluerunt: neque tot mirabilibus inspectis, tantoque variorum animalium atque immanium ferarum conuentu, compuncti sunt, vt saluari mererentur. Timeamus igitur, charissimi, ne eadem & nos patiamur. Nam quæ fuerant scripta, iam completa sunt: & quæ prædicta erant signa, finem acceperunt: nihilque restat deinceps, nisi vt inimici nostri Antichristi aduentus reueletur; quod & breui futurum expectatur. Nam vbi Romanorum Imperium fuerit impletum, omnia consummari oportebit.

7. Qui ergo saluari cupit, studiosè contendat: & qui in cæleste regnum intrare desiderat, negligentiam atque torporem omnem à se depellat. Qui à gehenna ignis liberari expetit, legitimè nunc decertet, necesse est: & qui immortali vermi pabulum esse noluerit, vigilem ac sobrium se præ-

beat. Qui exaltari optat, penitus ſeſe humiliet: & qui vult ibi conſolari, hîc iam lugeat ac fleat. Qui thalamum Domini ingredi concupiſcit, & gloriari atque exultare in eo; lucidã lampadem præferat, & oleum ſecum in vaſis ſumat: & qui ad illas nuptias inuitari expectat, veſtem ſibi ſplendidam comparet. Eſt enim ciuitas illa magni Regis, plena lætitiæ & iubilationis, plena decoris & luminis, plena dulcedinis atque ſuauitatis; quæ æternæ coniuncta vitæ, omnibus in ea habitantibus iugiter manant. Si quis ergo æterni Regis appetit ciuis atque familiaris fieri: celeriter eò pergat, oportet: nam dies ſe iam inclinat ad veſperam; nullúſque quid ſibi in itinere occurſurum ſit, nouit. Quemadmodum enim ſi quis viator ſciens itineris ſui longinquitatem, fatigatus in via obdormiat vſque ad veſperam; ac deinde ſomno experrectus, videt iam diem inclinatam: cúmque vlteriùs pergere tentet, repente in ipſo itineris initio nubes illum ac grandines, tonitrua & fulgura, tribulationeſque atque anguſtiæ vndique obruant & exagitent; vt neque domum retrogredi, neque ad deſtinatum locum vltrà progredi poſſit: ita etiam nos, ſi pœnitentiam hîc agere neglexerimus, dum congruum nobis pœnitentiæ tempus adhuc ſuppetit, grauiter ſanè illic pœnas luemus. Aduenæ enim & peregrini hîc ſumus. Quare ſtudeamus in ciuitatem ac patriam noſtram, cumulati atque ornati bonorum operum diuitiis introire.

8. Negotiatores ſpiritales ſumus, fratres, pretioſam quærentes margaritam, quæ eſt Chriſtus Saluator noſter, gloriatio & exultatio noſtra, ſecuruſque theſaurus noſter, quem auferre nemo nobis poterit. Quamobrem magnâ diligentiâ, ſtudeamus illum acquirere atque poſſidere. Felix ſanè, imò feliciſſimus, qui illum ſibi acquirere ac vindicare ſtuduit: ſicut contrà, miſerrimus atque infeliciſſimus eſt, qui Conditorem illum omnium poſſidere neglexit: nam talis ſeipſum perditioni, æternæque morti expoſuit, dum noluit illum poſſidere, atque ab eo poſſideri. An neſcitis, fratres, nos vitis veræ, quæ Chriſtus eſt, palmites eſſe? Videte igitur, ne quis infructuoſus reperiatur. Nam veritatis Pater, agricola eſt, qui hanc veram vitem excolit: illoſque, qui

fructuoſi

fructuosi sunt, maiore studio atque amore colit, vt copiosiorem fructum referant: eos verò qui fructum non faciunt, excidit, & extra vineam proijcit, vt igne comburantur. Solicitè ergo vobis ipsis attendite: ne infructuosi inueniamini, excisique æterno igni tradamini. Similiter semen bonum sumus, charissimi, quod seminauit cæli terræque creator, Christus pater-familias. Nunc tempus messis aduenit, & messores paratas manibus tenent falces, solumque domini sui nutum expectant. Videte igitur ne quis vestrûm inueniatur esse zizania, & in fasciculos colligatus, comburatur igne sempiterno. *Matth. 13*

9. Non intelligitis, fratres mei, quàm formidabile pelagus nobis sit transfretandum? Perfecti quoque ac sapientissimi mercatores paratas suas tenent merces; expectantque cum gaudio donec illis secundus aspiret ventus: vt traiecto pelago, ad portum vitæ applicent. Ego verò, meique similes, & qui negligentiâ & otio diffluimus, variisque vitæ distractionibus tenemur, nullam prorsus animo solicitudinem gerimus, quo infestissimum hoc mundi pelagus feliciter traijcere possimus. Quare metuo, ne, quando repentè ventus afflauerit, imparati reperiamur ac minimè instructi: ligatisque manibus & pedibus, in nauem nos proijciant, vbi dies negligentiæ atque socordiæ nostræ deploremus: dum interim alios exultantes lætosque conspiciemus, nos ipsos verò in summa afflictione atque dolore constitutos. In illo enim portu, vnusquisque cum suis opibus ac mercibus, quibus ditatus intrauit, gloriatur & exultat.

10. An ignoratis, fratres, quòd ad nuptias vocati sumus, in quibus Rex Regum, sponsus immortalis serenus accumbit? Cur ergo negligimus? cur hîc non tota animi intentione curamus nobis splendidam parare vestem: lampademque lucentem, vnà cum oleo in manibus sumere? An non perpenditis vobiscum, neminem illuc nudum ingredi? Quòd si quis impudenter ac temerè absque veste nuptiali introierit? scitis quid pati debeat eiusmodi: iussu enim Regis, ligatis manibus ac pedibus, proijcitur in tenebras exteriores, vbi erit fletus & stridor dentium. Quocirca sobrij simus atque vigilemus, dilectissimi: vereor equidem ne nos ab illo thalamo passiones affectionesque nostræ carnales expellant; *Matth. 22. 25.*

cùm & solo exteriore habitu ornati simus: exteriorque cultus ac habitus sæpe cordis nostri & mentis indicium est. Siquidem ornatus vestium, nos terrena sapere indicat: vestisque accuratè nimis composita, verâ illâ nos gloriâ nudos demonstrat. Et amor gloriæ nos vanitati deditos esse designat: ciborumque deliciæ, gulæ concupiscentiam arguunt. Negligentia pigros atque inertes nos esse declarat. Nimius amor plura acquirendi ac possidendi, quòd Christum non amemus atque desideremus, nos accusat. Inuidiæ lues, charitatem in nobis non esse, denuntiat. Frequens pedum facieique ablutio, nos nostris seruire passionibus significat. Per linguam, quid cor nostrum appetat, declaratur: quæ enim animus desiderat, lingua proferre consueuit; motuque labiorum, cordis nostri arcana depromuntur: nam vbi os nostrum aperitur, amoto iam ostio atque custode, sermo etiam noster citra delectum, temeréque progreditur: per verba autem, cordis occulta produntur. Os siquidem, quod animi secreta non seruat, suas illi cogitationes furatur: & dum intra se mens continere se existimat, oris temeritate atque effrænatione euulgatur: cúmque se minimè videri arbitratur, verbis proditur. Blandum detractionis vitium dum libenter auditur, animæ odio laborantis certum indicium est.

11. Ne igitur quis erret, vt exteriore religionis habitu se aliquid esse existimet: nam qui se putat eiusmodi apparenti specie religiosum esse, seipsum potiùs fallit ac decipit. Et illa simulata religio quàm sit falsa, ex ipsa protinus conuersatione eius, facilè cuiuis constare poterit. Si enim cogitationes cordis ipsius addiscere velis; aures tuas ori eius admoue, statimque ex illo cognosces, de quibus solicitus sit ac cogitet: vtrùm de terrenis, an de cælestibus; de spiritalibus, an de carnalibus; de voluptatibus, an de continentia ac pudicitia; de opibus accumulandis, an de voluntaria paupertate & nuditate rerum omnium; de humilitate, an de superbia; de charitate an de odio. Nam de thesauro cordis, os depromit, escasque ad se accedentibus profert. Et linguæ vsus, quibus cor perfrui desideret, Christone, an rebus præsentis seculi, ostendit. Inuisibilisque anima, per actus proprij corporis cernitur, cuiusmodi sit, bonane, an mala: bona quidem per naturam est, at voluntate liberi arbitrij mutatur in malam.

12. Ceterùm dixerit fortaſſe quiſpiam, paſſiones eiuſmodi naturales eſſe; eoſque, qui illis indulgent, culpâ ac crimine vacare. Attende tibi ipſi, miſer, ac caue, ne pulchrum optimi Dei opificium, in crimen ac culpam adducas: fecit enim ipſe cuncta valde bona, & naturam noſtram omnibus exornauit bonis. Exempli gratiâ: Eſurit aliquis per naturam; non culpatur ſi moderatè comedat: at ſi immoderatè cibum capiat, reprehenditur: eſt enim naturalis eſuries. Sitit quiſpiam ſimiliter ſecundùm naturam; non redditur obnoxius reprehenſioni, ſi quantum naturæ ſatis ſit, bibat: eſt enim ſitis naturalis: at ſi vltra modum biberit, reprehenſionis notam incurret. Sic ſi quis dormiat ſecundùm naturam; non trahitur in culpam ſi moderatè dormierit: at ſi neceſſitatis menſuram exceſſerit, culpâ non vacabit: quippe qui ſeipſum nimium relaxarit, negligentiæque ac ſomno tradiderit; ita vt naturam, immodici ſomni conſuetudine captiuari, vincique permiſerit. Natura enim & conſuetudo, vtrarũque partium teſtes ſunt, atque præcones. Natura ſeruitium oſtendit, & conſuetudo propoſitum voluntatis indicat: ex vtriſque enim conſiſtit homo. Voluntas verò cùm libera ſit, ac ſui iuris, tanquã agricola quidam eſt, naturæ noſtræ conſuetudines prauas inſerens, & bonas, ſicut ipſa voluerit. Malas quidem conſuetudines hac inſerit ratione: Per famem, gulam: per ſitim, immodicam potationem: per ſomnum, negligentiam atque torporem: per aſpectum, cogitationem improbam: & per veritatem, mendacium inſerit. Similiter virtutes bonas hoc inſerit modo: Cibo inſerit temperantiam, ſiti tolerantiam, ſomno vigilias, veritatem mendacio, & aſpectui pudicitiam. In ictu enim oculi, voluntas noſtra inſtar agricolæ (vt dixi) conſuetudines malas radicitus euellit: & vt ſibi libitum fuerit, virtutes bonas inſerit, naturam vincens.

13. Nam veluti terra quædam actionis noſtræ natura eſt, cuius agricola, voluntas eſt: conſiliarij verò atque magiſtri, diuinæ ſunt Scripturæ. Docent enim noſtrum agricolã, quas quidem conſuetudines prauas euellere, & quas virtutes bonas inſerere debeat. Nam quantumuis ingenioſus ac vigilãs, diligenſque noſter agricola fuerit: abſque diuinarum Scripturarum doctrina obtuſus eſt & infirmus, prorſuſque rudis.

Siquidem ſacrarum literarum inſtitutio atque doctrina, intelligentiam ipſi, vireſque præbet: & virtutes bonas ex propriis ramis ac ſurculis illi adminiſtrat, vt eas naturæ ſuæ ligno inſerat. Fidem quippe bonam illi præſtat, quam infidelitati ſuæ innectat: & ſpem, quam deſperationi: charitatem, quam odio: ſcientiam, quam ignorantiæ: diligentiam, quam negligentiæ: laudem ac gloriam quã probro, atque ignominiæ: & immortalitatem denique, quam mortalitati: diuinitatemque humanitati ſuæ inſerat. Ceterùm ſi contumaciâ atque arrogantiâ ſuâ ductus agricola ille noſter, magiſtrum atque conſiliarium ſuum relinquere voluerit, diuinas dico Scripturas; errabit vagus, & in cogitationes malas, & affectiones noxias incidet: congerenſque conſuetudines abſurdas atque peruerſas, inſeret naturæ ſuæ, quæ maximè ei ſunt contraria: puta, infidelitatem & ignorantiam, odium & inuidiam, ſuperbiam, inanem gloriam, ambitionem, gulam, contentionẽ & contradictionẽ, aliaque plura his ſimilia. Vbi enim præceptorem ac legiſlatorẽ ſuũ dereliquerit, & ipſe derelinquetur ab illo. Sin verò pœnitentiâ ductus, ſeipſum agnouerit ac reprehenderit: procidenſque legiſlatori dicat: peccaui: quòd te Dominum ac magiſtrum meum deſeruerim: illico legifer ad miſericordiam flexus, eum clementiſſimè ſuſcipit, illique denuo vires atque intellectum bonum præbet, quo iterum valeat naturæ ſuæ terram operari, euellenſque ex ea conſuetudines prauas, inſerit in illam virtutes optimas: coroniſque prætereà ac laudibus illum donat & ornat: nempe, vt dum naturaliter eſurit, abſtineat: ſitiens, toleret: concupiſcentiis ſtimulatus, pudicitiam teneat: ſomno grauatus, ad vigilias ſe conuertat: pigritia atque ſegnitie ſi à diuinis laudibus torpeſcat, os ſuum ad confitendum & glorificandum Deum aperiat. Sicque in certamine perſeuerans, laudem promerebitur, & coronam: Coronam quidem, quia vicit naturam: laudem verò, quia virtutes ſibi bonas acquiſiuit.

14. Gloria igitur benignitati ac clementiæ eius, & confeſſio bonitati eius, & honor atque adoratio miſerationibus eius. Quis enim pater ita miſericordem ſe præbuit, ſicut Deus noſter? Quis pater ſic ſuos diligit filios, quemadmodum nos ſeruos ſuos Dominus noſter dilexit? Omnia quippe nobis liberaliſſimè donat, omniaque affluen-

ter dispensat. Animarum nostrarum vulnera sanat, spretusque à nobis, longanimiter suffert; omnes enim nos saluari cupit: & omnes regni sui hæredes ac possessores fieri desiderat. Vult etiam voluntatem nostram atque propositũ à se laudari. Ipse morbos omnes nostros, graues atque incurabiles sanat, cuncta autem quæ facilè in nobis sanitatem recipiunt, ea vult nostræ voluntatis arbitrio curari, vt gloriam à bonitate ipsius promereamur. Et pigri quidem ac desidis vulnera curat: vt os suum ad glorificandam eius bonitatem, aperiat. Peccatori quoque peccata sua dimittit, vt eum ad promptitudinem & alacritatem bonæ voluntatis excitet. Infirmum citò exaudit, ne in pusillanimitatem incidat. Cæterùm magnanimis, & eis qui constanter ac perseueranter ianuam eius pulsant, tam sanitatis quàm etiam mercedis præmia largitur, pro eo quòd non defecerint postulando. Poterat ille quidem cuncta animarum nostrarum sanare vulnera, nosque etiam inuitos ad bonitatem adducere: sed id facere non vult, ne voluntas nostra, arbitriique libertas, diuinis ipsius laudibus priuetur. Nos verò ipsum requirere, & in adiutorium atque patrocinium nostrum inuocare negligimus. Ipse autem dilexit nos: ipse misertus est nostri: ipse nos liberauit, redemit, atque suscepit. Ipse mentis nostræ oculos illuminauit. Ipse nobis suæ cognitionis gratiam præbuit. Ipse dulcedinem suæ charitatis nobis gustandam indulsit, vt eâ degustatâ, ipsum iugiter sine intermissione requiramus. Felix ille ac beatus, qui percepto dilectionis eius gustu, protinus in ipsius desiderium exarsit, seque ipsùm ad charitatis eius plenitudinem iugiter suscipiendam, præparauit; nam qui eiusmodi charitate repletus fuerit, amorem alterius cuiuscunque rei in seipso nequaquam suscipiet. Miser autem ille, & verè infelix, qui cùm charitatis eius dulcedinem degustauerit, per vanas seculi occupationes, perfrui eâ, satiarique neglexerit. Quis ergo, dilectissimi, talem non diligat Dominum? Quis bonitatem eius non adoret, confiteaturque, ac prædicet?

15. Quam verò excusationem in die iudicij habituri sumus, si nostram hic salutem neglexerimus? aut quidnam ad eum dicemus? fortè, quia non audiuimus? aut quia non cognouimus? vel quia non didicimus? Quid, obsecro, ille

potuit nobis facere, & non fecit? Ex immenſa illa celſitudine, & benedicto ſinu Patris, nonne ſe humiliando ad nos deſcendit? Nonne cùm inuiſibilis eſſet, ſeipſum nobis ad videndum exhibuit? Et qui erat immortalis ignis, nonne propter nos incarnatus eſt? Nonne vt liberaret nos, palmis in faciem verberatus eſt? O miraculum timore ac tremore plenum! Manus lutea, ex puluere terræ formata, alapam dedit Conditori cæli & terræ. Nos verò miſeri, nos infelices, qui terreni ſumus & mortales, puluis & cinis, ne vſque ad verbum quidem ſufferre inuicem poſſumus. Et Deus quidem noſter, ac Dominus cùm eſſet immortalis, beatus, atque æternus, ignominioſam propter nos mortem in tempore pertulit, vt nos ad vitam reuocaret: ſepultuſque eſt, vt ſecum nos pariter reſuſcitaret. Ex inimici nos vinculis abſoluit, vinctumque eum tradidit nobis conculcandum ſub pedibus noſtris. Inuocauimus aliquando ipſum, & non exaudiuit nos: pulſauimus ad eius oſtium, & non aperuit nobis. Etſi verò audire interdum diſtulit; ideo moram fecit, vt merces noſtra copioſior redderetur.

16. Cur autem abrenuntiaſti ſeculo, chariſſime? an quia adhuc ſeculi oblectamenta perſequereris? Ad tribulationem vocatus es; & tu requiem quæris. Ad vitæ auſteritatem ſeueritatemque inſtituti, ac nuditatem vocatus es; & tu commoditates tuas, cultumque veſtium requiris: Ad ſitim; & tu vini potatione delectaris: Ad prælium inuitatus es; & tu ſine armis ſpiritalibus in aciem aduersùs hoſtes deſcendere cupis: Ad vigilias vocatus es; & inertia atque torpore ſomni reſolueris: Ad luctum, ac planctum; & tu in riſum effunderis: Ad charitatem ſectandam; & tu odium in fratrem exerces: Ad obediendum ſuperioribus; & ſubiici recuſas: Ad ſilentium vocatus es; & tu vano multiloquio delectaris: Ad hæreditatem regni ipſius inuitatus es; & tu terrena ſapere non ceſſas: Ad humilitatem & manſuetudinem vocaris; & tu ſuperbiâ atque arrogantiâ intumeſcis. Et quid (quæſo) ille in die illa tremenda dicturus eſt: nunquid, quia propter te humiliatus ſum? quia pauper effectus ſum? quia nudus inceſſi? quia eſuriui & ſitiui propter te? & dilexi te ex toto corde ac anima mea, & proximum meum ſicut meipſum? & poſui ori meo cuſtodiam, vt non detraherem fratri

meo: & non exiuit otiosus sermo per os meum? An ignoras, ô miser, quia illic omnes cogitationes tuæ, atque sermones conscripti erunt; & si mentiri volueris, arguet te conscientia tua, adiutrix ac socia? Aut nescis, quoniam omnis creatura cum metu ac tremore ante horrendum illius tribunal adstabit; & mille millia, & centies millies millena millia Angelorum atque Archangelorum, Virtutumque cælestium in conspectu eius circunstabunt: & tu mentiri cogitas, & dicere, quia propter te hæc omnia sustinui, cùm nihil omnino eius causâ perferre volueris? Vide ergo, ne duplicem luas pœnam, pessimorum scilicet actuum tuorum, & mendacij. Verùm expergiscere, & surge à somno, reuolue mente cogitationes tuas, & redi in te ipsum; ac considera, quia iam clauditur dies, & nox adest.

17. Sed & hoc iam frater intellige, quòd qui heri nobiscum erant fratres nostri, & nobis loquebantur, hodie nobiscum esse desierunt. Euocati enim sunt ad suum, nostrumque Dominum: vt vnusquisque eorum, negotiationis suæ quæstum ostendat. Ecce cognosce atque perpende, frater, quæ hesterni atque hodierni sunt diei: & vade quomodo hesternus quidem dies, quasi flos matutinus præteriit; hodiernus autem velut vmbra pomeridiana. Contemplare quoque quæstum negotiationis tuæ, an secundùm Deum procedat atque proficiat. Sicut enim cursus velocissimus dies nostri pertranseunt. Beatus igitur, qui quotidie quæstum huiuscemodi negotiationis suæ acquirit, eumque in vitam æternam congregat, vt illum ibi percipiat. Ceterùm tu, dilectissime, cur negligis? cur torpore atque ignauia deprimeris? cur pigritia ac tædio tanquam vino inebriaris? cur inanibus distractus, exacerbas teipsum? Mansionemne in hoc seculo facturus es? Quemadmodum autem, si duo aliqui viatores in itinere sibi mutuò occurrant, & in suum singuli hospitium pergant; vesperi autem facto, in vna, quæ se fortè illis obtulerit, mansione simul remanserint: & illucescente iam die, ab inuicem separantur: nouitque quilibet eorum quid habeat in domo sua, diuitias an paupertatem, requiem an tribulationem: ita & nos sumus in hoc seculo. Mansioni nanque similis est hæc vita: quippe ex qua separantur ab inuicem quilibet in suum locum, in-

telligitque vnusquisque quid antè reconditum habuit. Nullus enim ex nobis ignorat, quidnam ante se in cælum præmiserit: verbi gratiâ, an preces cum lacrymis, an mundas sanctasque vigilias; an psalmodiam compunctioni coniunctam, an continentiam, & abstinentiam humilitati admistam; an abrenuntiationem cunctarum terrenarum rerum, an charitatem non fictam & magnum desiderium Christi, an obedientiam & subiectionem erga superiores, ad imitationem Christi obedientis vsque ad mortem. Hæc & similia si præmisisti, bono animo esto, quoniam ad requiem pergis.

18. At si nihil eiusmodi præmiseris, quid miser in huius vitæ mansione proximum exacerbas? manè enim ab illo separandus eris. Quid superbis? aut quid insolescis, quidue mœrore deprimeris? an quia nec ipsam quidem mansionem separatim ferre potes? Quid verò tunicæ, ac pallij curâ angeris, solicitudineve escarum? Qui dat iumentis escam ipsorum, non te nutriet laudibus ipsius insistentem? Qui cælestis eius regni hæres fieri expectas, de tunica & pallio, victuque es solicitus? Qui teipsum mundo crucifixisti, adhuc terrena sapis? Cur teipsum fallis ac decipis? Cur medicum exasperas, nolens sanitatem recipere? Tempore, quo curari posses, tua vulnera occultas, & medicum, quòd non sis ab eo curatus, incusas? Tempus emendationis, ac pœnitentiæ indultum est tibi: & pœnitentiam agere negligis? Cur ergo culpas medicum, & arguis legislatorem? an quia tibi, dum negligis & paruipendis, mortem inuexit? Nunquid morti in illa hora necessitatis dices: permitte me pœnitentiam agere? Vigila igitur, charissime, vigila: quasi enim laqueus, hora illa repente superueniet tibi. Et tunc stupore atque pauore mens tua corripietur, tuncque ad conscientiam tuam recurres, & suspirando dices: Væ mihi, væ mihi! quomodo me in superbiam elato, & sine timore ambulante, in vanum transierunt omnes dies mei? quo pacto inter prauas inutilesque cogitationes, mihi tempus præteriit? Me miserum, qui tempus pœnitentiæ meæ perdidi.

19. Et quid nobis proderit, hæc in hora mortis cogitare, quando iam vlteriùs non concedetur nobis in hoc mundo

mundo remorari? Imprime igitur animo tuo hæc, quæ dicuntur. Introeant in aures tuas quæ pronuntiata sunt à Domino: si tamen vel ipsi credis. Ait enim: De omni verbo otioso reddituri sumus rationem in die illa tremenda. Sufficeret autem nobis ad incutiendum terrorem, vel solus hic sermo, si tamen conscientia mentis nostræ esset sobria. Qui verò neque ea, quæ sunt scripta intelligit, neque ea, quæ dicuntur auscultat: similis est talis homo canali seu fistulæ aquam quidem recipienti, sed quòd transeat per ipsam minimè sentienti. Quis igitur non fleat, quis non contristetur ac lugeat? & quis non obstupescat? Ecce enim orbis terræ Dominus tam per seipsum, quàm etiam per seruos suos Prophetas & Apostolos, prædicat & clamat: nec est qui audire curet. Quænam verò illa sunt, quæ ab illis prædicantur? Nuptiæ, inquit Dominus, paratæ sunt: tauri mei, & altilia occisa sunt. Sponsus in thalamo suo cum gloria & magnificentia residet, & cum gaudio recipit introeuntes. Fores patent, ministri festinant, prædicatores vndique conuocant, & clamant: Priusquàm ianuæ claudantur, celeriter intrare properate: ne fortè foris remanere cogamini, & vltrà iam non sit qui vos introducat. Væ autem, quia non est qui ista intelligat: non est qui curet, studiumue adhibeat: verùm ignauia & solicitudo seculi huius, catenæ instar vinctam tenent mentem nostram. Diuinas sanè scripturas rectè quidem scribimus, & rectè legimus: at rectè illas audire nolumus, quia quæ nobis præcipiunt, opere implere recusamus.

20. Quis, obsecro, aliquando sine viatico, longinquæ peregrinationis iter arripuit? aut quis vnquam absque viatore perito, magnas itinerum difficultates ingredi tentauit? sicut nos citra sumptum bonorum operum, & sine spiritali duce facere volumus: qui relicto hîc nostro viatico, nihil nobiscum hinc peregrè profecturi deferimus. Felix sanè ac beatus, qui cum fiducia proficiscitur ad Dominum, & indeficiens secum viaticum iugiter defert, vt nullam patiatur inediam. Ecce etiam decem virgines dormiunt: & serui negotiantur, expectantes Dominum suum, quando accepto regno, cum potestate & maiestate magna veniet coronaturus seruos suos, qui acceptâ ab eo pecuniâ, optimè in ea mercati sunt, perdatque cunctos inimicos suos, qui ipsum super

ſe regnare noluerunt. Quemadmodum ſi media nocte graui ſomno hominibus depreſſis repente magnus è cælo ſonus efficiatur, tonitruaque horribilia, & coruſcationes ac fulgura dira, vnà cum terræ motibus: exterritique ſubitò dormientes, reuoluat vnuſquiſque apud ſe ſua opera, ſiue illa bona fuerint, ſiue mala. Qui verò mala geſſerint, in cubili ſuo iacentes percutient pectora ſua: quia nullus iam illis erit, aut euadendi, aut ſe abſcondendi, aut reſipiſcendi ab his quæ malè egerint, locus reliquus. Terra nanque concutietur, tonitrua fragore ingenti terrebunt, fulguraque conſternabunt, & profundæ eos tenebræ occupabunt. Sic quoque in hora illa metuenda, inſtar fulguris velociſſimi, repente iudex adueniens commouebit vniuerſam terram. Tuba enim cum timore ex cælo reſonans excitabit defunctos, omneſque, qui à ſeculo obdormierunt, reſuſcitabit. Cæli cum virtutibus ſuis mouebuntur: & terra omnis, vt aqua maris, à facie maieſtatis eius contremiſcet. Ignis enim horribilis ante faciem ipſius præcurret, emundans eam ab iniquitatibus, quibus fuerat contaminata. Infernus æternas ſuas portas aperiet, mors euacuabitur, ac deſtruetur. Puluis autem, qui computruerat naturæ humanæ, audita voce tubæ, ſpiritum vitamque recipiet. Erit enim verè tunc mirabile, fratres, horâ illâ, quaſi in ictu oculi, in inferno multitudinem innumerabilem cernere, inſtar piſcium maris agitari: & oſſa infinita humanæ naturæ, circumcurrendo, ſuas vnumquodque compages atque iuncturas requirere. Surgenteſque clamabunt omnes, & dicent: Gloria omnipotenti Deo, qui congregauit nos, & per immenſam clementiam ſuam reſuſcitauit nos. Tunc exultabunt iuſti, & lætabuntur ſancti: quique veri ac perfecti monachi fuerint, conſolatione perfruentur, & à laboribus felicis exercitationis ſuæ atque abſtinentiæ requieſcent. Martyres coronabuntur: Apoſtoli & Prophetæ gloria & honore decorabuntur.

21. Beatus, qui meruerit horam illam videre, quando cum gloria rapientur in nubibus obuiam immortali ſponſo omnes qui dilexerunt eum, & cũctas voluntates ipſius perficere ſtuduerunt. Nam ſicut vnuſquiſque hîc perfectioni operam dedit: ita illuc ad excelſa pręmiorum faſtigia peruolabit; & quẽadmodum hîc quiſque cor ſuum emũdauerit: ſic eius quoque

gloriã tunc intuebitur; & quomodo quiſque eũ deſiderauit: ita etiam dilectione ipſius ſatiabitur. Admirabitur quoque in illa hora primus parens Adã, magna illa & terribilia cernens, quomodo nimirum ex ſe ſolo, & coniuge ſua gentes immẽſæ atque innumerabiles, infinitæque nationes proceſſerint. Magis autem admirabitur, gloriam referens Creatori Deo, quomodo ab vna natura, & ex vna creatura procreati, alij in regno cælorum ac paradiſo, alij in inferno ſortem pro meritis ſuorum operũ acceperint. Gloria ſoli ſapienti Deo, Chariſſimi, recordatus ſum horæ illius, & contremui: conſideraui horrendũ illud iudiciũ, & totus expaui. Paradiſi quoque delicias atque oblectamenta perluſtraui animo, & ingemiſcens fleui acerbè, ita vt non remaneret in me vis, vt ampliùs flere poſſem: quoniam in negligentia, & elatione atque diſtractione pertranſiui dies meos, & in cogitationibus ſordidis tranſegi annos meos: & quomodo mihi furtim ſublati ſunt, non animaduerti; neque quo pacto præterierint, ſenſi. Hei mihi, dies mei defecerunt, & iniquitates meæ multiplicatæ ſunt. Hei mihi, dilectiſſimi: quid faciam in confuſione horæ illius, quando per circuitum aſtabunt mihi noti mei, qui me in hoc religionis habitu conſpicientes, beatum prædicabant: cùm interim eſſem intus iniquitate & immunditiâ plenus, obliuiſcererque Domini, qui corda ſcrutatur & renes? Verè magna illic erit confuſio, & infelix ac miſer valde, qui illa ibi confuſione notabitur atque excipietur.

22. Deus pie & miſericors, per miſerationes ego tuas te adiuro & deprecor, ne me cum hœdis à ſiniſtris tuis tũc ſtatuas inter illos, qui hîc te exacerbarunt; neque ibi dixeris mihi: Neſcio te; ſed per ineffabilem illam tuam clementiam, & per viſcera miſericordiæ tuæ, indeſinenter mihi planctum compunctionemque largire: & humilia cor meum, Domine, atque purifica, vt tẽplum ſanctum gratiæ tuæ effici mereatur. Nam licet peccator ego ſim, impiéque egerim, aſſiduè tamen ad ianuam tuam pulſo: & ſi ignauus ac negligens, viam tamen tuam ego ſemper incedo. Obſecro charitatem veſtram, fratres mei chariſſimi, omni ſtudio cõtendite placere Deo, dum tempus vobis hîc ſuppetit. Corã illo plorate dies noctéſque, & in orationibus atque pſalmodiis veſtris aſſiduè deprecemini, vt nos à ſempiterno illo planctu ac luctu, à ſtridore den-

tium, à gehenna ignis, & ab immortali illo verme semper rodente, & nunquam quiescente eripere ac liberare dignetur: nosque in suo regno in vita æterna, gaudio semper repleat; vbi exulat omnis dolor, tristitia, & gemitus; vbi nec lacrymis, neque pœnitentiâ opus erit: vbi nec metus est, nec tremor; vnde mors extirpata est, atque corruptio: vbi nulla est differentia; vbi non est aduersarius, neque impugnator: vbi non est exacerbatio, nec ira: vbi locum non habet odium, neque inimicitiæ: sed semper ibi adest gaudium, lætitia, & exultatio, mensaque cibis spiritalibus atque cælestibus plena, quam præparauit Deus cunctis diligentibus se: & beatus, qui ad eam meruerit accedere: miser autem & infelix, qui per suam negligentiam ieiunus ab ea reiectus fuerit. Deprecor vos, dilectissimi, effundite super me viscera pietatis vestræ: & orate pro me, procidentes benignissimo amatori hominum, vnigenito Filio Dei; vt faciat mecum secundùm misericordiam suam, & liberet me à multitudine iniquitatum mearum, collocetque me in circuitu tabernaculorum vestrorum, inter macerias benedicti paradisi: vt prope vos ibi assistere merear, qui illius promissiones hæreditate percipitis. Vos nanque filij estis dilecti Deo: ego verò quasi canis sum abiectus ac vilis. Vtinam vel micas vestræ mensæ proiiciatis; vt impleatur in me, quod scriptum habetur: Quoniam & catelli comedunt de micis, quæ cadunt de mensa dominorum suorum. (*Matth. 15.*) Ita sanè, charissimi mei, effundite super me, obsecro, preces vestras: & venite, soliciti simus de vita, atque salute nostra; omnia enim instar vmbræ prętereunt. Auersemur igitur mundum, & cuncta quæ in eo sunt, solicitudinem quoque secularem, & affectionem carnalem: nullaque omnino nobis alia sit cura: nisi duntaxat nostrę salutis, quemadmodum & Dominus noster præcipit, dicens: Quid enim proderit homini, si vniuersum lucretur mundum; animæ verò suæ detrimentum patiatur? aut, quam dabit homo commutationem pro anima sua? (*Matth. 16.*)

23. Negotiatores spiritales sumus, dilectissimi mei, secularibus negotiatoribus similes. Perpendite quæ dico, fratres. Negotiator secularis, damna & lucra quotidie computat: & siquidem damna perpessus fuerit, ea resarcire solicitè studet. Sic etiam tu, charissime, seriò facias, ac cures.

Diebus singulis, vesperi & manè diligenter considera, quo pacto sese habeat negotiatio tua, ac mercimonij ratio. Et vespere quidem ingressus cubiculum cordis tui, examina temetipsum, ac dicito: Putasne, hodie in aliquo Deum exacerbaui? Nunquid verba otiosa protuli? Num per contemptum negligentiamue peccaui? Num in re aliqua fratrem irritaui? Num alicuius famam detractionibus laceraui? Num quando ore psallebam, res seculares mente versabam? Num quando carnalis in me concupiscentia irruit, blandum virus ego lubens suscepi? Nunquid à curis atque solicitudinibus terrenis aliquando superatus sum? Quòd si in istis compereris te detrimenta perpessum; futuris lucris præterita damna sedulò resarcire cura. Ingemisce ex intimo corde, & plange ac lacrymas funde; ne eadem rursus detrimenta atque incommoda sustineas. Nam nisi de singulis negligentiæ peccatis ex animo doluerimus: diabolum haudquaquam à nobis repellere, vel etiam emundari poterimus. Et facto iam diluculo, rursus eadem tecum meditare, & dicito: Quomodo, putas, ista mihi nox præteriit? lucratusne sum in ea mercimonium meum? Nunquid mens mea, vnà cum corpore vigilauit? Nunquid oculi mei lacrymas fuderunt? Nunquid cùm genua noctu ad orationem flecterem, somno depressus sum? Nunquid improbæ ac sordidæ cogitationes inuaserunt me, atque illis libenter immoratus sum? Et si te in eiusmodi victum esse senseris, solicitè curari stude, cordique tuo custodiam statue, ne eadem rursus patiaris. Quòd si curaueris, & pro salute animæ tuæ solicitus fueris, negotiationemque tuam cum lucro hîc exercueris: gratus atque acceptus tuo eris Domino, & tibi ipsi magnopere profueris.

24. Attende porro tibi ipsi solerter, nequando teipsum torpori atque negligentiæ tradas. Initium enim perditionis, est negligentia, & omnis inobedientia: quæ quidem per modicas occasiones irrepit, sed postea totum hominem obsidens, omne studium religionis relaxare, iugumque eius excutere cogitat. Imitare autem apem, charissime, & admirabile eius cerne mysterium, quo pacto illa ex variis sparsisque terræ floribus suum colligit opificium. In hoc ergo paruo ac vili animante solertiam magnam considera. Si enim

omnes ſapientes terræ, cunctique orbis philoſophi congregati fuerint, ſapientiam illius ediſſerere haudquaquam valebunt: quomodo nimirum illa, ex floribus quaſi quædam monumenta ædificet, in quibus & ſoboles ſuas ſepelit: cúmque iam eas viuificauerit, tum demum velut dux quidam militiæ, ſua illas voce excitat: qua audita, illæ pariter ex ſuis ſedibus ac tumulis euolare incipiunt: poſtquam autem euolauerint, operatur ac replet eadem monumenta mirabili eſcarum dulcedine, diſtenditque nectare cellas; ita vt omnis, qui opus ac laborem illius prudenter conſiderat, glorificet Creatorem Deum, admirans ſecum, quòd ex tam vili atque abiecto animante, tanta procedat ſapientia. Et tu ergo, chariſſime, eſto ſicut & illa; atque ex diuinis Scripturis diuitias tibi congrega, & theſauros qui nunquam eripi tibi poterunt, illoſque in cælum præmittere ſatagito. Nam & terreni Principes, ſi quiſquam illorum in regionem longinquam proficiſci voluerit, præmittunt ſeruos cum rebus ac opibus ſuis; vt cùm in præparatam iam manſionem peruenerint, habeant vbi requieſcant. Ita & tu, dilectiſſime, facito: & in cælum tuas diuitias præmittito, vt in Sanctorum tabernacula recipi merearis.

25. Noli breue hoc vitæ tempus in negligentia atque deſidia tranſigere: ne poſtea in ſecula infinita pœnitere atque dolere cogaris. Nunquid dicentem Dominum noſtrum audiſti: In hoc mundo preſſuram habebitis? Et iterum: In patientia veſtra poſſidebitis animas veſtras? Quòd ſi tu negligentia atque torpore relaxatus, tribulationes huius ſeculi oderis, patientiamque ſubterfugeris, voluptates verò carnales appetas; cur iugum Chriſti leue atque ſuaue, propter tuam ignauiam, quaſi durum & graue, importabileque, maledictis inſectaris? Væ tibi miſer: quid agis? Teipſum in perditionem præcipitas dum iſta cauſaris. Et quis tui miſerebitur, ſi tu teipſum occidas? Sumptis enim armis Chriſti, quibus hoſtem debellare debueras, gladium in tuum ipſius cor infixiſti. Euigila, obſecro dilectiſſime; & ne hîc in negligentia atque otio vitam conteras: ne poſtmodum fruſtra illic te pœniteat, vbi nulla pœnitentiæ erit vtilitas. Si in hac duntaxat vita miſer gloriaris; vana eſt planè oratio tua, vana quoque ſpes tua, & inanis expectatio tua. Quid eſt,

Ioan. 16.
Lucæ 21.

quod os tuum orat Deum, & cuiuſmodi ſunt, quæ ab illo depoſcis? num ſeculi huius vitam ac requiem : an vitam immortalem, & nunquam ſeneſcentem? Quòd ſi hæc momentanea & tranſitoria tantummodò requiris: meliores te iam ſunt fur & fornicator. Illi enim, vt ſaluentur, orant: & te, qui fallaciter in hoc bono & angelico vitæ inſtituto viuis, beatum prædicant. Lucem enim odiſti, & tenebras dilexiſti: poſtpoſitoque cæleſti regno, terrena ac temporalia appetiuiſti. Veritusne es miſer, ne fortè clemens & benigniſſimus Deus tuos labores ſperneret atque reiiceret? At ipſe certè ſuâ gratiâ tibi ad eos perferendos virtutem præſtitit: ipſe cor tuum compunxit, & mercedem tibi attribuit. Omnia ab ipſo accepiſti: & tu ſuperbiâ elatus contemnis, & de eius bonitate diffidis? Mercedem mercenarij exquiret ab his qui defraudant illum : & te lacrymarum tuarum atque laborum mercede priuabit? Abſit. Qui ait: Quærite, & inuenietis: pulſate, & aperietur vobis; illene mendax propter te efficietur? Nequaquam hæc te ſuſpicio, miſer, decipiat: procul à te talis cogitatio recedat. Et quis tam ſæuus & inuidus tibi fuit, vt eiuſmodi ſuggereret? Illè ſanè aduerſarius, & bonorum omnium hoſtis, diabolus: illius quippe hoc propriè eſt ſtudium, illius hic eſt conatus, vt ſi fieri poſſit, nemo hominum ſaluetur. *Luc. 11.*

26. Redi igitur nunc ad teipſum, & ne animam tuam oderis. Aperi oculos mentis tuæ: & cerne illos, qui tecum verſantur quomodo in communi decertant, quàm ſolicitè aduigilant, lampadeſque ſuas ardentes manibus tenent: & os ipſorum laudat atque glorificat immortalem ſponſum, oculique eorum pulchritudinem illius contemplantur: & anima ipſorum vireſcit ac floret, lætatur & exultat. Conſidera quoque, chariſſime, quia dies Domini appropinquat, & venire non tardabit. Adueniet autem, vt expectantes ſe repente lætificet. Erit enim, vt perſonet vox, dicens: Ecce ſponſus venit, exite obuiam ei. Tum hi qui tecum ſunt, cum gaudio procedent obuiam, habentes ſecum lampades ſuas claras ac pellucentes, veſtemque nuptialem ſplendidam, audientque vocem Sponſi immortalis, ad eos dicentem: Venite benedicti Patris mei, hæreditate poſſidete præparatum vobis Regnum à conſtitutione mundi. Tu au-

tem, cùm vox illa clamoris insonuerit, prorsus dictures es ad eos: Fratres mei, donate mihi modicum olei: ecce enim lampas mea extinguitur. Audiesque ab eis responsum: ne fortè non sufficiat nobis, & tibi: vade potiùs ad vendentes, & eme tibi. Et tunc perges pœnitentiâ ductus, & dolore afflictus: & nusquam vbi oleum tibi emere possis, inuenies. Omnis enim tunc terra timore cōcutietur, velut aqua maris, à facie gloriæ eius. Tuncque mœstus, cum planctu ac vlulatu dices: Vadam, & pulsabo ianuam; & quis nouit, si fortè aperiatur mihi? Reuersusque pulsabis: & nemo erit, qui tibi respondeat. Et iterum insistens, pulsabis, & respondebitur tibi ab eis, qui intus sunt: Amen, amen dico tibi: Nescio te, quis sis: discede à me, operarie iniquitatis. Te autem ad ostium persistente, introibit in aures tuas vox lætitiæ & exultationis, dignoscesque vniuscuiusque familiarium atque sodalium tuorum vocem, & amarè flens atque suspirans, dices: Hei mihi, hei mihi misero & infelici: quomodo tantâ fratrum meorum claritate ac gloria priuatus sum; & à contubernalibus sociisque meis separatus? Totum vitæ meæ tempus cū illis transegi: at nunc ab eis segregatus sum. Iustè sanè ac meritò hæc iam patior. Illi nanque continenter ac temperanter vixerunt: ego verò indifferenter atque negligenter. Illi compuncti corde, psallebant: ego autem mente distractus, silebam. Illi genuum flexionibus sedulò vacabant: ego verò dormiebam. Illi precibus intenti erant: ego autem mente distracta, euagabar. Illi seipsos humiliabant: ego verò superbiâ intumescebam. Illi seipsos contemnebant: ego autem exteriore cultu atque ornatu delectabar. Illi nec in minimo quidem Patribus contradicebant: ego verò & in maioribus inobedientem me præbebam. Illi citra Patrum iussionem ne cogitare quidem aliquid audebant: ego autem propria voluntate in perditionem sum præcipitatus. Illi omnem seculi cogitationem atque affectum inimicum sibi ducebant: ego verò cum his conuersari haudquaquam recusabam. Propterea illi nunc lætantur: ego autem tristitia atque dolore plenus sum. Illi exultant: ego verò acerbè fleo. Illi consolatione fruuntur; & ego in luctu ac planctu nunc versor.

Luc. 13.

27. Euigila igitur, ac resipisce paululùm, ô miser: & immensam

mensam Domini Dei tui benignitatem considerans, toto corde ad eum reuertere: & noli, quæso, tuam salutem negligere. Inquire illum ex animo, & citò erit tibi in salutem: inuoca illum, & te proteget atque defendet. Da illi: vt centuplum ab eo recipias. Si enim charta inanimata per literarum apices clamans, restituit omne debitum quod in ea scriptum continetur: quantò magis benignissimus Deus largietur gratiam exquirentibus se. Charta quidem per literas vsuram vsuræ addit: at thesaurus diuinæ gratiæ, multiplicabit in Christo mercedem orationum atque deprecationum nostrarum. Noli ergo negligere & torpore atque ignauia deprimi, neque terrenarum rerum in te curæ dominentur, neque in desperationis laqueum teipsum conijcias. Nam Deus visceribus pietatis atque misericordiæ suæ suscipiet ac proteget te, omnesque, qui illum toto cordis affectu requisierint. Accede igitur ad ipsum securus, & ne dubites; procide coram eo, suspira, plora, ora, & dic ipsi: Domine meus & Saluator meus, quare dereliquisti me? Miserere mei, quoniam tu solus benignus ac misericors es. Salua me peccatorem: quia tu solus absque peccato es. Euelle me ex fæce ac cœno iniquitatum mearum: vt non infixus ibi hæream in secula seculorum. Libera me ex faucibus inimici: nam ecce tanquam leo rugit, me deuorare cupiens. Excita potentiam tuam, Domine, & veni, vt saluum me facias. Fulgura coruscationem tuam, & dissipa vires eius. Terreatur, ac dissipetur à facie tua: infirmus quippe est, neque vim obsistendi tibi habet; vt neque eis, qui verè diligunt te. Cernens enim signum gratiæ tuæ, deterritus fugit, confususque recedit ab ipsis. Et nunc Dominator Domine, salua me, obsecro; quoniam ad te confugi.

28. Si hoc modo ad Christum accesseris, eumque ex toto corde inuocaueris, confestim tanquam benignus & misericors pater, suam in auxilium tuum gratiam emittet, implebitque cunctas voluntates tuas in bonum. Ita, charissime mi, ita age, & ad illum accede: & ne negligas inuocare eum. Et ne otio atque desidia obtorpescas: neque ad me pigrum ac segnem attendas. Mihi enim sufficit confusio vultus mei, qui dico, & non facio; moneo, & non intelligo. Cæterùm imitator esto perfectorum ac spiritalium Patrum:

& regulam illorum exquire ac sequere, eorumque decretis insiste. Neque supra modum tentes grandia atque excelsa, quæ perficere nequeas: neque rursus nimiùm secteris vilia atque abiecta, vt multiplicetur merces tua. Neque delicatè nimis corpus tuum enutrias, ne fortè oppugnare te incipiat: neque illud ipsum carnis voluptatibus assuescas, ne prægrauetur anima tua, & in infima terræ depressa, deducatur ad vitia. Nam si illius concupiscentias explere volueris, derelinquet viam planam ac rectam, & per aspera atque prærupta incedet, cogitationes quascunque sordidas facilè libenterque admittens, & pudicitiæ iam bellum in tuam perniciem indicens. Quòd si illud rursus vltra modum laboribus maceras atque affligis: etiam sic grauitate oneris opprimitur anima tua, dum tristitiæ atque pusillanimitati subditur, & à torpore ac tædio vincta detinetur, iracundiâque concitatur, & ad laudes Deo referendas, precesque fundendas, necnon ad bonum obedientiæ atque humilitatis, pigra ac segnis efficitur. Bono igitur teipsum modo ac via, sub discreta Patrum regula custodi, atque guberna: & ne quid nimis, vt perfectus in cunctis reddaris. Nunquamne (dicito mihi) in stadio pugilum, equis currentibus spectator astitisti? aut num scapham rursus in pelago non conspexisti? Etenim equos si quis immoderatiùs ad cursum concitarit, solo postmodum strepitu terrentur: contrà verò, si nimiùm relaxati fuerint, ipsum etiam aurigam deijciunt, deiectumque per diuersa sæpe trahunt. Similiter & nauis in mari, si pondere nimio grauata fuerit, facilè fluctibus concutitur, atque submergitur: at si leuis & sine onere nauiget, citiùs ventorum vi subuertitur. Similiter quoque & anima, & corpus, si supra modum onerentur, citò succumbunt, & in ea, quæ ante diximus, incidunt. Atque ideo bonum est, ita vnumquemque incipere, vt perficiat, Deoque placere queat; & sibi ipsi vtilis sit, ac proximo.

29. Vos estis benedictus grex Christi: qui vocem eius audistis, ipsumque sequimini. Vos estis luminaria mundi & sal terræ, columnæque sub cælo. Vos, inquam, qui perfecti ac veri monachi estis, qui Angelicam conuersationem diligentes, super terram vitâ Angelorum viuitis: corpus

siquidem humanum gestantes, opus atque ministerium Angelicum perficitis. Certamen quidem vestrum, dilectissimi, temporarium ac momentaneum est: at retributio & laus æterna. Et labor quidem exercitationis atque abstinentiæ vestræ breuis est: verùm requies ac merces, immortalis & infinita. Quantò vos alacriùs religionis regulam obseruatis, & virtutem cum dilectione excolitis: tantò aduersarius vester diabolus magis furore atque insania accenditur, diuersosque in perniciem vestram laqueos occultè tendit, vt suis vos laqueis constrictos, à recto calle semitaque detorqueat. Attendite ergo vobisipsis, charissimi, ab insidiis eius. Nemo enim absque certamine coronatur, & gratia Dei nunquam vllum deseret, qui promptè alacriterque pugnauerit. Si quis verò per ignauiam seipsum relaxans, os suum aperire, & gratiam ipsius in auxilium suum inuocare neglexerit: seipsum iam incuset, & non gratiam, si ab ea deseratur. Quemadmodum enim si quis manibus ac pedibus sanus sit, habeatque ante se escas plurimas appositas, & segnitie torpens noluerit ori suo eas admouere, iisque vesci, vt animam corpusque reficiat, talis sibi ipsi necis suæ auctor est: ita quoque monachus, qui suauissimos diuinæ gratiæ cibos expertus est, si neglexerit ipsam inuocare, haudquaquam dulcedine eius satiari recrearique poterit; sed velut fame consumptus, auxilioque destitutus, tabescet. Quis ergo illius miserebitur, qui cùm gratiæ cælestis escam, si manus extenderet, gustare posset, sponte se illius suauitatis epulis per desidiam priuat? Aut quo pacto misericordiam speret monachus, qui salutis suæ immemor, solùm ea quæ terrena sunt, curat?

30. Similis porro est monachus militi ad bellum proficiscenti, qui corpus suum armis vndique munit, armatusque persistit, vigilat, cautè agit, & anxius est, donec belli finis aduenerit: ne fortè dum parum sibi cauet, aduersarius repente in eum irruat, incautumque deijciat, & apprehendat. Eodem modo & monachus, si somno atque inertia seipsum relaxarit, facillimè ab inimico diabolo capietur, ac prosternetur. Immittit siquidem ille in cor eius cogitationes turpes ac sordidas, quas hic libenter in se admittit ac recipit, superbiam præterea, ac vanam gloriam, inuidiam, detra-

ctionem, odium, gulam, libidinem, insatiabilemque somnum: & inter hæc omnia, in desperationem seipsum miser præcipitat, & in reprobationem malorum. Ceterùm si sollicitus semper vigilauerit, diuinamque gratiam assiduè in suum præsidium quæsierit, atque implorarit, succurretur ei ab illa iugiter, & edocebitur ab ea, quomodo placere debeat Deo: fitque in eo ipsa gratia laus, atque laudator. Nã quemadmodum qui seipsum intuetur in speculo, idem ipse est qui videt, & qui videtur: ad eundem modum & diuina gratia, vbi inuenerit requiem, ibidem inhabitat, & inhabitatur: efficiturque, vt iam dixi, & laus, & qui laudem exhibeat. Absque enim illius adminiculo, non præualet cor placere ei viribus suis, verùm vt ipsi placeat, ab ea accipit, & ex eius vino potum eidem offert. Ita, exempli gratiâ, ex compunctione, quæ insigne gratiæ donum est, retribuit ei lacrymas, & ex dulcedine vini illius, humilitatem profert cordis, atque ex ipsius virtute, quam sumpsit, diuinas ei psallit laudes. Sine faciei quippe aspectu speculum inefficax est atque inutile: at cùm personæ cuiuslibet aspectum acceperit, ex eo quod accipit, simul reddit: & si ornata ipsi facies admoueatur, idem etiam ex ipso speculo ornatus exprimitur. Sic quoque homo sine gratiæ diuinæ adiutorio pauper est & bonorum inops. Si verò ipsam gratiam promeruerit, poterit illius ope virtutes exercere, atque perficere. At si illam rursus sua negligentia atque segnitie à se fugauerit; desolatus planè inuenietur ac nudus: inhabitabuntque in eo cogitationes turpes & execrandæ, sicut nycticorax in domicilio. Hominis igitur est gratiam inuocare, vt illa adueniens mentem ac cor ei illuminet: purificansque seipsum homo, eam in domicilio pectoris sui inhabitatricem, & auxiliatricem sibi acquirat, & per eam quascunque virtutes exerceat, illuminatusque ab ipsa, varium ac multiplicem omnino futuri seculi decorem contemplari valeat: efficiturque in ipso murus & antemurale, & custodit ipsum ab omni malo, donec ab hoc seculo in vitam futuri seculi transferat.

31. Inclina ergo ad me aurem tuam, charissime, & ero tibi bonorum consiliator, si ad vitam cupis æternam peruenire, & beatitudinem Domini tui consequi. Dic mihi, frater, cur aquâ abluis faciem tuam? nunquid vt proximo tuo

magis placeas? Necdum ergo, vt videtur, respuisti passiones carnis tuæ: sed eis adhuc seruis, & delectaris. Quòd si faciem tuam lauare desideras, lacrymis eam abluito, & suspiriis ac fletibus eam lauato: vt in conspectu Dei & sanctorum Angelorum eius, cum gloria ac claritate resplendeat: nam facies, quæ lacrymis abluitur, immarcessibilem pulchritudinem acquiret. Sed fortasse dicturus es mihi: Pudet me, turpem atque deformem faciem præferre. At ego dico tibi, quòd sordes illæ vultus tui, pedumque tuorum, si cor mundum ac castum habueris, super claritatem solis coram Deo & Angelis eius refulgebunt. Quorsum etiam temerè ac passim rides? Nonne plangere, atque lugere potiùs ex Domini præcepto deberes? Tu verò his omissis, quæ tibi ille facienda mandauit, risibus inconditis delectaris. Et hoc vnde, nisi quòd non appetas beatitudinem eius; neque supplicia, quæ ipse comminatur, pertimescas?

32. Qui igitur varias tentationes expertus est, commonere eos poterit, qui necdum eas sunt experti: & qui in latrones incidit mercator, viatores poterit cautos atque solicitos, ne in eorundem manus veniant, reddere. Quoniam verò & ego ob meam ignauiam ex parte tentatus sum, (quod commemoro prudentiæ vestræ) & ad horam duntaxat cautelam adhibui, rursusque per meam inertiam atque pigritiam in eadem recidi: ideo cupio vobis, dilectissimi, consilium præbere, & vos (qui estis electus grex Christi) obsecrare, vt diligenter caueatis, ac vigilanter attendatis, ne propter carnales passiones, & huius vitæ ac seculi voluptates diuina claritate ac gloria priuemini, & à thalamo illo immortalis sponsi pleno exultationis atque lætitiæ, cum dedecore reiiciamini. Labor exercitationis & abstinentiæ vestræ, charissimi, tanquam somnus præterit: at retributionis merces, & laboris requies æterna est & ineffabilis. Attendite igitur vobis ipsis, ne ab vtrisque excidatis: & pro vtrisque, vltionem ac pœnam exoluatis. Date autem potiùs operam, vt perfectam virtutem consequamini, quæ omnibus adornata sit atque insignita, quibus diligitur Deus. Hanc enim si possederitis, neque Deum vnquam exacerbabitis, neque proximo vestro ma- *Heroica virtus cōparanda.*

liquid facietis. Hæc porro virtus, vnica ac singularis dicitur, continens in se pulchritudinem ac varietatem omnium aliarum virtutum. Quemadmodum enim regale diadema absque pretiosis lapidibus, selectisque magaritis componi texique nequit: ita & hæc vnica ac singularis virtus sine aliarum fulgore virtutum, perfecta consistere non potest. Est enim reuera quamsimillima Regio diademati: nam sicut in eo, si vel vnus pretiosus lapis, aut margarita defuerit, refulgere super caput Regis decenter nequit: ita & hæc singularis virtus, nisi reliquarum virtutum ornamento conseratur, perfecta virtus appellari non poterit. Similis quoque est copiosis dapibus, exquisitissimis condimentis præparatis, sed salis sapore carentibus: nam sicut pretiosæ illæ epulæ ac dapes absque sale inutiles sunt: ita & ista vnica virtus, variarum licet virtutum gloriâ & honore decorata, nisi charitatem erga Deum & proximum adiunctam habuerit, contemptibilis prorsus atque inutilis habebitur. Similis item est perfecto pulchroque corpori, cui si membrum aliquod insigne tollatur, inutile penitus deformeque videbitur: sic & huic singulari virtuti, si aliqua ex reliquis desit, plena atque perfecta haudquaquam erit. Alphabeto itidem pulchrè suis literis formato ac perpolito ista similis est: vt enim, si vel vna ex illo dematur litera, totum illico mancum & imperfectum redditur; ita & huic si vel vna ceterarum defuerit virtutum, tota inutilis abiectaque reperietur. Similis rursum illa est aquilæ ingenti, in altum volitanti: quæ escam in laqueo alligatam cernens, totâ se alarum vehementiâ è sublimi in eam demittit, volensque prædam inde abripere, comprehensa repente vngulæ illius summitas laqueo detinetur: atque ex hoc paruo licet impedimento, omnis vis ac fortitudo eius deuincta imminuitur, totum quantumuis corpus liberum, & extra laqueum habere videatur; Eundem sanè in modum & hæc virtus, si vel in vno aliquo negotiorum terrenorum vincta hæreat, tota mox mortificatur, debilitatur, & extinguitur. Et sicut aquila compeditis vngulis, in aëris sublimitatem, nisi liberata fuerit, volare nequit: ita & ista virtus, nisi à terrenis negotiis liberetur, cælestia perfectè contemplari non valebit.

33. Quisquis igitur lacrymas habet, veniat, & deploret mecum: & cui salutaris non suppetit compunctio, hoc ipsum considerans lugeat, & ingemiscat; intelligatque quomodo nonnulli, qui dum ea clari essent virtute, atque ad cælum vsque illa duce peruenissent, cælestis tamen Regni portas ingredi nequiuerunt. Est verò eiusmodi, quod dicere volo, charissimi: consecuti sunt infinitis laboribus quidam hanc, quam prædiximus, virtutem, ipsamque Regij diadematis instar exornarunt: at postmodum propter res exiguas ac viles, virtutem adeo illustrem perdiderunt, & terrenis rebus illaqueati, eam à cælestis regni ingressu impedierunt, atque excluserunt. Considera igitur diligenter teipsum, dilectissime: & caue ne hisce laqueis capiaris, & inimico ad prædam tradaris: neque admirabilem illam virtutem, quam tantis laboribus acquisiuisti, destruas ac perdas; neque eam in cælum adscendere, cęlestesque ianuas ingredi prohibeas: & ne ipsam rubore confusam coram sponsi thalamo constituas; neque vel vno aliquo capillo humi affigi permittas: ceterùm liberam illi tribue fiduciam, vocemque excelsam, vt exultans! in thalamum introeat, ac sublimi sua voce præmia laborum repetat. O miraculum ingens & obstupescendum. Sicut nanque leo animal generosissimum atque fortissimum, vnico saltem capillo in terra vinctum tenetur, atque humiliatur: ita profectò & ista virtus (quæ leoni comparatur) terrena qualibet cura, veluti capillo vno colligatur, & in terra marcescit atque vilescit. Quamobrem sobrium ac vigilem, charissime, te præbe, & te ipsum vincens, manusque admouens, capillum in te illum exiguum ac vilem abscinde: vt non in derisum venias; quemadmodum Sampson ille fortissimus, qui in vno momento & ictu oculi, solâ asini maxillâ armatus, mille viros occidit, & quasi vnum capillum, septenos validissimos funes amputauit, & seipsum à vinculis liberans, inimicos occidit, & Deo victoriam dedicauit: ortioque eius maxillam asini in fontem aquæ conuertit. Hic autem licet tantus ac talis esset, adeoque multa præclara præstitisset, semetipsum tamen per imprudentiam hostibus vinctum tradidit: humiliatusque valde est, postquàm crines ei ablati sunt, terribilesque illas suas & admirabiles vires colliga-

uit, ac perdidit. Quare & tu tibi ipsi attende, ne vlla ratione singularem hanc virtutem noxiis aliquibus rebus terrenis colligando humilies; sed liberam eam à cunctis, quibus lædi ac violari potest, reddens, adornatam & bene compositam in cælum præmitte.

34. Sic porro illam libera, quemadmodum facere solet natator aliquis, qui vt margaritam pretiosam inueniat, sese in profundum pelagi nando demittit, qua reperta, protinus in altum conscendit, totumque corpus eius ab aquis liberatur: aqua siquidem suo remansit loco, ipse verò cum diuitiis ascendit, aridamque occupauit. Ad eundem ergo & tu modum, omnibus rebus terrenis, seculique inquinamentis nudari ac liberari festina: virtuteque hac perfectè illustratus, induere eâ sicut vestimento, & die noctuque vigilanter excuba, ne ipsâ exspolieris. Nam quæ illam possederit anima, à nullo malo euerti poterit, neque à fame aut nuditate, desidia, vel morbo, paupertate, vel persecutione, aut alia quapiam tentatione diabolica violari vel lædi. Si enim sobriam ac vigilem se præbuerit, per eiusmodi magis augebitur & coronabitur, semper secundùm Deum proficiens, illustriorque euadens. Neque etiam ipsa mors eam affligere aut opprimere valebit: sed cùm ex corpore migrabit, Angeli in cælis ipsam lætantem & exultantem excipient, & Patri luminum offerent. Exultabit quoque Pater in ea, & Filius, cum Spiritu sancto. Exultabit quidem in illa Pater: quia ipsa eum dilexit, & præter illum diligere alium noluit. Exultabit autem in ea vnigenitus Filius: quoniam ipsa semper concupiuit illum, & præter eum nihil videre, vel possidere optauit. Exultauit & Spiritus sanctus super ipsam, quia templum illius sanctum fuit, & inhabitauit in ea. Exultabunt quoque super illam cæli, cum virtutibus suis, & pariter procidentes, glorificabunt Patrem, & Filium, & Spiritum sanctum, cernentes eam omni Angelica virtute compositam, & omni iustitiæ splendore decoratam. Exultabit etiam in ea Paradisus, quoniam hæreditatem in ipso acquisiuit. Gloria & magnificentia soli bono, & amatori hominum Deo; qui ineffabili suâ gratiâ regnum immortalitatis suæ nobis constituit præstititque per Iesum Christum Dominum nostrum. Amen.

Supplico

35. Supplico bonitati tuæ Domine, ſana vulnera animæ meæ, & oculos mentis meæ illumina, vt diſpenſationem tuam in me factam iugiter conſiderem. Et quoniam mens mea infatuata eſt, ſale gratiæ tuæ condias eam. Sed quid dicam tibi, ô futurorum præcognitor, qui corda ſcrutaris, & renes? Tu ſolus quippe noſti, quòd ſicut terra ſine aqua, ſitit vehementer te anima mea, & concupiſcit te cor meum: diligentes autem te, aſſiduè diuinâ tuâ gratiâ replentur. Quemadmodum igitur ſemper exaudiſti me: ita nunc quoque deprecationem meam ne deſpexeris. Ecce enim velut captiua detinetur mens mea, te ſolum Saluatorem verum requirens. Mitte ergo celeriter gratiam tuam in auxilium meum: vt veniens famem meam expleat, & ſitim mihi reſtinguat. Nam te Domine, qui abſque ſatietate delectas, concupiſco: & te lumen verum, datoremque ſalutis ſitio. Concede igitur mihi poſtulata mea: & inſtilla in cor meum vel vnam guttam dilectionis tuæ; quæ ſicut ignis in ſilua condenſa, conſumat ſpinas ac tribulos eius, cogitationes, inquam, peſſimas. Da autem mihi opulenter, & ſine menſura, vt Deus homini: & dona gratiæ tuæ mihi multiplica, vt Rex regum, & vt bonus ac pius boni piique patris vnicus filius. Quòd ſi te fortaſſe vt terrenus, vel terreni filius, repuli aut repello, irritaui & irrito: at tu, qui hydrias tua impleſti benedictione, imple quoque ſitim meam, atque gratiâ tuâ eam reſtingue. Et *Ioan. 2.* qui de quinque panibus ſatiaſti quinque millia hominum: *Ioan. 6.* de tua etiam benignitate famem mihi, Domine, exſatia. Qui duo minuta viduæ illius pauperculæ ſuſcepiſti atque probaſti: ſuſcipe quoque deprecationem ſerui tui, & da quod peto: *Marc. 12.* vt templum diuinæ gratiæ tuæ efficiar, quæ in me inhabitet; ipſaque quomodo placere tibi debeam, me doceat; & mentem meam quaſi quodam fræno conſtringat, ne aberrans peccem tibi, & lumine illo tuo priuer. Exaudi me, Domine, & præſta, vt hæres regni tui in regno tuo vocari merear: manipulosque compunctione & confeſſione plenos, precibus & interceſſionibus omnium Sanctorum tuorum, tibi gratos acceptoſque offeram. Exaudi, inquam, & ſuſcipe orationem meam, qui es ſuper omnia & in omnibus benedictus in ſempiterna ſecula ſeculorum. Amen.

36. Sobrij igitur simus & vigilemus, obsecro, fratres dilectissimi, in hoc breui vitæ nostræ tempore, & in hac vndecima hora viriliter decertemus. Appropinquauit enim iam vespera, & mercedis retributor Christus cum gloria venit: vt reddat vnicuique secundùm opera sua. Attendite itaque vobis ipsis, fratres, ne quis vestrûm de bono opere præsumens, negligenterque viuens, immensa illa Saluatoris præmia deperdat. Similis nanque est Monachus agro alicui seminato, qui pluuia ac rore rigatus incrementum capit, & fructum lætitiæ producit: sed cùm iam ad frugum tempus peruenerit, maiorem curam bono agricolæ ingerit: solicitus enim tùnc aduigilat, metuens ne vel repentina grandine, aut à camporum iumentis segetes ipsius vastentur. Ita etiam Monachus, quandiu in hoc viuit corpore, die noctuque de immortali æternaque vita solicitus sit oportet; ne per negligentiam in vanum cucurrisse deprehendatur. Gaudet exultatque agricola ac Deo gratias agit, quando messem iam suam in horrea congregauit, & compensationem laborum suorum perceperit. Eodem modo lætantur & exultant in cælis Angeli Dei, cùm quis timens Deum rectè hîc cursum suum consummauerit. Agricola cùm sua impleuit horrea, tunc in securitate constitutus epulatur atque lætatur: & Monachus quando est in suo positus horreo, hoc est, monumento, confestim diuitiæ illius in mansionem vitæ æternæ ascendunt: vbi tunc in tuto ipse erit, & bonis Dei lætus perfruetur. Nemo igitur hîc, charissimi, sit segnis, metuve tentationum aut periculorum frangatur.

37. Ceterùm qui fortis est, infirmiores sustentet ac adiuuet: qui promptitudine atque alacritate valet, pusillanimes consoletur: qui vigil est & experrectus, somno depressos suscitet: qui firmus est ac stabilis, inconstantes corripiat atque confirmet: & qui continens ac temperans est, inordinatos atque intemperantes increpet. Sic nanque simul conspirantes, pariterque victoriam de aduersario nostro referentes, illum confundemus, & cælestem Deum nostrum glorificabimus, sanctosque Angelos exhilarabimus: & eos, qui nos vident, quique de nobis audient, in Christo Saluatore nostro mirificè ædificabimus.

Sicut enim sanctorum Angelorum acies; ita est & multitudo Monachorum vnanimiter viuentium, & mentem suam ad Deum semper eleuatam habentium. Et quemadmodum mel & fauus in ore: sic responsio fratris ad proximum suum cum charitate atque humilitate. Sicut aqua frigida, in magnis caloribus sitienti: ita consolatorius sermo fratri, in tribulationibus & angustiis ipsius.

38. Quemadmodum qui manum porrigit cadenti, & erigit eum: ita admonitionis & veritatis sermo animam segnem atque pusillanimem excitat. Quemadmodum semen bonum, & electum in terra bona ac pingui: sic cogitationes bonæ in mente monachi. Quemadmodum connexio firma ac fortis in ædificio: ita & longanimitas atque alacritas in corde monachi.

39. Sicut pondus salis, viro infirmo ac debili: ita somnolentia monachi tempore suæ psalmodiæ. Sicut vincula & catenæ, aquilæ: ita & monacho, curæ atque solicitudines seculi. Vt spinæ & tribuli inter sata optima: ita sordidæ cogitationes in anima monachi. Sicut cancer, qui putrescit & curatur, sed nunquam sanitatis finem recipit: ita & iniuriarum recordatio in mente monachi. Sicut vermis corrumpit lignum: ita etiam inimicitia cor monachi destruit.

40. Vt à tinea corrumpitur vestimentum: sic à detractione inquinatur anima monachi. Sicut arbor excelsa & speciosa, sed infructuosa: ita superbus & insolens monachus. Vt fructus pulcher & delectabilis quidem exteriùs, sed putridus interiùs: sic inuidus & liuidus monachus. Sicut qui lapidem iactat in limpidum fontem, conturbat eum: ita iracunda monachi responsio commouet mentem proximi sui.

41. Quemadmodum si quis radicitus arborem fructibus plenam euellat, & in alium eam locum transplantet, fructus eius marcescunt & folia arescunt: sic & monachus proprium deserens locum, & aliò se transferens. Sicut ædificium fundamento carens, super petram: ita & monachus, qui non habet patientiam in pressuris ac tribulationibus suis.

42. Sicut quiſpiam Regi aſtans & cum eo colloquens, à conſeruo autem vocatus ſuſpiciendum & glorioſum Regis colloquium relinquat, & ad confabulationes cum ſeruo ſe conuertat: ita quoque monachus, qui tempore ſuæ pſalmodiæ mentem à Deo reflectit, & ſe ad fabulas nugaſque cum aliis conuertit. Intelligamus ergo, chariſſimi, coram quo conſtituti ſimus. Sicut enim Angeli magnó cum metu atque tremore aſtant Creatori, hymnum ei decantantes: ita & nos debemus, dilectiſſimi mei, tempore orationis atqne pſalmodiæ, puro corde & cum reuerentia atque timore coram Deo conſiſtere, ne corpore duntaxat videamur aſſiſtere atque in orationes incumbere, mente autem in negotiis interim terrenis occupemur. Quemadmodum enim ſcapha, quæ fluctibus maris circumfertur: ita & monachus, cuius mens ſeculi negotiis curiſque diſtrahitur. Quare colligamus cogitationes noſtras, ſegregemuſque eas à terrenis negotiis, fratres: vt gloriam apud Deum noſtrum obtineamus.

43. Suſtineamus fortiter aduerſarij noſtri tentationes: vt cum Angelis glorificari mereamur. Gloria quippe eſt monacho, patientia in tribulationibus. Gloria monacho, longanimitas charitati coniuncta. Gloria monacho eſt cùm nullas res præſentis ſeculi poſſidere cupit. Gloria monacho, & laus coram Deo & Angelis eius, eſt humilitas & ſimplicitas cordis. Gloria monacho eſt, quieti atque vigiliis inſiſtere, & corde compungi, ac flere in orationibus ſuis. Gloria monacho eſt, diligere Deum ex toto corde, & proximum ſicut ſeipſum. Gloria monacho eſt, temperantia ab eſcis, & à multiloquio linguæ. Gloria monacho eſt, quando verba eius operibus conſonant. Gloria monacho eſt, dum ſe in loco ſuo ac cella continet, neque huc illucque inſtar ſtipulæ à vento raptatæ tranſportatur atque vagatur. Hei mihi, dilectiſſimi mei, quia factus ſum ſicut machina ſeu follis fabri ferrarij, quæ repletur & euacuatur, nihilque ex vento, quo diſtenditur, retinet. Sic & ego virtutes gregis Chriſti enarrans, ab his omnibus quamlongiſſimè receſſi. Gloria & magnificentia infinitæ bonitati ipſius: qui nos quantumuis indignos, ſuâ dignos gratiâ effecit. Amen.

44. Fratres mei chariſſimi, ſi quis veſtrûm ſordidis ac turpibus cogitationibus præoccupatus fuerit, non deſidia aliqua atque ſegnitie obtorpeſcens ſeipſum in deſperationem tradat; ſed cor ſuum coram Deo effundat, & ingemiſcens cum lacrymis dicat: Exurge Domine, & intende iudicio meo, Deus meus & Dominus meus, in cauſam meã. *Pſalm. 34.* Iudica me Domine, ſecundum iuſtitiam tuam: opus manuũ tuarum ſum ego, cur dereliquiſti & deſpexiſti me? Cur faciem tuam auertis à me, & humilitatis meæ obliuiſceris? *Pſalm. 43.* *Pſal. 142.* Quia perſecutus eſt inimicus animam meam, humiliauit in terram vitam meam. Infixus ſum in limo profundi, & non *Pſalm. 68.* eſt ſubſtantia, apprehendat me manus tua Domine, ne peream. Si ita oratione perſtiteris, & Deum inuocaueris; confeſtim benignus ac miſericors Dominus mittens gratiam ſuam in cor tuum, conſolabitur te: & requiem à laboribus atque doloribus tuis, & ab omni impugnatione inimici, quam ſuſtines, tibi conferet.

45. Cùm ergo talem habeamus Dominum, tam pium, tamque miſericordem; non ſegniter agamus, neque negligamus noſtram ſalutem. Quandiu enim hîc adhuc ſumus, miſeretur, ſaluat, ac reficit nos, & iniquitatibus noſtris ignoſcit, ſi ipſi voluerimus, & ex corde ipſum requiſiuerimus. Quis igitur non admiretur? Ecce enim per lacrymas breuiſſimi huius temporis, infinita peccata dimittit *Matth. 20.* nobis: & ipsâ quidem vndecimâ horâ, innumerabilium nos vulnerum labe fauciatos, per lacrymas ſanat; rurſuſque cùm ſanauerit, mercedem lacrymarum nobis confert. Iſtud quippe conſuetum gratiæ ipſius munus eſt, vt poſtquàm ſanauit, etiam præmia ſanitatis liberaliter exſoluat. Non ergo negligamus, fratres, ſed operam demus, vt curemur atque ſanemur. Hîc enim per ſuam gratiam miſeretur, & ignoſcit Deus: illic autem non item, ſed iuſtum ibi iudicium & vltio deſeruiet, & factorum omnium retributio. Illic miſericordiſſimus ille Abraham, immitis atque immiſericors reperietur. Et qui pro Sodomitis, vt ſaluarentur, fuerat deprecatus; illic vel pro vno peccatore non ſupplicabit, vt miſericordiam obtineat.

46. Non ergo ſinamus mentem noſtram terrenorum negotiorum vinculis conſtringi, fratres: ſed imitatores, &

consortes fieri studeamus sanctorum Patrum. Non recedamus ab illorum viuendi instituto; ne (quod absit) & eorum priuemur gloriâ. Adnitamur sedulò, vt cum perfectis viris coronemur: sin minùs, saltem inter extremos, qui Domino placuerunt, laudari mereamur. Beatus ille profectò est, qui inter perfectos contendit coronari: sicut contrà miser & infelix, qui hoc tempus vitæ suæ negligenter transegerit, vt indignus sit etiam cum minimis collaudari. Beatus, qui corona & hæreditate dignus inuenietur Sanctorum, vocemque illam benedictam audire merebitur, dicentem: Venite benedicti Patris mei, possidete paratum vobis regnum à constitutione mundi.

Matth. 25.

47. Quam illic, obsecro, tunc fratres, excusationem habebimus, si nunc hîc neglexerimus? Secularis quidem aliquem fortasse prætextum inuenire poterit, quo suam negligentiam excuset, vtpote variis seculi rebus distractus: nos verò quid dicemus, aut quæ impedimenta prætexemus? Vereor sanè ac pertimesco, ne fortè hi, qui modò hîc nos laudant & celebrant, illic tunc nos irrideant: & qui beatos hîc nos prædicant, illic nobis illud ipsum exprobrent atque insultent. Ne ergo, charissimi mei, dulcescat nobis hîc negligentia & mundi solicitudo; vt non postea illic nobis amarescat æternus ignis & vermis nunquam dormiens. Quare resipiscamus ac pœnitentiam hîc paululum agamus, dilectissimi, dum tempus adhuc suppetit, vt ab æterno illo igne liberemur. Ploremus in hac vita modicũ: vt luctum ac planctum illum sempiternum euadamus. Annon creditis Saluatoris nostri sermoni, quod repentè sicut fulgur coruscans, ita erit & aduentus eius? Non intelligitis, quia fama præit: ecce hîc, ecce illic? Timeamus igitur, & attendamus nobis ipsis, ne subitò nos imparatos extrema illa præoccupet necessitas; incipiamusque tunc nosipsos culpare ac reprehendere, nihil proficientes. Credite mihi, charissimi, quia postrema iam hora est: credite quia consummatio istius seculi nunc appropinquat. Videte igitur, ne fortè impleatur in vobis Prophetæ sermo, qui dicit: Væ his, qui desiderant diem Domini. Attendamus nobis, & totis viribus adlaboremus, ne inueniamur sicut seruus ille, quem adueniens dominus eius, inuenit deliciis vacan-

Luc. 17.

Amos 5.

Matth. 24.

tem, & negligentiâ torpentem; partemque eius cum infidelibus ponens diuisit eum: sed importunè potiùs, atque assiduè Dominum nostrum Iesum Christum glorificemus ac deprecemur, vt à tenebris illis & à stridore dentium nos liberet, suoque regno dignos efficiat.

48. Obsecro te, Saluator mundi Christe Iesu, respice in me, & miserere mei, & eripe me à multitudine iniquitatum mearum. Irritaui enim ac spreui omnia bona, quæ fecisti mecum à iuuentute mea; irritaui, inquam, & irrito. Me etenim rudem atque imprudentem, fecisti vas plenum scientiâ ac sapientiâ: & multiplicata est super me gratia tua, quæ etiam meam satiauit famem, & refrigerauit sitim; mentemque meam tenebris plenam illuminauit, & cogitationes meas ab errore reuocauit. Et nunc Domine Deus meus, adoro & imploro ineffabilem benignitatem tuam, infirmitatem meam confitens, remitte paululùm vndas gratiæ tuæ, illamque mihi in thesaurum tuum asserua, vt rursus ipsa mihi lux sit in die illa tremenda. Ne igitur irascaris mihi, benignissime Domine: quia enim inundationis illius fluctus ferre non sustineo, ideo audacter ac temerè deposco; nam supra modum multiplicata est in me, meaque infirmata est lingua, illam eloqui atque explicare nequiens. Figura ac splendor infinitæ gloriæ benedicti Patris, aliquid iam mihi ex eius inundatione remitte: nam ignis instar renes meos & cor meum adurit. Dona autem eam illic mihi rursus, & in Regno tuo me salua: neque iniquitatum mearum memineris. Quia verò etiam postulare audeo: concede mihi, obsecro, postulata mea: & fac mecum mansionem vnà cum benedicto Patre tuo, in die reuelationis tuæ; quia tu solus vitæ meæ dator ac Saluator & protector es. A cunctis notis meis iniquitates meas operi, & lacrymas meas suscipe, planctusque ad te meus appropinquet. Recordare quoque lacrymarum mearum quas coram sanctis tuis Martyribus effudi: vt in horâ illâ expauescendâ misericordiam consequar, & sub alis gratiæ tuæ protegar. Nam si mecum secundùm iniquitatum mearum merita facere volueris, sustinere nequibo. Ostende igitur in me indignum peccatorem, Domine, ineffabiles diuinæ clementiæ tuæ diuitias: meque latronis illius fac consortem ac socium, qui per vnum ver-

bum iucunda paradisi virentia consecutus est; idque obtinuit, quod perfectis quibusque repromissum est. Illuc, quæso, benignitate tua introducas me: abscondarque ibi in medio arborum eius, ac locum videam, vbi Adam occultatus est, cum alacritate atque lætitia; Vbi ei dictum est: Adam, vbi es? Illicque benignitati tuæ gloriam & honorem offeram, quia preces ac lacrymas meas exaudisti, & cunctas iniquitates meas deleuisti. Ponam in conspectu tuo lacrymas meas Domine, vt consolationem accipiam in repromissione tua: vt retrorsum auertatur inimicus meus; territusque conturbetur, dum in loco me conspexerit, quem præpararunt miserationes tuæ. Confundatur verò inimicus, qui in loco me iudicij videre expectauerat, confususque diffugiat: quia voluntas eius in me non fuit, neque impura atque polluta eius cogitatio perfecta in me est. Ita deprecor, benignissime ac misericordissime Domine, qui solus absque peccato es, immaculatus, & incontaminatus; ineffabilem super me tuam bonitatem ac misericordiam effunde, & præsta, vt ego & omnes diligentes te, hæredes regni tui effecti, tuamque gloriam contemplantes, bonitatem tuam semper adoremus, dicamusque cum iucunditate, vno pariter ore cuncti, qui immensam atque ineffabilem illam tuam promeruimus cernere pulchritudinem: Gloria Patri, qui creauit nos: Gloria Filio, qui saluauit nos: Gloria Spiritui sancto, qui preparauit nos, in infinita ac sempiterna secula seculorum. Amen.

S. P.

S. P.
EPHRÆM
SERMO III. ASCETICVS.

ADINSTAR PROVERBIORVM.

1.
Vi credit in Filium Dei, habet vitam æternam. Qui credit in Filium Dei, non concludentur gressus eius: & si per ignem transierit, non ei flamma nocebit. Qui in Filium credit Dei, sicut dicit Scriptura, flumina de ventre eius fluent aquæ viuæ. Magna lignorum strues auget flammam: & timor Dei scientiam in corde hominis multiplicat: operis autem executio scientiam confirmat. Aduerte diligenter, ne dum seminas verbum Domini tui, superueniat inimicus, qui de suo commisceat zizania: cùm moris sit ei per bona operari mala. A Domino gratiam postulemus: vt nobis scientiam præbeat, & intellectum vigilandi, ac temperatè agendi in omnibus. Fornax aurum probat atque argentum: timor autem Dei cogitationes hominum. Vt faber apud incudem vasa vtilia perficit: ita timor Domini cor expiat impuris cogitationibus eiectis, & cum prudentia atque scientia eloqui verba docet. Demus ergo gloriam & honorem ei, qui timorem suum nostris cordibus infundit: quoniam ipse hominem docet scientiam. Initium sapientiæ, timor Domini: intellectus autem bonus omnibus facientibus eum. Pietas autem in Deum, principium sensus.

Ioan. 3. Esa. 43. Ioan. 7. Matth. 13. Prouerb. 127. Psalm. 93. Psal. 110.

2. Sapiens Christi præcepta custodiet, & qui ambulat in iis non confundetur in æternum: qui verò relinquit ea, insipiens ac vana spes illius est: at qui in veritate seruat ea, de

morte ad vitam translatus est, & in æternum non videbit tenebras, & in die obitus inueniet gratiam. Angeli fideles animam illius deducent; & super firmam ac stabilem petram fundamentum eius erit, & hæreditatem vitæ æternæ capiet. Hic autem beatissimus: quia voluntatem Creatoris sui facere nouit. Tuba signum edente, exercitus præparatur ad bellum; at tempore certaminis, non omnes bellatores ac pugiles. Multi habitu monachi, at pauci certatores: tempore autem tentationis monachi probatio apparet. Ante obitum neminem prædicaueris beatum: & ante mortem ne desperaueris quemquam. Neque iustum teipsum & irreprehensibilem coram Domino dixeris: quæ enim te latent, Deo aperta sunt & manifesta. Credere porro oportet, quòd si sustinuerimus ipsum, erit tempus operi nostro.

3. Volo Dei præcepta reipsa seruare, & insignis esse inter fratres: aut præcepta transgredi, & illis esse abominabilis. Qui vniuersam didicit Scripturam, & Christi mandata despicit, vapulabit multis: at qui voluntatem Domini facit, hic perfectus vir æstimabitur. Non locus viro perfecto, sed discretio ac iudicium appetendum: at infirmioribus, locus optimis regulis directus conuenit. Et quis perfectus est vir? qui Dominum in veritate diligit, & proximum suum sicut seipsum.

Luca 12.

4. Deum time, & inuenies gratiam. Nam timor Domini, mores gignit, quibus constant virtutes. At timoris expers securitas æmulationem amaram parit atque contentionem, & his similia. Timor Domini, fons vitæ. Timor Domini, munitio animæ. Timor Domini mentem spiritalem dirigit. Timor Domini, animæ tutela. Timor Domini, gratiam in omni præbet conuersatione timentibus Dominum. Timor Domini, gubernator est animæ. Timor Domini, animam illuminat. Timor Domini, malitiam tabefacit. Timor Domini, passiones imminuit. Timor Domini, dilectionem auget. Timor Domini, omnem concupiscentiam malam exsiccat. Timor Domini, voluptatem præscindit. Timor Dei, animæ schola est, & spem ei bonam annuntiat. Timor Dei, pacem administrat. Timor Dei, ani-

mam ſpiritu ſanctæ intelligentiæ replebit, ſceptrumque cæleſtis regni tradet ipſi. Non eſt inter homines illo maior, qui timet Dominum. Qui Dominum timet, ſimilis eſt viro multos ad viam ſalutis adducenti. Qui timet Dominum, ſimilis eſt ciuitati ſupra montem poſitæ, muriſque munitæ: à cuius conſpectu improbi contremiſcunt dæmones. Anima timens Dominum feliciſſima eſt, quoniam ante ſe ſemper iuſtum proſpicit iudicem. Si Dominum times, eius ſerua mandata, & non confundêris.

5. Eſt qui locum relinquit propter Virtutem, & eſt qui deſerit locum propter otium atque inobedientiam: & eſt qui perſequitur ob hæreditatem. Eſt qui multa indagat, cupiens addiſcere ſapientiam: & eſt qui multa inueſtigat ob inanem glòriam. Eſt qui obedit propter præceptum Chriſti: & eſt qui obedientem ſe præbet ambitionis & turpis lucri gratiâ. Eſt qui currit & certat ob charitatem Chriſti: & eſt qui currit ac decertat causâ vanæ gloriæ. Eſt qui proximum collaudat ob ſtudium complacendi hominibus: & eſt qui proximum commendat ob præceptum Chriſti, eſtque qui proximum deturbat ac deijcit propter ingluuiem ventris. Eſt qui ſeipſum humiliat ob præceptum Chriſti: & eſt qui ſeipſum abijcit ex inſipientia. Eſt qui vehementer intentus eſt operi causâ auaritiæ; & eſt qui plurimùm operatur propter beneficentiam. Eſt qui operatur, quando non oportet: & tempore laboris non operatur. Eſt qui pſallit & clamat dum non oportet: & tempore pſalmodiæ ſilet, aut de rebus inutilibus cum proximo loquitur. Eſt qui vigiliis intentus eſt, quando minimè oportet, & vigiliarum tempore obmurmurat. Scriptum eſt: Infernus & perditio manifeſta apud Dominum: & quomodo non corda hominum? *Prouer. 15.*

6. Initium rectæ vitæ inſtituendæ eſt lacrymas adhibere in oratione. Diuinas porro audire ſcripturas, iuſtæ veræque prudentiæ principium eſt. Infiniti autem libri in auribus imprudentum pro nihilo putantur. Et quis imprudens atque inſipiens, niſi qui timorem ſpernit Domini? Nam ſcriptum eſt: Sapiens corde ſuſcipiet mandata. Da ſapienti occaſionem, & ſapientior erit: notifica iuſto, & addet ad recipiendum. Filius eruditus ſapiens erit: ſtulto autem, miniſtri lo- *Prouer. 10.*

co vtetur. Segnes indigebunt pecuniâ: strenui verò diuitiis fulcientur. Sapiens timoratus declinat à malo: at insipiens sibi ipse confidens, admiscetur iniquis. Iracundus citra consilium agit: at vir prudens multa suffert.

7. Honora Dominum, & viæ tuæ prosperabuntur. Honora sacerdotem atque presbyterum, vt in te benedictio oris ipsorum veniat. Honora senes tanquam qui diu multúmque Christo seruierunt. Honora fratres tuos velut Christi seruos, vt ab ipsis diligaris.

8. Si quietem atque silentium, frater, amaueris; nauigationem tuam in tranquillitate perficies. Qui cellæ suæ quietem fugit, terrena imaginatur: at qui internum opus curat, quæ sanctis præparata sunt in cælis concupiscit.

9. Perspicit Dominus cogitationem monachi appetentis Sacerdotium: at magnus sanè gradus est Sacerdotium, si immaculatum peragatur.

10. Rex Christi amans, beatus est: nam in benedictionibus relinquet memoriam suam, & laudatio eius in cælo erit & in terra. Rex infidelis non nouit sapientiam in vita sua: & moriens in maledictionibus memoriam suam relinquet, & opprobrium eius in æternum non delebitur. Ora iustorum benedicent illum: * at iniustus nō miserebitur animæ suæ; nequaquam enim iudicium atque iustitiam in terra faciet. Nam scriptum est: Qui calumniatur pauperem, multa facit quæ non oportet. Non facias violentiam pauperi; inops enim est. Neque inhonores imbecillum in portis: Dominus enim iudicabit eius iudicium. Scriptum quippe est: Libera eos, qui ducuntur ad mortem. Et non tradas famulum in manus Domini: ne fortè maledicat tibi, & extermineris. Nam scriptum habetur: Qui aliorum lætatur ruinâ, non erit innocens: Ille autem cuius viscera commouentur, benedictionem consequetur.

* Sc.

Prou. 22.

Prouer. 24.

Prouer. 17.

11. Fidelis viri, omnes mundi pecuniæ: at infidelis viri, ne obolus quidem. Deo dat mutuum qui pauperis miseretur: & secundùm ipsius munus retribuet ei. Scriptum est: Pondus magnum & pusillum, & mensuræ duplices, immunda sunt apud Dominum, & vtraque, & qui facit ea. Qui proximo fodit foueam, incidet in eam. Time igitur Dominum, & in die mala liberabit te.

Prouer. 20. iuxta lxx.

Prouer. 26. & Eccl. 20.

12. Rex impius curabit portus & littora maris: at qui peritus ac prudens est intellectu, munitiones opportunas non negliget. Hæc autem ambo in corde Regis per multam experientiam & humanitatem oriuntur. Rex fidelis semper in memoria habet iudicium æternum: & qui iusti meminit iudicis, non obliuiscetur liberationis animarum, quæ in necessitatibus constitutæ sunt atque angustiis, quæque in carceribus & exiliis detinentur. Beatus vir, qui in temporaria ac momentanea sua potestate, permanentem gloriam possidet. Nam qui hodie Rex, cras morietur: at qui facit voluntatem Domini, manet in æternum. *Eccli. 10.*

13. Medicus probatus, ex vulnerum experientia redditur. Multæ deliciæ varias passiones & infirmitates generant: at laboriosa operatio in præsenti quidem laborem ac defatigationem continet, postea verò sanitatem & valetudinem prosperam. Ne carnis esum, monache, appetas: & ad ebrietatem ne vinum bibas: vt ne crassa ac stupida reddatur mens tua: nam seculares alioquin curæ te non deficerent. Circumcirca detonde palmam, & in altum excrescet: ab anima autem mundanas solicitudines reseca, & ad virtutem se conuertet.

14. Qui maledicta atque conuitia, iniuriásve patienter sustinet; similis est illi qui in cauea leonem concludit: at qui resistit, similis est perdenti seipsum.

15. Ante omnes ad synaxim contendere, bonum & laudabile est: synaxim autem absque necessitate ante faciem relinquere, malum est & nequaquam laudabile.

16. Accipe, frater, & diuinas scripturas ausculta, vt lucrum referas. Nam quemadmodum in æstu haustus aquæ frigidæ propinatus viro itineranti: sic etiam diuini sermones irrorant animæ. Si auscultare volueris, excipe: & si audieris, sapiens eris; at si etiam verbum audire grauaberis: quantò magis id reipsa præstare? Hinc igitur teipsum agnosce, quòd negligens sis, sicut & ego.

17. Ingredientibus porro nobis in domum Dei, ne mente euagemur ac distrahamur: sed contemplationi operam det interior noster homo. Orantes autem dicamus: Pater noster qui es in cælis: ne fortè alienæ cogitationes nostram mentem conturbent. Cùm verò in oratione constiteris, co-

ram quo aſſiſtas cognoſce; ſitque anima tua & cor tuum totum ad eum. Intellige quod dico: Si vir quiſpiam arrepto ſacculo argenti in manu ſua, ad nundinas conceſſerit, volens coëmere boues: nunquid porcos cogitabit? ſin autem & aſinos comparare velit: nunquid canes attendet? nonne tota cogitatio ipſius in iis verſabitur, quæ cupit ne fortè irriſus etiam quæ in manibus erant, deperdat? Quòd ſi etiam, qui proximus aſſiſtit tibi frater corpore infirmus, inceperit tuſſire, aut multùm expuere: ne turberis propter eum: ſed memineris, multos ſeſe ægrotorum & mutilorum obſequiis tradere.

18. Si corpore ſanus ſis, ne extollaris: ſed time. Nam quemadmodum multichordis cithara in manu viri: ita omnis caro in manu Ieſu Chriſti Saluatoris noſtri. Scriptum habetur: Omni tempore oculi prauorum excipiunt mala: at boni in quiete ac tranquillitate erunt ſemper. Viæ vitæ, excogitationes intelligentis, vt declinans ab inferno ſaluetur. Scriptum eſt: Non amabit indiſciplinatus corripientes ipſum: & cum ſapientibus non conuerſabitur.

Prouer. 15. iuxta 70.

Prouerb. 15 iuxta 70.

Prouer. 14.

19. Qui ignominiâ pauperem afficit, peccat,: at qui pauperis miſeretur, beatiſſimus. Scriptum quoque eſt: Si ceciderit inimicus tuus, ne læteris malis illius: & in ſupplantatione eius ne extollaris: quoniam videbit Dominus, & non placebit ipſi, auertetque humeros ab ipſo. Qui obſtruit aures ſuas ne infirmum ac pauperem audiat: ipſe quoque implorabit, nec erit qui exaudiat.

20. Ne glorieris de craſtino, ignoras enim quid pariet proximè ſequens dies. Ne committas mala, vt non te comprehendant mala. Noli gaudere obtrectationibus, vt non efferaris. Scriptum reperitur: Qui verbo reſpondet, priuſquàm audiat, temeritas ipſi eſt & improperium.

21. Non oblectatur pater filio indiſciplinato: at filius bonis imbutus diſciplinis, ſapiens erit; non quidem in multifaria literarum ſapientia, ſed ſicut ſcriptum eſt: Initium ſapientiæ timor Domini. Noſſe porro legem Domini, mentis eſt bonæ. Fides mentem bonam parit: mens autem bona fons aquę viuæ exiſtit: & qui eam poſſidet, aquis eius imple-

Eccli. 27.

bitur. Abſque oleo non ardebit lucerna: & ſine fide nullus poſſidet eam.

22. Scriptum eſt: Qui repellit diſciplinam, odit ſeipſum: at qui reprehenſiones obſeruat, ſuam diligit animam. Ne citò ad pugnam irruas: ne pœniteat te in nouiſſimis tuis. Melius eſt nomen bonum, quàm diuitiæ multæ: & ſuper argentum & aurum, gratia bona. Abſque potentia non ædificatur turris: & abſque ſcientia, non rectè attingitur virtus.

23. Non eſt menſura patientiæ, ſi humilitati admixta reperiatur. Donum patientiæ à Domino eſt, & diligentibus ipſum donabit eam: & qui eam tenent, ex multis tribulationibus liberabuntur.

24. Inſipiens multiplicat ſermones: at qui labiis temperat, intelligens erit. Prudens monachus mittitur ad miniſterium: & qui vident eum, Domino dabunt gloriam. Inſipiens & temulentus in pagis & vicis turpiter atque indecorè ſe gerit: hic autem præfectum ſimul & fratres pudore atque dedecore afficit. Expers timoris Domini ſecuritas, cogitationem puerilem parit: at timor Domini, etiam iuuenes, ſenes reddit. Dominum honora, & ſecularem ne ſcandalizes. Prophetam imitare Samuelem: quoniam & Deo gratus extitit, & homines ædificauit: filij autem timoris Dei expertes in framea ac iaculo ceciderunt. Iuueni temerario ne confidas, vt neque homini ſeni agenti quæ non decent. Qui autem timet Dominum, curabit populum ſuum.

Prouer. 10. & Eccl. 10.

1. Reg. 2. 3.

25. Pietas atque religio in humilitate & charitate exaltat caput monachi, & in tempore viſitationis ipſius reſplendebit. Abominatio atque inuidia ſub pietatis velamine occultata, aqua eſt amara in aureis vaſis contenta: cui ſi vitæ lignum immiſeris, etiam dulceſcet. Nam ligno dulcis facta eſt aqua, & cunctæ doloſi hoſtis inſidiæ per crucem Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti ſublatæ & exterminatæ ſunt.

26. Dilectio oculos mentis illuminat: qui autem inimicitias & contentiones amat, ſimilis eſt ei, qui aſſiduè manum ſuam in foramen aſpidum immittit. Quemadmodum vermis in ligno: ſic vana gloria in monacho, ſic & auaritiæ deſiderium in corde hominis. Ne teipſum exaltes vt non

Psalm. 146. corruas, & animæ tuæ ignominiam adducas. Suscipit enim mansuetos Dominus: peccatores autem vsque ad terram deprimit. Qui seipsum extollit, dedecus sibi ipse conciliat: at qui proximo in humilitate seruit, glorificabitur. Qui proximi commiseratione in die tribulationis eius ducitur, etiam ipsius semper miserebitur Dominus: misericordia enim viri, velut sigillum cum ipso. Est vir etiam nihil in potestate sua habens, mitis atque misericors: qui deinde facultatem consecutus, valde promptus ad iubendum & imperandum indiscretè redditur: sublata autem ab eo potestate ac præfectura, etiam à seipso imperata ferre nequit: qui quidem tanquam insipiens, suam ipsius imbecillitatem non nouit.

27. In cunctis, frater, operibus tuis memorare nouissima tua, & in æternum non peccabis. Ne superbias, neque dilateris, sed teipsum humilia: vltio quippe impiorum, ignis est & vermis. Posside timorem Dei, vt & dæmones te reformident: nam quæ fucata sunt atque fictitia, semper vana.

28. Si cuncti mandare & imperare voluerimus: quis subditus erit, aut obediet? Si cuncti honorari desideramus, quis honorem exhibebit? Vir sapiens imperare recusat, non autem obtemperare; præcepto illius satisfaciens, qui dixit: Matth. 20. Si quis voluerit inter vos magnus fieri, erit vester minister. Et quicunque voluerit inter vos primus esse, sit vester seruus: sicut filius hominis non venit ministrari, sed ministrare, & animam suam dare in redemptionem pro multis. Principem seu Ducem te constituerunt? ne extollaris animo: Eccli. 32. iuxta 70. esto autem inter illos, sicut vnus ex ipsis, menteque reuolue labores tuos priores; & intellige illos, qui tibi iam parent, in iisdem versari; eosque noli negligere, sed sedulò eorum Prouer. 14 iuxta 70. curam gere. Scriptum habetur: In magna gente gloria Regis: deficiente autem populo contritio & exitium Principis. Vir longanimis, valet prudentiâ: at pusillanimis, imprudentiâ laborat. Optemus digni fieri acceptione donorum, & digni effecti nosipsos parui faciamus.

29. Qui fratris sui curam gerit in disciplina & correptione Domini, grata & accepta Deo anima ipsius erit: qui autem despicit vitam eius, in Deum peccat. Super ignorantia fratris

fratris tui, ne extollaris: non enim est tibi gloria ad confusionem. Promotioni fratrum ne inuideas; ait enim Scriptura: Maius gaudium non habeo, quàm vt audiam filios meos in veritate ambulantes. Scriptumque reperitur: Quibus deest gubernatio, vt folia decidunt: salus porro in multis consiliis. Si intelligentiâ atque scientiâ frater polleat, ne contristes spiritum eius, siquidem piè ac sanctè ambularit. Sicut enim Iacob egit cum Laban Syro: ita & tu vultum tuum ad ipsum conuertere debes. 3. Ioan. 1. Prouer. 11.

30. Scientem atque intelligentem teipsum denominas? ex tuis te operibus cognosce. Nam sicut corpus sine spiritu mortuum est: ita quoque cognitio absque operatione est otiosa atque superuacanea. Signum bene institutæ vitæ in nouitio monacho, est abstinere à vinolentia & loquacitate in humilitate: nam qui illis gaudet, vitam bonam atque religiosam peragere non poterit. Ne fratrem tuum ad ebrietatem bibere vinum cogas, etiamsi degustauerit; multo enim tempore extruitur nauis, quæ minimo ictu ac momento temporis conteritur. Adolescentem mansuetum tua diligat anima, & supra vires ne grauaueris eũ: vt animã ipsius salues in Domino, referasque immarcessibilem coronam gloriæ, cùm apparuerit pastorum Princeps.

31. Vndique circummunitam tene domum tuam, & ne patiaris perfodi premunitionem tuam, ne fortè per fossuram ingressus inimicus, domum deprædetur ac spoliet: sisque euersionis ac ruinæ causa & auctor. Præbe indigenti, & noli dicere: Non opus habet, ne fortè indigẽtiæ nomine, recta disciplina labefactetur. Ex quibus dispensauit tibi Dominus, cura illum: ne fortè tanquam amoris affectione carentes, atque immisericordes iudicemur. Audiamus, fratres, eum, qui ait: Habentes alimenta, & quibus tegamur, his contenti simus. 1. Tim. 6.
Nam qui volunt diuites fieri, incidunt in tentationem & laqueum diaboli, & desideria multa, & nociua, quæ mergunt homines in interitum & perditionem. Radix enim omnium malorum, est cupiditas.

32. Totis viribus tuis honora patrem tuum, & ne irritas facias leges eius, qui te genuit in Domino: eo enim modo non præualebunt aduersùm te improbi dæmones. Animam tuam valde coram Domino humilia, & gratiam inue-

nies. Domos quippe contumelioſorum diſturbat, diruitque Dominus: illorum autem loco, plantat atque producit mites. Hominem à peccato ſe abſtrahentem conuiciis ne excipias, neque virum in ſenectute ſuâ dedecore afficias: etenim ex noſtra quoque ætate ſeneſcunt. Infirmum ne aſperneris, aut negligas; quoniam ſcriptum eſt: Qui obturat aures ſuas ne infirmum audiat, & ipſe inuocabit, & non erit qui exaudiet. Odibilis in vicinia atque parœcia ſua reddetur, qui verba atque ſermones è domo in domum transfert: vir autem prudens quietem amat.

Prouer. 21.

33. Ne cellam ingrediaris fratris tui, antequàm ad oſtium pulſes: non enim quieti congruit perturbatio. Sagax atque intelligens præfectus animas iunget fratrum ſuorum, in correptione & diſciplina Domini: qui autem contemnit, detrimentum patietur. Honorem ſenibus defer propter Dominum: & ob peritiores quoſdam ex fratribus, ne ſenes ad opus compellas: nam carnes iuuentutis ſuæ in exercitatione attriuerunt, & ſufficit recta conſcientia timenti Dominum. Non bonum eſt homini operari valenti, in otio panem comedere, cùm dicat Apoſtolus: Sine onere me vobis ſeruaui, & ſeruabo. Scriptum enim eſt: Beati miſericordes, quoniam ipſi miſericordiam conſequentur. Proximum ne iniuriâ affeceris, loci prætextu: non enim in columnis conſiſtit Eccleſia, ſed in hominibus, quoniam ſcriptum eſt: Væ ei, qui multiplicat ſibi quæ non ſunt ſua; vſquequo & aggrauat torquem ſuam grauiter. Quia repente conſurgent, qui mordeant eum, & vigilabunt inſidiatores tui, & eris in rapinam illis. Qui ædificat domum ſuam ex iniquitate, teſtimonium auaritiæ ædificat ſibi, nam omnem viam iniuſtam oderunt ſancti.

2. Cor. 11. Matth. 5. Abac. 2. ſecund. 70.

34. Magnum in cœnobio periculum eſt puerulus, niſi rectè regatur atque inſtituatur: Beatus autem ille, qui talem educat ex Dei præſcripto ac voluntate. Non exiguum ſibi damnum conciliat paſtor, qui extra ouile dormit ouium: ſomnolentia enim paſtorum, luporum eſt gaudium. Si ſub tuis frater humiliatus ſit manibus, noueris non cauſâ timoris tui id fieri: at Domini potiùs memineris, propter quem & ipſe ſuſtinet, & ne diuexes eum.

35. Noli ſectari lucrum, quod animæ detrimentum in

ſe continet: quid enim animâ pretioſius? Melior eſt Monachus pauper, vitam quietam degens cum humilitate, quàm diues monachus, ſuperbia & elatione animi tumens.

36. Ne iuramento te cum fratre obſtrinxeris: ſed charitatem ac pacem habeto in timore Dei. Vide monache, ne dum iis, qui mundana ſapiunt, placere cupis, rectum monaſticæ vitæ inſtitutum deperdas: ſed in timore Dei tota die perſiſte. Monachus murmurator in multis detrimentum patietur: qui verò viriliter ſuffert, hæreditabit gaudium.

37. Ne ſimus puſillanimes, chariſſimi: non enim ſemper in hac vita eſſe nos oportet. Quodcunque quis propter Dominum egerit, hoc totum ipſi lucro erit. Nam eſca ventri, & venter eſcis: Deus autem & hunc & has deſtruet. Si tibi ipſi attendas, ô monache; primùm quidem tui ipſius miſereris: poſtea verò & eos qui te diligunt, gaudio afficis; cùm dicat Sapientia: Fili, ſi ſapiens tibi fueris, ſapiens eris & proximo: ſin autem malus euaſeris, ſolus mala exantlabis. Intellige quod dico, monache: ne foris pietatem oſtendas, in cella verò te arrogantem atque ſuperbum præbeas: ne ſimiles reddamur ſepulchris dealbatis, quæ exteriùs quidem apparent alba; intus verò plena ſunt oſſibus humanis & immunditia. In omni enim loco vnus eſt Deus, cui ſit gloria in ſecula. Amen.

1. Cor. 6. *Prou. 9.* *Matth. 23.*

38. Reprime porro cogitationem ſuperbiæ, priuſquàm te ſuperbia deprimat. Deſtrue cogitationem arrogantiæ, antequam ipſa te ſubuertat: effringe atque exclude concupiſcentiam, priuſquàm te concupiſcentia elidat ac conterat. Ne fratri ſuam inſtabilitatem improperaueris: ne fortè & tu in idem vitium decidas. Si apud magnum aliquem ſenem reſederis, non ſolùm eius virtutes enarra, ſed & vitam imitare: hoc enim tibi vtile erit.

39. Erga nouitium patiens & longanimis eſto: omnia enim Domino ſunt poſſibilia: Nouitius autem humilitatem auerſans, ſcutum contra aduerſarium non tenet, taliſque variè conteretur. Qui carnalem requiem appetit, multos ſibi dolores acquirit: at qui longanimus eſt ſaluabitur. Prudens atque intelligens Præfectus, non contem-

net audire sermonem dubium nouitij, vnà cum seniore ipsius: & peritus atque discretus certitudinem rei indagabit: ipsosque in timore Domini coniunget atque componet. Qui in cœnobio sermones multiplicat, contentiones & odia sibi accumulat; at qui seruat os suum, diligetur.

40. Bona obedientia, charissime, quæ propter Deum præstatur. Et in hoc cognosce obedientiam, quæ est grata & accepta Deo: Obedientia quæ propter Deum suscipitur, plena sanctificationis est vsque ad mortem. Pro anima tua decerta, & ne confundaris in casu tuo: est enim confusio adducens peccatum, & est confusio gloriæ & gratiæ. Si in ægritudinem aut tribulationem aliquam incideris, charissime, memineris dicti illius: Fili, noli negligere disciplinam Domini neque fatigeris, dum ab eo argueris. Quem enim diligit Dominus, corripit: flagellat autem omnem filium, quem suscipit.

Eccli. 4.

Prov. 3.

41. Qui carceris custodia conclusus, videtur repugnare Regi, quid tandem proficere poterit? at qui procidit coram eo, & obsecrat, hic potiùs misericordiam consequetur. Frater quidam aliquando ægrotauit, & intra se dixit: Væ mihi peccatori, quoniam in hoc morbo inueterascam. Et sanitati cùm iam esset restitutus, inuasit eum alius rursum morbus priore grauior atque molestior, & denuo eundem sermonem protulit: veruntamen homini celeriter suum non manifestauit dolorem: sed à Domino commiserationem requirebat, qui ex morbo sanitatem, & ex infirmitate robur ac vires præbet.

42. Si spiritus tædij atque ignauiæ, frater, te inuaserit, domum tuam ne relinquas: at per patientiam ei resiste. Ne tibi cogitatio persuadeat, dicens: transfer te ex vno loco ad alium: nam si cogitationi isti consenseris, nunquam tolerabis. Scriptum quippe est: In quo corriget adolescentior viam suam? in custodiendo sermones tuos. In hoc saluatur, maximè qui vnà versatur cum fratribus. Possidere autem debet timorem Domini & temperantiam summam: ex quibus oritur charitas, gaudium, pax, obedientia, & longanimitas, continentia, patientia, & quæcunque decent Christianos: vt sit velox ad audiendum, tardus autem ad

Psalm. 118.

loquendum, & tardus ad iram: ira enim viri, iustitiam Dei non operatur. Sit porro etiam videns, tanquam non videns ea, quæ non conducunt: & audiens, tanquam non audiens, quæ ad rem non pertinent: vt & postremis se posteriorem reddat, ac requiem inueniat. Qui enim seipsum humiliat, exaltabitur: & qui seipsum exaltat, humiliabitur. Nam si iubere atque imperare cœperit, & non adiuuat pro viribus laborantes, laborem atque dolorem in nouissimis subibit. Non enim semper idem spirat ventus, sed ventorum crebræ sunt mutationes, atque vicissitudines. Quare assuefacere se operi oportet: nescimus enim quid superuentura pariet dies. Habeat porro ob oculos semper eum, qui ait: Noli te iudicare, vt non iudicemini. In quo enim iudicio iudicaueritis, iudicabimini: & in qua mensura emensi fueritis, remetietur vobis. Quid autem vides festucam in oculo fratris tui, & trabem in oculo tuo non vides? Aut quomodo dicis fratri tuo; sine eijciam festucam de oculo tuo & ecce trabs est in oculo tuo? Hypocrita, eijce primùm trabem de oculo tuo, & tunc videbis eijcere festucam de oculo fratris tui. Et sic planè gratiam coram Deo inuenies, & hominibus.

Luc. 14. *Prouer. 27.* *Matth. 7.*

43. Ne tuos permittas euagari oculos, neque pulchritudinem alienam perdiscas, ne fortè per oculos tuos tuus te destruat subuertatque inimicus. Noli imitari negligentiores: sed eos, qui omni virtutum genere exculti sunt atque ornati. Frater, ne perperam ac temerariè agas: quæ enim extra timorem Dei fiunt, aliud continent nihil præter damnationem & pœnitentiam. Beata illa anima, quæ in veritate seruit Domino: quoniam in nouissimis suam à Domino requiem obtinebit. Exigua negligentia magnum peccatum parit: & modica sobrietas atque vigilantia magnum damnum auertit.

Luc. 6.

44. Satius est comedere in Domino, & gratias agere Deo: quàm non comedere, & condemnare edentes, ac gratias Deo agentes. Assides mensæ? comede panem, & ne detrahas famæ proximi: vt non deuorare carnem fratris tui per detractionem comperiaris; quia scriptum est: Qui deuorant populum meum in esca panis, Dominum non inuocauerunt. Sanus esto in fide, & comede omne quod appositum est tibi in Domino. Si verò appositus vobis fuerit

Psalm. 13.

cibus, quem tu edere non appetis; ne tamen illum auerſeris, cùm plures velint comedere, & Domino gratias agere. Accumbis menſæ? vt homo comede, & ne huc illucque circumſpicias velut immodeſtus ac inſolens. Frater dixit: non ex obſeruantia ſuperſtitioſa repudio eſum carnium:
1. Tim. 4. omnis enim creatura Dei bona eſt, & nihil reijciendum quod cum gratiarum actione percipitur: ſanctificatur enim per verbum Dei, & orationem. Sed quia ſcriptum eſt:
Prou. 19. Non conducunt imprudenti atque inſipienti deliciæ: inſolentia & immodeſtia eſt monacho, veſci velle animalibus. Vbi appoſita ſunt fragmenta; ne fragmenta contempſeris.
Ioan. 6. Iuſſit enim Dominus diſcipulis ſuis vt colligerent, quæ ſuperfuerant fragmenta, ne quid ex illis pereat.

45. Frater chariſſime, ſi tentatione victus frater recedat è loco ſuo, & poſtea pœnitentiâ ductus cupiat poſtliminio reuerti: tu vide ne impedias, ſed potiùs ad id cohorteris:
Prouer. 27. ignoras enim quid ſuperuentura pariet dies. Non oportet autem tales ſpernere, tanquam illuſos: at potiùs conuenit eos ſuſcipere quaſi ab infirmitate iam liberatos, ac ſanitati reſtitutos Si inter fratres habitaueris, caue ne occaſionem alicui præbeas diſcedendi à fraternitate: vt non in mundo illo iudiceris. Euita quoque vehementer, ne cuiquam ſis offendiculo ac ſcandalo: vt non cum facientibus ſcandala, à regno cælorum ſegregeris. Si debilitate aliqua laboret frater tuus, ſubleua & adiuua eum: vt merearis audire à
Matth. 25. Domino in die illa: Quod vni feciſti ex his fratribus meis
Prou. 17. minimis, mihi feciſti. Qui negligit infirmum, exacerbat præceptorem: & qui gaudet in lapſu fratris ſui, graui caſu corruet.

46. Ne dixeris: hodie pecco, & cras pœnitentiam agam;
Prou. 27. quin potiùs hodie pœnitentiam agamus: neſcimus enim an ad craſtinum peruenturi ſimus. Peccauimus, fratres: etiam reſipiſcamus ac pœnitentiam faciamus: amplectitur enim Dominus eorum pœnitentiam, qui in veritate reſipiſcunt. Caue dixeris, Monache, hîc bellum eſt & anguſtia; ibi autem requies & ſecuritas. Quis enim eſt qui oppugnat nos, ſi noſti: nonne inimicus noſter diabolus? Audi igitur quid in Iob dicatur: Et dixit Dominus diabolo: Vnde tu
Iob. 1. aduenis? Tunc dixit diabolus in conſpectu Domini: Poſt-

quam peragraui eam quæ ſub cœlo, & obambulaui vniuerſam; adſum. Cogita igitur cælum ſupra te eſſe; quocunque abieris. Permane ergo in loco, quo vocatus es: & reſiſte diabolo, & fugiet à te: appropinqua Deo, & appropinquabit tibi. Qui amat aurum, non iuſtificabitur: at qui diligit Dominum, benedicetur ab eo. Qui confidit in auro, cadet: at qui in Domino confidit, ſaluabitur. *Iacob. 4.* *Eccli. 31.*

47. Væ ei, cuius animum ingreditur perfidia, temeritas, ignorantia, inſipientia, & imprudentia: quoniam pars vulpis erit: beata autem illa anima, in qua timor Dei inhabitat. Cui non placet miniſtrare domino vni, ſeruiet multis: & qui non vult ſubeſſe præfecto vni, ſubijcietur multis per diuerſa loca. Et qui non inſiſtit vni manuali operi; in promiſcuis operibus contereretur. Qui nimio veſtium cultu delectatur, nocet animæ ſuæ. Nam ſumptuoſæ ac pretioſæ veſtes, animam monachi coarguunt atque vituperant: vilia autem veſtimenta monacho conducunt. Dedecori monacho eſt ſuperbia, contumacia, ſtupiditas atque inſulſitas, impudentia, indiſcretio, iracundia, & immodeſtia. Turpe eſt monacho oculus vagus atque diſtractus: oculus enim vagus dolores multos conciliat ſequenti ipſum. Niſi ab oculorum te diſtractione continueris: temperantiæ ac pudicitiæ ſulcos non rectos ages. Vituperium homini eſt, vino inebriari: & cùm multos viderim, neminem ſimilem monacho temulento reperio.

48. Qui in propriis gloriatur viribus: primus ipſe imprudens eſt ac demens. Confuſio & improperium eſt monacho, in propria gloriari potentia: nam qui gloriatur, in Domino glorietur. Immodeſtus atque inſipiens in riſu extollit vocem ſuam: inſipientiſſimus verò, qui inambulans mouet ac ventilat inordinatè humeros ſuos, ſimul & brachia. Inſolentiæ ſignum eſt in monacho, ſiniſtram partem camiſij ſui indecenter aſſumere: at qui bene moratus eſt, in cunctis religioſè verecundéque aget. Perniicioſum homini vitium eſt, vſitata ſibi reddere iuramenta in ore ſuo. Noli aſſueſcere iuramentis: vt non multiplicentur ignorantiæ tuæ; & pro iuſtitia tibi peccata coacerues. *1. Cor. 1.*

49. Gloria monacho, timere Dominum, & obſeruare mandata eius. Gloria monacho, humiliare ſeipſum, & ſub-

mittere se paruis pariter ac magnis. Gloria monacho est discretio ; & humilitas animi. Gloria monacho, est iniuriæ ac malorum obliuio; necnon patientia, & sobrietas atque vigilantia ad omne opus bonum.

50. Ne senem despexeris, si ad labores solitariæ vitæ venire voluerit: etenim Dominus eos, qui ad vndecimam horam accesserant non reiecit, ignoras enim, an fortè vas electionis sit iste.

Matth. 20.

51. Nam si superbiam amaueris, eris pars dæmonum: sin humilitatem dilexeris, pars Domini Christi. Si auaritiam amaueris, vacuus & inanis hinc abibis: at si paupertatem voluntariam dilexeris, diuitiis cælestibus non priuaberis. Si passionem memoriæ iniuriarum in corde tuo occultaueris; domicilium eris iracundiæ & ignorantiæ, tristitiæ pariter atque doloris; & aspectus faciei tuæ in te immutabitur. Viæ enim eorum qui iniurias memoriâ tenent, in mortem sunt.

52. Vir altè sapiens, plurimùm contristabitur: at qui humiliter sentit, in Domino semper lætabitur. Superbia honorem omni tempore requirit: at humilitas, neque in gloria effertur, neque in ignominia angitur: nam mercedem à Domino expectat. Qui memoriam iniuriarum abscondit in corde suo; similis est ei qui in sinu suo serpentem nutrit. Ne cor tuum dolore atque tristitia afficias: nam seculi tristitia mortem operatur: quæ autem secundùm Deum tristitia est, vitam tibi æternam conciliabit.

2. Cor. 7.

53. Quære Dominum, charissime, toto corde ac viribus tuis, vt saluetur anima tua; & malitia non demoretur in corde tuo. Nam sicut cataracta impetum auertit aquarum: ita malitia cognitionem atque scientiam à corde remouet. Si quod iustum est, consectatus fueris: comprehendes, & indues illud tanquam vestem talarem gloriæ. Monachus secularibus rebus implicatus, multis damnis afficietur: qui verò laborum exercitamenta sustinet, detrimentum nullum patietur. Qui mentem ac cogitationem suam post vitæ renuntiationem atque secessum, ad secularia conuertit: nihil ab eo qui seipsum detondet, differt. Qui putat se ludere in vtraque re: seipsum seducit, ac decipit. Scriptum quippe est: Deus non irridetur. Quod enim quis seminauerit, hoc & metet.

Gal. 6.

54. Noli

54. Noli circunſpicere, monache, per vicos ciuitatis; neque oberraueris in plateis eius: ne fortè euentus tibi occurrat, & labatur anima tua in perditionem. Elatio oculos mentis excæcat: at humilitas in charitate eos illuminat: docebit enim mites, vias ſuas. In volutabrum luti, frater, ne ingrediaris; & à vitis timoris Dei expertibus longiùs recede. Malum & periculoſum eſt viro, confidere in ſeipſo: qui autem ſperat in Domino, ſaluabitur. Qui ſua exornat veſtimenta, ſuperbiæ obnoxius erit: Monachus verò ſuperbus, velut aquila eſt abſque pennis. Monachus modeſtus ac humilis, leuis & celer eſt curſor, & tanquam ſagittarius iaculandi peritus. Nam ſicut omnia ferrum attenuat, & domat: ita & quæ ſecundùm Deum eſt humilitas, conatus & machinas inimici reprimit. Quemadmodum enim venabulum venatori, & ſcutum militi; ſic etiam monacho eſt humilitas.

55. Stude, frater, ſponte in anguſta & arcta via Dei ambulare; antequàm inuitus aliam eà anguſtiorem ingrediaris. Gloria viro ſeculari eſt in prodeundo: monacho autem, in non tranſgrediendo limen cellæ ſuæ, mente ac cogitatione. Auſculta, chariſſime: Athleta decertans, os ſuum obſtruit: & tu à ſuperfluis os tuum occlude, & habebis requiē. Quàm magnus dicet quiſpiam qui nactus eſt ſapientiam: at non eſt maior eo, qui timet Dominum. Quàm magnus, inquiunt, qui incepit: at non vt is, qui perſeuerauit. Quàm magnus, qui eſt primus: ſed non vt is, qui perfecit.

56. Noli carnalem amare requiem: ne in ipſa damnum ſpiritale comperias. Noli curioſè ſectari ea, quæ non ſunt tua: ne, quæ tua ſunt, deperdas. Ad opus immoderatum atque immenſum ne teipſum impellas: nam cuncta debito modo atque menſura & ordine agere præclarum eſt ſalutare. Qui ſuo corde timorem Dei non poſſidet: quamuis mel & lac quotidie comedat, quieſcere non poterit: vir autem fidelis generoſè ac ſtrenuè omnia ſuffert.

57. Permane in ſuaui iugo Domini; vt moleſtum & graue mundi huius iugum excutias. Cellam fratris tui caue frequentes: ne te & illum conturbes. Si librum vtilem habeas, & fratrem illo vti velle audias: candidè & ſine inuidia præbeto ei: Tu autem, chariſſime, ſtudioſè re tibi commodata

vtere, eamque suo in pace redde domino. Quòd si cœnobij librum in tua cella teneas: ne proijcias eum per negligentiam: sed studiosè complicatum serua atque custodi eum, tanquam Dei esset.

58. Monachus temerarius præfectum, & fratres dedecorat: at sapiens reuerebitur eos. Temperantia carnem macerat: at voracitas mentem crassam reddit. Non præbet patientiam in cella monacho, quòd non grauatè suum opus efficiat: sed timor Dei, & mortis atque tormentorum recordatio, patientem illum reddunt. Satius est insistere operi & orationi, diuinarumque scripturarum meditationi: quàm tempus deperdere, & verbis otiosis vacare, vnde detractio oritur. Noli fratrem tuum, qui ridiculis circunfertur rebus, experiri ac prouocare ad agendum: ne tu quoque de rebus ridiculis agere cum illo cogaris. Scriptum est enim: Qui irritat aliquem verbis, non saluabitur. Qui propria seipsum temeritate odibilem reddit, à quo amabitur? Et qui diligit eos, qui ipsum diligunt; quam mercedem habebit, cùm dicat Dominus: Nonne & pecccatores hoc faciunt. *Matth. 5.*

59. Vir audax ac præceps, turbabit animas fratrum: at qui in charitate patiens est atque longanimis, timet Dominum. Iuniorem laboriosum ne nimis oneres, & cum sene stulto ne incedas. Sapientes verò senes post Deum fratrum sunt firmamentum. Magnum virtutis opus est continentia oculorum, ventris, & linguæ: at si cumuletur benignitate & misericordia, vt lampas fulgebit. Quemadmodum qui bonum aliquod, sibi ipsi in thesaurum recondit: ita vir qui celebrat ac laudat proximum in absentia sua.

60. Dominum Deum time; & bona hæreditabis. Viam peccatorum ne ingressus fueris: iustorum verò semitas inuestiga. Si iustitiæ vias amaueris; vitam æternam inuenies. Si amaueris quietem; nauigationem tuam in tranquillitate perficies. Si silentium amaueris; à pluribus diligêris. Si auerteris oculos tuos, ne videant vanitatem; mundas in te cogitationes inuenies. Si continentiam amaueris; fornicationis dæmonem refrænabis. Si amaueris paupertatem; auaritiæ dæmonem in fugam conuertes. Qui aurum in cella sua recondit; thesaurizat sibi passiones superbiæ, & inobedientiæ: at qui orationes & eleemosynas sibi thesaurizat, in Deo dita-

bitur. Alij possessiones, & pecunias thesaurizant sibi: at tu, monache, preces & eleemosynas thesauriza tibi. Alij in tibiis lætantur, & musicis; at tu, monache, in psalmorum decantatione & Domini celebratione lætare. Alij in deliciis lætātur, & ebrietate: at tu, Monache, in voluntate Domini perficienda lætare. Alij vanâ oblectantur gloriâ: at tu, monache, in Deo lætare, qui tibi & omnibus diligentibus ipsum, coronam gloriæ præparauit. Alij voluptatibus gaudent: at tu, monache, in sanctitate & continentia lætare.

61. Vir, qui Christum amat, turris est inexpugnabilis: perfectus autem in charitate, murus qui frangi non potest. Si deambulando meditari velis: tacendo meditare, & inanem gloriam vitabis. Bonum est corrigere errantem, & non risum mouere. Aquilo conturbat mare: & subita ira mentem commouet viri: at longanimitas expellit iracundiā, impetumque efferuescentis animi; & si ira non adsit, cessat quoque iracundia. Si ædificare, frater, nolis; ædificata ne destruas. Si plantare nolis: plantata ne euellas. Si, frater, quiescere non velis; alios quiescentes ne peruertas. Si hymnos Domino offerre atque concinere nolis; alios decantantes caue perturbes atque impedias.

62. Loquitur diues, & cuncti silent, & verba eius ad cælos vsque extollunt: loquitur autem Deus nobis per sanctas Scripturas, & tacere atque auscultare nolumus: sed alius garrit, alius dormitat, alius verò mente distractus euagatur. Sed quid dicit Scriptura? Qui auertit aures suas, ne audiat sermones Altissimi: etiam ipse Deus precationē eius execratur. Monachus negligens ac piger, in oratione audire cupit, Amen: at qui sedulò & vigilanter orationi intentus est, non conturbatur. Longè porro à nobis sit, quod per Prophetā est dictū: Propinquus es labiis eorum, & procul à renibus cordī. Prouer. 8.

63. Ne scandalo & offendiculo sis fratri, neque concurras cum eo ad peccandum: vt non irascatur tibi Dominus, & in manus te tradat malorum. Beatus vir, qui in nulla re scandalizarit proximum: quoniam merces eius magna est in cælis; qui autem indiscretè ac temerè scandalizatur, scandalizabit multos. Nisi priùs ob oculos sibi homo constituerit sua peccata, in quocunque loco quiescere non poterit. Beatus qui bonam auspicatus fuerit vitam, atque ita perfecerit, vt

Sap. 3. Deo placeat. Scriptum est: Qui honorat patrem suum, iocundabitur in filiis; & in die orationis suæ exaudietur. Qui honorificat patrem, vitâ viuet longiore, & in die obitus sui inueniet gratiam. In verbis & factis honora patrem tuum; vt superueniat tibi benedictio ab eo. Ne glorieris in contumelia patris tui: non est enim tibi gloria, patris confusio. Gloria enim hominis ex honore patris sui: & dedecus filiis mater sine honore. Pro parentibus carnalibus, monache, eos habes qui secundùm spiritum te generant in Domino; deducuntque ad vitam te æternam.

Ibidem. 64. Audi frater eum, qui dicit: Fili, in mansuetudine opera tua perfice, & ab homine acceptabili diligêris. Quantò maior es, tantò magis te humilia: & coram Deo inuenies gratiam. Quoniam magna est potentia Domini, & ab humilibus honorificatur. Obductioni autem superbiæ, non est sanatio: frutex enim peccati radicauit in illo. Tria sunt genera, quæ augent vanitatem, & quartum non bonum: inobedientia iuniorum; & senes inuidiâ super iuniorum profectu laborantes; & religiosus, si ad iniqua declinet; & præfectus, si imprudenter fratrum animas premat. Quatuor genera gloriam atque existimationem augent, & quartum coram Deo & hominibus bonum: concordia fratrum in mansuetudine & iustitia; & frater fratrem in timore Domini commonefaciens; & iuniores morem senioribus vt dominis propriis gerentes; & præfectus suos fratres vt seipsum diligens, salutemque animarum ipsorum in veritate curans. Res mala atque periculosa viro est superbia, per omnem modum. Noli amare superbiam, charissime: non enim in ea quid est conducibile. Omnis morbus rectè curatus sanitatem consequitur: at superbiæ morbus, malum est immedicabile: nam sanitatis remedium à se repellit, & mortiferum sibi ipsi pharmacum effingit: absit igitur, vt in seruis Christi Domini reperiatur.

65. Gloria monacho est sermo fidelis & modestus: qui verò scurrilibus delectatur, demens est ac stultus. Festiuitas monacho est, obseruatio mandatorum Christi: consolatio verò ipsius, non agere malum. Lætitia & oblectatio monacho est, accedere ad Dominum: gloria autem eius, timor Domini. Mundanam participare philosophiam non potui: gratiam verò cum remissione peccatorum à Domino

deposco. Supra smaragdum, & hyacinthum, & supra dolia auro plena, omnemque scientiam mundi huius, confiteor tibi, Domine pater: quoniam postulatis meis non fraudasti me, & non despexisti deprecationem inutilis serui tui. Tu enim desperatorum spes es vnica: & auxilio destitutorum adiutorium atque præsidium tutissimum. Sit nomen maiestatis tuæ benedictum in secula. Amen.

65. Postulasti à Domino, monache, quæ decent professionem tuam: & infinitè multiplicata largietur tibi. Sine aqua non ędificatur terris: & absque cognitione non excolitur virtus. Vidi iuuenem prudenter consolantem atque hortantem senem: & in hoc demus gloriam Deo. Post concupiscentias tuas, monache, ne ambules, & à desideriis tuis prauis cohibearis. Nam si animæ tuæ præstes propensam concupiscentiæ affectionem risum concitabis inimico tuo. Qui corporis sui carnes delicatè nutrit, concupiscentias malas pascit, & turpes ei cogitationes non deerunt. Castiga carnem tuam, monache, & in seruitutem redige: ne reprobus efficiaris. Quod bonum est, in tua carne exerceas: & citò fructificabis.

66. In fratrum conuersatione quietam agere vis vitam, monache? communi fratrum contentus sis mensa, & erit sanitas carni tuæ, & cura ossibus tuis: & anima tua detrimentum non patietur. Sin autem in phialas, & pocula inflexeris oculos tuos: nouissimè dolore affligeris, velut à serpente ictus. Si pium ac religiosum virum manu cibaria tenentem cònspexeris: ne ipsum mente tua damnes, ac iudices: non enim nosti, cui ista apponere velit.

67. Cura, monache, internum opus, & ne inutiles muros exornes: siquidem venustas & elegantia cellæ monacho patientiam non præbet. Quæ necessitatis sunt, quæramus: nam superflua, & distractionem nobis præbentia, non prosunt. Piger & ignauus monachus, excusat se, & dicit: Hodie hìc habito, & crastino die hinc discedo: cur ergo laboribus me fatigo atque conficio? Componaris, monache, instar mallei & incudis, in mente tua: & affer cogitationes cordis tui, & reprobas atque inutiles à te repelle.

68. Qui de pij atque religiosi lapsu lætatur, hic dupliciter cadet: at qui conuertit hominem ab errore viæ suæ,

Iacob.5. saluabitur. Si peccauerit frater, libenter accusamus eum: at si nos peccauerimus, reprehensionem non libenter recipimus. Ne, frater, pro diabolo, at potiùs contra ipsum decerta. A iuuentute tua, frater, excipe doctrinam: & vsque ad canos, inuenies sapientiam. Monachus obuenientia mala promptè fortiterque sustinere valens, ex parte dolorem percipiet: at qui tentationem expectat, abundantiore dolore afficietur.

69. Propria proditio est negligentia, negligentia autem grauis ac dira est captiuitas: at vigilantia etiam captiuam ducentes captiuitatem, capit & apprehendit. In pigritia manuum stillabit domus: & quando voluerit, in ea manens, ab ipsa fugiet. Monachus piger, ne ianuam quidem suæ cellæ occludet, donec à vento iactata confracta fuerit; at sobrius ac vigilans, irreprehensibilis erit.

70. Qui suos refrænat oculos, leuior atque expeditior erit: at qui huc illucque retorquet illos, graue sibi ipsi onus imponet: distractio enim concupiscentiæ, puram ac simplicem mentem transfigurat, atque immutat. Si abreptus, oculos tuos in vanitatem conieceris, celeriter reprime illos: ne fortè in turpem commixtionem incidas. Dum tua vritur caro, caue contingas partes pudoris, ne vehementiùs inflammationem in te accendas. Beatus qui omnem carnalem concupiscentiam vicerit. Malum est cum anima excrescere cogitationem improbam, quemadmodum & gramen in olerum areola. Nunquid insula in medio mari sita fluctus abscindere potest, quominùs ipsi allidantur? veruntamen insula fluctibus resistit. Ita etiam nos, cogitationes amputare noxias non possumus, attamen cogitationibus eiusmodi obsistere possumus, si volumus. Ceterùm dicat fortasse quispiam: & quo pacto interdum per cogitationes superatur anima? superatur, quia non se opponit cogitationibus: sed permittit eas introire: pabuloque deinde reperto, paulatim animam dissoluunt atque euertunt.

71. Quatuor sunt mala, quæ difficulter curationem admittunt, videlicet, amor sui ipsius, auaritia, vana gloria, & ambitio siue cupiditas dominandi; quæ dicere non nouit, sufficit: sed nullum eorum curatu impossibile est Deo. Antequam malum radices in te agere incipiat, euelle illud: &

priusquàm surculos suos emittat, ex imis foueis radicem ipsius extrahe: nam si radices illud in te agere permiseris, dominium sibi vsurpabit in te. Qui vigilanter attentéque orat, adurit dæmones: at qui mente vagatur, illudetur ab ipsis. Qui suis abducitur concupiscentiis, & cogitationum oblectamentis, facilè capietur: at qui temperans est ac continens, saluabitur. Incredulitas duplicitatem animi generat, duplicitas autem negligentiam, negligentia verò obliuionem, & obliuio desperationem; at desperatio mortem. Vnde mala in nobis dominantur; nonne per nostram negligentiam? Non subiiciaris membris tuis: vt non dominentur in te membra tua. Quod bonum est, in iis operare, & non quod malum sit; & eris possessio pretiosa Domino tuo. Signum animæ pigræ ac negligentis est, non libenter sacras audire scripturas: anima verò sobria & vigilans, diuinos lubens sermones suscipit.

73. Quemadmodum terra sitit pluuiam: ita lectus bonus ac mollis nutrit somnum, & carentia timoris Dei auget illum. Ouis tibi est? ne simul cum ea lupum recludas. Et si qua in re oppugnat te inimicus, ne intromittas eum in domum tuam: quòd si etiam introduxeris, ne mente ac cogitatione relaxeris: sed timorem Dei ob oculos tibi constitue: ne fortè inimici tui derideant te. Domus super arenam ædificata non erit stabilis, & exercitatio vitæ monasticæ studio placendi hominibus admixta, non permanebit: at qui in timore Dei operatur, iacturam mercedis non patietur.

74. Tempore orationis, peregrinum atque extraneum colloquium non proferas: & à precatione mens tua non obscurabitur. Frater, ad psallendum Deo consistis? aperi os tuum eloquio Dei, secundùm eum qui dicit: Psallam Deo meo, quandiu fuero; ne fortè interea dum negligenter agis, alienæ cogitationes tuam mentem obturbent. Sed dum psallis spiritu, psalle etiam mente. Magnum in oratione donum est lacryma: abstrahi autem dæmoniacis cogitationibus, morti est simile. Cor à cælestibus degenerans cogitationibus dæmones rebus terrenis constringent atque implicabunt: quando autem corruptibilia contemnet; tunc ea, quæ corruptioni non sunt obnoxia, comprehendet. In

Ps. 103. 145.

morticinio adducentur ac cogentur vultures: & in anima se ipsam desperante, congregabuntur dæmones. Vbi enim cadauer, ibi congregabuntur & vultures. Sursum habeamus mentem, charissime: adhuc enim modicum restat temporis, & hinc abibimus: & quæ congregasti, cuius erunt?

Matth. 24.

Luc. 12.

75. Sicut fumus expellit apes: ita malitia cognitionem atque scientiam repellit à corde. Nemo delectatur iustitiâ: sed auaritiâ detinentur multi. Nemo gaudet quòd iniuriâ non affecerit proximum: sed si paruo magna emerit. Ante faciem tonitrui, coruscat fulgur: & à facie nubis duræ ac densæ, alas contrahit omnis auis. Comminatio apri, in necem ipsum tradet: & iracundia viri, ruinam ipsi præparabit. Leo capitur propter ventrem suum: & gulosus ob ventris voluptatem conteritur. Equus duri oris in malorum manus sessorem suum præcipitabit: & homo duræ ceruicis in mala incidet. Tempore niuis peruestigatur fera: & tempore tentationis inuestigat satanas monachum: probatio autem monachi in tentationibus apparet.

Eccli. 35. iuxta 70.

76. Contende, charissime, vt discretionem possideas, in qua virtutes solitariæ vitæ sunt reconditæ. Discretionis porro interpretatio, quid aliud est, quàm absque scandalo & offendiculo custodire sodalem; & meliora, magisque ad salutem pertinentia deligere. Cupis magnus esse? sis omnium nouissimus. Cupis bonum possidere nomen in lenitate ac mansuetudine, opera tua temperato atque peragito. Time autem Dominum in veritate: vt bene tibi sit in nouissimis tuis: quia timentes ipsum glorificat.

Psalm. 14.

77. Noli, monache, obsequi inuidiæ, neque insidiari fratri tuo, & probrosum ei nomen imponere, volens cum ignominia eum suo loco expellere: vt non quæ in alterum moliebaris, ipse sustineas; qui enim foueam fodit proximo suo, incidet in illam; audiasque quod scriptum habetur: Cadent in retiaculo eius peccatores; impleaturque in illo, quod dictum est: Omnes qui piè volunt viuere in Christo Iesu, persecutionem patientur. Ne excusationem prætexas, frater, dicens, te cum aliis non facere mala, neque communicare malè agentibus: scrutatur enim corda & renes Deus.

Psalm. 141. 2.Tim. 3. Psal. 7.

78. Si frater tuus, charissime, è cœnobio egressus sit: ne mente aduersùs ipsum efferaris, neque sit infamiâ notatus

in

in oculis tuis: Ignoras enim, quid superuentura pariet dies. Prouer. 27.
Dicentem audi: Qui se existimat stare, videat ne cadat. 1. Cor. 10. 2. Cor. 11.
Et rursus: Non enim qui seipsum commendat, ille probatus est; sed quem Deus commendat. Nam multi cùm putarent se alios vicisse, ac dominari illis, hi externis magis externi euaserunt: Illi autem, quorum desperata salutis spes fuerat, gr[...]m à Domino acceperunt. Nam Deus superbis Iacob. 4.
resistit, humilibus autem dat gratiam.

79. Si virum conspexeris immorigerum & intemperantem, superbum & sibi sapientem, huius radix semimortua est, eò quòd non suscipiat ipsa pinguedinem ortam à timore Dei. Sin autem quietum atque tranquillum & humilem virum videris; huius radicem permanere noueris: quia à pinguedine timoris Dei irrigatur.

80. Tametsi, fratres, accidat præfectos nostros nobis præsentes non assiduè adesse: magnus tamen semper inter nos pastor præsens est. Verax quippe est qui dixit: V- Matth. 18.
bi sunt duo vel tres congregati in nomine meo, ibi sum ego in medio ipsorum. Attendamus ergo nobis ipsis, charissimi. Monachus indecenter se gerens, manus suas in homines temerè conicit: qui autem aliorum miseretur, misericordiam consequetur.

81. Opere aliquo fratrem oneras? bonum opus præstas, si tamen laboris ei mercedem in charitate Dei reddideris: non enim pium atque religiosum est, nocere & aduersari alteri. Qui patientiæ & longanimitatis, atque clementiæ viam inuenit, is vitæ viam inuenit. Homo distractus, insigni die se exercet; & in opificio se versat huc atque illuc & concutit. Passer passerem in rete ac laqueum allicit: & peccator sui similes in profunda malorum adducit. Deuita eos, monache, qui otium amant, & quiescere nolunt. Fuge, monache, eos qui conuiuiis gaudent, & dicunt: Hodie ego faciam, at tu crastine die ages; si enim eiusmodi sermonibus consenseris: vitam religiosam non perages. Ceterùm imitare eos, qui feruent spiritu, quique per angustam & arctam viam ambulant; Matth. 7.
vt vitam æternam assequaris: nam lata & spatiosa via, in perditionem ambulantes in ea deducit.

82. Monachus piger ac negligens, ingruente cogitatione aliqua, reclusus in cella sua huc illucque circumfer-

tur, instar nauis gubernaculo destitutæ: qui verò cum patientia vitam quietam degit, inanibus cogitationibus non abstrahitur. Qui fratris sui profectui inuidet, seipsum à vita æterna segregat: at qui ei auxilio est, particeps eius erit. Si enim qui mala agentibus consentiunt, vtrosque iustitia punit: nonne multò magis Dominus mercedem cooperanti
Psal. 33. cum voluntate sua præbebit? Scriptum reperitur: Multæ tribulationes iustorum, & ex omnibus illis liberabit eos Do-
Psal. 31. minus; atque etiam: Multa flagella peccatoris; &: Mors pec-
Psal. 33. catoris pessima.

83. Non est virtus, contumeliâ acceptâ stupere: sed potiùs animaduertere & aspernari eam propter pietatem.
Prouer. 20. Ignauus enim, inquit Sapiens, etiam conuiciis exceptus, non
iuxta 70. confunditur. Satius est subridendo, iracundiam atque furorem præcidere; quàm asperè & crudeliter efferari. Viro autem prudenti, planctus risu suauior est ac gratior. Quis da-
Eccli. 22. bit ori meo custodiam, & super labia mea signaculum versu-
iuxta 70. tum: vt non cadam per ipsa, & lingua mea perdat me? Domi-
Ibid. 23. ne Pater, & Deus vitæ meæ, ne derelinquas me in concilio eorum, & ne permittas me cadere in illa. Dixisti enim Do-
Matth. 10. mine: Ex verbis tuis iustificaberis, & ex verbis tuis condem-
Esa. 64. naberis. Nam si Propheta dixit: Velut pannus menstruatæ, omnis iustitia nostra: quid dicam ego, qui in peccatis natus sum? Et nunc, Domine, ex tuis miserationibus tota spes mea
Eccli. 23. dependet. Propitius esto mihi peccatori, Domine. Elationem oculorum ne dederis mihi: & concupiscentiam malam auerte à me.

84. Ne fidem fallacibus attribuas insomniis, charissime: nam multos deceperunt somnia, in iisque spem ponentes exciderunt. Ad quas enim nos deuenimus mensuras, vt visiones Angelorum aspiciamus? Magna felicitas & gloria, est humilitas: & non est in ea lapsus atque ruina. Signum porro humilitatis est, ambabus manibus omni tempore ac loco subuenire fratri necessitatem patienti, non secus ac recipere.

85. Monachus hæreditatem parentum carnalium requirens, in varias distractiones incidet: qui autem Christum exquirit, saluabitur. Caue dixeris: Si consenuero, vnde su-
Matth. 6. stentabor? De crastino non est permissum nobis solicitos es-

se: & de senectute tua nunc anxiè atque solicitè cogitas? Regnum Dei, & iustitiam eius quæramus: & omnia hæc adiicientur nobis. Ipse enim dixit: Nouit Pater vester cælestis, quid opus sit vobis, antequàm rogetis eum. Si verò ista primùm non quæsierimus: iam perspicuum est, nos de his minimè laborare. In Dominum igitur curam & solicitudinem tuam proiice: & ipse te enutriet. Si Dominus aliquid in manibus tuis prosperauerit; quasi ipse rationes tecum subducturus sit, satage. Qui pauperum miseretur, bonis replebitur: at qui misericordiæ viscera claudit, à cælesti quoque sponso excludetur. Qui confidit in homine, non aspiciet bona: at qui in Domino sperat, saluabitur. *Ibidem.* *Ibidem.* *Psal. 54.*

86. Ne sis asper in lingua tua: quoniam os iusti distillat gratias. Cibi multi crassam ac stupidam reddunt mentem: bona autem temperantia purgat eam. Attende, monache, attende tibi, à conuersatione mulierum, Vide charissime, ne fortè prætextu atque occasione cuculli, aut analabi, alioue amictu capiatur anima tua: multæ enim sunt insidiæ fraudulenti inimici. Satius est veteres ferre vestes, & curam habere animæ in timore Domini: quàm splendidè vestiri, & turpiter atque inhonestè incedere.

87. Qui Dei custodit mandata, seipsum diligit: at qui ea contemnit, animæ suæ detrimentum affert. Vir ebriosus & iracundus, conturbat animas fratrum: & dedecus eius perpetuò cum ipso est. Impone vlceri malagma: & iuniori monacho pietatem non fictam. Ad interitum ruit monachus nouitius, propriam sequens cogitationem, & expertorum admonitionem non recipiens. Error prauus nouitio monacho, est inobedientia: submissio autem atque obedientia in Domino, munit protegitque fortia. Vir superbus & immorigerus, dies aspiciet amaros: at humilis & patiens, omni tempore lætabitur in Domino. Magna res est, virum inuenire patientem, & humilem: & pulchritudo eius immensa.

88. Non contradicas veritati: & te tuæ inurbanitatis atque immodestiæ pudeat. Non confundaris confiteri peccata tua. Et, ne dixeris: peccaui; & quid noui mihi accidit? Dominus enim patiens est, & longanimis Ne tardes conuerti ad Dominum, & ne differas de die in diem. Memineris non

tardare iram eius. Non fit exporrecta manus tua ad accipiendum, & ad dandum collecta.

89. Monachus prudens, in charitate ſeipſum circummuniet: at inſipiens, odium ſibi accumulabit. Qui extollitur aduersùs fratrem ſuum, à dæmonibus illudetur. Noli perpetuò contemnere fratrem tuum; quoniam ſcriptum habetur.
Eccli. 11. Multi tyranni ſederunt in throno ac ſolio, & inſuſpicabilis portauit diadema. Sis hilaris in iuſtitia: ad peccatum verò potiùs triſtis. Ægritudo animæ, eſt ambitio: Vana autem gloria, morbus malus.

90. Egreſſus es cellâ tuâ, monache, ad miniſterium? cuſtodi ſenſus tuos; vt non concilies tibi ipſi bella & perturba-
Eccli. 36. tiones, per cogitationes improbas. Vbi non eſt, inquit, ſepes, diripietur poſſeſſio: & vbi non eſt patientia, ingemiſcet errans. Multas excuſationes ſibi piger coaceruabit monachus, & ſomnolentus in mala decidet. Monachus auarus inſtar palmæ eſt infructuoſæ: at inops ac pauper velut palma detonſa eſt in altum aſcendens. Monachus qui rerum terrenarum amore capitur, ſimilis eſt accipitri extenſo, & loros ac vincula ſuis pedibus capienti, qui vbicunque conſederit, implicatur: at qui à rebus materialibus eſt alienus, viatori accincto & expedito eſt ſimilis.

91. Multi apud ſe videntur eſſe prudentes: ſed intelligere nequeunt, eam quam putant prudentiam, detrimento animæ ſibi futuram. Non eſt ſapientia, non eſt prudentia, non eſt conſilium bonum in anima timorem Dei reſpuente: Sapientia autem vera eſt, cuncta ſecundùm Deum agere.
Eccleſ. 6. Guttur dulce multiplicabit amicos: & qui diligit Dominum, conſeruabit vias eius. Honora fratrem coram notis atque familiaribus ipſius: & coram Domino, in pretio atque honore eris.

92. Oeconomus fidelis lucrabitur animas fratrū ſuorum: mens autem atque animus eius, qui memoriâ conſeruat iniurias, diſperget illos. Prudens œconomus iuſtè partietur: imprudens autem atque inſipiens pugnas præparabit. Monacho inſatiabili non ſufficiet quod æquum ac iuſtum eſt: Et loquax turbas concitabit: qui verò timet Dominum, quietam vitam ducet. Oeconomus ebrietati deditus, deiicietur à gloria: at temperans & modeſtus ac humilis proficiet in gloria.

93. Ne tibi ægritudinem prætexas, monache, cùm sanus ſis; quoniam ſcriptum eſt: Et deſiderium eorum dedit ipſis. Ne aſpernemur, fratres, gratiam Domini præbentis nobis fortitudinem ad operandum bonum: ſed hoc in ea operantes, gratias ſemper agamus Domino. *Pſalm. 77.*

94. Qui proximum deridet, velut detractor habetur: detractio autem apud Deum & homines eſt odioſa. Qui exacerbat proximum, ſuſcitat iracundiam: at qui pacificat, perbeatus eſt; quoniam filius Dei vocabitur. Senes honora propter Dominum: & iuueni egenti compatere: & mercedem à Domino accipies. *Pro. 15. 18.*

95. Scriptum reperitur: Nolite operari cibum qui perit, ſed qui permanet in vitam æternam. Manus tuæ, quod bonum ſit operentur: vt & neceſſitatem patienti diſtribuas, & cor tuum ſemper directum ſit ad Dominũ: & cibum permanentem operaberis, & non pereuntem. Operare, frater, & ne obambules: magnam enim improbitatem docet ſegnities. *Ioan. 6.* *Epheſ. 4.*

96. Monachus murmurator multa patietur damna: at qui ſtrenuè tolerat, in nouiſſimis diuitias ſuas reperiet. Miniſter prudens, non negliget opus ſuum: & qui timet Dominum, non erit ſcandalo fratribus ſuis.

97. Fugis, chariſſime, eos qui iaculis petunt corpus: at fuge potiùs illos, qui in animam ſagittas iaculant. Fugis ſerpentem mordentem corpus: at fuge magis mulierem, quæ animam mordet. Qui pulchritudinem explorat mulieris; concupiſcentiam venuſtatis ipſius ſuæ inſerit animæ: & qui aſſiduè præ foribus domûs eius verſatur: ſimilis eſt ei qui in glacie deambulat: quia non longè ab eo abeſt lapſus atque ruina. Ignem fugis, chariſſime, vt non comburat corpus tuum: fuge quoque peccatum ne corpus tuum ſimul cum anima comburat in igne inextinguibili. Sicut duo pugiles: ita monachus, qui cum muliere verſatur: at qui ſobrius eſt & vigilans, ſpoliabit, & non deſpoliabitur. Ianitor fidelis, poſt Deum, eſt cuſtos animarum: at infidelis, etiam ſuam ipſius animam abiiciet.

98. Tempus, quod in ſolitaria tranſegimus vita computamus: ob negligentiam verò in ipſa à nobis admiſſam, ignorantes extollimur. Laus eſt viro non tempus duntaxat, ſed in bono profectus: profectus autem, non canicies; ſed vi-

tam rectè & cum virtute traducere. Magiſtratus & honorem militi, ſcutum, framea, & galea pariunt: at monacho nouitio, fides, pœnitentia, & charitas. Fides generat caſtitatem & humilitatem, obedientiam & longanimitatem, atque temperantiam; pœnitentia autem lacrymas: at charitas patientiam, & ſpem.

99. Qui aſſiduè ex vna in aliam cellam tranſit atque digreditur, inanes ſibi cogitationes acquirit: at qui vno in loco ſuſtinet, magis quietè viuit. *Eccli. 6.* A iuuentute tua, chariſſime, diſciplinam tibi elige: & vſque ad canos, prudentiam inuenies. Ab initio iuuentutis tuæ, ſemina agrum tuum, & cura eum: ne fortè ſpinæ in ipſo, tanquam in terra inculta, ſuccreſcant. Fructum in eo bonum facito: & ei, qui vires tibi ſuppeditat, da gloriam.

100. Aquæ augent fœnum, & conuerſatio ſecularium, paſſionem ſuperbiæ: qui autem timet Dominum, non efferetur. Si gratiarum donis effectus ſis dignus, ne propterea *1. Cor. 4. Matth. 13.* ſuperbias: nihil enim habes boni, quod à Deo non acceperis: & ſi ſecundùm eius voluntatem non ambulaueris, proprium à te auferet, & meliori atque vtiliori illud donabit: & tunc ſimilis efficieris ei, qui propulſat & abijcit calamum qui lituræ cuiuſpiam cauſa fuerit.

101. Quemadmodum duo in eodem loco galli: ita duæ ſimul cogitationes in corde monachi. Recede ab alienis, & quieſcet anima tua. Vir ſapiens cuſtodiet mandata: & qui obſeruat ea, paradiſum æternarum deliciarum poſſidebit. *Prouer. 22. & Eccl. 7.* Melius eſt nomen bonum, quàm diuitiæ multæ: ſuper aurum verò & argentum, gratia bona. Animam torpentem conſolare ac cohortare, & Dominus cor tuum confirmabit.

102. Si poculum vini poſt orationem opportunè acceperis, ſtudiosè ad cellam tuam vade, & clauſo oſtio gratias age Domino, qui iugiter tibi diſpenſauit & diſpenſat. Nam ſermones à prandio multiplicare, ſpectra & peccata generat. Vir ebrius agit & loquitur veſperi, quæ non oportet & quorum diluculo pœnitet; qui ſi rurſus vinum inuenerit, ad eadem relabitur. Si ſemel malum expertus ſis, obſerua te in poſterum. *1. Ioan. 5.* Scriptum quippe eſt: Omnis qui natus eſt ex Deo, conſeruat ſeipſum, & malignus non tangit ipſum. Noli vinum bibere ad ebrietatem, chariſſime, etiam-

si vehementer te orent, qui adsunt amici. Nam si te vinum superauerit: præ cunctis, qui hortatores tibi fuerant, in te scandalizabuntur. Attende porro, ne ab obliuione occuperis. Laborat & angitur ventri deditus, conteriturque dum ventrem suum cibis replere studet, & vbi comedit, circa digestionem torquetur: Temperantiam verò sanitas sequitur, & sobrietas, atque vigilantia.

103. Monachus vagus non erit inuulneratus, nisi animo excubauerit: qui autem patienter in quo vocatus est loco permanet, maiorem requiem inueniet. Qui paruipendit exigua, paulatim cadet: & pigritia sensim, inuitam atque odiosam paupertatem generat. Noli recusare sanctorum virorum admonitiones, quantumuis intelligens sis ac prudens: nam in eo cognitionis atque scientiæ fructus cernitur. Indignum est monacho in conuenticulis versari: & merces eius dolor, & pœnitentia. Scriptum quippe est: Dum laudantur iusti, lætantur populi: nomen autem impiorum extinguitur. Et rursus: Laudet te vicinus, & non os tuum: alienus, & non labia tua. Et iterum: Probatio auri & argenti, ignitio. Homo autem probatur per os laudantium ipsum. *Prou. 29. 2.* *Ibid. 10. 7.* *Ibid. 27. 2.* *Ibi. 27. 21.*

104. Filius intelligens, custodit legem: qui autem pascitur luxu, dedecorat patrem. Honora cunctos propter Dominum, honorem tibi non repetens: & gratiam à Domino inuenies. Scriptum habetur: Qui non reueretur facies iustorum, non bonus: & qui talis est, buccellâ panis vendet virum. Et rursus: Beatus vir, qui veretur omnia per metum: durus autem corde incidet in mala. Viri amantis sapientiam, lætatur pater eius: qui autem pascit meretrices, disperdet diuitias. Satius est pasci diligenter, quàm pascere negligenter. Et, melius est studiosè addiscere; quàm docere, & agere quæ non oportet. Qui seipsum instituit, etiam alios instituit: & qui se ipse docet, etiam proximum docet. *Ibid. 28. 21.* *Ibid. 5. 14.* *Ibid. 29. 3.*

105. Noli nimiùm onerare fratrem tuum: nam si onus iumento tuo imposueris, quod vires superet, in medio viæ deficiet atque succumbet. In omnibus, quæ acciderint tibi, prudenter te gere: & auxilij memineris tibi allati à Domino.

106. Ne turpibus locutionibus aures tuas præbeas: vt mens tua non inquinetur. Sicut enim oculis obest fumus: ita turpis sermo nocet animæ. Si fornicationis te spiritus turbet: increpa eum, dicens: Dominus te destruet, qui pessimo fœtore plenus es, dæmon immunditiæ. Nouimus
Rom. 8. quippe eum, qui ait: Sapientia carnis, inimicitia est in Deũ. Non est sapientia, non prudentia, vbi Dei timor non est: nam satietas sapientiæ est timere Dominum. Scriptumque reperitur: Lux iustis assiduè: lux verò impiorum extinguitur.

Prou. 13. 9. 107. Arbor vitæ, desiderium iusti: qui autem reprehen-
Ibid. 11. 30. siones odit, demens est. A multiloquio non effugiet pec-
Ibid. 12. 1. Ibid. 10. 19. catum: parcens autem labiis, sensatus erit. Cogitationes
Ibid. 12. 5. iustorum, iudicia: gubernant autem impij dolos. Qui honore præuenit proximum suum, honorem inueniet: at qui non reueretur faciem fratris sui, cum labore atque molestia corripietur.

108. Si cum fratribus comedis, secundùm canonem ac
Ierem. 8. regulam, demitte te in patinam. Nam & turtur, & hirundo, & agri passeres, custodierunt tempora ingressuum suorum. Demitte te, neque iuueniliter agas, propter minores & iuniores te. At tu, charissime, cùm totum diem ieiunus transigas, etiam in momento temporis commoueris?

109. Suaue tibi est otium: sed vltima eius amara. Cum labore opus tuum exerces: sed posteriùs lætaberis. Scri-
Prou. 12. 22. ptum est: Abominatio Domino, labia mendacia: qui autem facit fidem, acceptus ei erit. Qui multiplicat verba sua, abominabilis erit: qui verò os suum tenet ac reprimit, diligetur. Si virum aliquem negligentem conspexeris ad virtutem resipiscentem: tu caue, cogitatione relaxeris; imò magis viriliter agas, & tentationis tempore ampliùs decertes.

110. Monachi, caueamus excedere humilitatis mensuras: ne fortè dum videmur consentanea facere, nostram ipsi religionem obseruantiamque corrumpamus. Quapropter etiam damna, pœnasque illatas pro nihilo ducamus
2. Tim. 2. propter eum, qui dicit: Seruum Domini non oportet con-
Prouer. 28. tendere ac litigare; sed mansuetum esse ad omnes. Et ite-
Eccl. 7. iuxta 70. rum: Beatus qui in omnibus semper est pauidus. Et: Ne festines in spiritu tuo irasci: quia furor in sinu impiorum requiescit.

quiescit. Scriptumque habetur: Filius astutus, obediens patri: filius autem inobediens, in ignominia. Qui custodit os suum, seruat animam suam: at qui immodestus ac petulans est labiis, perterrefaciet seipsum. Filio doloso nullum erit bonum: qui autem conseruat mandata, perbeatus. Lex sapientis, fons vitæ: qui verò demens est, laqueo morietur. Qui incedit rectè, timet Dominum: at qui peruertit vias suas, ignominiâ afficietur. Quæres sapientiam apud malos, & non inuenies: gratus autem sensus, apud prudentes. Paradisus sepimento carens, dum calcatur, desolatur: & qui non custodit os suum, deperdit fructus suos. Prou. 15. Prou. 14.

III. Qui confidit in diuitiis, corruet: at qui succurrit iustis, hic exorietur. Qui dissipat substantiam suam insipienter, egenus efficietur: qui verò in fide Domini eam dispergit, non deseretur in æternum. Scriptum quippe est: Dispersit, dedit pauperibus, iustitia eius manet in seculum seculi: cornu eius exaltabitur in gloria. Qui multiplicat diuitias suas cum vsuris & excrescentiis; ei qui miseretur inopum, congregat eas. Prouer. 11. Psalm. 111. Prou. 28.

112. Quantùm elatus est homo in superbia cordis sui, tantùm calcat terram ex qua sumptus est: quodque rursus est admirabile, & in terram reuertetur: exaltat autem Dominus humiles. Fumus fugat apes: & memoria iniuriarum, cognitionem à corde depellit. Roga Dominum, & lacrymas coram bonitate eius effunde: & recordatio iniuriæ non demoretur in anima tua: eritque oratio tua sicut incensum in conspectu eius. Scriptum est: Immundus apud Dominum est omnis elato corde: humiles autem spiritu excipiet gloria. Et rursum: Occasiones quærit vir, qui vult recedere ab amicis: in omni autem tempore erit ignominiosus. Sic quoque monachus, volens à mansione sua segregari, præfectum & fratres accusat ac culpat. Scriptum legitur: Est via quæ videtur apud homines recta esse: nouissima autem eius vadunt in fundum inferni. Et denuo: Suis itineribus saturabitur temerarius, & de cogitationibus suis vir bonus. Nos, inter nos adhortemur & consolemur, charissimi; inuicem seruiamus: inuicem nos admoneamus, & reprehendamus in timore Domini, donec in portu vitæ nobis mutuò occurramus. Luc. 14. Prou. 15. 29. Prou. 18. Pro. 14. 15. Ibid. 14.

113. Monachus ventri deditus, multa anxiè & ſolicitè cogitat: at qui temperans eſt, capreæ in agro ſimilis redditur. Sicut piſcibus aqua: ita monacho vita quieta, in humilitate & charitate. Commeatus monacho in via, pietas & religio in timore Dei. Timor autem Domini, aurum probatum: cuius poſſeſſor nunquam deſeretur. Conantur inimici detinere cogitationem tuam, monache, dum in peregrinatione hoſpitiove quid audire de parentibus tuis carnalibus atque propinquis contingit: ſuperabundabit autem tibi gaudium & conſolatio in regno cælorum, ſi ad finem vſque perſeueraueris in miniſterio Domini. Qui pacificè viuere cupit in omni loco, non propriam requirat requiem: ſed eam quæ alterius, in Domino; & requiem inueniet: at qui irritator eſt & malignus, nunquam quieſcet.

114. Non antè peccabit quiſpiam, quàm Dei timorem contempſerit. Cupis non peccare? Timorem Dei ſerua. Puta autem peccatum eſſe inſtar montium ſublimium, aut pelagi maris fluctibus ac tempeſtatibus pleni, aut tanquam flammam ignis, quæ incidentes in ipſam comburit atque abſumit. Solertia quippe inimici imminuit peccatum in oculis tuis, donec in illud incideris. Noli peccare, & patrem
1. Reg. 1. 3. tuum ne cauſeris atque prætexas: nam Samuel apud Heli
4. Reg. 4. 5 permanſit: & Giezi, apud Eliſæum.

115. Paſtorem te conſtituerunt? caue in ouile tuum lupos introduxeris corrumpentes ac diſcerpentes: ne deſolatum tuum ouile reddant; cúmque princeps Paſtorum venerit, non placebit ei. Repelle ab ouibus tuis quamcunque rem ipſis contrariam, ac noxiam: & nequaquam voceris operarius fraudulentus. In medio fratrum, Præfectus honorabilis: & qui timent Dominum, in oculis eius. Priuſquam rem aliquam aggrediaris, exitum eius cognoſcas: & tanquam anteſignanus, oppugna Satanam. Scriptum eſt enim:
1. Ioan. 5. Omnis qui natus eſt ex Deo, non peccat: ſed generatio Dei conſeruat eum, & malignus non tangit eum.

116. Non quidem graue ac difficile eſt incidere: ſed graue & periculoſum eſt in eodem peccato perſeuerare. Si contentio ac pugna inter duos fratres acciderit; qui prior eorum reſipuerit, coronam victoriæ accipiet: coronabitur autem & ſecundus, ſi pœnitentiam non reſpuerit:

ſed promptè quæ pacis ſunt, curauerit. Signum immodeſtiæ in monacho confidente in medio fratrum eſt, nudare ſuas tibias: at qui verecundus eſt, honeſtè decenterque ſedebit. De multiloquio id noueris, monache, quòd infinitorum verborum atque ſermonum tandem finis ſit taciturnitas. Occupato igitur lucro, fuge damna. Contemne monache, quæ ventris tui ſunt, & inuenies requiem. Dejicit ac deturbat ſuperbia: at humilitas aſſequitur brauium.

117. Si quempiam, chariſſime, in tuam introduxeris cellam, contende abſque ſcandalo eumdem emittere, hoc eſt, quòd nihil præter timorem Dei agatur: vt non ſis ipſi forma & exemplum impij alicuius operis. Ait enim Apoſtolus: Sine offenſione eſtote Iudæis, & Gentibus, & Eccleſiæ Dei. *1. Cor. 10.* Honora omnes, Monache, non propter remunerationem, ſed propter Dominum. Sine putrefactione non reuireſcit vermis: & abſque diligentia, non contabeſcet. Sine negligentia non renaſcitur contemptio: & ſine diligentia non euelletur. Time igitur Dominum, & inuenies gratiam.

118. Non te comperiat inimicus, monache, aliquid agentem, quod profeſſioni tuæ repugnet. Neque vnquam deterreat te vir, qui ſtudio placendi hominibus deditus, multis placere atque gratificari conatur, ſed non propter Dominum: at qui Dominum timet, ſeruat mandata eius. Qui timet Dominum, non offendet: quoniam in lumine mandatorum ipſius ambulat. Ira & furor viri, fouea eſt ipſi: & *Eccli. 27.* qui vincit iram, etiam foueam tranſgreditur. Qui in officio continet populum ſuum, pacem cum externis habet: at qui in illo confidit, inimicitias ſibi multiplicat.

119. Beatus vir, qui in ſpiritu manſuetudinis iugum Chriſti traxerit vſque ad finem: grauis quippe & periculoſa eſt ſuperbia. In pace & charitate fratrum, Dominus inhabitat: fraudulentum verò, oblectat inimicitia eorum. Quouſque terra ſparſum in ea ſemen abſcondet? donec odorem aquæ perceperit. Mandata Domini, chariſſime, occultè exerceas: & palam atque manifeſtè reddet tibi.

120. Monachus piger & ſui amans, viſo opere abſcondit ſeipſum; & in prandio ſeſe inter primos refert. Non ſeipſum humilibus anteponit fratribus prudens monachus: ſed typus

ac forma fit fidelium. Crudelis & absque misericordia est, qui infirmis non compatitur. Beati enim misericordes: quoniam misericordiam ipsi consequentur. Oeconomus fidelis non locupletabit fratres suos: & qui vitam virtutibus ornatā ducit, cuncta secundùm Deum agit. Ne vexes locantem operam suam: & mercedem operarij caue retardaueris, detinuerisve. Memineris quòd seruierint tibi: quare redde eis mercedem in tempore, & mercedem in tempore recipies.

Matth. 5.

Iacob. 5. & 1. Tim. 5.

121. Qui reprehenditur, & tacet in nequitia sua, iniuriarum memoriam abscondit in corde suo: at qui cum pace & mansuetudine respondet, immemor erit iniuriæ. Immorigeratus subsannat senes: at morigerus diligetur: & qui amat disciplinam, diligit vitam. Quemadmodum pruinæ & niues tabefaciunt herbas ac gramina: ita peccatum cor eius corrumpit, qui operatur illud. Et, sicut virescit ac germinat semen superueniente pluuia: ita reflorescit cor hominis in operibus bonis.

122. Vir iracundus & vociferabundus, ad iuramenta procliuis est: qui verò quietem sectatur, intelligens est ac prudens. Quid porro est iracundia? Iracundia, perturbatio est impudens & inuerecunda, cui dolor succedit & pœnitentia. Tristitia cor deuorat incidentis in eam. Non afficias mœrore cor tuum: sed consolare te ipsum in Domino. Perfidia duplicitatem cordis generat: duplicitas autem cordis hæresim introducit: hæresim verò error sequitur. Qui igitur in errorem impegit, magna proclamet voce ad Principem Pastorum, & Saluatorem animarum nostrarum: vt conuertens, congreget ipsum in caulam ouium suarum.

123. Ne sis curiosus, charissime, dicens: quomodo istud, vel illud? sed crede Domino, & ipse mentem tuam illuminabit. Secundùm enim analogiam ac proportionem fidei, etiam gratia habitat in anima. Nam fidelis Dominus in omnibus verbis suis: & sanctus in omnibus operibus suis. Tubæ ductiles sonuerunt in castris filiorum Israël in deserto: at prædicatio Apostolorum apud omnes gentes audita est. Sicut tuba significationis: ita vir fidelis. Palmes Christi, vir qui agit ea, quæ fides docet. Quemadmodum racemus in terram detractus, inutilis redditur: sic etiam mens atque cogitatio hominis rebus distracta terrenis, ad virtutem inepta efficitur.

Psalm. 144. Iosue 6.

124. Qui turbationes sectatur atque tumultus, subitò adueniet eius perditio, scissura, & contritio incurabilis: quoniam in omnibus iis lætatur, quæ odit Dominus: at qui pacem amat, possidebit pacem; mansuetudo autem viri, auersatur iracundiam. Si calumniam in te torqueri contigerit, & postea puritas conscientiæ tuæ apparuerit: ne ideo altè sapias, atque superbias: sed Domino in humilitate seruias, qui te ab hominum liberauit calumnia: vt non ingenti ruina corruas.

125. Sicut glandes nutriunt porcos: ita malæ cogitationes prauas nutriunt concupiscentias. Sicut venenum aspidum: ita se habet iracundia, & iniuriarum recordatio: quoniam & formam atque aspectum immutat, & mentem conturbat, & neruos dissoluit; & ad operandum imbecillitatem affert: at mansuetudo animi, & charitas, hæc cuncta à se proiicit. Quanam re iniuriarum memoria delebitur? commemoratione timoris Domini, ac diei mortis. Memorare, charissime, nouissima tua: & irasci desine. Mortem dum tecum cogitas atque expendis, ne elato sis animo: adhuc enim modicum, & ad sepulturam defereris: & hæc improba actio quid tibi proderit? Infirmum, charissime, sustine: non enim qui valet, tua opera indiget. Nam scriptum est: Non egent qui sani sunt medico: sed qui malè habent. Et: *Matth. 9.* Vos qui firmiores estis, imbecillitates infirmorum sustinete. *Rom. 15.*

126. Si virum magna potitum dignitate super terram conspexeris, de hoc ne admireris: at magis illum suspicias qui terrenam gloriam odit ac detestatur. Si in oculis tuorum fratrum, instar auri purus apparueris; tu teipsum vt vas inutile existima: & superbiam, Deo & hominibus detestabilem vitabis. Monachus iunior per cellas fratrum oberrans, non solùm otium addiscit, sed etiam vt nugator & curiosus, multa loquitur quæ non oportet: at qui vitam quietam in humilitate sectatur, diligetur. Cum fratre malam famam habente noli vinum simul bibere: neque insolenti homini applaudas atque immorigero: neque cum quoquam improperiis agas. Teipsum castum serua; fuge autem conuiuia: ne dolore affligaris in nouissimis tuis.

127. Si infirmus ſis moribus: ne te ipſum alteri coniungas, mentis atque cogitationis infirmitate detento, hoc autem dico, non vt quempiam tanquam peccatorem abominer: ſed ne fortè vtraque parte laborante ac malè habente, accipias tu detrimentum propter illum, ille propter te. Si autem vales exhortari ac conſolari alterum in Domino; accede, & mercedem inuenies. Si fratrem peccantem aſpexeris, & poſtero die eumdem videris: ne ipſum vt peccatorem tecum repútes: ignoras enim an te abſente, poſt lapſum bene operatus ſit; & cum ſuſpirijs, atque gemitibus, amariſque lacrymis Dominum placauerit. Quare oportet ab alijs iudicandis nos abſtinere: decet autem vnumquemque noſtrûm humiliare ſeipſum, ſecundùm eum qui
Pſalm. 37. dicit: Quoniam iniquitates meæ ſupergreſſæ ſunt caput meum, & ſicut onus graue, grauatæ ſunt ſuper me. Omnia ligna ſyluæ condenſæ non ſufficient igni: & caro non ſaturatur requie. Timor Domini paradiſus deliciarum: vbi verò non eſt timor Domini, ibi vulpes habitabunt.

128. Si frater tuus oppugnatus, monache, profugerit ex monaſterio, exierisque ad requirendum ipſum, illo reperto, pacificè reſponde ei: vt non dolorem addas
Galat. 6. ſuper dolorem animæ ipſius; conſiderans teipſum, ne & tu tenteris.

129. Si, chariſſime, artis medendi peritus ſis, & morbis remedia adhibes; prudentem ac vigilantem te præbe, ne
Rom. 14. fortè dum alios curas, teipſum malè affectum demonſtres, cùm dicat Apoſtolus: Non blaſphemetur bonum noſtrum.

130. Bona, frater, iecisti principia? bene perficere contende: vt mercedem plenam recipias. Domine vniuerſorum cor à ſubiectione & diſciplina patris alienum ne de-
Pſalm. 118. deris mihi, & cogitationes ſuperbiæ repelle à me: Tu e-
Eccli. 4. nim, Domine, increpaſti ſuperbos. Scriptum eſt: Congregationi amabilem te facito, & magnati humilia caput tuum. Et de anima tua ne confundaris: eſt enim confuſio adducens peccatum, & eſt confuſio gloria, & gratia.

131. Ne commoueas fratrem aduersùs fratrem eius

per calumniam: non enim charitatis est concitare proximum ad perditionem animæ. Pacificus esto, vt filius Dei vocari promerearis.

132. Cupis diligi, chariſſime, dilectione Saluatoris nostri Iesu Christi? omnem amicitiam detestare & auersare carnalem, quæ hæc in se continet: gastrimargiam siue gulæ concupiscentiam, vinolentiam atque ebrietatem, luxuriam, inuidiam, nequitiam, petulantiam atque lasciuiam, passionem ac perturbationem, oppressionem, tristitiam, & his similia: horum autem omnium finis, mors est. At quæ in Christo est dilectio, ista complectitur: benignitatem, doctrinam ac disciplinam, scientiam atque cognitionem: finis verò istorum, est vita æterna. Rom. 6.

133. Adhæreas, chariſſime, viro timenti Dominum, vt te timere Dominum edoceat: cum contemptoribus autem conuersari non ames. Sustine, dilecte, Dominum, vt ipse te exaltet: nam gloria huius mundi non perseuerat. Semper Dominum præ oculis habe, quoniam saluat sperantes in ipsum. Vir armatus, formidabilis in bello est: & qui fide indutus est, inuisibilibus inimicis tremendus. Vir demens ac stultus dicet: Quis me terrebit? at qui modestus est ac humilis, inuenitur prudens. Materia ignis, ligna sunt: materia verò iræ atque furoris, superbia. Vis mitigare atque lenire iracundiam? apprehende humilitatem, & in via mansuetorum atque humilium ambula. Si irritamenta atque exacerbationes inter fratres acciderint, ibi pacificator beatus: at qui eos ad contentiones accendit, haud impunis euadet. Lapis arenosus, & anima infidelis, paulatim dissoluentur: in viro autem fideli, cogitatio atque consideratio erit immobilis. In viro mansueto & humili requiescet spiritus sapientiæ: diligit autem Dominus eos qui in sapientia ambulant. Esa. 66.

134. Vide, chariſſime, ne dum ampliores consequi honores appetis, ignominiæ notam tibi contrahas. Honor verè est homini, cuncta secundum Deum agere: at magna infamia præcepta eius transgredi. Pastor temulentus, non saluabit oues suæ fidei commissas: & somnolentus facilè & ipse à bestijs capitur. Nam in manibus ebrij, spinæ crescunt: anima verò continentis ac temperantis, assiduè

procidit Deo. Aurum non præbet patientiam; at fides eum firmat, qui possidet illam. Error viro, nescire scripturas: dupliciter verò errat atque decipitur, qui nouit eas, & contemnit.

135. Teipsum cohortare ac consolare, charissime, & patientem in omni tribulatione te præbe, ne fortè dum sæpius te alij hortantur ac consolantur, superbus efficiaris.
1. Thess. 4. Dicit enim Apostolus: Consolamini inuicem quotidie, donec conceditur appellari hodie: ne quis vestrûm fraude atque impostura peccati obdurescat. Participes enim Christi euasimus, si principium obtineamus. Initium porro omnis virtutis est fides.

136. Vitam virtutibus ornatam possidet monachus, qui patris admonitionem auscultat, eique morem gerit. Nudus efficitur monachus, qui inobedientiam viamque latam diligit. Diabolicum consilium est monacho, alienum appetere gradum. Captu facilis redditur monachus, rebus secularibus implicatus. Vitam æternam mansuetus & tranquillus monachus possidebit. Sol & luna, & omnia astra super illis gaudent, qui rectè Domino Christo seruiunt. Thesaurum sibi ipsi in cælis comparat omnis, qui vitam sectatur quietam in charitate. Medicus passionum ac perturbationum efficitur, qui in veritate timet Dominum. Tanquam è specula prospicit, & superat prauas animi affectiones, monachus mitis atque mansuetus.

137. Populi laudabunt Dominum, in homine qui suam ipsius salutem non negligit; sed de suo ex hac vita exitu solicitè cogitat, & de hora illa quando coram formidabili illo Christi tribunali assistere debebit. Mansio & habitaculum fit sancti Spiritus, quicunque suam salutem amat. Templum efficitur Dei omnis qui continentiam, & castitatem diligit. Gladius contra dæmonem acediæ ac tædij, est mortis & æternorum tormentorum memoria. Non condemnat proximum suum prudens monachus atque intelligens. Multa experiri vult loca, monachus otiosus & pigritiæ deditus. Verbum vitæ æternæ concredetur viro Christum diligenti. Frumentum mundum, est vir hospitalis.

138. Accusatio sui ipsius in omni tempore, purgatio est peccatorum. Patientiæ neruus est, temperantia & abstinentia.

nentia. Suam ipsius occidit animam, qui à mandatis Domini recedit: gaudium verò ineffabile possidebit omnis, qui ea in veritate obseruat. Psalle, charissime, spiritu, psalle & mente atque intellectu: Quàm dulcia faucibus meis eloquia tua, super mel & fauum ori meo. Principium & finis fidelium, est fides, spes, & charitas. Omnibus autem rebus grauibus atque molestis grauior ac molestior est pigritia & tædium, maximè verò si sociam habeat perfidiam: nam pleni sunt fructus eius veneno mortifero. Psal. 118.

139. Recordare, charissime, semper tremendi tribunalis Dei: & erit tibi firmamentum, & resistes eis, qui insidias parant animæ tuæ. Prudens monachus ad ministerium emissus, pro pace suam ipsius ponet animam: at qui demens est ac insolens, pugnas atque contentiones præparabit. Spiritum otij atque negligentiæ, curiositatis ac superfluæ anxietatis, ambitionis & dominandi cupiditatis, ne mihi dederis Domine Deus vitæ meæ: sed temperantiæ atque abstinentiæ, humilitatis, & patientiæ spiritum largire famulo tuo.

140. Meliores sunt sordes pedum in corde mundo propter virtutem, quàm puritatem prætexere, & corpus ablui affectu inordinato. Qui sanctè ac castè conseruat membra Christi, sanctificabitur: at qui corrumpit templum Dei, destruet illum Deus, ait diuina scriptura. Tanquam cani, acriter spiritui fornicationis resiste: & planè non patiaris te abripi cogitatione eiusmodi. Nam à scintilla ignis augetur pruna: & à cogitatione improba, multiplicabuntur concupiscentiæ prauæ. Excute memoriam earum, magis quàm grauem odorem cœni atque cloacæ. Quemadmodum incensum oblectat odoratum: sic & in castitate lætatur Spiritus sanctus, & in homine demoratur. Sicut sus delectatur volutabro luti: ita quoque dæmones in fornicatione gaudent, & immunditia. Lux magna & gaudium, pax & patientia, in castitate commorantur: at dolor & tædium, & somnus insatiabilis, & tenebræ densissimæ in fornicatione habitant. Diligе, monache, castitatem in charitate Christi: nam tuo viuendi instituto congruit, sicut ascia atque securis fabro. Frater quidam à fornicatione oppugnatus, increpans dæmonem, dicebat: Ad tenebras vade satana; an nescis, me

1. Cor. 3.6. 1. Cor. 6. Eccli. 11. iuxta 70. 2. Pet. 2.

quamuis indignum, gestare in me membra Christi? Et subitò ac è vestigio cessauit in eo ardor libidinis, quomodo si quis flans extingueret lucernam, ita vt ipse secum de hoc miraretur, glorificaretque Dominum. Magnus honor est castitas in charitate Christi: magna verò ignominia ac dedecus est fornicatio & inuidia. Itane te ipsum, frater, audacter comptum & ornatum reddere studes? Apostolum dicentem ausculta: Iuuenilia autem desideria fuge. An ignoras, quali cum hoste confligas? An nescis, graue & periculosum esse, alterius animæ aliquem laqueos nectere? Nunquid animo tecum perpendis, qualem putredinem atque corruptionem possidebunt, qui talia agunt? Et istud te nosse volo, quòd, tametsi externus homo ad pelliciendum comptus sit & elegans, habitaculum autem animæ sordibus contaminatum fuerit, non diu ea in illo durabit pulchritudo, quin corrumpatur: at si animæ pulchritudinem possederis, aliquid in exteriorem etiam hominem inde deriuabit, eaque tecum pulchritudo permanebit. Qui ornatu vestimentorum suorum delectatur, & repletioni ventris sui studet, variè oppugnabitur: at qui sobrium se præbet ac vigilantem, tremendus erit suis aduersariis.

2. Tim. 2.

141. Anima improba assentationibus effertur atque superbit; & contumeliis affecta furiosè mouetur & insanit: at bona, etiamsi blanditiis demulcetur, non lætatur, & contumeliosè excepta non irascitur. Taciturnitas iuueni, sicut equo frænum: at qui effrænatus est, incidet in mala. Sit timor Dei in corde tuo, charissime, sicut scutum in manu militis, excipiens in eo atque repellens in humilitate tentationes, quæ aduersùm te inferuntur à diabolo: vt instar pulueris comminuantur à facie tua inimici tui. Confide: non enim superari poteris, dum scutum atque armaturam eiusmodi tenes.

142. Qui non amat Dominum, exagitat œconomum, & exacerbat præfectum suum: at qui Dominum diligit, mandata eius obseruat. Ianitor sapiens, nouit respondere pauperi ac pusillanimi: insipiens verò, superbus erit. Tametsi, frater, nihil præbemus: at saltem bona verba des: considerans teipsum, ne tu quoque in eadem incidas. In omnibus enim, inquit Sapiens, operibus tuis memorare nouissima tua,

Eccli. 7.

& in æternum non peccabis. Ianitor piger magna damna patietur : qui autem ſpiritu feruet, ſibi ipſi coronam comparabit.

143. Fratres in ſynaxi atque conuentu conſtituti, ô monache, benedicunt & laudant Dominum, at tu foris mente vagaris atque diſtraheris, ignorans quòd damno te ipſum afficias. Dicito cogitationi tuæ: Nunquid, ſi nobis aliquid donandum eſſet ab aliquo, ſtuderemus ante omnes occurrere ac præuenire? Et ſi in mundanis atque carnalibus tantum ſtudium, quantò magis adhibendum in ſpiritalibus? Eſto feruens ſpiritu, Sanctorum inſtar; vt vnà cum eis in regno cælorum cohabitare ac conuerſari poſſis.

144. Qui verbis otioſis intentus operatur, ſubtrahetur operi : at qui ſanctos meditatur ſermones, ampliùs proficiet. Si inter operandum conturbet atque moleſtet te ſpiritus fornicationis, ne cuncteris ad orationem manus tuas extendere: ſin autem & vehementiùs in te irruat, etiam genibus flexis ora: & oratio fidei pro te decertabit atque intercedet. Ne obdormias, habens aliquid aduersùs aliquem: vt non tetra te phantaſmata ac ſomnia noctu exagitent. Non ſolùm deprimendus eſt aſpectus, ſed etiam cor, ne extollatur aduersùs alterum. Fratrem tuum à peccato libera: & te Dominus in die iræ liberabit.

145. Qui Dei causâ in cœnobio elaborat, neque ſeceſſum purgare aſpernabitur: non eſt enim quod ægrè ferri à pijs oporteat. Noli detrectare laborem dicens: ne fortè inde infirmitatem contraham; potiùs autem mente tecum perpende, quo pacto Sancti omnes perpeſſionibus atque ærumnis grati acceptique euaſerint Deo. Monachus piger nec ſibi eſt vtilis, neque proximo : impiger verò ſeniores ad virtutem excitat. Qui contemnit præfectum, peccat: at qui morem ei gerit in Domino; gloriam poſſidebit. Noli peruertere nouitium, & animam ſitientem ad Dominum: quoniam videbit Dominus, & non placebit ei. Filius improbus maledicet parentibus ſuis: & qui audiunt eum, condemnabunt ipſum. Immitis & abſque miſericordia eſt, qui malum reddit pro malo : at qui mala pro bonis retribuit, quid patietur?

146. Ne gaudeas aliena audire errata, vt non & tuum pec-

catum apud cunctos audiatur, atque innotescat. Qui silentium in mensa seruat, similis est ei qui cum melle panem suum comedit: at qui sermones multiplicat, etiam quieti deditum perturbat. Cum tranquillitate piscem comede: & potus tuus imperturbatus sit. Monacho otioso non placebit ianitor fidelis: & qui persequitur quod iustum est, non offendit proximum.

147. Comprime cogitationem ac concupiscentiam tuam, charissime, antequam ipse per eam comprimaris: deducit enim ad profunda inferni eos, qui sequuntur ipsam: quoniam non est mensura patientiæ, si cum charitate coniuncta est atque permixta. Domine rex, concede mihi, vt videam peccata mea: & non condemnem fratrem meum.

148. Si duo monachi nouitij cum Sene habitauerint, quis istorum duorum maior erit apud Dominum? qui seipsum fratri suo humiliarit in timore Dei. Verax quippe est, qui

Matth. 23. ait: Qui seipsum humiliat, exaltabitur. Qui duos habet nouitios, magna sobrietate atque vigilantia indiget, ne fortè locum inueniens aduersarius, aliquid de proprio in eis operetur atque perficiat. Ceterùm nouitius risum, & licentiã atque impunitatẽ amans, perniciem & calamitatẽ sibi ipsi conciliat.

149. Ne delecteris scurrilibus, quæ non decent; sed potiùs gratiarum velis actionẽ. Ne sis inobediens, durus & contemptor: vt non & tibi ipse noceas, & illis qui te audiunt. Si verè pius atque religiosus, & humilis effectus sis, profundet in te Dominus miserationes suas. Audi, charissime, eum qui te corripit, admonetque in Domino, vt fructum Domino Deo tuo proferas. Time Dominum, & erit tibi murus, & in die obitus inuenies gratiam.

150. Ne secularem hominem mente tua spernas, mona-

1. Pet. 2. che: solus enim Dominus occulta cordis cognoscit. Omnes honora propter Dominum, vt & te cunctorum honoret Dominus. Qui dimouere atque transferre voluerit petram, subtus submittet ei vectem, non suprà; tunc enim facilè reuoluet ipsam: quod quidem humilitatis exemplum est.

151. Cellam reliquisti, monache, & ad seculum iterum vadis? non reformidas iniquitatem, & contradictionẽ atque obiectionem quæ aduersùm te in ciuitate fiet? Qui perfectè mundanam sapientiã exuit, inuulneratus permanebit: at qui

non exuit, continuas plagas ſuſcipit. Si acciderit anguſtiis premi monaſterium vbi habitas, in iis quæ ad corporis neceſſitatem pertinent: ne ideo locum deſeras, quia tunc multum operis in loco inuenies. Non placet impiis præfectus ſanctus, nec iuſto quodcunque iniuſtum.

152. Ignoſce fratri tuo, ſi in te peccauerit: & Dominus indulgebit tibi errata tua, condonabitque peccata. Anteuerte in cella fratrem, à quo triſtitia atque moleſtia affectus es: & condole ei in puro corde propter eum qui ait; Non ſolùm vſque ſepties dimittendum eſſe fratri, ſed vſque ſeptuagies ſepties. Suſcipe pœnitentiam fratris, chariſſime, tanquam à Deo miſſi, vt non aſpernari videaris eum qui miſit. Et ſi ad iracundiam prouocaueris ipſum; pacem ama & ſanctificationem, vt dignus conſpectu Domini Dei efficiaris. Ne irruas in fratrem tempore tribulationis ipſius: & non adijcias dolorem ſuper dolorem animæ eius. *Matt. 6.18.* *Matth. 18.*

153. Laborioſus ac diligens præfectus, eſt fratrum recta & ordinata diſpoſitio: & ſenes prudentes, iuuenum ſunt conſolatio & cohortatio. Maledicentibus & obtrectantibus non eſt habenda fides: nam frequenter ex inuidia calumnia ſtruitur: quare potiùs quæ veritatis ſunt, indagare oportet. Temerarios atque rebelles refrænare conuenit, & reprimere eos qui ſeditiones moliuntur: vt fraternitas pacata & imperturbata remaneat. Si fratres aliquos videris in malo concordes, ne ipſorum communices inordinatæ ac diſſolutæ vitæ: ſed euitans eos, ingredere cellam tuam, memor illius qui dixit: Seruum Domini non oportet litigare. At ſi fratrem conſpexeris puſillanimitate aut infirmitate aliqua detineri, huic compati expedierit. Iuſtitia exhilarabit cor exercentis eam: & qui diligunt Dominum, hæreditate poſſidebunt illam. *2. Tim. 2.*

154. A ſcurrilibus, frater, caueas, ne fortè impudentem te efficiant: impudentia autem mater eſt intemperantiæ atque laſciuiæ. Ne per cellas fratrum oberres, vino æſtuans: ne fortè tuas ſubitò diuitias perdas temperantiæ atque continentiæ. Ne ſis memor iniuriarum apud fratrem tuum, nam ſcriptum eſt: Viæ eorum qui reminiſcuntur iniuriarum, in mortem ſunt. Non vales ferre iniuriam atque contume- *Eccli. 10. Leuit. 19.*

Prouer. 12. secund. 70. liam? sile, & quiesce. Non potes videre quempiam te respicientem? neque tu quemquam respexeris. Ne consenseris ei, qui talia tibi suggerit. Quousque patieris te inseruire atque obsequi singulis fratribus? Dicamus autem ad eum: Hodie studeo liber fieri, & die crastino, Domino curæ erit, Matth. 6. Ipse enim dixit: Nolite soliciti esse in crastinum.

155. Beatus qui bonum reperit comitatum, & propriam odit voluntatem. Opus tuum citra fucum perage, frater: sic enim decet fideles, vt & gratiam in tuis laboribus inuenias. Ne vinum ad ebrietatem bibas, erubescens facie; tunc enim magna tibi erit ignominia ac pudor, quando vt ebrius ductus fueris.

156. Quemadmodum torques aureus in collo viri; sic monachum pietas decet atque religio. Quemadmodum mel dulcescens in ore viri, ita diuini sermones in anima timente Dominum. Senes sapientes, firmamentum sunt fratrum: at insipientes, contentiosi erunt. Coram Deo & hominibus exosa est superbia: eos verò qui humilitatem amant, exaltat Dominus. Portus serenus ac tranquillus, est locus bonis regulis directus; quibus autem deest gubernatio, vt Ephes. 6. & Coloss. 3. folia decidunt. Oportet ministrum obsequi & seruire ei, cui ministrat, sicut Domino, & non hominibus, à quo etiam mercedem accipiet; eumque cui ministratur, humiliter ferre oportet, tanquam si ei à Domino ministraretur.

157. Comedisti panem, & repletus es, da gloriam ei, qui te saturauit, Deo. Si verò paulisper expectare ventrem velis, etiam da gloriam ei, qui te confortauit, Deo; & ne dixeris coram omnibus: Non comedi, nisi tantillum panis. Quid igitur arrogas tibi ipsi; vel eos qui comedunt, & gratias agunt, condemnas?

158. Sustine Dominum in die tribulationis, vt te protegat in die iræ. Non rideas super afflicto, neque gaudeas de peruerso: ne fortè irascatur tibi Dominus, & non inuenias auxilium in die tribulationis. Ne fratres persequaris causâ ambitionis: nam nisi ex Deo sit consilium istud, non subsi-1. Reg. 10. iuxta 70. stet: at si ex Deo est, etiamsi in vasis occultatus fueris sicut Saul, inde te assumet Dominus, & ducem atque præfectum te constituet in populo suo. Quis non ingemiscat super hisce? quippe qui, cùm ne vnam quidem adhuc solitariæ vitæ

virtutem demonstrare possimus, præfecturas sectamur: quare & nos etiam in continenti constituti, naufragium confestim patimur. Et hoc, nunquid ex inobedientia nostra atque insolentia: remigare enim antequàm sciamus, gubernare tentamus.

159. Quis deterior eo, qui cùm aquam dulcem habeat, animam sitientem non potat? aut quis inuidentior eo, qui cùm librum vtilem teneat, fratri suo ad ædificationem commodare eum recusat? Quis porro segnior eo, qui cùm sitibundus prope fontem sedeat, manus tamen non extendit, vt sumptâ aquâ sitim restinguat? Aut quis negligentior eo, qui librum vtendum accepit, & legere illum omittit? Adiuua illum qui rogat vt discat literas, legensque magnalia Dei, benedicat ac laudet admirabile nomen eius: & ipse tibi mercedis erit retributor.

160. Segni ac pigro monacho negligentia obsistit: habenti autem patientiam superbia repugnat: at qui in veritate amat Dominum, vtrumque repudiat. Monachus piger multa patietur damna: at qui sobrius est & vigilans, nullam horam contemnet. Monachus piger & contentiosus nullo erit in pretio, quoniam exacerbator est. Monachus inobediens multa explorabit loca, at qui humilis est corde, submittet se in Domino. Nouitius prudens atque intelligens suis obediens est superioribus in Domino: at inobediens, ignominiâ notabitur. Qui corporis sui castitatem seruat, suspicietur à multis: at qui eam contemnit, à pluribus coarguetur.

161. Considera, charissime, mensuras cuiusque eorum qui sub obedientia viuunt, propter illum qui ait: Qui autem fructum fert, & facit, alius quidem centesimum, alius sexagesimum, alius verò tricesimum. Monachus ventri deditus, ieiunium, malum atque infaustum diem denominat: at temperantiæ studiosus, non ægrè fert neque tristatur. Caue re aliqua proximum offendas: sed in omni conuersatione tua bene compositum atque instructum te præbeas. Vir insolens explorat vicinum suum: at qui in luce ambulat, malum non cogitat. Qui diligit Dominum, non exacerbat proximum: sed obseruat seipsum. Propter eum qui dixit: Quæcunque vultis vt vobis faciant homines, & vos

Matth. 13. *Matth. 7.*

ſimiliter facite illis. Hæc eſt enim lex & Prophetæ.

162. Laboribus te exerce, & labora in hyeme ac tempeſtate, monache: vt in vitæ portum ingreſſus, exhilareris. Fratres negligentiores aduerſus diligentiores armat inimicus: qui autem ſeduli magis ſunt atque induſtrij, per negligentiores opificium inueniunt, perferentes eorum infirmitatem propter Dominum. Qui miſericordiam exhibet proximo ſuo, etiam miſericordiam à Domino inueniet: Iudicium enim ſine miſericordia illi, qui non fecit miſericordiam. Ne conſentias fratri tuo in peccato; quin potiùs eum ab illo eripe ac libera, vt ſaluetur anima veſtra in Domino. Timor Dei præ oculis tuis ſit omni tempore: & peccatum in te non dominetur. Caue dixeris: hodie pecco, & cras pœnitentiam agam: non enim ſecurus es de craſtino; at hodie pœnitentiam agamus, & de craſtino curæ erit Domino.

Prouer. 27.

163. Eſt aliquis obambulans, qui dum audit vocem ac ſignum ad orationem, aſſumit opus manuum: at tu, chariſſime, vide ne ſynaxim negligas: vt oculus mentis tuæ illuminetur. Dedecus eſt ei, qui os impudens poſſidet: at qui timet Dominum, in veneratione erit. Toto corde tuo in Domino confidito: & omni tempore gratiam inuenies. Si expectaueris ac ſuſtinueris ipſum; gratiam inuenies, & non perdes mercedem tuam. Siphones adhibentur in die incendij; & lacrymæ, tentationis tempore. Aqua extinguit flammam in domo accenſam, & lacrymæ in oratione concupiſcentias prauas. Sicut palma in ripis germinans: ita charitas atque concordia fratrum, in Domino. Qui maiores honorat, à minoribus exhilarabitur; & in die orationis eius exaudietur.

164. Si fratri tuo aliquid vtendum dederis, & ille differat reſtitutionem; poteris ei ſemel in memoriam reducere: nam ſæpe obliuio accidit. Sin autem tu quidpiam à fratre tuo commodato acceperis, & ille verecundiâ ductus, non te commonefacit: tu tamen tanquam Deum timens, ne ſuis eum priuaueris. Quoniam ſcriptum eſt: Nemini quidquam debeatis, niſi vt inuicem diligatis. Cunctas res corruptibiles pro nihilo ducere oportet, fratres: ſolam autem vitam æternam ſibi vindicare & magni facere conuenit. Si quæ tibi

Rom. 13.

procuratio

procuratio commissa sit; caue salutem tuam neglexeris, excusationes prætexens in peccatis. Nam & Ioseph Patriarcha curauit negotia in Ægypto, & non vnius duntaxat domus ac familiæ curam suscepit, sed totius etiam terræ Ægypti, & non declinauit à via veritatis, & Dominus gloriâ & honore decorauit illum. Si anima tua sana & integra fuerit ad Dominum, in omnibus fructum atque vtilitatem capies. Si negotiatorem videris, dic intra teipsum: ô anima, iste temporariarum rerum, cupidus tanta suffert, vt caduca ac momentanea sibi congreget: tu verò æterna, & nunquam pertransitura negligis? Si viros aliquos litigantes aspexeris, dic intra teipsum: Anima, isti ob rem nullius pretij atque vtilitatis tantopere inter se contendunt, ac litigant: at tu decem millium talentorum cùm sis debitrix, non procidis Deo sicut oportet, vt peccatorum remissionem consequaris? Si aliquos fabricantes domos ex luto conspexeris; tacitus tecum dicito: & hi, ô anima, in luteis domibus extruendis magnum studium adhibent; vt opus perficiant: tu verò æterna tabernacula contemnis? Et ne sigillatim multa percensentes, protrahamus sermonem: si quid eiusmodi perspexerimus in vita, mundanas cogitationes, & secularia consilia in spiritualia commutemus: & planè vtilitatem aliquam consequemur, diuinâ nos adiuuante gratiâ.

Gen. 41.

165. Quid porro est monachus? Similis est monachus viro ex alto demisso, qui funem excelso interuallo pendentem arripit, & se illi appendit; & indesinenter pro auxilio ad Dominum clamat, sciens se, si defecerit, vsumque vtriusque manus perdiderit, præcipitem illico ruiturum & moriturum. Apprehende vitam æternã monache, ad quã vocatus es, & bonũ quã professus es confessionem, ac pactum corã multis testibus serua; adhuc enim modicũ restat temporis, & veniens veniet, & non tardabit. Propterea enim quòd exiguã tribulationem sustinere propter Dominũ nolumus, sæpe vel inuiti in varias grauesque tribulationes incidimus. Et quia propriam voluntatem amore Domini relinquere nolumus, nobis ipsi detrimentum animæ conciliamus. Et quoniam ægrè ferimus, nos in obedientia & contemptione versari propter Dominum; nos ipsos iustorum consolatione priuamus. Et quia morem gerere recusamus admonitionibus at-

Abac. 2.

que consiliis eorum qui nos monent propter Dominum: nos ipsos improbis dæmonibus deridendos præbemus. Et quoniam in virga disciplinam non recipimus: lebes nos excipiet, vbi non erit qui consoletur.

Ierem. 9. 166. Quis dabit capiti meo aquam, & oculis meis fontem lacrymarum, & vultum hilarem ad eos qui extrà sunt? & plorabo die ac nocte peccata mea. Dixi risui: longè recede à me; & lacrymis: accedite ad me, quoniã multa peccata mea valde, coram Domino: & delictorum meorum non est numerus. Nostis tres esse lacrymarum differentias in hominibus; sunt enim lacrymæ quædam rerum apparentium: & eæ amaræ valde sunt & vanæ; & sunt lacrymæ doloris ac pœnitentiæ, quando anima æternis perfrui bonis desiderat: & illæ sunt dulces & vtiles vehementer; & sunt lacrymæ quædam impœnitentiæ; vbi fletus est & stridor dentium: & hæ acerbæ valde sunt & inutiles: nihil enim proficiunt tunc, quando non est ampliùs tempus pœnitentiæ.

Eccle. 2.

Luca 13. 16.

167. Sobrius & vigilans esto, charissime: vigilantem, inquam, te præbe in iuuentute tua: vt probatus iuueniaris etiam nouissimis tuis. Et non confidas teipsum improbo hosti, suggerenti fraudulentas tibi cogitationes, dum dicit: Adhuc iuuenis es, & plures alij vitæ tuæ supersunt anni: quare nunc lætare, & animam tuam mœrore ne affeceris: senectutis autem tuæ tempore pœnitentiam agere oportebit. Nonne adhuc cognoscis, frater; (neque enim, tametsi velut insipiens esses, ignorare deberes) quòd ipse te in hisce seducat atque decipiat? Si enim dum adhuc iuuenis es, & in ipso flore & feruore ætatis versaris, quando omnem sufferre laborem atque exercitationem potes, pœnitentiam non agis, nonne, si consenueris, imbecillitatem senectutis prætexes? Sin verò, & in ipso iuuentutis tuæ flore anticipatus sis; quid facies? Relinque igitur viam inimici, charissime, & vocem audi veri Domini, dicentis: Vigilate ergo, & orate, quia nescitis diem neque horam.

Matt. 24. 25.

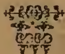
168. Domine Iesu Christe, Rex regum, & Dominus dominantium, qui habes potestatem vitæ & mortis, qui incerta & occulta cognoscis, quem nulla latet cogitatio atque sermocinatio, ab occultis meis munda me: quoniam malum coram te feci. Ecce enim dies mei deficiunt, dies, inquam,

& dies; & peccata mea multiplicantur. Tu Domine Deus spirituum, & omnis carnis, qui exploratam magnam corporis & animæ meæ infirmitatem habes, præbe robur imbecillitati meæ: & succure mihi misero. Tu enim nosti, quòd tanquam prodigium factus sum multis: sed tu adiutor meus fortis. Da mihi Domine cor gratum, quo semper memoriâ recolam cuncta beneficia tua, optime Domine. Et ne memineris multorum peccatorum meorum: verùm obliuioni scelera mea atque delicta trade. Ne despexeris, Domine, preces mei peccatoris: sed quemadmodum hucusque tua me protexit gratia: ita in finem vsque, eam à me ne abstuleris. Ipsa enim sapienter me edocuit intelligere ista: & beati qui custodiunt vias eius: quoniam erit ipsis in coronam gloriæ. Confiteor tibi Domine, & collaudo indignus ego te, qui miserationum tuarum in me multitudinem demonstrasti: quoniam protector & auxiliator factus es mihi, in nomine magnificentiæ tuæ benedicto in secula. Tu enim solùs es Dominus: Tibique maiestas conuenit & gloria, optimo & misericordissimo Domino Deo nostro.

169. Doce, charissime, fratrem tuum viam, non quæ abducat in seculum: sed quæ in regnum introducat cælorum. Dominum autem time omnibus viribus tuis: & noli æmulari opera impiorum: quoniam ignis eorum non extinguetur; & vermis ipsorum non morietur. Beati enim omnes qui timent Dominum, & ambulant in viis eius: quoniam in regno cælorum commorabuntur in seculum seculi: & ineffabilium atque inenarrabilium bonorum deliciis perfruentur cum omnibus Sanctis, qui à seculo complacuerunt Patri principij experti, & Filio, & Spiritui sancto. Amen.

Esa. 66.

Psal. 127.

S. P.

EPHRÆM

APOPHTEGMATA.

1. INITIVM fructificationis, est flos: & principium humilitatis, est obedientia in Domino. Fructus verò obedientiæ, est longanimitas: Longanimitas autem, charitatis fructus est: at charitas, perfectionis vinculum existit. Perfectio autem, obseruatio mandatorum Dei. Præceptum *Psal. 18.* porro Domini lucidum, illuminans oculos. Ceterùm oculi illuminati, iniquorum vias effugiunt. Sit ergo tibi humilitas, sedes responsionis, & loquelæ pallium. Loquela autem clara sit in salutatione, in charitate Christi. Ait enim *Matth. 5.* Saluator: Estote perfecti, sicut & Pater vester cælestis perfectus est. Vnde enim clara esse queat superbia, quæ est ex inobedientia, nec vult esse in potestate cuiusquam, neque obtemperare: sed suo sensu duci? Humilitas verò obediens est, tractabilis, ac persuasu facilis, mitis, honorem paruis æquè ac magnis deferens. Quam qui possederit, credo eum à Domino mercedem accepturum, simul cum vita æterna.

2. Si bini vnam eandemque cellam inhabitaueritis, diligenter vobis ipsis attendite, scientes Dominum esse in me- *Matth. 18.* dio vestrûm. Ipse enim dixit: Vbicunque fuerint congregati duo aut tres in nomine meo, ibi ego sum in medio eorum. Et si verò nos velut indigni, non videmus ipsum: ipse tamen, quia Deus, etiam cogitationes ac opus cuiusque nouit, & intuetur. Cui gloria in secula. Amen.

3. Audimus loquentem Sapientiam: Homini fornicario omnis panis dulcis, non fatigabitur transgrediens vsque ad *Eccli. 23. iuxta 70.* finem: Homo qui transgreditur lectum suum, dicens in animo suo: Quis me videt, tenebræ circundant me, &

parietes cooperiunt me, & nemo circunſpicit me, quem vereor? delictorum meorum non memorabitur Altiſſimus. At contrà, hominis oculos timet: nec intelligit infinitis partibus oculos Domini lucidiores eſſe ſole, circunſpicientes omnes vias hominum, & profundum abyſſi, & hominum corda intuentes in abſconditas partes. Domino enim Deo, antequam crearentur, omnia ſunt agnita: qui etiam poſtquam ſunt procreata, intuetur omnia; atque iſte in plateis ciuitatis vindicabitur, & vbi non putauit apprehendetur.

4. Dilecte frater, ſi pietatis ac religionis tibi ſtudium delegeris; attende, ne fortè malignus ſub pietatis prætextu, alienam tibi cogitationem ſuggerat atque inducat; id eſt, inanis gloriæ atque ſuperbiæ: vt dum non vis cum fratribus laborare & exerceri. Operare igitur ſicut & ceteri confratres tui concorditer, pietatemque ſerua: nam pigritia pietatem euertit, nomenque contumelioſum ſuo domino affert. Coniunge ergo pietati diſciplinam cum ſcientia; & verus religioſus eris.

5. Chariſſime, ſi tibi humilitatem comparaueris, diligenter attende, ne fortè per inſidias, in viam te alienam tranſmutet inimicus, dum aliquid ſuorum ipſe ſuggerit. Sicut ait Sapientia: Non dicas, à Deo abſcondar, & ex ſummo quis mei memorabitur? In populo magno non ero in memoria: quæ eſt enim anima mea, in tam immenſa creatura? Is verò adiungit, cùm dicat: Ecce cælum cæli Domino, abyſſus, & vniuerſa terra, in viſitatione eius commouebuntur, montes ſimul & colles, & fundamenta terræ, cùm conſpexerit illa, tremore concutientur. Oportet ergo humilitati fidem coniungere, vt humilitatis ſulcos rectos efficere poſſis. *Eccli. 16.*

6. Frater quidam ingreſſus eſt cœnobium, cupiens fieri Monachus, traditusque eidem eſt cellæ cum Seniore. Et poſt aliquot dies à cogitationibus impugnatus, dixit: nequeo cum hoc fratre manere. Alius ergo frater admonebat eum, dicens: an ſi incidiſſes in barbaros, traditusque alicui barbaro eſſes, dicere poſſes: nolo cum illo verſari? Et hæc audiens frater, compunctusque verbis iſtis, pœnitentiam egit, dicens: Ignoſce, obſecro.

7. Dixit rursus: Qui cupit fieri Monachus, nec potest contumelias ac contemptiones, & pœnas sufferre; nequit esse Monachus.

8. Si quis solitariam vitam amplexus sit cogitatione simpliciori, conatur ei inimicus libertatem & impudentiam adiungere. At si pio ac religioso animo ad monachatum venerit, suggerit etiam huic, & siquidem sit iuuenis, per speciem pietatis suppeditat studium & alacritatem ad ea exercenda, quæ præstare non possit. Qui autem verè timet Deum, neque à prima cogitatione neque à secunda se abripi patietur. Si verò etiam dæmonum fraude præoccupatus fuerit, timor Domini, quem in veritate dilexit, cor eius illuminabit, vt ambulet per viam rectam. At qui impudens est, nondum credit fore iudicium: sicut neque superbia elatus & arrogans, & non propter Deum pietatem ac religionem colens, magnum quippe seipsum existimat. Si ergo te turbet ægritudo propriæ existimationis, dic ad impugnantem te: longè recede à me, cogitatio nequam. Quis ego sum, aut quam virtutem excolenti mihi, eiusmodi suggeris? Sanctorum alij lapidati sunt, alij secti sunt, alij tentati
Heb. 11. sunt, alij in occisione gladij mortui sunt. Sed quid dico de hominibus, iisdem affectibus obnoxiis: quando ipse vniuersorum Dominus Crucem propter nos subiit, confusione contempta? Ego autem qui ætatem omnem in peccatis traduxi, quid in die iudicij respondebo? Et sic à te superbiam fugabis. Si autem & bene egeris, hoc non propriis ascribendum viribus puta secundùm illius dictum: Non ego au-
1. Cor. 6 15. tem, sed gratia Dei mecum. Si porro etiam impudentia te vexet; opera tua atque peccata tecum expendens, dicito: Tantis ego malis sum obnoxius, & quo pacto audebo aperire os meum: Domino dicente, quòd etiam de verbo otioso
Matth. 12. reddituri sint rationem homines in die iudicij? Conuenit igitur procidere Domino, secundùm eum qui ait: Domine omnipotens, Deus Patrum nostrorum Abraham, Isaac, & Iacob, iustique seminis eorum. Qui fecisti cælum & terram cum vniuerso ornatu eorum. Qui calcasti mare verbo iussionis tuæ, qui claudens abyssum, sigillasti eam terribili & glorioso nomine tuo. Quem cuncta reformidant, ac tremunt à facie virtutis tuæ: quia immensa est magnificentia gloriæ

tuæ, & ingens ira comminationum tuarum ſuper peccatores; immenſaque ac imperueſtigabilis promiſſionum tuarum miſericordia. Tu enim es Dominus ſolus altiſſimus, miſericors, longanimis, & multæ miſericordiæ, ac ſuper hominum malitia dolens. Et tu, Domine Deus, iuſtus cùm ſis; non poſuiſti pœnitentiam iuſtis, Abraham, Iſaac, & Iacob, qui non peccauerunt tibi; ſed ſuper me peccatorem pœnitentiam poſuiſti; quia peccaui ſuper numerum arenæ maris. Multiplicatæ ſunt iniquitates meæ, Domine, multiplicatæ ſunt iniquitates meæ; & non ſum dignus fixis oculis intueri atque conſpicere altitudinem cælorum, & quæ ſequuntur, vt & timor ipſe atque obſecratio repellant à te impudentiam.

9. Frater quidam vanis impugnabatur cogitationibus, quaſi iam aliquem in virtute feciſſet progreſſum. Qui cùm vellet ſuperbiæ cogitationem ſuperare, ſub lebetem ſuccenſam ſubiiciebat manum, ſic ſecum loquens: Ecce ardes, noli ampliùs ſuperbire. Videmus enim quòd cùm *Daniel. 3.* tres pueri in medio ardentis flammæ conſiſterent, nullus eorum elato corde fuerit, ſed multa cum humilitate Deum collaudantes, glorificarunt in medio fornacis, dicentes: In ſpiritu humilitatis, & animo contrito ſuſcipiamur à te, Domine; tu autem in relaxatione ac remiſſione ſuperbis & extolleris: atque ita ſuperbiæ cogitationem ac dæmonem ſuperabat.

10. Si inuentus fuerit homo frater ſpiritalis & laborioſus, atque abundantiùs ac diligentiùs virtutes excolens: nemo ipſum contemnat: ſed tales complecti oportet: quoniam & Deo accepti ſunt, & colloquio vtiles, perſuadeantque id vobis duo illa caſtra, Hebræorum nimirum & alienigenarum; *1. Reg. 17* ac Dauid cum Goliath in ſingulare certamen deſcendens. Simulque qui naufragio maris perierunt, & qui ſaluati ſunt propter iuſtum inter eos repertum; ſicut ſcriptum eſt: Ne timeas, *Act. 27.* Paule, Cæſari te oportet aſſiſtere: & ecce donauit tibi Deus omnes, qui nauigant tecum.

11. Frater quidam, dum de exeundo cœnobio impugnaretur, cùm is ſanctum habitum accepiſſet; adducebant ei cogitationes exemplum eiuſmodi: Conſidera, inquiunt, horti olera, & vide quòd niſi ex areola plantas extraxerit,

qui hunc excolit, alioque in loco inseruerit; in altum non excrescent. Frater ergo cogitationi responsum dabat tale: Nunquid penitus euellit hortulanus ex area quæ in ea sata sunt? Nonne sinit in area, respondebat, quæ nutrire potuerit? Veruntamen quæ euelluntur non ita sunt in tuto, vt ea quæ in loco remanent. Esto igitur & tu vnus ex iis, qui non euelluntur: atque ita cooperante gratia, vincebat cogitationem.

12. Charissime, si in cœnobio vitam quietam delegeris: vide ne fortè iniiciat tibi cogitatio versutiam, quæ amaritudinem augeat, dum tecum cogitas & dicis: multa quidem mercede hîc dego, at cibus meus nullus est. Ne igitur propter escam relinquas opus Dei. Nam si eiusmodi cogitas, non ampliùs secundùm charitatem ambulas: quin potiùs salutarem audiamus vocem, quæ dicit: Quis putas, est
Luc. 12. fidelis dispensator & prudens, quem constituit dominus eius supra familiam suam, vt det illis in tempore tritici mensuram? Beatus ille seruus, quem cùm venerit dominus ipsius, inuenerit ita facientem. Verè dico vobis, quoniam supra omnia quæ possidet, constituet illum. Quòd si dixerit piger seruus ille in corde suo, moram facit dominus meus venire: & cœperit percutere seruos & ancillas, & edere & bibere, & inebriari: veniet dominus serui illius in die qua non sperat, & hora qua nescit & diuidet eum: partemque eius cum hypocritis infidelibus ponet. Ibi erit fletus, & stridor dentium. Relinquamus igitur Domino cuncta,
Matth. 16. 25. & non iudicemus; neque acerbiùs exigamus à conseruo no-
Rom. 2. stro, quem communis Dominus constituit dispensatorem. Omnes enim ei rationem reddituri sumus; reddetque singulis secundùm opera sua.

13. Frater quidam dixit: Precabar Deum, vt gratiam largiretur operi manuum mearum, totumque ex eo cœnobium siue monasterium nutriebatur. Nonne gaudium mihi in hoc erat?

14. Oeconome, Apostolum dicentem audisti: Qui præes
Rom. 12. in solicitudine. Et: Nemo adolescentiam tuam contemnat.
1. Tim. 4. Vide ergo ne fortè sensualiter adhortationibus vtaris. Ait e-
1. Pet. 5. nim alibi: Neque vt dominantes in clero, sed formæ facti gregis, & cùm apparuerit Princeps pastorum, percipietis immarcessibilem

marcessibilem gloriæ coronam. Rursusque dicit: Imitatores mei estote sicut & ego Christi. Superbia enim fidelibus est inimica, secundùm illud: Deus superbis resistit, humilibus autem dat gratiam. 1. Cor. 11. Iacob. 4.

15. Charissime, si spiritus acediæ molestus tibi fuerit, ne te abstrahat acediæ tædiique cogitatio: sed in loco, quo te constituit Deus, persiste; memor desiderij quod erga Deum habebas, quando ab initio ad ianuam Monasterij aduenisti: idemque desiderium vsque ad finem retineamus; ne fortè superueniat nobis, quod dictum est: Et comedit Iacob, & saturatus est; recalcitrauitque dilectus, incrassatus, impinguatus, dilatatus: & dereliquit Deum factorem suum, & recessit à Deo salutari suo. Sustine igitur Dominum interea, quemadmodum pugil vincens percutientes ipsum, per patientiam. Qui enim sustinuerit vsque in finem, hic saluabitur. Deut. 32. Matth. 10. 24.

16. Frater quidam erat principia iaciens in cœnobio, & semper tacebat, loquendi libertatem sic sibi adimens. Dicebantque de eo commilitones atque connouitij: videndum ne fortè non ex religione atque modestia taceat: aut potiùs, quia loqui nesciat: alij verò dicebant, minimè, sed dæmonem habet. Quæ cùm audiret frater, non respondit ijs: sed gloriam in corde suo dabat Deo.

17. Frater quidam dixit: Hanc rationem cogitandi petij à Domino: vt cùm frater meus rem egerit, tacita mecum cogitatione dicam: hic est Dominus tuus, illum ausculta. Et si alius frater, dicam iterum: hic Domini tui frater est. Sin alius, denuo dicam: audi filium Domini tui. Sicque cogitationibus inimicis resistens, quietè, faciebat opus suum, gratiâ cooperante.

18. Facientibus aliquando fratribus de nocte accessorium quoddam opus; quidam eorum frigore vexatus, rediit ad cellam suam: alius autem obmurmurauit ei; miserunt ergo fratrem qui accerseret illum: abiensque frater ab iis missus, reperit eum grauiter laborantem. Cui ipse: Scisci-tantur fratres, quo pacto valeas, & de opere tuo ne sis solicitus, nos pro te laboramus. At ille: admoneatur charitas vestra; quòd & ego vnà vobiscum cupiebam laborare, sed infirmitate mea impedior. Reuersusque ad eos qui miserant

ipſum, retulit iis contento & graui morbo laborare fratrem, dixiſſeque ſibi, quòd & ipſe vnà cuperet intendere operi.

19. Frater quidam iactis principiis in cœnobio, impugnabatur à cogitationibus, causâ laboris. Reſponditque dicens: Serue nequam, venditus es; & quid poteris efficere ampliùs? Et præbebat ipſi conſolationem Dominus.

20. Comedentibus aliquando fratribus, ſurrexit frater qui vas vinarium daret; in quo aqua nimis calida cum vino permiſta manum Senis aduſſit. Dixitque Senex: Combuſſiſti me, fili. Vt ergo ad cellam ſuam frater abiit, ſeipſum verberauit, dicens: Nonne ſi viri alicuius auſteri ſeruus eſſes, & hoc feciſſes, non è veſtigio ille carnes tuas plagis excepiſſet? Ne igitur teipſum neglexeris vſque in finem.

21. Beatus ille Monachus qui ſeruat mandata Dei, & trium iſtorum ſatagit: vt ſcilicet, vacet orationi, operi,
Pſalm. 45. Pſalm. 187. & meditationi. Scriptum enim eſt: Vacate & videte, quoniam ego ſum Deus. Et alibi: Pauper ſum ego, & in laboribus
Pſal. 1. à iuuentute mea. Ac rurſus: Et in lege eius meditabitur die ac nocte.

22. Si videris fratrem ſuam negligentem ſalutem, ne ſcandalizeris ſuper fratris ſocordia: ſed neque imiteris ipſius ignauiam. Te ipſum caſtum cuſtodi. Si verò alter alterius onera non portamus, quo pacto gratiam inueniemus coram Domino. Hoc ſtudeamus, ne offendiculum fratri ponamus ac ſcandalum: Verè enim qui in nulla re fratrem ſuum ſcandalizauerit, magnus vocabitur in regno cælorum.

23. In quocunque tandem loco reſederis, vide ne ſalutem tuam neglexeris. Scriptum quippe eſt in lege Moy-
Exod. 21. Deut. 15. iuxta 70. ſis: Si venundatus tibi fuerit frater tuus Hebræus aut Hebræa, ſeruiet tibi ſex annis: & ſeptimo, dimittes eum liberum abs te. Si autem dicat ad te: Non exibo à te, quoniam dilexi te, & vxorem tuam: quoniam bene ipſi eſt apud te, aſſumes ſubulam, & perforabis aurem eius, & erit tibi ſeruus in æternum: & ancillæ tuæ ſimiliter facies. Monache, renuntiaſti vitæ mundanæ, emiſſus es liber, Chriſtus te libertate donauit: noli ampliùs diligere ſeruitutem vaniſſimi ſeculi, vt non fiant nouiſſima tua peiora primis. Verùm ſeruiamus ei,

qui libertate nos donauit, Christo. Quoniam ipsi gloria in secula seculorum. Amen.

24. Charissime, si in loco celebri resederis, vide ne cogitationibus vincaris superbiæ: neque mente spernas fratres, tanquam ex miserando cœtu constarent. Solus enim Dominus nouit occulta cordis. Ne tu quidem in foliis arboris elatus inueniaris, illi autem fructus tenentes. Quin potiùs, quantò pluris es; eò magis teipsum humilia: & inuenies gratiam coram Deo. Quoniam magna est gloria Domini, & ab humilibus glorificatur.

25. Charissime, si sub obedientia Patris alicuius spiritalis sederis, caue tibi ipsi terminum imponas, dicens: Impossibile est hoc, vel illud agere. Nam si non feceris, rursusque si coactus egeris, inobedientiæ notam atque iudicium non effugies. Quare diuinæ teipsum gubernationi relinquas oportet. Non enim eædem in anima cogitationes perseuerant. Sin autem acciderit imperari quid nobis vltra vires, non iracundè Præfecti resistamus imperatis: sed deprecatione atque obtestatione, submissa voce Præfecto, quòd supra vires sit, denuntiemus. Resistamus autem peccato viriliter vsque ad sanguinem.

26. Oportet autem Præfectos diligenter considerare singulorum subditorum mensuras, memores Domini dicentis: In fructificando alios dare fructum centesimum, alios sexagesimum, alios autem tricesimum: vt vnusquisque in suo ordine placeat Deo.

27. Frater, si egressus cœnobio, solitariam mansionem elegeris, & post multum temporis reuertaris vnde exieris: sic cogitationem & animum demitte, quasi nunc primùm monasticam vitam ducere incipias, & obtinebis requiem. Et non ad diem duntaxat pietatem colas, & postea absque ea viuas, sed omni tempore humilitatem tibi sociam adhibe, & inuenies requiem.

28. Tale quid inter fratres accidit: si pietate frater profecerit, alium fratrem ex negligentioribus qui molestet eum, parat inimicus: subornat autem & quieti vacantem, vt ei pro illius stultitia respondeat. Quæ dum sic geruntur, clamat alter, & ait: Ecce pium & religiosum. Et exacerbatione cessante, incipit pius aduersis cogitationibus tanquam

iaculis peti, & dicit: perdidisti pietatem. Ecce turpiter ac præter decorem egisti coram fratribus: & nunc cur ita negligentem te præbes? vide ne velut infirmum atque abiectum opprimant te. Scriptum est enim: Et cum peruerso
Psalm. 17. peruerteris; ac rursus: Ne subiicias te viro fatuo. Ne, frater
Eccles. 8. charissime, ne quæso huiusmodi cogitationi auditum præbueris: nam accommodare se iniquitati, in eo peruersitas censenda est. Vnde quoque admonet Apostolus, dicens:
Rom. 12. Noli vinci à malo: sed vince in bono malum. Ipseque Dominus præcepit: Si quis (inquit) te percusserit in maxillam
Matth. 5. dexteram, præbe ei & alteram. Sic cum peruerso oportet
Ioan. 8. conuersari: & pedibus peccati nequaquam subiici. Scriptum est enim: Amen dico vobis, quia omnis qui facit peccatum, seruus est peccati. Et nisi in talibus cogitationibus, opposuerit se frater aduersariis, nequaquam in virtutis eum tramite sinent: sed continuò iracundum atque pugnacem, ac percussorem, moribusque durum atque agrestem reddent, neque seipsum ædificantem, sed & aliorum animas peruertentem. Sin autem pœnitentia ductus, religiosam vitam amplexus fuerit, prudentior ad luctam efficietur: vt qui iam ipsâ detrimenti experientiâ didicerit.

29. Duo fratres, in quadam vigilia linum abscindebant sectile, vnâque mox chordâ abscissâ, cœperunt cogitationes alterius secum trahentis, commouere eum aduersùs fratrem suum. At hic volens superare iracundiam, & non contristare fratrem suum; quando vidit abruptam fratris sui chordam, ipse propriam quoque abscidit: & sic inter se ambo concordes permanserunt, surrexeruntque absque offensione mutua, & non cognouit frater, quid alter frater egisset.

30. Frater quadam vigilia lectitabat, volensque finire caput, protraxit aliquantulum. Vnde alius monachus contra eum murmurare cœpit, dicens: Audiuit surgendum esse, & non surgit. Et alius ad eum: Nonne si prandium paratum esset, mandasset que nobis Præfectus, largius adbibendum esse; voluptatem inde caperemus? Quo audito, pœnitentiâ ductus frater, ignosce mihi, dixit.

21. Frater fratri dicebat: Cur ita citò lancem aufers, nec

ſinis nos comedere? Ad quem frater: Ego ſeruus ſum, & quod mihi maiores mei faciendum mandant, facio. Et hoc audito, frater dixit: ignoſce mihi.

32. Exiſtimo expedire fratribus, Præfectum in ſe curam omnem ſubditorum ſuſcipere, ac fratres curis & diſtractionibus vacuos reddere in cunctis, maximè verò ab ingruentibus mundanis: vt ſoli orationi mens fratris vacare poſſit. Et vt inſtar palmæ arboris tonſæ, ſtudioſè ad ſublimitatem conſurgat virtutum. Corrumpunt enim (inquit Apoſtolus) mores bonos colloquia praua. Magnum quippe animarum naufragium, in quo regulæ & rectæ vitæ inſtitutiones non vigent. 1. Cor. 15.

33. Monache, ſi acceſſerit ad te monachus, ſiue ſecularis quiſpiam, noli ſupra vires offerre te ei: ne poſt fratris diſceſſum doleas de bonis inſumptis apud fratres tuos: ſed appone quod tibi Dominus largitur. Melius eſt enim apponere olera cum charitate, quàm victimas cum triſtitia: Hilarem quippe datorem diligit Deus. Hæc autem dico, frater, non vt vobis præcidam hoſpitalitatem: ſed vt accepta & immaculata ſit oblatio veſtra, ſecundùm eum qui dicit: Hoſpitales inuicem, ſine murmuratione. De hoſpitalitate autem, non opus habetis vt quid ſcribatur vobis: noſtis enim hanc multis virtutibus eſſe maiorem. Etenim hac, Patriarcha Abraham Angelos hoſpitio ſuſcepit. Per eam, Loth iuſtus in ſubuerſione Sodomæ non periit. Per hoſpitalitatem ſimiliter, Rahab meretrix non interiit cum incredulis, excipiens exploratores cum pace. Ait enim Dominus: Hoſpes eram, & collegiſtis me. Et: Beati miſericordes: quoniam ipſi miſericordiam conſequentur. 2. Cor. 9. 1. Pet. 4. Gen. 18. 19. Ioſ. 2. & 6. Matth. 25. Matth. 5.

34. Chariſſime frater, ſi ad te venerit frater quiſpiam, amboque pariter velitis perſoluere regulam Synaxis, & hortatus fueris fratrem dicere: abſiſte parumper à pectore, ipſeque ſemel, atque iterum, & tertiò recuſauerit, noli eum cogere: ſunt enim multi, qui non nouerunt verbo prædicare virtutes, ſed operibus veritatem declarant. Et ſic cor fratris exhilarabis. Nam contentio virtuti non eſt conueniens, quin potiùs ad iram excitat.

35. Si ægrotum viſitas, vide ne inimicus inter vos vaniloquium ſuggerat, aut detractiones: ne tuæ mercedis ia-

ἀuram patiaris, cùm moris sit diabolo, nocere vni per auditum, alteri verò per linguam. Sed ex sacris Scripturis consolari potiùs oportet laborantem, & passione Saluatoris nostri Iesu Christi. Cui sit gloria, in secula seculorum. Amen.

36. Frater charissime, si hospes accesserit ad fratrem tuum, quantùm vires ferunt, congredere ei; vt hospitalitatem adiuues: & Dominus dirigat, secundetque vias tuas.

37. Charissime, si egressus fueris cum fratribus ad opus aliquod extraordinarium: auxiliare infirmiori, pro viribus quas largitus est tibi Dominus, sciens quòd à Domino accepturus sis laboris & compassionis mercedem. Sin imbecillus ac debilis extiteris, noli multa dicere atque imperare, & insolenter agere, sed tace potiùs atque quiesce. Et Dominus humilitatem tuam considerans, certiores reddet fratres tuos, ne ampliùs te grauent.

38. Qui in solitudine vitam quietam degunt, eos qui in cœnobiis commorantur, tanquam ab omni externa distractione immunes, beatos prædicant. Deinde si remiserit se charitas apud fratres: tunc qui in conuentibus, solitarios felices iudicant, maximè autem ignauiæ & acediæ dediti. At qui cogitatione perfectus est, inimici laqueos facilè superat.

39. Prorsus sanè grauis est morbus auaritiæ, vt omnium sit malorum radix. Nosse igitur cupimus, quo pacto vitium istud eradicetur? in firma spe figenda in Deum, ex toto corde & anima.

40. Frater, si opere manuum tuarum velox extiteris, magna & multa, ac opulenta operando: noli in hoc efferri, neque imbecilliores fratres spernas; non enim sic virtutem perfecisti: quin potiùs Deum honora, ac time; vt ad finem vsque fortitudinem tibi largiatur. Quoniam vani ac stulti sunt, qui propriis confidunt viribus. Sed qui gloria-
2. Cor. 10. tur, in Domino glorietur.

41. Super felici successu proximi, non decet nos inuidiâ tangi: membra enim corporis Christi sumus.

42. Monache, si Præfectus tuus reprehenderit te, siue operis monitor de elegantia operis: ne ægrè feras reprehen-

sionem, magisque bonam habere conscientiam studeamus, vt & emptor, & venditor vtrinque gratias agant Domino; atque etiam cogitatione dicamus: nonne si ad vestimenta, vel vasa coëmenda abiissemus; de pulchritudine etiam laboraremus? Quare nos quoque honestatis studiosi simus propter conscientiam.

43. Nos verò, charissimi, tanquam quibus œconomia concredita est, infirmitates imbecilliorum feramus. Ait enim Saluator: Non opus habent qui bene valent, medico: sed qui malè habent. Matth. 9.

44. Charissime, si fortè etiam Præfecti nostri iniquiores in nos fuerint, quod absit: nos tamen bonâ conscientiâ iis tanquam Domino, & non quasi hominibus placere studeamus; scientes, quòd mercedem à Domino Deo accepturi simus.

45. Prudentem atque sincerum oportet esse Monachum, vt quæ ab aduersario in eum struuntur mala, cognoscat: vt alia quidem tanquam ridicula prætereat, alia verò per humilitatem, alia autem sale conditis verbis euertat.

46. Charissime frater, si quem inimicus excitauerit, qui conuiciis & maledictis te incessat, dicatque: peruerse senex, aut extremè improbe: patienter illatam feras contumeliam. Sin autem cogitatione, pacis gratiâ sustinuerimus, loco (peruerse senex) dicetur, bone senex: & pro (extremè improbe) probissime. Seruum verò Domini non oportet contentiosum esse: sed blandum ac mansuetum erga omnes.

47. Fratri cuidam suggerebant cogitationes tempore vigiliæ, dicentes: Requiesce hodie, & noli ad vigilias surgere. At ille: Cogita te heri non surrexisse, & hodie tibi surgendum esse. Et de opere aggrediendo, rursus ei suggerebant: Quiesce hodie, & cras operaberis. Illeque iterum respondit: Nequaquam, sed hodie operare, & de crastino Domino curæ erit.

48. Charissime, si tibi amicitia cum aliquo fuerit, certóque constiterit eum verè timere Dominum (sicut ait in Euãgelio: A fructibus eorum cognoscetis eos.) Ne de illo malè suspicatus fueris. Omni autem tempore sobrium ac vigilantem esse, bonum est. Si quis verò tecum amicitiam fraudulentam inire voluerit, cum libertate Deo non grata: ab Matth. 7.

eiuſmodi teipſum valde cuſtodi, neque illo prorſus confidenter vtaris. Si autem occultum ſuum vitium riſu aliquo cœperit prodere; ſimulanſque obedientiam, voluerit te decipere: caue ne cogitationem ad illius immodeſtiam laxaueris, ſed toruo cum aſpectu intuere, vt bonum in te fundamentum iactum intelligat: ſicque aut improbam ſuam mentem mutet, aut à te recedat.

49. Chariſſime, vide ne fortè dum virum te præbere vis aduerſùs eos qui opificij tui labores rapere conantur, aliquis te ex inſidiis aſtutè decipiat atque ſupplantet. Para animum tuum, vt ventum proſpicias, ac inſtrumentum nauigiumque adornes: vt ſaluetur nauis in portu vitæ.

50. Quis ficulneam plantat ſibi ipſi, & non ſeruat fructum eius? quantò magis caſtitatem & temperantiam ſeruare oportet: odit nanque Dominus libidinoſorum hominum congreſſum. Ac propterea ſcriptum eſt: Horrendum eſt incidere in manus Dei viuentis. Aut quis aliquando ab aſpide ictus, & non cuſtodit ſe à vicinitate linguæ eius? Si autem poſt ictum, antro ipſius manum admouerit, plagamque iterauerit: quis iam cauſa erit mortis? venenata beſtia, aut qui ſeipſum non cuſtodiuit? Tu autem intellige, quod dictum eſt.

Heb 10.

51. Spiritus ſanctus patefacit homini, quænam ſit via bona, & quæ non bona: rurſuſque indicat ei, quid in bona via paratum ſit, & quid in mala occultatum: vt homo cognita vtriuſque remuneratione, perniciem euitet. Sin autem poſt boni & mali cognitionem, ſibi hic non cauerit: quam ſecum excuſationem afferre in die iudicij poterit?

Superfluus veſtium ornatus, & oculus ſublimis ac vagus, & collum extenſum, humerique retecti atque nudati, & pedes laſciuè induti ac vitioſè directi, mortem conciliant.

52. Beatus, cui aliorum ædificàtio & ſalus curæ eſt; & nequaquam ſegregari ſe patitur à regno cæleſti, cum hominibus ſcandaloſis: quare habitatio eius cum iis erit, qui Chriſto Domino grati & accepti ſunt. Cui gloria, in ſecula ſeculorum. Amen.

53. Admone parentes atque conſanguineos tuos carnales, ne te frequentent: dum enim illi coram te de tuis loquuntur, diſtrahunt mentis in te officium: ſimul verò te etiam

etiam incontinentem suâ doctrinâ vel exemplo reddent; verùm satis est, semel vel bis in anno ab iis visitari. Si porro inutilem illorum conuersationem penitus præscideris, meliùs ages.

54. Immodica potatio atque edacitas, pro temporis præsentia voluptatem continent: at die proximè sequenti, iniucunditatem, & dissolutionem, ac distractionem mentis afferunt.

55. Si contigerit vt in morbum incidas, ne continenter parentibus tuis carnalibus perscripseris: neque ad auxilium mortale, ac protectionem humanam confugeris: quin potiùs patienter feramus, expectantes misericordiam à Domino, vt ipse nos gubernet per omnia. Est enim & tempus, quando caro opus habet disciplinâ. In cunctis autem Domino placeamus: quoniam ipsi curæ est de nobis. 1. Pet. 5.

56. Frater quidam ægrotauit aliquando, sibique vim inferens operabatur: flens autem assiduè in cella sua inuocabat Dominum, vt sanitatem ipsi donaret. Deinde rursus intra se dicebat: Hei mihi negligenti; anima mea in horas infirmatur, & non est mihi curæ: & vbi corpus exiguo morbo affligitur, mox cum lacrymis sanitatem à Domino deposco. Dicebatque deprecans: Domine Iesu Christe, sana animam meam & corpus meum; vt ne sim oneri fratribus: non enim solùm propriis viribus homo sustentatur. Et nisi tu, Domine, necessaria suppeditaueris atque sufficientia: nihil erit homo. Ceterùm, Domine, etiam sanitatem mihi inutili seruo tuo concede, quoniam tu pœnitentium Deus es; & in me magnificentiam tuam ostendas. Et cùm adhuc instaret operi, sanatus est: & dixit illud Apostoli: Cùm infirmor, tunc potens sum; quod in me quoque impletum est. In veritate enim, quando homo infirmatur, tunc & anima eius supra modum quærit Dominum. Bona ergo disciplina est, si quis eam accipiens, gratias agat Deo; dicatque talis: Si bona de manu Domini suscepimus; mala cur non sustineamus? Sit nomen Domini benedictum, in secula. Amen. Iob 2.

57. Charissime, si sub regula viuas, non te vincat socordia, vt secundâ vel tertiâ hebdomadæ otieris feriâ: ne per totam septimanam tribulent te cogitationes. Sic enim nonnullis

contingit, qui in cœnobiis viuunt. Suggerit nanque cogitationi fratris, secundâ ac tertiâ feriâ hebdomadæ indulgendum esse otio: finitque eum reliquis diebus opprimi cogitationibus, vsque ad tempus reddendi operis. Tu autem sobrius & vigilans esto in omnibus, charissime: vt nihil aduersarius inueniat, quo te capiat. Enitere igitur, vt quotidie aliquid agas, diéique opus ad diem adiungas: & mens tua non illaqueata curis atque molestiis, liberiùs vacet orationi.

58. Quando quis vitæ renuntians, egressus fuerit ad fratres, ipso adhuc in primordiis religionis constituto, suggerit ei desiderium improbus, ad habitum accipiendum intempestiuè; vt frater nimiam cupiditatem sancti habitus perferre nequiens, fugiat stadium: sin autem sustinuerit, donec habitum arripuerit, tunc vrget ipsum exire cœnobium, & vitam in solitudine degere. Quare hujusmodi quædam menti eius subiicit: Exi hinc, & vitam solitariam amplectere, ac modicùm sensimque operare: infirmus enim es, inquit, & molestias operis istius perferre non poteris. Et si egressus frater, labores exercitationis monasticæ fortiter non pertulerit plus æquo inde vehementiúsque torquetur: Sin autem & infirmitas ipsi superuenerit adhuc magis magisque eum, quòd proprium locum reliquerit, pœnitebit.

59. Alteri porro fratri præbet tentator alacritatem ad exercitationem & austeritatem disciplinæ, vsque ad arctissimam & seuerissimam viuendi rationem: & post modicum temporis, siue paucos post annos, incipit tentator ipsi Monacho longitudinem temporis ob oculos ponere, quódque grauis & longus eum maneat sufferendus labor, inquiens, ad finem vsque, in ea vitæ austeritate: ne tandem ipsius corpus nimiùm viribus deficiat. Si autem anima fratris suam sitit salutem. Non se tradat fraudulentis eiusmodi cogitationibus: sed admonitionibus atque consiliis virorum exercitatorum, ac timentium Deum obediat; aut mox à se similium cogitationum repellat insultus. Qui verò non sic virtutem colens, suum occultat morbum; & remittere exercitationem nolens, ne offendat fratres, (qui alioquin concordes in labore sunt & impigri) recedit è loco, vt pro libitu suum desiderium expleat: quin & propriam sibi ruinam

tales conflant, quòd ſtudio placendi hominibus, virtutem exerceant: non enim ſupra firmam petram fundamentum eorum ædificatum erat, ſed ſuper arenam: vnde pluuia deſcendente, fluuiiſque ac ventis ſpirantibus, & in eam per cogitationes irrumpentibus, corruit. Nam dum videbantur virtutem poſſidere, multâ ſuperbiâ inflati erant: quando autem defecerunt, deſperationi ſeſe tradiderunt; quod non debuerunt. Scriptum enim eſt: Nunquid qui cadit, non reſurget? dicit Dominus. Et, Nolo mortem peccatoris: ſed magis vt conuertatur, & viuat. Qui autem ſecundùm Deum viuit, etiamſi omni virtutis genere excultus ſit, non tamen inflatur neque extollitur: diuinam ſecum magnificentiam perpendens, & quo pacto ſemetipſum humiliauit, factus obediens vſque ad mortem, mortem autem crucis: quin & ſeipſum deſpiciet præ Dei metu. Secundùm eum, qui dicit: Exiſtimaui memetipſum terram ac cinerem. Virtus verò regali purpuræ eſt ſimilis, quippe cui nihil alienum attexi poteſt. Qui ergo ſecundùm Deum piè ac religioſè viuere cupit: nequaquam in grauiſſimam ruinam incidet. Etſi etiam vt homo præter rationem commotus fuerit: Dominus tamen, qui nouit eius animum malitiæ & calliditatis expertem, cohortatione miniſtrorum ſuorum confirmabit ſpiritum ipſius. Admonitus autem & repugnans, ſimilis eſt equo ore indurato, ac frænum non reformidanti; donec ſeſſorem ſuum præcipitet. Nam qui durus eſt corde, miſerè corruet.

Ezec. 18. 15. Gen. 3. & 18. Eccleſ. 3.

60. Qui ſuam ſalutem & opus in cœnobio negligit, ſeipſum exemplum inertiæ præbet plurimis fratribus: qui autem ſalutem curat, magnam gloriam promerebitur in cælis: quoniam forma religioſæ vitæ fuit, & negligentiorum fratrum promptitudinem ad virtutes perfectas aſſequendas excitauit. Quemadmodum enim in acie belli, qui primus init certamen, apud omnes honoratur: ita etiam in honore erit apud Deum omnis qui vigilanter opus Domini perfecerit; Cui gloria in ſecula ſeculorum. Amen.

61. Non decipiaris cogitatione, Monache, dum peccas, & agis quæ non licet, gloriandoque dicis, quòd quæcunque mala egerit Monachus, melior adhuc ſit homine ſeculari. Non enim (vt ſcriptum habemus) qui ſeipſum commendat, 2. Cor. 10.

ille probatus est: sed quem Deus commendat. Tu verò primùm tuas actiones examina: an reuera vitam sub obedientia perfecta degas, dum ita teipsum effers, an concupiscentiã viceris, paupertatem diligas, detractionẽ oderis, & inanis gloriæ non sis cupidus: an peccatum auerseris, & voluptatẽ abomineris: vtrum nullum violaueris: an passiones superaueris: an contumeliâ affectus, non irascaris; & laudatus, non extollaris: an Dominum toto corde ac viribus diligas, & proximum tuum, sicut teipsum. Quòd si nondum hæc seruauerimus: quare ita magnificè de nobis ipsi sentimus? quod coram eius bonitate deplorandum est: vt duritiem sanet cordis nostri, dignosque nos reddat cælesti vita atque beata.

62. Væ Monacho illi, qui pietate deperdita, vino se corroborat: nam si sobrietatem hic non coluerit, oportebit in nouissimis eum amarè deplangere: Qui autem conseruat vias suas in Domino, gloriam consequetur.

63. Non oportet etiam modum strictè nimis ponere aduersùs recenter instructos: ne à Seniore, ipsi ad alium deficiant. Et licet quidem id censeatur æquũ, tamen non sine periculo tumoris & inuersionis animæ: nam variæ sunt insidiæ diaboli.

64. Non decet indulgere pueris, vt liberiùs agant cum fratribus: quin potiùs modestos & obedientes, tales præbere se conuenit, in Domino.

65. Nefas est Maiores scandalo esse inferioribus, ipsisque exemplo esse improbæ conuersationis. Quoniam scriptum est: Væ qui potat proximum suum subuersione turbida: sed magis ipsi forma & exemplum esse debent fidelibus. *Habac. 2.*

66. Non oportet eum, qui saluari desiderat, attendere erroribus aliorum: sed sibi ipsi. Nam scriptum est: Ideò contendimus siue præsentes, siue absentes placere illi: Omnes enim nos manifestari oportet ante tribunal Christi: vt referat vnusquisque propria corporis, prout gessit, siue bonum siue malum. *2. Cor. 5.* *Rom. 14.*

67. Si quis, sicut oportet non obedit Superiori: sufferat infirmitatem nouitii subditi, vt hac molestia vitam restituat laboribus præteriti temporis, Apostolo dicente: Debemus nos firmiores, imbecillitates infirmorũm sustinere, & non nobis placere. Vnusquisque nostrûm proximo suo placeat in bonum, ad ædificationem. *Rom. 15.*

68. Non poterit diu esse in vno loco Monachus, neque requiem inueniet, nisi primùm silentium & continentiam diligat. Silentium enim quietem parit, & assiduitatem orationis. Continentia verò cogitationem ab omni distractione liberam reddit. Demum pacifica constitutio, horum possessorem excipit.

69. Tentationis tempore apparet probatio viri fidelis: ceterùm tentationis tempore non oportet deficere; at potiùs orationibus rectéque factis intendere, quemadmodum qui per mare nauigant, vehementibus procellis expositi, suam ostendunt diligentiam, magnamque vigilantiam, Dominum inuocantes: sicut etiam in Propheta Iona scriptum habemus: Et facta est tempestas magna in mari, & nauis periclitabatur conteri. Et timuerunt nautæ, & clamauerunt vnusquisque ad Deum suum: & iactum fecerunt vasorum, quæ erant in naui, in mare, vt alleuiaretur ab eis. Quod quidem loco exempli sit, facientis ad abdicationem rerum terrenarum. Nam quibuscunque spretis secularibus, pro sola vita æterna concertandum est: & nequaquam ingruente nobis calamitate aliqua, desperare oportet. Videmus etenim Prophetam, cùm in ventre etiam balenæ esset, suam haudquaquam salutem desperasse, sed precando dixisse: Clamaui in tribulatione mea ad Dominum Deum meum; & exaudiuit me: de ventre inferi clamoris mei audisti vocem meam. Non enim despicit eos Deus qui in veritate inuocant eum. Vnde & nos tribulatione aliqua ingruente confugiamus ad Dominum, secundùm eum qui ait: Domine, in tribulatione recordati sumus tui. Neque enim semper tranquillum est mare: fierique non potest, vt absque tentatione perficiamus institutæ vitæ cursum. Si verò fidem Domini, tanquam temonem ac clauum apprehendamus: in vitæ portum introducet nos, depulsisque molestiis, vitam & immortalitatem induemus.

Ion. 1. *Ion. 2. iuxta 70.* *Ps. 17. &c.*

70. Charissime, si spiritus acediæ conturbet te, ne animo consterneris, sed deprecare Dominum, & præbebit tibi patientiam: factaque oratione sedens recollige cogitationes tuas, & consolare animam tuam, secundùm eum qui dicit: Quare tristis es anima mea, & quare conturbas me? Spera in Deo: quoniam confitebor illi, salutare vultus mei, *Psal. 41. 42.*

& Deus meus. Et dicito: Quid pigritaris ô anima mea? Psal. 38. non enim semper est nobis in hac vita commorandum. Audi Prophetam dicentem: Aduena ego sum in terra, & peregrinus sicut omnes patres mei. Reuolue animo eos, qui anteactis temporibus in eodem vixerunt monasterio, quod iam tu inhabitas, & nosce atque considera, quòd quemadmodum illi ex hoc seculo transierunt: ita & nos tanquam aduenas & peregrinos oportebit, quando Deo placuerit, hinc emigrare: ceterùm vita iustorum post obitum incipit. Vnde Propheta futuram vitam desiderans, exclamabat dicens: Psal. 41. Quemadmodum desiderat ceruus ad fontes aquarum: ita desiderat anima mea ad te, Deus; ac rursus: Ibidem. Quando veniam, & apparebo ante faciem Dei? Tanquam enim carcerem aliquem, reputabant præsentem vitam Sancti. Vnde & alibi dicit: Luc. 2. Nunc dimittis seruum tuum, Domine, secundùm verbum tuum in pace. Sic etiam Apostolus desiderium habuit dissolui, Philip. 1. & esse cum Christo.

71. Duo fratres senes sibi mutuò graues & molesti erant. Contigit autem vnum ex iis ægrotare: ad quem visitandum, dum quidam frater accederet, rogabat eum Senex dicens: Simultates & inimicitias hîc inter nos gerimus, & velim vt illum ad reconciliationem hortareris; vtinam autem & ego bonum quid alicui possem præstare. Ad quem frater: Iussu tuo, inquit, ô Abba, adhortabor. Egressusque frater, secum cogitabat: fortè non sufferet adhortationem meam Senex, magisque exacerbabitur fortasse. Deoque sic disponente, quidam ex fratribus affert ei quinque ficus, & paucula mora. Eligensque frater ficum vnam, & paucula ex alijs, detulit Seni in cellam suam, dicens: Fortè quidam Seni attulit, dixitque mihi: accipe, & da illi tali Seni. Illisque auditis, Senex obstupuit, dicens: Istane ad me misit? Ad quem frater; Etiam pater. Iisque acceptis, dixit Senex: Bene venisti, discedensque frater à Sene, ad cellam suam rediit. Desumptisque duabus ficubus, cum pauculis moris, etiam ad alium Senem detulit: exhibitâque ipsi pœnitentiâ, dixit: Sume ista pater, quia mittit tibi ille talis Senex. Cui ille: Vt puto, reconciliati sumus? At frater: Ita Abba, tuis orationibus. Dixitque Senex: Gloria & honor Deo; diuinâque gratiâ reconciliati sunt Senes. Contracta autem inter eos

pax est tribus ficubus, pauculisque moris: & non cognouerant Senes, quid egisset frater.

62. In cœnobio, exigente necessitate, vt frater in dispensatoris munere constitueretur: Præfectus fratrem ad id elegit, pro voluntate sua: qui iam relicturus cellam suam, commendauit supellectilem suam alteri fratri, dicens: Si contigerit me destitui dispensatoris munere, consignes mihi eadem. At ille recepit se redditurum: & non post multum temporis reliquit frater œconomiam, dicens se in tranquillitate cellæ suæ quiescere malle; aitque ad fratrem: Redde mihi quæ tibi concredidi: at ille noluit præbere. Cúmque videret eum irasci, neque velle quidquam præbere, tacuit: alius autem frater hortabatur illum ad pacem, & si quid ipsi concredidisset frater, ne eum suo priuaret: ne te fortè Dei iudicium, aiebat, è Monasterio eiiciat. Ad quem ille: Nihil, inquit, quod eius sit teneo, & post dies quinque vel decem, admissa tentatione, qui vasa acceperat frater cum magna vexatione cœnobio excessit. Præfectum verò se hortantem ne discederet, contumeliis affectum reliquit. Vnde œconomus, permissu Præfecti, apertâ ipsius cellâ, reperta vasa diuisit fratribus. Paucis autem post diebus, pœnitentiâ ductus frater rediit ad locum suum, vbi apertam suam cellam reperit, vasaque sua diuersis fratribus distributa: quare vehementer doluit, nec diutiùs distulit ea recuperare, quæ sibi ab illo fratre fuerant commodata, eidemque restituit.

73. Frater interrogauit fratrem quemdam, dicens: Abbas iussit me ad pistrinum egredi, causâ pinsendi fratribus panem, cúmque operarij (inquit) seculares sint, loquuntur indecentia, & non mihi expedit audire eiusmodi, quid igitur faciam? Cui ille respondit: Nonne vidisti pueros literas discentes gregatim, & quomodo singuli eorum propriis lectionibus studeant, & non aliorum: scientes quòd suas ipsi magistro recitaturi sint, & non alienas? Quòd si à perturbationibus superaris, audi eum qui dicit: Omnia probate, quod bonum est tenete. *1. Thess. 5.*

74. Qui sermones multiplicat inter fratres, multiplicabit pugnas & odia sibi: at qui linguæ temperat, diligetur. Magnum quippe lumen animæ est, timor Domi-

ni, ex ea tenebras depellens, ipſamque mundam ac puram reddens.

75. Fratres, etiam præuia oratione noſtrum opus amplectamur: quoniam merces propoſita eſt iis, qui ſine fuco & fallacia opus ſuum pertractant. Nam qui ex contentione, aut ſui ipſius amore, vel auaritia opus negligit, illud Scripturæ audiet: Reddet vnicuique ſecundùm meritum operum ſuorum? Qui autem bonâ operatur conſcientiâ, vt Deo & non hominibus placeat, benedictam illam vocem audire merebitur: Euge ſerue bone & fidelis, quia in pauca fuiſti fidelis, ſupra multa te conſtituam, intra in gaudium Domini tui Cui gloria in ſecula ſeculorum. Amen.

Matth. 16.

Matth. 25.

76. Si ſeculo renuntians, exieris de terra tua, & de cognatione tua, & quieſcere te fecerit Dominus Deus tuus in loco, in quo deinceps tranquillè ac pacatè victurus es: vide ne illo in loco nomen tuum extollas, quamuis etiam princeps ac valde magnus ſis in terra tua: ſed ſic cum Propheta intra te ratiocinare: Mendicus ſum ego & pauper, Domine adiuua me: vt Deus ſuſcipiat te, atque exaltet.

Pſalm. 39.

77. Cur frater negligentem ſe præbet in cella ſua? Quamdiu anima rebus inhæret terrenis, variæ cupiditates huius ſeculi, & inanes voluptates, quæ in animum per cogitationes importantur, eius firmitatem conſtantiamque labefactant atque diſſoluunt: vnde fit, vt frater in cella deſidens negligentior fiat. Si verò hunc mundum oderit cum fallaciis eius, & ſeipſum ſeruum Domino præſtiterit in toto corde & anima: nequaquam præualebit aduersùs eum negligentia, facietque deinceps opus ſuum cum animi iucunditate. Quòd ſi ipſi cum inanis gloriæ cogitatione luctandum ſit: & hanc ſeruus Domini expellet, propriam naturæ infirmitatem expendens, & cuius donum ſit reputans, ſecundùm eum qui dicit: Quid enim habes, quod non accepiſti? Si autem accepiſti, quid gloriaris, quaſi non acceperis? Quòd ſi certamen ei cum carnis infirmitate fuerit: non pauebit ſeruus Domini, neque ſeipſum à charitate Dei ſeparabit. Secundùm eum qui ait: Quis nos ſeparabit à charitate Dei? tribulatio? an anguſtia? an perſecutio? an fames? an nuditas? an periculum? an gladius? ſicut ſcriptum

1. Cor. 4.

Rom. 8.

ptum est: Quoniam propter te mortificamur tota die; æstimati sumus sicut oues occisionis. Sed in his omnibus superamus, propter eum qui dilexit nos. Certus sum enim, quia neque mors, neque vita, neque principatus, neque potestates, neque instantia, neque futura, neque Virtutes, neque Angeli, neque altitudo, neque profundum, neque creatura alia poterit nos separare à charitate Dei, quæ est in Christo Iesu Domino nostro. Cunctas porro passiones ac perturbationes, spiritus fornicationis comitatur atque prosequitur: & ideo fuge turpiloquia, & vitabis cogitationes immundas. Psal. 43.

78. Si iusserint Præfecti, nos cum fratribus nostris ad extraordinarium aliquod opus egredi: prompti atque alacres accurramus, non contendentes cum negligentioribus. Nam qui potens est viribus, & non cooperatur, multis modis sibi ipsi damno est: primò quidem mercede seipsum priuat: secundò occasionem murmurationi præbet atque detractioni, dum cæco sui ipsius amori nimis operando indulget. Non oportet autem industrium cogitationibus segnioribus intentum esse. Nullus quippe messis tempore dicere solet, quia propinquus meus sibi frumentum non colligit, ideò nec ego mihi colligam: sed vnusquisque dum tempus suppetit, alimenta sibi atque pecoribus suis colligit, vt ab egestate se liberum immunemque conseruet. Et si in temporalibus tanta adhibeatur diligentia: nonne multò magis eâ opus erit in spiritualibus?

79. Senes decet honore ceteris anteire: & infirmis compati bonum est. Senes porro sapientes, vnguentum fratrum sunt ad stabilitatem animæ.

80. Principium superbiæ est, non adiuuare fratres pro viribus: conuenientibus verò nobis ad opus, non multùm est loquendum: sed opus vrgendum, ad quod egressi sumus.

81. Inanis animi securitas generat superbiam: superbia autem mater est inobedientiæ. Ceterùm humilitas & mansuetudo suum possessorem in timore configunt Domini, tanquam columnam aliquam in templo Domini collocatam.

82. Non decet Monachum vllam habere cum fœmi-

na societatem: ad eam verò quæ virginitatem profitetur, prorsus ne accesseris; siquidem vllus in te carnalis sensus viget. Nam Monachum inter epulas cum fœminis versari, idem est ac se in ignem proiicere. Qui autem earum fugit consuetudinem; fugiat tanquam dama ex retibus, & velut auis ex laqueo.

83. Frater, sobrium te præbe ac vigilantem à iuuentute tua: ne te pœniteat in nouissimis tuis. Vide ergo, ne cor tuum homines zelauerit peccatores; Scriptum quippe habetur: Psal. 36. Noli æmulari in malignantibus; neque zelaueris facientes iniquitatem. Quoniam tanquam fœnum velociter arescent: & quemadmodum olera herbarum, citò decident. Spera in Domino, & fac bonitatem.

84. Charissime frater, si malæ conuersationis sit frater tuus, admone illum dicens: Finem impone frater; non enim tibi vtilis est ista conuersatio. Affer illi exemplum aliquod eorum qui lapsi sunt: hoc autem modo, non quasi eius qui cecidit, errorem atque peccatum commemorans, sed vt præsentem iuues; vtque respiciens ad pericula consequentia, fugiat lapsum. Propone quoque ei memoriam Electorum Dei: & discerne ipsi vtrorumque retributionem: & si te audierit, lucratus eris fratrem tuum. Sin autem in eadem voluntate atque opinione perseuerauerit, & ab aliis admonitus non paruerit, ea peragendo quibus contemnere se indicet admonitores: subtrahe te illi, fusis pro eo precibus ad 2. Thess. 3. Dominum, secundùm dictum illius: Quod si quis non obedit verbo nostro, per Epistolam hunc notate: Et ne commisceamini cum illo, vt confundatur: & nolite quasi inimicum existimare, sed corripite vt fratrem.

85. Quis aliquando conspicatus alterum in semitam aliquam ingressum, & in illa periisse, non semitam illam fugit, ne in eandem incidat calamitatem?

86. Ne decipiaris, frater, saturitate ventris, & noli inebriari vino, in quo est luxuria: non enim tibi lucrum est, nisi in perficienda voluntate Domini.

87. Serua, frater, castitatem corporis tui: quam si in charitate Christi custodieris, omnem facilè virtutem perfectè exercere & assequi poteris. Nam qui in te inhabitat Spiritus sanctus, super te gaudebit, quòd templum Do-

mini, puritate ac recta voluntate adoleas; ideóque confortabit te ad omne opus bonum. Hæc porro tria instrumenta sunt excolendis virtutibus, ac cælesti puritati perquàm accommoda: temperantia ventris, moderatio linguæ, & oculorum frænum. Si ergo duo seruaueris, oculos verò non custodieris, ne distrahantur: firmam castitatem tenere nequibis. Quemadmodum enim aquæductus confractus deperdit aquas: ita & oculorum distractio mentem castam destruit. Si quando autem edendi auiditas te inuaserit; dic cogitationi: puta, si heri hoc te cibo refeceris, nonne hodie ieiunus surrexisti? Quòd si porro tibi suggesserit, vt res inutiles ab aliis sciscíteris; dic cogitationi tuæ: puta iam te interrogasse, quódque proximus tibi responderit, & sile. Quòd si euagationes mentis atque distractiones tibi suggesserit; dic cogitationi: propterea hîc es, non vt alienam pulchritudinem perdiscas; quare tibi ipsi attende, & negligentiam fuge, vt mens tua confixa hæreat in timore Domini, iuxta illud Prophetæ: Confige clauis à timore tuo carnes meas: à iudiciis enim tuis timui. *Psalm. 118.*

88. Arbitror conducere Monacho maximè nouitio, non exire cellâ, sine superhumerali; indecens enim esset absque pallio prodire: siquidem nudo aliquo amictu, siue cum solo colobio nouitium incedere, monacho turpe est & indecorum. Scriptum quippe habetur: Præcingere, & calcea te caligas tuas, & circunda tibi vestimentum tuum, & sequere me. Non decet quoque Monachum, nimio affectu atque inordinatè corpus lauare, vel pedes, instar voluptatis amatorum; nam per corporis elegantiam, vestiumque ornatum, sibi voluptates conciliant; sicque pietatis studiosus, per contraria resistit contrariis. *Act. 12.*

89. Non oportet ad ostentationem hominum quidquam agere; sed cuncta puro agenda sunt corde, tanquam Deo latentium & occultorum conscio, à quo etiam solo remunerationem speremus. Non licet etiam Monacho peregrinà proferre colloquia, præsertim tempore Synaxis: ne impedimentum detur ceteris. Ecce fratres nostri laborant, & nos disturbamus illos. Ipsi sacras audientes Scripturas combibunt eas, instar terræ pluuiam sitientis: nos autem & intus versantes extrà cogitationibus distrahimur. Ipsi

diligentes sunt & attenti: nos autem negligentes. Ipsi vigilant in orationibus: nos autem somno & inertiæ nosipsos obstringimus; ipsi coronam accipiunt: nos autem in nostra permanemus ignauia; ipsi Deo placere student, nos autem mundo. Quare & nos euigilemus, vt accipiamus. Omnis enim qui
Luc. 11. petit, accipit: & qui quærit, inuenit: & pulsanti aperietur.
Psal. 144. Quoniam suauis Dominus vniuersis, & miserationes eius super omnia opera eius; Ipsi gloria in secula. Amen.

90. Deum time, charissime, & mandata eius obserua, & citò videbis longè post te relictos eos qui te contemnunt atque despiciunt, si minùs hîc, at certè ibi. Serua igitur charitatem, vt pupillam oculorum: Lux & vita in ea sunt, serua eam; Gaudium est omnibus adhærentibus ei: Diuina est possessio angelicaque dignitas, tene eam. Si dilexeris eam, renouabitur vt aquilæ iuuentus tua. Si seruaueris eam, erit tibi exultatio coram Angelis Dei. Si eam dilexeris, prosperaberis in cunctis operibus tuis. Si dilexeris eam, inhabitabit in te gratia Dei; eritque gratia instar fontis distillantis medicamenta hominibus, bonusque odor eius cor tuum exhilarabit. Columna hæc est omnium virtutum. Nullus in ea reperitur dolor mortis. Iustitiam & fortitudinem, patientiam ac pacem edocet: domus Dei est, eam serua: donabit autem nobis eam cum fructibus eius, ipse Dominus: Cui gloria in secula. Amen.

81. Charissimi, diligamus inuicem: & confundetur inimicus, qui non cessat aduersùs seruos Dei æmulationem excitare atque inuidiam. Nam qui inimici sequuntur consilium, videntes inter se fratrem ex animo placidè seruientem Domino, non probant: sed machinationes excitant, volentes eum persequi, veriti ne vera pietate atque religione proficiens, fortior ipsis euadat. Et hic quidem persecutionem patiens, innocens recedit ex causa separationis: sed auctores culpâ non vacant. Sic Ioseph pro seruo venundatus est Ægyptiis: verùm Deus, quem mente tenebat, ipsum non despexit, imò gratiam ac sapientiam coram Pharaone Ægyptiorum Rege donauit, Principemque eum super Ægyptum & vniuersam domum suam cōstituit: & qui reprobauerant eum, ibant adoraturi eum cum muneribus, non solùm vt fratrem, sed tanquam Regem & Dominum vni-

uerfæ terræ Ægypti. Nam fcriptum eft: Dominus diffipat confilia gentium: reprobat autem cogitationes populorum, & reprobat confilia principum. Confilium autem Domini in æternum manet. Rurfufque ait: Dominus mihi adiutor, non timebo quid faciet mihi homo. Seruemus igitur nofipfos, chariffimi, ne quem ex pufillis iftis fcandalizemus, Domino & Saluatore noftro Iefu Chrifto affirmante, expedire tali magis, vt fufpendatur mola afinaria in collo eius, & demergatur in profundum maris: quàm vt vnum fcandalizet de pufillis iftis, qui in me credunt. Et iterum: Videte ne contemnatis vnum ex his pufillis; dico enim vobis, quia Angeli eorum in cælis femper vident faciem Patris mei qui in cælis eft. Propterea diligamus inuicem fratres, vt cùm viderit Dominus fidem & vnionem ad inuicem, quam habemus cum timore eius, in nobis lætetur, ficut fcriptum eft: Lætabitur Dominus in operibus fuis. Cui gloria, in fecula feculorum. Amen.

Pfalm. 32. *Pfalm. 117.* *Matth. 18.* *Ibidem.* *Pfalm. 103.*

92. Cautè age, frater, & attende tibi ipfi: multæ enim funt infidiæ inimici. Si enim fratrem fobrietati ac vigiliis deditum confpexerit inimicus; alium mox ex fegnioribus aduerfùs eum excitat, vt fæpe etiam manus inter fe conferant. Deinde conciliatâ amicitiâ, eandem confidenter inter illos auget fraudulentus; non quidem virtutis gratiâ: fed vt eiufmodi amicitiâ, turbatis illorum mentibus, voluptates inter eos admifceat, fiatque ingens malum. Quare etiam pofteaquàm fuam ipfi improbitatem damnauerint, tantum fæpe odium auget; vt abiiciant breuem illam difcordemque concordiam. Qui verò Deum timet, nunquam fine fuperna fapientia diliget. Nam fcriptum eft: Quæ autem de furfum eft fapientia, primùm quidem pudica eft, deinde pacifica, modefta, & quæ fequuntur. *Iacob. 3.*

93. Si inter fratres commoreris, ne affuefcas præcipere, fed exemplum te potiùs iis præbe bonorum operum: obediens in iis quæ ab alio dicentur tibi: fin autem exigente neceffitate loquaris, tanquam confiliarium te gere. Quòd fi alius frater dicta tua refellerit; ne mouearis mente, fed voluntatem tuam, charitatis pacifque gratiâ, reprime. Si enim iram excandefcentis dæmonis, per manfuetudinem refpuis, nihil aduerfùm te poterit. Vnde fic tibi repugnan-

tem alloquere: Ego quidem, benedicte, tanquam idiota aliquis locutus sum, sic considerans, da veniam ignorantiæ meæ: fit autem quemadmodum ipse dixisti; & in hoc retrocedet à te, re infecta atque confusus, turbarum excitator diabolus. Nam contendere, ac propriam voluntatem ostendere, turbas excitat & iracundiam insanabilem: ira autem in sinu quiescit impiorum: & vis iræ eius, ruina est
2. Tim. 3. ipsi. Vnde & Apostolus admonet dicens: Seruum Domini non oportet contentiosum esse.

1. Thess. 4. 94. Apostolo dicente: Hæc est enim voluntas Dei, sanctificatio vestra: vt abstineatis vos à fornicatione. Certamen verò non exiguum est inter sanctificationem & immunditiam, dum impudicitiæ cooperatores suggerunt eiusmodi, dicuntque: Ecce nullus te videt, & quem vereris? Quibus cooperatores sanctificationis respondent: Deus videt, & Angeli eius adsunt; & quo pacto tu ais, nemo te videt? At tentator: hucusque, inquit, neminem aspicimus. Quem interrumpentes puritatis studiosi: Bene, inquiunt,
Sap. 2. dixisti, quòd nihil videmus. Nam scriptum est: Excæcauit eos malitia eorum, & nescierunt sacramenta Dei. Prophetâ
Psalm. 93. quoque clamante atque dicente: Intelligite insipiẽtes in populo, & stulti aliquãdo sapite. Qui plantauit aurẽ non audiet?
Psalm. 138. aut qui finxit oculum, non considerat? Et alio in Psalmo ait: Domine probasti me, & cognouisti me: tu cognouisti sessionem meã, & resurrectionem meam. Tu intellexisti cogitationes meas de longè: semitam meam, & funiculum meum inuestigasti. Et omnes vias meas præuidisti: quia non est dolus in lingua mea. Ecce Domine, tu cognouisti omnia nouissima, & antiqua: tu formasti me, & posuisti super me manum tuam. Mirabilis facta est scientia tua ex me: confortata est, & non potero ad eam. Quò ibo à spiritu tuo? & quò à facie tua fugiam? Si ascendero in cælum, tu illic es: si descendero in infernum, ades. Si sumpsero pennas meas diluculo, & habitauero in extremis maris. Etenim illuc manus tua deducet me, & tenebit me dextera tua. Et dixi: Forsitan tenebræ conculcabunt me, & nox illuminatio in deliciis meis. Quia tenebræ non obscurabuntur à te, & nox sicut dies illuminabitur: sicut tenebræ eius, ita & lumen
Actor. 17. eius. Et alibi: In ipso enim viuimus, & mouemur, & sumus,

Et quo pacto tu audes dicere, quòd nullus te videt? cùm & & sæpe olim Dominus dixerit: Amen dico vobis, quia si hi tacuerint, lapides clamabunt. Hæc igitur tecum ipse reputa, & peccatum nequaquam dominabitur tibi, neque dolor peccati occupabit te: sed gaudium & pax tibi erit in Spiritu sancto. Nam peccatum tenebricosus atque caliginosus consequitur & comitatur dolor, qui illius auctores & effectores inuadit: sanctificationem verò, gaudium & pax consequitur. Qui itaque quietus in cella sua degit: exultat in Spiritu sancto, instar infantis sub mamilla matris. Deinde iterum reuersa gratia, facit eum lugere ac flere, in memoriam ipsi peccata præterita reducens: ne nimio elatus gaudio, offendat. Quin & lacrymis splendescit anima, cælestia diuino munere contemplans. Magnum quippe beneficium est, sanctificatio in dilectione Christi. Ipso Domino affirmante: Beati mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt. Ipse autem Dominus, qui fragiles excitat, & eos qui animo sunt demisso atque abiecto saluat; & membra in peccatis inueterata, per pœnitentiam reparat: immaculatum corpus nostrum, cum anima ac spiritu tueatur atque custodiat: Ipsi gloria in secula seculorum. Amen.

Luc. 19.

Matth. 5.

95. Si quietus vixerit Monachus in sua cella, à multis turbis liberabitur. Qui autem vecors est mente, si ad turbas accesserit, non referet emolumentum: at qui cogitatione perfectus est, vtilitatem percipiet. Ceterùm quietam ac solitariam vitam degere, præstantius est. Exempli gratiâ, charissime: Fratri per ciuitatem obambulanti occurrit tumultus humanæ conditionis, dum hunc quidem ridentem videt, istum verò plorantem, illum dirè iurantem, alium etiã blasphemantem. Et eiusmodi conspiciens frater, si mente sit infirmus, subitò illud Pharisæi dictum in mente habebit: Deus, gratias ago tibi: quia non sum sicut ceteri hominum; aut frequens etiam iisdem affectionibus commotus, discedet: quare solitudo quieta maximè infirmioribus est vtilis. At qui mente perfectus est, iam dicta intuens, obstupescit super longanimitate Dei, secum ita loquens: Vides quanta sit diuina patientia, quandoquidem dum à nobis maledicitur & blasphematur, fert patienter, & non irascitur; despectus sustinet, & non reminiscitur iniuriæ. Ce-

Luca 18.

terùm cuncta nostris vsibus suppeditat abundanter: erudiens & misericordiam exhibens, omnésque ex multa benignitate sua ad pœnitentiam reducere cupiens. Ego verò quid faciam peccator? quia cùm terra sim & cinis, contumeliam sufferre nequeo: imò nec verbum quidem à fratre asperius: Nam si contumelia mihi aspergitur, irascor. Si consolatio mihi adhibetur, animo efferor. Hei mihi peccatori: hei mihi. Et his compunctus frater, abit glorificans Deum, ac dicens: Gloria tibi Deus, gloria tibi. Iterúmque dico: Gloria tibi, qui solus bonus es.

96. Charissimi, si quando impuræ mentem nostram perturbent cogitationes, non despondeamus animum, sed meminerimus miserationum Dei. Nunquam enim cui nauigium commissum est, reprehendetur à domino, vel possessore, vt dicat: Cur passus es meam nauem fluctibus appelli? Sed cur neglexisti, nec fluctibus obstitisti? Cur verò & in portum propositum, id est, ad diuinam miserationem non confugisti, Nam quando in nos insultus immundarum cogitationum suscitat inimicus, quas hominum aures ferre non possent: conuersus, vicissim dicit: Perijsti, non est tibi spes vlla salutis, volens vndis eum desperationis demergere. Tu itaque caue fidas dictis eius, ne mentem propriam desperatione deterreas: sed quantùm illi desperationis timore, animam grauant: tantùm nos spe futurorum bonorum subleuemus eam, diuinæ commiserationis memores: ne nimiùm onerantes aduersarij, etiam animam cogitationibus demergant. Illísque ad nos dicentibus; perditus es, nec ampliùs saluari poteris, dicamus eis: nos cùm Deum habeamus misericordem atque longanimem, non desperamus de nostra salute. Qui enim dixit, non septies solùm dimittendum esse proximo, sed vsque septuagies septies: multò magis peccata dimittit expectantibus salutare ipsius. Pulsis igitur hinc ipsis, in alio incursionem faciunt, dicentes: Cùm Deum habeatis misericordem atque longanimem, & peccata dimittentem: cur non magis indulgetis voluptatibus seculi, & postea pœnitentiam agite? Ad quos tunc nos respondeamus: Quæ fecimus, fecimus, & infecta reddere nequimus: nunc autem Scripturâ attestante, quòd nouissima hora sit, in quam horam, vel in quod tempus respicientes,

cientes, nostram salutem negligemus? malumque in conspectu Domini Dei nostri agere, pro nihilo ducemus? Similis es enim, frater charissime, viro sub arbore confidenti, qui prospiciens immanes bestias gregatim aduentare, sese in altum abripit, ita vt feræ ipsi nocere non valeant. Existima autem arborem, timorem Dei; eritque tibi gratia cooperatrix in omnibus, vbicunque ambulaueris, & inimicos tuos substernes tibi.

97. Sic in præsenti vita incedere oportet fideles: Si gaudium nobis acciderit, siue ex felicitate aliqua, siue ex beneficiis acceptis, vereamur non longè abesse tristitiam: sin autem tristitia superuenerit nobis, speremus gaudium propinquum. Exemplum ab iis qui per mare nauigant capiamus: nam hi, insurgente in eos vento ac tempestate aliqua vehementiore, non illicò desperant suam salutem, sed resistunt fluctibus, tranquillitatem expectantes, qua obtenta, iterum procellas metuunt; vnde etiam assiduè aduigilant, ne repentina aliqua vis ventorum insurgat, quæ eos imparatos in mare deturbet: sic & nos vtrinque circunspectos esse oportet. Qui enim expectatur, si venerit, non vt nouus atque hospes recipitur: neque enim illum imparatum offendit. Cùm igitur tribulatio aliqua vel angustia nobis acciderit; liberationem ab iis, & auxilium à Domino expectemus: ne fortè dum longior est ac diuturnior tribulatio, si nulla spes nobis salutis supersit, mortem afferat. Similiter dum gaudium obuenerit, angustias expectemus: ne ob nimium gaudium obliuiscamur luctus.

98. Si compassionis affectu permotus, fratrem adhortaturus abieris, priusquàm tractes cum eo, quem cohortari statutum est, sic tecum cogita: Si te non audierit, noli irasci neque perturbari: ne nocumento sit vexatio tua, & fratrem accuses. Si te auscultauerit, gratia Deo: Sin autem adduci non possit, vt dictis tuis obediat: ne irascaris. Nam compassionis mercedem, repressionisque iræ incunctanter à Deo accipies: quippe qui ob illius nomen id feceris.

99. Charissime, cælestem thesaurum desideras, dignusque Domino fieri elegisti: dicentem audi: Si vis perfectus *Matth. 19*

esse, vade & vende quæ habes, & da pauperibus, & habebis thesaurum in cælis: & veni, sequere me. Et rursum: Qui amat patrem aut matrem plusquàm me, non est me dignus. Et: Qui non accipit crucem suam, & sequitur post me, non est me dignus. Itaque nisi quis crucem baiulet, non poterit sequi Dominum. Postquàm enim dixit: vade, vende quæ habes, & da pauperibus, & habebis thesaurum in cælis, subintulit, dicens: & veni, sequere me. Non enim dixit: & habebis thesaurum in cælis, & deinceps dormi, ac requiesce: sed dixit, & habebis thesaurum in cælis, & veni, sequere me. Non ergo solùm renuntiationem, sed & probationem, quæ in eiusmodi succedere solet laboribus, præbe. Tunc enim præstantius certamen & lucta suscipietur cum aduersario: qui si postea cogitationem transferre valuerit à cognitione rerum cælestium, nouissima peiora reddet primis. Sicque Monachum inimicus tentat, vt qui largè ac liberaliter suas opes in pauperes disperserit; vilissima deinde quæque egestatis prætextu auidiùs atque iniustè persequatur; & qui nuptias legitimas recusauit, fornicationis hunc & lasciuiæ amatorem efficiat. Vnde sanè multa opus est sobrietate & vigilantia, donec ex hoc corpore siue carcere ac septo excesserimus.

Matth. 10. *Marc. 10.*

100. Charissime, si in congregationem fratrum se in pietate ac religione exercentium incideris; volueris que versari inter eos, vt seruias Domino: vide, in omnibus modestum ac humilem te præbeas: vt alios quoque qui ex miseranda seculari vita aderunt & aduentabunt, tua honesta conuersatio erudiat, suasque ipsi animas ad virtutum perfectionem excitent.

101. Quando ergo Præfecti, nos vnà cum aliis fratribus iusserint ad opus egredi, alacres contendamus. Si porrò responderis, corpus tuum non sufferre labores, sicut rusticorum, perspicuum istud est: non enim omnes æqualiter possunt onera ferre; ceterùm obedientem & promptæ voluntatis esse, concessum est omnibus. Ostende igitur institutum atque alacritatem tuam in veritate: & omnes te onere leuabunt, videntes te illi ferendo parem non esse. Sed vide, ne omnino te illo subleuari patiaris temerè: verùm

interpella eos, dicens : Ego quoque vobiſcum partem habere cupio : & cooperare iis pro viribus, quas tibi largitus eſt Dominus. Nam ſcrutator cordium, qui nos creauit, nobiſque vitæ ſpiritum dedit, nouit quas ſingulis vires attribuerit. Si enim poſt arreptam ſolitudinem, contraria diuinis mandatis egerimus : in vanitatem res tota reſoluitur. Quòd ſi ſubrepens inimicus, concupiſcentiam rerum præteritarum in mente tua ſeminauerit : vide ne vlla quidem ratione patiaris cum huiuſmodi cogitationibus verſari ac colloqui : nam præteritarum memoria rerum, ſuperbiam iis parit, qui temerè ac ſine ratione eas mente pertractant. Quando porro ſpatium ac locum, ſuperbiæ operibus perficiendis opportunum, propter inſtitutum vitæ repugnans, non obtinuerit : tunc carnali affectioni & voluptatum concupiſcentiæ mentem ipſius tradere nititur : mala autem affectio, noſti quid ſit ? paſſio ea eſt improba, Deum irritans, & homines exacerbans, quam deſtruet Dominus : Ipſi gloria in ſecula ſeculorum, Amen.

S. P.
EPHRÆM
TRACTATVS MINORES ASCETICI.
I. *BEATITVDINES.*
CAPVT I.

1. BEATVS, qui à cunctis rebus terrenis vanæ huius vitæ, totus est liber in Domino, ac Deum solum bonum atque misericordem amplectitur.

2. Beatus, qui virtutes excolit, & velut terra fertilis exculta, vberes vitæ fructus profert in Domino.

3. Beatus, qui bonus virtutum cultor est, vineamque spiritalem plantauit, ac vindemians torcularia sua fructu vitæ suæ replet in Domino.

4. Beatus qui spiritali gaudio suos reficit conseruos, ex fructu virtutum, quas suo excoluit labore, vt fructum referret in Domino.

5. Beatus, qui Angeli cælestis instar sacræ communioni atque orationi vacat, puras quotidie sibi cogitationes retinens, nec aditum improbo patefacit dæmoni, quo animam suam captiuam à Deo Saluatore abducat.

6. Beatus, qui prudenter & cum iudicio planctum quærit, & cum compunctione lacrymas in terris coram Domino fundit, velut pretiosas margaritas.

7. Beatus, qui vitæ sanctimoniam, vt lucem sectatur, & corpus suum non coinquinat tenebrosis maligni operibus coram Domino.

8. Beatus, qui corpus suum in sanctificationem seruat Saluatori, & non dedecorat animam suam operibus diabolicis, sed compositam retinet mentem in Domino.

9. Beatus, qui odio habet omnem turpitudinem peccati, & seipsum hostiam viuentem & bene placentem Domino obtulerit.

10. Beatus, in cuius pectore semper Dei memoria insederit; erit enim totus ille tanquam Angelus cælestis super terram, cum timore & amore Domino sacrificium offerens.

11. Beatus, qui pœnitentiam, qua peccatores saluantur, amplectitur ac diligit; neque iterum velut in Saluatorem nostrum Deum ingratus animum ad peccandum appulit.

12. Beatus, qui in sua sedens cella, instar strenui militis, regni thesaurum, id est, corpus suum cum anima sine reprehensione conseruauerit in Domino.

13. Beatus, qui in cella sua in Domino, tanquam Angelus cælestis, castas retinet cogitationes, suoque collaudat eum ore, qui omnium spirituum potestatem habet.

14. Beatus, qui factus est sicut Seraphim & Cherubim, & in diuino ac spiritali officio nunquam est segnis, sed assiduè glorificat Dominum.

15. Beatus, qui semper spiritali gaudio plenus est, nec in portando suaui iugo Domini pigrescit: coronabitur enim in gloria.

16. Beatus, qui se purum & incontaminatum ab omni sorde seruat peccati, vt confidenter atque audacter in domum suam Regem gloriæ Dominum nostrum Iesum Christum suscipiat.

17. Beatus, qui ad immaculata mysteria Saluatoris cum reuerentia & tremore atque horrore accedit, certò sciens se vitam in seipso recipere sempiternam.

18. Beatus, cui ob oculos quotidie versatur memoria mortis, fœdasque destruit cupiditates, quæ in ignauorum latitant cordibus, quoniam in hora separationis animæ à corpore, consolationem accipiet.

19. Beatus, qui assiduè animo secum timorem complectitur gehennæ, & per veram atque synceram pœnitentiam lacrymis ac suspiriis Dominum sibi propitium reddere studet; quia ex magna & horrenda angustia liberabitur.

20. Beatus, qui ſponte ſe aſſiduò humiliat: quoniam ab illo coronabitur, qui pro nobis ſeipſum vltrò humiliauit.

21. Beatus, qui omni cum pietate ac reuerentia in cella ſua ſedet, quemadmodum Maria iuxta pedes Saluatoris; & in Domino & Saluatore noſtro Chriſto ſuſcipiendo ſolicitus eſt ſicut Martha,

Lu. 10.

22. Beatus, qui diuino timore incenſus, ſemper in ſe Spiritus ſancti ardorem retinet, & ſpinas ac tribulos prauarum cogitationum exurit.

23. Beatus, qui operibus malignis manum ſuam non polluit, ſicut ſolent prophani: etenim ſuper hoc in die illa tremenda iudicium erit coram Domino.

24. Beatus, qui pulchras ac bonas quotidie cogitationes excolit, & ſpe improbas cupiditates, quæ per deſidiam generantur, vincit quibus oppugnari ſolent athletæ Domini,

25. Beatus, qui in opere Domini ſe gerit inſtar ſtrenui militis, deſides excitando, & puſillanimes in via Domini & Saluatoris adhortando.

26. Beatus, qui in Domino fructibus bonis abundarit, vt ſanctos Dei Angelos ſibi cuſtodes habeat, ſicut fructifera arbor à proprio cuſtodiri ſolet agricola.

27. Beatus, qui cum prudentia ſpiritali manſuetudinem amat, & ſupplantari non ſe permittit à ſerpente improbo, cùm omnem ſpem ſuam in Domino bono & miſericorde defixam habeat.

28. Beatus, qui Sanctos colit ac proximum diligit, & inuidiam, qua Caïm concitatus fratrem occidit, ex ſuâ propellit anima.

Gen. 4.

29. Beatus, qui factis ipſis reprehendit tyrannum, & à conſpectu flammæ voluptatum non inhorruit: nàm rore Spiritus ſancti perfundetur anima illius.

30. Beatus, qui menti ſuæ tenebroſam diaboli nebulam offundi non eſt paſſus, neque proprio lumine iuſtorumque lætitia eſt priuatus.

31. Beatus, qui puris oculis cordis ſemper contuetur Dominum: quoniam hic à cupiditatibus cogitationibuſque improbis liberabitur,

32. Beatus, qui bona & honesta amat colloquia, & praua ac turpia, quæ corrumpunt mores bonos, detestatur; quoniam non reddetur mancipium diaboli.

33. Beatus, qui proximum suum admonet cum timore Dei, nec animam eius decipit: assiduéque ferream magni Pastoris virgam pertimescit.

34. Beatus, qui ex mandato Dei morem gerit proximo, & tribulationes æquo perfert animo; coronabitur enim talis velut confessor in Domino.

35. Beatus, qui ex præscripto Dei temperans est ac continens, nec ventris causâ damnatur, deliciis ac sordibus indulgens: magnificabitur enim talis in Domino.

36. Beatus, qui se ab ignauiæ vitio, velut parum virilis vinci nequaquam patitur, sed perfectam amplectitur patientiam, cuius subsidio muniti Sancti Dei omnes, suas acceperunt coronas.

37. Beatus, qui non inebriatur vino, quasi gulæ luxuique deditus, sed semper se oblectat in recordatione Domini, in quo cuncti Sancti sese oblectare solent assiduè.

38. Beatus, qui ex Dei voluntate suas facultates dispensat, & non repudiabitur à Deo Saluatore nostro velut auarus & immisericors in proximum.

39. Beatus, qui precibus, ac lectionibus, bonisque operibus intentus est semper: illuminabitur enim talis, ne vnquam in morte obdormiat. *Psalm. 12.*

40. Beatus, qui bona euasit sagena spiritalis, multosque pisces optimo suo capit Domino: commendabitur enim eiusmodi valde in Domino. *Matth. 13.*

41. Beatus, qui proximo bonum suæ præbet exemplum virtutis, nec illius offendit conscientiam, faciens ea quæ non conueniunt; benedicetur enim talis in Domino.

42. Beatus, qui longanimus est & misericors, barbaræque se iracundiæ ac bili mancipium non facit: quoniam talis exaltabitur in Domino.

43. Beatus, qui in charitate sublimis est, velut ciuitas super montem posita, quam cùm aspexit hostis, recessit cum timore, ab eius sibi munitione metuens in Domino.

44. Beatus, qui fide clarescit Domini, & tanquam coruscans lucerna super altum candelabrum ardens, ani-

mas tenebrarum caligine obductas, quæ infidelium atque impiorum partes sequuntur, illuminat.

45. Beatus, cuius anima instar palmæ arboris floret in rectitudine fidei: neque peruersis hæreticorum, infidelium, ac impiorum sectis, tanquam spinis impellitur.

46. Beatus, qui amore semper capitur veritatis, & os suum tanquam impium instrumentum non accommodat mendaciis, assiduè formidabile illud præceptum Domini de verbis otiosis reformidans.

Matth. 7. 47. Beatus, qui non iudicat proximum suum vt insipiens, sed vt prudens atque spiritalis enititur trabem eiicere ex oculo proprio.

48. Beatus, qui palpebras oculorum suorum cohibet, neque cogitatione aut sensu seipsum decipit, studio curandæ cutis vacans, vnde paulò post distillat sanies atque putredo.

49. Beatus, cui ob oculos versatur dies emigrationis ab hac vita, quique superbiam abominatur, priusquàm imbecillitas naturæ nostræ in sepulchro putrefacta redarguatur à morte.

50. Beatus, qui mente sua versat mortuos tumulatim in sepulchris dormientes, omnemque fœtidam à se repellit concupiscentiam: nam in gloria excitabitur, quando cælestis tubæ clangor audietur, filios hominum expergefaciens.

51. Beatus, qui prudentia spiritali stellarum chorum gloria resplendentem contuetur, & ex cælorum pulchritudine, amore ac desiderio rapitur contemplandi Creatorem vniuersorum.

52. Beatus, in cuius mente versatur ignis ille qui descendit super montem Sion, clangorque tubarum resonat, & Moyses in medio cum timore atque tremore consistit: quique salutis suæ non est immemor.

53. Beatus, qui non confidit in homine, sed in Domino, qui iterum venturus est cum gloria multa iudicare totum vniuersum in iustitia: erit enim velut aqua iuxta aquas redundans, & fructum facere non cessabit.

54. Beatus, cuius mens tanquam nubes pluuiis, diuinâ gratiâ plena est, animasque mortalium ad incrementum fructuum vitæ capiendum irrigat: quoniam gratia ipsorum in sempiternam cedet gloriam.

55. Beati,

55. Beati, qui ex Dei præscripto quotidie sunt vigiles ac sobrij, siquidem à Deo protegentur in die iudicij, & vt filij sponsi in exultatione & lætitia eum aspicient.

56. Sed ego meique similes, inertiæ ac voluptatibus dediti gementes ac flentes contuebimur fratres nostros in gloria incomparabili, nosipsos autem in tormentis. Atque ista in se dum mecum perpendo, charissimi, in lacrymas prorumpo, quippe qui post cursum inceptum mox deficiam, & in medio, quod aiunt, stadio à cursu desistam, miserandum spectaculum aspicientibus me præbens. Quomodo ergo segnitiem ac negligentiam meam maximam non debeo non deplorare? Alij siquidem in sacco ac ferro seipsos humiliarunt: alij verò inter septa claustrorum ieiuniis vacantes, Domino seruierunt; alij etiam columnis alligati certamen absque reprehensione subierunt; alij in deserto ac solitudine virtutem coluerunt; alij denique obedientiæ coronas acceperunt. Ego autem miser, meique similes ignaui atque ambitiosi, formâ quidem ac habitu pij religiosique sumus, sed reipsa pietatem atque religionem exuimus. Quis mihi hîc citra stuporem mentis enumeret passiones Sanctorum Martyrum, non virorum duntaxat, sed & fœminarum? Illi Dominum suum sequentes humiliabant seipsos: nos autem honores & salutationes in foro expetimus. Illi pietatis amore in custodiis conclusi famem, sitim, vincula & cruciatus sunt perpessi: nos verò ne minimum quidem laborem atque molestiam sufferre æquo animo possumus, sed delicias ac voluptates totis consectamur viribus. Illi contumelias atque contemptus ad mortem vsque libenter sustinuerunt: at nos etiã bona consilia & admonitiones aspernamur. Illi focum ac flammas non curarunt: at nos ne durum quidem verbum perferimus. Illi ad cruciatus & tormenta gaudentes atque lætantes publicè incedebant: nos autem eorum audientes certamina, demiramur quidem, verùm imitari ea nolumus. Quocirca multis opus est nobis gemitibus ac lacrymis, ne è regno eiiciamur cælorum, cùm magna certantibus proposita sit gloria.

57. Ne simus igitur negligentes ac pigri in diuinis officiis: non enim iniustus est Deus, vt obliuiscatur operis seruorum suorum, qui quidem se totos diuinæ eius volunta-

ti submiserunt deuoueruntque; qui propter sanctum nomen eius huic seculo renuntiarunt, qui propriis relictis parentibus se longævos fecerunt; qui ad fores eius pulsant horâ tertiâ, sextâ, nonâ, vesperi, & manè, aut potiùs tota die ac nocte, & existimas eiusmodi humilitatem à Deo paruipendi? absit. Clausuras nanque tolerant, manibus operantur, ieiuniis vigiliisque incumbunt, insultus malignorum spirituum sustinent, genua ad orationem flectunt, frontem assiduè in pauimentum concutiunt, diuinam eius bonitatem suppliciter deprecantes. Et horum ipse preces despiciet? absit. Homo quantumuis horridus atque austerus, ab aliis ad eum officiosè ac blandè accedentibus, placari se permittit: & Deus, qui benignus est & bonus, qui diues est in misericordia, & ingratorum quoque miseretur, eiusmodi afflictionem, religionem, gemitus, lacrymas, patientiam, sanctitatem, humilitatem, taciturnitatem, submissionemque aspernabitur? Nullo sanè modo. Caueamus ergo animos despondere, & in diuinis officiis negligentes esse, charissimi: quin potiùs confidenter atque audacter pulsemus. Nam quantò diutiùs perseueraueris pulsando, tantò locupletior tibi merces erit. Assiduè vigila. Qua enim hora minimè expectas, mittet Dominus qui te congregent in horreum vitæ, in cœtum iustorum: vt deinceps perpetua fruaris quiete, ab omni solicitudine liber, vbi non est bellum neque aduersarius. Sublatus siquidem ibi erit hostis, qui nobiscum in pugnam descendat, simul cum belli occasionibus. Est autem belli occasio, cupiditas pulchritudinis ad congressum. At in cælo neque nubent, neque nubentur: sed sunt sicut Angeli Dei in cælis. Rursus occasiones belli sunt diuitiæ & gloria in terris, verùm hæc cuncta corruptibilia sunt, cùm sint terrena. Iccirco & quidam nos Sanctorum instruens, ait: Nolite diligere mundum, neque ea quæ in mundo sunt. Si quis diligit mundum, non est charitas Patris in eo. Nam concupiscentia carnis, & concupiscentia oculorum, & superbia vitæ non est ex Patre, sed ex mundo est: Et mundus transit, & concupiscentia eius. Qui autem facit voluntatem Dei, manet in æternum. Sicut enim qui in senticetum incidit, à vepribus & spinis pungitur, quousque exilierit in locum mundum; at vbi iam inde se extricarit,

Marc. 12. (margin, beside "congressum")
1. Ioan. 2. (margin, beside "sunt, cùm sint terrena")

non ampliùs timet ſpinas illas: Ita & ſancti homines dum in ſimilem locum ſentibus ac ſpinis plenum incidunt, pro calceis, ſtudio atque induſtria vtuntur: vnde fit, vt per medium illarum euntes, ab iis minimè vulnerentur. Inertiæ verò ac otio dediti, ab iis detrimentum capiunt intereuntque. Atque hoc ſignificans Dominus filio, qui reuerſus erat, *Luc. 15.* mandauit dari calceamenta pro pedibus cum ſtola & annulo, vt audacter atque intrepidè caput calcaret ſerpentis. Similem verò dicit eſſe loco ſpinis referto præſentem vitam, in qua ſpinarum inſtar renaſcuntur peccata. Locus autem purus eſt cæleſtis Hieruſalem, quæ eſt ciuitas Regis magni, vbi exulat triſtitia, dolor, & gemitus. Qua vtinam perfrui nobis omnibus liceat gratia & benignitate Domini noſtri Ieſu Chriſti. Amen.

CAP. II.

1. Beatus, qui præſentem hanc vitam odit ac deſerit, & in ſolo Deo omnis meditatio vitæ ſuæ eſt.

2. Beatus, qui odit ac deteſtatur peſſimum peccatum, Deumque ſolum bonum atque benignum & redemptorem peccatorum diligit.

3. Beatus, qui eſt purus ſuper terra, tanquam Angelus cæleſtis, & imitator factus Seraphim, caſtas aſſiduè cogitationes colit.

4. Beatus, qui caſtus eſt Deo, ac ſanctus, & purus à cunctis ſpurcitiis cogitationibuſque ac operibus improbis.

5. Beatus, qui totus in Domino eſt liber à cunctis rebus terrenis, & huius vitæ vanitatibus.

6. Beatus, in cuius mente verſatur formidabilis illa futuri iudicij dies, & qui lacrymis vulnera animæ ſuæ curare ſtudet.

7. Beatus, qui prorſus eſt vt nebula in lacrymis, aſſiduéque flammam ignis improbarum paſſionum atque concupiſcentiarum reſtinguit.

8. Beatus, qui in via ambulat mandatorum Domini, manſiones iugiter ſyncerè ſibi faciens per fidem & charitatem.

9. Beatus, qui in bonis moribus proficit, mentem in rebus diuinis ac continentia exercendo, & à Deo se regnum cæleste accepturum sperat.

10. Beatus, qui horribilis mandati Domini de verbis otiosis meminit, & ori suo custodiam ponit ne excidat à mandatis eius.

11. Beatus, cuius anima facta est instar ligni nuper sati, semper lacrymas secundùm Deum, tanquam flatum aquæ continens.

12. Beatus, qui pro optimis surculis virtutes ac vitas sanctorum perfectorumque Patrum in sua plantat anima.

13. Beatus, qui plantas suas irrigat precationibus ac lacrymis, vt fructus gratos proferant Domino.

14. Beatus, qui flammâ diuinæ charitatis incensus sordidas quascunque cogitationes & animæ suæ inquinamenta comburit.

Matth. 13. 15. Beatus, qui suapte voluntate est velut terra pulchra ac bona, fructificans semen bonum in trigesimo, sexagesimo, & centesimo.

16. Beatus, qui ex instituto inuentus est semen bonum in agro, quod in suo agro seminauit Dominus.

Matth. 13. 17. Beatus, quicunque electam & celestem illam inuenit margaritam, venditisque vniuersis suis in terra bonis, coëmit illam solam.

18. Beatus, quicunque in agro absconditum thesaurum inuenit, ac gaudens vendidit sua omnia, & possedit illum solũ.

19. Beatus, qui animo suo versat assiduè diem ex hac vita discessus, studetque sedulò paratus & intrepidus horâ illâ inueniri.

20. Beatus, quicunque in hora illa emigrationis, quando cum timore atque dolore anima separabitur à corpore, fiduciam repererit. Venturi enim sunt Angeli, qui animam à corpore iam separatam accipiant, sistantque ante tribunal immortalis ac tremendi Iudicis.

21. Magnus nos timor inuadet, ô fratres, in hora mortis, quando cum tremore atque dolore separanda erit anima à corpore. Siquidem in hora illa discessus præsentabuntur animæ sua quæ gesserit opera diurna atque nocturna,

ſiue bona ſiue etiam mala. Impellentibus autem eam iam Angelis vt exeat è corpore, illa reſpiciens ad ſua opera egredi pertimeſcet: peccatoris verò anima cum timore è corpore recedet, & tremebunda abibit, ſtatuenda ad tribunal immortalis Iudicis. Cùm autem iam emigrare cogetur è corpore, contuebiturque ſua opera, tunc cum timore dictura eſt ipſis: Concedite mihi vnius adhuc horæ ſpatium, donec egrediar. At cuncta eius opera ſimul vna voce reſpondebunt, dicentque ei: Tu nos feciſti, tua opera ſumus, tecum vnà ad Deum ibimus.

22. Deſpicientes igitur vanitatem huius vitæ, fratres mei chariſſimi, Chriſtum vnicum deſideremus bonum, ac ſanctum redemptorem animarum noſtrarum. Ignoramus, fratres, qua hora ac tempore noſter exitus futurus ſit. Nemo noſtrûm diem & horam ſeparationis animæ à corpore exploratam habet. Nobis enim ſuper terram abſque omni ſolicitudine ambulantibus, & deliciis ac voluptatibus feruientibus, repente formidabile mandatum à Domino emittitur ſeparationis animæ à corpore. Migratque peccator die ac horâ non expectatâ, animam plenam peccatis habens, nec iis excuſationem reperiens. Quamobrem hortor moneoque, chariſſimi, vt efficiamur liberi, neque vanæ & fugacis vitæ huius ſeruitute detineamur. Hæc vita offendiculis & laqueis mortis plena eſt: ab his mentem noſtram aſſiduè quaſi alis quibuſdam extollamus. Improbus dæmon perpetuò noſtris animabus ſtruit inſidias, vt cùm eas ſcandalis affecerit, ad æterna ſupplicia pertrahat. In medio ſcandalorum ac laqueorum incedimus, chariſſimi: quare attendamus nobis, ne in laqueos malignæ mortis incidamus. Cuius licet laquei dulcedine ſint pleni; caueat anima noſtra ne laqueorum iſtorum dulcedine relaxetur. Solicitudo quippe rerum terrenarum ac pecuniarum, necnon prauarum cogitationum atque actionum, laquei ſunt diaboli. Caue, dulcedine laqueorum mortis capiaris, frater. Caue, diſſolutus laxeris meditatione improbarum ac turpium cogitationum. Quòd ſi aditum ſibi in animam cogitatio mala fecerit, iniqua meditatione iugiter eam oblectat, vt in laqueos mortis ſempiternæ ipſam tradat. Niſi enim precibus ac lacrymis, abſtinentiâ atque vigiliis improba cogitatio expellatur: fit in

anima velut laqueus quidam periculosus. Iccirco aduigila, & liber esto à cunctis rebus terrenis, vt ab omnibus cogitationibus vanis, actionibusque iniquis libereris. Caue ad momentum quidem temporis in improbæ cogitationis meditatione relaxeris. Caue, frater, ne cogitatio peruersa in anima tua immoretur. Assiduis ad Deum precibus, ieiuniis, ac lacrymis confugito, vt ab vniuersis scandalis laqueorum pariter & passionum libereris. Caue, tibi longam adhuc in terris vitam persuadeas, ô frater, & interrim in meditatione pessimarum cogitationum actionumque mollescas ac dissoluaris: edictum autem ex insperato emissum à Domino te peccantem offendat, nullumque tibi pœnitentiæ ac remissionis tempus reliquum tribuat.

23. Et quid dicturus es morti in hora illa tuæ emigrationis, ô Frater? Accidit enim, vt ne puncto quidem temporis te patiatur præceptum Domini in terris remanere. Venit ex insperato mors, & hominem reperit peccatorem ac diuitem, sibi multos adhuc annos, quibus se quietè super terram victurum credit, computantem, summamque pecuniarum suarum atque vsuræ in digitis supputantem, & in multa annorum tempora numerum suarum diuitiarum partientem. Venit autem mors ex insperato, vt dixi, & omnem eius computum vnà cum diuitiis & solicitudinibus vanissimi temporis in momento destruit. Venit rursus mors eadem ad virum iustum ac sanctum, quem bonas & cælestes diuitias precibus ac ieiuniis suis congregantem, mortemque assiduè ob oculos habentem, nullatenusque mortis aduentum corporisque separationem metuentem inuenit. Sic & tu semper velut intelligens ac spiritalis quotidie mortem ac separationem animæ à corpore, apparitionemque ad tribunal Domini meditare atque expecta. Lampadem tuam quotidie tanquam prouidus ac prudens atque paratus instructam habe, eamque iterato singulis diebus ac horis cum lacrymis atque orationibus. Vt omni tempore parata sit aduerte. Quandiu tibi est integrum, neque oppugnaris, seriò tuis rebus consule, Frater charissime. Veniet enim tibi tempus incredulitatis, mollitiei, ignauiæ, atque duritiei plenum, quod præ confusione sua, quæ sint potiora cogitare non sinet.

24. Attendite, charissimi mei, quo pacto omnia iam mala

vigeant, quomodo pessima quæque quotidie suos progressus faciant, quomodo scelera atque nequitiæ passim accrescant, quæ omnia futuram confusionem, magnamque illam tribulationem superuenturam in omnes fines terræ, portendunt. Propter nostra peccata, quotidie ista contingunt aduersa: propter nostram relaxationem atque ignauiam vitia in terris regnant. Simus ergo vigiles Dei amatores, & strenui aduersùs hostem improbum bellatores, vt illum quotidie debellando, in pugna superemus, velut perfecti amatores Dei. Instruamur & moribus huius belli, siquidem inuisibilis est hostis, quo cum illud suscipitur: sunt autem in hoc positi mores belli istius, vt nos rebus spoliemus terrenis. Si mortem assiduè ob oculos constitutam mediteris, non peccabis. Si rerum terrenarum desiderio exutus fueris, in pugna non superaberis. Si terrena oderis, momentaneaque ista, charissime, despexeris: tunc victoriæ palmam tanquam optimus belligerator consequêris. Cum enim res terrenæ deorsum ad se trahant, & passiones oculos cordis in bello offuscent, hanc ob rem nos in conflictu belli improbus vincit hostis, quòd terrenarum rerum nimiùm satagamus, & cupiditatibus seruiamus. Nam quotquot sumus, terrena diligimus, charissimi, & in terris mentem nostram defixam habemus, nimia nostra mollitie atque segnitie diffluentes.

25. Dies inclinat ad vesperam. Tempus nostrum effluxit, & hora mortis instat: nos autem, fratres, tanquam increduli, horam adhuc matutinam esse putamus. Ecce præ foribus est regnum cælorum; & nos interim ab hoc vniuersum nostrum auditum auertimus. Signa & prodigia à Dominô prædicta iam contigerunt. Pestilentiæ, fames, terræ motus, terrores, bella, ac gentium motus, & quæcunque sunt eiusmodi, nobis pro somniis referri videntur; neque quidquam eorundem commouemur auditu vel etiam aspectu. Electi ne videant magnam illam confusionem atque pressuram, quæ iniquum hunc mundum obruet, ante tribulationem colliguntur. Iam tempus aduenit messis, & maturuit seges. Finitum hoc nunc est seculum, & Angeli arreptis suis falcibus nutum mandantis Domini præstolantur. Timeamus ergo, charissimi, hora iam est vndecima diei, & prolixum adhuc iter nobis superest. Ad hoc incumbamus,

vt in via nos Dominus offendat. Sobrij simus, & euigilemus à somno velut insomnes. Ignoramus, qua hora Dominus vniuersæ terræ venturus sit. Quare à nobis onus atque solicitudinem rerum terrenarum deponamus. Vetat enim Dominus, solicitos omnino nos de quacunque re super terram esse; commendatque mutuam inter nos charitatem Deus. At à nobis potius charitas exterminata est, & è terris profligata. Non inuenies super terram charitatem secundùm Deum perfectam, apud omnes exulat, omnibus est odio charitas: potiùs autem in terris hodie regnat inuidia, contentiones, atque confusiones, peccatis plena sunt omnia. Cunctos pariter iniquitas occupauit, & iniustitia. Vnusquisque nostrûm terrena concupiscit, cælestia spernit, & momentanea atque fugacia ista sectatur, futura diligit nemo.

26. Cupis cælestis fieri? sint tibi semper odio atque detestationi quæcunque res terrenæ: in his quæ perfectionis sunt te exerce, & ad cælestia regna aspira. Caue autem tecum cogitando, sic dixeris, Monache: Magnus in exercitatione consistit labor, ego verò pusillus sum & imbecillis, exercitiorum laborem ferre non possum. Auribus tuis pulcherrimi optimique consilij verba percipito, & quæ tibi, Christi amantissime atque charissime Frater, dicturus sum, memoriæ manda. Si ad aliam longinquam regionem seu patriam, tibi foret peregrinandum, non poteris totius itineris interuallum, vnico temporis momento absoluere: sed pedetentim quotidie per multa loca ac tempora proficiscens, post magnos tandem itineris exantlatos labores, peruenies quò tendebas. Sic quoque de cælesti regno & paradiso deliciarum agitur, quò per ieiunia, per abstinentiam, & per vigilias vnusquisque peruenire potest. Siquidem abstinentia, lacrymæ, preces, vigiliæ, atque dilectio, ipsæ sunt viæ quæ in cælum ducunt, ad Dominum. Caue verearis pulchrum initium bonæ viæ suscipere, quæ in vitam ducit æternam rectà ad Deum. Per illam solam ingredere viam; & si promptus in te fuerit animus, mox eadem via ante pedes tuos, præparabitur. Non sine gaudio & oblectatione per iter illud virtutum mansiones facies. Gressus animæ tuæ singulis mansionibus firmiores reddentur. In

hac

hac via, quæ ducit ad cælum, nullam inuenies difficultatem: Dominus ipse cælestis per seipsum factus est via vitæ his, qui cum gaudio ad Patrem luminum peruenire cupiunt.

27. Tu mihi, Christe Saluator, factus es via vitæ, ad Patrem tuum ducens. Sola hæc gaudium in se continet, finisque eius regnum cælorum est. Factus es tu mihi, Domine Iesu Fili Dei, via vitæ & illuminatio, hausique per meipsum ex fonte dona, plenus desiderio. Facta est tua gratia in corde serui tui lux atque lætitia, dulcior in ore famuli tui, super mel & fauum. Facta est gratia tua in anima serui tui velut thesaurus, paupertatem meam ditauit, egestatem & sordes à me depulit. Facta est gratia tua seruo tuo refugium & virtus, protectio & exaltatio, gloriatio & cibus totius vitæ. Quomodo ergo seruus tuus, ô Domine, magnam gratiæ ac charitatis tuæ dulcedinem silere poterit? Indignum os meum aperui: sed quo pacto lingua mea largitorem bonorum quotidie pro dignitate laudare & glorificare poterit? aut quomodo rursus ego peccator excludere audebo gratiæ tuæ fluctus in corde meo pullulantes, ac suauitate diuersissimorum munerum plenos? Canam ergo gloriam cælorum Domino, qui famulo suo dona cælestia per multiformem suam gratiam est largitus. Magnificabo gratiam tuam, Christe Saluator; in hac etenim celebranda mihi ipse laudem & magnificentiã in ea inuenio. Non cessabo, Domine, linguâ meâ gratiam tuam collaudare. Non silebit mea cithara in modulandis canticis spiritualibus. Ad te, Saluator, qui gloria es vitæ meæ, desiderio tui trahor. Tua gratia mentem meam ad sequendum te mira quadam dulcedine impellit. Fiat tibi cor meum terra bona, quæ semen tuum bonum suscipiat: perfundatque illam rore vitæ æternæ gratia tua. Eademque gratia è terra cordis mei metat sibi pro fructu optimo compunctionem, adorationem, sanctificationem, cuiusmodi semper tibi sunt gratissima. Conuerte meam animam cum oue illa perdita atque inuenta, ad ouile paradisi deliciarum. Anima mea tuo illustrata reperiatur lumine. Et sicut ouem illam inuentam in humeris tuis sustulisti; ita quoque indignam hanc meam animam ad te manu tua trahito, offerasque vtramque immaculatissimo atque immortali Patri tuo coram Angelis & Archangelis, Cherubim &

Seraphim, vt cum omnibus Sanctis in deliciis illis paradisi dicere mihi liceat: Gloria Patri immortali, & Filio immortali, & Spiritui sancto immortali. Adoratio, honor, atque imperium tibi, Domine, qui cælestia dona mihi vili atque inutili famulo tuo dedisti; vt gloriæ drachmam ipse offeram Regi vniuersorum. Amen.

CAP. III.

1. Beati qui Deum amant: & propter eius amorem terrena quæcunque contemnunt.

2. Beati, qui die noctuque lacrymantur: quoniam ab ira futura liberabuntur.

3. Beati, qui se sponte humiliant: quoniam ibi exaltabũtur.

4. Beati temperantes: quoniam deliciis paradisi reficientur.

5. Beati, qui vigiliis atque piis exercitationibus sua corpora conficiunt: quoniam gaudia paradisi sibi præparata inuenient.

6. Beati, qui ab improbis sordidisque cogitationibus se puros custodiunt: quoniam Spiritum sanctum secum habitantem retinebunt.

7. Beati, qui ex toto corde Deum potiùs quàm totum mundum diligunt: quoniam inter amicos Christi ipsi computabuntur.

8. Beati qui sponte ac voluntariè crucem suam ferunt, & verè Christum diligunt: quoniam ad supernam Hierusalem peruenient.

9. Beati, quibus in veritate præcincti sunt lumbi, & præparatis lampadibus suis cælestem sponsum expectant: quoniam cum ipso regnaturi sunt in regno cœlorum.

10. Beatus, qui oculis cordis semper defixus est in contemplatione futurorum bonorum, quoniam ea consequetur.

11. Beatus, cui quotidie ob oculos versatur dies defensionis atque iudicij, studetque illo die inueniri probatus.

12. Beatus, qui carnis voluptates superauerit: quoniam in nouissimo iudicij die fiduciam inueniet.

13. Beatus, qui in terris luxerit: quoniam in cælis vnà cum Angelis Dei gaudebit.

14. Beatus, qui propter Deum in hoc mundo aduersis affligitur: quoniam fructus laborum eius in cælis germinabunt.

15. Beatus, qui non comedit panem suum gratis, magis autem laborauit, operando manibus suis, secundùm Apostolum, quod bonum est; vt habeat vnde tribuat necessitatem patienti: quoniam requiescet in sinu Abrahæ. *1. Thess. 3. Ephes. 4.*

16. Væ autem illis, qui peccatis impliciti iacent, & acceptabile tempus pœnitentiæ non agnoscunt: quoniam ibi æternus eos pœnitentiæ dolor, licet frustrà, capiet.

17. Væ illis, qui dictitant: Interea, dum per tempus licet, carnis voluptatibus indulgeamus, & vbi consenuerimus, pœnitentiam agemus: quoniam sicut laqueus superueniet iis repentinus interitus, & vana spes illorũ deperibit. *1. Thess. 5.*

18. Væ illis, qui sua sponte peccant, dicentes: Cras pœnitentiam agam, & interim ignorant quid superuentura pariet dies, vel etiam nox, quæ in medio interiacet. *Prou. 15. 27.*

19. Væ illis, qui cùm bonum cognoscant, manum dant improbis: quia in die emigrationis ex hac vita Angeli mali animas eorum rapient.

20. Væ illis, qui prauis suis actionibus proximos suos scandalizant; quia in die iudicij rationem reddituri sunt, etiam eorum, quibus verbo vel exemplo suo malo aliis scandalum atque offendiculum pepererunt.

21. Væ illis, qui dum mundo renuntiauerint, iterum quæ mundi sunt sapiunt: quia in eos aratri parabola retorquebitur. *Luca 9.*

22. Væ illis, qui postpositâ curâ animæ suæ, sequuntur appetitum carnis: quia vita & spes omnis illorum in terram dissoluetur.

23. Væ illis, qui non student cunctis viribus se hîc præparare, ac vitam suam instituere; vt ibi gratam acceptamque coram iudice defensionem sui habeant.

24. Væ illis, qui patientiam deperdiderunt, & quid agent cùm eos visitabit Dominus?

25. Date operam, charissimi, vt exiguo hoc vitæ curriculo, vobis ipsi non desitis; sed per pœnitentiam ac lacrymas, longanimum & misericordem Deum vobis concilietis, qui nos ad se reuertentes suscipiat, & vitam præbeat. Curam salutis nostræ abjicere caueamus, mundique voluptatibus

nequaquam indulgeamus; cùm enim ad horam durant, post se dolorem relinquunt, & mox ad alios fugiunt. Omnisque gloria mundi huius è terra vna in aliam terram migrat, & præter solum peccatum pœnamque peccati, aliud nos sequitur nihil. Nemo nobis illa die poterit auxiliari, non amicus, non propinquus, nec alius quispiam: nisi sola hîc acta pœnitentia, & virtutes pœnitentiæ cooperatrices, vera charitas, humilitas, obedientia, abstinentia, & omne denique secundùm Deum opus bonum, quod gesserimus. Ista nos ex hac vita comitabuntur; ista contrariis potestatibus, quæ nos in nostro ex hac vita exitu occupare nitentur, resistent. Ista nos ante Christum Saluatorem nostrum statuent: vt eum adoremus, & glorificemus, cum Patre & Spiritu sancto, nunc & semper, & in secula seculorũ. Amen

II. DE RECTA VIVENDI RATIONE.

1. SI rectam viuendi rationem expetis, te in humilitate exerce, sine qua recta vitæ ratio consistere nequit.

2. Viator à recto deflectens itinere, in peregrina regione errabundus diuagatur: Et qui ab humilium declinat semita, in castris iustorum suum non figet tabernaculum.

3. Omnia tua cum humilitate in nomine Saluatoris nostri Iesu Christi operare: in hoc enim fructus tuus in cælum extolletur. Superbia enim arbori excelsissimæ, sed putridæ similis est, cuius vndique facilè confringuntur rami; in quam si quis ascenderit, celeriter in profundum corruet.

4. Initium desertionis hominis est recessus ab humilitate. Qui autem à Deo deseritur, ab improbo spiritu præfocabitur sicut Saül. a 1. Reg. 19.

5. Grauem puta suffocationem peccatorum premi consuetudine, neque ab eorum inundatione ad mortis vsque horam emergere.

6. Si diligenter attenderis, vbique inimici laqueos tanquam mellis dulcedine circunlitos, voluptatis illecebris extensos deprehendes: vt si quis illius gustare dulcedinem velit, laqueo capiatur.

7. Caue mel eiusmodi appetas, ne illius laqueo constringaris: dulcedo enim eius ad extremum felle & amaritudine suos amatores replet.

8. Humilitatem diligito, & nunquam diaboli laqueis capieris. Velocissimis enim humilitatis alis semper subleuatus, sublimior eris, quàm vt inimici retibus capi possis.

9. Si quem videris superbiâ elatum, aspectu luculento, habituque splendido ac magnâ comitantium cateruâ stipatum, noli inuidere aut turbari; verùm mente atque ingenio temperans esto, & paulò pòst extinctum eum videbis. Soli enim florent atque resplendent, qui ad nutum & voluntatem Dei vitæ suæ rationem instituunt.

10. Qui ob pietatis virtutisque studium Domino grati sunt, nequaquam iis, quæ in hac vita sunt iucunda, attendunt, clarè scientes illa non secus quàm flores agri velociter exarescere. Nos verò pigri ac desides, si quem corpulentum atque robustum, genisque rubicundum aspexerimus, hunc iudicamus beatum, quamuis in extrema is impietate versetur. Vnde fit, vt procul à nobis honestos vitæ labores repellamus, ignorantes quantam in se dignitatem habeat sancta religiosorum ac piorum hominum vita; quapropter etiam temperantiam ac sanctitatem auersamur detestamurque.

11. Ne puerilibus ludis attendamus, fratres, sed perfectam vitæ rationem amplectamur semper, ne piorum ac religiosorum hominum priuati gaudio, æternis suppliciis deputemur.

12. Beatus, qui spe bona plenus est, & bonis cogitationibus cordis illuminatur; eius enim gloria magna erit & sempiterna.

13. Quiete atque silentio delectemur, vt ex inspectione nostrorum peccatorum semper humiliemur, non vt arrogantiæ & malitiæ cogitationes, tanquam pestiferas quasdam belluas, foueamus.

14. Silentium & quietem diligamus, vt cor mundum possideamus, templumque nobis concreditum, à peccatorum corruptione immaculatum purumque seruemus.

15. Pulchra ac bona est oratio, quæ cum gemitu & lacrymis tacitè peragitur. Quæ enim cum clamore fit, vt audiatur ab aliis, humanæ laudis studium designat. Qui autem cum iudicio ac fide deprecatur Dominum, in conspectu eius prospicit, nos in illo viuere, moueri, & esse.

16. Si cor obduratum habeas, plora coram Deo, vt cognitionis tibi lumen infundat: illosque, qui in cordis feruore clamores in cælum emittunt, ne irrideas, caue.

17. Qui honestis occupatos laboribus irridet, diaboli ministrum se facit, scelestæque eius voluntati obsequens, gaudium quod Dei seruis præparatum est, deperdet.

18. Tu autem qui in pietatis ac religionis te studio exerces, actiones tuas cum iudicio semper exequere, ne occasionem præbeas quærentibus occasionem.

19. Væ homini immisericordi, væ doloso, & væ deliciis dedito. Quoniam acerba eos inferni manent tormenta: Ventris enim cùm sint serui, Deum aspernantur, vt principatus ac dignitates in hac vita vanitatis plena consequantur. Verùm mors repentè superueniens: eorum guttur exsiccat quo assiduè lautas epulas excipiebant. Principatus ac potestates destruit, quibus ipsi suum Creatorem spernebant. Denique infelicium cadauera, velut stercora, in terram proijciuntur, animæ verò ad loca propria abducuntur.

20. Cùm ea, qui sensui iucunda sunt, in vita conspicis, vide ne capiaris iisdem: Nam in illis laqueus & esca mortis latitat. Neque enim nudum piscator hamum in aquam dimittit.

21. Concupiscentiæ retia, velut escam in hamo, tendit aduersarius, vt animas omnes sibi obnoxias reddat improbus.

22. Quæ primùm capta fuerit anima, ad alias decipiendas fit quasi laqueus, vt voluntati inimici obsequantur; inescatque animas potissimùm illas, quæ nondum draconis acerbitatem sunt expertæ. Sicut perdix comprehensa pro esca illis proponitur, quæ nondum laqueo captæ sunt. Circa illam enim auceps laqueos figit, vt voce sua perdix reliquas circumuolitantes, ad eosdem pelliciat.

23. Ab excolenda virtute non te deterreat labor: absque labore enim virtus comparari non potest.

24. Inter labores animi, sursum aspectum attolle, contemplansque gaudia illa, nullos labores recusabis.

25. Honestos labores laboriosè ac studiosè suscipito, vt labores inanium laborum effugias. Iustorum enim labores fructum vitæ proferunt. At labores peccatorum,

laqueis & ærumnis pleni sunt.

26. Ex præscripto Dei tribulationes atque angustias vitæ præsentis fortiter patienterque sustineto, & nequaquam Sanctorum spe frustraberis. Iugum enim inimici mortiferam in se tristitiam continet.

27. Qui mundi vanitatem sequuntur, bene operantes atque viuentes supplantare student, ne illorum ipsi præsentiâ coarguantur. Eorum autem ruina pietatis athletas coronam promereri ostendit.

28. Humilitatem cole, ne fructu honestorum tuorum laborum destituaris: hac enim reiecta, inter eos qui in vanum laborant, ipse quoque refereris.

29. Recténe vis animum instituere? Teipsum prudenter contra voluptatum cogitationes vndique munias: ne ab iis absorbearis, naufragiumque patiaris in portu.

30. Vis portum securum tenere, firma tibi præsidia compara, ne voluptatum libidinumque procellis ac fluctibus facilè obruaris, & pro portu ipse tibi scopulus atque naufragium fias.

31. Noli anchoram alligare anchoræ: ne si quid adhuc leue in te sit reliquum, facilè à passionibus cupiditatibusque detraharis. Nam qui extrahere cupit illum qui in fossam incidit, virili animo apprehendere debet, ne eodem in gurgite ab illius anchora ipse quoque demergatur. Malorum enim cogitationes atque sermones, vbi locum repererint, quasi aculeis & vncis quibusdam animam figunt detrahuntque.

32. Prauorum colloquia atque commercia semper fugito, & in maxima tranquillitate animum tuum possidebis.

33. Risui atque ludibrio fit monachus, qui cum prudentia atque intelligentia spiritali cunctas suas actiones non dirigit. Synceros enim & sapientes nos omnes esse ratio postulat.

34. Nisi ardore sancti Spiritus valde te inflammatum senseris, ab aliorum cogitationibus audiendis abstineto. Duplici enim ab iis bello impugnaberis, ac primùm quidem, quòd eorum quæ audiuimus, recordatione, anima luxu diffluere atque lasciuire incipiat: tum etiam quòd rebellionem nobis moliantur qui se nobis subiecerant, nisi strenuè

per virtutem Crucifixi vitiis obstiterimus. Cùm enim quis per negligentiam in eadem peccata reciderit, tunc eum, quem correctorem atque magistrum sibi delegerat, vt hostem intuetur. Ille autem si prudens sit, cunctos errores illius qui sibi subiectus est, facilè obliuioni tradit. Potens enim est Deus rursus eundem conuertere.

35. Quemadmodum si quis columbam domi foueat, eademque fenestram fortè apertam reperiat & ex domo auolet, non virgâ vel lapide illam reuocare conatur, sed sparsis leguminum granis prudenter studet allicere, atque recipere. Sic quoque multâ indiget prudentiâ atque experientiâ, qui cogitationum maculas purgare cupit.

36. Si lectioni incumbas, caue ex ea, quæ ad fastum & elegantiã tantùm pertinent sermonis, persequaris, & eousque duntaxat tuum extendatur studium, ne spiritus arrogantiæ cor tuum feriat? Verùm instar sapientis apiculæ mel ex floribus sibi colligentis, fructum ex iis quæ legis, pro animi medela desumito.

37. Quemadmodum si pauper quispiam inanis gloriæ cupidus, Regis sibi nomen vsurpet, ob id tamen non est Rex. Sic quoque monachus occultè comedens, & ad mensam fratrum, abstinentiam & temperantiam simulans, non se virtutem atque religionem colere, sed araneæ potiùs telam texere ostendit: non enim per rectam viam ambulat Sanctorum: sed illorum qui humanas laudes affectant, quos sic Spiritus sanctus alloquitur: Dominus dissipauit ossa eorum, qui
Psal. 52. hominibus placent.

38. Si mundo renuntiasti, munere tuo fungere, vt desideratam margaritam consequaris. Quidam enim post mundi renuntiationem è seculi vita recesserunt, alij quidem militiâ relictâ; alij verò diuitiis distributis; ad extremum verò propria voluntate ducti adhuc ceciderunt: cùm nihil sit grauius, quàm à propria superari voluntate, & non ex diuinæ voluntatis præscripto vitæ suæ rationes dirigere; atque hi cùm se putent quamlongissimè ab huius vitæ rebus abscessisse, in ipso adhuc vestibulo hærent.

39. Filij Israël, cùm è fornace & seruitute ferrea liberati, incolumes mare rubrum transissent, donisque eiusmodi ac commodis perfruerentur, in continenti naufra-
gati

gati sunt, quòd propriæ voluntatis imperio nimiùm se subderent; adeo vt ex tanta eorum multitudine duo duntaxat saluati fuerint, qui diuina oracula nequaquam spreuerant: sed altissimi Dei consilium ac voluntatem piè sanctéque secuti sunt & obseruarunt.

40. Qui mundo renuntiarunt, nihil ampliùs cum mundo habent commune, atque hi siue primo loco constituantur, cùm non sint principes, siue in postremum detrudantur locum, iidem semper sunt animo, suique similes. Qui autem à recta pietatis sententia se auelli sinunt, facilè ad mundi voluptates declinant, neque deinceps virtutis causâ certamen vllum suscipiunt, sed abiecto iugo diligentiùs reficiunt, quæ olim honestè dissoluerant, haud secus, quàm si virgo aliqua castissima, quæ sensus suos in thalamo atque conclaui suo diligenter curare solebat, depositâ verecundiâ corrumpatur, impudenterque nec Deum nec homines verita, quodcunque flagitium committat. Sed ob id nequaquam talis effugiet manus Dei. Dies enim supremus cuiusque opus ostendet: quoniam in igne probabitur. 1. Thess. 3.

41. Beatus, qui virtutem operibus prædicat. Verbis enim proprietates virtutis enarrare, & factis contraria agere, ad salutem non proficit. Quemadmodum nec qui de modestia atque temperantia differit, & interim turpia peragit, præmia vlla consequetur.

42. Caue animo perturberis, ô amice Dei, dum homines voluptatibus deditos, cernis absque vllo timore quæ sensibus placent sequi: flos enim eorum planè fœtet. Illorum autem, qui virtutes colunt, studia in luce resplendent, suauissimisque odoribus fragrant. Quapropter virtutum studiis insiste, vt & apud illos, qui fluxas atque fugaces voluptates sequuntur, in admiratione sis: licet enim manifestè id declarare nolint, secum tamen tacitè virtutum cultores beatos prædicant.

43. Quando videris hominum corpora studiosè compta atque ornata ad turpem amorem excitandum, caue ea admireris, neque pellis paulò post in cinerem dissoluendæ color te decipiat: sed tecum ipse ingemiscendo psalle: Memento, Domine, quoniam puluis sumus: homo sicut fœnum Psalm. 102.
dies eius; tanquam flos agri sic efflorebit. Quoniam spiritus

pertranſibit in illo, & non ſubſiſtet: & non cognoſcet amplius locum ſuum. Miſericordia autem Domini ab æterno, & vſque in æternum ſuper timentes eum. Quæ ſi præſtiteris, diuina adiuuante gratia, ab hoſte maligno nequaquam capieris.

44. Deum ardenter inuoca, vt perfectæ tibi continentiæ ſpiritum tribuat, quo in nocturnis etiam phantaſmatibus hoſtiles incurſiones effugere poſſis: velut ſi quis ſe à fera inuadi oppugnarique conſpiciat, aut ab aliquo ardenti petatur face, & ex vna in aliam domum inde confugiat ne comburatur ab igne.

45. Quemadmodum abſque labore ac ſtudio, non licet etiam mediante pecunia, ſcientiam vel artem aliquam adipiſci: ſic neque monachus citra diligentiam ac patientiam, ad perfectionem religionis peruenire poterit.

46. Quemadmodum inter omnia corporis tui membra, nullum tibi præſtantius eſt capite; & ſiue lapide, ſiue claua, ſiue etiam gladio petaris, reliqua corporis tui membra obiicis, vt ictum à capite repellas, certò ſciens te abſque illo non poſſe viuere: ita rebus tibi anteponenda eſt omnibus fides ſanctæ & conſubſtantialis Trinitatis, quòd ſine ea vitam, quæ verè vita ſit, viuere nemo queat.

47. Ex toto corde tuo ſpem tuam omnem in Domino defixam habe, & facilè aſtutorum inſidias euitabis: neque enim ſeruos ſuos in ſe ſperantes vnquam deſpiciet deſeretque Dominus.

48. Dei amantiſſimum Ioſeph decipere geſtiebat Æ-
Gen. 39. gyptia, magnoque impetu ad peruerſum ſuum ſcopum contendebat. Ceterùm caſtus ille adoleſcens mentem ſuam velut rore quodam recordationis Dei perfundebat, ne impij amoris igne vreretur. Senſus autem ſuos muniebat, ne alienis cogitationibus vllum locum præberet, & in laqueos im-
Gen. 41. 42. 43. pudicæ mulieris coniiceretur; illam enim ſemper vt mortis
Exod. 1. laqueum intuebatur. Ideoque tentatione illa ſuperata, coronâ donatus eſt, & Rex Ægypti factus.

Dan. 13. 49. Statuerant homines impij in Babylone aduersùs ſanctam animam inſurgere, vt fœdè eam contaminarent; verùm illa cum Deum altiſſimum ſibi haberet adiutorem, impios illos facillimè proſtrauit, deuicit. Cùmque in ſuo

consilio sententiam mortis in eam decreuissent, ea ipsa re imprudentes in mortis sententiam inciderunt: nec intelligebant stulti se ob idipsum morte esse damnandos. Non enim potest oculus Dei semper vigilans illudi ac decipi.

50. Incedamus, fratres, per angustam & strictam viam, vt cum honore ac laude Deum custodem habeamus.

51. Margaritæ semper in intimis conseruantur locis: at quisquiliæ & alia quæque vilia velut fimus & stercora in plateas proiiciuntur.

52. Quòd si quis in te maledicta coniiciens, scelera abs te commissa exprobrauerit, te ipsum potiùs quàm alterum illum argues: Tuis enim te factis dedecorasti, ea committens, quæ ab alio tibi obiici non toleras. Noli ergo per minas & iracundiam silentium illi imponere, sed teipsum, non patrando ampliùs mala, emenda. Peccatorum enim tuorum fœtor te animæ tuæ insidiatorem ac proditorem esse manifestè designat.

53. Teipsum per pœnitentiæ remedium à sceleribus impiisque operibus purga, & nulla te maledici vituperatio perterrefaciet.

54. Resiste peccato, ô vitæ sempiternæ cultor, & tentationis impetum ne timueris. Nulla enim tentatio strenuum pietatis athletam offendet.

55. Quod igne efficietur, igni solet obsistere; lateres adhuc crudi, fragiles sunt & imbecilles, vbi autem iam igne concocti fuerint, igni simul & aquæ, sua validitate resistunt. Et sicut in vase fictili, aqua: ita in fornace flamma accensa continetur: Fornax verò ex lateribus emicat.

56. In tentationibus, & tribulationibus, tu quoque validum ac strenuum te præbe, voluptatumque ardoribus resiste, ne crudi lateris instar, qui pluuiæ guttis dissoluitur, quam habere videris soliditatem deperdas.

57. Non quæ tibi videris bona agere, rectè facta putato, sed illa quæ ab hominibus piis comprobantur.

58. Ausculta vocem Domini, vt te adiuuet, ac manus suas in affligentes te immittat, humilietque inimicos tuos, ne obaudiens audias: Dimisit eos secundùm desideria cordis eorum, ibunt in adinuentionibus suis. *Psalm. 80.*

59. Propriæ voluntati ne te ſeruum feceris; timentibus autem Dominum morem gerito, & diuina adiuuante miſericordiâ caput draconis conteres. Donec autem propriæ voluntati obſequutus fueris, à perfectione te abeſſe ſcito quamlongiſſimè. Et quantùm abes à perfectione, tantùm doctrinâ ac diſciplinâ indiges.

60. Tribulationes atque afflictiones in Domino ſuſtine, vt gaudio & lætitia perfruaris. Labores perfer, vt mercedis fructum referas.

61. Lapicida incidendis lapidibus, & faber ferrarius tundendo producendoque ferro, mercedem percipient.

62. Qui fugit bellum, non accipiet ſpolia. Et qui recuſat diſciplinam, inter prudentes non connumerabitur.

63. Quæ ſurſum ſunt, contemplare, & terrena quæcunque vt humilia atque abiecta deſpicies. Quòd ſi ab alto deſcenderis, quamcunque etiam domunculam dealbatam admiraberis.

64. O tu, qui pietatem colis, prudentiam cunctis in rebus exerce, quæ te quaſi vehiculum geſtabit, & ex multis offendiculis atque periculis eripiet conſeruabitque. Non enim ſinet ſui ſtudioſos atque amantes quidquam ad ſubuerſionem audientium dicere, aut facere.

65. Odor prudentiæ in viro eſt, ſeipſum ſemper accuſare; ſeipſum autem accuſantis, alterum in eoſdem errores incidentem non iudicare.

66. Ex duobus ſeruis delinquentibus, qui idem ob crimen carcerum cuſtodiâ detinentur, ingratitudinis damnatur ille, qui in conſeruum ſuum ſe contumelioſum atque crudelem exhibuit.

67. Illum qui in tentationem incidit, irridendo caue condemnes, ſed aſſiduè Deum ora, ne te inducat in tentationem. Cuius enim animus cogitationum turbine atque procella obſcuratus eſt, & à perturbationibus ſuperatus, is nec homines veretur nec Deum timet. Et ſi quidem potens eſt ac diues, intrepidè mala committit. Sin imbecillus ac pauper, morum peruerſitate fretus, impudenter in ſcelera atque flagitia fertur.

68. Caue voluptatum ſtudioſus ſis, aut aliorum contemptor, ſed ſacrum Pſalmiſtam clamantem audi: Exurgat

Deus, & diſſipentur inimici eius, & fugiant qui oderunt eum à facie eius. Sicut deficit fumus, deficiant. Sicut fluit cera à facie ignis, ſic pereant pecatores à facie Dei. Et iuſti epulentur, & exultent. Pſalm. 67.

69. In cellula, quam tibi delegiſti, ô monache, in cordis humilitate Deum aſſiduè ora, ſicut tres illi pueri in camino ignis, & ne te ſpeluncam latronum facias, illicita atque ſceleſta committens, vt non confundaris in die iudicij, quando reuelabuntur occulta hominum.

70. Qui meſſis tempore ignauus eſt, non abundabit domus eius. Et qui nunc pietatis ſtudium atque labores negligit, in tempore retributionis conſolatione iuſtorum deſtituetur.

71. Tempus nobis aduenit, fratres, timore ac tremore plenum, cùm ea quæ in occulto atque obſcuro geſſimus, cunctis manifeſta fient. Væ autem animæ illi, quæ Deum ſibi adiutorem non habuerit.

72. Adeſte, fratres Chriſto dilecti, de fine & conſummatione cuiuſque noſtrûm cogitemus, quo pacto in vanitatibus vitam hanc noſtram tranſegerimus: Stultus enim eſt qui inter ſtultos verſatur, & in rebus vanis ſuam vitam tranſigit. Beati autem, qui quandiu in hac vita ſunt, pulchram pietatis atque virtutis negotiationem obeunt.

73. Quemadmodum diues ſecundo vento nauigans, in ſtrato deſidet, ſuperbo intuitu oblectamenta captans; adſtant coqui, qui cibos ei præparant, ſequitur ſatellitum militumque turba: Ex inopinato autem ſuboritur tempeſtas, quæ mare turbat, & nauem confringit, ipſeque ſolus à fluctibus & vndis in inſulas deſertas, feriſque atrocibus plenas abripitur, vbi vociferatur & plorat, nec eſt qui exaudiat; verberat faciem, toto exagitatur corpore, & in horas mortem expectat. Qui paulò antè, animo ita elato erat, & ceteros deſpiciebat, fame atque timore tabeſcit, & ſiti perit, nulluſque adeſt qui ibi conſoletur ipſum. Idem nobis quoque negligentibus in terra vel in continenti contingit. Dum enim in inani hac vita deliciis ac voluptatibus indulgemus, repentè nos ignauos mors inuadit, & in loca horrore plena abripit atque detrudit, vbi cuncti cruciabun-

tur peccatores, qui ſemper Dominum ſuum repudiarunt & contempſerunt.

74. Perpendamus dum in tuto ſumus, in quo timore verſetur is qui à fluctibus in deſertos conijcitur ſcopulos, nec habet à quo auxilium ſolatiumve accipiat. Hinc quoque cogitemus, in quanto erit metu peccator, in ſuppliciorum & tormentorum locum coniectus.

75. Cor meum ſuſpirat, oculique mei ad lacrymandum proni ſunt, ſed peccatum mentem meam captiuam detinet: ne cum cordis compunctione deprecer Dominum amariſſimis lacrymis, ne me proijciat in tenebras exteriores.

76. Domine, qui è manu Pharaonis & ex camino ferreo tuum populum liberaſti, eumque per mare rubrum eduxiſti ſaluum, nos quoque ab iniquitatibus noſtris libera, vt in conſpectu tuo gratiam inueniamus, quando venturus es iudicare viuos & mortuos.

77. Donec vires nobis ſuppetunt, Domino in rectitudine cordis ſeruiamus; vt in tempore tribulationis nos adiuuet, & ex ingentibus periculis liberet.

78. Cunctos ſibi in cordis puritate ſeruientes, incredibili atque immensâ decorat gloriâ, cùm nullus Sanctorum gloriæ inueniatur finis.

79. Diuino iuſſu cetus Ionam Prophetam deglutiuit, qui
Ione 2. velut in quodam penu ſeruabatur in ventre ipſius ceti. Caput eius ad montium ſciſſuras deſcendit, & extrema abyſſus ipſum vallauit, in terram deſcendit, cuius vectes æterni eum conſtrinxerant; ibique orans, ad Deum clamabat, dicens: Reſurgat è corruptione vita mea ad te, Domine Deus meus. Oratio eius profundum diuiſit, aërem ſcidit, in cælum aſcendit, & in aures Domini introiuit; Aut potiùs ipſe, qui vniuerſa replet, Dominus à vero iuſtoque hoc ſuo famulo non longè abfuit.

Ion. 2. 3. 80. Mandauit Dominus cete, & Prophetam euomuit, qui quaſi è naue deſcendens, ad prædicationem ſe conuertit.

81. Dentibus aduerſus iuſtos ſtrident peccatores. Ingruunt tentationes. Veruntamen coronantur pij ac ſancti: impij autem, qui mala in ſanctos Dei cogitabant, confunduntur.

3. Reg. 17. 18. 19. 82. Helias Thesbites olim perſecutionem ab improba paſ-

ſus eſt fœmina. Sed corui miniſterio Prophetam paſcebat Dominus: peccatores verò grauiſſima fames inuaſit.

83. Helias Propheta in curru ſublatus eſt igneo. Impia autem Iezabel è faſtigio domus ſuæ præceps deturbata eſt, & in plateis ciuitatis deuorata. 4. Reg. 2. 9.

84. Ieremiam Prophetam, quòd pios eius ſufferre nequirent ſermones, in cœni lacum coniecerunt impij. Quorum temeritate auditâ, Abimelech corpore quidem Æthiops ac niger, ſed animo candidus & fide coruſcans, iniquitatem Regis coarguit; Prophetamque eduxit, & benedictionem obtinuit. Ierem. 37. 38.

85. Inſurrexerunt hoſtes in eos, qui ſemper Prophetas Dei oppugnabant: datuſque eſt populus Hebræorum in hoſtium manus. Qui, viſo Propheta Dei, vincula ſoluerunt, & munera obtulerunt: Magna enim illum pietate viderant conſpicuum. Nam ſicut qui lucernam defert, præſentibus lumen præbet, ita & virtus ſemper gloriæ ſecum ſplendorem affert.

86. Danielem Prophetam in lacum leonum propter eius pietatem coniecerunt impij, vt ab illis deuoraretur, ignorantes ſcelerati ſe in propriam id machinari confuſionem. Deus autem per manum Habacuc, & per ſuum Angelum, fideli ſeruo ſuo miſit prandium. Immanes autem feræ, in medio ſui videntes Prophetam, inclinantes ſe, adorabant illum. Virtus enim cæleſtis ora leonum obturauerat, ne virum iuſtum in vllo læderent. Dan. 6.

87. Propheta è medio ferarum educto, reprehenſione ſe dignos cognouerunt homines illi impij, cernentes eum tanquam ſponſum è thalamo, facie ſplendida gloriaque illuſtri progredientem.

88. Meritò dubitabant Babylonij, vtrum ex morbo aliquo leones non attigiſſent Danielem; ad ſextum quippe diem in medio ſeptem leonum electus Dei fuerat, nec vlla in eo inuenta eſt corruptio. Venit ergo Rex die ſeptimo, vt lugeret iuſtum: Et inclinans ſe in lacum, aſpexit illum inter leones ſedentem, velut paſtorem in medio ſuarũ ouium. Qua de cauſa meritò de ſalute eius infideles illi dubitabant. Cùm autem in lacum leonum miſſi ſunt à Rege, qui perditionis iuſti cauſa fuerant, membratim coram eo Daniel. 14.

discerpti sunt, vniuersaque illorum ossa comminuta, & in nihilum redacta. Vnde præ admiratione magna, cuncti fortiter exclamarunt: Magnus es Domine Deus Danielis.

Ibidem.

89. Tres pueri qui apud Azariamnon adorauerunt imaginem auream, fortiter ligati, immissi sunt in fornacem ignis ardentis, quorum tamen ne capillum quidem ausus est absumere ignis: at contra erumpens flamma eos, qui incenderant ipsam, combussit, deleuit.

90. Hæc igitur considerantes, ô fratres dilectissimi, solliciti simus, ne tentationum tempore inueniamur reprobi. Nam propter tolerantiam tentationum, semper magnificantur amici Dei.

91. Donec vires nobis suppetunt, Domino in timore & recto corde bonoque proposito seruiamus, vt tentationis tempore adiuuet infirmitatem nostram, nosque victores decernat, ac coronatos in cæleste suum regnum introducat.

III. CONSILIVM DE VITA SPIRITALI.

Ad Monachum Nouitium.

1. TVa mihi probatur fides ac studium, quòd ab homine peccatore aliquid perdiscere desideras tuo viuendi instituto aptum; idque non semel aut bis, sed frequentiùs efflagitasti: & hoc animi præstantis argumentum est. Sed me retardat deterretque operum dissimilitudo, quòd intolerabilis sit eorum fœtor. Rursusque ad morigerandum tibi me commouet verè ardens tuum desiderium audiendi quæ ad timorem Dei pertinent. Qui enim in vita spiritali se exercere cupiunt, sermonibus ad excolendam virtem facientibus oblectantur. At qui ad vitam secularem procliues sunt, quæ spiritalis sunt vitæ audire nolunt. Quin & conuiciis ea excipiunt; dicentemque interpellant. Contrà verò de vitiis ac voluptatibus agentes, nullâ capiuntur satietate; quin & cibi somnique beneficio priuari malunt, quàm eiusmodi ineptiis finem imponere.

2. Sed tu iis, quæ ad spiritalem vitam ducendam pertinent, inuigila; vt tecum permaneat recordatio Dei, inutilesque

lesque sermones deteſtare. Quoniam malum & bonum odorem ſimul commorari eſt impoſſibile.

3. Humiliter ſubmiſſéque, ſemper & vbique te gere, ſiue inueniaris in via, ſiue in nauigio, ſiue in cella, ſiue in iuniorum ſiue ſeniorum congreſſu verſeris. Cum prudentia etiam atque iudicio tui labores ſermoneſque inſtituantur: ne ex vlla tuarum actionum aliquod detrimentum ad te redeat.

4. Vtere victu ſimplici & neceſſario, ne tibi mens in crapula & ebrietate curiſque ſecularibus torpeſcat atque hebeſcat. Qui enim eiuſmodi cupiditatibus ſeruiunt & circumueniuntur; non fornicationem æſtimant fornicationẽ, neque adulterium, adulterium; neque quæ à gentibus Deũ ignorantibus fiunt, deuitant: ſed omnia intrepidè atque licenter factitant, in nullo porcis, qui in luto volutantur, diſſimiles. Non legis, non Prophetarum memores, neque etiam ipſius Domini, qui humanam naturam aſſumpſit, vt impietatem peccati deſtrueret: Sed pietatis formâ freti gloriantur, cùm interim mentis imperio capti & obcæcati, propter negligentiam & contemptum timoris Dei, contraria peragant. Caue igitur carnis eſu viniquepotu delecteris, ne mens tua inutilis reddatur ad dona ſpiritalia ſuſcipienda.

5. Si de cogitationibus cum fratre ſermonem conferas, & lingua tua à recto inflexa eſt propter animam à cogitationibus laſciuis irretitam; Vide ne dum damnationem tuam cupis obſcurare, turpiloquio vtaris & ſcurrilitate, vt à proximo non redarguaris, in quibus & illius votis defis, & te peſſimo tradas dæmoni. Orationem verò atque ſilentium potiùs adhibe; & redibit ſuper te Spiritus ſancti gratia effugieſque mentis inſaniam.

6. Si tuæ curæ committatur monachus in integrum reſtitutus; caue ne nimiùm illius vicem dolens, Creatorem tuum offendas, pariterque cum eo auellaris atque intereas. Neque enim ſcapha decidente, mox etiam nauis negligenda eſt.

7. Ad cognitionem ac voluntatem Domini componantur actiones tuæ; & laqueis diabolicis non implicaberis: cùm moris ſit ei ſub ſpecie boni machinari malum.

8. Si Superiorem pro fratre ex manſione depulſo interpelles, vt qui ceteros peruerteret fratres, caue patrem il-

lius causâ intercedendo compellas: verùm ſic eum huius commonefacito, vt interim rem omnem diuinæ voluntatis committas imperio, ne fortè quòd ex animo nondum reſipiſcat, ad vomitum redeat, ſuoque ingreſſu ceteris fratribus incommodet. Etenim vel ſola ſcintilla in aream incidens facilè totius anni labores inflammat.

9. Quantùm depoſcit æquitas, quiſque proximum ſuum ferat oportet. Ceterùm beatus, qui propter ſpem, quam in Deo collocauit, proximum tolerat. Sed væ illi qui toleratur, nec intelligit.

10. Qui in ſolitudine verſatur, à triplici liberatur bello, viſus ſcilicet, auditus & loquelæ. Qui verò in conuentu fratrum quieti ſe tradidit, à tribus & ipſe liber eſt: nimirum, ab emptione, à venditione, & à timore incurſus latronum. Quocirca ſuam quiſque conſcientiam tueatur oportet.

11. Si contingat colloqui cum adoleſcentibus ætate & aſpectus venuſtate florentibus, cuſtodi oculos tuos, ne concupiſcentia mentem tuam conturbet, incipiaſque in longum ſermones affectione plenos diducere: Extremis autem tantùm labiis de continentia loquens, mente laſciuus ſis, & totus in illo occuperis. Quando ergo contigerit te in eiuſmodi congreſſum incidere, breuiter ſermonem præſcinde, & ſilentium tibi impone; ait enim ſcriptura: In multiloquio non deeſt peccatum. Et familiaritates ac colloquia eiuſmodi haud exiguum detrimentum pariunt animæ. Quare ſolicitè tibi ſimilium perſcrutationem præſcinde; ne peccatum per multiloquium te in errorem pertrahens, ad illicita te inducat.

Prou. 10.

12. Quantò quis propriam voluntatem reſcindit atque ſubmittit, tantò ampliùs proficit. Quantò autem quis in voluntate ſua perſiſtit obſtinatior, tantò maiorem ſibi iniuriam detrimentumque acquirit. Noli ergo propriæ ſubſeruire voluntati, ſed diuinæ magis te voluntati ſubmitte.

13. Si monachus quiſpiam ex negligentia ab inſtituto ſuo deflexerit, impudentiam ei ſubiicit inimicus; ne ſi iterum triſtior apparuerit, facilè, à curatoribus patribuſque admonitus, ſe ſinat corrigi, & ad meliorem vitæ ſtatum reduci.

14. Chriſto ſubiici caue recuſes: Quoniam ex ea ſubiectione fructus certus atque ſecurus proficiſcitur.

15. Si quis Religiosus instigante dæmone passus sit se decipi, non capiat tamen odium atque inuidiam aduersùs eos qui in instituto religionis suæ laudabiliter perseuerant. Talem in errorem non relinquet Dominus, sed manum ei porriget vt emendetur, eò quòd non repulerit charitatem. Similiter autem qui sibi videtur stare, si intumescere superbiâ cœperit & alios odisse, securus nequaquam erit, eò quòd caligo odij obscurauerit oculos eius, vt non videat quò vadat.

16. Si in domo Domini ad diuinum spiritalemque cultum constiteris, in psalmodiis te alacrem promptumque præbeto. Si autem tacueris, tacebo & ego, tacebit & proximus, vnde necessariò cantum cessare necesse sit. Sed hoc quæso absit. Qui enim Principem aliquem vel Regem ex Theatro faustis lætisque acclamationibus excipiunt, videantque interea aliquem sibi astantem cum silentio, neque simul cum ipsis contenta voce acclamantem; hunc quasi loco eiuscemodi iudicantes indignum, ex eo deturbant. Quemobrem haud remissè negligenterve, oportebit [illegible] supplicationibus hymnisque vacare.

17. Væ homini iniusto, & væ impudenti. Væ deliciis & voluptatibus indulgenti, & væ superbo. Nam quando eos inferni turbatio & mortis suffocatio præoccupauerit, ipsa experientia fidem iis faciet nihil esse præstantius timore Domini.

18. Bonorum congressum amplectere, malorum autem consuetudinem fugito; neque enim venefici, aut latrones, aut fures, sepulchrorumque effossores sic nati sunt: sed tales effecti sunt ab hominibus, quorum corrupta mens erat à Satana; fecit enim Deus cuncta valde bona.

19. Balneis, ac potulentis, consilioque esus carnium delectari caueto; ne in grauissima peccandi incidas pericula. *Genes. 1.*

20 Vitam bonam cum recta fide tibi vendica. Quis enim inter homines eum, qui sic vitam suam instituit, beatum non prædicet?

21. Quando cellâ tuâ ministerij alicuius obeundi, vel aliquos conueniendi gratiâ egrederis, munitos serua oculos, mentemque piis cogitationibus imbue, sic tecum ratiocinans: Num tanquam pictor es egressus, vt formas hominum

effingere atque exprimere discas? Sedulò tibi attende. Quo pacto enim si rebus mundanis districtus sis, pura mente vacare poteris contemplationi earum rerum quæ non videntur, & in Dei recordatione te oblectare atque exultare?

22. A curiosa peruestigatione alienorum defectuum abstine, ne meritò religiosa mens tua corrumpatur.

23. Impone tibi silentium; à multis enim hoc inquinationibus te liberabit. Peccatorum cruciatus semper meditare, timens ne & tu non multò pòst in eorumdem numerum ascribaris.

24. Nunquid aliquando domum luctûs ingressus es, vidensque planctum ac fletum qui ibi erat, mox ex ea domo exire properasti? Quamobrem ex momentaneis & fugacibus sempiterna coniectare oportet; ait enim scriptura: Da sa-

Prou. 9. pienti occasionem, & sapientior erit.

25. Si tibi cogitatio locum mutandi subrepserit, accesserintque te aliqui commiserationis affectu: & alius quidem quasi iustum dolorem suscipias, migrandi propositum approbet: vide n[illegible]merè & absque iudicio consilium illius amplectaris. Se[illegible]is te reprehendere, & instituti tui admorê inceperit, hic tibi potiùs quàm alter ille audiendus erit: Tales siquidem magis de fratrum salute sunt soliciti.

26. Quòd autem pusillanimitatis cogitationes vel eos maximè exagitent, qui in solitudine conquiescunt, etsi perpaucos eius nescios arbitrer, visum tamen est tui confirmandi gratiâ nonnullas earum prosequi.

27. Quando animus afficitur ab his, quæ sub sensus cadunt, occupatus: mens enim simulatque à præclara illa futurorum bonorum contemplatione & expectatione, ac meditatione defecerit; in his, quæ ad sensus corporis pertinent, tota defigitur, his frui cupit, inuidentiæ nequitiæque deseruiens.

28. Hei mihi, quid agam miser? Magna est mea imbecillitas: languor, & solitudo, & paupertas, & desperatio me occupant. Operari non valeo, mendicare erubesco. Rebus & fortunis domesticis sum exutus. Qui commodè meis viuere poteram, in res aduersas me sponte conieci. Ludibrio nunciis factus sum, qui me felicem iactitabant.

Luc. 16. Dolor cor meum ex calamitate, qua detineor, occu-

pat; nec vllus reperitur qui succurrat, nemo, qui compatiatur. In magna me ignominia constitutum cerno. Alius ad sacerdotium euectus est, alius in dignitate constitutus. Ego verò velut ignobilis, & inglorius, abiectusque remaneo. Nemo est qui mihi inopia & infirmitate laboranti quid tribuat: dum interim hic diuitiis affluit, ille discipulis comitatus procedit: vnde & cum maximis præstantissimisqne viris conuersantur. Ego autem in magna ignominia contemptuque viuo, & victu etiam quotidiano indigeo. Illi splendidè vestiti incedunt: mihi autem & necessaria indumenta desunt. Illi postquam in bonis dies suos transegerint, ex hac luce emigrantes adhuc cum aromatibus condiuntur, splendidâque sepulturâ honorantur, sempiterni nominis famâ iis per Epitaphij inscriptionem attributâ: mihi verò morienti vix sepulturæ honor concedetur, ipsaque cella ob infrequentiam visitantium sepulturæ loco erit. Cor mihi dolet, sed quid faciam? Defecerunt oculi mei, assiduo obtutu ostium conspicientes, & nullus est qui pulset. Mœrore tabesco, nec est qui me consoletur. Summis angustiis hîc angor, & non est qui misereatur atque condoleat. Hei mihi, quoniam in dolore deficiunt dies mei.

29. Dic animæ tuæ ô homo: Quousque tristis es, ô anima mea, & quousque conturbas me? Spera in Deo, & Psal. 41. 42. ipse prauas à te cogitationes repellet. Si enim terrenis non adhæsisses, eiusmodi te laqueis non implicuisses. Quin & hoc tibi persuade, neminem siue obscuro siue claro fuerit loco, si ex Dei voluntate vixerit, esse reiiciendum. Qui autem terrena suspicit, fructumque ex iis consectatur, iustorum se consolatione priuat.

30, Si ergo gaudio illo perfrui desideras, caue aditum prauis cogitationibus, quæ nos à Deo separant, patefeceris. Verax nanque est qui dixit: Qui inuenit animam suam, Matth. 10. perdet illam: Et qui perdiderit animam suam propter me, inueniet eam. Iccirco & Apostolus ait: Mortui enim estis, & Coloss. 3. vita vestra est abscondita cum Christo in Deo. Cùm ergo Christus apparuerit vita vestra, tunc & vos apparebitis cum ipso in gloria.

32. Quorsum igitur momentanea & fugacia ista, quæ

fluminis instar diffluunt, suspicis ac prædicas? Quid etiam præclara funeris pompa proderit? Quid sepulchra dealbata & vanæ laudationes hominem impium, quando nullam ipse relaxationem consequatur, iuuare poterunt?

32. Quid profuerint laquearia inaurata? quid nitentes parietes? quid splendida tecta? Cùm ipse interim suis excruciatur cupiditatibus, & à dracone conuellitur interiùs, deuoraturque corpus. Quid enim proderit animæ ex hac luce emigranti plurimorum se circa corpus in ornando funere occupantium cura? nisi eum laus à Deo consequatur in Ecclesia illa magna. Ne igitur tibi sint admirationi momentanea atque caduca ista quæ instar ceræ liquescunt. Sed isti, inquies cum magnis atque diuitibus consuetudinem habent. At tu cum omnium Rege Deo per orationem conuersaris, tu Corpore vnigeniti Filij eius vesceris, & sanguinem bibis: gaude ergo & lætare, quòd merueris templum eius fieri.

33. Ne igitur animum despondeas, videns te in hac vita inglorium atque abiectum, vel morbo, aut graui senectute, ac paupertate grauatum: Qui enim pascit volucres cæli, *Matth. 6.* non te suâ destituet prouidentiâ. At te angit, ne tibi lippitudo mentis molestiam facessat; sed cogita, hæc etiam viros iustos sustinuisse. Vnde de Isaac legimus, quod dum Iacob ab eo benedictionem cuperet accipere, dixerit ad eum: *Genes. 27.* Accede ad me, vt tangam te, fili mi: & probem, vtrùm tu sis filius meus Esau, an non? Illustratus autem est oculus mentis eorum, & ab omni iniquitate purgatus. Quare & tu te purum integrumque ab omni malitia custodi: de corporis necessitate atque infirmitate non vsque adeo solicitus, quoniam ipsi cura est de nobis. Si autem doles tibi deesse vitæ *Marc. 6.* necessaria, cogita Herodem diuitiis atque deliciis abundasse: Præcursorem autem Domini instar hominis malefactoris ac vilis in carcere vinctum atque detentum. Verax *Ioan. 16.* enim est, qui dixit: Vos tribulationes in mundo sustinebitis, mundus autem gaudebit, vos verò contristabimini, sed tristitia vestra vertetur in gaudium.

34. Sed & ego, dices, in miseriis atque angustiis vitam obscurus & inglorius transigens, post mortem, nullam mei

memoriam relinquam? Extremæ dementiæ, & animi vanâ gloriâ pleni hic morbus est. Quàm multi sunt putas, qui persecutiones pro Saluatore nostro Deo pertulerunt, & adhuc obscuri atque ignoti mundo viuunt? An ergo qui in montibus, in speluncis atque cauernis terræ vitam traduxerunt, quorum memoria non celebratur ab hominibus, perierunt? minimè verò; nam in libro illius omnes scribentur. Quare quæ sursum sunt cælestia, non autem quæ in terris, sapito. Iustorum enim conuersatio in cælis est. Ne igitur labores atque angores subterfugias. Atqui nos quoque, qui relinquimur & residui adhuc sumus, eos, qui in laboribus atque angustiis & necessitatibus Domino placuerunt, beatos prædicamus. Iccirco si iustorum cupis esse consors, caue humilitatem despexeris; caue etiam in laboribus atque ærumnis vexationem patientiamque abieceris; sed obdura ac perfer: vt sempiternâ vitâ gaudioque ac gloriâ potiaris. Neque enim (vt inquit Apostolus) sunt condignæ passiones huius temporis, ad futuram gloriam, quæ reuelabitur in nobis. Quòd si subdolè ab aduersario nolis in re aliqua supplantari; crede nihil te agere vel cogitare, quod lateat Deum. Sin cogitatione de Dei scientia dubitaueris: ea tibi ex historia Elisæi Prophetæ innotescet: Nam cùm bellum esset inter Regem Israël & Regem Syriæ, consiliumque iniret Rex Syriæ cum seruis suis, dicens: In illo loco ponamus insidias. Misit itaque Elisæus ad Regem Israël, dicens: Caue ne transeas in locum illum, quia ibi Syri in insidiis sunt. Misit itaque Rex Israël ad locum, quem dixerat ei vir Dei, & præoccupauit eum & obseruauit se ibi non semel neque bis. Conturbatumque est cor regis Syriæ pro hac re, & conuocatis seruis suis, ait: Quare non indicatis mihi, quis proditor mei sit apud Regem Israël. Dixitque vnus seruorum eius: Nequaquam, domine mi Rex, sed Elisæus Propheta, qui est in Israël, indicat Regi Israël omnia verba, quæcunque locutus fueris in conclaui tuo. Si ergo nihil eorum, quæ clam fiebant, latebat Prophetam; nonne aliquid rerum vniuersarum Creatorem latere poterit? minimè verò: hinc etiam in occulto orare iubemur, Domino ac Saluatore nostro Iesu Christo sic dicente: Tu autem cùm oraueris, intra in cubiculum tuum, & clauso ostio, ora Patrem tuum in ab-

Rom. 8.

4. Reg. 6.

Matth. 6.

ſcondito: & Pater tuus qui videt in abſcondito, reddet tibi. Quamobrem omnem à nobis malitiæ cogitationem abiiciamus, ne diffluamus. Nudus ſiquidem eſt infernus coram ipſo, nullumque perditioni eſt opertorium. Ne igitur triſteris, neque vacilles: In oculis enim Dei verſamur, velimus nolimus. Gaudium ſit tibi in tribulationibus: nam coronæ ex variis texuntur floribus. Et iuſti per multas & diuerſas tribulationes in gaudium Domini ſui ingrediuntur: quare & eos aſſiduè imitemur opotet.

Cura animarũ non appetenda.

35. Curam animarum ne appetieris. Nam cùm ad eam metam nondum perueneris, vt cunctis animi tui paſſionibus imperes, & tibi ipſi & illis, qui te ſequerentur, noceres. Quòd ſi inuitus ad curam eiuſmodi traheris, in ea adminiſtranda maximam diligentiam adhibe, non vt quæ tibi ſunt placita, facias: ſed ei potiùs morem geras, qui tibi ouium ratione præditarum curam concredidit. Ait enim per Ezechielem Prophetam: O paſtores Iſraël. Nunquid paſcunt paſtores ſemetipſos? nonne greges à paſtoribus paſcuntur? Lac comedebatis, & lanis operiebamini: & quod craſſum erat occidebatis, gregem autem meum non paſcebatis. Quod infirmum fuit non conſolidaſtis, & quod ægrotum non ſanaſtis, quod contractum eſt non alligaſtis, & quod abiectum eſt non reduxiſtis, & quod perierat non quæſiſtis: Sed cum auſteritate imperabatis eis & cum potentia. Et diſperſæ ſunt oues meæ, eò quòd non eſſet paſtor, & factæ ſunt in deuorationem omnium beſtiarum agri, & diſperſæ ſunt. Errauerunt greges mei in cunctis montibus, & in vniuerſo colle excelſo, & ſuper omnem faciem terræ diſperſi ſunt greges mei, & non erat qui requireret, neque auertens. Propterea paſtores audite verbum Domini: Viuo ego, dicit Dominus Deus, quia pro eo quòd facti ſunt greges mei in rapinam, & oues meæ in deuorationem omnium beſtiarum agri, eò quòd non eſſet paſtor. Neque enim quæſierunt paſtores gregem meum: ſed paſcebant paſtores ſemetipſos, & greges meos non paſcebant, propterea, paſtores, audite verbum Domini: hæc dicit Dominus Deus: Ecce ego ipſe ſuper paſtores requiram gregem meum de manu eorum, & ceſſare faciam eos, vt vltrà non paſcant gregem meum. Et non paſcant ampliùs paſtores ſemetipſos. Et libe-

Ezech. 34.

rabo

rabo gregem meum de ore eorum, & non erit vltrò eis in escam.

36. Hinc igitur nos meritò intelligere oportet, quantum illi immineat periculi, qui superbè negligenterque curat subditos. Ideóque eum qui ceteris præest, conuenerit & peritissimum esse, & ad consulendum saluti subditorum vigilantissimum; vtque singulorum obseruet incessum, motum, gestum, ac habitum, adhibitâ etiam debitâ earum rerum correctione, quæ minùs conueniunt, & vt ad optimum ea statum formamque reducantur. Præceptores enim non solùm elementorum scholaribus ostendunt figuras, sed & minima quæque puncta distinctionesque proponunt: atqui sic oportet Prælatum nihil quantumuis minimum, quod ad salutem pertineat, omittere quin fratribus proponat, non prætermittendo etiam supplicia negligentibus parata, vt eo velut muro aliquo, culpam omnem ab innocentibus procul arceat, atque ita lupi, pastoris diligentiam considerantes, rationalium ouium gregem fugiant. *Pastorum munus & qualitates requisitæ.*

37. Nihil æquè animum hominis ducit ad salutem, iunioresque ad laborandum incendit, atque si doctorem re ipsa & exemplo ad virtutem cohortatorem inuenerint: secundùm eum qui ait: A me videbitis, & sic facietis. *Matth.5.*

38. Nos autem qui discimus, aliisque subiecti sumus, ab omni inobedientia atque contumacia alienos esse oportet. Sed contrà potiùs omnem modestiam & humilitatem coram Deo & hominibus exhibere decet. Porro si Præfectus ac Doctor nobis contigerit, qui verbis quidem virtutem prædicet, factis autem spernat; cauendum erit, ne ex ea occasione aduersario locum præbeamus euertendi animam nostram. Verùm illius memores simus dicti: Super Cathedram Moysi sederunt Scribæ & Pharisæi. Omnia ergo quæcunque dixerint vobis, seruate & facite: Secundùm verò opera eorum nolite facere, dicunt enim & non faciunt. *Obedientia commendatur erga Superiores.* *Matth.23*

39. Teipsum omni tempore custodi, ne fratri tuo ac proximo scandalum aliquod vel offendiculum præbeas, minas eius reformidans, qui per Prophetam ait: Væ qui potum dat amico suo, mittens fel suum & inebrians, vt aspiciat *Habac.2.*

Ezech. 34. nuditatem eius. Et rurſus: Hæc dicit Dominus Deus: Ecce ego iudico inter pecus & pecus, arietum & hircorum. Nonne ſatis vobis erat, paſcua bona depaſci? Inſuper & reliquias paſcuarum veſtrarum conculcaſtis pedibus veſtris: & cùm puriſſimam aquam biberitis, reliquam pedibus veſtris turbabatis. Et oues meæ his, quæ conculcata pedibus veſtris fuerant, paſcebantur; & quæ pedes veſtri turbauerant, hæc bibebant. Propterea hæc dicit Dominus Deus ad vos: Ecce ego ipſe iudico inter pecus pingue & macilentum; pro eo quòd lateribus & humeris impinguebatis, & cornibus veſtris ventilabatis omnia infirma pecora, donec diſpergerentur foras: ſaluabo gregem meum, & non erit vltra in rapinam, & iudicabo inter pecus & pecus. Quare proprium noſtrum amorem vitemus oportet: Quoniam ex ſui ipſius amore vitia velut germina quædam pullulant. Ceterùm amorem proprium expellit Charitas, omnes ad concordiam & vnionem pertrahens complectenſque: magna ſiquidem ac pretioſa res eſt charitas, à qua ne excidas diligenter caueto. De noſtra igitur ſalute ſoliciti, propriis parcamus membris, formam virtutis proximo noſtro nos proponentes, in fide, in charitate, in patientia, in caſtitate, in ſubiectione, in humilitate, in timore Dei. Ne peſſimis nos ſinamus voluntatibus abduci: ſed ſpiritus amplectamur labores. Nam deliciæ & remiſſiones animi optimo viuendi inſtituto contrariæ ſunt.

40. Incedamus per viam arctam atque anguſtam, cordis contritionem amplectentes; vt ſemper nobiſcum mortis memoria permaneat, liberemurque à damnatione æterna. Væ enim, inquit, vobis qui ridetis; quia lugebitis & flebitis. Beati qui nunc lugent, quia conſolabuntur. Inclinemus nos ad ſepulchra, & conditionis noſtræ occulta perſpiciamus. Ex cadaueribus permixtos oſſium aceruos, craniaque carnibus exuta cum reliquis oſſibus cernemus. Et hæc conſiderantes, nos ipſos in illis velut in ſpeculo quodam contemplabimur. Vbi iuuentutis flos & pulchritudo? vbi venuſtus ille genarum color? Hæc nobiſcum cogitantes, carnis deſideria fugiamus, ne in reſurrectionis ac iudicij die cõfundamur. Infirmitatis autem meæ in tuis precibus memor eſto, non negligens teipſum, vt mei, qui vermis ſum atque

Luc. 6.

putredo, recordetur Dominus Deus, liberetque me à supplicijs, quæ peccatores manent, & dignos nos reddat delicijs paradisi. Quoniam ipsius est benignitas ac bonitas, & miserationes eius super omnia opera ipsius. Amen. Psal. 144

41. Frater quidam, rem quam ab alio acceperat, narrabat, de homine quodam habitante in quadam ciuitate, qui apud se mercenarium habebat, cui omnia sua concredebat: huic vitam solitariam degendi incessit desiderium; à quo quidem instituto, vt iuuenem rebus suis vtilem deterreret, herus ferè nihil intentatum reliquit, at frustra in eo retinendo laborauit. Iuuenis enim hic mundo renuntians ad fratres se recepit. Verùm paucos post annos inuasit eum tentatio redeundi ad seculum, relictâque suâ cellâ ad herum rediit sub prætextu illum reuisendi, hic autem fratrem semel atque iterum lubens suscepit; sed tertiò rediens frater, depositâ simulationis personâ, homini occultam animi sui passionem ac morbum detexit, dicens: Quandoquidem ampliùs perferre nequeo iugũ vitæ monasticæ, obsecro te, Domine, vt me apud te recipias, eodemque quo olim loco habeas. Spero enim me rectiùs etiam quàm antea rebus tuis consulturum; ex te quippe acceperam, quòd & filiam tuam mihi in vxorem elocare velles. Cui herus: Si Deo conscientiam non seruasti, mihi quod promittis quomodo seruare poteris? Quo dicto iuuenis tanquam flagello cæsus, ad cellulam suam se contulit. In laboribus ergo perferendis ne deficiamus. Quoniam scriptum est: Qui seminant in lacrymis, in exultatione metent. Psalm. 125.

42. Ad mandata Dei obseruanda innocentiam adhibe: solertiam autem ad inimici insidias depellendas.

43. Caue tibi prudenter à congressu & familiaritate perniciosa, vt bene conquiescat homo interior.

44. Caue ex proposito te fraudulentum exhibeas atque acerbum; ne supplanteris quando tibi firmus videberis ac stabilis.

45. Lenitatem ac mansuetudinem sectare, ne absque vino ebrius fias, malitiâ & iracundiâ grauatus.

46. Ne voluptatibus addictus sis, atque contemptor; ne per te Deus blasphemetur.

47. Caue cum scurris & histrionibus commercium ha-

beas, ne consilia atque sententiæ animi tui deprauentur; valde enim perniciosi sunt illorum sermones: nam senes repuerascere faciunt; iuuenes autem ad operandum iniquitatem pertrahunt.

48. Improborum hominum consilia fuge, qui se ventris, & eorum quæ sub ventre sunt, seruos constituerunt.

49. Nequit impudicus amare eum, qui carnis vitium abominatur; nec fur hominem, qui ab inferenda iniuria abhorret. Similis enim suo adhæret simili.

50. Caue tibi dulcis sit voluptas, ne tormentum illius tibi amarum reddatur.

51. Quotidie diem exitus tui expecta; & ad ingrediundum illud iter te para: qua enim hora minimè putas, veniet mandatum horribile,& væ tunc imparatis. Bona est compunctio cordis, quoniam animis hominum medetur.

Matth. 24.

52. Qui luctum sectatur, non facilè peccabit; & qui cordis compunctione tangitur, non cogitat mala. Nam ex compunctione oritur fletus, in fletu autem à peccatis declinamus.

52. Vide qua ratione superare possis voluptates: & superuacanearum rerum ne satagas: hoc siquidem functioni tuæ est expediens.

54. Voluptatum illecebras dissolues, si cumprimis assiduæ orationi & sobrietati studueris. Deinde si mentem à prauis cogitationibus cohibeamus: si nullum inordinatum verbum ac non necessarium protulerimus; certi, quòd infallibilis iudex sit Dominus. Sique templum Dei diligenter visitauerimus, si mortem denique atque iudicium assiduè ob oculos nostros habuerimus: hæc siquidem intus titillantem æstuantemque carnis concupiscentiam reprimunt, animumque in tranquillitate ac gaudio constituunt.

55. In loco habitationis tuæ, vel quem à Deo assignatum accepisti, lubens permaneto, otium atque desidiam à te repellens: Cùm neque in loci mutatione atque distantia situm sit, vt passiones nostras reprimamus, sed in attentione & cura mentis. Patientia nobis necessaria est, vt voluntatem Dei facientes, promissiones eius consequamur. Qui autem

ignauiâ atque otio distrahitur, tam longè abest à patientia, quàm ægrotus à sanitate. Non igitur, non inquam, in otio atque torpore virtus, sed in patientia cognoscitur. Quæ quidem in nobis semper vigens, mentem earum rerum contemplatione ac meditatione, quas speramus & expectamus, exercet occupatamque tenet: huius enim pabulo animus pinguefactus, vires sibi sumit; quemadmodum corpus ciborum atque escarum sensibilium nutrimento. Quòd si ab huius gratia ac dignitate mens deciderit, verè inops atque infirma reddetur. Iccirco animum à cupiditatibus terrenis reuoca, & ad diuinum illud opificium incumbe. Et sic tibi non erit necesse, vt corpus è loco in locum transferas, & in peregrinationibus absque causa legitima & Superiorum permissu defatiges. Regnum enim cælorum intra vos est. *Luc. 17.*

56. Quocunque in loco te morari contigerit, facilem te atque irreprehensibilem præbeto, vt bene in Domino proficias. Si autem euaseris contemptor, vide ne in te, velut auctorem ac ducem actionum impiarum, à potentiore contemptio refundatur.

57. Gaudere & lætari de progressu proximi, signum est perfectionis: De bona autem alterius angi atque tristari fama, acerbissimæ improbissimæque naturæ est argumentum.

58. Quid angeris cruciarisque, ô homo, de profectu & gloria proximi? Num quòd hic aut ille excidit à salute, tu propterea salutem consequêris? an quia multi cælorum regno excludantur, tu iccirco regnabis? num te vnum capit regnum cælorum? Num tibi vni gaudium paradisi paratum est, quia de multorum salute indignaris? ne igitur opera puri amoris sanctique instituti, cum odio atque inimicitia ac grauissima morum acerbitate commutaueris. Nemo te seducat, non homo, non vlla in corde tuo latitans cogitatio. Impossibile enim est veram virtutem absque charitate consistere. Et licet enim quis nostrûm, quod sane est difficile, omnem scientiam habeat, omnemque fidem, ita vt montes (sicut ait Apostolus) transferat, charitatem autem non habeat, nihil ipsi proderit: quin & à rectâ, quæ ad cæli portas ducit, semitâ distat longissimè. Multis ergo nobis opus est lacrymis, vt à vinculis odij atque inuidiæ, superbiæ & cuiuscunque probri diabolici liberemur. Siquidem *1. Cor. 13.*

dæmoniacæ affectionis est, de bono progressu proximi angi atque excruciari, cùm dæmones omni odio imbuti, nihil æquè desiderent, quàm cunctos funditus perire. Contrà verò sancti Dominum suum imitantes, omnes homines cupiunt saluos fieri, & ad agnitionem veritatis venire, charitate enim cùm sint pleni, proximum æquè ac seipsos diligunt.

59. Si continens sis, ne in tua continentia extollaris: sed cum humilitate Dominum ora, vt ad finem vsque tuus custos permaneat. Sæpe enim accidit, vt repentinus bestiarum in vineam à custode neglectam incursus fructum vniuersum vineæ deuastet atque corrumpat.

60. Si diuitiæ tibi fuerint, caue superbias. Nondum enim à periculis atque insidiis es liber: incertusque earum est vsus propter celeres dubiasque rerum vicissitudines, sicut scriptum est: Vidi seruos in equis, & principes ambulantes super terram quasi seruos. *Ecclef. 10.*

61. Si membris integris valeas, ne corporis robore extollaris; sed animo tecum expende, quot & quanta pericula corpori immineant. Quos etenim videmus incurabilibus laborantes morbis, siue membrorum aliquo mutilatos, siue ab immundis spiritibus vexatos, qui non sic affecti, ex vtero matris nati sunt. Sed plurimi in eiusmodi repentina incidunt mala, quique heri florida ætate vigebant, hodie grauissimis afflicti morbis marcescunt. Atque ideo cùm eiusdem cum iis sis naturæ atque conditionis, te ipsum considera, ne paulò pòst in easdem quoque ipse calamitates incidas. Quandocunque igitur in alio triste aliquid ac graue perspexerimus, in illo nos velut in speculo contemplemur, oportet. Nescimus enim quid crastina allatura sit dies. Multis nanque doloribus atque calamitatibus nostrum corpus obnoxium est. Quocirca infirmitatis propriæ conscij naturæ, ab omni superbia & immanitate alieni simus, mutuaque nos benignitate ac commiseratione complectentes, Creatorem nobis propitium reddamus, qui potens est nos tum morbis affligere, tum sanare, deducere ad inferos & reducere. Licet enim ad modicum tempus firmitate corporis valeamus, quid posterior tamen paritura sit dies nescimus. *Prou. 27.*

62. Super peccatore ne extollaris: Et innocentem ad pec-

candum caue incitaueris. Vtrumque enim perniciosum est & periculosum. Si autem te vtilem exhibere velis; vtrique te formam & exemplum bonorum operum præbeto, riuos lacrymarum coram Domino effundens: vt & lapsum Dominus à peccatis excitet & stantem à peccatorum laqueis eripiat. Vnus enim iudex est, qui potest saluare & perdere. *Iacob. 4.*

63. Noli hominum religiosorum stantium & Deo psallentium cœtum, cogitationum elatus arrogantiâ, perturbare: ne plaga in te diuinitus emissa descendat. Siquidem in Deum peccare graue simul & exitiale est. Prophetarum verò spiritus Prophetis subiecti sunt: non enim est dissensionis Deus, sed pacis.

64. Adolescens cùm sis, silentio & diligentiâ delectare: siquidem diligentia te facilem seruat; at lumen animæ inextinguibile tuetur taciturnitas, non sinens à malitia splendorem eius obtenebrari.

65. In omni tempore ac loco, & quocunque in opere, humilitatem tibi comitem adhibe. Sicut enim corpus, siue calori siue frigori obnoxium sit, vestimento indiget: ita & anima perpetuo humilitatis indumento habituque opus habet. Quàm pulchra atque eximia possessio sit humilitas, facilè norunt omnes, qui eius perferre iugum inuerecundè detrectant. Quare nudus & absque calceis potiùs incedere eligito, quàm humilitate spoliari. Diligentes enim eam protegit tueturque Dominus.

66. Quemadmodum fieri nequit, vt semper in naue vectores permaneant, viatoresque in eodem assiduè commorentur hospitio absque loci mutatione: ita neque nos perpetuò in hac permanere vita poterimus. Quemadmodum enim ibi viatores atque nauigatores appellantur: ita & hîc nos aduenæ & peregrini. Quare ista oculo mentis perspicientes, præparemus nos ad migrationem vitæ.

67. Quando te videris ad apicem virtutum euectum, tunc maxima tibi humilitate opus est; vt fundamentis saluis & integris, quod superstructum est ædificium, inconcussum immobileque consistat: atque sic in multa securitate fructus tuus erit.

68. Qui proximo suo foueam fodit, incidet in eam. Et qui præceptori suo laqueum tendit, impius hic est atque

ſceleſtus: vnde & eodem ſupplicio dignus, quo qui bene de ſe meritum, præceptoremque ſuum, in manus tradidit impiorum.

69. Hominem mundanum non coma aut veſtimentum faciunt, ſed praui mores propenſioque ad ſecularia improbaque deſideria, quibus anima execrabilis efficitur.

70. Monachum non tonſura commendat ſeu habitus; ſed cæleſte deſiderium, diuinumque viuendi inſtitutum, quibus optima declaratur vita.

71. Ante tentationem ne te magnum quid eſſe duxeris: nam ſæpe etiam eos tentatio ingruens arguit, qui ſibi ſtare videbantur.

72. Ante tentationem quid viribus polleas, puto te ſcire non poſſe. Quapropter animus tibi præmuniendus erit, & contra tentationis impetum aduigilandum.

73. Quemadmodum in fornace aurum atque argentum probat ignis; ſic tentationis tempore, mortalium explorantur animæ, auxiliatorem habentes Dominum.

74. Tentationibus ne ſuccumbamus, ſed ad brauium cæleſtis vocationis in Chriſto, contendamus ſtrenuè. Coronat enim Dominus cunctos diligentes ſe.

75. Quòd ſi membra tua contegas ne nuda videantur ab aliquo; ipſe viciſſim aſpectum tuum ab alterius nuditate auertas oportet, extra tamen caſum neceſſitatis in ægritudine: ne ſpecies aliquas indecoras menti tuæ hinc imprimas.

76. Si charitatis officio perfungens, oleo ægrotantem inungis; fac oculos, manus, linguamque cuſtodias, ne in vllo temperantiæ ac modeſtiæ fines tranſgrediaris: hoc enim depoſcit pietas.

77. Membris alterius reuerenter ac cum timore manus admoueto, quaſi rem aliquam ſanctam attingeres. Etenim verè ſanctum eſt templum Domini, & admirabile in iuſtitia,
1. Cor. 3. 6. & 1. Cor. 6. ſecundùm illud ſcripturæ: Neſcitis quia templum Dei eſtis: Et ſpiritus Dei habitat in vobis? Si quis autem templum Dei violauerit, diſperdet illum Deus. Templum enim Dei ſanctum eſt, quod eſtis vos. Hæc igitur ſcientes, omni cuſtodiâ cor noſtrum conſeruemus.

78. Caue tibi à frequenti adoleſcentum conſuetudine: multi enim ſunt corrupti, & abominabiles ſtultique facti.

79. Somno

79. Somno atque quieti tantùm temporis tribuito, quantùm ipsa te cogit necessitas: nimia enim mollities facilè corpus accendit, vehementioremque libidinis flammam excitat redditque.

80. Qui in lectulis cubant auro, ebore, gemmisque distinctis, eos qui in laboribus versantur collaudant, quamuis non audeant imitari.

81. Omnia facito & cogitato, vt placeas Deo: absque hac enim cogitatione perierit tibi omnis laboris merces.

82. In hoc breui vitæ curriculo labores amplectere, vt quiete sempiterna perfruaris: tuus enim illic cessabit labor, sed opus ac præmium permanebit.

83. Si bene operatus sis, noli tristari de bona atque honesta hinc tua emigratione. Nullus enim diuitiis affluens, ad suos rediit; vt molestiis & difficultatibus afficiatur.

84. Caue, proximum tuum quæstûs auaritiæque causâ tentaueris; ne propter ipsum in peccatum incidas: verùm cogitatione tecum, quod scriptum est, complectere: Nolite prudentes esse apud vosmetipsos: Iniqui enim regnum Dei non possidebunt. Rom. 12.

85. Ne sit manus tua exporrecta ad accipiendum, sed ad dandum potiùs.

86. Esto patiens atque longanimis, vt multâ prudentiâ reddaris conspicuus. Præclarum enim donum est patientia: nam bilem atque iracundiam contentionemque expellit, & animum tranquillum reddit.

87. Si ex militia momentaneam florisque fœni instar decidentem gloriam retuleris, & ab illa militia mente & cogitatione discesseris, ac ad solitudinem spiritalemque militiam confugeris, honestis laboribus ad finem vsque insiste; ne Dei nomen per te vituperetur inter gentes, quæ dicunt: Ne Deus quidem ipsius illum liberauit. Verùm vti ait Dominus: Sic luceat lux vestra coram hominibus, vt videant opera vestra bona, & glorificent Patrem vestrum qui in cælis est. Matth. 5. Quin & ij qui terreno Regi militant, nisi se strenuos pro Rege ostenderint aduersùs hostes, magnis ab eo præmiis affici nequeunt. Cùm verò quæcunque etiam præstiterint, exigua adhuc stipendia referunt; & hæc ipsa, quæ dicimus, sunt vana gloria & voluptas ventris. At qui stre-

nuè aduersùs improbos & immundos spiritus decertant, militiæ cælestis exercitus ascribuntur, cuius gaudij non erit finis. Erunt enim sicut Angeli in cælis.

88. Si vel in cœnobio, vel tibi seorsim in eremo vitam duxeris; caue quæ in te requiruntur, cor scilicet mundum, & spiritum contribulatum possidere negligas: Nam hæc qui sibi vindicat, nequaquam à Deo spernetur: qui autem hæc ipsa negligit, magnum periculum subit.

89. Caue te ipsum de elegantia & sublimitate sermonis iactites extollasque, quin potiùs efficacem rudium & illiteratorum doctrinam, vt discipulus sis Apostolorum Domini, proba atque enuntia. In externa enim sapientia gloriari,
2. Cor. 10. hominibus Christianis interdictum est. Qui autem gloriatur, in Domino glorietur.

90. Noli splendido ornatu vestium gloriari, memor quomodo ouinis pellibus indutus fuerit Helias, & sacco
Esaia 20. Esaias Propheta, de quo scriptum est: Vade & solue saccum de lumbis tuis, & calceamenta tua tolle de pedibus tuis.
Matth. 3. Quali item Ioannes Baptista vestimento vsus sit, ne obliuiscaris. Quare non vestium splendore studeas esse conspicuus, sed per bona sanctaque opera luceat lux tua coram omnibus, vt vbique glorificetur Dominus.

91. De fide disserens, an opera fidei correspondentia habeas, vide. Nam si dicendi duntaxat & audiendi sis cupi-
Iacob. 6. dus, in te quadrabit quod scriptum est: Vis scire, ô homo inanis, quoniam fides sine operibus mortua est? Verè enim mortui sunt omnes, qui Deum nosse profitentur, factis autem negant, cùm sint execrabiles & increduli, & ad omne
Tit. 1. opus bonum reprobi. Tu autem submissè atque humiliter de te sentito, ne in sublime elatus, turpiter decidas ac disrumparis. Assiduè Deum inuoca, clamans ad ipsum: Pone, Domine,
Psalm. 104. custodiam ori meo, & ostium circunstantiæ labiis meis. Non declines cor meum in verba malitiæ, ad excusandas excusationes in peccatis. Cum hominibus operantibus iniqui-
Iacob. 3. tatem. Lingua enim exiguum membrum est, & magna exaltat.

92. Depopulationes bonorum, atque tormenta, mortisque ruinæ, multorum animos concusserunt; alij autem per hæc, fortitudinis atque constantiæ coronas acceperunt; alij

auaritiæ causâ proditores euaserunt. Quidam etiam ob vanam inanemque gloriam spreuerunt veritatem; alij verò libidinis œstro concitati sceleribus succubuerunt. Ceterùm illi soli mortis habent imperium, hoc est, diabolum superant, qui in seipsis semper Dominum retinent. Quoniam victoria nostra est Dominus. Siue igitur in bonis proficis operibus, superbiâ ne extollaris; Siue etiam in multis te condemnas, salutem tuam caue desperes. Beatus enim ille, non qui bene tantùm cœpit, sed qui irreprehensibiliter ad finem vsque perseuerat. Ne ergo demus nos otio atque desidiæ toto die; sed horâ saltem vndecimâ bene operemur: vt nos quoque digni reddamur, qui denarium ex manu Domini accipiamus. *Mat. 10. 24.* *Matth. 20.*

93. Si discipulum nactus sis, qui culpâ ac negligentiâ suâ religionis iugum excusserit; caue turberis, aut desidiæ tristitiæque locum prębeas, vt mentem tuam vehementiùs excrucies; ne & tibi ipsi obsis, & ei non prosis. Sed cogita qualis fuerit Elisæi Prophetæ minister. Quòd si ad magnam malitiam deuenerit, in memoriam tibi eum reuoca, qui ex Apostolo factus est proditor. Et quis ita perfidus est & iniquus, vt præceptori ruinæ suæ causam ascribat, ac non potiùs improbæ voluntati ipsius discipuli? Libero enim arbitrio Deus hominem donauit, vnde & præmia & supplicia ei sunt proposita: ac legitimè quidem hîc certantibus, honor atque corona; transgressoribus autem & contemptoribus, supplicia atque tormenta. Est enim peccatum ad mortem: parat autem sibi mortem qui perseuerat in peccato, nec se à vita impia ad optimã viuendi rationẽ confert. *1. Ioan. 5.*

94. Quando te à lectione rerum diuinarum abhorrere videris, admonitionesque spiritales fastidire, tunc animam tuam in grauem incidisse morbum noueris: Siquidem id insipientiæ ac malè sentiendi initium est; quo morbo qui laborant, mortis fructum percipiunt.

95. Qui artem fabrilem exercent, non puluerem, non mallei strepitum, neque ignis ardorem respuunt; sed rudem ferri massam studiosè assiduéque manibus tractantes, vasa inde commoda & vtilia educunt atque conficiunt. Quocirca ne nos quidem ad virtutem & pietatem inuicem cohortando, defatigemur; vt à vili pretiosum separantes, nos *Ierem. 15.*

quoque digni vocatione illa cælesti immensâque gloria reddamur. Scriptum est enim: Si separaueris pretiosum à vili,
Esa. 31. quasi os meum eris. Et: Beatus, qui semen habet in Sion, & domesticos in Hierusalem.

96. Animam tuam diuinis laticibus irriga, vt vigens ac florens fructum proferat in iustitia. Oportet enim nos animæ vtilitatem consectari, quemadmodum terrestria animalia herbas frondesque depascunt. Nam animâ bene corroboratâ, corpus ad ferendos honestos labores firmius solidiusque redditur. Animâ autem à turpibus cogitationibus debilitatâ, corpus quoque à malitia corrumpatur necesse est. Quamobrem beatus, qui hîc rectè, quæ vitæ sunt propria, negotiatur atque disponit: nam diues ad immortalitatem perueniet. Qua vtinam perfrui nobis omnibus liceat precibus & intercessione omnium eorum, qui Domino nostro Iesu Christo complacuerunt. Amen.

IV.

EXHORTATIO I. AD PIETATEM.

1. CHarissime, diuinâ gratiâ Christianus es: serua mandata Domini nostri Iesu Christi, & saluaberis. Scriptum est enim: In veritate comperi, quia non est personarum acceptor Deus: sed in omni gente, qui timet eum & operatur iustitiam, acceptus est illi. Si autem volueris etiam ad perfectam vitæ rationem contendere, vt & melioribus potiaris: Scito quòd nisi ita statueris iam te ex hac vita migrasse, mundumque istum cum omni gloria sua instar vmbræ euanescere; non poteris affectiones terrenas & concupiscentias mundanas superare, quæ quidem demergunt homines in perniciem carnis atque perditionem. Verax enim est, qui ait: Si quis vult post me venire, abneget
Matth. 16. seipsum, & tollat crucem suam, & sequatur me. Qui enim voluerit animam suam inuenire & saluam facere, perdet eam. Qui autem perdiderit eam propter me; inueniet eam. Quid enim proderit homini si vniuersum mundum lucretur, animæ autem suæ detrimentum pa-

tiatur? aut quam dabit homo commutationem pro anima sua? Neque enim est labor fundamentum iacere, sed ædificium perficere. Quantò enim ampliùs ædificium erigitur in altum, tantò maior labor relinquitur ædificanti vsque ad perfectionem operis. Audiamus salutarem vocem dicentem: Quis enim ex vobis volens turrim ædificare, nonne priùs sedens computat sumptus qui necessarij sunt, si habet ad perficiendum; ne posteaquàm posuerit fundamentum, & non poterit perficere, omnes qui vident, incipiant illudere ei, dicentes: Quia hic homo cœpit ædificare & non potuit consummare. Bellum enim militum breue: sed monachi pugna, quoadusque emigret ad Dominum, durat. Iccirco omni cum studio ac vigilantia patientiaque opificium auspicari oportet. *Luc. 14.*

2. Si igitur, dilectissime, leoni insidiari coneris, firmiter apprehende, ne fortè tibi confringat ossa instar vasis testacei. Si verò & teipsum in mare præcipitem dederis, caue abiicias animum, donec in terram deueneris, ne fortè in profundum subsidas quasi lapis. Frater, si ad certamen ingrediaris, sobrium ac vigilantem te præbe, ne fortè aduersarius tuus victor euadens, supergaudeat tibi, & pro corona contraria referas. Quicunque igitur cupit esse monachus; ad fortiter sustinendum se promptum exhibeat, ne ingressus dicat ignorasse se, quòd ista sibi euentura essent. Ecce præsciuisti ista, frater, vt & tu cogitationem tuam componas, sciens quòd in hoc manifestabitur tua probatio. Intellige quod dicitur, frater. Ne hodie pro foribus consistens, interrogatusque dicas, omnia suffero: cras autem in verbis & operibus detractes. Angeli enim Dei astant audiuntque omnia de labiis tuis procedentia. Vide, charissime, vt tua sponte accedas, Deoque viuenti ac vero coniungaris, nemo te cogit. Caue mentiaris; quoniam ipse perdit omnes qui loquuntur mendacium.

3. Hæc igitur ad Deum accedenti contingunt: primò quidem tentatio, deinde tribulatio, postea labor: angor animi ac tædium, nuditas, passiones, angustia, contemptus. Atqui in his apparet patientia atque probatio fidelium: & in his omnibus superior est qui seipsum

ex toto corde gubernationi diuinæ offert voluntatis eius imperio se subdens. Bonum enim tantùm à nobis propositum postulat atque requirit Deus, & ipse nobis fortitudinem subministrabit, concedetque victoriam, sicut scriptum est: Protector est omnium sperantium in se. Rursusque ait: Prope est Dominus omnibus inuocantibus ipsum in veritate. Voluntatem timentium se faciet; & deprecationem eorum exaudiet, & saluos faciet eos.

Psalm. 17. Psal. 144.

4. Orate autem & pro nobis, obsecro, vt quæ sumus dicturi, ipso bene iuuante, sine reprehensione peragamus: Non enim vt occupantes locum temerè, vos adhortari statuimus; sed inuocato priùs Domino nostro Iesu Christo datore & largitore gratiæ verbi, incipimus sermonem exercere, vt simul & iuuemur & iuuemus. Nam si medici, & qui dicuntur pigmentarij, siue pharmacopolæ, studiosè inquirunt radices ac species herbarum; neque tantùm dico demonstrant, sed & in scriptis tradunt; & in hoc dispensationem diuinam puta in solatium infirmorum secundùm carnem: Nonne multò magis debemus thesaurum gratiæ ab eo donatum promulgare? Nequaquam enim effugit pœnas seruus, qui per malitiam talentum Domini sui negligens abscondit. At quis super me non ingemiscat, qui fictitium mihi nomen monachi attribuo? Quis super me non plangat, qui pietatem & patientiam deperdidi? Et quid agam, quando me visitauerit Dominus Christus? Ideo precor, charissimi, orate pro me seruo inutili, vt ex præsenti seculo nequam liberer, & gratia eius mihi labia aperiat ad glorificationem sanctæ ac consubstantialis & viuificæ Trinitatis, Patris, & Filij, & Spiritus sancti: Quia in manu eius & nos & sermones nostri; Ipse enim est qui hominem docet scientiam: Ipsi gloria in secula seculorum. Amen.

Sap. 7. Psalm. 93.

V.

EXHORTATIO II. AD PIETATEM.

1. QVi se verè Domino consecrare cupiunt ob futuram regni promissionem, & ad improbi aduersarij repellenda tela, quibus variè singulorum animas impugnat; imprimis fidem firmam & spem certam vnusquisque secum afferat oportet, quibus nequissima improbi hostis tela ignea extinguere possit. Tametsi igitur millies voluntatem nostram aduersarius laxiorem atque remissiorem reddere conetur, & à spe atque amore in Dominum diuellere animam diuersimodè oppugnans, siue per immissiones tribulationum per spiritus malignos in ipsam animam; siue per suggestiones improbarum, vanarum, illicitarum, atque impurarum cogitationum; in memoriam etiam reducendo peccata priora, animamque sic condemnando, & voluntatem ad malum relaxando, quasi saluari foret impossibile, vt in desperationem interim animam pertrahat: quódque ex ea improbarum cogitationum scelera pullulent in corde, non autem à maligno spiritu peccatum illi intrinsecus comminiscente ac suggerente. Atque istud malitiæ sibi propositæ, quam agnosci tamen nollet, argumentum est: quandoquidem animæ mundanus adest spiritus erroris, diuino Spiritui contrarius, qui in desperationis laqueos animam impellat: siue per corporis labores infirmitatem pariendo; siue per homines opprobria & angustias inferendo. Et licet his omnibus malignus animam debellare conetur: suâ tamen in Deum fiduciâ homo nequaquam excidat, imò eò magis soli Christo, & misericordi, & qui animæ infirmitates curare potest, assiduè adhæreat, semper eum amans, ac meditans: sicque apud se cogitans statuensque: quòd si à Deo recessero, deflectens à recto virtutis tramite, ad quem abire potero, nisi forsan in perditionem meipsum reddam præcipitem, & in manus fraudulenti hostis? Iccirco licet infinitis gladiis igneorum telorum, & malitiæ passionum, necnon absurdarum atque prauarum cogitationum quotidie vnumquemque fra-

trum malignus impugnet; licet etiam impetum faciat vt à via iustitiæ nos auertat relaxetque, ac in desperationem inducat: tantò magis ad Deum confugere oportebit, & spem in eo defigere. Nam sic animas vult probari, quæ ad ipsum recurrunt; vt verè constet, se omnia odio habentes, solum Deum dilexisse. Quin & à malitia hominum mala plurima
Hebr. 11. tales perpessi sunt, vt propiùs ad Deum accederent, eiusque voluntatem perficerent; vnde & ampliùs eorum in Deum exarsit amor ac desiderium; ita vt infinitas mortes despicerent, Deum solum amantes, eumque solum hæreditate possidere cupientes. Omne quoque studium, & laborem suum atque certamen parui ducentes, nihilique facientes, vt speratis illis bonis æternis perfrui liceret. Nam mille anni huius seculi in æterno & incorruptibili illo mundo tantam habent comparationem, quantam minima arena maris cum tota arena eiusdem: hoc seculum æternum est, infinitum, & incorruptibile, atque immortale iustorum, regnumque cælorum.

2. Tales igitur animæ, quæ intellectu atque prudentia certant, & spe eiusmodi expectant, cunctasque angustias ob spem in Dominum conceptam pessundant; & spe eadem constanter superant, non confundentur: sed æternam veramque vitam consequentur probatæ in tentationibus repertæ, secundùm illud Apostoli dictum: Quis nos separabit
Rom. 8. à charitate Dei? tribulatio, an angustia, an persecutio, an fames, an nuditas, an periculum, an gladius, & quæ se-
Rom. 5. quuntur. Et rursus: Tribulatio patientiam operatur, patientia autem probationem, probatio autem spem, spes verò non confundit. Et Dominus: In patientia, inquit, vestra
Luc. 21. possidebitis animas vestras. Et iterum: Qui perseuerauerit
Matth. 13. vsque in finem, hic saluabitur. Quæcunque itaque homini tribulationes à spiritu maligno inferuntur, si generosè strenuéque, spe & longanimitate suffultus, eas sustinuerit; magis eum confirmabunt constabilientque ac probatiorem reddent. Iam enim tu mihi ratiocinando collige: Quòd si vniuersi terrarum orbis te Regem solum constituerent, thesaurosque totius mundi tibi soli offerrent, & si solus totum orbem rexisses ac tenuisses ex quo creatum est genus humanum vsque ad seculi consummationem: commutaresne cum
his

his veram ac ſine termino ſempiternamque vitam, ipſum regnum cælorum, cuius non erit finis neque ſucceſſio? Perſpicuum eſt, ſi rectè dijudices, dicturum te: Abſit à me, vt cæleſte regnum cum corruptibili & tranſitorio commutem, quemadmodum dixit Dominus: Quid enim proderit homini, ſi mundum vniuerſum lucretur, animæ autem ſuæ detrimentum patiatur? aut quam dabit homo commutationem pro anima ſua? Vniuerſo itaque mundo, regnoque eius, pecuniis atque ſubſtantiis, gloria & honore, ſola anima & pretioſior & honorabilior eſt: tantùm abeſt, vt regnum hominum illi honore ſit præferendum: quoniam nullam omnino creaturam placuit Deo diuinæ ſuæ naturæ ſpiritus conſortem participemque facere; non cælum, non lunam, non aſtra, non terram, non mare, non quamcunque ceterarum quæ videntur, naturam, preterquàm ſolum hominem, qui ipſum ſuper omnia diligat. Si igitur maximas ac pretioſiſſimas quaſque mundi creaturas, vel diuitias, vel ipſum etiam vniuerſum regnum terrenum recta cogitatione complectamur, nequaquam iſta cum æterno & cæleſti vitæ regno comparari, nedum illi anteponi patiemur: quomodo plures illud ipſum cùm miſerabilibus ac contemptibilibus mundi rebus comparant atque commutant; veluti cum aliquâ concupiſcentiâ huius mundi, ſiue vanâ gloriâ, ſiue cum turpi lucro. Quod enim quis ſeculi huius diligit, & cui quis alligatus eſt, tanquam mundanæ & corruptibili rei, cum illo etiam regnum cælorum comparat atque commutat. Nam quod quis diligit, illud ſibi Deum conſtituit, ſicut dictum eſt: A quo enim quis ſuperatus eſt, huius & ſeruus efficitur. Oportet nanque eum, qui verè vitam æternam appetit, cæleſtiſque regni gaudiis perfrui deſiderat, cunctis rebus ſeculi huius ſuperiorem maioremque fieri, vniuerſoſque mundi terminos, & omnem gloriam terrenam ſuperare, & vniuerſa materiæ vincula perfringere, & ſupercæleſtem Christi gloriam complecti, nihilque ceterorum cum eius amore commutare, aut quid etiam ſeculi huius fugaciſve vitæ amare. Qui enim vero amore in Deum fertur, inſtar gladij bicipitis quemcunque amorem alium huius mundi interrumpit ac dirimit, omneque vinculum materiæ perfringit; nihilque eorum, quæ ſub aſpectum cadunt, animam il-

Matth. 16.

2. Pet. 2.

lam detinere ac poſſidere poterit, non voluptas aliqua, non gloria, non diuitiæ, non vinculum amoris carnalis, neque quid earum rerum, quæ huius ſunt materiæ. Sed quæ ſolum Deum diligit anima, præter ipſum nihil aliud diligit ſeculi huius: ſed vniuerſum ſuum amorem ac voluntatem in ipſum ſolum transferens, ipſique ſoli alligata, omnem amorem terrenum atque materialem tranſcendit ac vincit. Enſis vtrinque acutus eſt dilectio ſpiritus, quæ quidem dilectio enſis inſtar quamcunque materialem affectionem euellit, omnibuſque terræ limitibus ſupereminere facit, & adhærescere Deo, eiuſque voluntatem per omnia explere.

3. Magnorum igitur certaminum eſt & fortium laborum, ingentes illas æternæ vitæ promiſſiones percipere: neceſſe enim eſt aliquem ſe totum ex toto deuouere Deo, ſicut ſcriptum eſt: Ex toto corde, & viribus, & fortitudine, & ex tota voluntate ſuſpendere, & crucifigere ſeipſum iugiter, animâ & corpore, in cunctis ſanctis eius præceptis, vt potiri queat vitâ iis promiſsâ, qui diligunt Deum, regnoque ſempiterno digni haberi volunt. Si enim in terreno, tranſitorio, & corruptibili regno, maximi ſudores, defatigationes atque labores ſuſcipiuntur, vt qui horum ſunt cupidi alios queant præcedere, & ad aliquam honoris æſtimationem, vel principatus tranſeuntis gloriam peruenire; quantò magis nos omnibus neruis ac viribus, cum gaudio adlaborare & decertare oportuerit, pro æterno, immortali, & incorruptibili regno, & pro tantis incorruptibilis gloriæ coronis obtinendis? Iuſtum ſiquidem tibi videtur, vt tranſitoriæ res terrenæ cum omni ſua gloria corruptibili, tantis moleſtiis atque laboribus acquirantur, ad æternas verò bonorum æternorum, incorruptibiles, & ſine fine duraturas, vt cum Chriſto regnare liceat, aſpirare; & ad hoc, vel modico aliquo hoc tempore in terris laborare ac decertare non decebit; vt in futuro ſeculo cum Deo regnare poſſis in ſeculorum ſecula? Equidem arbitror, vel etiam parum admodum ſapienti iuſtiſſimum viſum iri hoc breui tempore certare, dimicare ac currere, vt victoriam conſequatur æternam, quæ modico hoc tempore non viriliter certantem, ſed deſidem ac mollem, terreniſque voluptatibus iterum diffluentem deiicit, & æterno pudore ſuffundit. Nam ſi quis o-

peribus bonis det operam, seque in rebus scripturarum occupet; omnes sermones, siue scripturæ, siue ordines, ipsorumque externorum & à lege Euangelica alienorum Philosophorum libri, de hisce clamantes, hunc collaudant, & de hoc gloriantur, omnesque linguæ de hoc perhibent testimonium, eum qui in diuinis scripturæ rebus suam vitam traducit, celebrantes.

4. Ille demum verè diuinus est Philosophus, qui omni tempore prauis suis concupiscentiis resistit. Nam qui in solo nomine sapientiæ sibi blanditur & gloriatur, propriasque sibi concupiscentias non subiicit; insipiens hic prorsus ac stultus reputabitur, quòd de tam modicis passionibus ipse inquiri atque torqueri velit. Non igitur in multiloquio Dei hominem decet se occupare; sed operibus veritatis attendat, & exercitia à diuinis scripturis proposita amplectatur, ad eaque vitæ suæ rationes componat oportet. Etenim cuncti diuinarum scripturarum sermones, vt & mundani, de operibus bonis loquuntur, & aduersùm mala vitæ instituta suppliciorum pœnas decernunt. Quòd si igitur in ipsis bonis operibus virtutis, probaque atque honesta conuersatione vitam traduxeris: Ecce iam de te cuncti sermonem facient, memoriam tui aliis prodent, vitamque in ipsis operibus virtutis, quæ à cunctis celebratur, transactam imitabuntur. Quamobrem in diuinis præceptis semper nos occupare studeamus, vt cùm spem hæreditatis tantorum bonorum perfruendæ concepe rimus, etiam communicationem spiritus semper expectemus, vt anima & corpore hinc sanctificati, cunctisque mandatis Dominicis, per spiritus communicationem à nobis impletis, 1.Cor.13. digni efficiamur Christo, sicque filij supercælestis Patris, per communicationem sancti Spiritus eius, fieri mereamur, hæredes quidē Dei, cohæredes autem Christi, secundū Apostolicum sermonē: Vt digni quoque reddamur fruitione æternorū cum Christo bonorum in sempiterna secula seculorū. Amen. Rom. 8.

VI. DE VERA RENVNTIATIONE.

QVi vitam quietam excolit, & vitâ solitariâ gaudet, optimum principium amplectitur. Verùm seipsum intuea-

tur oportet, an ſicut à perturbationibus exterioribus ſe abſtraxit, ita & ab interioribus commotionibus maximiſque dæmonum procellis ſit immunis ac liber. Nam & in anima perturbationes ſunt atque commotiones improbiſſimarum cogitationum, magnæque malitiæ aduerſarum poteſtatum, de quibus ait Apoſtolus: Non eſt nobis colluctatio aduersùs ſanguinem & carnem; ſed aduersùs principes & poteſtates, aduersùs mundi rectores tenebrarum harum, contra ſpiritalia nequitiæ in cælestibus. Et rurſus: Arma militiæ noſtræ non carnalia ſunt; ſed potentia Deo ad deſtructionem munitionum, conſilia deſtruentes, & omnem altitudinem extollentem ſe aduersùs ſcientiam Dei. Itaque vniuerſum noſtrum certamen in eo eſt poſitum, vt ab iis, quæ intra nos ſunt, perturbationibus conquieſcamus ac liberemur, & veris tumultibus renuntiemus, cum vniuerſa turba prauarum cogitationum, quæ ab aduerſis illis poteſtatibus nobis ingeruntur: Cùm aliàs fruſtra fieret renuntiatio, ſeceſſuſque ad ea quæ videntur loca. Vera ſiquidem renuntiatio hæc eſt: Interna animi pace atque quiete perfrui, eamque tueri. Quando igitur coram Deo in oratione perſiſtis, caue ne pulchra tua vaſa, in quibus Deo miniſtras, hoc eſt, cogitationes tuæ, ab hoſtibus tuis rapiantur. Et quo pacto precor, vel in quo miniſtrabis Deo vniuerſorum captis, id eſt abreptis, & quaſi in captiuitatem abductis cogitationibus? Non enim indiget Deus, vt os vel lingua oret. Cultus autem Deo placens hic eſt: vt cogitationes, & tota fortitudo ac vis animæ, cum mente tota in Deum abſque vlla diſtractione ferantur. Caue aurum tuum ære vel plumbo miſceas, hoc eſt, animam tuam improbis atque immundis cogitationibus contamines. Quemadmodum enim virgo viro deſponſata, ſi corrumpatur ab aliis, execrabilis efficitur marito; ita & anima ſordidis cogitationibus diſtracta, & pactis atque conditionibus obligata, abominabilis redditur cæleſti ſponſo ſuo Chriſto. Quantùm autem in ſe eſt, caueat indulgere atque conſentire illarum dulcedini; vt ſic Chriſtus Dominus, eius in ſe amorem cernens, miſereatur ipſius, venienſque diſperdat inimicos corrumpentes eam, ſuadenteſque inimicitiam aduersùs ſponſum ſuũ: Et conſilia eorum diſſipet, qui illam à Chriſto auulſam corrumpere ſtudent. Cũque iam viderit Dominus animam colligentẽ ſe, &

Epeſ. 6.

2. Cor. 10.

quantum in se est, semper quærentem & expectantem Dominum suum, ac nocte diuque ad ipsum clamantem (quoniam sic mandauit, sine intermissione orandum esse) citò faciet vindictam illius, aduersùs inimicos eius; & mundans eam ab omni macula atque ruga, sanctam & immaculatam ipse sibi sponsam exhibebit. Quòd si in eo, hæc se ita habere credis, vt reuera se habent; attendendum tibi erit, num anima tua inuenerit lumen, quod ipsam deducat cum cibo & potu vero, hoc est ipso Christo, ad lucem inaccessibilem. Si verò non habes, nocte diuque inquirito, vt accipias. Cæcus enim es. Quoniam sic promissum est nobis; sicque anima Deum verum repertura est. Quandocunque ergo solem vides, verum solem quærito, animamque tuam inspicito, num lumen verum inueneris. Nam quæ videntur, vmbra tantùm sunt eorum, quæ non videntur, verorumque bonorum animæ. Quoniam ab his quæ foris apparent, alius est homo intus latens, & oculi quos excæcat Satanas, & aures quas surdas reddit. Et venit Iesus hoc saluare, & hominem sanum facere. Venit enim filius hominis quærere & saluare quod perierat. Ipsi gloria, in seculorum secula. Amen.

Luc. 18. *Ephes. 6.* *Ioan. 6.* *Luc. 19.*

VII. Quomodo Anima in tentatione, debet cum lacrymis interpellare Deum.

1. ANima angustiis tentationum pressa, ad te recurrit, Sancte Domine, & cum lacrymis tuum implorat auxilium aduersùs corruptorem inimicum, & cum omni humilitate supplex te inuocat contra affligentem se aduersariũ. Quoniam igitur audacter ad te accedit, celeriter exaudi eam, & quia summo desiderij affectu ad te confugit, illam sedulò visita & protege. Si enim afflictam despexeris, perit: Si in angustiis constitutam audire distuleris, iam deficit: Si verò miserationibus tuis visitaueris illam, inuenitur: Si respexeris illam, saluatur: Si exaudieris illam, corroboratur. Æmulare pro illa, quoniam tibi desponsata est. Hoc etenim Paulus Apostolus, qui illam despondit tibi, affirmat, dum ait, te immortalem Zelatorem esse. Ne ergo *2. Cor. 11.*

despexeris illam, ne quando arbitretur inimicus te illi libellum repudij dedisse, atque abs te dimisisse. Erudi me, Domine, propter miserationes tuas, & ne tradas me, obsecro, in manus corruptoris. Ecce enim intellexi cogitationes meas de longè, nec in me quicquam boni compe-rio, quod in conspectu tuo memorari possit, nisi hoc solum, quòd præter te, alium ignorem. Immensa latitudo atque profunditas est gratia curationum tuarum, qui omnibus ad te venientibus sanitatem largiris. Sanantur sæpius miserationibus tuis mea vulnera, quæ eadem rursus propriæ negligentiæ vitio putrescunt. Nunc obliuiscor medici dum sanus sum; qui idem & mei obliuiscitur in ægritudine mea. Quòd enim malè te habeant peccata mea, quódque misericordiam consecutus, te iterum ad iracundiam prouocem, scio; & quòd ex immensa pietatis tuæ clementia me toleres non ignoro, instar indulgentissimæ matris quæ licet irritetur à suo infantulo, non tamen ob id despicere illum potest. Vincitur enim visceribus pietatis. Si ergo sic illa; quantò magis indulgentia tua? Ecce, Domine, & volucrum viscera super pullos suos funduntur, illosque certis horis visitant, & escam eis deferunt, elaborantque vt nutriant illos; propriis enim superantur visceribus. Quòd si animalia rationis expertia adeo indulgentia sunt, quantò ampliùs infinitis partibus gratia tua visceribus pietatis victa omnium ad se accedentium & verè eam requirentium miserebitur? Ecce rursus fons aquis abundans, indeficienter scaturiens, affatimque cunctos ad se venientes potans, laudem ab hominibus promeretur. Nec tam in fontem laus ea redundat, quòd gratis potum cunctis exhibeat, quàm in te potiùs, qui eius affluentiæ merito laudaris. Clarum enim est, quòd per beneficium gratiæ tuæ, potum ille vbertim præbeat. Ecce immensum miserationum tuarum pelagus fons iste designat, vt qui cælestes corporeasque virtutes liberalissimè nutris, omnemque spiritum prouidè disponis. Et cùm laudibus humanis non indigeas, neque glorificatione vllius rei creatæ (gloriosus enim es in substantia maiestatis tuæ, & magnificentia gloriæ tuæ) Charitas tua nostræ salutis cupidissima, se ipsa ad nos inclinat, vt dum ea à nobis glorificatur, in ipsa quoque nos magnificemur,

laudeque ac gloriâ per illam potiamur. Certus sum enim, quòd hæc charitas gratiæ tuæ præstoletur atque suscipiat omnem ad se accedentem. Cúmque omnia prænoscas, Domine, accedentis ad te cor intueris, siquidem exuit mundum: priusquàm enim pertingat ad ianuam, tu ei aperis; antequàm tibi procidat, manum ei præbes; antequàm lacrymas profundat, tuas super illum miserationes effundis; antequàm sua tibi debita confiteatur, indulges atque remittis. Non improperas illi, dicens: Quo pacto transegisti tempus tuum? quomodo ætatem consumpsisti? Non perquiris quantitatem libelli, in quo descripta sunt peccata eius. Non reuocas in memoriam quantùm te per suam exacerbauerit negligentiam. Non exprobras quantùm tua spreuerit ipse beneficia: at humilitatem potiùs atque clamorem, & bonum affectum cordis eius prospiciens, clamas: Citò proferte stolam primam, & induite illum, & mactate vitulum saginatum. Ad requiem atque lætitiam eius conueniant Angeli, congaudeantque super inuentione filij perditi, ac conuersione antea errabundi hæredis. Et velut negotiatorem aliquem cum multis opibus ad propria remeantem, ita peccatorem ex tota anima ad te confugientem suscipit gratia tua. Cupit certè videre lacrymas, sititque pœnitentiam intueri, gratulans iis qui seriò pœnitentiæ studio se dedunt. *Luc. 15.*

2. In me igitur, Domine, immensa pietatis tuæ viscera ostende, & remitte mihi, vt ab impij corruptoris liberer nexibus, quippe qui vbi me vulnerauerit, illico & stans cominus, irridet me. Et sicut in mari turbato discipuli ad te confugerunt teque excitarunt, & per benedictam vocem oris tui, procella venti cessauit, & tempestas maris facta est tranquilla: ita quoque exaudi lacrymas meas, quoniam die noctuque suscitant te. Annos duodecim medici laborantes non potuerunt curare fluxum sanguinis, molestiam potiùs quàm sanitatem ægrotanti præbentes. At quod non potuerunt illi, tu præstitisti, & quæ illi confundebant, tu sanasti, remediaque absque vllo labore largitus es. Cùm enim mulier illa fidei plena se putaret latere; clam ad vestimenti tui fimbriam tangendam accessit. Non quidem sanctum tuum corpus attigit; sed sola vestis tuæ ora curationem illi *Matth. 8.*

præbuit & liberationẽ à dedecore multorum medicorũ. Libera, obſecro, & afflictam animã meam, ab improperiis tribulantis me inimici, piiſſime medice. Oſtende in mẽbris meis infinitam ſapientiam tuam; & vulnera animæ meæ ſana, & incontaminata cuſtodi, eiſque virtutum decorem iugiter infere. Prædicetur in me diuina gratia tua; quoniam ipſa me liberauit, ô Agne immaculate, qui pro ſalute totius mundi occiſus es, cælumque ac terram pacificaſti. Ne me, quæſo, ad te importunè accedentem, abieceris, neque exprobrans mihi dixeris in die illa terribili atque tremenda, quid mea cauſa paſſus ſis, quando nobis peccatoribus dices: Noſtis quid pro vobis ſim perpeſſus: Cùm enim inuiſibilis eſſem, vobis me videndum exhibui; Cùm immortalis eſſem, propter vos morte condemnatus ſum; Cùm nullum in me peccatum cadere poſſet, propter vos accuſatus & iudicatus ſum; Cùm omni crimine eſſem vacuus, propter vos alapis cæſus ſum: ita cùm crucifigerer, non iraſcebar; Cum irriderer, non maledixi. Ego Dominus veſter, in quem omnino nullum cadere poterat peccatum vel crimen, propter peccata veſtra ac ſcelera, iſta omnia ſuſtinui; vos autem qui rei eſtis, quid pro me perpeſſi eſtis? Et propterea, ad hæc nullus veſtrûm excuſationem habet.

3. Sed memineris, Domine, iſta te omnia ſuſtinuiſſe noſtrâ cauſâ propter infinitam pietatem tuam, bonitatemque ac iuſtitiam, & non propter vlla noſtra opera bona. Vt enim tunc pro nobis traditus es bonus, ſanctus, & omnis peccati exors, & nunc idem es, Domine. Neque enim mutabilis eſt ſumma pietas diuinitatis ac clementiæ tuæ, quam habes ſecundùm naturam. At nos & tunc impij atque improbi, & nunc peccatores & infirmi ſumus. Munus ergo, quod nobis per immenſam pietatem tuam donaſti, à nobis quæſumus, ne abſtuleris. Nam ſi tunc quidem propter noſtram iuſtitiam liberaſſes nos, nunc verò quia peccauimus, iccirco iraſcereris, & gratiam tuam à nobis auferres; meritò diceremus, tunc noſtrâ iuſtitiâ liberaſti nos; modò autem, quia peccauimus, receſſiſti à nobis. Verùm, vt iam dixi, & tunc impij fuimus, & modò peccatores ſumus. Donum ergo iſtud, quod nobis benignitate illa tua largitus es, in finem vſque firmetur in nobis.

4. Equidem

4. Equidē, Domine, cum afflictione & attritione animi mei iam etiam atque etiam clamo ad te, atque aduersus hostem meum te interpellare cogor. Respice, Domine, & esto mihi refugium, illosque prædones, qui singulis horis perterrefaciunt me, tua increpatione coërce; distrahunt enim me atque ad res inanes attollunt, & non compungor. Impediunt me, neque vt te implorem sinunt. Norunt enim, si cum gemitu ac lacrymis ad te clamauero, se non posse subsistere. Hei! quid agerem miser, cui cum adeo graui aduersario ad luctam prodeundum est? Sed me felicem, qui tuæ protectionis dexterâ conseruor atque defendor, à quo in certaminibus præmia parantur vincentibus. Basiliscus quidem bestia vtrinque nocens est, aspectu scilicet, & acerbitate morsus. Sed iste draco ex parte vtraque illo nequior est & perniciosior in lucta & impudentia. At virtus tua sancta, Domine, quæ deuorauit virgas in dracones mutatas, increpet & draconem istum, qui impudenter admodum mihi insidiatur cum summa improbitate pugnæ, qua tamen ingentem thesaurum operatur sustinentibus atque vincentibus: & vexatio quam eius afferunt comminationes, latentem continet felicitatem. Nam istius quidem seculi gaudium tristitia atque dolore plenum est: Quæ autem secundùm Deum tristitia est ac gemitus, gaudium ineffabile vitamque æternam conciliat. Semper infirmus fui, indesinenterque infirmor, Domine: sed indeficiens tua gratia assiduè visitat & sanat me. Horis quoque singulis neglexi ac negligo mercedem curationum eius, cùm omnem pretij æstimationem excedant remedia gratiæ tuæ, quæ tu gratis donas. Et quoniam lacrymis ipsa largiris, da & mihi, obsecro, per meas lacrymas curationem animæ meæ. Exod. 7. 2. Cor. 7.

5. Perspicuum nanque est omnibus, seculum hoc præsens caueæ, vbi cum bestiis certatur, esse persimile, vbi validus ille draco cum omnibus decertans, ab aliquibus quidem superatur & conculcatur, plerosque autem vincit & pessundat ipse; à quibusdam deijcitur & irridetur, nonnullos deijcit & subsannat ipse. Atque alij quidem ex colluctatione cum illo superantur, alij verò coronantur. Hi quidem per accerbitatem eius, æternæ vitæ dulcedinem consequun-

tur, alij autem dulcedine atque blanditiis ipsius emolliti ac deliniti, amaritudinem æternorum suppliciorum incurrunt: Alij summa rerum omnium paupertate ipsum facilè prosternunt & vincunt: Alios verò terrenarum rerum cupiditate deuinctos, ipse prosternit ac superat. His, dum ex animo Deum concupiscunt, leuis ac nulla est illius pugna; at mundo affixis, eadem grauis est & intolerabilis.

6. Beati illi, qui Deum ex toto corde diligunt, & per dilectionem eius contemnunt vniuersa. Beati item, qui die noctuque peccata sua lacrymis abluunt, vt à ventura ira liberentur. Beati, qui sponte sua se hîc humiliant; quoniam illic exaltabuntur in patria cælesti. Beati, qui hîc continentes fuerint, quoniam ibi deliciæ paradisi eos manent. Beati, qui hîc sua corpora sponte in vigiliis & exercitationibus virtutis afflixerint, quoniam illic paradisi exultatio iis parata est. Beati, qui sponte facti sunt templa Spiritus sancti; quoniam illi ad dexteram statuentur. Beati, qui charitatem Dei corde & animo possederint; quoniam ipsi amici Christi vocabuntur. Beati, qui seipsos mundo & concupiscentiis eius crucifixerunt; quoniam die ac nocte meditatio eorum in Deum defixa est. Beati, qui verè lumbos suos præcinxerint, lampadesque suas præparauerint, expectantes Dominum suum, quando reuertetur à nuptiis. Beatus, qui mentis oculis speculari potuerit futura cælestis gaudij bona, & contrà, suppliciorum æternorum gehennæ mala; omnique studio ad illa consequenda, & hæc euitanda contenderit. Beatus, cui ob oculos assiduè extrema illa hora horroris atque formidinis plena versatur, studetque placere Deo dum tempus adhuc suppetit. Beatus, qui tanquam omnis perturbationis & immoderatæ affectionis expers, vitam Angelicam in hoc mundo duxerit; vt cum Angelis in die illa, æterno cælestis vitæ gaudio perfrui possit.

Luc. 12. 35.

7. Conemur ergo, Fratres, superna solùm contemplari, superna sapere, superna cogitare, de supernis disserere, superna animo voluere, superna meditari; superna sentire & intelligere, superna loqui, superna perficere, superna pertractare: in omnibus & per omnia conuersationem nostram in supernis habere, supernisque assuescere. Caueamusque ad inferiora obtutus conuertere, vbi voluptates

blandæ ac noxiæ, concupiſcentiæque inanis atque mortiferi ſeculi huius prauæ dominantur. At præclarum eſt oculis cordis ſemper videre atque proſpicere, ne quid noxij vnquam in pupillam oculi incidat; mentiſque aciem cogitatio aliqua improba, aut quid aliud indignum ac Domino Deo diſplicens perturbet, obtenebretque. Sed audi, quæſo, qui legis (de meipſo autem loquor) & quid perpetuò cogitandum ſit nobis, accipe: Habemus Angelos quos iugiter cogitemus, habemus Archangelos, habemus Poteſtates atque Virtutes, habemus Dominationum gloriam, habemus Cherubim & Seraphim, habemus nos ipſos: habemus Deum ac Dominum vniuerſorum, bonumque ac ſanctum nomen eius: habemus Prophetas, habemus Apoſtolos, habemus ſancta Chriſti Euangelia, diuinoſque ſermones eius: habemus Martyres, habemus Sanctos omnes, habemus Confeſſores, habemus ſanctos Patres noſtros & Patriarchas, habemus Paſtores, habemus Sacerdotes, habemus denique cælos, & omnia quę in eis ſunt. Hæc meditare ſemper, in iſtis mentem ac cognitionem tuam omnem jugiter defige; Eriſque filius Domini ac Dei altiſſimi, gratiâ Domini ac Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti; Cui ſit gloria & imperium, nunc & ſemper, & in ſecula ſeculorum. Amen.

VIII. DE TIMORE ANIMI.

1. EGo Ephræm peccator, ignauus ac piger in certamine ſpiritali, in quo aſſiduè ob negligentiam meam animique torporem vincor, vobis, ſtrenui pugiles Deique amantiſſimi Fratres, ingentem animi mei timorem atque tremorem, qui quodam die me miſerum atque diſtractum, tardumque ac deſidem inuaſit, recenſere volo. Solus ſedebam in loco quodam quieto atque ſublimi, & inanes huius vitę curas, tumultus ac perturbationes mente reuoluebam. Et illacrymans dicebam: quomodo vita hæc noſtra velut vmbra fugit, & inſtar velociſſimi curſoris pertranſit, & tanquam flos matutinus marceſcit. Rurſuſque cum dolore ac gemitu; quomodo, inquam, ſeculum hoc prætereat,

Iob 8. 14. Pſal. 101. 143.

dum interim ignauiâ, rebusque ac cogitationibus inutilibus distrahimur, nescimus. Hæc dum mecum expendo, repentè oculos in cælum sustuli, & penè à sensibus alienatus, magno cum timore perculsus, oculis cordis Dominum meũ summa in gloria sedentem prospexi, & sic animam meam compellantem audiui: Quamobrem, ô anima, cælestem tuum thalamum lumine gloriæ plenum contemnis? Cur, ô anima sponsa mea, me immaculatum & immortalem sponsum tuum odisti? Cur, ô anima, spernis illa bona, quæ ego in lumine vitæ præparaui tibi? Cur, ô anima, te à me per res & cogitationes indecentes atque inutiles alienasti? Cur omni cum studio ac gaudio aduentum meum non præstolaris? Cur, ô anima, manibus tuis lampadem ardentem non tenes, expectans dum vocem illam audias: Ecce sponsus venit, exite obuiam ei cum lætitia? Cur non festinas tibi vestem decoram dignamque ad nuptias parare? Cur cum gaudio sanctum illum cælestem thalamum non ingrederis? Cur, ô anima, me qui bonus sum, & te à morte in vitam asserui, odisti? Ego, anima, tui causâ mortem oppetij, vt te sponsam mihi conciliarem. Ego, anima, regnum tibi hæreditarium, quod omnibus bonis abundat, acquisiui. Ego, anima, homo propter te factus sum, vt vitam tuam à corruptione liberarem. Ego, anima, salutem tuam cunctis operibus meis semper prætuli. Ego, anima, cælestem tibi thalamum præparaui, Angelisque mandaui, vt in eo coram te ministrarent; vt cum gaudio illuc ingrediaris. Tu verò, ô anima, me cælestem tuum sponsum, & ineffabilia quæ tibi paraui bona, spreuisti. Sed quem quæso præferre mihi potuisti: qui res omnes creatas meâ indulgentiâ conseruo? Quis pater vitam donat vt ego; quem, tu anima, reliquisti, & inimicum odioque dignissimum concupiuisti?

Matth. 25.

2. His ego, Fratres charissimi, in illa hora coram Domino constitutus, vehementer contremui & expaui; præsertim dum formidabilia illa Domini verba, maximamque animi mei confusionem atque turbationem animaduerterem. Vnde defecit præ timore atque confusione anima mea, cogitabamque vbi me absconderem; quòd tantam ignominiam ferre nequirem, dicebamque apud me: Ve-

nite montes, & me peccatorem ac impium operite. Et demisso capite confusus, alta voce meipsum deflere lamentabiliter cœpi, dicens: Cur ego, inquiens, ex vtero matris prodij, vt Dominum meum sanctum& bonum atque misericordem exacerbarem? Cur conceptionem in vtero matris & corporis incrementum, donaque cælestia, ac sancta gratiæ tuæ remedia, quæ dedisti, Domine, contempsi? Flens tamen procidi, & cum planctu ac dolore cordis mei. illacrymans rogaui & exclamaui: Exaudi, Domine, fletum meum, & suscipe verba deprecationis meæ, quæ ego peccator timore perterritus, coram te loquor, clementissime, mitissime, & misericordissime Domine. Ne feceris mihi, obsecro, secundùm cuncta opera mea, neque memineris iniquitatum mearum, quibus ego gratiam tuam, benignissime Domine, irritaui. Tantùm mihi peccatori, hominum amator optime, temporis concede, vt pœnitentiæ spatium habeam. Gratia tua, quæ delicta iuuentutis meæ tulit, & senectutis nunc errata perferat. Noui ego iusiurandum tuum, clementissime Domine, quod per temetipsum iurasti, dicens: Viuo ego, dicit Dominus, quia nolo mortem peccatoris & impij; sed magis vt conuertatur ab omnibus iniquitatibus suis, & viuat. Iurasti, hominum amator optime, pro tuis miserationibus, te mortem peccatoris nolle; sed potiùs vt conuerteretur & viueret. Miserere igitur mei peccatoris, qui adiuro te per misericordiæ tuæ viscera, vt mihi propitius sis, atque ignoscas. Miserere mei, Domine, & ne adiurationis meæ te libertas offendat. Tu qui corda scrutaris & renes hominum, nostrasque cogitationes perspicis, nosti me acerbissimo animi dolore coactum, ista ausum in conspectu tuo eloqui. Respice, ô Christe Saluator, fontes lacrymarum mearum, contritionesque ac gemitus indignæ meæ animæ. Veniat præceptorum tuorum iussio, & me protegat, antequam formidabili iussu tuo imparatus atque confusus deprehendar. Concedat mihi gratia tua exiguum tempus veræ pœnitentiæ. Nequit, clementissime Domine, gratia tua peccatorem despicere lacrymantem. Ignoscit omni animæ, quæ supplex ad te recurrit, & peccatorum quæ patrauit, veniam implorat. Exaudiuit sanctus, & benignus Dominus vocem meam, & ploratum lacrymarum mearum, & miser-

Ezech. 18.

tus est mei. Et nunc me respice, vt longanimis & misericors Dominus, vt ego quoque fructum pœnitentiæ referam. Quamobrem supplico, Domine, vt veræ pœnitentiæ spatium mihi largiaris. Suggerit mihi quotidie viam salutis, & nunquam non me ad vitam trahit Saluator meus, vt saluus fiam.

3. Quoties in mentem mihi venit illius diei ac horæ, in qua me repente timor hic inuasit, totus horreo, lacrymor ac ingemisco. Iterum mox omnium simul obliuiscor, & precum, & lacrymarum, & timoris, & spatij pœnitentiæ mihi largitate diuinæ gratiæ concessi. Sed vnde mihi ista duritia, & negligentia? vnde tanta obliuio? vnde ita subitò fio impudens & timoris expers, elatus & iracundus, adeo vt planè nec timor Dei, nec iudicium futurum mihi versetur ob oculos? Nunquid iniustus est Deus? Nunquid dissimulat, aut non intuetur opera mea? absit. Omnes vos rogo obtestorque, amici Dei & fratres mei charissimi, vt pro me homine peccatore & minimo, apud Deum misericordem, & benignissimum intercedere velitis. Quæ mihi acciderunt, vel ideo patefeci vobis, vt per vos misericordiam à Deo obtineam. Neque dubito, quin si volueritis, mihi peccatori vestris apud Deum orationibus & supplicationibus succurrere possitis. Noui multorum deprecationes apud Deum, etiam Apostolos è carcere & vinculis, & morte liberare valuisse. Quantò magis vos me peccatorem & impium à morte liberabitis? Succurrite ergo qui timetis Dominum, preces vestras pro me peccatore fundite, vt diuina gratia in anima mea resplendeat, mentemque tenebris circunfusam illuminet, promptusque ac dignus efficiar precibus vestris mediantibus, qui pœnitentiam agam, & veniam merear. Et adueniente diuinâ gratiâ, dulcescat omnis amaritudo mea.

4. Gratiæ enim præsentia, simul cum cordis compunctione, animi dulcedinem & tranquillitatem affert. Exhilarant vndæ diuinæ gratiæ iubarque sancti Spiritus nostra pectora, faciuntque vt anima repente omnium rerum terrenarum, cupiditatumque carnalium ac noxiarum obliuiscatur. Fouent igitur vndæ diuinę gratiæ intellectum simul & animam. Similisque est gratia Dei in anima nostra horto

regio pulchris arboribus & fructibus bonis pleno, qui tum sapore, tum odore, tum iucunditate, & pulchritudine sua, mirificam cunctis sensibus delectationem ac recreationem afferunt. Ita & diuinę gratiæ fructus ac medicamenta nobis splendorem, dulcedinem, lætitiamque præbent. O beata illa anima, quæ operibus diuinæ gratiæ resplendet; illustratur enim eius splendore, afficitur dulcedine, contemplationisque ac suauissimi illius odoris gaudio perfunditur. Iterum dico: O beata illa anima, quæ cunctis diuinæ gratię muneribus ornata est. Nihil anima illa intuetur in terra, sed tota defixa hęret in Deo: Cùm neque sponsi suauitas & gratia, illam aliorsum se vertere permittat.

5. Ecce rursus ad fores Domini mei procido, supplicans, obsecrans atque adorans, & continuè dicens: Ignosce mihi scelera atque delicta mea, clementissime Domine. Expedit enim supplici seruo, postea quam peccauit, non effugere manus Domini sui, sed omni potius cum submissione & humilitate cordis ab eo veniam expectare. Nam sic etiam homines delinquentibus seruis suis offensas ignoscere consueuerunt. Quòd si homines mortales, & improbi, errata conseruis ignoscunt, quantò magis Dominus noster sanctus & bonus, vniuersorum conditor, omniumque creator Deus, cuius misericordia, & mansuetudo, ac pietas, atque clementia est infinita, iniquitates atque delicta cunctis peccatoribus remittet, qui supplices ad eum assiduè confugiunt? Thesaurus siquidem misericordiæ eius, saltem modicam animi nostri resipiscentis atque dolentis de peccatis, requirit promptitudinem: & mox suas profundit diuitias, in requirentes illum cum contritione: Nam similis videtur thesaurus ille fonti vberrimo, qui aquam haurientibus abundè prębet. Vnde facile est cuius, explicare, quo pacto fons ille, diuinæ misericordiæ fonti comparetur. Qemadmodum enim fons neminem ab aqua sua arcet; ita gratię thesaurus, nullum prohibet hominem, cur minùs particeps illius reddatur. Modò igitur voluntas accipiendæ gratię adfuerit, illico totus thesaurus gratiæ patebit. Haurite ex hoc fonte, Charissimi, cælestium donorum riuos atque fluenta, dum licet. Tempus enim veniet & hora, quando ex eo bibere ac sitim extinguere, planè nemini licebit. Quæso obtestorque

vos, hæredes Dei & Christi Fratres, vt mei memineritis, assiduéque pro me Deum ac Saluatorem exoraueritis: vt per Christum, ab hoste maligno, qui me singulis horis oppugnat, liberer. Sanctissimæ Trinitati sit gloria in secula seculorum. Amen.

IX.

REPREHENSIO SVI IPSIVS ATQVE *Confessio.*

I. FRatres, compatimini mihi, qui commiserationis habetis viscera: non enim otiosè diuina dixit scriptura:
Prou. 18. Frater qui adiuuatur à fratre, quasi alta atque munita ciuitas. Nam fundati regni instar, fortis est ac potens. Alibique
Iacob. 5. rursus: Confitemini alterutrum peccata vestra, & orate pro inuicem, vt sanemini. Accipite ergo cohortationem, electi Dei, ab eo qui decreuit atque promisit quidem placere Deo, & mentitus est factori suo, vt supplicationibus vestris liberer à peccatis, quæ me complectuntur ac detinent, sanitatique restitutus exurgam è lecto tabifici peccati. Quoniam ab infantia factus sum vas inutile atque abiectum. Et nunc de iudicio audiens, nihili facio, tanquam offensis ac culpis omnibus superior, aliosque mea admonitione ab inutilibus deterrens, hæc ipsa duplo plura à me peraguntur. Hei mihi, in quali damnationis statu reperior. Hei mihi, in quo dedecore iaceo. Hei mihi, quòd in me non est, id quod latet, vt id quod apparet; vnde nisi velociter commiserationes in me diuinæ refulserint, nulla mihi ex operibus spes salutis ostenditur. Dum enim de pudicitia dissero, de lasciuia cogito: dum de puritate cordis verba facio, turpium affectionum meditatio in me dies noctesquè dominatur. Quam igitur excusationem habebo? Hei mihi, quæ qualisque mihi discussio imminet? Reuera specie tantùm pietatis amictus sum, & non potentiâ atque virtute. Quo igitur ore, quave audacia accedam ad Dominum Deum meum, qui abscondita nouit cordis mei? Tantis malis obnoxius cùm sim, pertimesco in oratione constitutus, ne ignis

ignis de cælo descendat ac deuoret me. Si enim eos, qui offerebant coram Domino ignem alienum in deserto, egressus ignis à Domino, consumpsit: quid ego expectabo, tanto delictorum pondere indutus atque circundatus? Quid ergo; desperabo ne propriam salutem? Absit. Ea quippe aduersarij est solicitudo ac studium, vt cùm aliquem ad desperationem deduxerit, mox eum deiiciat substernatque. Ego verò non despero de meipso, sed Dei confido miserationibus, vestrisque pro me deprecationibus. Ne ergo desistatis ob oratione apud hominum amatorem Deum: vt à seruitute ignominiosarum passionum liberetur cor meum. Inflammatum est cor meum, immutata est pia cogitatio mea, obscurata mens mea: velut canis ad proprium reuertor vomitum, & non est pœnitentia mea pura, non sunt mihi in oratione lacrymæ. Dumque suspiro, sicco faciem meam verecundiæ rubore suffusam, pulso pectus meum domicilium passionum. Gloria tibi, qui sustines: Gloria tibi longanimis: Gloria tibi clementissime: Gloria tibi benignissime: Gloria tibi optime: Gloria tibi, qui solus es sapiens: Gloria tibi, qui animarum ac corporum benefactor es: Gloria tibi, qui solem oriri facis super malos & bonos, pluisque super iustos atque iniustos: Gloria tibi, qui cunctas nutris gentes, omnemque naturam humanam, tanquam hominem vnum: Gloria tibi, qui volucres cæli pascis, & feras atque serpentes ac aquatilia, velut passerculum vilem. Omnia enim in te sperant, vt des escam illorum in tempore opportuno. Magna quippe tua est potestas, & miserationes tuæ super omnia opera tua, Domine. Ideo precor, Domine, ne me abiicias cum iis, qui tibi dicunt: Domine, Domine; & voluntatem tuam non faciunt; precibus & intercessione omnium, qui in conspectu tuo gratos se atque acceptos reddiderunt. Tu enim nosti latentes in me passiones: Tu vulnera animæ meæ explorata habes. Sana me, Domine, & sanabor. Socios vos mihi præbete, fratres, in orationibus: Miserationes à Dei bonitate deposcite: Animam à peccatis exacerbatam, dulcescere facite: Ex vera vite, vos qui palmites eius estis, tradite sitienti de fonte vitæ Qui ipsius ministri digni habiti estis, me ad diuina eius obsequia præstanda corroborate: illuminate cor meum, qui filij lucis euasistis: Me aberrantem, in

Leuit. 10.

Matth. 5.

Psal. 144.

Matth. 7.

Ierem. 7.

viam vitæ deducite, qui in ea persistitis: Me intra regalem portam introducite, sicut dominus proprium seruum, qui hęredes regni euasistis, quoniam comprimitur cor meum. Præueniant me commiserationes Dei, vestra deprecatione; antequam pertrahar vnà cum operantibus iniquitatem. Ibi quæ in tenebris, quæque in aperto gesta sunt, reuelabuntur.

2. Quod me tandem dedecus & rubor occupabit; quando me condemnatum viderint, qui nunc me irreprehensibilem dictitant? Spiritali relicto opere, passionibus obediui: Doceri nolo, & docere alios volo: Subesse recuso, & subiugare ceteros cupio: Laboribus grauari renuo, & aliis imponere eos desidero: Operari nolo, & exactorem ac monitorem operis agere volo: Honorare alios nolo, & honorari gaudeo: Improperia ab aliis ferre non possum, & tamen improperare ac maledicere gestio: Contemni nolo, & alios pro nihilo habere ac spernere volo: Aliorum superbiam ferre non placet, & tamen superbire in alios delectat: Redargui detrecto, & reprehendere amo: Misereri aliorum nolo, & tamen cõmiserationes aliunde requiro: Increpari non volo, & increpare ac obiurgare alios volo: Cõdemnari recuso, & damnare alios studeo: Iniuriam mihi fieri nolo, & iniuriâ alios afficere volo. Obtrectari mihi non fero, & aliis obloqui cupio: audire alios non lubet, & tamen audiri opto: celebrare alios nolo, & celebrari ac prædicari volo: antecellere mihi alios non fero, & superare contendo: In admonendo sapiens, sed non in agendo: Quæ facere oporteret, dico; & quæ nec dicere fas esset, facio.

3. Quis super me non ploret? Deplangite me sancti ac iusti; vt qui in iniquitatibus conceptus sum: Deflete me, qui lucem diligitis, & tenebras odistis: Lugete me, cui tenebrarum opera placent, & non lucis: Plangite me reprobum, qui probi estis, clementes arbitri eum qui misericordiam consecutus est, & adhuc iudicem irritat: Plangite me, qui extra omnem reprehensionem estis, iniquitatibus demersum: Plangite me, qui bonum diligitis, & malũ odio persequimini; mala amplectentem, & bona auersantem: Plangite me, qui vitam religiosam colitis, habitu solùm vitam relinquentem: Plangite me, qui Deo grati & accepti estis, studio hominibus complacendi deditum; qui perfectam possidetis

charitatem, eum qui verbis quidem diligit, operibus autem proximum odio habet: Plangite me, qui satagitis rerum vestrarum, eum qui de rebus alienis curiosè laborat. Plangite me patientiæ expertem atque infructuosum, vos qui patientiâ instructi fructificatis Deo. Plangite me rudem atque inutilem, qui disciplinam ac doctrinam concupiscitis. Plangite me vt indignum, qui altitudinem cælorum respiciam, vos qui cum fiducia ad Deum acceditis. Plangite me, qui Moysis patientiam habetis, hanc sponte deperdentem. Plangite me, qui Ioseph pudicitiam possidetis, eiusce proditorem. Plangite me, qui Danielis temperantiam diligitis, eâ ipsâ voluntariè priuatum. Plangite me, qui patientiâ Iob ornati estis, ab hac alienum redditum. Plangite me, qui voluntariam Apostolorum tenetis paupertatem, ab ea longè distantem. Lugete me duplicis animi hominem, ignauum ac timidum, improbumque; vos qui fideles ac stabiles in Deum corde estis. Lugete me risu gaudentem, & luctum abominantem; qui planctum diligitis, & risum remouetis. Lugete me, qui templum Dei immaculatum conseruatis, illud contaminantem ac inquinantem. Plangite me, qui separationis ac ineuitabilis viæ recordamini, immemorem atque imparatum ad idem iter. Deplangite me, qui in mente iudicium quod est futurum post mortem, tenetis; confitentem meminisse, & agentem contraria. Deplangite me, inquam, hæredes regni cælestis, hæredem gehennæ ignis. Hei mihi, quòd peccatum non reliquit in me incolume vllum membrum, aut sensum quem non deprauarit: neque id est mihi curæ. Iam finis pro foribus assistit, & de eo non cogito, fratres.

4. Ecce reuelaui vobis vulnera animæ meæ, nolite ergo aspernari me ægrotum; sed medicum pro infirmo deprecemini: pastorem pro oue, Regem pro captiuo, vitam pro morte; vt salutem in Christo Iesu Domino nostro consequar, de peccatis me detinentibus; emittatque gratiam suam. ac animæ lubricitatem confirmet; paratus enim sum ad resistendũ improbis passionibus; & dum cum iis confligo, dolosa draconis malignitas contentionẽ firmitatẽque animæ, voluptatis illecebris dissoluit, abripiorque ab iis captiuus.

Rursus studeo eripere illũ qui cõburitur, & ignis odor adhuc me iuueniliter & inconsideratè agentem, ad ignem attrahit. Rursus conuerto animum ad saluandum eum, qui demergitur; & præ inexperientia cum ipso demergor. Medicus passionum dum cupio fieri, ipsemet ab iis occupor. Loco medicinæ, ægrotantem obiurgo, ipseque cæcus cæcis ducatum præstare conor: vnde multis indigeo orationibus, vt proprias mensuras cognoscam, Christique gratia obumbret mihi, ac obscuratum cor meum illuminet, & pro ignorantia diuinam cognitionem habitare in me faciat: quoniam non erit impossibile apud Deum omne verbum. Ipse inaccessum mare, peruium reddidit populo suo. Ipse Manna pluit iis, & ex mari coturnices, sicut arenam maris. Ipse ex petra durissima aquam sitientibus præbuit. Ipse solus eum qui in latrones incidit, sua benignitate seruauit. Misericordiâ quoque in me moueatur eius bonitas, vt qui in peccata prolapsus sum, ligatusque tanquam vinculo à malitia. Non est mihi loquendi libertas apud Scrutatorem cordis ac renum. Nemo reperitur, qui sanare animæ meæ possit dolorem, nisi ipse qui nouit profunda cordis. Quoties in meipso terminos constitui, murosque reædificaui inter me & iniquitatem peccati, & inter hostes qui ex aduerso congrediuntur ad bellum? Mens suos præteriuit terminos, murosque euertit; eò quòd termini non essent muniti timore fortioris & potentioris, murique non fundati in syncera ac vera pœnitentia. Vnde & iam pulso, vt aperiatur mihi: persisto in oratione, vt postulatis potiar, ac velut impudens misericordiam à te deposco, Domine. Tu bona præbes, Saluator, ego mala retribuo. Tuam in me peruersum longanimitatem exhibe, non de verbis tantummodò otiosis veniam rogo, sed etiam de actionibus impiis ignosci mihi à tua bonitate deprecor. Libera me ab omni opere malo, Domine, priusquàm me finis præoccupet; vt coram te gratiam in hora mortis inueniam: Nam in inferno quis confitebitur tibi? Salua animam meam de futuro timore, Domine, commaculatamque meam vestem, propter miserationes ac bonitatem tuam dealba: vt & ego licet indignus prælucens, dignus efficiar regno tuo cælesti: gandioque illo incomparabili donatus, dicam: Gloria ei qui afflictam animã ex ore liberauit leonis, eamque

Luc. 1. *Exod. 16.* *Num. 11.* *Luc. 10.*

in paradiso deliciarum reposuit; Quoniam tibi purissimo ac sanctissimo Deo conuenit gloria in cuncta seculorum secula. Amen.

X. *De non scandalizando proximo.*

1. NOn decet eos qui ad pietatis studium accedunt, & manum ad aratrum ponunt, retro conuerti, eorundemque studium Deo complacendi impedire; sed ad perfectionem potiùs sunt dirigendi, cùm de talibus dictum reperiatur: Quoniam qui vos tetigerit, tanquam qui tangit pupillam oculi eius. Qui igitur noluerit violare præceptum; vndique se muniat, ne alteri scandalum præbeat, maximè verò, qui ad Dominum Deum accessit, & mundi laqueos effugit; vt non connumeretur & ipse illis, quos increpat Propheta, dicens: Væ qui potum dat amico suo, mittens fel suum & inebrians, vt aspiciat nuditatem eius. Et: Væ, qui lætantur cum malè fecerint, & exultant in rebus pessimis: quorum viæ peruersæ sunt, & infames gressus eorum, qui relinquunt iter rectum, & ambulant per vias tenebrosas. Quoniam his diuinam aduersùm se iram prouocant, sicut & ex Euangelio patet, vbi ait Dominus: Expedit homini magis, vt mola asinaria suspendatur in collo eius, & demergatur in profundum maris, quàm vt scandalizet vnum de pusillis istis, qui in me credunt. Damnum enim quod hinc oritur, explicari non potest. Describamus igitur rem ipsam pro viribus, vt hoc vel exiguo exemplo res exprimatur: cognitoque tanto huius detrimento, metu nos cohibeamus, ne proximo vllum offendiculum siue scandalum ponamus. Filius quidam fuit vnicus parentibus suis, quem ipsi vehementer diligebant, quoniam omnem suam post Deum spem, in illo repositam habebant, per eum sperantes, se optimam atque decentem vitæ spem vltimam habituros, generisque successionem atque restaurationem per ipsius procreationem fore. Verùm adolescens, repente cunctis rebus fugacibus ac momentaneis abiectis, eremum petit, & fit monachus, dolorem intolerabilem suis propinquis & amicis relinquens. Flet pater, plangit mater, ita subitò expectatione sua frustrati; simul æstimantes im-

Luc. 9. *Zach. 2.* *Prouerb. 2.* *Habac. 2.* *Prou. 2.* *Matth. 18.*

possibile, eum deinceps fore, sicut fuerat ante secessum. Neque enim fieri poterat, vt ampliùs domui paternæ præesset, vel operam liberis daret; cùm hominem quodammodo exuisset. In hoc igitur loco sancto versabatur indutus, & adhuc viuus, nihil eorum dissimilis, qui in sepulchro sunt conditi, quod attinet ad humana negotia: quare flet pater, lamentatur mater, proprij filij obsequium requirentes. Sponsa post arrhabonem euertitur, ac spoliatur; Si opificium didicerat, abijcit; Si mercaturam exercebat, relinquit; Si in album erat relatus militum, à militia recedit; Si magistratum gerebat, contemnit: & penè domus euersio, ex hoc illius nouo vitæ instituto consequitur. Omnia enim quæ videntur, & affectionem rerum sensibilium mouere possunt, capillorum instar abscindens, nudus pietatis ac religionis septa ingredi maluerat, vt Christum Dominum gloriæ sibi lucrifaceret. Nunquid igitur hic scandalo aut subuersione dignus erat? absit.

2. Quis ergo eò malitię euasit, vt proditoris atque piratæ officium, huic optimæ negotiationi sibi præferendum censeat? Aut quis ad eam audaciam, tanquam præstantioris rei potiundæ causâ deuenit, vt bene rectéque currentem, in sua alacritate ac bono proposito intercipiat atque impediat, quominùs sequestratus cunctis terrenis, ad cælestia peruenire possit? Nam si post renuntiationem abdicationemque vitæ, quis in virtutis stadio claudicare inceperit, & sensim à recta via resilire, oculosque circumuertere retrorsum; hic & in vita præsenti, erit exemplo: & post suum è viuis excessum, regno cælorum priuatus, indignum seipsum Sanctorum choro reddet: quin & parentibus ipsis ignauia huius in confusionem futura est, amici dolore concident, & inimici gaudebunt super illius desidia atque ruina. Propinqui & affines mortem ei imprecabuntur, quòd terrenis exutus, cælestia non apprehenderit; & sub prætextu pietatis, diaboli iugum subierit: legitimis enim nuptiis spretis, in scortationibus atque impudicitiis volutatur, & in crapula atque ebrietate totos dies transigit. Deplorant parentes damna pariter animæ illius. Hic autem qui corde seductus erat, & vias suas corruperat, horum nihil sibi vendicat; verùm abiecta pietate, impudentiam indutus est, & turpi-

ter ac præter decorem agere non erubuit. Neque enim homines veretur, neque Dei indignationem animo expendit; & iccirco neque parentibus debitum atque conuenientem honorem attribuit, neque spiritali se opere dignum exhibet. Vnde deinceps nascuntur maledicta aduersus promissa, & in pietatem atque religionem blasphemiæ, quod quidem horrendum est & dicere. Et quemadmodum impius cùm in profundum malorum venerit, contemnit, ita & hic in tantam temeritatem impingens, nequaquam est territus, sed instar illius qui vendidit vniuersam suam substantiam, vendensque suam stolam magni pretij, denique verò furore incitatus, hanc impleuit assumentis panni rudis, ac sordidi; qua si vtatur, non ampliùs in laudem & honorem, sed in subsannationem & improperium vtetur. Quis enim non irrideat, aspiciens eum, qui heri in monte seipsum ad ministerium fratrum in vnum habitantium præcinxerat, ad imitationem Domini nostri Iesu Christi, hodie famulorum comitatu stipatum, & ab ancillis eius lauari pedes, eosdemque in molli lecto reponi; & ad fluxum atque remissum affectionibusque plenum vitæ genus, iterum propensum illum intueri? Aut quis eum ludibrio non habeat, qui heri in cella conclusus erat, & multorum conuersationem vitabat; hodie autem cum inhonestis mulierculis viuentem, & in tabernis ebrietati studentem? Aut quis eum non reprehendat, qui die hesterno sua sponte, quæcunque temporalia siue mundana abiecit inopiam amplectens; hodierno autem assidentem in iudiciis: Et quæ iam damnarat, studiosè rursus ad se reuocantem, & suam mentem à cælestibus ad terrestria traducentem, iudicesque mancipiorum instar, sequi gestientem: Et loco deprecationis atque meditationis eloquiorum Dei, cum causidicis sermocinantem: Et pro simplicitate atque innocentia, versutiam morum atque sermonum assumentem?

Prouer. 18.

Matth. 9.

3. Vtinam autem ex iis quæ videmus, tribunalibus, mente comprehendamus etiam iudicium futurum, fugiamusque vitæ huius ærumnas, ac nostrûm viuendi modum cum pietate commutemus. Tunc, enim, tunc inquam, gaudium erit inter Angelos, & lætitia bonis, propinquisque reconciliatio. Luctus enim eorum qui iniquo animo tulerunt eius se-

Luc. 15.

cessum, conuertetur in lætitiam, propter optimam iam vitæ filij rationem initam. Beati enim putantur ac prædicantur ab amicis, iisque maximè qui casus eorum qui reuertuntur in vita, conspiciunt, & tanquam munera Domino Deo offerentes beatificantur. Gloriatur genus de strenuis factis egregij athletæ, & alacres gestientesque percontantur quoscunque obuios. Virtus autem abscondi nequit; audientque optimam super eo inualescentem famam, ac in his glorificabunt Dominum, seque amicos ac consanguineos Creatoris esse asserent: Qui in dignitate sunt constituti, hunc ab auctoritate ac dignitate commendabunt: Milites eum à rebus militiæ gestis, demirabuntur: Eiusdem artificij homines, hunc in simili secum arte exercitatum laudabunt. Ita cunctis bene beatéque agentes virtus amabiles celebresque efficit in Domino: Ideo in gloria cælestique regno coronabuntur.

XI. AD EVERSIONEM SVPERBIÆ.

1. VAna est omnis exercitatio, omnis temperantia, omnis obedientia, omnis voluntaria paupertas, omnisque disciplina multiiuga, humilitate destituta. Nam quemadmodum principium & finis bonorum est humilitas; ita malorum initium, finisque existit superbia. Versutus autem ac callidus, multiformisque est hic immundus spiritus; vnde etiam in cunctos dominari nititur, singulisque per quas transire contigerit vias, in iis laqueos constituit: Sapienti per sapientiam, forti per fortitudinem, diuiti per diuitias, formoso per pulchritudinem: eloquenti per loquelam, sonoro atque vocali per vocis præstantiam; bono opifici, per artis excellentiam; agili per agilitatem. Similiter autem & spiritales tentare non cessat: eum qui renuntiauit seculo, per abrenuntiationem; temperantem ac continentem, per temperantiam ac continentiam; in quiete ac silentio viuentem, per quietem & solitudinem; paupertatem colentem, per paupertatem; discendi studiosum, per addiscendi facilitatem; apprehensu facilem, per apprehensionis facilitatem, Religiosum per religionem, & eruditum per eruditionem: quæ autem reuera

uera cognitio est atque scientia, humilitati coniuncta reperitur. Sic ergo in cunctis sua studet seminare zizania. Ideo Dominus noster sciens passionis huius difficultatem, quòd vbi radices egerit, ibi hominem illum cum suo exercitio inutilem planè reddat; suppeditauit nobis aduersùs ipsum pro trophæo atque vexillo humilitatem, dicens: Quando omnia feceritis quæ præcepta sunt vobis, dicite: serui inutiles sumus. Quid ergo nobis ipsis leuitatem atque dementiam ascifcimus, cùm dicat Apostolus: Si quis existimat se aliquid esse cùm nihil sit, ipse se seducit: Opus ergo suum probet vnusquisque, & sic in semetipso tantùm gloriam habebit, & non in altero. Cur igitur nosipsos decipimus, in alterutrum elati, sicut qui in mundo sunt celebres, eosque qui sunt modestiores aspernamur? Inuenimus quippe docentem Dominum, quòd quæ hominibus excelsa sunt, abominabilia reperiantur coram Deo. *Luc. 17.* *Galat. 6.*

2. At vt continentes ac moderati, aduersùs infirmiores extollimur? Rursus ab Apostolo corripimur dicente: Non enim qui seipsum commendat, ille probatus est; sed quem Deus commendat. Quòd si vt plus aliis laborantes, superbimus aduersùs eos qui vitam quietam ducunt: at Dominũ reperimus Mariam commendantem, quòd optimam partem elegerit. At verò tanquam animi tranquillitatem colentes, aduersùs eos extollimur, qui ministerio distrahuntur? Iterum Dominum docentem inuenimus, atque dicentem: Non veni ministrari, sed ministrare; & ponere animam meã redemptionem pro multis: quare res est omnino repudianda superbia. At quòd in deserto loco & puluerulento sedemus, magnificè de nobisipsi sentimus? Nihil sanè opus loci nobis proderit, non operantibus in humilitate: Apostolo dicente atque hortante: Non contemplemur quæ videntur, sed quæ non videntur. Quæ enim videntur, temporalia sunt, quæ autem non videntur, æterna. At vt in lacu, aut spelunca habitantes inflamur? signa sunt ista mortificationis, & rerum terrenarum contemptionis, atque incuriæ. Quod ergo tibi ipse delegisti ad rectiùs excolendam virtutem, ne tibi sit in lapsum superbiæ: similisque reddaris imperito fabro ferrario, qui suum non nouit opus, & pro gleba ferri, lignum adurere tentat; necessarium igitur fuerit, *2. Cor. 10.* *Luc. 10.* *Matth. 20.* *2. Cor. 4.*

fortiter humilitatẽ apprehendere. At opulentus es, & æquitatis atque iustitiæ moderationem obtines? sed ad Abrahami mensuram non peruenisti, qui seipsum terram dicebat ac cinerem. At populi tibi procuratio cõmissa est? & Moyses populi curam suscepit, neque mille hominum solùm curam & administrationem; sed & vulgi multitudinem. Postquã enim Ægyptum percussit Deus in manu Moysis & Aaron, exsiccauitque mare rubrum, & per siccum traduxit Israël, transmisitque eos per solitudinem illam terribilem, venerunt iuxta fines Moab; aspicientesque Moabitæ multitudinem populi,
Num. 22. sicut scriptum est: Dixit Moab ad maiores natu Madian: Ita delebit hic populus omnes, qui in nostris finibus commorantur, quomodo solet bos herbas vsque ad radices carpere.
Num. 1. Census enim habebatur populi, seclusis mulieribus ac pueris, & tribu Leuitarum; numerus autem eorum à viginti annis & suprà, omnes qui ad bellum procedere poterant ex Israël, sexcenta tria millia virorum, quingenti quinquaginta, cunctorumque istorum ipse dux erat. Cúmque vnà cum Deo familiariter ageret, eiusque gloriam contemplaretur, non elatus est corde, neque humilitatem omisit animi. Vnde
Num. 12. sacra quoque de eo testatur scriptura, dicẽs: Erat enim Moyses vir mitissimus super omnes homines, qui morabantur in terra. At formosus, es & viribus vales & coronâ seu diademate cingeris? sed non peruenisti ad mensurã Regis Dauidis, qui
Psalm. 21. summa animi humilitate dicebat: Ego autem sum vermis, & non homo. At scientiâ præditus es, & sapientiâ, atque temperantiâ? non tamen ad mensuras Trium puerorum, ac Pro-
Daniel. 9. phetę Danielis peruenisti: quorum hic quidem dicebat: Tibi, Domine, iustitia, nobis autem confusio faciei; sicut est hodie viro Iuda, & habitatoribus Ierusalem, & omni Israël. Alij
Daniel. 3. autem: in animo contrito, & spiritu humilitatis suscipiamur. Et si tantam homines iusti humilitatem ostenderint; quales nos peccatores esse oportebit? Supra modum enim efferri ac superbire carnis, prudentia est. Et secundùm Apostoli ora-
Rom. 8. culum: Si secundùm carnem vixeritis, moriemini: si autem spiritu facta carnis mortificaueritis, viuetis. Fierique nequit, vt quis passiones vincat, ni priùs virtuti excolendæ vacauerit. An non intellexisti qualia pro pietate beatus Paulus sub-
2. Cor. 11. ierit? Scribit enim in sua ad Corinthios Epistola: In labori-

bus abundantiùs, in plagis supra modum: à Iudæis quinquies quadragenas, vnâ minùs accepi. Ter virgis cæsus sum, semel lapidatus sum, ter naufragium feci, nocte & die in profundum maris fui, in itineribus sæpe, periculis fluminum, periculis latronum, periculis ex genere, periculis ex gentibus, periculis in ciuitate, periculis in solitudine, periculis in mari, periculis in falsis fratribus, in labore & ærumna, in vigiliis multis, in fame & siti, in ieiuniis multis, in frigore & nuditate, & quæ sequuntur. Nunquid adhæc vel hiscere poterimus? Quin & virtutem intuere: Post tot pericula tantaque rectè facta, cum summa animi humilitate & modestia dicebat: Fratres, ego meipsum nondum existimo comprehendisse. Ista verò dicebat: vt elationẽ funditus tolleret, cùm sciret quantam iram in eos concitet, qui illã amãt.

3. Verùm quid est superbia? Simile est efferri, ac si quis Deo exprobret propria rectè facta. Sicut enim in rebus humanis, si quis cùm aliquid proximo donauerit, mox aduersùs ipsum efferri supra modum incipiat, beneficia sanè huius inania reddentur; amicitiamque cum proximo sic dirimet, vnde etiam talis abominabilis redditur. Hinc quoque Dominus de nostra salute solicitus, cupiens ab hac nos perniciosa passione deterrere atque auertere, docuit dicens: *Luc. 17.* Quando feceritis omnia, quæ præcepta sunt vobis, dicite: Serui inutiles sumus, quod debuimus facere fecimus. Cùm autem non facimus, neque seruorum quidem inutilium appellatione digni sumus: quoniam magnus Dominus noster, *Psal. 146.* & magna ac præualida dona eius. Et vt discas nos solùm humiliter loqui, sed & humiliter sentire, nos à Domino edoctos esse; qui ipso nos facto instituit, dum linteo præcinctus, *Ioan. 13.* pedes lauit discipulorum. Ideo ait: Discite à me, quia mitis *Matth. 11.* sum, & humilis corde, & inuenietis requiẽ animabus vestris.

4. Cùm verò tristia atque acerba præter voluntatem, ac si ad voluntatem fluerent, sustines: tunc teipsum ad mensuras viri pij & religiosi peruenisse agnosce. Expaui cùm intellexi quemadmodum fraudulentam pertuleris cogitationem, quæ tibi nefaria suggerebat: per hos dies assumendus es; atque adeo quàm multi sunt ab huiusmodi suggestione de statu mentis deturbati? Dic tibi ipse, tu quis es? ad quã mensuram peruenisti? Eliasne es; an res miraculosas, instar illius

3. Reg. 17. 18. & Iacob. 5. feceris? Is enim oratione cælum clausit, & non pluit annos tres, & menses sex. Iterumque oratione alia, ter ignem de cælo deduxit. Atqui cunctam fidem obtines? experimentum præbe, signa atque prodigia ostende, mortuos oratione excita, oculos cæcorum aperi, dæmonas depelle, leprosos munda, claudos sana, super mare ambula tanquam in terra arida, aquam in vinum commuta; quinque panibus ac duobus piscibus, copiosam multitudinem oratione pasce.
Ioan. 14. Verax enim est qui ait: Amen dico vobis, qui credit in me, opera quæ ego facio, & ille faciet, ac maiora efficiet. Sed accedens quis forsan dicturus est: Si quis igitur non fecerit, inquiens, res illas diuinas, non habebit is spem salutis? Spem salutis habemus, etiam huiusmodi per nos non præstitis, si imbecillitatem & modicam fidem confiteamur. Nam infirmus misericordiâ indiget, & non elatione. Si autẽ misericordiam requirimus, etiam humilitate opus habemus: vt per eam nobis ipsi miserationes à Domino conciliemus. Scriptũ
Psalm. 131. est enim: Quoniam in humilitate nostra, memor fuit nostri.
Psalm. 114. Et redemit nos de inimicis nostris. Ac rursus: Humiliatus sum, & liberauit me. Quòd si ventis innixi, magnificè de nobis sentimus; non aliud facimus, nisi nos ipsi in abyssum præcipites agimus. Noli igitur superbiæ morbum admittere, ne fortè mentem tuam subitò deprædetur inimicus. Resipisce ergo ab elata cogitatione propriæ complacentiæ. Noli retia propriis iniicere pedibus. Mentem tuam ab hoc veneno mortifero per humilitatem deterge. Doceat te forma atque exemplum eius, qui propriam verrit domum, seque in pauimentum inclinat, & mundat. Quanto maiori studio ac cura incumbere nos decet atque humiliari, ad purgationem animæ; neque in ea permittere, quæ odit Deus In humili enim anima, habitat simul Pater, & Filius, &
2. Cor. 6. Spiritus sanctus. Nam scriptum habetur: Quæ participatio iustitiæ cum iniquitate? aut quæ societas luci ad te-
Leuit. 26. nebras? Quæ autem conuentio Christi ad Belial? aut quæ pars fideli cum infideli? Qui autem consensus templo Dei cum idolis? Nos enim templum sumus Dei viui, sicut dicit Deus: Quoniam inhabitabo in illis; & inambulabo, & ero illorum Deus: & ipsi erunt mihi populus. Propter quod exite de medio eorum, & separamini, dicit Dominus:

& immundum ne tetigeritis: & ego recipiam vos: & ero vobis in patrem, & vos eritis mihi in filios & filias, dicit Dominus omnipotens. Has ergo habentes promissiones, charissimi, mundemus nos ab omni inquinamento carnis & spiritus, perficientes sanctificationem in timore Dei. *2. Cor. 7.*

5. Cùm ergo certando exieris de medio rerum temporalium, separatusque fueris à fluctuationibus ac tempestatibus vitæ nequam, tunc abundantiùs decerta; ne cum immundo spiritu superbiæ societatem habeas; vt te recipiat Dominus. Immundus enim verè apud Dominum, omnis qui elato est corde. An non consideras illum, per quem transibimus ignem? Quando igitur pertranseuntes eum, mundi deprehensi fuerimus & irreprehensibiles: tunc cognoscemus nos ipsi quales sumus. Dies enim Domini, vniuscuiusque opus declarabit, sicut scriptum est; quia in igne reuelabitur. Rogemus ergo multa cum humilitate Dominum, vt à futuro nos timore eripiat, raptuque illo nos dignetur, quando iusti rapientur in nubibus obuiam Regi gloriæ in aëra; hæredesque cælestis regni euadamus cum mansuetis atque humilibus. Nam quemadmodum secundùm scripturam: Beati pauperes spiritu, quoniam ipsorum est regnum cælorum: Ita væ superbis & altè sapientibus, quia eorum est caminus ignis. In superbia enim habitat, qui dixit: In fortitudine manus meæ faciam, & in sapientia intellectus auferam terminos gentium, & fortitudinem eorum deprædabor: & concutiam ciuitates habitatas, & vniuersum orbem terræ: apprehendam manu quasi nidum, & quasi oua derelicta tollam; & non est qui effugiat me, aut contradicat mihi. Sed mittet dominator Dominus exercituum, in honorem tuum, ignominiam; & in gloriam tuam, ignem ardentem accendet. Et rursus: Dixisti in corde tuo: In cælum conscendam, super astra cæli exaltabo solium meum. Sedebo in monte excelso, in lateribus aquilonis. Ascendam super altitudinem nubium, & similis ero Altissimo. Veruntamen ad infernum detraheris, in profundum terræ. Fugiamus ergo superbiam, quam detestatur Deus; diligamus verò humilitatem, qua cuncti iusti complacuerunt Deo. Magnum quippe donum est humilitas, magna gloria, magna

1. Cor. 3. *1. Thess. 4.* *Matth. 5.* *Luc. 6.* *Esa. 10.* *Esa. 14.*

felicitas, & honor possidentibus eam. In ipsa enim cursus sine defectu est, & sapientia integra atque perfecta. Nam per superbiam Pharisæus ille humiliatus est, & per humilitatem Publicanus exaltatus: Cum quo nos immortalitatis hæreditate ac parte dignetur Dominus, cum omnibus iustis, Quoniam ipsi conuenit gloria in seculorum secula. Amen.

Luc. 18

XII.

IN MONACHOS VITIOSOS ATQVE ambitiosos.

Habac. 1. & Actor. 13.

Psalm. 118.

1. ANgor, Fratres mei, & horreo, ac contremisco, doloreque conficior, dum illud Prophetę animo reuoluo: Videte contemptores, & admiramini, & disperdimini; Ac primùm quidem maximè ob meam imprudentiam atque ignorantiam: cùm omnem iniquitatis viam sim ingressus, omnique genere peccati singula membra mea constricta teneat inimicus. Debuissem sanè meipsum affligere atque deplangere propter turpitudinem in qua versor, ac deinde aliorum satagere. Debuissem priùs trabem ex propriis oculis euellere, & sic aliorum festucas cernere. Ceterùm qui nunc dominatur contemptus, vehementi dolore me obruit atque demergit. Aspicio enim præsentis disciplinæ negligentiam, & ferre nequeo: at cum Propheta doleo, qui ait: Vidi præuaricantes, & tabescebam. Quæ enim nobis arma non intentauit inimicus: quibusque fraudibus ac dolis nos vincere & occupare non est conatus? Hei mihi! quis impendentia nobis mala non deploret? Verùm iis quæ dicuntur, attendite, obsecro, qui hanc vitæ rationem delegistis, & pertimescite. Cùm enim angelicum feramus habitum, vnà cum diabolo militiam gerimus: habitus quidem est angelicus, at vita mundana. Nunquid inter Angelos in cælis contentiones vigent & æmulationes sicut nunc inter monachos videmus? Radices quippe egit inter eos æmulatio & inuidia, atque obtrectatio. Diuersimodè sua singulis nobis miscuit venena hostis callidus, arteque ac dolo

vnumquemque nostrûm supplantare studet. Hic quidem, inquit, ieiunium rectè obseruat, verùm zelo & inuidia vincitur. Alius rursum à fœda atque absurda se concupiscentia continet, sed vanâ constrictus est gloriâ. Alius diligenter vigilias colit, sed detractionis malo irretitus est. Alius ab hoc vitio alienus est, verùm inobedientia ac contradictione plenus. Alius à cibis temperat, verùm inani iactantia & arrogantia demersus est. Alius in oratione patiens est ac potens, sed indignatione atque iracundia superatur. Alius rursus paululùm in rectè agendo proficit, sed aduersùs negligentiores extollitur. Alios alio modo malitia ligatos tenet, & non est qui intelligat. Propterea rixæ atque dissensiones sunt inter monachos.

2. Hei mihi, quis non suspiret? quis non lugeat? Quo pacto angelicum hoc institutum ac ordinem confudimus? Reliquimus mundum, & quæ mundi sunt sapimus. Possessiones reiecimus, & à contentionibus non cessamus. Reliquimus domos & earum cura atque solicitudine quotidie absumimur. Non adsunt opes, sed non abest superbia. Nuptias spreuimus, & ab inani cupiditate non recedimus. Exteriùs humilitatem simulamus, & animo honores appetimus. Videmur quidem paupertatis amatores, & habendi cupiditate detinemur atque absorbemur. Ore quidem ac verbo paupertatem colimus: mente autem auaritiæ morbo laboramus. Quis igitur nostram conditionem atque institutum non doleat? Licet quippe monachorum, iuniorum præsertim ac nouitiorum, intueri & admirari studia. Nondum enim vel verbo, seculo renuntiarunt, & iam fastu atque superbia tument. Nondum assecuti sunt habitum, & iam suam arrogantiam ostendunt. Nondum institutiones audierunt, & iam alios admonent. Nondum vestibula viderunt, & iam penetralia comminiscuntur. Nondum primum ascenderunt gradum, & iam super nubes æqualiter volitant. Nondum pietatis ac religionis exercitia degustarunt, & iam vana instructi sunt gloria. Nondum primam disciplinæ vocem auribus perceperunt, & iam velut magistri alios obiurgant. Nondum in fratrum sodalitium aggregati sunt, & iam sibi auctoritatem vsurpant. Nondum portas monasterij ingressi sunt, & iam alios reprehendunt, condemnant, molestant.

Sed quid in his tempus consumo? Varia enim eorum sunt studia: sed non est qui intelligat, non est qui proter amorem Dei mundo renunciet: vt per obedientiam, seipsum fratribus seruum exhibeat. Verum si increpetur, iustius arbitratur oratorio more contradicere. Si quid iubeatur, seipsum excusat. Quæ sunt bona, non imitatur; quæ autem inutilia, iis sese accommodat. Vix à tribus diebus seculo renuntiauit; & cum eo qui consenuit in habitu, contendit: nec vult cuiquam subiici, sed technas & imposturas sibi excogitat: corporisque laborem ac æstum non ferentes, alius alium contuetur. Obedientiæ iugum subiit, & aliis vult imperare. Si officij admoneatur, irascitur. Fac istud, frater: Non faciam inquit, nisi & ille mecum venerit. Ille sacrarum scripturarum vacat meditationi, & ego eidem vacare debeo. Sæpe qui ante renuntiationem, domi suæ opifex fuerat, ignorabatque priùs quæ ipsius esset dextera, quæue sinistra; in monasterio literarum studiosus, & interpres doctorque incedit. Frater, inquit, ille quiescit, & me quiescere oportet. Frater ille altioribus intentus est, & ego sublimiora spectare debeo. Frater ille honoribus ornatus est, quare non ego? Frater ille patrum consuetudine fruitur, cur non fruar ego? Frater magistratum assecutus est, & quare non ego? Illi auctoritas commissa est: nonne & ego dignus sum, cui hoc atque illud credatur & committatur? Hæc sunt præclara iuniorum facta, hæ nouitiorum submissiones, hi labores, hi nouellarum oliuarum fructus. Hæc studia atque certamina, quibus se ad cælestis regni hæreditatem peruenturos sperant; non considerantes, quòd ista animæ perniciem concilient, iisque se Deo inimicos reddant. Vnde liquidò constat, nos ne ad exiguum quidem tempus, externo vitæ instituto, dico, seculari renuntiasse.

3. Specie quidem & apparentiâ mundo renuntiauimus: reuera autem que mundi sunt curamus, nec habemus quo nos excusemus. Habitu monachi sumus, sed moribus crudeles quidem & inhumani: habitu humiles, & moribus pestiferi ac scelerati: habitu religiosi, & moribus exitiosi: habitu amici, & moribus inimici: habitu gratiosi, moribus odiosi: habitu exercitatores seduli, moribus ignaui athletæ: habitu sobrij, moribus prædones: habitu pudici, animo autem adulteri;

adulteri: habitu modesti, moribus & pectore vagabundi: habitu mites, moribus arrogantes: habitu consolatores, moribus contumeliosi: habitu consiliarij, moribus obtrectatores: habitu simplices, moribus difficiles & perniciosi: habitu ab inuidia alieni, moribus inuidi & homicidæ: habitu defensores ac susceptores, moribus autem proditores. Et vnde, quæso, accidit nos tales esse? nisi inde quòd mutuam inter nos dilectionem perfectam non habeamus? nisi quia pura inter nos non sit concordia? nisi quia vera in nobis humilitas non est? nisi quòd præ oculis timorem Dei non constituamus. Quódque salutaria Dei præcepta despiciamus ac pro nostro ea arbitrio detorqueamus, & pro nugis existimemus? Verbo quippe Dei cæli firmati sunt; & nos ipsum, ne vt fratrem quidem suscipimus. Os illud eius terribile, & incomprehensibile ac formidandum locutum est: Qui vult, inquiens, inter vos maior fieri, sit omnium nouissimus, & omnium seruus. At nos cùm nondum vel à limine religionem salutauerimus, insolescimus, & vnus aduersùs alium extollimur, inuicemque insultamus, & cuncti apud nos ipsos prudentes sumus. Cuncti volumus esse duces, cuncti cum auctoritate: cuncti cum imperio: cuncti reprehendere, cuncti præcipere, cuncti de literis disserere, cuncti interpretari, cuncti esse magistri, cuncti domini, cuncti curatores, cuncti œconomi, cuncti primi ac cuncti secundi. Nunquidne Apostolus quidem vobis persuadeat: Si totum, inquiens, corpus auditus, vbi odoratus? Si igitur omnes primi, si omnes principes ac duces, si omnes præceptores: vbi diuinæ dispositionis ordo atque differentia? Nec tamen fidem habebitis dicenti: Nemo sibi assumit honorem, nisi vocatus à Deo? Ac rursus: Nunquid omnes doctores? Nunquid omnes interpretantur sacras scripturas? Alibique iterum, quomodo dicatur: Nolite plures magistri fieri. Propterea principatus ac potestates constituit Deus. Nam si in cælis etiam, vbi omnes incorrupti & immortales, cùm ministratorij sint spiritus, noluit Deus vnicum cunctorum esse ordinem; sed vt cernitis, in iis quoque Potestates constituit, & Dominationes, nemoque præscriptum sibi ordinem excedit; cùm omnia debito ibi modo & ordine constituta sint: cur nos iniustis in inuicem contentionibus exercemur? Angeli & Ar-

Psalm. 32.
Matth. 20.
1.Cor. 12.
Hebr. 5.
1.Cor. 12.
Iacob. 3.

changeli imperata sibi non transgrediuntur; at nos inuicem collidimur, vnusque aduersùs alterum insurgimus: ac alius alium præcedere studet; aliosque vilipendimus & deprimimus, quasi aliquid amplius efficere valeamus. O mentis cæcitatem! Nonne creditis dicenti: Vnusquisque qua vocatione vocatus est, in ea permaneat? Cur saltem non timetis eum, qui ait: Quibus multum datum est, multum exigetur ab iis: vt sic saltem, humilitatem sibi comparent?

1. Cor. 7.
Luc. 12.

4. Non sic, fratres, vitam nostram in confusione transigamus. Non bona est gloriatio nostra. Ne sic absque omni timore viuamus, quasi iudicium illud tremendum non audituri. Non sic vitam nostram traducamus, tanquam de singulis actibus nostris, cum increpatione ac seueritate rationem non reddituri. Non sic, obsecro vos. Ne proximis offendiculo simus ac scandalo; neve peccata peccatis accumulemus. Ne præclarus per nos habitus blasphemetur ac vituperetur, sed potiùs commendetur. Veniet enim & non tardabit formidanda illa dies & hora, qua interrogati atque examinati, non inueniemus excusationem. Quid enim ipsi respondere tunc poterimus? Quid potuit nobis ipse facere, & non fecit? An quòd ipsum Deum Verbum, in forma serui humilem non aspexerimus, vt & nos humiliari discamus? an quòd incomprehensibilem ac sanctam eius faciem consputam non agnouerimus: vt nos itidem contumeliis & iniuriis affecti, non exasperemur, & contrà ferociamus? An quod sanctum eius dorsum flagellis cæsum non vidimus: vt nos quoque per omnia nostris præfectis obediamus: An quòd faciem eius decoram atque tremendam, in terris non vidimus à seruo alapis contusam, ne & nos in contemptum adducti sæuiamus? Nonne eum loquentem audiuimus: Ego à meipso facio nihil, ne scilicet audaces simus, arrogantes, nostrique arbitrij ac iuris? Nonne & dicentem audiuimus: Ego autem non repugno, nec contradico: ne inobedientes nos præbeamus ac contumaces? Nonne sic nos commonentem audiuimus: Discite à me, quia mitis sum & humilis corde: vt nos item mites simus, atque humiles? Nos autem inuicem nobis inuidemus, inuicem nos mordemus, & deuoramus. Sed quam ipsi excusationem afferre poterimus. Ne quæso, fratres charissimi, ne sic, inquam, nos carnis perturbatio-

Ioan. 8.
Esaia 50.
Matth. 11.
Galat. 5.

nibus superari patiamur; vt per eas æternæ felicitatis iacturam faciamus. Ne propter caducum honorem ac momentaneum, gloriâ priuemur æternâ. Ne propter contentiones, & æmulationes, atque rancores, horribili condemnemur gehenna.

5. Si omnino saluari cupis; cur ita in proximo iudicando curiosus es? Semel te iugo submisisti, cur illud iam excutis? Qua tandem ratione, obedientiæ fructus existet? Neque dignitate atque auctoritate, mihi crede charissime, neque honore, neque magnificentiâ, neque quòd primus, aut secundus dicaris, aut præfectus appelleris: neque quòd gloriâ ac famâ sis celebris, aut in vllo honoris dignitatisve gradu constitutus, concedetur vt in regnum ingrediaris cælorum. Non enim ista remissionem tribuunt peccatorum, non à suppliciis liberant; imò condemnant potiùs ac perdunt, nisi humilitas adfuerit, & obedientia, charitas, patientia, atque longanimitas. Hæc sunt quæ saluant hominem: cùm neque aliter probari, salutemve consequi possimus, nisi in cunctis imitemur Dominum. Nonne dicentem audistis: Non veni ministrari, sed ministrare? Ac rursus: Non veni vt faciam voluntatem meam, sed voluntatem eius qui misit me Patris. Rursusque alibi: Qui se humiliat, exaltabitur: & qui se exaltat, humiliabitur. Nonne audistis, quos ipse beatos prædicet: Beati, inquiens, pauperes spiritu, quoniam ipsorum est regnum cælorum? Nonne audistis illud: Sedens aduersùs fratrem tuum loquebaris? Et qua ratione denuntiet fore, vt eum arguat in faciem? Nonne & illud audistis: Qui odit proximum suum in tenebris est? Non audistis, diabolum propter suam superbiam & inuidiam è cælo excidisse? non audistis, quomodo ob superbiam & rebellionem aduersùs Deum, à qua & quantâ deturbatus sit gloriâ? Non audistis, quomodo propter vnicum conuicium, Maria soror Moysis correpta sit leprâ? Cur igitur ad tot tantaque exempla nos aspidum instar aures non dico corporis, sed cordis nostri obturamus? Hæc certè audiunt quidem, at illorum memoriam non conseruant. Cur non credimus dicenti: Qui manet in charitate, in Deo manet, & Deus in eo?

Matth. 20. *Ioan. 6.* *Luc. 14. 18.* *Matth. 5.* *Psalm. 49.* *1. Ioan. 2. 3.* *Esai. 14.* *Num. 12 &* *Exod. 15.* *1. Ioan. 4.*

6. Obsecro igitur vos, ô grex Christi electe: Vigilemus & cautè agamus, dum tempus habemus. Temperatè viuamus

Nnn ij

& resipiscamus, quoad remissionis tempus durat: ne fortè subitò veniat dies ac hora illa tremenda atque luctuosa, & fleamus amarè, frustra tunc dementiam nostram agnoscentes. Vigilemus, ne in maximam illam incurramus ignominiam, confundamurque coram Deo, & Angelis, atque hominibus. A vanis contentionibus desinamus. Et vos inprimis, quibus adhuc iuuenilis viget ætas, humilitatem pro viribus amplectamini; vt intelligere possitis, quanta Patrum nostrorum temporibus extiterit remissio atque indulgentia; quantaque apud eos perfectio, quanta humilitas, quanta frugalitas, quanta denique rerum humanarum contemptio atque despicientia. At nunc magnum adest bellum. Nolite negligere. Neque existimetis ad perfectionem vos peruenisse. Multis ad salutem consequendam opus est laboribus, variisque certaminibus. Non putetis in cingulo ac veste longa consistere perfectionem monachi; aut in eo salutem positam, quòd mundas ac nitidas manus habeas; aut quòd bene disertus sis, quódque scripturas interpreteris; aut quòd capite incedas abraso comamve nutrias; licet etiam proportione respõdentes, congruentesque virtutes desint. Hæc autem non vt deprimam habitum eique detraham dico, quod absit: sed vt habitui mores & opera congruere debere demonstrem. Nam habitus absque operibus nihil est. Nolite ergo vos otio desidiæque tradere: cùm magno sit opus labore vt iuuentus corporisque motus coërceantur. Et si molestiam sentiatis ex dictis meis; me tamen vos commonuisse non pœnitet. Malo enim cauteriis vos in curando corpore vti, quàm vt illud totum computrescat.

7. Quapropter vos hortor & obsecro, vt humilitatem, obedientiam, charitatem, frugalitatem, & mortificationem, atque abnegationem colatis. Per hæc subiicite alij aliis mutuò, & obtemperate per arma ieiunij, vigiliarum, orationis, optimæque vitæ conditionis. Ne in contentionibus fortes sitis, & in Psalmodiis imbecilles. Nolite in cogitationibus esse vigiles, & ferarum instar contueri inuicem, in precationibus autem dormitare & conquiniscere. Ne sitis in nugis afferendis valentes tanquam tauri; & in laudando ac glorificando Deo debiles vti vulpes. Ne in verborum contentionibus sitis inuicti, & in rebus spiritalibus oscitabundi. Ne in iocis ac lusibus sitis hilares; cùm verò admonemini,

truces ac toruum vultum præferentes : in ventre curando per diem ſani, at in nocturna oratione ægri ac ſegnes: in conuerſationibus atque colloquiis arrogantes, & in operibus diſſoluti : ad iubendum prompti, & ad parendum negligentes: in præcipiendo læti, & in obediendo mœſti: in mandando auſteri atque ſeueri, & in obtemperando queruli ac murmuratores. Ne manicas vſque ad digitos, linguam verò vſque ad pectus: Ne ad menſam agiles ac prompti, in opere autem ignaui atque eneruati: Ne ad edacitatem valentes, & ad ieiunium impotentes: Ne ad vini potationem læti, & in aqua bibenda moleſti ac triſtes: Ne ad circunſpiciendum experrecti, & ad diſcernendum quid bonum ſit tenebris circumfuſi. Ne coram mulieribus graues ac hilares, & cum fratribus aſperi ac feri.

8. Sed obſecro vos, filij Dei dilectiſſimi, vt bonorum zelum ſuſcipiatis: & quidquid ad honeſtatem & grauitatem morum, ad ædificationem & ad bonam famam pertinuerit, amplectamini: ante omnia autem humilitatem, charitatem, benignitatem, manſuetudinem, humanitatem atque æquitatem; inutilibus reiectis contentionibus, vobis mutuò cedite. In vigiliis, & orationibus impigri eſtote & alacres, vt carnis vitia ſuperare poſſitis. Ne rebus ac paſſionibus inanibus, tantorum bonorum iacturam faciamus; neue momentanea iſta ſectantes, immortalem gloriam deperdamus. Demus quæſo operam, dum adhuc in carne ſumus, vt quæ grata & accepta ſunt Deo, perficiamus. Feſtinemus atque inſtemus; magna imminet tempeſtas. Ne ſimus negligentes. Non eſt nobis cum inimicis, quos videmus, colluctatio, vt perſpecti propulſari & arceri per nos queant. Inuiſibiles ſunt hoſtes qui nos oppugnant: & propterea magnum negligentioribus adeſt periculum; ſicut contra, ingens vincentibus fiet mercedis retributio. Cogitemus igitur, quomodo cautè eos vincere, reſiſtereque ipſis valeamus. Si enim (exempli gratiâ) ad ventris gulæque inſaniam nos prouocauerint? ieiunio & abſtinentia cum illis pugnemus. Si ad mulieris nos concupiſcentiam inimicus titillauerit; patientiæ remedio adhibito ſenſum coërceamus, & è veſtigio profugiet. Si ad iracundiam nos incita-

uerit, pace armemur. Si excandeſcere nos fecerit, manſuetudinem aſſumamus. Si ad odium incenderit, charitatem ac beneuolentiam complectamur. Si ad honorem atque ambitionem prouocauerit, noſtri ipſorum deſpicientiam adhibeamus. Si ad gloriam; vilitatem & abiectionem objiciamus. Si ad ſuperbiam inſtiget, Domini humilitatem contemplemur. Si ad æmulationem erga proximum irritauerit; lapſum Caïm animo reuoluamus. Si ad inuidiam, Eſaü perditionem cogitemus. Si ad detractionis vitium nos impulerit, ſilentio os noſtrum obſtruamus. Si ergo hiſce modis, ipſi reſtiterimus; à nobis profugiet, & conſiſtere nequibit. Redibit autem ad vos gratia illico, & tanquam victores vos coronabit.

9. Credite, fratres chariſſimi, me omnium eorum, à quibus vt abſtineretis vos cohortatus ſum, reum eſſe. Sed quamuis vos puri ſitis, ego autem cœno peccatorum deturbatus; vos tamen rogo, vt bonâ ac verâ miniméque fucatâ veſtrâ pœnitentiâ me quoque liberare ſtudeatis. Credite enim me nihil obſeruaſſe eorum, de quibus hactenus locutus ſum. Verùm vos factis mea decorate verba. Confido enim fore, vt vos immaculati inueniamini. Ego autem ſuper iis damnabor, quæ dico & non facio. Salutem ergo noſtram ne negligamus, fratres; neque quaſi in prouerbiis hæc dicta cenſeamus. Nihil enim à ſcriptura alienum falſumue protulimus. Faxit miſericors Dominus, vt vos omnes diuini verbi huius ſemen ſuſcipientes, inſtar bonæ ac fertilis terræ fructum afferatis; alij trigeſimum, alij ſexageſimum, alij verò centeſimum: vt virtutum fructibus onuſti atque exornati, gaudium afferatis Domino noſtro Ieſu Chriſto; ipſeque vos lætos excipiat in requie ac regno ſuo, in ſecula ſeculorum. Amen.

XIII.

DE LINGVÆ MALO.

1. DIuerſæ in cunctis hominibus ſparſæ reperitũur cupiditates, vt vnuſquiſque aliquod certamen habeat, in quo mentem aſſiduè exerceat. Sunt enim qui gulæ luxuique ſunt dediti, & ab adulterio abhorrent. Alij ſuperbiâ turgent, à furto abſtinent. Alij auaritiæ ſtudent, & corporis voluptates ſpernunt. Quidam ornatum veſtium negligunt, & luxuriâ diffluunt. Nonnulli vino delectantur, & à ſuperbiâ ſunt alieni. Alij à fornicationibus remoti ſunt, ſed occultam in animo diſſimulationem atque hypocriſim fouent. Sunt qui veſtium ornatum damnant, & obtrectatione gaudent. Sunt quidam vitio aliquo ſuperiores, cùm in alio interim toti volutentur. Nonnulli ab vna aliqua ſunt reprehenſione remoti, & in alia fœdiſſimè verſantur. Quidam dum laqueum vnum euaſerunt, in alio ſunt vitiorum cœno ſepulti. Multa enim ac infinita ſunt vitiorum genera, decipiunturque paulatim homines, & ex minimis principiis in maiora ſcelera præcipites ruunt. Cùmque hominem circumuenire ſtudet inimicus, in quod vitium procliuior inclinet eius natura, cumprimis conſiderat; vt dum ſuis ipſe gaudet vinculis, ne exſolui quidem velit. Probè enim nouit callidus & verſutus hoſtis, quibus ac qualibus nos vinculis obſtringat; & ſi nos inuitos in ſuos caſſes coniecerit, fore, vt celeriter confractis illis mens noſtra iterum in libertatem ſe vindicet. Quapropter iucunda ac grata vnicuique vincula injicit, in quibus libentiùs conquieſcat. Poteſt enim mens noſtra Deo duce, ex inimici ſe laqueis eximere. Nunc verò iiſdem obſtricti gaudemus, ipſaque captiuitate ſuperbimus. Qui enim inuidiæ vinculis conſtringitur, quoniam à libidine alienus eſt, ſe liberum planè exiſtimat. Et qui calumniæ vitio obnoxius eſt, quia rapinas ac furta odit, nullo ſe prorſus modo vinctum eſſe arbitratur. Sua quemque latent vincula; & laqueos ſibi paratos ignorat, ebriorum inſtar, qui vino perfuſi nec ſe vinciri ſentiunt, neque obiectos ſibi laqueos præ ebrietate vident.

2. At benignissimus Deus hoc veluti iugum aliquod, variis quasi occasionibus, omnibus imponit; dum singulis pro ratione virium tentationis onera partitur. Tempore quo tabernaculum ab Hebræis constructum est, à cunctis tam pauperibus quàm diuitibus aliquid ad participationem salutis offerebatur. Pro sua quisque facultate munus afferebat: alius aurum, alius margaritas, alius lapides pretiosos; pauper pilos ac pelles compositas; Mulieres opulentæ sericum, inopes viduæ lanam tinctam. Atque ita vniuersus tabernaculi apparatus ex diuitum simul ac pauperum muneribus conflatus omnes commendauit. Suscipiebat enim singulorum vota Dominus; tam pauperum quàm diuitum, volens in eo ostendere, se, quemadmodum ea quæ ad tabernaculi constructionem quisque prò suis facultatibus obtulerat, accipiebat; & ita pro cuiusque opere preces ac vota singulorum absque vllo personarum respectu suscipere. Sicut enim inimicus noster variis nos occasionibus perimere conatur: ita diuersis occasionibus, Dominus ad salutem perducere studet. Et quemadmodum latro vel vnico confessionis verbo factus est ciuis paradisi; ita vno verbo blasphemiæ, redditur quis reus gehennæ ignis. Vt propter vnum maledicentiæ verbum, Maria, quamuis esset alioquin vates, leprâ multata est; quo tandem genere supplicij digni sunt illi, qui sunt sine vllo delectu contumeliosi? Et cùm id quod erat Maria diceret, veritas tamen reprobata est quòd maledico animo loqueretur. Ita quoque si quis alicui iure maledicat, ipsius iustitia est iniustitiâ referta. Vel enim hominem iure coargue, vel ne clanculum maledicas, vel increpa liberè, vel non occultis insectare contumeliis. Pro nihilo enim habetur iustitia, cùm admiscetur illi dolus & improbitas: quemadmodum & improbatur illa sanctitas, quæ immunditiam sibi coniunctam habet. Inutilis quoque ea est castitas, quæ permiscetur libidinibus. Vana est & illa fides, quæ præstigiis ac vaticinationibus obstricta est. Inanis illa est concordia, in qua cernitur simulatio. Nullius est illa beneficentia, quæ comitem sibi habet superbiam. Nihil fit ieiunium, si detractio adsit. Despicitur & charitas, si zelo vel æmulatione turbetur. Res naturales attendens, disce ab iis quæ scripta sunt. Veritatis pulchritudo deformis redditur,

Exo. 35. 36. &c.

Luc. 23.

Num. 12. Exod. 15.

redditur, quando super improbitate extenditur. Quin & cibus interficit, in quo aconitum latitat. Caro licet munda, communis immundaque habetur, eo quòd sacrificiis & immolationibus coinquinatur.

3. Ex iis igitur, quæ manifesta sunt, latentia atque occulta intelligi debent. Descriptione enim Mariæ prophetissæ, nobis veritatis exemplum exhibuit. Nam apertè corpus illius lepra occupauit; quia clam lepra peccati animam suam infecerat. Ex manifesto eius malo peccatum innotuit quod latebat. Ex teterrima ipsius lepra docemur quàm graue ac detestabile vitium sit obtrectatio. Corpus quod leprâ infectum cernebatur, velut speculum quoddam fuit animæ, quæ non perspiciebatur, cuius indicabat maculam. Ex illa carnis corruptione patefactum est, quomodo hominis maledici ac detractoris corrumpatur animus. Per hominem verò exteriorem, hominem suum interiorem intellexit. Nam sicut illa defecerat à fratre suo; ita & ab ipsa proprium corpus defecit, vt ex semetipsa charitatem addisceret. Discamus igitur & nos hinc concordiam ac mutuam beneuolentiam fouere. Quemadmodum enim ob corporis mutationem doluit illa; sic illi, quòd à proprio fratre alienior facta esset, indignatus est Deus. Ideoque corpus hominis ob varia peccata variis sæpe morbis affici & immutari videmus. Membra enim corporis ei redduntur inimica quia ipse à Deo & proximo se alienari permittit: atque vt discat ex illa corporis contrarietate concordiam & pacem fouere cum aliis. Peruulgatum est totis castris Mariam repente leprâ correptam esse, quòd linguam in mitissimum fratrem, qui pro ipsa deprecabatur Dominum, exacuisset. Vnde iustus vltor meritas de prophetissa propter petulantiam linguæ eius, pœnas sumpsit. Susurrationes enim & detractiones abominatur, quibus homines insipientes delectantur.

Num. 12. (beside "Nam apertè corpus")

Numer. 12. (beside "Peruulgatum est")

4. Plurimis licet signis atque miraculis claruisset Moyses, vbi modicè linguâ lapsus est, è terra promissionis excidit. Magnum & horrendum mare viam ei præcludere non potuit, sed verbum vnicum iniquè ab eo prolatum velut murus aliquis ipsi obstitit, ne vlteriùs progredi posset. Si Moysen, qui Dei instar factus erat Pharaoni, vel solum verbum

Num. 11. Exo. 14. 15. (beside "vbi modicè linguâ")

Num. 11. 14. 15. (beside "sen, qui Dei instar")

exclusit à terra promissionis; quantò magis nos maledicentia linguæ nostræ, quam in Deum & homines quotidie exa-
Leuit. 10. cuimus ac stringimus, à regno Dei arcebit? Ignis sanctus iustos deuorauit sacerdotes, qui cùm sancta tractarent, actionibusque ac functionibus illis sacerdotalibus sancti essent, verbis tamen polluti erant. Si tales tantique viri talia sint perpessi, quomodo hoc vitium quasi paruum lingua nostra contemnit? Quapropter conuiciis ac maledictis fratres nostros insectari desinamus. Terra tunc prætermissis impiis atque impuris, deuorauit maledicos: Mare Ægyptios absorbuit, & terra contumeliosos, maledicos, & susurrones: Dux exercitus, famis tempore, verbum iniquius
4. Reg. 7. protulit; propter quod meritas pœnas luit, cùm populi pedibus conculcaretur in porta. Ex hoc proximo subitoque
Matth. 10. iudicio, de futuro tibi sit exploratum, iuxta verbum Saluatoris: quo dixit, de omni etiam verbo otioso reddendam esse rationem in die iudicij.

5. Variis igitur occasionum laqueis miserandum mortalium genus inuadit inimicus. Alij enim tanquam ære grauati alieno, detinentur; Alij vt fideiussores trahuntur; Ipsâque naturâ & experientiâ docemur, alios aliorum occasione ac nomine quotidie perire, & qui nihil vlli debent, non minùs quàm debitores demergi. Quo quidem exemplo, iustorum & iniustorum patefiunt debita. In propriis quippe rebus contingit vt iustus sit innocens: at in alienis reus inuenitur. Nam si quis eo præsente veritatem ipsam irrideat, aut virum aliquem iustum maledictis insectetur, ipse autem ad ea conticescat; nonne silentium hoc eius ipsi vertetur in crimen? Audiendo enim talem, & non reprehendendo, maledicta eius comprobare videtur tanquam vera. Atque hoc ex magnorum etiam Principum intelligi licet potestate. Si quis enim vel iure in Regem peccantem inuehatur; qui præsentes sunt, ea quæ aduersis Regem dicuntur, audire renunt: siquis autem adesse pergat & audire, iam idem in vtrumque supplicium constituitur: vnusque propter vitium linguæ, alter propter auditum damnatur. Narrat aliquid obtrectator, & tu illi præbes aurem; & quam ille suo ore inferre studet necem, tu eam aurium tuarum sinu excipis, acerbissimumque mendacij fermen-

tum in animo tuo commiſces. Vnde mors principium habuit? nonne per aures Euæ, dum eam ſerpens alloqueretur, aditum ſibi patefecit? Poteſt enim improbus dæmon per os loquentis tacentem occidere: & quem proprio lædere nequiret ore, per auditum interficit; Quoſque opere inſontes videt, cogitatione perimit. Dæmonas ipſos clamoribus veritatem confitentes Saluator noſter obmuteſcere iuſſit. Neque enim ipſe, qui erat veritas, ipſorum operâ atque induſtriâ ſibi fidem haberi voluit; ſed quæ vera ſunt, per veros prædicatores nuntiari. Cur Apoſtoli dæmonem à quo laudabantur, audire renuerunt? nonne ideo ne mundæ ac caſtæ eorum aures impuris illorum vocibus contaminarentur? Si laudes diaboli velut maxima probra vitarunt homines ſancti; quis obtrectationes probare poterit? Verſipellis inimicus, ſpecie veritatis decipere ſolet eum à quo toleratur. Ideo Saluator, ne vera quidem à dæmonibus audire voluit. Eâdem etiam pluuiâ irrigantur herbæ bonæ & malæ; cùm ſit eiuſdem rationis aqua, & quidem bona naturâ, in herbarum tamen vitium influit. Et ſerpens, quamuis dulciſſimis veſcatur, ſubitò ea in amaritudinem vertit, quam ſi in aliquem effuderit, væ illi. Sicque ex veritate mendacium confingitur, velut cicuta mortifera: nam ſub verborum eius dulcedine amaritudo latet exitioſa. Ad fallendos ſimplices linguæ dulcedinem antiquus ſerpens adhibet: cuius rei exemplum tibi ſit Iudas Iſcariotes, qui ſub blando oris oſculo & lingua pacem ſimulante dolum occultans, aduerſùs Dominum, qui ſcrutator eſt cordium, molitus eſt proditionem. Quòd ſi in ipſum Creatorem talis viſus eſt mendax; in te qualis erit?

Luc. 4.

Actor. 16.

Marc. 1.

Matth. 26.

6. O inſipiens! quis mendace ſceleſtiòr, niſi is qui ſuas vltro aures verbis illius accommodat? Seipſum ſponte morti obtulit Seruator, & ſermonibus mendacij aurem nequaquam præbuit. Os ſuum aperiens, acetum cum felle guſtauit, qui ſceleſti verba auribus excipere recuſauit. Os proditori oſculandum exhibuit, & deceptori reſponſum dare noluit. Sic & tu os tuum maledicis oſculandum præbe, aures verò minimè. Nam ſi tuum illis os præbueris, oſculum illos condemnabit. Sin aures iis accommodaueris, iam te verborum guſtus occidet. Melius autem fuerit, ſi

Matth. 27.

odorem pariter & gustum veneni euitaueris. Cur fumum celerrimè fugis, mendacem autem cum voluptate ac sedulitate auscultas? à fœtore abhorres, & apud maledicum sedes? Singula corporis membra decenter à rebus noxiis tibi seruanda sunt. Si corpus à libidine alienum sit, os tuum à detractione custodi. Qui enim corpore libidini indulgere nequit, ore sanè mentiri potest, calumniari, & obloqui. Si vnum è membris tuis valeat, & aliud langueat; totus laboras, vno membro laborante. Exemplum à militibus cape: Nonne totum corpus militis ferreo thorace munitur? accidit autem & illud ob laxiorem constitutionem lædi; nam si per tenuem aliquam rimulam telo aditus patefiat, strenuo militi mortem affert: Quantò magis per apertas aurium fores, morti ingressus dabitur. Magna siquidem est auris fenestra, quippe per quam mors in mundum ingressa, cunctas deuorauit gentes ac nationes, & insatiabilis adhuc remanet. Seris igitur ac vectibus obstruendæ sunt tibi aurium fores, ne maledicentia & obtrectatio subintrare possit. Ne detractionis vitium paruum ducas, & tanquam interficere non valeat. Ex volucrum aucupio disce, quæ parua videntur, non ideo contemnenda. Contingit enim vt auis in laqueum incidens minimâ capiatur vnguiculâ, & alarum vires franguntur ac debilitantur ob vnguem vilem; & cùm totum sit corpus extra laqueum, totum tamen retinetur. Diuus quoque Apostolus vnam & eandem in homicidas, & maledicos, luxuriosos, atque adulteros sententiam statuit: Nemo, inquiens, istorum regnum Dei possidebit. Et æquè, ait, istos iusti iudicij tempore, cælesti hæreditate priuandos.

Genes. 3.

1. Cor. 6.

7. Vt autem æquale cunctos manere supplicium intelligas: Qua de causa Chanaan in maledictionem æternã incidit? nonne ideo quia iustum irrisit? Neque enim ob aliud facinus aliquod graue damnatus est; sed ob leuem irrisionem in horrendam illam sententiam incurrit; & propter petulantiam linguæ tam acerbas pœnas dedit. Mundæ erant cognitiones eius, sed os eius ipsum perdidit. Si ob modicum risum in tantam ille calamitatem decidit; quis non pertimescat, irrisionesque ac ludibria fugiat, ex quibus execrationes & maledicta eiusmodi emanant. Iustus enim ille, Chanaan à

Genes. 9.

Contra irrisores.

benedictionibus excludens, tradidit illum maledictionibus; descripsitque in eo iudicium futurum, quod subituri sunt, qui ludibriis atque irrisionibus delectantur. Si calumniator prætextu amicitiæ simulat se exhilarari ac risu oblectari; & Chanaan, dum hilaritatem fingit & risu gaudet, maledictionem sibi conciliauit. De malis ac damnis, quæ in ludibriis & irrisionibus latitant, sapientissimum audi Salomonem ea explicantem: Qui, inquit, irridet hominem, exprobrat factori eius: Hominis enim derisio in Creatorem vergit. Tu quod in risu videtur, simpliciter spectas: quid autem in eo fraudis ac doli reconditum sit, nescis. Iustus NOË dolum agnouit, eumque ignoranti Chanaan non patefaciens, illum à benedictione exclusit, vt vel ex eo, cognita risus pernicie fratrem irridere desinas. Semei in Regem innocuum maledicus fuit. Rursusque Apostolus, horrendam in maledicos sententiam pronuntiauit. NOS quid lucri sibi faciant maledici, consideremus. Semei non ob adulterij aut furti crimen perniciem sibi conciliauit: sed quòd maledictis sit vsus, ex quibus consuitur calumnia, qua & quæ gesta sunt aperiuntur, & quæ non gesta finguntur. Animus enim dolore stimulatus quemcunque sermonem gignit improbum: atque sic animus affectus Semei, conuiciis innocentem Regem affecit, illum vt Saülis interfectorem accusans, qui frequentiùs Saülem à morte liberauerat. Et quia falso crimine eum incusabat, meritò à iusto iudice damnatus est. Constitutus erat ei à Salomone terminus, quem transire non poterat, ac quem se seruaturum receperat; illum autem vt transiliit calumniator, in mendacium processere promissa. Ita per mendacium, calumniæ nota iusto inusta fuerat, vt dignas facti sui pœnas meritò calumniator lueret: vt qui linguam in hominem innoxium exacuerat, qua velut gladio eum occiderat, acutum quoque gladium contrà in se sit expertus; vt & in hoc & futuro seculo sibi exitium consciuerit, æternumque sibi supplicium præparauerit. Quis igitur à maledictis non abhorreat, ne duplici supplicio mulctetur.

Prou. 14.
2. Reg. 16. 19
1. Cor. 5.
3. Reg. 2.

7. Quin & eodem iudicio Apostolus molles atque adulteros, & maledicos condemnauit. Nam Esaü primogenitis propter intemperantiam se spoliauit. Habes & tu

1. C.
Gen. 25. 38.

primogenita tua, quæ ne occaſione luxus atque intemperantiæ deperdas, caueto: Magnus enim ille vir, nulla re magna ſe perdidit: ſed vili ſe dedecorauit. Si veritatem amiſeris, ſtultus ac ſimilis Eſaü fies. Rem admirandam audi; quomodo verba factis præſtiterint, ipſaque fides naturam ac generationis ordinem ſuperauerit: Primogenituræ donum, quod videtur auferri non poſſe, ſermo ſubingrediens ademit. Et quæ Eſaü naturaliter ſibi vindicabat, ea fidei ſtudio aſſecutus eſt Iacob. Fides & iuſiurandum, vnanimiter generationis vim demonſtrant. Et primogenita quæ per carnem conceduntur, ſpiritaliter accepta ſunt; quæque iuſiurandum exuit, ea fides ſuſcepit. O rem admiratione dignam, quæ inter primogenituræ venditorem, & emptorem eiuſdem conſecuta eſt. Nam qui eâ ſe ſpoliauit, quaſi ſenſus videtur fuiſſe expers; & qui eâdem ſe veſtiit, innocens permanſit. Sed quomodo Eſaü primogenita exuit, quæ deponi nequeunt? aut quomodo illa Iacob induit, quæ adiungi non poſſunt? Quòd ſi mercaturam iſtam pueri illi adeo ſupra nâturam exercuerunt, vt omnino explicari conuenienter nequeat: quis quæſtionem illam aggredi audebit, qua ineffabilis vnigeniti filij Dei generatio continetur? Dic mihi rurſum, cur Iacob primogenita à Manaſſe ablata tranſtulerit in Ephraïm? nonne ideo, vt maior illi gloria decuſque inde accreſceret? plena enim eſt primogenitura ſignis admirabilibus, & muneribus eximiis, atque innumerabilibus. In eâ deſcriptum continetur Baptiſma; in ea fides obſignata eſt, in ea noſtra deſignatur fortitudo; in ea glorioſæ virginitatis figura repræſentatur. Hanc pretio Iacob mercatus erat, & gratis eam Ephraïm tribuit. Et in hoc neque Manaſſes culpandus eſt, neque Ephraïm in admiratione habendus: ſed potiùs donantis auctoritas, in quam non cadit reprehenſio, ſuſpicienda eſt. Quis igitur gentium primogenituram reprehendere tentabit? Quòd ſi Iudæi id facere voluerint; reprehendant primùm, quod Manaſſi adempta ſit. Qui enim illam ab eo abſtulit; non peccauit, vt ſuam in hoc auctoritatem oſtenderet: ademit autem illam ipſis, quia peccauerant, vt iuſtum ſuum in eo iudicium declararet. Quòd ſi à nemine iure coargui poſſit Iacob, quamuis à Manaſſe qui non peccauerat, primogenituram abſtulerit: quo-

Gen. 48.

Gen. 25. & 48.

modo quiſquam ipſum reprehendere audebit, qui vt iuſtus iudex primogenituram à Iudæis, qui Dominum occiderant, abſtulit?

8. Si igitur iuriſiurandi vis tanta fuit, vt ab Eſaü potuerit auferre primogenita; cùm enim iuraſſet ſolùm, noluit periurij notam incurrere: quibus tradentur ſuppliciis qui non ſolùm iureiurando ſeſe obſtringunt, ſed & periuriis iuſiurandum violant? Si Eſaü ab iis, quæ cum damno ſuo pepigerat, recedere noluit; quomodo tu pacta quæ pro ſalute tua feciſti, rumpere audebis? Si Herodes, quæ in ſuam promiſerat perniciem, ſeruauit; & tu à fœderibus, quæ æternæ vitæ gratiâ pepigiſti, reſilies? Et quemadmodum oratio ſeſe inſinuans, primogenituræ munus abſtulit; ita & conuicium ſubintrans cæde actionem contaminare poteſt. Lingua enim non minùs nocet, quàm gladius. Et cogitatio ac ſermo impudicus inquinat, vt adulterium. Occulta ſimulatio, laquei inſtar inſidias tendit: Et peruerſum conſilium quouis veneno pernicioſius eſt ſuſcipientibus. Si enim Eſaü ſolo ſermone primogenitura ſe ſuâ exuit, eamque deperdidit: quantò ampliùs, & quidem faciliùs, ſeruus inutilis temperantiam amittet? Et vanitatem diligendo, atque mendacium quærendo, veritatem quis ſui promiſſi deſpicit; verbiſque fidem abnegando, tenebris obducitur, exuendo ſe iis quæ ad fidem pertinent: ſicut contrà verbis fidem profitens, fide ſe veſtit. Sermo interea dum exercetur, ad effectum ſe operis producit, improbaque deliberatio non minùs quàm opus malum damnatur: Aſpectus illicitus improbum opus arguit: Iracundia perinde atque gladius ferit: Beſtialiſque inuidia haud ſecus, quàm telum vulnerat: Exitij foueam calumnia ſtruit.

Marc. 6.

Gen. 25.

Pſal. 4.

9. Cogitationes malas fugiamus: Cogitata enim non aliter ac facta cenſentur. Bonis cogitationibus incumbamus, quibus operum propoſita eſt merces apud eum qui conſilia cordium explorat. Operis inſtar eſt cogitatio, quippe in qua tanquam in cauſa omnium effectiua, arbitrij noſtri ratio nititur. Suum autem quæque res habet contrarium. Tenebris lux contraria eſt, amaritudini dulce, & vigilia ſomno. Qui creauit hæc omnia, nihil reliquit cui non adiunxerit contrarium. Nam ſi mortalis homo ſuo ingenio

componit inter se contraria: aduersúsque labores, quietem adhibet, remediaque ac medicamenta terra marique opportunè conquirit: vt suam cuique morbo, vt res tempúsque postulat, curationem prudenter adhibeat: quantò magis immortalis ille omnium rerum procreator cuncta suo dispositit ordine, atque ita moderatur, vt ad manum cuique sint, quibus ab inimicis sese defendat? Instructus es ergo armis, ô homo, aduersùs quoscunque hostes & aduersarios tuos. Hæc tibi ad salutem concessa si neglexeris, victus, in die iudicij quomodo teipsum excuses, non habebis. Præsto tibi contra aduersarij machinas sunt arma diuersa. Si ignita sua in nos tela hostis emiserit, habemus & nos orationis scutum inexpugnabile. Si libidinis in nos bellum mouerit; sociam nobis in pugna, animi dilectionem aduersùs illum assumamus. Si nos iniquitate captiuos ducere conatus fuerit, ad iustitiam confugientes, saluti nostræ consulamus. Si te per odium atque malitiam vulnerare studuerit, ad fraternam charitatem accurrito. Si te per arrogantiam atque superbiam oppugnauerit, humilitatem ei opponito. Si corporis concupiscentiam aduersùm te incitauerit, temperantiæ thoracem velociter induito. Si lasciuiæ iacula in nos contorserit; galeam castitatis in eum assumamus. Si diuitiarum nos cupiditate stimularit, paupertatis beatitudinem habemus. Si gulæ nos vitio adortus fuerit, ieiunij nobis alas aptemus. Et quia euersionis causa est inuidia; præsto nobis aderit charitas, si velimus, quæ corrigere queat & ædificare. Et sicut sua inimico sunt arma ad oppugnandum: ita & nobis adsunt nostra ad defendendum. Si nos persequatur vt Pharao: adest mare quod eum submergat. Si laqueos nexuerit in terra, est qui nos liberet in cælis. Si irruerit in nos vt Goliath: aderit, qui eum humiliet, Dauid. Si vt Sisara elatus intumuerit, per ecclesiam tolletur è medio. Si instar Sennacherib, nos bello presserit, sacco & cinere delebitur. Si Babylonicum tyrannum imitatus fuerit, sancti ac temperantes non deerunt, vt Daniel. Si vt Neeman elatus fuerit: aderunt ieiuniis addicti, qui eum deucere possint. Si luxuriæ flammam accenderit: qui castum Ioseph imitentur, aderunt. Quæ enim eius reperitur machina, quæ à nobis non dissoluatur? Qui morbi, aut quæ mala, quibus

Exod 14. 1. Reg. 17. Iudic. 4. 4. Reg. 19. Dan. 1. 2. 3. Gen. 39.

quibus sua parata non sint remedia? Quodnam fucatum & adulterinum comparet: ad quod redarguendum fornax non sit parata? Quas ipse struere poterit insidias, quæ nobis non sint exploratæ? Quam ipse moliri poterit machinam, cui deturbandæ non sint apti vel homines idiotæ? Quas afferre secum poterit vires, vt illas nequeant vel fœminæ superare? Quam fornacem paret, quam non fideles pueri restinguant? Lacum effodit, sed eum Daniel contempsit. Epulas parauit, sed illas pro nihilo duxit Ananias. Superbiam inimicus seminauit, sed eam Moysis humilitas conculcauit. Naaman adulatus est auro, sed illud despexit reiecitque Elisæus. Simon Magus pecuniam obtulit, sed meritam in eum sententiam pronuntiauit Petrus: In Christo Iesu Domino nostro; Cui gloria & potentia, nunc & semper, & in secula seculorum. Amen.

Dan. 3. *Dan. 6.14.* *Dan. 1.* *4. Reg. 5.* *Actor. 8.*

XIV.

NON ESSE RIDENDVM, SED LVGENDVM.

1. INitium euersionis atque interitus animæ monachi, est risus & impunitas atque licentia. In his cùm te, monache, conspexeris, in malorum te concidisse abyssum noueris. Ne desinas igitur orare Dominum, vt ab hac te morte liberet. Risus atque licentia perdit fructus monachi. Risus & licentia monachum in turpes animi passiones coniicit, neque solùm iuuenes, sed & senes. Risus & procacitas monachum deprimit. Dixit quidam Sanctorum de licentia loquens: Licentia ventus est æstuans, monachi fructus corrumpens. De risu autem iam audi: Risus beatitudinem luctus exterminat; Risus non ædificat; Risus non custodit, imò deperdit, ædificiaque deuastat; Risus Spiritum sanctum contristat: animæ obest, & corpus corrumpit; Risus virtutes expellit, non meminit mortis, neque supplicia cogitat. Aufer à me risum, Domine, luctumque ac gemitum mihi concede, quem à me ipse requiris, Deus. Initium luctus est, aliquem nosse seipsum. Sit verò luctus noster non secundùm hominem, neque vt videatur ab hominibus, sed secundùm

Matth. 5.

Deum, qui nouit etiam abscondita cordis: vt apud eum
2. Cor. 7. mereamur beatitudine perfrui. Hilari itaque atque amœno simus aspectu, gloriantes in Spiritu sancto super donis
2. Thess. 5. Domini: cogitatione autem & animo plorantes atque gementes Deum exoremus, vt ab omni specie mala nos conseruet, ne cælesti eius priuemur regno, æternisque bonis,
1. Cor. 2. quæ præparauit diligentibus ipsum. Luctus ædificat & custodit; Luctus animam lacrymis tergit & mundat; Luctus temperantiam gignit, voluptates excindit, & virtutes perficit. Quid plura? Luctus ab ipso Deo prædicatur beatus, &
Matth. 5. ab Angelis consolationem accipit. Vnde & quidam ex disci-
Iacob. 4. pulis Domini dixit: Risus vester in luctum conuertetur, & gaudium in mœrorem. Humiliamini igitur sub potenti manu Dei, & exaltabit vos.

2. Sed quid ego peccator faciam, qui nec lugeo, nec defleo cum compunctione meipsum? Dico enim, & non facio. Væ mihi, quàm paruipendo eiusmodi. Væ mihi, quàm sum negligens salutis propriæ. Væ mihi, quoniam scienter pecco: Scio cùm malè facio, nec tamen à malo declino. Væ mihi, quia inexcusabilis sum. Verbis quidem inter eos, qui ad dexteram futuri sunt: re autem in iis numeror, qui ad sinistram statuentur. Verùm tibi, Domine, soli bono, nostrarumque offensionum immemori confiteor peccata mea. Etenim me tacente tu omnia nosti, Domine, nihilque occultum à facie oculorum tuorum. Sed quoniam tu
Isa. 43 per Prophetam tuum dixisti, Domine: Dic tu primùm pec-
Luc. 15. cata tua, vt iustificeris. Peccaui, Domine, peccaui, & non sum dignus respicere ac contemplari multitudinem cælorum, præ multitudine iniquitatum mearum. Quia ob modicam voluptatem ignem æternum pro nihilo reputaui, regnumque tuum cæleste non sum consecutus. Quid igitur infelicissimus ego mortalium faciam? Plangam meipsum noctu dieque, donec tempus adhuc suppetit, quo lacrymæ meæ suscipi possint. Sed dona mihi, Domine, lacrymas compunctionis, qui solus bonus es & misericors, vt iis tibi supplicem, emundari maculas cordis mei. Væ mihi, quid agam? Quo pacto gehennam ignis & tenebras exteriores, vbi fletus est & stridor dentium, effugiam? Væ mihi, quid faciam, quomodo tartara, sempiternaque tormenta & vermem nun-

quam moriturum, euadere potero? Væ mihi, quid faciam, quomodo comminationes impiorum, qui tormentis præsunt, Angelorum, subterfugiam? quoniam horrendi sunt, & absque misericordia. Quis dabit capiti meo aquam, & oculis meis fontem lacrymarum, vt sedens fleam dies ac noctes, Deumque cuius prouocaui iram, placatum reddam? Peccasti, ô anima mea, pœnitentiam age. Nam ecce dies nostri velut vmbra prætereunt. Adhuc modicum, & migrabis ex hoc seculo, formidabilia peragrabis loca, ô anima mea. Ne differas de die in diem conuerti ad Dominum. Væ mihi, ô anima, operibus immundis à te diuinam fugasti misericordiam, sanctosque Angelos custodes tuos. Ne des igitur tibi requiem, anima mea, neque sileat pupilla oculorum; sed procidens optimo & benignissimo Deo, ora eum, vt mittat tibi auxilium ab alto. *Ierem. 9.*

3. Fratres, horrenda atque tremenda non multò post pertransituri sumus loca, fierique non poterit, quin per illam ingrediamur viam. Nullus eorum, quos hîc habemus, nos comitari isthic poterit; non parentes, non fratres, non amici, non genus, non diuitiæ, aut quid his simile. Caueamus igitur operum bonorum esse negligentes, vt ea in tempore necessitatis nostræ inuenire possimus. Sobrij simus & vigilemus in præsenti seculo, ne post corporis separationem nos sibi vendicent principes tenebrarum. Et quis illâ horâ nos adiuuabit, redimetque ex manibus eorum? Si diuina tunc protectione reperiamur despoliati; sæui atque crudeles ibi tenebrarum aderunt principes, qui nec Regem timent, nec tyrannos curant, non paruum, non magnum; nisi solum eum, qui in pietate vitam suam transegerit, in operibusque se bonis occupauerit: ab illius sibi conspectu timebunt, recedentque timore perculsi, magno cum studio transitum præbentes, sicut scriptum est: Quoniam gratia Dei & misericordia in sanctos eius, & respectus in electos illius. Rursusque ait: Iustorum animæ in manu Dei sunt, & non tanget eos tormentum. Anteibit enim iustitia eorum ante faciem ipsorum, & gloria Dei cooperiet eos. Tunc inuocabunt, & Dominus exaudiet eos: clamabunt, & ipsis dicet: Ecce adsum; fidelis enim est qui promisit. Beatus qui in hora emigrationis ex hac *Sap. 4.* *Sap. 3.*

luce,inuenietur liber. Ne igitur torpescamus,fratres, neque res alienas ac noxias ad nos rapiamus, quæ penitus sunt corruptibiles. Illa via quæcunque destruit. Nam horâ separationis animæ à corpore præoccupante voluptates marcescunt, deliciæ ac vana gloria pereunt; diuitiæ cum auaritia & cupiditate dominandi deficiunt, aduentante hora separationis cuncta ista & his similia finem capient.

4. Domine,horam illam animo mecum reuoluens, procido tuæ bonitati,rogoque ne me tradi patiaris in manus nocentium mihi: Neque glorientur inimici tui aduersùs seruum tuum, benignissime Domine ,dentibus stridentes, animamque meam peccatricem exterrentes, neque dicant: In manus nostras venisti,nobis es traditus; veruntamen hic est,
Psal. 24. quem expectabamus,dies. Ne,Domine, ne quæso obliuiscaris
Psalm. 102. miserationum tuarum. Ne,Domine,ne obsecro,secundùm
Psal. 26. iniquitates meas retribuas mihi; & ne auertas à me faciem tuam. Ne precor, dixeris mihi: Amen dico tibi, non noui te.
Matth. 25. Tu autem,Domine,corripe me,verùm pro tua misericordia,
Psal. 37. vt inimicus meus non supergaudeat mihi. Eius autem minas extingue, omnemque efficacitatem eius destrue, & da mihi viam iniuriæ expertem atque inoffensam.Exorari te sine,Domine, non quidem propter iustitias meas, neque enim quid vnquam boni feci,sed ob miserationes tuas,& propter infinitam bonitatem tuam, salua animam à plaga mortis oppressam. Recordare, bone Domine, quòd & peccans & ad mortem vsque vulneratus ad alium non confugerim medicum,
Psalm. 43. neque manus meas expanderim ad Deum alienũ,nisi ad tuam solius bonitatem.Tu enim es,Domine, vniuersorum Dominus & Deus, qui habes potestatem omnis spiritus. Tu dixisti,Domine:Petite
Matth. 7. & dabitur vobis,pulsate & aperietur vobis. Mũda me,Domine, antequam moriar, ab omni peccato. Ne repellas deprecationẽ meam,benignissime Domine.Indignum os clamat ad te,& cor non mundum,animaque peccatis contaminata.Exaudi me Domine propter bonitatem tuam; non enim repellis orationẽ verè pœnitentiũ tibi. Verùm mea pœnitẽtia non est pura,sed corrupta: ad horã vnam penitentiam ago,& duabus iram tuã prouoco.Confirma cor meũ in timore tuo, bone Domine. Statue pedes meos, super petram

pœnitentiæ. Vincat malitiam quæ in me est, tua bonitas, Domine. Vincat in me tenebras lumen gratiæ tuæ. Domine, qui aperuisti cæcorum oculos, aperi tenebris circunfusos oculos mentis meæ. Qui solo verbo mundasti leprosos, absterge maculas animæ meæ. Fiat in me gratia tua, bone Domine, sicut ignis comburens in me cogitationes immundas. Tu enim solus bonus es, lumen quod omne lumen excedit, gaudium super omne gaudium, requies superans omnem requiem, vita vera, salus in æternum permanens. Tibi soli bono, ego omnis supplicij reus, ego qui quamcunque pœnam mereor, procido rogans. Tibi soli redemptori supplico, ne in finem aduersarius me præoccupet. Sed tu, Domine, vti solus bonus & malitiæ nostræ immemor, atque misericors; resuscita membra mea, quæ peccatum diffregit, & viuifica animam meam, quam iniquitas occidit, mentemque illumina, quam improba concupiscentia obcæcauit. Libera me ab omni opere malo, & insere in me charitatem perfectam. Bone Iesu Saluator mundi, nomenque serui tui libro vitæ inscribe, perfectum mihi bonum largiens, vt relatâ victoriâ aduersus diabolum citra ruborem atque confusionem procidens adorem te, coram throno regni tui cum omnibus iustis: Quoniam tibi conuenit honor & gloria, in secula. Amen.

5. Obsecro autem & vos, Fratrês mei dilectissimi, electi Dei, vt pro me peccatore Ephræm, precibus vestris *Matth. 15.* intercedatis apud Deum, sicut Apostoli super Chananæa digni pro indigno, honorandi super vili atque abiecto: vti oratio mea per acceptabiles vestras preces, dirigatur ante conspectum Dei. Quia ipsi conuenit imperium, Maiestas, & gloria, Patri, & Filio, & Spiritui sancto, ante omne seculum, & nunc, & in omnia secula seculorum. Amen.

XV.

DE FIDE, SEV, FIDVCIA IN DEVM.

1. DOminus noster in Euangelio ad perfectionem fidei suos adducere volens discipulos, dicebat: Qui in
Luc. 16. modico fidelis, & in multo fidelis est: Et qui in modico infidelis, & in multo infidelis erit. Quid autem sibi volunt hîc modicum, & multum? Per modicum, seculi huius intellige promissiones, quas pollicitus est se præstiturum omnibus in ipsum credentibus, videlicet victum atque amictum, & reliqua corpori necessaria, quietem, ac sanitatem, & eiusmodi: præcipiens, ne omnino de istis simus soliciti, sed in ipsum solum spem nostram reponamus. Per multum autem intelligenda sunt æternæ vitæ & immortalis seculi dona, quæ repromisit daturum se illis, qui crediderint in ipsum, assiduéque de eiusmodi soliciti flagitauerint illa. Quoniam sic nobis mandauit Dominus, cùm ait:
Matth. 6. Vos autem quærite primùm regnum Dei & iustitiam, & hæc omnia adijcientur vobis, vt scilicet ex modicis & momentaneis probetur vnusquisque num credat Deo. Et si de præsentibus non fuerit solicitus, solùm autem in futuris atque æternis curam omnem reposuerit; clarum est quòd & circa ea quæ videntur, sanam atque integram fidem intus reconditam seruet, veréque bona æterna quærat. Debet enim vnusquisque eorum qui sermonem audiunt veritatis, seipsum probare atque examinare, aut à viris spiritalibus probari & examinari, quomodo credat, & seipsum Deo deuouerit. Nunquid reuera secundùm eius sermonem, in veritate credat; aut opinionem in se duntaxat fidei habeat, quòd se credere existimet. Quilibet enim ex verbis Domini, si fidem in caducis mundi bonis positam habeat, probatur & reprehenditur. Quo pacto? audi: Credere te dicis, quòd regno cælorum efficieris dignus, & filius Dei fies, cùm de cælo natus sis & cohæres Christi, quódque in omne seculum ei conregnaturus sis, deliciisque ineffabilis lucis per infinita & immensa secula perfruiturus? planè

dices, credo: hac enim de causa, & seculum reliqui, & me Deo deuoui. Proba igitur teipsum, nunquid terrenæ adhuc te curæ detineant, & solicitudines variæ de nutriendo ac vestiendo corpore, aliaque adhibenda cura, ac procuranda requie; cùm tui iam iuris esse velis, ac tui ipsius curam gerere; de quibus iussus es omnino non esse solicitus. Si enim te credis accepturum æterna illa & immortalia omnisque corruptionis expertia bona: Quantò magis fugacia ista atque terrena accipies, quæ Deus etiam concessit feris, atque volucribus cæli, & hominibus impiis. An non credis Dominum ea tibi largiturum, de quibus ipse præcepit, dicens: Nolite soliciti esse quid edatis, aut bibatis, aut quibus vestiamini; hæc enim cuncta gentes mundi inquirunt. Nouit enim Pater vester cælestis, quòd his omnibus indigeatis. Et subinfert, exprobrans hominibus modicæ fidei: Respicite volatilia cæli, quoniam neque seminant, neque metunt, & Pater vester cælestis pascit ea; quantò ampliùs vos, qui multùm differtis à volucribus: Et rursus nos confirmans ait: Nolite igitur soliciti esse in crastinum. Si verò adhuc de istis laboras, & non credis sermoni ipsius: Nosce rursus te quoque non credere, quòd bona æterna, quæ sunt regnum cælorum, sis accepturus; & existimas te credere, qui in rebus paruis ac corruptioni obnoxiis repereris incredulus. Et iterum: Sicut corpus pretiosius est indumento: ita & anima corpore. Matth. 6.

2. Credis igitur animam tuam à Christo sanandam ab æternis & incurabilibus apud homines, malorum ignominiæ vulneribus; propter quæ etiam ad nos descendit Dominus, vt credentium animas ab insanabilibus apud homines malis curaret, & à sordibus lepræ malitiæ purgaret, qui solus curat, & verus medicus est? Dices, prorsus credo: idcirco enim adsum, & istud ab illo expecto. Quare nosce teipsum discutiens, ne fortè carnales morbi te ad medicos terrenos abripiant, quasi Christus, cui credidisti, te curare non possit. Vide quomodo teipsum decipias, dum te putas credere, & nondum credis vt oportet in veritate. Si enim æterna & incurabilia immortalis animæ vulnera, ac morbos malitiæ, à Christo curari credis; nunquid impossibile putabis ab ipso temporalia quoque corporis mala ac morbos curari posse;

ſi vtique ad ipſum ſolum, poſtpoſito medicinali curandi officio, confugeris? Nam qui animam creauit, ipſe & corpus fecit: Et qui illam ad immortalitatem ſanat, corpus etiam à malis morbiſque temporalibus omnino liberare atque curare poterit.

3. Sed ſcio, mihi reſpondebis, quòd & iſta ad corporis medicinam ſubminiſtrauerit Deus; herbaſque ac terræ pharmaca, & medicorum ſtudia ad morbos corporis curandos conceſſerit, corpori terreno ex differentibus terræ ſpeciebus medicinam componens? Conſentio & ego, ſic ſe iſta habere; ſed noueris velim, quibus ea data ſint, & quibus diſpenſata. Dominus Deus ex multa ſua & infinita erga humanum genus liberalitate ac benignitate, poſtquàm à mandato excidiſſet homo quod acceperat, ſubiectuſque eſſet ſententiæ iræ, & quaſi in captiuitatem ac ſolitudinem, atque exilium ſordinamve ex deliciis paradiſi in hunc mundum eiectus, & ſub poteſtate tenebrarum factus; carniſque paſſionibus ac morbis ſubijceretur, qui priùs paſſionum atque morborum expers erat; omneſque prætereà qui ab ipſo producti fuerant, iiſdem malis ac paſſionibus facti eſſent obnoxij; hæc tandem infirmis atque incredulis permiſit, nolens omnino deperdere hominum peccatorum genus, ſed propter multam bonitatem & immenſam miſericordiam dedit in ſolatium ac refrigerium & curam atque medelam corporum iſta hominibus huius mundi, qui nondum ſe totos concredere Deo poterant. At tu qui vitâ ſolitariâ gaudes, & ad Chriſtum acceſſiſti cupiens filius Dei fieri, & deſuper ex Spiritu ſancto naſci, primoque ac impaſſibili homine ſuperior euadere; & qui maiora accipis promiſſa, aduentum diuini beneplaciti, & velut peregrinus ac hoſpes huius mundi factus, debes fidem aliquam magis nouam & admirandam, intelligentiamque, ac vitæ rationem & inſtitutum præter omnes homines mundi tibi vindicare, cùm & vitam ſicut cuncti alij degas. Ecce & mundus nubit, comedit, & bibit, auro & argento vtitur, mercaturam & artes exercet, ac diuitiis gaudet, quæ omnia Deus permiſit homini peccatis ſubdito; neque enim ſine Deo quidquam ad vſus humanos dicemus ordinatum.

4. At tu ab his omnibus exemptus es, vt Deo perfectè

placere

placere possis. Sic ergo alienus à cura, in curandis mundi malis, medicorumque industria adhibenda esse debes; vt qui ad Christum profugeris, qui cuncta se largiturum suis seruis promisit. Si autem quæ mundi sunt sapis & pateris, similis hominibus illis mundanis, adhuc es incredulus, licet te fidelem & Christi seruum profitearis. Nouo enim quodam ac peregrino consilio, mente, fide, conuersione, vitæ denique ratione, mundum hunc & curare & obtinere debes, qui Christo perfectè placere, eiusque vestigia persequi cupis, contrariaque hominibus mundi huius sapere: quoniã noua quædam & admiranda credis promissa, & sempiternis te bonis speras esse fruiturum, cælestisque ciuitatis ac regni incorruptibilis deliciarumque perpetuarum ac sempiternæ fruitionis hæreditatem, cordis quoque sanctificationem, & purgationem perfectam, quæ tibi per Spiritum sanctum fit, adepturum. Nam qui verè cupit esse homo Christi, æternisque se bonis perfruiturum sperat, paupertatem, diuitias cum gaudio existimare debet; & afflictionem, recreationem: asperitatem victus, delicias: improperium, honorem: & contumelias, gloriam ducere: hæc enim vera seruorum Dei gloria est. Neque verò solùm improperia ferre debet pugil ac miles Christi, quin & si fortè diuitiæ obuenerint, eas vt stercora respuere oportebit: Si gloria & principatus, non extollatur & superbiat: Si laudes atque honores hominum, tanquam nihil existimanda: quin etiam propter huiusmodi res, quæ habentur gloriosæ, confundi atque lugere oportet, & propter eiusmodi contrà lætari & gaudere, quæ habentur vilia, & abiecta putantur. Potest siquidem aliquis interdum opprobria ferre, gloriam autem & honorem non item. Sed efferri sæpe solet mens, & à seipsa excedere quodammodo, & humilem viam iustitiæ derelinquere. Ait enim Paulus: Per arma iustitiæ, à dextris & à sinistris, per gloriam & ignobilitatem, per infamiam & bonam famam, vt in vtrisque per omnia probatus, idem & inconcussus inueniatur, extra se nunquam discedens. Talem enim eum esse oportet, qui verè placere cupit Deo, sicque voluntatem suam habere debet fundatam. *2.Cor. 6.*

5. Et quemadmodum incus aliqua, licet quidem semper

verberetur, non tamen dat tergum, neque concauitatis formam in se recipit, sed eadem semper manet, sibique similis: sic & qui verum se vult gerere Christianum, inter diuersas tribulationes atque tentationes, siue extrinsecus ab hominibus illatas contumelias, persecutiones, damna, aut aliqua eiusmodi; siue intrinsecus à spiritibus malignis inductas angustias diuersissimas, vnus & idem maneat oportet,
Psal. 60. fortiter quæcunque obuenientia perferens. Pro munitione ac castro & turre fortitudinis à facie inimici, semper Christum Dominum habeat, ad eum belli tempore in regione inimicorum constitutus confugiat, & illud Scripturæ vsur-
Psal. 30. pet: Esto mihi in Deum protectorem, & in locum refugij, vt saluum me facias. Sic enim quascunque poterit superare tentationes atque afflictiones ingruentes, omni tempore Dominum, ac firmam in eum fiduciam atque spem ob oculos sibi constituens. Quin & gloriæ humanæ laudes, honores, & principatus ac magistratus, si se obtulerint, vt prædictum est, non concauitates, neque formas in animam impressas relinquant, vt iis oblectetur & acquiescat, & pro-
2. Cor. 6. pterea inflatus superbiat. A dextris enim & à sinistris tentatus homo, id est, per gloriam & ignobilitatem, per infamiam & bonam famam, idem & constans immotusque vtrobique permanere debet. Sic enim qui super terram fundamentum suum ædificat, ab inundantibus tribulationum fluctibus & tentationum procellis sæuisque improborum
Luc. 6. spirituum ventis impellentibus atque concutientibus non concidit neque commouetur, quoniam fundamentum super petram posuit. Qui ergo circa eiusmodi habitum exercitationemque bonam, fortitudinis dico & generositatis, longanimitatis & patientiæ, fidei, & spei atque fiduciæ, per verbum Dei priùs se occupat, assuefaciens se moribus bonis, sanctoque viuendi instituto; & in reliquis virtutum studiis se exercens, diuinumque sermonem sequens, postea autem virtutem ab alto in expectatione fidei suscipiens; talis verè fundamentum, & domus, atque columna, & firmamentum efficitur in gratia Dei, multarumque animarum vitæ causa; ac plurimorum infirmitatem sufferre valens. Quare & nos ad omne virtutis genus nosipsos

excolentes, & quamoptima ratione ad complacendum Deo nos componentes, cogitationemque noſtram accuratè & enixè ad omnem tentationem præparantes; Diuinâ confirmati gratiâ, æternorum bonorum euadamus hæredes, In Chriſto Ieſu Domino noſtro: Cui gloria & potentia in ſecula ſeculorum. Amen.

FINIS.

INDEX
RERVM ET VERBORVM
MAGIS NOTABILIVM.

Numerus, libri paginam; literæ, a. 13. primas paginæ lineas; b. 13. alias sequentes; c. verò 13. reliquas denotant.

A

BRENVNTIARE *seculo quid importet.* 270. *b.*
Acediæ spiritus quomodo repellendus. 75. *b. c.* 76. 153. & seq. 349. *a. b.* 353. *a.* 359. *c.* 361. *c.* 365. *c.* 368. *b. c.*
Admonitiones piorum virorum suscipiendæ. 175. *c.* 191. *c.* 222. *c.* 327. *a. b.* 336. *a.* 412. *b.*
Afflictio afflicto non addenda. 341. *a. b.* 342. *c.*
Afflictiones patienter ferendæ. 95. 100. & seq. 156. *c.* 365. *a. b.*
Afflictionum duo genera, 175. *b. c.*
Altaris mysteria cum tremore veneranda, 69. *c. Dignè sunt participanda,* 69. *c.* 200. *c.* 380. *c.* 381. *c.*
Ambitio fugienda, 342. *c.*
Amicitia qui seruanda, 27. *a. Carnalis fugienda,* 49. *a. b.* 335. *a.*
Amoris diuini virtus, 433. *c.* 434. *a. vtilitas* 335. *a.*
Amor proprius comprimendus, 67
Anachoretarum conuersatio qualis esse debeat, 3. *a. b.* 4. *a.* 5. *a.*
Angelorum officium, 210. *c.*
Animæ qua ratione carnalis efficitur & spiritalis. 250
Quomodo excolenda, 31. *b. c.*
Animæ pulchritudo in exteriore homine apparet, 338. *b.*
Animæ separatio à corpore qualis, 388. *c.*
Animæ salus seriò curanda, 19. 20. 31
Animas incautas diabolus capit, 33. *a. b*

Animâ captâ vtitur diabolus velut auceps perdice; 398. *c*.
Animarum cura haud appetenda, 416. *a*. *b*. *Qua solicitudine administranda*, 60. *b*. *c*. 61. & seq. 117. *b*. *c*.
Animus facilè distrahitur, 220. *a*.
S. *Antonij virtutes*, 190. *b*. *c*.
Athletæ Christi variè impugnantur, 102. 240. & seqq. 386
Auaritia præ cæteris Monacho cauenda, 76. *a*. *b*. 91. 210. 211. 305. *c*. 306. *c*. 312. *a*.

B.

B*Eatus ante mortem nemo prædicandus*, 298. *a*.
Bellum contra diabolum suscipiendum, 4. *c*. 11. & seqq.
Beneficia Dei in nos quanta, 140. *c*. 268. *c*. 269. & seq. 438. & seqq.
Blasphemia damnatur, 139. *b*. *c*. 140. & seq.
Bona æterna quærenda, 48. & seq.

C.

C*Ælestis gloria quomodo acquirenda*, 243. *c*. 264. 265
Calumnia ex inuidia struitur, 341. *b*.
Patienter toleranda. 98. *c*. 99
Fugienda. 145. *a*. 473. *a*.
Cantica spiritalia commendantur, 37. *c*. 44. *a*.
Carnales vitandi, 27. *b*. *c*. 183. *c*.
Caro refrænanda, 196. 226. *a*. *b*.
Quò efficiatur spiritualis, 250. 251
Carnis opera quænam sint, 33. *b*.
Carnis pugna acerrima, 109. *a*. *b*. 172. *c*. 173
Castitas diligenter seruanda, 13. *b*. 29. *c*. 46. *c*. 60. *c*. 187. 333. *c*. 336. *c*. 337. *b*. *c*. 370. *c*. 374. 375. *a*. *b*.
Cellæ alienæ nimia frequentatio cauenda, 313. *c*. 326. *a*. 333. *c*. 341. *c*.
Cellam alienam ingredi non licet nisi priùs ostium pulsetur, 306. *a*.
E Cella in cellam non oberrandum, 5. *c*. 17. *b*. *c*. 89. *c*. 116. *c*.
Certandum est in hac vita, 57. *b*. *c*. 240. 243. 385. 386
Charitas virtutum omnium columna, 372. *a*. *b*.
Charitatis effectus, 233. *c*.
Cibus cum gratiarum actione sumendus; 4. *b*. *c*.
Cœnobitarum conuersatio qualis esse debeat. 5
Cogitatio cum consensu est instar operis, 479. *c*.
Cogitationes malæ retundendæ, 77. & seq. 150. *b*. *c*. 187
Cogitationes propriæ spiritalibus tantùm aperiendæ. 183. *c*.

Colloquia inutilia fugienda, 48. a. b. 180. a. b. 184. a. 225. a.
Commercia prauorum vitanda, 6. & seq. 27. b. c. 174. b. c. 183. c. 245. a.
Concordiæ studendum, 343. c.
Concupiscentiæ vis, 196. 241. b. c.
Eius effectus varij, 123. c. 124. 379
Quibus modis reprimenda, 13. 14. 40. c. 41. c. 196. 317. a. b. 319. a. 325. b. c.
Conscientia vespere & manè quotidie examinanda. 277. a.
Consilia impiorum detestanda, 25. & seq.
Consolator spiritalis à sensuali quomodo differat, 103. b. c. 104
Consuetudo altera natura, 196. b. c.
Contentiones fugiendæ, 57. c. 58. a.
Continentia excolenda, 242. b. c.
Contumeliæ patienter excipiendæ, 98. 99. 127. c. 359. b. c.
Conuersatio cum fœminis periculosa, 369. 370. *Inter fratres qualis esse debeat*, 373. c. *Et cum negligentibus*, 185. a. Vide, Cōmercia.
Corpus mortificandum, 63. b. c.
Corpori quomodo medendum, 486. & seq.
Corporis nimia cura cauenda, ibid.
Corona quibusnam detur, 166. c. 186. b.
Correctio qui facienda, 370. b. 377. c.
Crux dicitur humilitas, 98. c.
Scuto comparatur, 234. c.
Crucis Christi virtus, 46. a. 94. c. 124. c. 303. c.
Cruci sistere se debet Monachus, 44. a.
Curiositas vitanda, 221. c. 224. c. 332. c.

D

Delicta minora cauenda, 3. b.
Desperationis spiritui quomodo resistendum, 412. c. 413.
Detractio graue est vitium, 473. a. 3. a.
Cauenda maximè, 245. a. 266. b. 309. c. 325. a.
Deus cordis speculo qui contemplandus, 17. b.
In quibus libenter inhabitet, 262. b. c.
Dei memoria quantum prosit, 33. a.
Dei miseratio quanta, 137. b. c. 244. b. c. 269. c. 270. 293
Secundùm Deum cuncta decet agere, 123. b.
Diaboli malitia & præstigiæ, 36. 40. c. 56. c. 75. b. c. 76. & seq.

83. 218. b. c. 253. b. c. 254. & seq.
Diabolus quibus armis vincendus, 12. a. b. 47. 133. a. b. 150. c. 151. 187. b c. 194. c.
Discretio secundum Patrum regulas tenenda, 282. *quid sit*. 320. b.
Diuitiæ Monacho spernendæ, 210. 211
Docendi optima ratio quænam; 61. a. b. 417. b.
Dormitationi inter psalmodiam quomodo resistendum, 70. b. c. 71
Dubia pro dubiis in narratione referenda, 23. c.

E

Ebrietatis damna, 17. c. 148. a. 240. c. 241. a. b. 305. b. 311. b. 317. b. 323. b. 324. c. 335. a. 342. a.
Euagationes mentis inter orandum cohibendæ, 168. b. 436. b. c.
Euigilans qui gerere se debeat, 68. b. c.
Exprobratione in proximum nunquam vtendum, 244. c.

F

Facies lacrymis lauanda. 284. c. 285. a.
Fama vnde augeatur, 316. b. c.
Fastus humanus spernendus, 15. 58. c. 59. 67. 192. c. 193. a.
Felicitatis tempore quid agendum, 221. c. 377. a. b.
Fidei efficacia, 232. b. c. 297. a.
Fidelis in modico vel multo quis, 486. a.
Fidelium principium & finis, 337. a.
Finis in omni actione respiciendus, 46. b. c.
Fornicatio cani similis, 188. b.
Quomodo fornicationis spiritui resistendum, 109. 173. 187. & seq. 337. b. c. 339. b.
Fugienda quænam sint Monachis, ac tacenda & omittenda, 5. b. c.
Fugitiui resipiscentes benignè tractandi, 87. b. c. 88. & seq. 310. b.
Fundamentum rectæ vitæ ponendum, 51. b. c.

G

Garrientes inter diuina officia duplici reprehensione digni, 148. c.
Gastrimargia, v. *Gulæ vitium*.
Gaudia vitæ æternæ expetenda, 264. a. b.

Quomodo acquirenda, 129. a. b. 243. b. c.
Gloriæ humanæ vanitas, 49. a. V. Fastus.
Gloria Monachi in quo consistat, 292. b. c. 311. c. 312. a. 316. c.
Gloria inanis respuenda, 3. b. c. 67. a. b.
Gradus in cælum, 34. a.
Gratiæ diuinæ vis & præstantia, 226. c. 227. & seq. 294. 283. c. 393
de Gratiæ donis non superbiendum, 326. b.
Gubernandi ratio optima quænam, 62. c. 63
Gubernator bonus quis, 21. a.
Gulæ vitium quæ mala pariat, 225. b. 243. b. c. 343. c.

H

HAbitus monasticus foliis similis, 186. a
In quo differt à seculari, 29. c. 30
Monacho non sufficit, 266. b. c. 298. a.
Habitudines prauæ quantum noceant, 202. c.
Hæretici non audiendi, 174. b. c. 175. a. b.
Hæretici vitandi, 27. b. c.
Scripturas ad impia figmenta detorquent, 28. b. c. 29. a. b.
Homo noster, alius internus, alius externus, 189. b.
Homo spiritalis & carnalis, quisnam, 249. b. c. 250
Honor verus quis, 335. c.
Hospitalitas cautè exhibenda, 132. 133. 357. b
diligenter exercenda, 221. b.
Humanarum rerum instabilitas, 15. a. 49. a.
Humilitas quid sit, 9. 10.
Humilitas fuga dæmonum, 397. a.
cui & quomodo exhibenda, 149. a. b.
calceo similis est, 234. a. b.
custodia virtutum, 206. c.
Humilitati studendum, 9. b. c. 21. b. 41. a. 46. c. 47. 58. c. 59. 60. a. 62. b. c. 96. 97. a. 98. c. 99. b. c. 312. c. 329. b. 348. a. b. 349. b. 422. b. c.
Hypocrita operam perdit, 400. b.

I

Ieiunium frænum monachi, 41.b.44.c.
Ieiunij terminus, 42.a.
verum ieiunium quodnam, 241.a.
Immisericordes arguuntur, 88.b.
Imperare sapiens recusat, non obedire, 304.b.
Impiorum pœnitentia post mortem inutilis, 241.c.242.a.
Impudentia fornicationis mater, 133.c.341.c.
Impunitas initium malorum, 128.a.
Indigenti subueniendum, 305.b.c.
Inferni tormenta quanta, 157.
flamma reformidanda, 157.b.159.a.
Infidelis in modico vel multo, quis. 486.a.
Infidelitas mater omnis malitiæ, 84.a.
Infirmiores à fortioribus adjuuandi, 166.c.
Infirmi quomodo visitandi, 357.c.358.a.
Infirmis succurrendum, 310.b.c.333.b.
Iniuriarum memoria delenda, 97.b.c.312.a.b.324.c.332.a.333.b.341.c.
Inobedientiæ damna, 22.a.
Intemperantiæ effectus, 5.a.
Inuidia fugienda, 305.a.341.b.358.c.
Ira si desit, cessat iracundia, 315.b.
Iracundia quid sit, 332.b.
studiosè comprimenda, 100.b.c.224.b.235.a.322.a.b.331.c.333.a.b.335.b.c.373.c.374.a.
Irrisores redarguuntur, 245.a.470.c.
Iudex qui se gerere debeat, 223.c.
Iudicium extremum maximè formidandum, 157.a.b.159.a.243.a.b.274.a.b.275.b.
Iudicium temerarium vitandum, 48.c.334.a.
Iuramenta nullius roboris quæ, 25.c.26.a.
Iuramenti quanta vis, 479
Iuramentis abstinendum, 25.a.b.139.c.140.311.c.
Iustorum & iniustorum comparatio & differentia, 120
Iuueni temerario haud fidendum, 303.c.

L

Laborandum manibus, 344.a.395.a
Labores Deo offerendi, 163.a.
Laborum præmia, 256.c.257.a.
Lacrymarum tria genera, 346.a.
Lapsis citò resurgendum, 33.c.137.c.
Laus homini quando tribuenda, 298.a.
Lazari mendici & diuitis epulonis comparatio, 118.b.c
Eius præmia, 171.a.
Lectio coram fratribus quomodo facienda, 108.a.b.
è Lectione fructus quomodo capiendus, 400.a.
Libero arbitrio Deus hominem donauit, 427.b.
Libidinis nefandæ reprehensio, 201.c.
Libidinosorum pugna, qualis. 11.b.c.
Consuetudo vitanda, 27.b.c.183.c.
Libri Monasterij quomodo tractandi, 314.a.
Linguæ & oris signa & effectus, 266.b.
mala. 471.& seqq.
Locorum frequens mutatio noxia, 84.a.b.85.
Longanimitatis bona, 97.b.c.98.
Lucrum animæ noxium vitandum, 306.c.307.a.
Lugendum potiùs quam ridendum, 481.b.c.482.& seqq.
Luxus mundanus execrandus, 243.b.311.b.323.b.

M

Majores minoribus exemplo esse debent, 61.b.
Mala quatuor, curatu difficilia, 318.c.
Maledicis non credendum 341.b.
Maledici fugiendi, 145.a
Maledicentiâ abstinendum, 145.a.473.a.
Malitiæ pigritia est coniuncta; 169.c.
Malum citò euellendum, 318.c.319.a.
Mandata Dei sedulò perficienda, 194.b.c.297.c.331.c.337.a.435.c.
Mansuetudo commendatur, 111.b.c.112.336.b.
Manuale opus faciendum, 52.b.c.53.a.75.b.c.76
Medicinas corporales quare Deus concessit, 488.& seqq.
Membra mortificanda, 196.a.253.a.b.
Mendacium fugiendum, 223

Mensæ quomodo accumbendum, 309.c.328.b.340.a.
In Mensa silentium seruandum, 148.b.340.a.
Mensa communi contentus sit monachus; 317.b.
Mens in bono confirmanda, 13.b.c.
vtiliter occupanda, 15.& seq.33.a.
Ministerium quomodo exhibendum vel accipiendum, 342.b.
Misericordia exercenda, 88.b.304.a.323.a.332.a.344.a.
Modestia seruanda, 331.a.
Monachus qualis esse debeat, 164.166.a.b.210.213.c.214.290.a.
b.345.b.c.
beatus quomodo sit, 354.b.
vanus abominandus, 38.a.b.
à rebus secularibus alienus sit, 142.b.210.211.462.b.c.
auarus execrandus, 37.c.210.c.211.a.b.
certare ad mortem vsque debet, 429.a.
ambitionem fugiat, 462.& seqq.
Monachi gloria in quo sita, 292.b.c.311.c.312.a.
Monachum non decet familiaritas cum fœminis, 369.c.370.a.
Monachorum Congregatio, quid sit, 167.a.b.183.a.342.b.
Impugnationes variæ, 77.b.c.78.& seq.
Antiquorum vita qualis, 258.c.259.a.261.c.262.a.
manualia opera varia, 153.154.
Monasticæ vitæ à seculari differentia, 164.188.c.
difficultates, 215.218.
Mortis hora incerta, 160.b.c.389.b.
memoria saluberrima; 129.a.152.a.b.178.c.336.c.418.b.c.
423.c.
Mortificatio carnis amplectenda, 251.c.252.& seqq.317.b.318.b.
Mulierum aspectus cauendus, 109.& seq.
commercia Monachis *fugienda,* 49.a.132.133.& seq.176.a.
225.b.325.b.369.c.370.a.
Multiloquium cauendum, 326.c.331.a.
Mundus pelago similis, 16.c.
Mundi instabilitas, 243.c.
Mundo qui renuntiandum, 400.c.
Munerum corruptelæ, 41.c.122.b.
Murmuratio cauenda, 57.c.307.a.325.b.472.& seq.
Mutationes loci frequentes cauendæ, 84.& seq.

N

Naturæ operationes 267. & seq.
Negligentia excutienda 30.bc.31.b.c.72.a b.125.a.b.130. 165.b.c.243.b.c.271.& seqq. 276.c.277.& seqq.294.a.b.321. c.344.a.368.b.
Negligentiæ damna quænam, 17.72.c.73. & seq. 75.& seq. 102.a.125.& seq. 215.& seq.243.b.c.277.c.283.b.c.317.c. 319.a.321.c.325.b.327.a.331.c.337.a.343.a.b.344.a.349.b. 368.b.
Negotia quî tractanda, 345.a.
Noctu promptè surgendum ad vigilias, 68.b.c.
Nouitij quomodo gubernandi, 62.c.63.a.
olim tardiùs induebantur habitu monastico, 362.a.b.

O

Obedientia commendatur, 21.b.c.24.63.c.82.c.323.c.343 c. 345,c348.a.355.a.b.417.c.
Oculi custodiendi, 108.c.109.110.226.b.309.b.311.b.314.c.318. b.410.b.424.b,
Oeconomi conditiones recensentur, 324.c.332.a.
Operi manuum vacandum, 52.b.c.53.a.349.b.362.a.368.a.
Opera bona in hoc seculo agenda, 14.a.272.a.278.396.a.434.a. b.483.b.c.
Oratio quid sit, 242
Orationis conditiones, 168.b.192.c.225.c.235.b.c.236.a.237.c. 292.a.
Ostentatio cauenda, 221.c.222.b.371.c.
Ostium pulsandum ante ingressum cellæ alterius, 306.a.

P

Parentes honorandi, 316.a,
Quos habeat Monachus, ibid.
Passiones animi citò reprimendæ, 102.217.c.226.a.247.a.b.
Quomodo sedandæ, 336.b.
Pastori opus vigilantiâ, 306.c.330.b.c.335.c.417.b.c.

Patientia

Patientia Monacho necessaria. 17.a.43.c.44.a.46.b.55.a 100. & seq. 112.
Sanctorum quanta. 54.b.c.385.b.c
SS. Patrum vestigijs insistendum. 17.a. 242.a.b.282.b.294.a.
Pauper verè quis. 234.b.c.
Paupertas Monacho amanda. 210 c. 211.a. 243.c.
Pax cum omnibus habenda. 245.a.
Peccatum fugiendum. 325.330.b.344.a.b.
In nostro arbitrio est situm. 189.b.
Peccati consuetudo periculosa. 134.a.396.c.
retia seu laqueus. 398.b.c.
corruptio in quibus consistat. 253.
P*erfectus secundùm Deum, & secundum diabolum quis.* 249.a. 298.b.
Perfidiæ damna. 332.b.
P*erseuerandum in bono vsque in finem.* 44.a. 46.b.c. 53. & seqq. 162. & seq.
cum Peruersis qui versandum. 356.a.
P*hilosophus diuinus quisnam.* 435.a.
P*ietas sectanda.* 69.b. 428.b.c.429.& seq.
P*ompa seculi non suspicienda.* 192.c.193.a.
P*rælati officium.* 17.c.60.b.c.61.62.c.63.307.c.308.a.330.c.355.b.357.a.
P*rimogenituræ mysteria.* 478.b.c.
Proprietas, vide *Auaritia.*
Prosperitatis tempore qui agendum. 221.c.223.b.377.a.b.
Proximo quomodo indulgendum. 17.b.
Prudentiæ propriæ haud fidendum. 199.
Psalmodia diligenter frequentanda. 3.c.68.69.89.b.148.c.198.a.200.c.301.b.c.344.b.
In ea quomodo standum. 292.a.371.c.411.a.b.
Pugna spiritalis quomodo instituenda. 240.
Purgatorii flammæ. 164.c.461.a.
Pusillanimes quomodo consolandi. 103.b.104.

R

R*ebelles coërcendi.* 114.
Regula legitima & Apostolica, seu à Patribus instituta obser-

uanda. 3.b.261.a.282.b.
Relaxationes prauæ detestandæ. 196.b.c.
Religionis rudimenta. 37.a.
Renuntiatio quid sit. 170.436.
vbi probetur. 43.c.
firma & stabilis esse debet. 53.c.454.b.c.
Reprehensio. vide, *Admonitio.*
Rerum humanarum instabilitas. 15.118.
solicitudo nimia vitanda. 272.b.322.c.323.a.
Resipiscendum à peccato. 33.c.117.b.c.121.a.
Responsiones quales esse oportet. 195.a.b.
Risus quantùm noceat. 148.b.481.b.c.482.& seq.

S

Sacerdotes honorandi. 221.a.300.a.
Sanctificatio , vide , *Castitas.*
Sanctorum labores & ærumnæ. 12.a.b.251.b.c.
vita imitanda. 201.b.204.b.c.242.a.b.307.c.
Sapiens quis. 43.b.299.c.324.c.
Imperare recusat, non, obedire. 304.b.
Scandala vitanda. 315.c.331.a.373.a.453.& seq.
Scripturæ sacræ vtilitates. 267.c.268.a.299.c.
Secreta sua detegens quomodo tractandus. 189.c.
Secularis vitæ ac monasticæ differentia. 134.a.164.188.c.
Seditiosi reprimendi. 341.b.
Semen Dei quodnam. 217.a.249.c.
Senes honorandi. 300.a.306.b.325.a.
Sensus exteriores custodiendi. 187.b.c.226.b.
Sermo turpis vitandus. 328.a.
Sermones mutui, quales, quibus-ve de rebus esse debeant. 195.a.b.
Silentium amandum. 126.c.127.a.
Societas improborum vitanda. 6.b.c.7.& seqq.27.b.c.28.
174.b.c.183.c.191.b.c.370.b.c.
Somnijs non credendum. 322.c.
Somnolentiæ mali effectus. 39.b.68.& seq.70.b.c.
Spes futurorum habenda. 233.a.b.
Superbia , *latibulum diaboli.* 23.b.
mater inobedientiæ. 369.c.

arbor altissima sed putrida. 396. b.
reprimenda. 17. c. 18. a. 50. c. 51. 52. a. 58. c. 59. 60. a. b. 96. 304. b. 307. b. c. 313. a. 316. b. c. 323. c. 329. b. 331. a. 334. c. 342. b. 351. 355. a. 368. b. c 456. b. 457. & seqq.
Susurro omnibus est odiosus. 306. a.

T

Temeritatis mala. 156. b. c. 159. b. c.
Temperantia moderanda. 4. c.
exercenda. 32. b. 326. c. 327. a. 343. c.
Tentationes sunt multiplices. 93. 94.
eas in bonum permittit Deus. 255. c.
Tentationibus quomodo resistendum. 73. & s. 75. & s. 77. & s. 83. & s. 106. c. 109. 111. b. c. 132. & s. 163. c. 371. a. b. 374. b. 376. a. b.
Terrena cælestibus haud conferenda. 432. c.
Timenti Deum adhærendum. 145. a. 335. b.
Timor Dei commendatur. 122. b. c. 143. a. b. 298. c.

V.

Verba sunt velut folia. 113. b.
Vertigo unde proueniat. 93. & s.
Vestis nuptialis, quid sit. 179. b. c.
Vestium ornatus spernendus. 172. 243. b 311. b. 313. a. 325. b 338. b. 426. b.
Via angusta tenenda & lata deserenda. 65. 122. 130. 131. 153. 181. & s. 243. 392. c.
Vigilandum semper. 272. b. c. 290. a. 345. b.
Vinum immodicè sumptum nocet. 240. c.
Virginitas amanda. 38. a. 206. a. b.
Virtus operibus demonstranda. 401. b. 421. a.
heroïca commendatur. 285. c. 286.
studiosè exercenda. 16. b. 17. a. b. 23. a. 287. 363.
Vita spiritalis sectanda. 31. 211. b.
Vitæ humanæ breuitas. 271. b. c.
Vngenti infirmum modestia seruanda. 424. c.
Vocationi propriæ satisfaciendum. 345. c.
Voluntas Dei à diaboli voluntate quantum differat. 248. c.
humana quid operetur. 267.
Voluptas carnalis fugienda. 132. c. 133. a.
Vota Deo facta, adimplenda. 6. a.

Errata sic corrigenda.

Pag. 2. l. 17. studiosissimè discendi.
p. 4. l. 2. Iustisque operibus
p. 7. l. 33. Confirmauitque.
p. 13. l. 33. At cùm.
p. 17. l. 37. Quæ didicit.
p. 21. l. 21. illustris est &
p. 28. l. 22. conuersatio.
p. 33. l. 4. instar maleficorum
p. 39. l. 2. ingruente
p. 41. l. 23. Nocte dieque
p. 45. l. 1. Monachus susurro Conuentū.
p. 47. l. 18. Rursusque.
p. 54 l. 15. in tempus
p. 58. l. 31. Ego quidem
p. 60. l. 5. tamquam ingrati
Ibid. l. 7. iumentis
p. 63. l. 14. atque reiicias
p. 72. l. 29. instituto.
p. 87. l. 1. & super
p. 102. l: 23. patefaciam tibi.
p. 105. l. 2. Num nostro.
p. 107. l. 4 Dei, &c.
p. 130. l. 28. superantur,
p. 132. l. 30. res celari
p. 133. l. 2. ante voluptatem.
p. 135. l. 30. factus es.
ibid. l. 31. inde tibi
p. 136. l. 15. quippe meam.
p. 142. l. 17. distractione.
p. 143. l. 35. tibi suggerenti.
p. 146. l. 30. reperitur.
p. 157. l. 31. permutationes,
p. 160. l. 28. erant in.
p. 161. l. 18. fæcis.
p. 182. l. 35. speciei.
p. 186. l. 9. at tibi.
p. 187. l. 1. celamus.
p. 209. l. 22. Quæ cùm
p. 210. l. 33. est possessor
p. 214. l. 20. non resistentes
p. 220. l. 33. pepercit.
p. 226. l. 10. necessariarum
p. 227. l. 11. lactentes
p. 231. l. 18. frangunt.
p. 233. l. 35. non infirmor?
p. 246. l. 9. 10. sequendum te.
p. 247. l. 37. rubigine
p. 248. l. 6. Æris
ibid. l. 33. Quomodo
p. 254. l. 10. si vt canem.
ibid. l. 38. at de.
p. 255. l. 31. potestis.
p. 259. l. 28. gerat, ipse.
p. 263. l. 1. Demus igitur
p. 270. l. 35. illi &c. dicturus es?
p. 271. l. 20. vide
p. 272. l. 20. teipsum
p. 287. l. 34. oratioque.
p. 288. l. 29. Exultabit
p. 296. l. 25 qui reparauit
p. 301. l. 26. ante finem
p. 305. l. 27. nomine.
p. 313. l. 6. viris
ibid. l. 31. est & salutare
p. 317. l. 10. ædificatur turris
p. 345. l. 30. & bonam.
p 346. l. 20. etiam in nouis.
p. 354. l. 7. aliquando.
p. 390. l. 9. & interim
p. 394. l. 5. dedisti
p. 398. l. 19. ea quæ.
p. 403. l. 9. stercora
ibid. l. 25. efficitur
p. 411. l. 18. quamobrem.
p. 417. l. 1. vltrà
p. 449. l. 23. omnemque
p. 459. l. 27. non solum
p. 470. l. 17. deturpatus.
p. 471 l 5. & à furto.
p. 474. l. 34. tenuunt
p. 476. l. 35 cogitationes
p. 488. l. 16. fodinamue

